

ΤΟΠΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ (ΔΕ ΑΡΦΑΡΩΝ, ΘΟΥΡΙΑΣ, ΑΡΙΟΣ)

ΜΕΛΕΤΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΜΠΣ)

Α' ΦΑΣΗ

1ο ΣΤΑΔΙΟ: ΕΝΟΤΗΤΑ 1.1 & ΕΝΟΤΗΤΑ 1.2

ΕΝΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ:

INFOTERRA ΑΕ-ENCODIA ΙΚΕ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ:

Φ. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ, ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ

Εκπρόσωπος ΤΕΕ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

Εκπρόσωπος ΥΠΕΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

Εκπρόσωπος Δήμου Καλαμάτας

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΑΓΡΙΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΟΣΗ

1^η

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

06/2024

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	1
Κατάλογος Χαρτών/Σχημάτων/Πινάκων	6
Συντομογραφίες & Ακρωνύμια	12
Εισαγωγή	13
Αντικείμενο Μελέτης.....	13
Θεσμικό Πλαίσιο Εκπόνησης Μελέτης	14
A. ΔΙΑΓΝΩΣΗ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ-ΑΡΧΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	20
A1. Ένταξη στον Ευρύτερο Χώρο.....	20
A1.1 Διοικητική Ένταξη	20
A1.2 Χωροταξική Ένταξη Δημοτικής Ενότητας-Οικιστικό Δίκτυο.....	21
A2. Αναπτυξιακή Φυσιognωμία	40
A2.1 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά.....	40
A2.1.1 Εξέλιξη και δημογραφικά χαρακτηριστικά μόνιμου πληθυσμού-πυκνότητα κατοίκησης	40
A2.1.2 Εποχικός πληθυσμός και μετανάστες.....	54
A2.2 Οικονομική Ανάπτυξη	60
A2.2.1 Διάρθρωση απασχόλησης, ανεργία	60
A2.2.2 Οικονομική βάση (διαρθρωτικά χαρακτηριστικά ανά κλάδους ή ομάδες κλάδων)	63
A2.2.3 Στοιχεία εξέλιξης τοπικού εισοδήματος-δηλωθέν φορολογητέο εισόδημα	70
A2.3 Αναπτυξιακός Προγραμματισμός	79
A3. Χωρική Οργάνωση Δημοτικής Ενότητας.....	81
A3.1 Υφιστάμενες Χρήσεις και Καλύψεις Γης στον Εξωοικιστικό Χώρο (πραγματική κατάσταση)	81
A3.1.1 Υφιστάμενες ζώνες εκτατικών χρήσεων και καλύψεων εκτός σχεδίου ή ορίων οικισμών	81
A3.1.2 Υφιστάμενες σημαντικές για τα δεδομένα της περιοχής παραγωγικές μονάδες και άλλες σημειακές χρήσεις.....	87
A3.1.3 Άτυπες συγκεντρώσεις και αυθαίρετη δόμηση στον εξωοικιστικό χώρο.....	91
A3.1.4 Άλλοι σημαντικοί αναπτυξιακοί πόροι με χωρική διάσταση	97
A3.2 Θεσμικό Πλαίσιο Χρήσεων και Καθεστώς Δόμησης	97
A3.2.1 Εισροές από εγκεκριμένα χωροταξικά πλαίσια και άλλα σχέδια υπερτοπικής εμβέλειας με χωρική διάσταση	97

A3.2.1.1 Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128/Α/2008).....	97
A3.2.1.2 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (ΦΕΚ 3155/Β/2013).....	108
A3.2.1.3 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464/Β/2008).....	114
A3.2.1.4 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/2009).....	120
A3.2.1.5 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΦΕΚ 2505/Β/2011).....	124
A3.2.1.6 Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΦΕΚ 1485/Β/2003)	126
A3.2.2 Όρια και ρυθμίσεις εγκεκριμένων σχεδίων πρώτου επιπέδου πολεοδομικού σχεδιασμού και άλλων ισοδύναμων (εγκεκριμένων/σε διαδικασία έγκρισης) μορφών χωρικού σχεδιασμού	133
A3.2.2.1 Οικιστικές περιοχές (ΟΙΚ).....	133
A3.2.2.2 Περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων (ΠΕΔ).....	139
A3.2.2.3 Περιοχές προστασίας (ΠΕΠ) και ειδικών καθεστώτων (ΠΕΚ).....	141
A3.2.2.3.1 Περιοχές προστασίας της φύσης.....	141
A3.2.2.3.2 Δάση και δασικές εκτάσεις	148
A3.2.2.3.3 Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας.....	150
A3.2.2.3.4 Περιοχές αρχαιολογικού-πολιτιστικού ενδιαφέροντος	152
A3.2.2.4 Περιοχές εκτός σχεδίου δόμησης χωρίς κάποια μορφή σχεδιασμού (ΠΕΧ)	174
A3.2.2.5 Λοιπά αξιολογικά οικιστικά σύνολα, τοπία ή διαδρομές.....	174
A3.3 Τεχνικές και Περιβαλλοντικές Υποδομές	176
A3.3.1 Περιβαλλοντικές υποδομές	176
A3.3.1.1 Υδρευση	176
A3.3.1.2 Άρδευση.....	181
A3.3.1.3 Διαχείριση λυμάτων.....	186
A3.3.1.4 Δίκτυα ομβρίων.....	187
A3.3.1.5 Διαχείριση απορριμμάτων.....	187
A3.3.2 Ενεργειακές υποδομές.....	190
A3.3.3 Ψηφιακές υποδομές	192
A4. Πολεοδομική Οργάνωση Οικιστικών Περιοχών και Περιοχών Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων	196

A4.1 Υφιστάμενες Χρήσεις Γης και Πραγματική Πολεοδομική Οργάνωση Εντός Σχεδίου ή Ορίων Οικισμών καθώς και στην Άμεσα Περιβάλλουσα Ζώνη.....	196
A4.1.1 Υφιστάμενες εκτατικές χρήσεις γης.....	196
A4.1.2 Υφιστάμενες σημαντικές για τα δεδομένα της περιοχής παραγωγικές μονάδες και άλλες σημειακές χρήσεις.....	237
A4.1.3 Άτυπες συγκεντρώσεις και αυθαίρετη δόμηση.....	238
A4.1.4 Υφιστάμενη δόμηση, κτιριακό απόθεμα και αγορά ακινήτων	243
A4.2 Θεσμική Πολεοδομική Οργάνωση-Εγκεκριμένες Χρήσεις Γης και Όροι Δόμησης	256
A4.3 Κατηγορίες Περιοχών.....	272
A4.3.1 Οικιστικές Περιοχές (ΟΙΚ)	272
A4.3.2 Περιοχές Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΠΕΔ).....	273
A4.3.3 Όρια και Κατηγορίες Περιοχών Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΠΕΔ) Εντός ή σε Επαφή με Οικιστικές Περιοχές.....	274
A4.3.4 Περιοχές Προστασίας (ΠΕΠ) και Ειδικών Καθεστώτων (ΠΕΚ) Εντός ή σε Επαφή με ΟΙΚ και ΠΕΔ	274
A4.3.5 Περιοχές Ελέγχου Χρήσεων (ΠΕΧ), όπως ΠΕΠΔ, ΖΟΕ κτλ, Εντός ή σε Επαφή με ΟΙΚ και ΠΕΔ	276
A4.3.6 Άλλες Περιοχές Εκτός Σχεδίου που δεν έχουν καλυφθεί από Προηγούμενες Κατηγορίες Εντός ή σε Επαφή με ΟΙΚ και ΠΕΔ.....	276
A4.4 Λειτουργική Δομή Οικισμού, Πολεοδομικές Ενότητες, Ενδιαφέροντα Πολεοδομικά Σύνολα, Ειδικοί Θεσμικοί Μηχανισμοί και Σημαντικές Παρεμβάσεις-Αναπλάσεις.....	276
A4.5 Χωρητικότητα και Πολεοδομικά Μεγέθη.....	342
A4.5.1 Πολεοδομικά Μεγέθη και Όροι Δόμησης	342
A4.5.2 Χωρητικότητα ανά Οικισμό	342
A4.5.3 Πραγματική Εξυπηρέτηση Οικισμού σε Σύγκριση με τα Πολεοδομικά Σταθερότυπα	345
A4.5.4 Συνθήκες που Επηρεάζουν την Ενεργοποίηση της Μεταφοράς Συντελεστή Δόμησης (σε περίπτωση που με το ΤΠΣ καθορίζονται ΖΥΣ).....	347
A4.6 Τεχνικές και Περιβαλλοντικές Υποδομές και Υποδομές Κοινής Ωφέλειας.....	347
A4.6.1 Περιβαλλοντικές Υποδομές	347
A4.6.2 Ενεργειακές Υποδομές.....	350
A4.6.3 Ψηφιακές Υποδομές	350
A4.7 Άλλες Ειδικές Μελέτες, όπως ΣΒΑΚ, Μελέτες Αντιμετώπισης Έκτακτων Συνθηκών	350
A5. Κυκλοφοριακή Οργάνωση Όλων των Δικτύων Μετακινήσεων των Οικιστικών Περιοχών .	351
A5.1 Οδικό Δίκτυο	351
A5.2 Χαρακτηρισμένες Δημοτικές Οδοί.....	354

A5.3 Εγκεκριμένες Οδοί από το Ρυμοτομικό Σχέδιο	355
A5.4 Ιεράρχηση και Διάρθρωση του Υφιστάμενου Οδικού Δικτύου από Εγκεκριμένα ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ	356
A5.5 Λειτουργία Οδικού Δικτύου	356
A5.6 Οδικές Εμπορευματικές Μεταφορές	358
A5.7 Αστικά Δίκτυα ΜΜΜ και ΜΣΤ	359
A5.8 Σιδηροδρομικό Δίκτυο (λοιπό)	360
A5.9 Μεταφορές (αέρα-θάλασσας).....	361
A5.10 Υπερτοπικές Χερσαίες Μεταφορές	362
A6. Καταγραφή Χώρων Πρασίνου Υφιστάμενων και Θεσμοθετημένων, Φυσικών Σχηματισμών-Περιοχών και Υδάτινων Διαδρομών.....	364
A6.1 Χώροι Πρασίνου-Δίκτυα Κοινόχρηστων Χώρων.....	364
A6.1.1 Κοινόχρηστοι χώροι	364
A6.1.2 Περιαστικοί χώροι πρασίνου	364
A6.1.3 Αστικοί χώροι πρασίνου – Γραμμικό Πράσινο	366
A6.2 Φυσικές Περιοχές-Φυσικοί Σχηματισμοί	366
A6.2.1 Ορεινοί Σχηματισμοί (Βουνά, Λόφοι)	366
A6.2.2 Αιγιαλός, Παραλιακό Μέτωπο.....	367
A6.3 Υδάτινες Διαδρομές	367
A6.3.1 Ποταμοί – Παραποτάμια Ζώνη	367
A6.3.2 Ρέματα – Παραρεμάτια Ζώνη	371
A6.3.3 Λίμνες – Παραλίμνια Ζώνη	372
A7. Καταγραφή Στοιχείων Κλίματος - Μικροκλίματος και Προβλημάτων που Οφείλονται στην Κλιματική Αλλαγή	373
A7.1 Γεωγραφική Φυσιογνωμία και Κλίμα – Κλιματική Αλλαγή.....	373
A7.1.1 Αστική Μορφολογία, Γεωμετρικά Χαρακτηριστικά, Προσανατολισμός.....	375
A7.1.2 Στοιχεία Κλίματος ή/και Μικροκλίματος	380
A8. Αναγνώριση Δικτύου Διαχείρισης Έκτακτων Αναγκών.....	403
A8.1 Κίνδυνοι και Πολιτική Προστασία	403
A8.1.1 Κίνδυνοι καταστροφών-εκτίμηση επικινδυνότητας και σχεδιασμός χρήσεων γης βάσει της κοινής υπουργικής απόφασης 172058/2016	403
A8.1.2 Καταγραφή όλων των εγκαταστάσεων που υπάγονται στην κοινοτική οδηγία πρόληψης βιομηχανικών ατυχημάτων SEVESO II»	423
A8.1.3 Καταγραφή κρίσιμων υποδομών που μπορεί να επηρεάζονται σε περίπτωση βιομηχανικού ατυχήματος.....	423

A8.1.4 Υποδομές και δράσεις αντιμετώπισης καταστροφών και προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή.....	423
A8.2 Οργάνωση Δικτύου Πρόληψης και Διαχείρισης Έκτακτων Αναγκών.....	426
A8.2.1 Οδεύσεις διαφυγής και των χώρων καταφυγής με γνώμονα την προσβασιμότητα ..	426
A8.2.2 Εν δυνάμει χώροι περίθαλψης, υπαίθριων υγειονομικών δομών για όλους, συγκέντρωσης τροφίμων, φαρμάκων και άλλων αγαθών	429
A9. Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης και Συμπεράσματα.....	430
A9.1 Σύνθεση Κατευθύνσεων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Άλλων Υπερκείμενων Μορφών Σχεδιασμού/Προγραμματισμού	430
A9.2 Σύγκριση Μεταξύ Χρήσεων Γης Θεσμοθετημένων από Πρώτο και Δεύτερο Επίπεδο Πολεοδομικού Σχεδιασμού, Μεταξύ τους και με τις Πραγματικές Χρήσεις.....	432
A9.3 Σύνθεση Κατευθύνσεων και Επιλογών από τα Στρατηγικά Σχέδια, τις Υφιστάμενες Κυκλοφοριακές Μελέτες και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου	432
A9.4 Αλληλεπιδράσεις με τις Υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες του Δήμου / Ένταξη στη Χωρική Οργάνωση του Δήμου.....	433
A9.5 Αλληλεπιδράσεις με Όμορες Δημοτικές Ενότητες άλλων Δήμων	433
A9.6 Εισροές από παράλληλα εκπονούμενες μελέτες και αξιολόγηση των στοιχείων	434
A9.6.1 Οριοθέτηση υδατορεμάτων	434
A9.6.2 Μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας.....	436
A9.6.3 ΣΜΠΕ	443
A9.7 Ανάλυση SWOT.....	445
A9.8 Συμπεράσματα	449
A10. Ανάπτυξη Σεναρίων και Επιλογή Επικρατέστερου Σεναρίου	451
A10.1 Περιγραφή Σεναρίων	451
A10.2 Κριτήρια και Δείκτες Αξιολόγησης	456
A10.3 Αξιολόγηση Σεναρίων-Επιλογή Σεναρίου Βασικών Επιλογών.....	459
A10.4 Βασικές Υποθέσεις Προγραμματικών Μεγεθών σε Ορίζοντα 5ετίας και 15ετίας.....	462
Παράρτημα	465
A) Χάρτες.....	465
B) Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	465
B1) Βιβλιογραφία	465
B2) Ηλεκτρονικές Πηγές	468

Κατάλογος Χαρτών/Σχημάτων/Πινάκων

Χάρτης A1.1: Διοικητική διάρθρωση περιοχής μελέτης	20
Χάρτης A1.2: Θέση της Περιφέρειας Πελοποννήσου στον Ελλαδικό χώρο	21
Χάρτης A1.3: Θέση της ΠΕ Μεσσηνίας στον Ελλαδικό Χώρο.....	23
Χάρτης A1.4: Θέση του Δήμου Καλαμάτας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου	24
Χάρτης A1.5: Θέση της ΔΕ Καλαμάτας στην ΠΕ Μεσσηνίας & στον Δήμο Καλαμάτας	26
Χάρτης A1.6: Θέση της ΔΕ Θουρίας στην ΠΕ Μεσσηνίας (γκρι) & στον Δήμο Καλαμάτας (ροζ).....	27
Χάρτης A1.7: Χωρική Διάρθρωση Τοπικών Κοινοτήτων ΔΕ Θουρίας	28
Χάρτης A1.8: Θέση της ΔΕ Άριος στην ΠΕ Μεσσηνίας & στον Δήμο Καλαμάτας	31
Χάρτης A1.9: Χωρική Διάρθρωση Τοπικών Κοινοτήτων ΔΕ Άριος	32
Χάρτης A1.10: Θέση της ΔΕ Αρφαρών στην ΠΕ Μεσσηνίας & στον Δήμο Καλαμάτας.....	34
Χάρτης A1.11: Χωρική Διάρθρωση Τοπικών Κοινοτήτων ΔΕ Αρφαρών	36
Χάρτης A1.12: Ιεράρχηση οικιστικού δικτύου Περιφέρειας Πελοποννήσου	39
Χάρτης A3.1: Υφιστάμενα έργα ΑΠΕ στην περιοχή μελέτης	90
Χάρτης A3.2: Χωρική διάρθρωση αστικού δικτύου στον ελλαδικό χώρο	99
Χάρτης A3.3: Εταιρική σχέση πόλης-υπαίθρου στον ελλαδικό χώρο	101
Χάρτης A3.4: Μεταφορικές υποδομές στον ελλαδικό χώρο	107
Χάρτης A3.5: Απόσπασμα χάρτη βασικών κατευθύνσεων χωρικής οργάνωσης του τουρισμού	110
Χάρτης A3.6: Περιοχές αιολικής προτεραιότητας (ΠΑΠ) στον ελλαδικό χώρο	115
Χάρτης A3.7: Υδροδυναμική κατάσταση Υδατικών Διαμερισμάτων	117
Χάρτης A3.8: Χωροταξική οργάνωση της βιομηχανίας στον ελλαδικό χώρο	122
Χάρτης A3.9: Κατευθύνσεις πολιτικής για τη βιομηχανία σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας.....	124
Χάρτης A3.10: Απόσπασμα χάρτη Περιοχών Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών - ΠΑΥ	125
Χάρτης A3.11: Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΦΕΚ 1485/Β/2003).....	129
Χάρτης A3.12: Περιοχές Natura στον Δήμο Καλαμάτας	143
Χάρτης A3.13: Βιότοποι Corine & Άλλοι Βιότοποι στην περιοχή μελέτης	145
Χάρτης A3.14: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στη ΔΕ Αρφαρών.....	155
Χάρτης A3.15: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στη ΔΕ Θουρίας	156
Χάρτης A3.16: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στη ΔΕ Θουρίας-ΤΚ Πολιανής.....	157
Χάρτης A3.17: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στη ΔΕ Άριος	158
Χάρτης A3.18: Χάρτης προτεινόμενης λύσης διαχείρισης αποβλήτων Περιφέρειας Πελοποννήσου	189
Χάρτης A4.1: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Ανεμόμυλου (ΦΕΚ 705/Δ/1988)	257
Χάρτης A4.2: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Αριοχωρίου (ΦΕΚ 356/Δ/1990).....	258
Χάρτης A4.3: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Άρι (ΦΕΚ 301/Δ/1990).....	259

Χάρτης A4.4: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Αγίου Φλώρου (ΦΕΚ 561/Δ/1989).....	260
Χάρτης A4.5: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Αρφαρών & Αγίου Κων/νου (ΦΕΚ 1069/Δ/1993)	261
Χάρτης A4.6: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Πλατέος (ΦΕΚ 705/Δ/1988)	262
Χάρτης A4.7: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Αιθαίας (ΦΕΚ 592/Δ/1992)	263
Χάρτης A4.8: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Άνθειας & Αίπειας (ΦΕΚ 638/Δ/1997)	264
Χάρτης A4.9: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Μικρομάνης (ΦΕΚ 862/Δ/1988)	265
Χάρτης A7.1: Ώρες ηλιοφάνειας στην Πελοπόννησο	376
Χάρτης A7.2: Προσανατολισμός (aspect) στην περιοχή μελέτης	378
Χάρτης A7.3: Σκίαση αναγλύφου (hillshade) στην περιοχή μελέτης	379
Χάρτης A7.4: Κλιματική Κατάταξη κατά Korpen.....	386
Χάρτης A7.5: Χαρακτήρας μεσογειακού βιοκλίματος Πελοποννήσου	387
Χάρτης A7.6: Βιοκλιματικοί όροφοι Πελοποννήσου.....	389
Χάρτης A7.7: Κλιματικές Ζώνες Ελλάδας	390
Χάρτης A8.1: Περιοχές που έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, 2019	405
Χάρτης A8.2: Περιοχές που έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, 2020	405
Χάρτης A8.3: Περιοχές που έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης σε παράθεση με τις ΖΔΥΚΠ, 2015-2021	406
Χάρτης A8.4: Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας στο ΥΔ 01 κατά την ΠΑΚΠ.....	408
Χάρτης A8.5: ΖΔΥΚΠ και σημαντικά, ιστορικά πλημμυρικά συμβάντα και ΖΔΥΚΠ στο ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου	409
Χάρτης A8.6: Ζώνες Δυνητικού Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας στο ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου κατά την 1 ^η Αναθεώρηση της ΠΑΚΠ.....	411
Χάρτης A8.7: Κίνδυνος ερημοποίησης στον ελλαδικό χώρο	414
Χάρτης A8.8: Χαρτογραφική απεικόνιση της εδαφικής απώλειας ανά μονάδα επιφάνειας (SE) στο ΥΔ01.....	419
Χάρτης A8.9: Αποτίμηση της μέγιστης πιθανής επίπτωσης από την από ποτάμιες ροές/λίμνες (T=1000) στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Καλαμάτας.....	421

Διάγραμμα A1.1: Κάλυψη επιφάνειας ΔΕ στον Δήμο Καλαμάτας (%)	25
Διάγραμμα A2.1: Διαχρονική εξέλιξη πληθυσμού σε επίπεδο Δήμου και Περιφερειακής Ενότητας, 1991~2021.....	41
Διάγραμμα A2.2: Διαχρονική εξέλιξη πληθυσμού σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, 1991~2021	42
Διάγραμμα A2.3: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικών Ενοτήτων Δήμου Καλαμάτας, 2021	43
Διάγραμμα A2.4: Κατανομή πληθυσμού οικισμών Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών, 2021	46
Διάγραμμα A2.5: Κατανομή πληθυσμού οικισμών Δημοτικής Ενότητας Θουρίας, 2021.....	48
Διάγραμμα A2.6: Κατανομή πληθυσμού οικισμών Δημοτικής Ενότητας Άριος, 2021.....	49

Διάγραμμα A2.7: Διαχρονική εξέλιξη αφίξεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου στον Δήμο και την Περιφερειακή Ενότητα, 2011-2021	56
Διάγραμμα A2.8: Κατάσταση ασχολίας κατοίκων σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, 2011	61
Διάγραμμα A2.9: Ανεργία σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, 2011.....	62
Διάγραμμα A2.10: Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, 2011 .	63
Διάγραμμα A2.11: Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, 2011 .	68
Διάγραμμα A2.12: Δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας	72
Διάγραμμα A2.13: Αριθμός φορολογούμενων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας	73
Διάγραμμα A2.14: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας κατά τα έτη 2010 – 2019*	74
Διάγραμμα A2.15: Μέσο οικογενειακό εισόδημα ετών 2015 – 2019 σε περιοχές του Δήμου Καλαμάτας	76
Διάγραμμα A2.16: Εξέλιξη τοπικού εισοδήματος κατά την περίοδο 2015 – 2019 στην Περιοχή Μελέτης.....	77
Διάγραμμα A3.1: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στις ΤΚ της ΔΕ Θουρίας	96
Διάγραμμα A3.2: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στις ΤΚ της ΔΕ Άριος.....	96
Διάγραμμα A3.3: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στις ΤΚ της ΔΕ Αρφαρών	97
Διάγραμμα A3.4: Δασικό καθεστώς ανά Δημοτική Ενότητα	150
Διάγραμμα A4.1: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στους οικισμούς της ΔΕ Θουρίας.....	242
Διάγραμμα A4.2: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στους οικισμούς της ΔΕ Άριος.....	242
Διάγραμμα A4.3: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στους οικισμούς της ΔΕ Αρφαρών	243
Διάγραμμα A7.1: Στοιχεία ηλιοφάνειας Μ.Σ. Καλαμάτας	377
Διάγραμμα A7.2: Ανεμολογικά στοιχεία Μ.Σ. Καλαμάτας	381
Διάγραμμα A7.3: Ετήσιες συχνότητες ανέμου Μ.Σ. Καλαμάτας	382
Διάγραμμα A7.4: Θερμοκρασιακά στοιχεία Μ.Σ. Καλαμάτας.....	383
Διάγραμμα A7.5: Βροχομετρικά στοιχεία Μ.Σ. Καλαμάτας.....	384
Διάγραμμα A7.6: Ομβροθερμικά στοιχεία Μ.Σ. Καλαμάτας	384
Διάγραμμα A7.7: Μέση μηνιαία υγρασία Μ.Σ. Καλαμάτας	385

Πίνακας A1.1: Κάλυψη επιφάνειας ΔΕ στον Δήμο Καλαμάτας (%)	25
Πίνακας A1.2: Οικισμοί Δημοτικής Ενότητας Θουρίας ανά Τοπική Κοινότητα	29
Πίνακας A1.3: Οικισμοί Δημοτικής Ενότητας Άριος ανά Τοπική Κοινότητα.....	33
Πίνακας A1.4: Οικισμοί Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών ανά Τοπική Κοινότητα	37
Πίνακας A2.1: Πληθυσμιακή εξέλιξη περιοχής μελέτης, 1991-2021	41

Πίνακας Α2.2: Πληθυσμιακή πυκνότητα ανά ΔΕ, 2021.....	43
Πίνακας Α2.3: Πληθυσμιακή εξέλιξη Κοινοτήτων ΔΕ Αρφαρών, 1991-2021.....	44
Πίνακας Α2.4: Πληθυσμιακή εξέλιξη Κοινοτήτων/Οικισμών ΔΕ Αρφαρών, 1991-2021.....	44
Πίνακας Α2.5: Πληθυσμιακή εξέλιξη Κοινοτήτων ΔΕ Θουρίας, 1991-2021.....	46
Πίνακας Α2.6: Πληθυσμιακή εξέλιξη Κοινοτήτων/Οικισμών ΔΕ Θουρίας, 1991-2021.....	46
Πίνακας Α2.7: Πληθυσμιακή εξέλιξη Κοινοτήτων/Οικισμών ΔΕ Άριος, 1991-2021	48
Πίνακας Α2.8: Κατανομή ηλικιών στη Δημοτική Ενότητα Αρφαρών, 2011	50
Πίνακας Α2.9: Κατανομή ηλικιών στη Δημοτική Ενότητα Θουρίας, 2011	50
Πίνακας Α2.10: Κατανομή ηλικιών στη Δημοτική Ενότητα Άριος, 2011.....	51
Πίνακας Α2.11: Δείκτες Γήρανσης και Εξάρτησης ανά Δημοτική Ενότητα, 2011	51
Πίνακας Α2.12: Επίπεδο εκπαίδευσης κατοίκων Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών, 2011.....	53
Πίνακας Α2.13: Επίπεδο εκπαίδευσης κατοίκων Δημοτικής Ενότητας Θουρίας, 2011.....	53
Πίνακας Α2.14: Επίπεδο εκπαίδευσης κατοίκων Δημοτικής Ενότητας Άριος, 2011	53
Πίνακας Α2.15: Εγκατασταθέντες από το εξωτερικό κατά υπηκοότητα, 2006-2011	54
Πίνακας Α2.16: Διαχρονική εξέλιξη αφίξεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου, 2011-2021....	56
Πίνακας Α2.17: Διαχρονική εξέλιξη αεροπορικής κίνησης αερολιμένα Καλαμάτας, 2011-2020	57
Πίνακας Α2.18: Εποχικός πληθυσμός Δημοτικών Ενότητων, 2011.....	59
Πίνακας Α2.19: Εποχικός πληθυσμός οικισμών περιοχής μελέτης, 2011	59
Πίνακας Α2.20: Κατάσταση ασχολίας κατοίκων ανά Δημοτική Ενότητα, 2011.....	60
Πίνακας Α2.21: Απασχολούμενοι κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, 2011	67
Πίνακας Α2.22: Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας.....	69
Πίνακας Α2.23: Αριθμός Φορολογούμενων & Δηλωθέν Οικογενειακό Εισόδημα (€), 2012-2020	71
Πίνακας Α2.24: Αριθμός Φορολογούμενων, Δηλωθέν Οικογενειακό Εισόδημα & Φορολογούμενο. 71	
Πίνακας Α2.25: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (€, τρέχουσες τιμές) στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας	73
Πίνακας Α2.26: Οικογενειακό εισόδημα στις περιοχές Άριος, Αρφαρών και Θουρίας του Δήμου Καλαμάτας για τα φορολογικά έτη 2015-2020	75
Πίνακας Α3.1: Κατανομή καλύψεων γης στη Δημοτική Ενότητα Αρφαρών.....	81
Πίνακας Α3.2: Κατανομή καλύψεων γης στη Δημοτική Ενότητα Θουρίας.....	82
Πίνακας Α3.3: Κατανομή καλύψεων γης στη Δημοτική Ενότητα Άριος	82
Πίνακας Α3.4: Κτηνοτροφικές μονάδες ανά Κοινότητα στην περιοχή μελέτης	83
Πίνακας Α3.5: Πλήθος ζώων ανά Δημοτική Ενότητα	86
Πίνακας Α3.6: Πλήθος υφιστάμενων παραγωγικών μονάδων στην περιοχή μελέτης.....	88
Πίνακας Α3.7: Πλήθος αυθαιρέτων εκτός ορίων οικισμών, εντός Τοπικών Κοινοτήτων	92
Πίνακας Α3.8: Υπερβάση δόμησης ανα χρήση για αυθαίρετα εκτός ορίων οικισμού	94
Πίνακας Α3.9: Πολεοδομικό καθεστώς οικισμών Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών.....	134

Πίνακας A3.10: Πολεοδομικό καθεστώς οικισμών Δημοτικής Ενότητας Θουρίας.....	135
Πίνακας A3.11: Πολεοδομικό καθεστώς οικισμών Δημοτικής Ενότητας Άριος	136
Πίνακας A3.12: Κατηγοριοποίηση οικισμών Δημοτικών Ενότητων περιοχής μελέτης	138
Πίνακας A3.13: Λατομεία εντός της περιοχής μελέτης.....	140
Πίνακας A3.14: Δασικό καθεστώς Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών.....	149
Πίνακας A3.15: Δασικό καθεστώς Δημοτικής Ενότητας Θουρίας	149
Πίνακας A3.16: Δασικό καθεστώς Δημοτικής Ενότητας Άριος	149
Πίνακας A3.17: Κυρωμένες περιοχές αναδασμού Δήμου Καλαμάτας	151
Πίνακας A3.18: Διατηρητέα κτίρια εντός της περιοχής μελέτης	154
Πίνακας A3.19: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία εντός της Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών	159
Πίνακας A3.20: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία εντός της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας	162
Πίνακας A3.21: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία εντός της Δημοτικής Ενότητας Άριος	172
Πίνακας A3.22: Μη Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία εντός της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας.....	174
Πίνακας A3.23: Υδρευτικές υδροληψίες στην περιοχή μελέτης.....	179
Πίνακας A3.24: Αντλιοστάσια στην περιοχή μελέτης	180
Πίνακας A3.25: Δεξαμενές στην περιοχή μελέτης	181
Πίνακας A3.26: Αρδευτικές υδροληψίες στην περιοχή μελέτης	185
Πίνακας A3.27: Κεραίες στην περιοχή μελέτης.....	194
Πίνακας A4.1: Πλήθος αυθαιρέτων εντός ορίων οικισμού, εντός Τοπικών Κοινοτήτων	239
Πίνακας A4.2: Υπερβάση δόμησης ανά χρήση για αυθαίρετα εκτός ορίων οικισμού	240
Πίνακας A4.3: Χρήση κτιρίων συνολικά (αποκλειστικής και μικτής βάσει της κύριας), 2011	246
Πίνακας A4.4: Κτίρια κατά αποκλειστική χρήση, 2011	247
Πίνακας A4.5: Κτίρια μικτής χρήσης (βάσει της κύριας), 2011.....	248
Πίνακας A4.6: Κτίρια κατά χρονική περίοδο κατασκευής, 2011	250
Πίνακας A4.7: Κτίρια κατά χρονική περίοδο κατασκευής σε ποσοστά %, 2011	251
Πίνακας A4.8: Κτίρια κατά αριθμό ορόφων, 2011.....	253
Πίνακας A4.9: Κτίρια κατά κύρια υλικά κατασκευής τους, 2011.....	255
Πίνακας A4.10: Κανονικές Κατοικίες ανά κατάσταση κατοικίας, 2011	255
Πίνακας A4.11: Όροι Δόμησης οικισμών ΔΕ Αρφαρών.....	266
Πίνακας A4.12: Όροι Δόμησης οικισμών ΔΕ Θουρίας	268
Πίνακας A4.13: Όροι Δόμησης οικισμών ΔΕ Άριος	270
Πίνακας A4.14: Υποδομές εκπαίδευσης στην περιοχή μελέτης	336
Πίνακας A4.15: Αθλητικές υποδομές στην περιοχή μελέτης.....	340

Πίνακας A4.16: Υφιστάμενη χωρητικότητα οικισμών.....	344
Πίνακας A4.17: Δείκτης υφιστάμενου κορεσμού πληθυσμού ανά ΔΕ	345
Πίνακας A7.1: Δείκτες κλιματικών συνθηκών βαθμωρών θέρμανσης και ψύξης για διάφορους προσανατολισμούς επιφανειών (Καλαμάτα)	391
Πίνακας A7.2: Δείκτες κλιματικών συνθηκών για διάφορους προσανατολισμούς επιφανειών (Καλαμάτα).....	391
Πίνακας A7.3: Αξιολόγηση τρέχοντος επιπέδου τρωτότητας από κλιματικούς κινδύνους στον Δήμο Καλαμάτας	400
Πίνακας A8.1: ΖΔΥΚΠ στο ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου (ΕΛ01)	408
Πίνακας A8.2: Μεταβολή ΖΔΥΚΠ του ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου κατά την 1 ^η Αναθεώρηση ΠΑΚΠ. 410	
Πίνακας A9.1: Πίνακας SWOT	446
Πίνακας A10.1: Αξιολόγηση πλήρωσης κριτηρίων	458

Συνομογραφίες & Ακρωνύμια

ΤΠΣ	Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο
ΓΠΣ	Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
ΜΠΣ	Μελέτη Πολεοδομικού Σχεδιασμού
ΖΟΕ	Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου
ΣΜΠΕ	Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
ΠΕ	Περιφερειακή Ενότητα
ΔΕ	Δημοτική Ενότητα
ΔΚ	Δημοτική Κοινότητα
ΤΚ	Τοπική Κοινότητα
ΖΥΣ	Ζώνες Υποδοχής Συντελεστή
Δ.Ε.	Δείκτης Εξάρτησης
Δ.Γ.	Δείκτης Γήρανσης
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΓΠΧΣΑΑ	Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης
ΠΠΧΣΑΑ	Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού Αειφόρου Ανάπτυξης
ΠΕΣΔΑ	Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
ΠεΣΠΚΑ	Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
ΣΔΑΕΚ	Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα
ΓΟΕΒ	Γενικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων
ΑΔΜΗΕ	Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας
ΔΕΥΑΚ	Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης - Αποχέτευσης Καλαμάτας
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
ΤΕΕ	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
ΚΕΣΥΠΟΘΑ	Κεντρικό Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων
ΥΔΟΜ	Υπηρεσία Δόμησης
ΓΓΠΠ	Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
ΡΑΑΕΥ	Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων
Φο.Δ.Σ.Α.	Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων
ΕΜΥ	Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία

Εισαγωγή

Αντικείμενο Μελέτης

Η παρούσα μελέτη με τίτλο «Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Καλαμάτας (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος)» ανατέθηκε στα συμπράττοντα γραφεία μελετών «Δ. ΚΑΝΝΑΒΟΣ - Κ. ΣΙΑΜΠΑΡΙΝΑΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ & ENCODIA Σύμβουλοι Μηχανικοί ΙΚΕ» με διακριτικό τίτλο «INFOTERRA ΑΕ - ENCODIA ΙΚΕ» από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ) με την υπ' αριθμ. πρωτ. 20982/12-07-2023 Σύμβαση.

Αντικείμενο του Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΤΠΣ) του Δήμου Καλαμάτας (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος) είναι ο πολεοδομικός σχεδιασμός πρώτου επιπέδου στην έκταση των ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος.

Το παρόν αποτελεί την κύρια μελέτη του Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου, η οποία περιλαμβάνει τις τρεις (3) εκ των τεσσάρων (4) Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου Καλαμάτας, ήτοι τις ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος.

Το παρόν ΤΠΣ διέπεται από τις αρχές της βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης, η οποία περιλαμβάνει τις χωρικές, εδαφικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και αυτές που σχετίζονται με την ορθολογική οργάνωση του χώρου, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 του Ν. 4447/2016 ως ισχύει. Εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις υπερκείμενων επιπέδων σχεδιασμού (Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων) και περιέχει τις αναγκαίες ρυθμίσεις για την επίτευξη των σκοπών τους.

Με την παρούσα υποβάλλεται το 1^ο Στάδιο της ΜΠΣ: Διάγνωση - Εναλλακτικά Σενάρια - Αρχική Πρόταση. Σε αυτό το Στάδιο περιλαμβάνεται η διάγνωση δυνατοτήτων και προβλημάτων χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης, η συνθετική αξιολόγηση των χωρικών, γεωλογικών και περιβαλλοντικών δεδομένων, η διατύπωση εναλλακτικών σεναρίων χωρικής ανάπτυξης και η αρχική πρόταση χωρικής οργάνωσης, χρήσεων γης και όρων δόμησης.

Έχει εκπονηθεί, επίσης, η Β' Φάση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), που αποτελεί τη δεύτερη συνιστώσα του φακέλου που υποβάλλεται σε αυτό το Στάδιο.

Η ομάδα μελέτης αποτελείται από τους ακόλουθους μηχανικούς και επιστήμονες:

- Φώτης Φωτόπουλος, Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ, PhD, Συντονιστής
- Κωνσταντίνος Σιαπαρίνας, Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός ΑΠΘ
- Δημήτριος Κανναβός, Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός ΑΠΘ
- Κωνσταντίνος Σιαπαρίνας, Γεωλόγος, MSc
- Ελευθερία Λιόση, Πολιτικός Μηχανικός ΤΕ, MSc
- Μαριάνθη Τσουγιάννη, Αρχιτέκτων Μηχανικός ΕΜΠ
- Συμεών Συμεωνίδης, Μεταλλειολόγος Μηχανικός ΕΜΠ
- Αριστοτέλης Χαραλαμπάκης, Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ, PhD
- Ευαγγελία Καραπετάκου, Χημικός Μηχανικός ΕΜΠ, MSc
- Κλειώ Μονοκρούσου, Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ, MSc
- Μαγδαληνή Κοσσίδα, Γεωλόγος, PhD
- Αλέξανδρος Γαβαθάς, Αγρονόμος & Τοπογράφος Μηχανικός ΕΜΠ
- Κωνσταντίνος Γιαννούχος, Δασολόγος, MSc
- Κωνσταντίνος Κεπαπτσόγλου, Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ, PhD,
- Ευάγγελος Στυλιανίδης, Αρχιτέκτων Μηχανικός ΕΜΠ
- Ανδρέας Παπαπετρόπουλος, Δικηγόρος Παρ' Αρείω Πάγω
- Ιωάννης Θεοφιλόπουλος, Χημικός Μηχανικός

Θεσμικό Πλαίσιο Εκπόνησης Μελέτης

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν. 4447/2016 (ΦΕΚ 241/Α/2016), όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 10 του Ν. 4759/2020 (ΦΕΚ 245/Α/2020), τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ) αποτελούν σύνολα κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων, με τα οποία καθορίζονται το πρότυπο χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης και τα βασικά προγραμματικά μεγέθη, τα όρια πολεοδομικών ενοτήτων και οικισμών, οι χρήσεις γης, οι όροι και περιορισμοί δόμησης, οι σημαντικές πολεοδομικές παρεμβάσεις, οι Ζώνες Υποδοχής Συντελεστή Δόμησης (Ζ.Υ.Σ.), οι ζώνες ειδικών πολεοδομικών κινήτρων, το οδικό δίκτυο, τα λοιπά μεταφορικά, τεχνικά και περιβαλλοντικά δίκτυα και υποδομές, τα μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, τα υποστηρικτικά μέτρα της αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών και διαχείρισης συνεπειών φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών και λοιπών απειλών, καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση της περιοχής μελέτης.

Τα ΤΠΣ καλύπτουν την έκταση μιας ή περισσότερων Δημοτικών Ενοτήτων ενός Δήμου. Μπορεί επίσης να καλύπτουν και την έκταση Δημοτικών Ενοτήτων που βρίσκονται σε όμορους Δήμους, μετά από σχετικές αποφάσεις των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων. Τα ΤΠΣ εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις των Περιφερειακών και των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων και περιλαμβάνουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις για την επίτευξη των σκοπών τους.

Η μελέτη των ΤΠΣ θα πρέπει να ολοκληρώνεται εντός του διαστήματος που προβλέπεται από την παρ. 1α του άρθρου 5 του Π.Δ. 90/2018 (ΦΕΚ 162/Α/2018) άλλως, ελέγχεται η αναγκαιότητα επικαιροποίησης των στοιχείων της, προκειμένου να μην καθίσταται παρωχημένη πριν την έγκριση του ΤΠΣ και να επιτρέπει τη γρήγορη ανταπόκριση στις ταχέως μεταβαλλόμενες εξελίξεις.

Η έγκριση των ΤΠΣ γίνεται με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ύστερα από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων. Η αρμόδια υπηρεσία και το Κεντρικό Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων ελέγχουν και την εναρμόνιση του περιεχομένου των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων με τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια, καθώς και την έλλειψη αντιφάσεων με αντίστοιχα σχέδια όμορων Δημοτικών Ενοτήτων.

Επίσης, με το ανωτέρω Προεδρικό Διάταγμα:

- εγκρίνονται οι κατευθύνσεις, οι όροι και τα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, τα οποία πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση και υλοποίηση των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων, σύμφωνα με τη σχετική Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων,
- οριοθετούνται προσωρινά οι οριογραμμές των υφιστάμενων, εντός των προς πολεοδόμηση περιοχών, υδατορεμάτων,
- εγκρίνεται η προκαταρκτική μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας στις περιοχές, για τις οποίες δεν υπάρχει γεωλογική μελέτη.

Η Μελέτη θα συνταχθεί σύμφωνα με τον Ν. 4759/2020 (ΦΕΚ 245/Α/2020) «*Εκσυγχρονισμός της Χωροταξικής και Πολεοδομικής Νομοθεσίας και άλλων διατάξεων*» για τις Μελέτες Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ) και το Παράρτημα της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας (ST 10152/21 ADD 1).

Η εκπόνηση των ΤΠΣ αποτελεί σύνθετο έργο που περιλαμβάνει αφενός, διαδικασίες κατάρτισης και έγκρισης των απαραίτητων μελετών και αφετέρου, συμμετοχικές διαδικασίες γνωμοδοτήσεων και

κοινωνικής διαβούλευσης επί του περιεχομένου του ΤΠΣ οι οποίες διασφαλίζουν το δημοκρατικό προγραμματισμό στο τοπικό επίπεδο των Πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και τον οριζόντιο συντονισμό της διοίκησης.

Κεντρικό πυρήνα των διαδικασιών αποτελεί η κατάρτιση των απαραίτητων μελετών και ειδικότερα:

- **Κύρια Μελέτη ΤΠΣ** η οποία προσδιορίζει μέσω ρυθμίσεων και κατευθύνσεων τη στρατηγική χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης στο σύνολο της εδαφικής περιοχής. Στη μελέτη αυτή περιλαμβάνονται και τυχόν συμπληρωματικές μελέτες ή Τεχνικές Εκθέσεις σύμφωνα με τις ανάγκες σχεδιασμού της εκάστοτε ΔΕ (π.χ. Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, Γενικά Σχέδια Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών και Διαχείρισης Συνεπειών, Χάρτες επικινδυνότητας πλημμύρας, Πυρκαγιάς, Χάρτες Αξιολόγησης Τρωτότητας σε Εδαφική Διάβρωση, Μελέτη καθορισμού ΖΥΣ, κ.λπ.). Για τις μελέτες αυτές εφαρμόζονται οι ειδικότερες κατά περίπτωση ισχύουσες προδιαγραφές.
- **Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ)** των προτεινόμενων από την Κύρια Μελέτη ΤΠΣ ρυθμίσεων και κατευθύνσεων. Η μελέτη αυτή εκπονείται με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες προδιαγραφές.
- **Προκαταρκτική Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας** ως υποστηρικτική της Κύριας Μελέτης ΤΠΣ, σε κλίμακα 1:25000 για το σύνολο της περιοχής μελέτης και 1:10000 για τις προς πολεοδόμηση περιοχές και τους οικισμούς που οριοθετούνται για πρώτη φορά, σύμφωνα με τα Παραρτήματα Ι και ΙΙ της υπ' αρ. 37691/12.09.2007 (Β' 1902) απόφασης Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., εφόσον η περιοχή δεν καλύπτεται από μελέτη της προηγούμενης περιόδου σχεδιασμού μέσω ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ.
- **Μελέτη προσωρινής οριοθέτησης των υφιστάμενων υδατορεμάτων**, εντός των νέων προς πολεοδόμηση περιοχών μέσω του ΤΠΣ ως υποστηρικτική της Κύριας Μελέτης ΤΠΣ (σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 του ν.4258/2014).

Το ΤΠΣ Δήμου Καλαμάτας (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος) εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις υπερκείμενων επιπέδων σχεδιασμού (Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων) και περιέχει τις αναγκαίες ρυθμίσεις για την επίτευξη των σκοπών τους.

Η διαδικασία εκπόνησης και έγκρισης του ΤΠΣ Δήμου Καλαμάτας (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος) εκτυλίσσεται σε δύο (2) Φάσεις: στην Α' Φάση – Εκπόνηση του ΤΠΣ και στη Β' Φάση – Έγκριση του ΤΠΣ.

Ειδικότερα, η Α΄ Φάση του ΤΠΣ που περιλαμβάνει και την εκπόνηση της Συνολικής Μελέτης, διαρθρώνεται σε δύο (2) Στάδια.

Η Μελέτη του ΤΠΣ θα περιλαμβάνει όλα όσα αναφέρονται στην Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΠΟΛΣ/72343/1885 (ΦΕΚ 3545/Β/2021) «*Τεχνικές προδιαγραφές Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ)*» και στο Παράρτημα αυτής.

Σύμφωνα με τις Τεχνικές Προδιαγραφές (ΤΠ) των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ), η μελέτη και η έγκριση του ΤΠΣ συντελείται σε δύο (2) φάσεις. Η Α΄ Φάση αφορά την εκπόνηση της μελέτης και η Β΄ την έγκρισή της.

Η Α΄ Φάση (εκπόνηση της μελέτης), διακρίνεται σε δύο (2) Στάδια, ως εξής:

- **1^ο Στάδιο: Διάγνωση – Εναλλακτικά Σενάρια – Αρχική Πρόταση**, το περιεχόμενο της οποίας περιλαμβάνει τη διάγνωση δυνατοτήτων και προβλημάτων χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης, τη συνθετική αξιολόγηση των χωρικών, γεωλογικών και περιβαλλοντικών δεδομένων, τη διατύπωση εναλλακτικών σεναρίων χωρικής ανάπτυξης και την αρχική πρόταση χωρικής οργάνωσης, χρήσεων γης και όρων δόμησης.
- **2^ο Στάδιο: Πρόταση**, η οποία περιλαμβάνει την τήρηση της διαδικασίας διαβούλευσης, την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης και την οριστικοποίηση της πρότασης.

Το 1^ο Στάδιο περιλαμβάνει δύο (2) Ενότητες:

- **Ενότητα 1.1: «Ανάλυση χωρικών δεδομένων»**

Σε αυτήν την Ενότητα περιλαμβάνεται η διοικητική και χωροταξική ένταξη στον ευρύτερο χώρο, η αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής, η χωρική οργάνωση ανά ΔΕ, η πολεοδομική οργάνωση των οικιστικών περιοχών και των περιοχών παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, η κυκλοφοριακή οργάνωση όλων των δικτύων μετακινήσεων των οικιστικών περιοχών, η καταγραφή χώρων πρασίνου, φυσικών σχηματισμών, υδάτινων διαδρομών, στοιχείων κλίματος – μικροκλίματος και προβλημάτων που οφείλονται στην κλιματική αλλαγή καθώς και η αναγνώριση δικτύου διαχείρισης εκτάκτων αναγκών.

Επίσης, περιλαμβάνονται:

1. Η Α΄ Φάση της ΣΜΠΕ, που αφορά την «Ανάλυση κατάστασης φυσικού περιβάλλοντος – Πιέσεις / ρύπανση» της υπό ρύθμιση περιοχής του Κεφαλαίου ΣΤ των προδιαγραφών της ΣΜΠΕ (Κοινή Υπουργική Απόφαση 107017/2006).
 2. Η Α΄ Φάση της Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας των προδιαγραφών του Παραρτήματος Ι της Υπουργικής Απόφασης οικ. 37691/2007 που αφορά στην «Οριοθέτηση κατ' αρχάς γεωλογικά κατάλληλων περιοχών για οικιστική και άλλη συναφή με δόμηση χρήση περιοχών, σε συνάρτηση με περιορισμούς από γεωλογικούς κινδύνους την προστασία του γεωπεριβάλλοντος και τη διατήρηση των αξιοποιήσιμων γεωλογικών πόρων» (κλ. 1:25000).
- **Ενότητα 1.2: «Αξιολόγηση χωρικών, γεωλογικών και περιβαλλοντικών δεδομένων, διατύπωση εναλλακτικών σεναρίων χωρικής ανάπτυξης και επιλογή του επικρατέστερου (αρχική πρόταση)»**

Σε αυτήν την Ενότητα περιλαμβάνεται η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και τα συμπεράσματα, η ανάπτυξη εναλλακτικών σεναρίων και η επιλογή του επικρατέστερου σεναρίου.

Επίσης, περιλαμβάνονται:

Η Β΄ Φάση της ΣΜΠΕ, που αφορά τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση των διατυπωμένων από την Κύρια Μελέτη εναλλακτικών σεναρίων για την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων επιλογής σεναρίου του Δ.Σ. και του Εργοδότη / Φορέα.

Το **2^ο Στάδιο** περιλαμβάνει δύο (2) Ενότητες:

- **Ενότητα 2.1: «Χωρικές κατευθύνσεις»**

Σε αυτήν την Ενότητα περιλαμβάνεται το χωρικό πρότυπο, τα προγραμματικά μεγέθη και το δομικό σχέδιο σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας.

Επίσης, περιλαμβάνονται:

1. Η Β΄ Φάση της Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας των προτεινόμενων από τη ΜΠΣ των περιοχών προς πολεοδόμηση η οποία εκπονείται με βάση το Παράρτημα ΙΙ των προδιαγραφών της Υπουργικής Απόφασης 37691/2007 και αφορά στον καθορισμό των

οριστικά Γεωλογικά κατάλληλων περιοχών (κλ. 1:10000).

2. Η προσωρινή οριοθέτηση των τυχόν υφιστάμενων υδατορεμάτων εντός των νέων προς πολεοδόμηση περιοχών της πρότασης του ΜΠΣ μέσω Τοπογραφικής Αποτύπωσης και Ειδικής Υδραυλικής Μελέτης μίας Φάσης.

- **Ενότητα 2.2: «Αναλυτικές ρυθμίσεις – Πρόγραμμα εφαρμογής»**

Σε αυτήν την Ενότητα περιλαμβάνεται η χωρική οργάνωση κάθε ΔΕ, ο σχεδιασμός και οι ρυθμίσεις οικιστικών υποδοχέων και περιοχών παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ο σχεδιασμός προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, οι κατευθύνσεις για άλλους σχεδιασμούς και πολιτικές και το πρόγραμμα εφαρμογής του ΤΠΣ.

Επίσης, περιλαμβάνονται:

Η οριστική Φάση της ΣΜΠΕ (Σύνολο Μελέτης ως Κοινή Υπουργική Απόφαση 107017/2006), που αφορά τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και τους Περιβαλλοντικούς Όρους επί της Πρότασης της ΜΠΣ του ΤΠΣ.

Η διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθηθεί για την έκδοση Π.Δ. (Β' Φάση), περιγράφεται στο άρθρο 10 του Ν 4759/2020 και συγκεκριμένα:

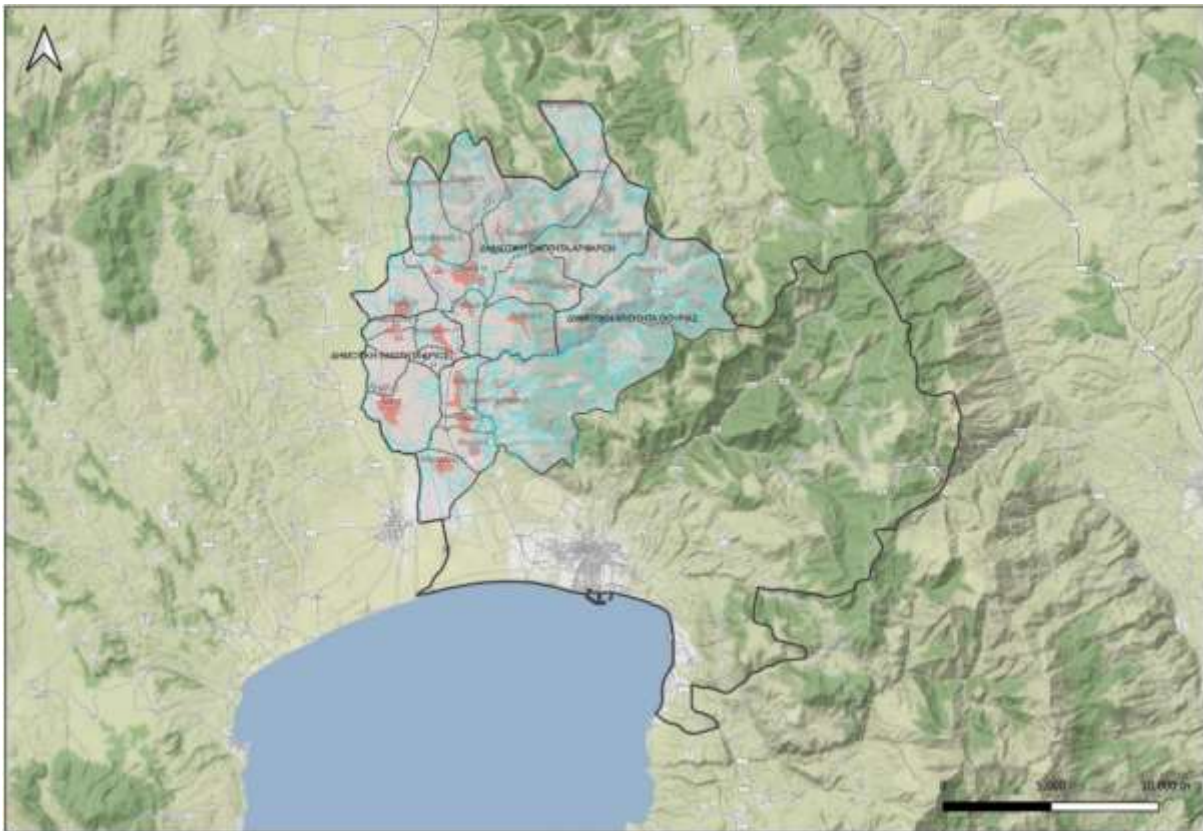
- Σύνταξη Μελέτης ΤΠΣ (Α' Φάση)-περιγράφεται ανωτέρω
- Διαβούλευση / γνωμοδοτήσεις ΟΤΑ, φορέων και απόψεις πολιτών
- Ενημερώνεται η μελέτη του ΤΠΣ με τα ανωτέρω καθώς επίσης και με τις παρατηρήσεις της τριμελούς επιτροπής παρακολούθησης
- Εισήγηση ΥΠΕΝ/ΔΠΣ στο ΚΕΣΥΠΟΘΑ
- Γνωμοδότηση ΚΕΣΥΠΟΘΑ
- Διαβίβαση φακέλου στο Νομοθετικό / ΥΠΕΝ (με προσχέδιο ΠΔ από τον ανάδοχο)
- Έγκριση σχεδίου ΠΔ από το ΣτΕ
- Έκδοση Προεδρικού Διατάγματος

Α. ΔΙΑΓΝΩΣΗ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ-ΑΡΧΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Α1. Ένταξη στον Ευρύτερο Χώρο

Α1.1 Διοικητική Ένταξη

Μετά την εφαρμογή του Νόμου 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α/2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», η περιοχή μελέτης, ήτοι οι Δημοτικές Ενότητες Αρφαρών, Θουρίας και Άριος, υπάγονται διοικητικά στον Δήμο Καλαμάτας της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, η οποία εντάσσεται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.

Χάρτης Α1.1: Διοικητική διάρθρωση περιοχής μελέτης

A1.2 Χωροταξική Ένταξη Δημοτικής Ενότητας-Οικιστικό Δίκτυο

Η **Περιφέρεια Πελοποννήσου** καταλαμβάνει το νότιο τμήμα της ηπειρωτικής Ελλάδας. Βρέχεται δυτικά από το Ιόνιο Πέλαγος και συνορεύει με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, βορειοανατολικά με την Περιφέρεια Αττικής, ενώ ανατολικά βρέχεται από το Μυρτώο Πέλαγος. Η συνολική της έκταση είναι 15490 km² και αντιστοιχεί στο 11.7% της συνολικής έκτασης της χώρας.

Χάρτης A1.2: Θέση της Περιφέρειας Πελοποννήσου στον Ελλαδικό χώρο

Το κύριο χαρακτηριστικό της μορφολογίας της Περιφέρειας είναι οι μεγάλοι ορεινοί όγκοι που αποτελούν το 50.1% της συνολικής έκτασης, ενώ μόνο το 19.9% αυτής είναι πεδινό και το 30% ημιορεινό. Ωστόσο, η Περιφέρεια Πελοποννήσου διαθέτει μερικές από τις πιο εύφορες περιοχές της χώρας, όπως ο Αργολικός κάμπος και ο κάμπος της Κορινθίας.

Ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφέρειας Πελοποννήσου σύμφωνα με την απογραφή του 2021 της ΕΛΣΤΑΤ ανέρχεται σε 539535 άτομα, αντιπροσωπεύοντας το 5.15% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Παρατηρείται μείωση του πληθυσμού καθότι κατά την απογραφή του 2011 ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφέρειας ήταν 577903 άτομα.

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου στηριζόμενη στην πλούσια ιστορία της και στο φυσικό της κάλλος στρέφεται στον τουρισμό και παρουσιάζει σημαντική τουριστική ανάπτυξη. Το σύνολο των

διανυκτερεύσεων αλλοδαπών και ημεδαπών στην Περιφέρεια Πελοποννήσου αγγίζει τα 2.5 εκατομμύρια και αντιστοιχεί σε ποσοστό περίπου 5% του συνόλου της χώρας.

Η μορφολογία της Περιφέρειας Πελοποννήσου παρέχει τη δυνατότητα για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Στο πλαίσιο της τουριστικής ανάπτυξης, στην Περιφέρεια Πελοποννήσου προωθείται η τουριστική προβολή της, η συνεργασία των φορέων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, καθώς και η υποστήριξη νέων επενδύσεων για τη βελτίωση του τουριστικού προϊόντος.

Σύμφωνα με το ΠΠΧΣΑΑ συγκροτήθηκαν 13 χωρικές ενότητες με ομοιογενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, όπως με κριτήρια μορφολογίας εδάφους, κοινωνικο-ιστορικά και παραγωγικών δυνατοτήτων ανάπτυξης, ώστε να επιτρέπεται η ομαδοποίηση των θεμάτων προς αντιμετώπιση.

Τα οικιστικά κέντρα της Περιφέρειας διαρθρώνονται σε επίπεδα ιεράρχησης.

Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στο 1^ο επίπεδο ιεράρχησης εντάσσεται η Τρίπολη που αποτελεί το αστικό Διοικητικό Περιφερειακό κέντρο.

Η Περιφέρεια διαιρείται σε πέντε (5) Περιφερειακές Ενότητες, στις οποίες υπάγονται οι 26 Δήμοι της.

Η Περιφέρεια συνίσταται από τις Περιφερειακές Ενότητες:

- ΠΕ Αργολίδας
- ΠΕ Αρκαδίας
- ΠΕ Κορινθίας
- ΠΕ Λακωνίας
- **ΠΕ Μεσσηνίας**

Σύμφωνα με το ισχύον αυτοδιοικητικό σύστημα, η **Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας**, με έδρα την Καλαμάτα, από το 2011 και μετέπειτα με βάση το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (3852/2010) αποτελεί μία από τις 74 Περιφερειακές Ενότητες της χώρας.

Εκτείνεται στο νοτιοδυτικό μέρος του γεωγραφικού διαμερίσματος της Πελοποννήσου και υπάγεται διοικητικά στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, με έδρα την Τρίπολη, καθώς και στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, με έδρα την Πάτρα.

Η **ΠΕ Μεσσηνίας** βρίσκεται στη νοτιοδυτική Πελοπόννησο. Γεωγραφικά είναι η περιοχή η οποία ορίζεται στα βόρεια από τον ποταμό Νέδα και τα Αρκαδικά Όρη (Λύκαιο, Μαίναλο), στα ανατολικά

από το όρος Ταΰγετος, στα νότια από τον Μεσσηνιακό Κόλπο και στα δυτικά από τα Όρη Κυπαρισσίας και το Ιόνιο Πέλαγος. Συνορεύει στα βόρεια με την ΠΕ Ηλείας, στα βορειοανατολικά με την ΠΕ Αρκαδίας και στα ανατολικά με την ΠΕ Λακωνίας. Έχει έκταση 2996 km² και μόνιμο πληθυσμό 146080 κατοίκων (Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ - 2021), ο οποίος μειώθηκε κατά 8.7%, σύμφωνα με την απογραφή του 2011.

Χάρτης Α1.3: Θέση της ΠΕ Μεσσηνίας στον Ελλαδικό Χώρο

Η ΠΕ Μεσσηνίας είναι η πιο πεδινή Περιφερειακή Ενότητα. Στην ΠΕ Μεσσηνίας υπάρχουν 40.17% ορεινές εκτάσεις, 25.94% ημιορεινές και 33.89% πεδινές εκτάσεις.

Τα κυριότερα όρη είναι ο Ταΰγετος (βρίσκεται στα σύνορα με Λακωνία) και το Λύκαιο (στα σύνορα της Μεσσηνίας-Αρκαδίας). Στο κέντρο της ΠΕ, ανάμεσα στα χαμηλά όρη της Κυπαρισσίας, σχηματίζεται η εύφορη πεδιάδα της Μεσσηνίας. Η πεδινή Μεσσηνία, πλούσια σε υπόγεια και επιφανειακά ύδατα, διασχίζεται από πολλά ποτάμια με μεγαλύτερο τον Πάμισο, ο οποίος πηγάζει από τις δυτικές πλαγιές του Ταΰγету και εκβάλλει στον Μεσσηνιακό Κόλπο.

Η Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας συνίσταται από τους Δήμους:

- **Δήμος Καλαμάτας**
- Δήμος Μεσσήνης
- Δήμος Πύλου-Νέστορος
- Δήμος Τριφυλίας
- Δήμος Οιχαλίας
- Δήμος Δυτικής Μάνης

Ο **Δήμος Καλαμάτας** αποτελεί έναν από τους έξι (6) Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας. Με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» το 2010, προέκυψε ο νέος Δήμος Καλαμάτας, που τον απαρτίζουν (ως Δημοτικές του Ενότητες) οι τέσσερις (4) τέως Καποδιστριακοί Δήμοι Άριος, Αρφαρών, Θουρίας και Καλαμάτας. Η έκταση του νέου Δήμου είναι 440.30 km² με έδρα την πόλη της Καλαμάτας.

Από τα ανατολικά γειτνιάζει με τις Δημοτικές Ενότητες Πελλάνας και Μυστρά του Δήμου Σπάρτης της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας. Βόρεια συνορεύει με τη Δημοτική Ενότητα Φαλαισίας του Δήμου Μεγαλόπολης της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας, δυτικά με τον Δήμο Οιχαλίας και τον Δήμο Μεσσήνης και νότια με τη Δημοτική Ενότητα Αβίας του Δήμου Δυτικής Μάνης της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας.

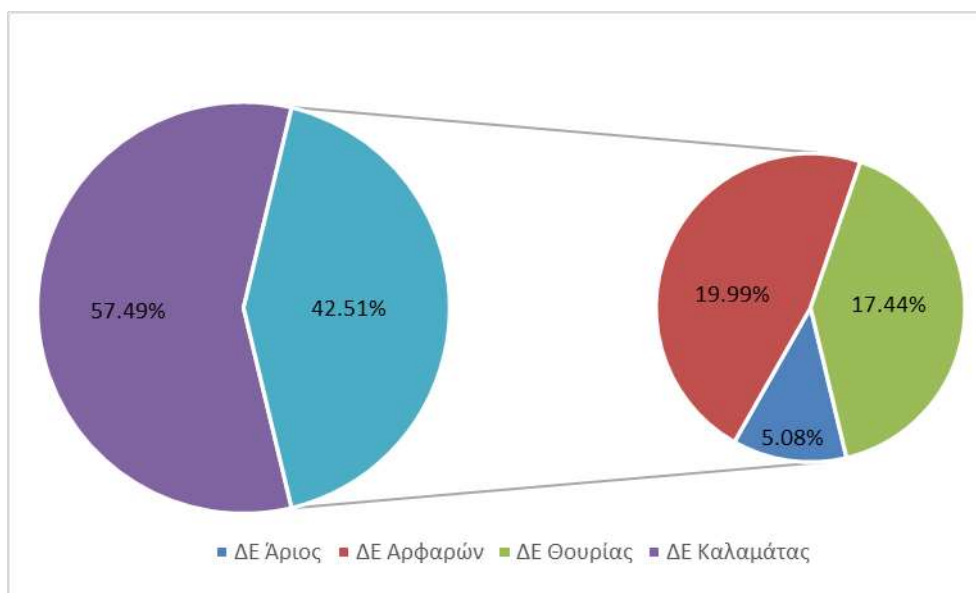

Χάρτης Α1.4: Θέση του Δήμου Καλαμάτας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου

Στον ακόλουθο Πίνακα παρουσιάζεται το ποσοστό κάλυψης της κάθε Δημοτικής Ενότητας στον Δήμο Καλαμάτας, και όπως είναι φανερό η ΔΕ Καλαμάτας καλύπτει επιφάνεια μεγαλύτερη των υπολοίπων τριών (3) Δημοτικών Ενοτήτων, με τη ΔΕ Άριος να καλύπτει μόλις το 5% του Δήμου.

Πίνακας Α1.1: Κάλυψη επιφάνειας ΔΕ στον Δήμο Καλαμάτας (%)

Δημοτική Ενότητα	Ποσοστό κάλυψης επιφάνειας (%)
Άριος	5.08
Αρφαρών	19.99
Θουρίας	17.44
Καλαμάτας	57.49

Διάγραμμα Α1.1: Κάλυψη επιφάνειας ΔΕ στον Δήμο Καλαμάτας (%)

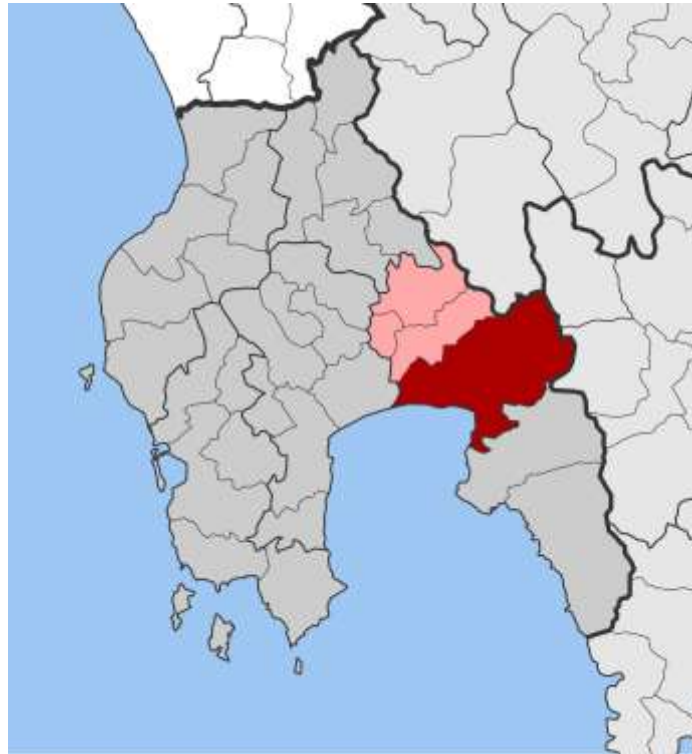
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Η Καλαμάτα είναι πόλη της νοτιοδυτικής Πελοποννήσου, πρωτεύουσα της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας και λιμάνι της Νότιας ηπειρωτικής Ελλάδας. Είναι χτισμένη στους πρόποδες του όρους Καλάθι (παρυφή του Ταυγέτου), στην καρδιά του Μεσσηνιακού Κόλπου. Απέχει 239 km από την Αθήνα και 215 km από την Πάτρα.

Αποτελεί σημαντικό αστικό, οικονομικό και εμπορικό κέντρο της περιοχής καθώς και διοικητικό κέντρο της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας.

Σύμφωνα με τις απογραφές της ΕΛΣΤΑΤ, ο πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας αυξήθηκε σε 72906 κατοίκους (2021) από 69849 (2011), σε αντίθεση με τον πληθυσμό της ΠΕ Μεσσηνίας όπου μειώθηκε.

Η **Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας** (εκτός περιοχής μελέτης-ΤΠΣ) έχει έκταση περίπου 253.2 km² και πληθυσμό 66135 (απογραφή 2021) και βρίσκεται στη βόρεια ακτή του Μεσσηνιακού Κόλπου. Αποτελείται από 14 Τοπικές Κοινότητες, με έδρα την πόλη της Καλαμάτας.

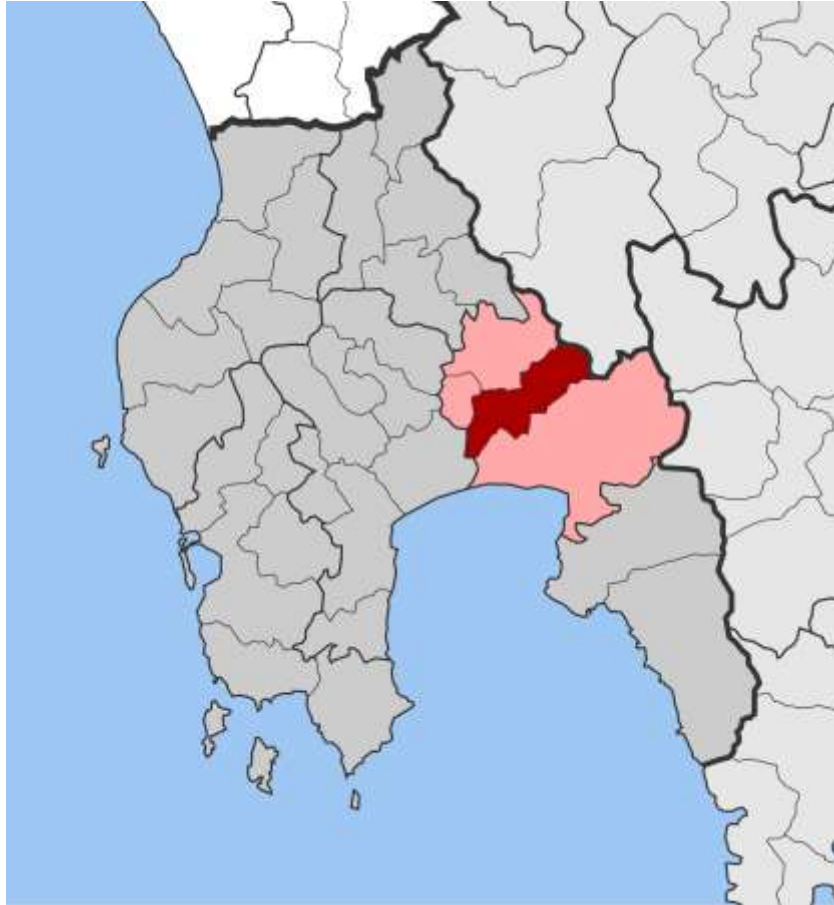

Χάρτης Α1.5: Θέση της ΔΕ Καλαμάτας στην ΠΕ Μεσσηνίας & στον Δήμο Καλαμάτας

Η περιοχή του ΤΠΣ αφορά τις **ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος** και έχει έκταση 187.16 km².

Η **Δημοτική Ενότητα Θουρίας** έχει έκταση 76.78 km² και πληθυσμό 2688 (απογραφή 2021). Ήταν Δήμος της ΠΕ Μεσσηνίας που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καποδίστριας από τη συνένωση παλαιότερων Κοινοτήτων της περιοχής, που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου.

Λειτούργησε την περίοδο 1999-2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε ως Δ.Ε. Θουρίας στον νέο Δήμο Καλαμάτας. Συνορεύει δυτικά με τη Δημοτική Ενότητα Άριος, βορειοδυτικά με τη Δημοτική Ενότητα Αρφαρών, βορειοανατολικά με τη Δημοτική Ενότητα Φαλαισίας (του Δήμου Μεγαλόπολης), νοτιοανατολικά με τη Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας και νοτιοδυτικά με τη Δημοτική Ενότητα Μεσσήνης (του ομώνυμου Δήμου).

Χάρτης Α1.6: Θέση της ΔΕ Θουρίας στην ΠΕ Μεσσηνίας (γκρι) & στον Δήμο Καλαμάτας (ροζ)

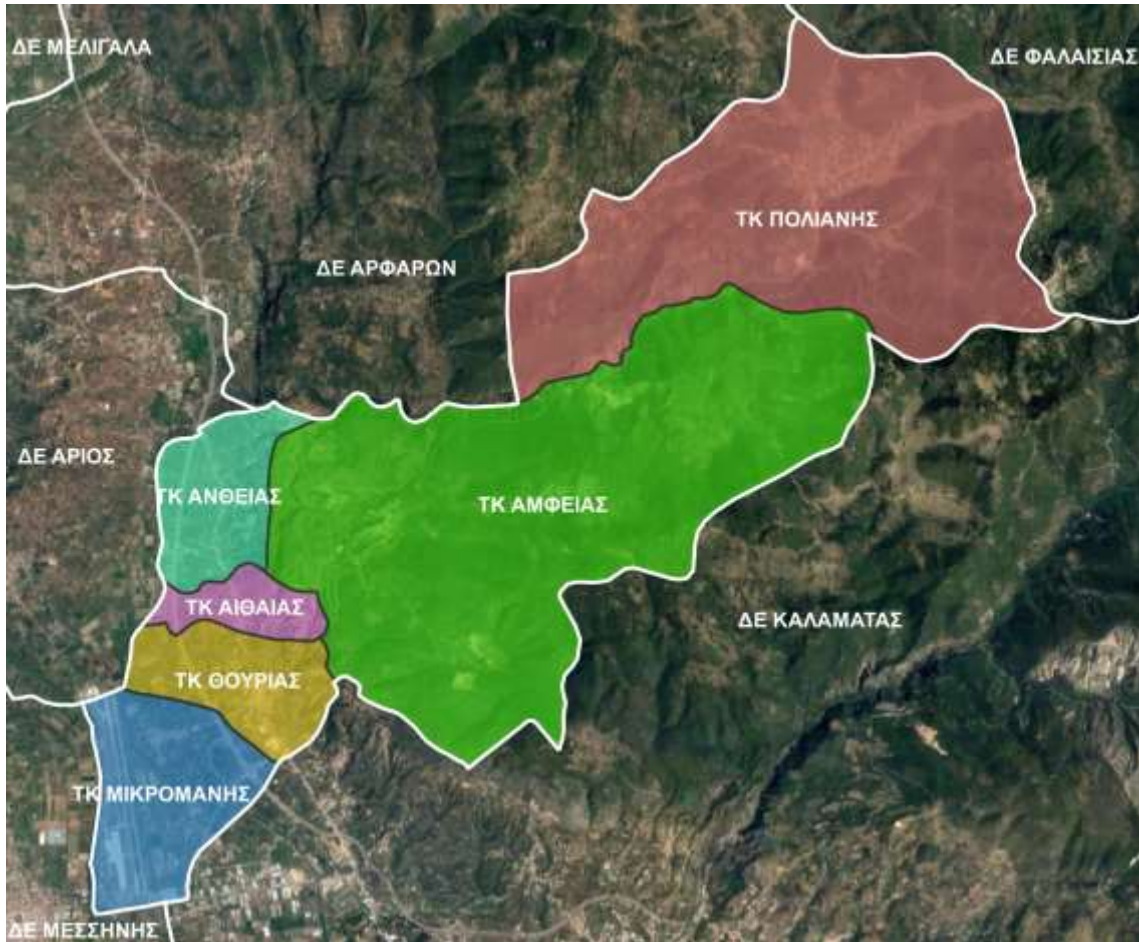
Όλη η έκταση της ΔΕ Θουρίας διασχίζεται, με κατεύθυνση από βορειοανατολικά προς τα νοτιοδυτικά από το ρέμα του Ξερίλα (Τζιρόρρεμα), μεγάλου μήκους, αλλά εποχιακής ροής που χύνεται στον ποταμό Άρι. Αποτελεί φυσικό τοπίο με ιδιαίτερο χαρακτήρα για την ανάδειξή του και την αξιοποίησή του με ήπιας μορφής παρεμβάσεις. Ιδιαίτερου φυσικού κάλλους είναι και οι ορεινοί όγκοι που το περιβάλλουν από τη Θουρία έως και την Πολιανή. Κατά μήκος του ποταμού Άρι, που σε ένα τμήμα του αποτελεί το δυτικό όριο της ΔΕ και καταλήγει στον Μεσσηνιακό Κόλπο υπάρχουν εύφορες γεωργικές εκτάσεις και έχουν πραγματοποιηθεί εκεί οι γεωργικοί αναδασμοί της Άνθειας, της Αιθαίας και της Μικρομάνης.

Περιλαμβάνει πεδινές, ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις (το βορειοανατολικό τμήμα αποτελεί ορεινή ζώνη με υψόμετρο μεγαλύτερο των 800 m) και αποτελείται από αγροτικού χαρακτήρα μικρούς και μεσαίους οικισμούς.

Αποτελείται από τις ακόλουθες έξι (6) Τοπικές Κοινότητες με έδρα τη Θουρία.

- **ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΟΥΡΙΑΣ**

- Τοπική Κοινότητα Αιθαίας
- Τοπική Κοινότητα Αμφείας
- Τοπική Κοινότητα Ανθείας
- Τοπική Κοινότητα Θουρίας
- Τοπική Κοινότητα Μικρομάνης
- Τοπική Κοινότητα Πολιανής

Χάρτης Α1.7: Χωρική Διάρθρωση Τοπικών Κοινοτήτων ΔΕ Θουρίας

1. Τοπική Κοινότητα Αιθαίας

Η Αιθαία, η οποία αποτελεί τον μοναδικό οικισμό της Κοινότητας, είναι σχετικά πρόσφατα οριοθετημένος οικισμός. Η παλιά Εθνική Οδός Τρίπολης – Καλαμάτας περνάει μέσα από τον οικισμό. Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με την καλλιέργεια εσπεριδοειδών, αμπελιών και ελιών.

2. Τοπική Κοινότητα Αμφείας

Η Άμφεια είναι χτισμένη σε ψηλό λόφο και είναι οικισμός υφιστάμενος προ του 1923. Η ΤΚ αποτελείται από τους οικισμούς Άνω και Κάτω Άμφεια και τη Μονή Γαρδικίου.

3. Τοπική Κοινότητα Ανθείας

Η ΤΚ Ανθείας αποτελείται από τους οικισμούς Άνθειας και Αίπειας, οι οποίοι είναι σχετικά πρόσφατα οριοθετημένοι οικισμοί και παρουσιάζουν φυσική συνέχεια. Εντός τμήματος των ορίων τους εμπίπτει αρχαιολογικός χώρος όπου έχουν γίνει ανασκαφές από την Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Ολυμπίας. Ο ποταμός Άριος περνά και ποτίζει την Κοινότητα Ανθείας, η οποία ανήκει στο πεδινό τμήμα της ΔΕ Θουρίας και η παλιά Εθνική Οδός Τρίπολης – Καλαμάτας τη χωρίζει στα δύο. Από πλευράς καλλιεργειών, η Άνθεια παράγει εσπεριδοειδή, σύκα, σταφύλια και ελιές.

4. Τοπική Κοινότητα Θουρίας

Η ΤΚ Θουρίας αποτελεί την έδρα της ΔΕ Θουρίας και διασχίζεται από τον ποταμό Ξερίλα. Η Θουρία είναι οικισμός υφιστάμενος προ του '23 και το κεντρικό τμήμα του οικισμού διαθέτει ρυμοτομικό σχέδιο από το έτος 1903. Η Θουρία διαθέτει Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο, παιδική χαρά, πλατεία, αθλητικό κέντρο, γυμναστήριο. Επίσης, έχει εργοστάσιο οινοποιίας και αναπτύσσονται μικρές βιοτεχνίες στα όρια της Δημοτικής Ενότητας, η κτηνοτροφία της είναι ανεπτυγμένη όπως και η παραγωγή της σε εσπεριδοειδή και κηπευτικά.

5. Τοπική Κοινότητα Μικρομάνης

Η Μικρομάνη, η οποία αποτελεί τον μοναδικό οικισμό της Κοινότητας, είναι σχετικά πρόσφατα οριοθετημένος οικισμός και αναπτύσσεται ανάμεσα στους ποταμούς Ξερίλα και Άρι. Νότια και δυτικά από τη Μικρομάνη βρίσκεται το αεροδρόμιο και ο αερολιμένας Καλαμάτας.

6. Τοπική Κοινότητα Πολιανής

Η Πολιανή είναι μία ορεινή Κοινότητα, στα σύνορα με την ΠΕ Αρκαδίας, σε υψόμετρο 680 m περίπου και σε απόσταση 21 km από την Καλαμάτα. Η Πολιανή αποτελεί τον μοναδικό οικισμό της Κοινότητας και κατοικούν σε αυτή οι λιγότεροι κάτοικοι της ΔΕ Θουρίας.

Οι οικισμοί ανά Τοπική Κοινότητα είναι οι ακόλουθοι:

Πίνακας Α1.2: Οικισμοί Δημοτικής Ενότητας Θουρίας ανά Τοπική Κοινότητα

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΟΥΡΙΑΣ
Τοπική Κοινότητα Θουρίας
Θουρία
Τοπική Κοινότητα Αιθαιάς
Αίθαια
Τοπική Κοινότητα Αμφείας
Άνω Αμφεία

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΟΥΡΙΑΣ
Κάτω Άμφεια
Μονή Γαρδικίου
Τοπική Κοινότητα Ανθείας
Άνθεια
Αίπεια
Τοπική Κοινότητα Μικρομάνης
Μικρομάνη
Τοπική Κοινότητα Πολιανής
Πολιανή

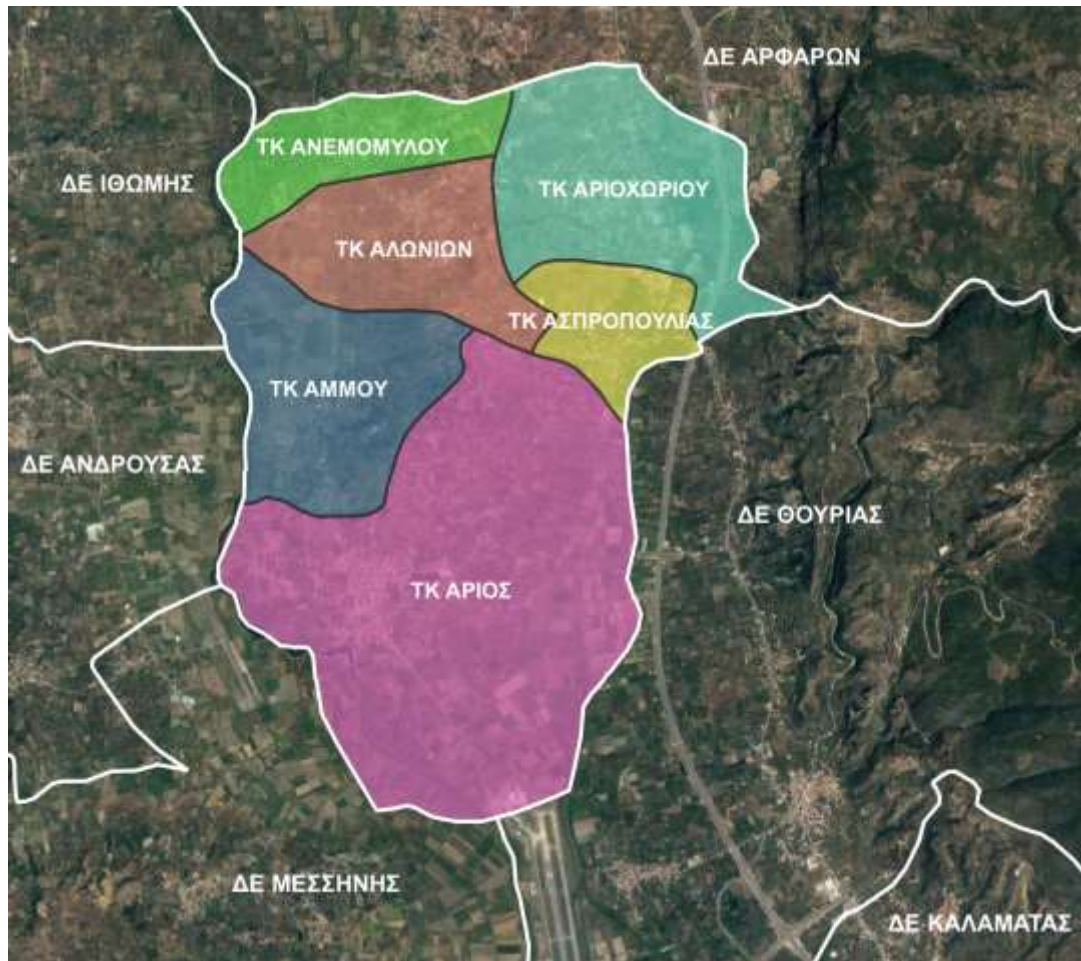
Η **Δημοτική Ενότητα Άριος** έχει έκταση 22.37 km² και πληθυσμό 1719 (απογραφή 2021). Ήταν Δήμος της ΠΕ Μεσσηνίας που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καποδίστριας από τη συνένωση παλαιότερων Κοινοτήτων της περιοχής, που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου. Λειτούργησε την περίοδο 1999-2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε ως ΔΕ στον νέο Δήμο Καλαμάτας. Συνορεύει δυτικά με τον Δήμο Μεσσήνης και συγκεκριμένα με τις Δημοτικές Ενότητες Μεσσήνης, Ανδρούσας και Ιθώμης, βορειοανατολικά με τη Δημοτική Ενότητα Αρφαρών και νοτιοανατολικά με τη Δημοτική Ενότητα Θουρίας.

Χάρτης Α1.8: Θέση της ΔΕ Άριος στην ΠΕ Μεσσηνίας & στον Δήμο Καλαμάτας

Αποτελείται από τις ακόλουθες έξι (6) Τοπικές Κοινότητες, με έδρα τον Άρι.

- **ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΙΟΣ**
 - Τοπική Κοινότητα Αλωνίων
 - Τοπική Κοινότητα Άμμου
 - Τοπική Κοινότητα Ανεμομούλου
 - Τοπική Κοινότητα Άριος
 - Τοπική Κοινότητα Αριοχωρίου
 - Τοπική Κοινότητα Ασπροπουλιάς

Χάρτης Α1.9: Χωρική Διάρθρωση Τοπικών Κοινοτήτων ΔΕ Άριος

1. Τοπική Κοινότητα Αλωνίων

Τα Αλώνια, τα οποία αποτελούν τον μοναδικό οικισμό της Κοινότητας, είναι χτισμένα σε πεδινή τοποθεσία με θέα προς τον Ταΰγετο. Απέχουν περίπου 17 km από την πόλη της Καλαμάτας.

2. Τοπική Κοινότητα Άμμου

Η Τοπική Κοινότητα Άμμου, με μοναδικό οικισμό αυτόν της Άμμου, βρίσκεται 14 km βορειοδυτικά της Καλαμάτας και αποτελεί αγροτική πεδινή περιοχή.

3. Τοπική Κοινότητα Ανεμομύλου

Η Τοπική Κοινότητα Ανεμομύλου, με μοναδικό οικισμό αυτόν του Ανεμόμυλου, βρίσκεται κοντά στο Πλατύ και απέχει 18 km από την Καλαμάτα. Ο Ανεμόμυλος έχει καθορισμένο όριο οικισμού με Απόφαση Νομάρχη και αποτελείται από δύο τμήματα ενώ κατοικούν σε αυτόν οι λιγότεροι κάτοικοι της ΔΕ Άριος.

4. Τοπική Κοινότητα Άριος

Ο Άρις, ο οποίος αποτελεί τον μοναδικό οικισμό της Κοινότητας, βρίσκεται βορειοδυτικά της Καλαμάτας και σε απόσταση 14 km από αυτή και αποτελεί αγροτική πεδινή περιοχή. Οι κάτοικοι

ασχολούνται κυρίως με τον αγροτικό τομέα και ιδιαίτερα με την καλλιέργεια της ελιάς, παράγοντας εξαιρετικής ποιότητας και γεύσης παρθένο ελαιόλαδο, αλλά και ποικίλα οπωροκηπευτικά προϊόντα.

5. Τοπική Κοινότητα Αριοχωρίου

Η ΤΚ Αριοχωρίου βρίσκεται πάνω στην Εθνική Οδό Καλαμάτα – Τσακώνα και απέχει 15 km από την Καλαμάτα. Τμήμα του μοναδικού οικισμού της, Αριοχωρίου, ο οποίος έχει καθορισμένο όριο με Απόφαση Νομάρχη εμπίπτει στην ΤΚ Ασπροπουλιάς.

6. Τοπική Κοινότητα Ασπροπουλιάς

Η ΤΚ Ασπροπουλιάς βρίσκεται στον Μεσσηνιακό Κάμπο δίπλα στον ποταμό Άρι και σε απόσταση 12 χιλιομέτρων περίπου από την Καλαμάτα. Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τον αγροτικό τομέα και ιδιαίτερα με την καλλιέργεια της ελιάς, παράγοντας εξαιρετικής ποιότητας και γεύσης παρθένο ελαιόλαδο.

Οι οικισμοί ανά Τοπική Κοινότητα παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

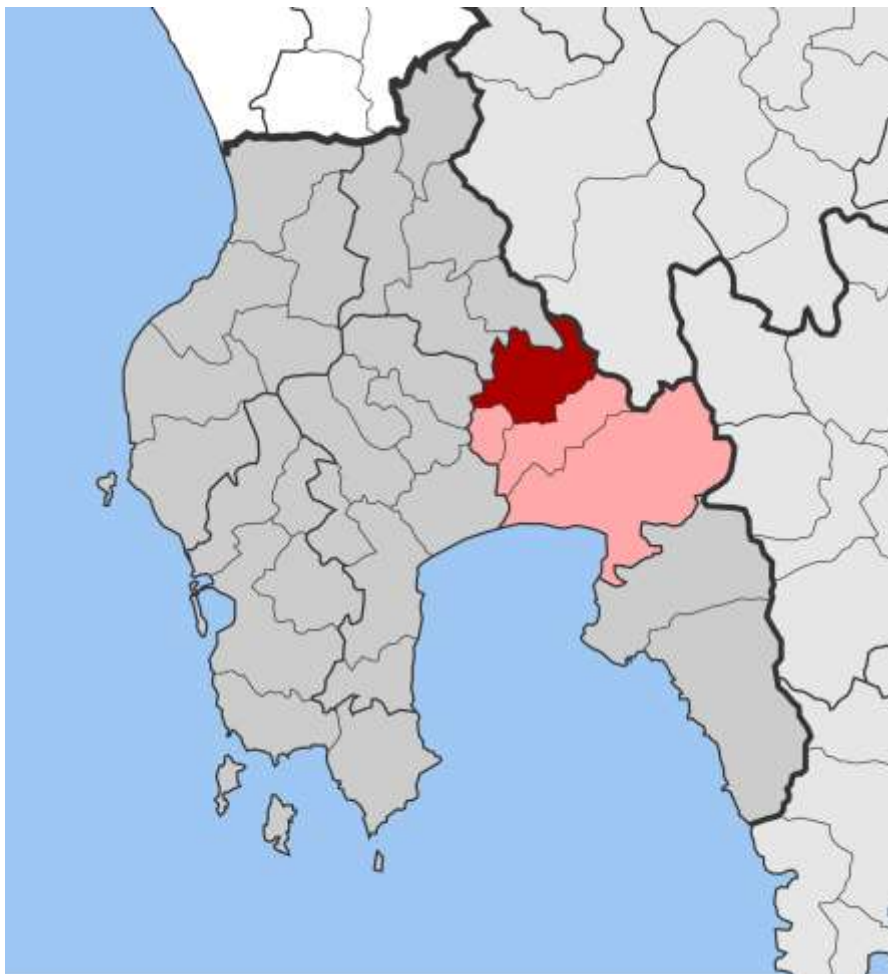
Πίνακας Α1.3: Οικισμοί Δημοτικής Ενότητας Άριος ανά Τοπική Κοινότητα

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΙΟΣ
Τοπική Κοινότητα Άριος
Άρις
Τοπική Κοινότητα Αλωνίων
Αλώνια
Τοπική Κοινότητα Άμμου
Άμμος
Τοπική Κοινότητα Ανεμομούλου
Ανεμόμυλος
Τοπική Κοινότητα Αριοχωρίου
Αριοχώρι
Τοπική Κοινότητα Ασπροπουλιάς
Ασπροπουλιά

Η **Δημοτική Ενότητα Αρφαρών** έχει έκταση 88.01 km² και πληθυσμό 2364 (απογραφή 2021). Ήταν Δήμος της ΠΕ Μεσσηνίας που συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καποδίστριας από τη συνένωση

παλαιότερων Κοινοτήτων της περιοχής, που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου.

Λειτουργήσε την περίοδο 1998-2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε ως ΔΕ Αρφαρών στο νέο Δήμο Καλαμάτας. Συνορεύει δυτικά με τον Δήμο Μεσσήνης και συγκεκριμένα με τη Δημοτική Ενότητα Ιθώμης, βορειοδυτικά με τον Δήμο Οιχαλίας και συγκεκριμένα με τις Δημοτικές Ενότητες Μελιγαλά και Οιχαλίας, βορειοανατολικά με τον Δήμο Μεγαλόπολης και συγκεκριμένα με τη Δημοτική Ενότητα Φαλαίσιας, νοτιοανατολικά με τη Δημοτική Ενότητα Θουρίας και νοτιοδυτικά με τη Δημοτική Ενότητα Άριος.

Χάρτης Α1.10: Θέση της ΔΕ Αρφαρών στην ΠΕ Μεσσηνίας & στον Δήμο Καλαμάτας

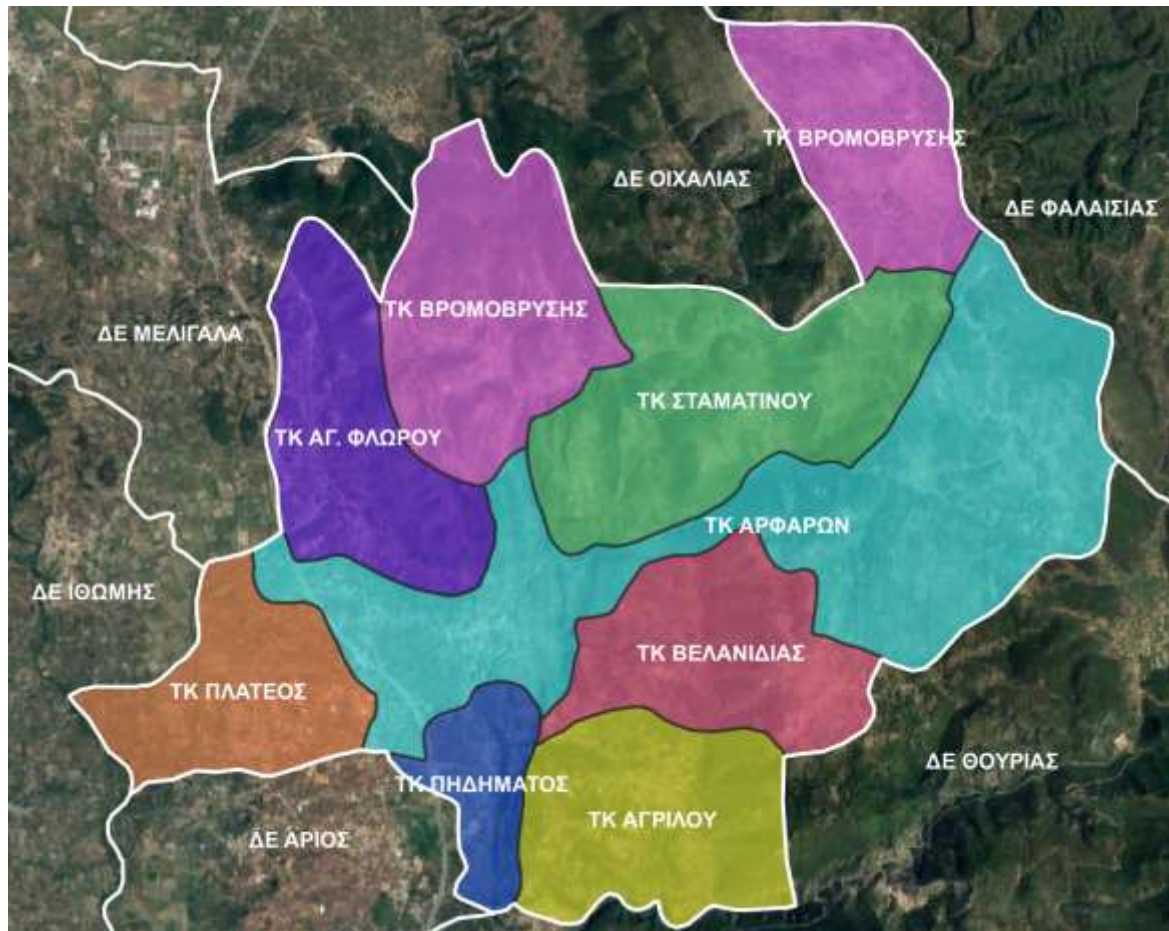
Η ΔΕ Αρφαρών είναι ιδιαίτερα γνωστή καθώς σ' αυτή υπάρχουν πηγές από τις οποίες υδρεύονται η Καλαμάτα, η Μεσσήνη και άλλες περιοχές της ΠΕ Μεσσηνίας. Στην ΤΚ του Αγίου Φλώρου βρίσκονται οι πηγές του ποταμού Παμίσου.

Βρίσκεται σε νευραλγικό σημείο της Μεσσηνίας αφού βρίσκεται στο μέσο των ορίων της Μεσσηνίας με την Αρκαδία, ενώ διατρέχεται από την Εθνική Οδό. Έντονο είναι και το στοιχείο της κτηνοτροφίας με την εκτροφή κυρίως αιγοπροβάτων, ενώ δραστηριότητα παρουσιάζεται και στη μελισσοκομία. Αυτό οφείλεται στη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής με την πληθώρα των λουλουδιών, των αρωματικών φυτών αλλά και του υγρού στοιχείου από τα κεφαλάρια του Πηδήματος και του Αγίου Φλώρου.

Αποτελείται από τις ακόλουθες οχτώ (8) Τοπικές Κοινότητες.

- **ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΦΑΡΩΝ**

- Τοπική Κοινότητα Αγίου Φλώρου
- Τοπική Κοινότητα Αγρίλου
- Τοπική Κοινότητα Αρφαρών
- Τοπική Κοινότητα Βελανιδιάς
- Τοπική Κοινότητα Βρομόβρυσης
- Τοπική Κοινότητα Πηδήματος
- Τοπική Κοινότητα Πλατέος
- Τοπική Κοινότητα Σταματινού

Χάρτης Α1.11: Χωρική Διάρθρωση Τοπικών Κοινοτήτων ΔΕ Αρφαρών

1. Τοπική Κοινότητα Αγίου Φλώρου

Ο Άγιος Φλώρος είναι μία αγροτική ημιορεινή περιοχή στο βορειοανατολικό άκρο της Μεσσηνιακής πεδιάδας. Βρίσκεται σε μια απόσταση 18 km βορειοδυτικά της Καλαμάτας και μόνο 3 km βορειοδυτικά των Αρφαρών. Είναι χτισμένος στις όχθες του ποταμού Παμίσου.

2. Τοπική Κοινότητα Αγγίλου

Ο Άγγιλος, ο οποίος αποτελεί τον μοναδικό οικισμό της Κοινότητας, βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα της ΠΕ Μεσσηνίας, σε υψόμετρο 367 m και απέχει 23 km από την Καλαμάτα.

3. Τοπική Κοινότητα Αρφαρών

Παρουσιάζει πεδινό και ορεινό-ημιορεινό χαρακτήρα με έντονη παρουσία βοσκοτόπων. Κατά πλειοψηφία, οι κάτοικοι είναι γεωργοί και κτηνοτρόφοι. Παράγονται ελαιόλαδο, σύκα, κτηνοτροφικές τροφές, κυρίως αραβόσιτο και σιτηρά αλλά και πολλά κηπευτικά προϊόντα.

4. Τοπική Κοινότητα Βελανιδιάς

Η Βελανιδιά βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα της ΠΕ Μεσσηνίας, σε υψόμετρο 466 m και απέχει 25 km από την Καλαμάτα.

5. Τοπική Κοινότητα Βρομόβρυσης

Η Βρομόβρυση βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα της ΠΕ Μεσσηνίας, σε υψόμετρο 300 m και απέχει από την Καλαμάτα 21 km. Η Κοινότητα αποτελείται από τους οικισμούς: Κρασοπούλα, Σφενδάμι (Βρομόβρυση) και Δρέμι. Εξάλλου σε υψόμετρο 1000 m βρίσκεται το παλιό χωριό Άνω Βρομόβρυση που κατοικείται κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

6. Τοπική Κοινότητα Πηδήματος

Το Πήδημα, το οποίο αποτελεί το μοναδικό χωριό της Κοινότητας, απέχει 16 χιλιόμετρα από την Καλαμάτα. Εκεί βρίσκονται οι πηγές Πηδήματος, που το νερό τους τροφοδοτεί ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Μεσσηνίας. Οι κάτοικοι του χωριού ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία.

7. Τοπική Κοινότητα Πλατέος

Το Πλατύ είναι αγροτική πεδινή περιοχή και βρίσκεται σε απόσταση 16 km βορειοδυτικά της πόλης της Καλαμάτας. Είναι γνωστό για τις ιπποδρομίες που διοργανώνονται κάθε χρόνο την ημέρα της γιορτής του Αγίου Γεωργίου καθώς και την 15^η Αυγούστου.

8. Τοπική Κοινότητα Σταματινού

Η ΤΚ Σταματινού βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα της ΠΕ Μεσσηνίας, σε υψόμετρο 574 m και απέχει 24 km από την Καλαμάτα.

Οι οικισμοί ανά Τοπική Κοινότητα παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας Α1.4: Οικισμοί Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών ανά Τοπική Κοινότητα

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΦΑΡΩΝ
Τοπική Κοινότητα Αρφαρών
Αρφαρά
Άγιος Κωνσταντίνος
Άνω Αρφαρά
Τοπική Κοινότητα Αγίου Φλώρου
Άγιος Φλώρος
Χριστοφιλαίικα
Τοπική Κοινότητα Αγρίλου
Άγριλος
Τοπική Κοινότητα Βελανιδιάς
Βελανιδιά
Συρρόκα
Τοπική Κοινότητα Βρομόβρυσης

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΦΑΡΩΝ
Βρομόβρυση
Άνω Βρομόβρυση
Δρέμι
Κρασοπούλα
Τοπική Κοινότητα Πηδήματος
Πήδημα
Τοπική Κοινότητα Πλατέος
Πλατύ
Τοπική Κοινότητα Σταματινού
Σταματινό
Πελεκητή

Σύμφωνα με το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΠΠΧΣΑΑ) το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 25294 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1485/Β/2003), η Καλαμάτα βρίσκεται στο 2^ο επίπεδο ιεράρχησης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, μαζί με την Κόρινθο, το διπολικό αστικό κέντρο Ναύπλιο-Άργος και τη Σπάρτη.

Στα οικιστικά κέντρα 3^{ου} επιπέδου, εντάσσονται τα κέντρα-έδρες των Πρωτοβάθμιων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης με προβλεπόμενο εξυπηρετούμενο πληθυσμό της τάξεως των 20000 κατοίκων και άνω και αποτελούν τα κέντρα-πόλους ανάπτυξης ευρύτερων αναπτυξιακών ενοτήτων. Στον Δήμο Καλαμάτας δεν εντοπίζεται κανένα οικιστικό κέντρο 3^{ου} επιπέδου.

Στα οικιστικά κέντρα 4^{ου} επιπέδου «ενισχυμένου», εντάσσονται τα κέντρα-έδρες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης με προβλεπόμενο εξυπηρετούμενο πληθυσμό της τάξεως των 10000 κατοίκων και ο ρόλος τους είναι αντίστοιχος με αυτόν του 3^{ου} επιπέδου σε χαμηλότερη κλίμακα. Στον Δήμο Καλαμάτας δεν εντοπίζεται κανένα οικιστικό κέντρο 4^{ου} επιπέδου «ενισχυμένου».

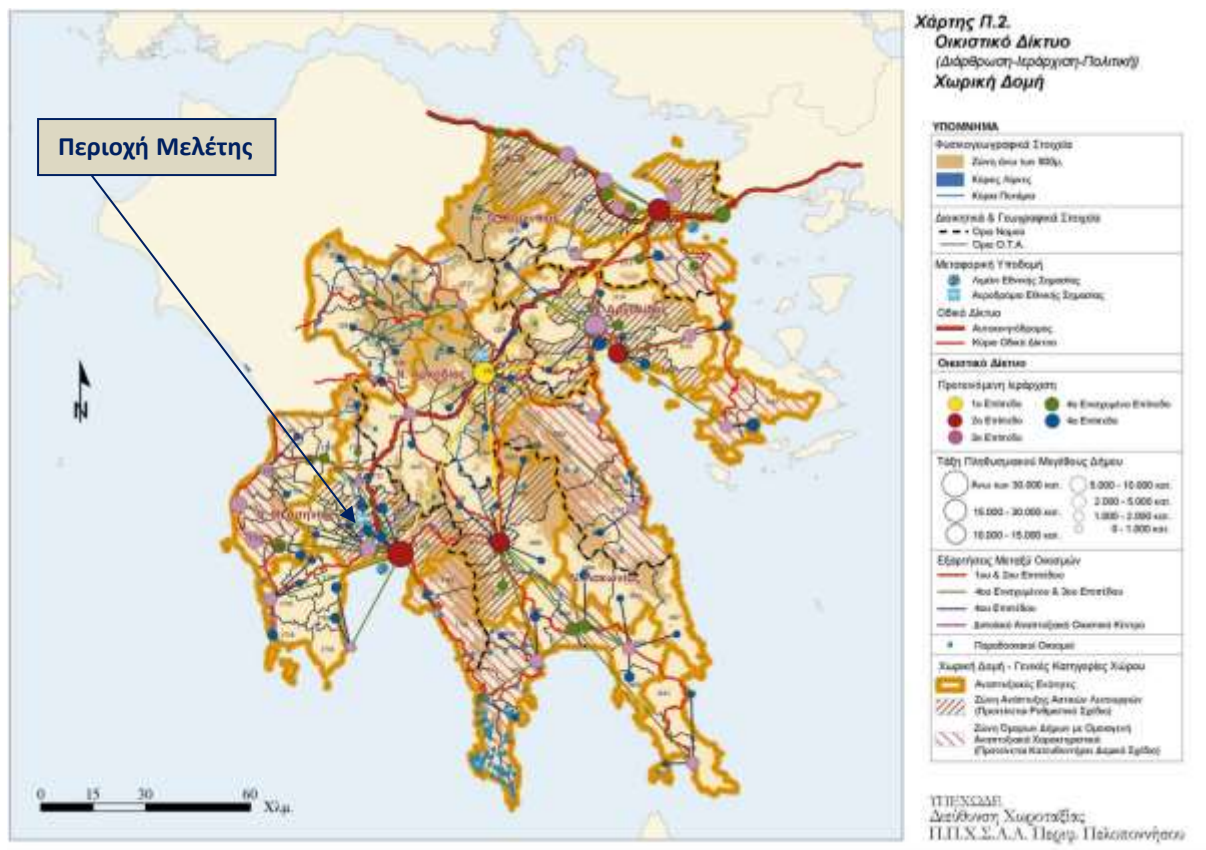
Στα οικιστικά κέντρα 4^{ου} επιπέδου, εντάσσονται οι έδρες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κέντρα εμπέλειας πρωτοβάθμιου ΟΤΑ και ο ρόλος τους είναι συνυφασμένος με την οργάνωση της ανάπτυξης και διακυβέρνησης του πρωτοβάθμιου ΟΤΑ.

Στον Δήμο Καλαμάτας εντοπίζονται τα Αρφαρά, ο Άρις και η Θουρία.

Οι υπόλοιποι οικισμοί του ιεραρχούνται ως 5^{ου} επιπέδου. Ως εκ τούτου, η Καλαμάτα ως οικιστικό κέντρο 2^{ου} επιπέδου αποτελεί το διοικητικό κέντρο των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου Καλαμάτας και περιλαμβάνει στη ζώνη επιρροής της όλους τους οικισμούς των Δημοτικών Ενοτήτων.

Τα Αρφαρά, ο Άριος και η Θουρία αποτελούν την έδρα των ομώνυμων Δημοτικών Ενοτήτων, έχουν καθοριστεί από το ΠΠΧΣΑΑ ως οικιστικά κέντρα 4^{ου} επιπέδου και ως εκ τούτου περιλαμβάνουν στη ζώνη επιρροής τους όλους τους λοιπούς οικισμούς της κάθε Δημοτικής Ενότητας.

Στον παρακάτω Χάρτη, παρουσιάζεται η ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου της Περιφέρειας Πελοποννήσου, σύμφωνα με το ΠΠΧΣΑΑ.

Χάρτης Α1.12: Ιεράρχηση οικιστικού δικτύου Περιφέρειας Πελοποννήσου

Πηγή: ΠΠΧΣΑΑ Πελοποννήσου

Αναλυτικά, οι Προτάσεις του Πλαισίου παρουσιάζονται στο [υποκεφάλαιο Α3.2.1.6](#).

A2. Αναπτυξιακή Φυσιογνωμία

A2.1 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

A2.1.1 Εξέλιξη και δημογραφικά χαρακτηριστικά μόνιμου πληθυσμού-πυκνότητα κατοίκησης

Η τελευταία απογραφή πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα από την ΕΛΣΤΑΤ το 2021 και μέχρι σήμερα (Ιούνιος 2024) τα αποτελέσματα που έχουν δημοσιευτεί αφορούν στο πλήθος των κατοίκων σε επίπεδο οικισμού.

Επομένως, θα χρησιμοποιηθούν τα τελευταία πληθυσμιακά δεδομένα που είναι διαθέσιμα την περίοδο εκπόνησης κάθε Σταδίου της παρούσας μελέτης. Στην παρούσα φάση, ήτοι στην Ενότητα 1 «Ανάλυση χωρικών δεδομένων» του 1^{ου} Σταδίου, θα χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα της απογραφής του έτους 2011 παρότι παρωχημένα, καθώς επίσης και πληθυσμιακά δεδομένα της απογραφής του 2021, ώστε να εκτιμηθεί η τάση εξέλιξης της περιοχής μελέτης.

Επομένως, στην παρούσα μελέτη, χρησιμοποιούνται τα πληθυσμιακά δεδομένα της απογραφής των ετών 2011 και 2021, που έχουν δημοσιευτεί, τα οποία και θα χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό της υφιστάμενης και της προγραμματικής χωρητικότητας, ενώ για τα κοινωνικά, εκπαιδευτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του Μόνιμου πληθυσμού της Χώρας, θα χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα της απογραφής του έτους 2011.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής του έτους 2021 της ΕΛΣΤΑΤ, ο «Καλλικρατικός» Δήμος Καλαμάτας, όπου υπάγεται η περιοχή μελέτης, έχει συνολική έκταση 440.30 km² και συνολικό μόνιμο πληθυσμό 72906 κατοίκων. Η πληθυσμιακή πυκνότητα στην περιοχή του Δήμου ανέρχεται σε 165 άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Ο Δήμος Καλαμάτας καταλαμβάνει το 14.72% της έκτασης της ΠΕ Μεσσηνίας και διατηρεί το 49.91% του πληθυσμού αυτής.

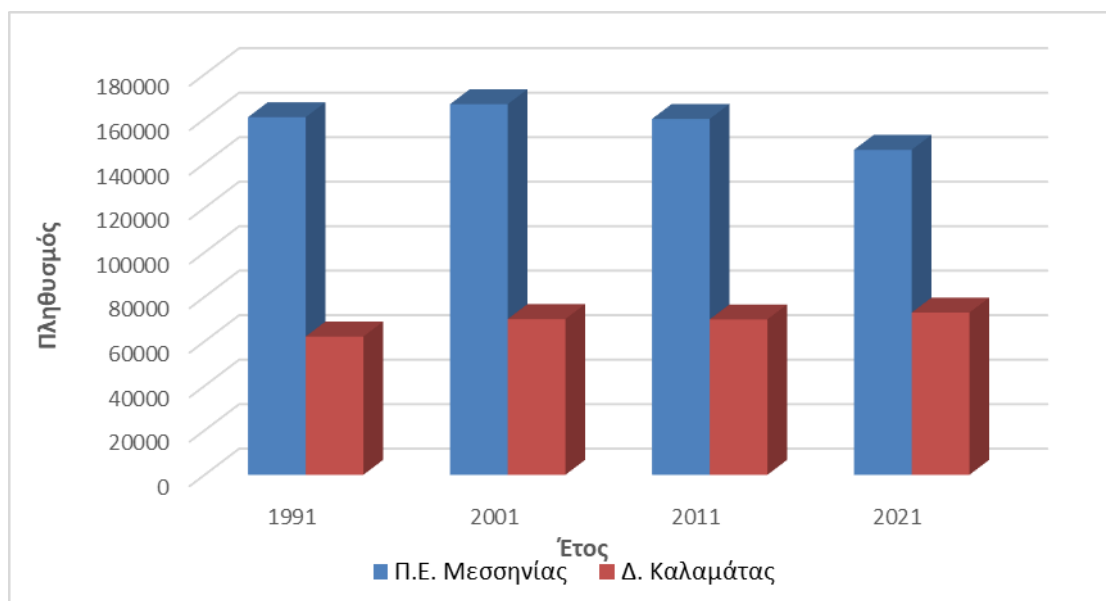
Η ΠΕ Μεσσηνίας έχει έκταση 2991 km² και πραγματικό πληθυσμό 146080 κατοίκους (απογραφή 2021). Καταλαμβάνει το 2.26% της έκτασης της χώρας και διατηρεί το 1.39% του πληθυσμού της, ενώ καταλαμβάνει το 19.31% της έκτασης της Περιφέρειας Πελοποννήσου και διατηρεί το 27.08% του πληθυσμού της.

Στον παρακάτω Πίνακα και στα Διαγράμματα που τον συνοδεύουν, παρουσιάζεται η πληθυσμιακή εξέλιξη της Περιφέρειας - Περιφερειακής Ενότητας - Δήμου - Δημοτικής Ενότητας, τις τελευταίες δεκαετίες.

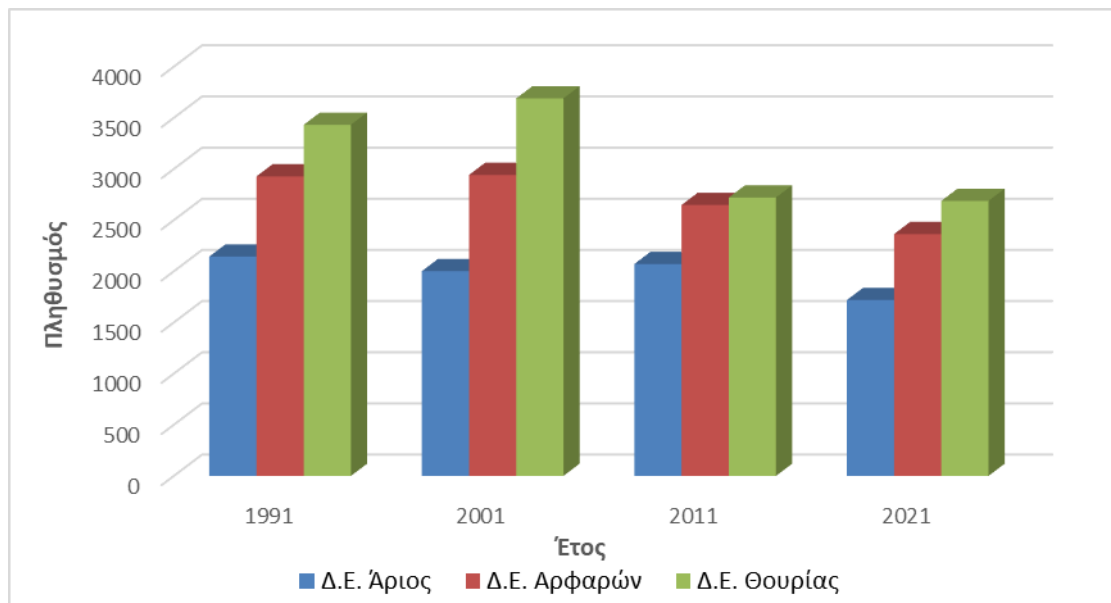
Πίνακας Α2.1: Πληθυσμιακή εξέλιξη περιοχής μελέτης, 1991-2021

Διοικητική Διαίρεση	Μόνιμος Πληθυσμός			
	1991	2001	2011	2021
Περιφέρεια Πελοποννήσου	574434	597622	577903	539535
ΠΕ Μεσσηνίας	160736	166566	159954	146080
Δ. Καλαμάτας	62147	70006	69849	72906
ΔΕ Καλαμάτας	53643	61373	62409	66135
ΔΕ Άριος	2144	2001	2071	1719
ΔΕ Αρφαρών	2928	2942	2648	2364
ΔΕ Θουρίας	3432	3690	2721	2688

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

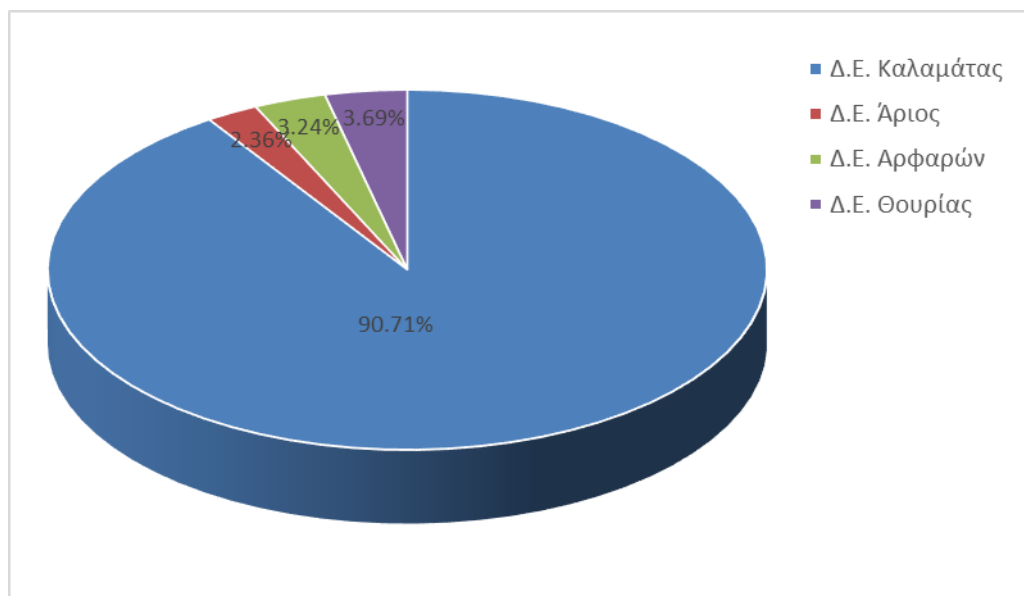
Διάγραμμα Α2.1: Διαχρονική εξέλιξη πληθυσμού σε επίπεδο Δήμου και Περιφερειακής Ενότητας, 1991~2021

Διάγραμμα Α2.2: Διαχρονική εξέλιξη πληθυσμού σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, 1991~2021

Από τα ανωτέρω δεδομένα, προκύπτει ότι την περίοδο 1991-2001, σημειώθηκε αύξηση του πληθυσμού σε όλα τα χωρικά επίπεδα, εκτός της ΔΕ Άριος, ενώ την επόμενη δεκαετία 2001-2011, σημειώνεται σημαντική μείωση, με τον πληθυσμό να είναι μικρότερος συγκριτικά με τον πληθυσμό που καταγράφηκε το 2001, εκτός των ΔΕ Άριος και Καλαμάτας, όπου σημειώθηκε αύξηση. Κατά την τελευταία απογραφή του 2021, σημειώνεται μείωση του πληθυσμού της ΠΕ Μεσσηνίας και της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ενώ αύξηση του πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας, η οποία οφείλεται στην αύξηση του πληθυσμού στη Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας, καθώς στις υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες του Δήμου, ήτοι στις ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος σημειώθηκε μείωση του πληθυσμού.

Όσον αφορά στην εσωτερική κατανομή των μόνιμων κατοίκων του Δήμου Καλαμάτας, το έτος 2021, παρατηρείται ότι περίπου το 90% του πληθυσμού κατοικεί στη ΔΕ Καλαμάτας, ενώ στις ΔΕ Άριος, Αρφαρών και Θουρίας κατοικεί το υπόλοιπο 10% και συγκεκριμένα το 2.36%, 3.24% και 3.69%, αντίστοιχα.

Διάγραμμα Α2.3: Κατανομή πληθυσμού Δημοτικών Ενοτήτων Δήμου Καλαμάτας, 2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου αποτελεί μία αραιοκατοικημένη Περιφέρεια με μέση πυκνότητα 35 άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο ενώ συγχρόνως σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας οι τιμές της πυκνότητας λαμβάνουν ακραίες τιμές που διαφοροποιούνται από τα αστικά κέντρα έως τις κατ' εξοχήν ορεινές Κοινότητες.

Η Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας περιλαμβάνεται μεταξύ των πλέον αραιοκατοικημένων Περιφερειακών Ενοτήτων με μέση πυκνότητα 49 άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Όπως προαναφέρθηκε ο Δήμος Καλαμάτας αποτελεί έναν πυκνοκατοικημένο Δήμο με μέση πυκνότητα 166 άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Εντός του Δήμου Καλαμάτας και συγκεκριμένα στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) η πληθυσμιακή πυκνότητα παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα, στον οποίο αποτυπώνεται ότι η ΔΕ Άριος αποτελεί μία πυκνοκατοικημένη περιοχή σε αντίθεση με τις άλλες δύο (2) Δημοτικές Ενοότητες, οι οποίες έχουν μεγαλύτερο πληθυσμό αλλά καλύπτουν και μεγαλύτερη έκταση.

Πίνακας Α2.2: Πληθυσμιακή πυκνότητα ανά ΔΕ, 2021

Δημοτική Ενότητα	Ατ/κμ ²
ΔΕ Άριος	77
ΔΕ Αρφαρών	27

Δημοτική Ενότητα	Ατ/km ²
ΔΕ Θουρίας	35

Στους ακόλουθους Πίνακες παρουσιάζεται η πληθυσμιακή εξέλιξη για κάθε Δημοτική Ενότητα ανά Κοινότητα και οικισμό τις τελευταίες δεκαετίες.

Πίνακας Α2.3: Πληθυσμιακή εξέλιξη Κοινοτήτων ΔΕ Αρφαρών, 1991-2021

Κοινότητα	1991	2001	2011	2021
Αρφαρών	1222	1342	1308	1164
Αγίου Φλώρου	281	265	226	190
Αγρίλου	174	169	131	103
Βελανιδιάς	86	77	59	31
Βρομόβρυσης	151	159	84	120
Πηδήματος	394	320	265	262
Πλατέος	500	494	490	424
Σταματινού	120	116	85	70

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Πίνακας Α2.4: Πληθυσμιακή εξέλιξη Κοινοτήτων/Οικισμών ΔΕ Αρφαρών, 1991-2021

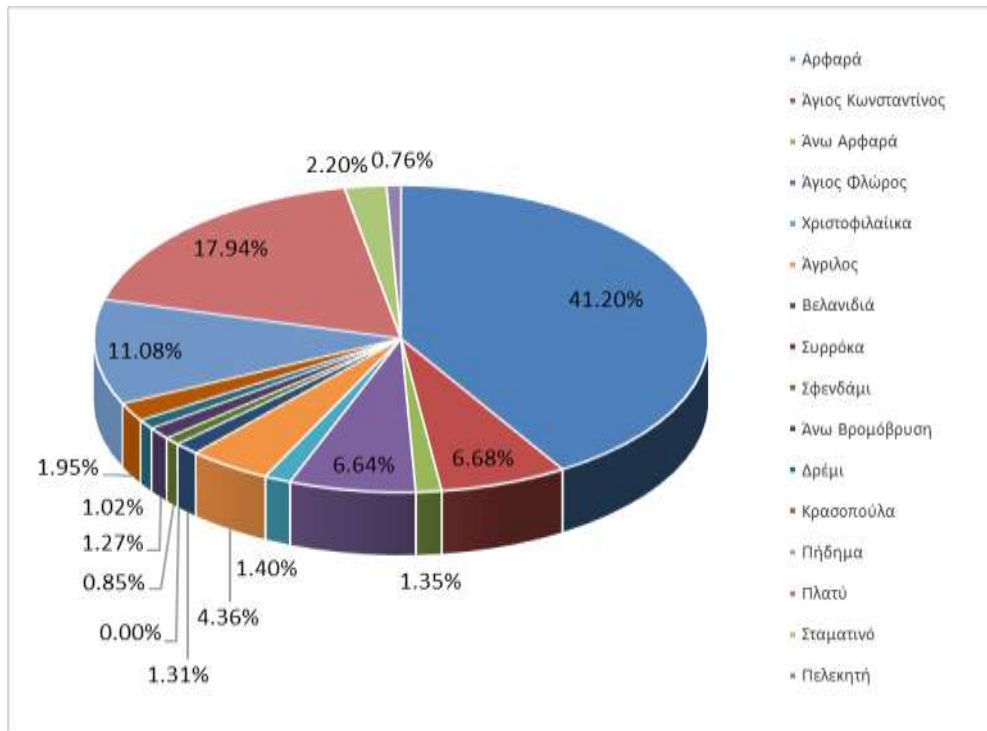
Κοινότητα/Οικισμός	1991	2001	2011	2021
TK Αρφαρών	1222	1342	1308	1164
Αρφαρά	1104	1226	1177	974
Άγιος Κωνσταντίνος	82	91	106	158
Άνω Αρφαρά	36	25	25	32
TK Αγίου Φλώρου	281	265	226	190
Άγιος Φλώρος	229	220	195	157
Χριστοφιλαίικα	52	45	31	33
TK Αγρίλου	174	169	131	103
Άγριλος	174	169	131	103
TK Βελανιδιάς	86	77	59	31
Βελανιδιά	86	77	43	31
Συρρόκα	-	-	16	0
TK Βρομόβρυσης	151	159	84	120
Σφενδάμι	39	27	10	20
Άνω Βρομόβρυση	-	34	24	30
Δρέμι	49	41	22	24
Κρασοπούλα	63	57	28	46
TK Πηδήματος	394	320	265	262
Πήδημα	394	320	265	262
TK Πλατέος	500	494	490	424

Κοινότητα/Οικισμός	1991	2001	2011	2021
Πλατύ	500	494	490	424
TK Σταματινού	120	116	85	70
Σταματινό	95	97	37	52
Πελεκητή	25	19	48	18

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Κατά τη δεκαετία 1991-2001 σημειώνεται μικρή αύξηση του πληθυσμού στη ΔΕ Αρφαρών, την οποία διαδέχεται κατά την επόμενη δεκαετία μείωση. Η αύξηση οφείλεται στην αύξηση του πληθυσμού της Τοπικής Κοινότητας Αρφαρών και συγκεκριμένα των οικισμών Αρφαρών και Αγίου Κωνσταντίνου. Την επόμενη δεκαετία 2001-2011, η μείωση του πληθυσμού της Δημοτικής Ενότητας οφείλεται στη μείωση του πληθυσμού όλων των Τοπικών Κοινοτήτων, καθώς ο πληθυσμός όλων των οικισμών μειώθηκε, εκτός του οικισμού του Αγίου Κωνσταντίνου στον οποίο αυξήθηκε και των Άνω Αρφαρών, όπου παρέμεινε σταθερός. Κατά την τελευταία δεκαετία 2011-2021, ο πληθυσμός στη ΔΕ Αρφαρών μειώθηκε, με τον πληθυσμό να παρουσιάζει το χαμηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί στην περιοχή τα τελευταία τουλάχιστον 30 έτη. Σε όλες τις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας, ο πληθυσμός μειώθηκε, κατά την τελευταία δεκαετία, εκτός της TK Βρομόβρυσης, όπου παρατηρήθηκε αύξηση του πληθυσμού στο σύνολο των οικισμών της. Βέβαια τα μεγέθη του πληθυσμού στην TK Βρομόβρυσης είναι τόσο μικρά που δεν αξιολογούνται. Σε ότι αφορά τους λοιπούς οικισμούς, κατά την τελευταία απογραφή, αύξηση σημειώθηκε στον Άγιο Κωνσταντίνο, στα Άνω Αρφαρά, στα Χριστοφιλαίικα και στο Σταματινό. Όπως και στους οικισμούς της TK Βρομόβρυσης, ο πληθυσμός θεωρείται αμελητέος και δεν καταδεικνύει ανάπτυξη της περιοχής.

Ο πληθυσμός εντός της ΔΕ Αρφαρών, όπως παρουσιάζεται στο ακόλουθο Διάγραμμα, συγκεντρώνεται κυρίως στα Αρφαρά, τα οποία αποτελούν την έδρα της ΔΕ και έπειτα στο Πλατύ, στο Πήδημα, στον Άγιο Φλώρο, στον Άγριλο και στον Άγιο Κωνσταντίνο. Οι λοιποί οικισμοί συγκεντρώνουν πολύ μικρότερο πληθυσμό της τάξεως του 0~2.2%.

Διάγραμμα Α2.4: Κατανομή πληθυσμού οικισμών Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών, 2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Στη συνέχεια παρατίθενται αντίστοιχα στοιχεία για τη ΔΕ Θουρίας.

Πίνακας Α2.5: Πληθυσμιακή εξέλιξη Κοινοτήτων ΔΕ Θουρίας, 1991-2021

Κοινότητα	1991	2001	2011	2021
Θουρίας	1128	1067	884	926
Αιθαίας	331	373	330	287
Αμφείας	619	634	576	562
Ανθείας	471	455	402	425
Μικρομάνης	670	852	469	391
Πολιανής	213	309	60	97

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Πίνακας Α2.6: Πληθυσμιακή εξέλιξη Κοινοτήτων/Οικισμών ΔΕ Θουρίας, 1991-2021

Κοινότητα/Οικισμός	1991	2001	2011	2021
TK Θουρίας	1128	1067	884	926
Θουρία	1128	1067	884	926
TK Αιθαίας	331	373	330	287
Αιθαία	331	373	330	287

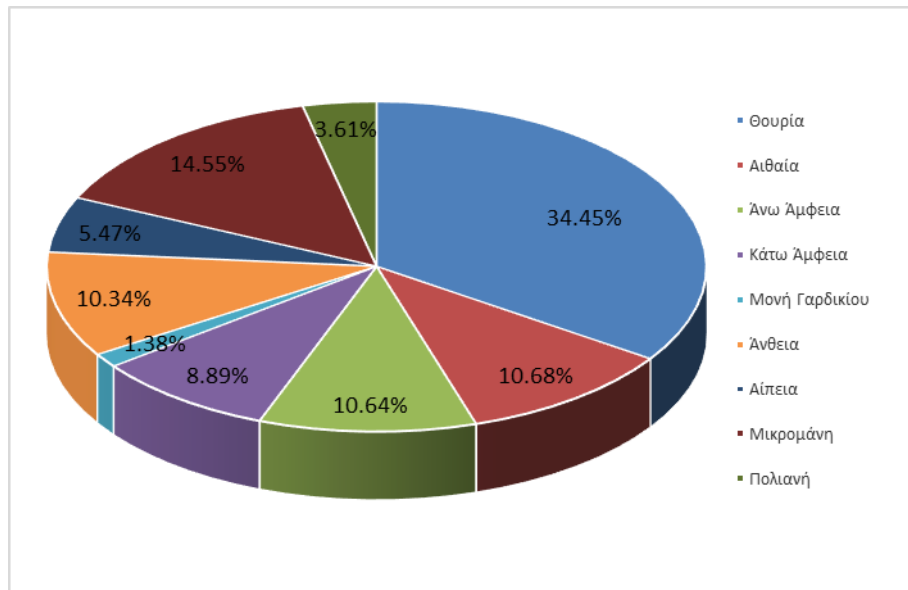
Κοινότητα/Οικισμός	1991	2001	2011	2021
TK Αμφείας	619	634	576	562
Άνω Άμφεια	365	391	314	286
Κάτω Άμφεια	246	214	240	239
Μονή Γαρδικίου	8	29	22	37
TK Ανθείας	471	455	402	425
Άνθεια	442	281	246	278
Αίπεια	29	174	156	147
TK Μικρομάνης	670	852	469	391
Μικρομάνη	670	852	469	391
TK Πολιανής	213	309	60	97
Πολιανή	213	309	60	97

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Κατά τη δεκαετία 1991-2001 σημειώνεται μικρή αύξηση του πληθυσμού στη ΔΕ Θουρίας, την οποία διαδέχεται κατά την επόμενη δεκαετία μείωση. Η αύξηση οφείλεται στην αύξηση του πληθυσμού όλων των Τοπικών Κοινοτήτων, εκτός των Τοπικών Κοινοτήτων Θουρίας και Ανθείας καθώς ο πληθυσμός των ομώνυμων οικισμών μειώθηκε. Την επόμενη δεκαετία 2001-2011, η μείωση του πληθυσμού της Δημοτικής Ενότητας οφείλεται στη μείωση του πληθυσμού όλων των Τοπικών Κοινοτήτων, καθώς ο πληθυσμός όλων των οικισμών μειώθηκε, εκτός του οικισμού της Κάτω Άμφειας στον οποίο αυξήθηκε. Κατά την τελευταία δεκαετία 2011-2021, ο πληθυσμός στη ΔΕ Θουρίας μειώθηκε, με τον πληθυσμό να παρουσιάζει το χαμηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί στην περιοχή τα τελευταία τουλάχιστον 30 έτη. Στις μισές Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας, ήτοι στις TK Αιθαίας, Αμφείας και Μικρομάνης, ο πληθυσμός μειώθηκε, ενώ στις άλλες μισές, ήτοι στις TK Θουρίας, Ανθείας και Πολιανής, αυξήθηκε, κατά την τελευταία δεκαετία. Συγκεκριμένα, αυξήθηκε στους οικισμούς της Θουρίας, της Άνθειας, της Πολιανής και της Μονής Γαρδικίου. Η αύξηση αυτή πιθανά οφείλεται στη μετακίνηση των κατοίκων των υπόλοιπων οικισμών της ΔΕ Θουρίας, καθώς ο πληθυσμός της ΔΕ μειώθηκε, ενώ εκτιμάται ότι σε ορισμένους οικισμούς δεν είχαν απογραφεί κάτοικοι κατά την προηγούμενη απογραφή (2011), όπως στην Πολιανή και στη Μονή Γαρδικίου.

Ο πληθυσμός εντός της ΔΕ Θουρίας, όπως παρουσιάζεται στο ακόλουθο Διάγραμμα, συγκεντρώνεται κυρίως στη Θουρία, η οποία αποτελεί την έδρα της ΔΕ και έπειτα στη Μικρομάνη, στην Αιθαία, στην

Άνω και Κάτω Άμφεια και στην Άνθεια. Οι λοιποί οικισμοί συγκεντρώνουν πολύ μικρότερο πληθυσμό κάτω του 5.5%.

Διάγραμμα Α2.5: Κατανομή πληθυσμού οικισμών Δημοτικής Ενότητας Θουρίας, 2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Στη συνέχεια παρατίθενται αντίστοιχα στοιχεία για τη ΔΕ Άριος.

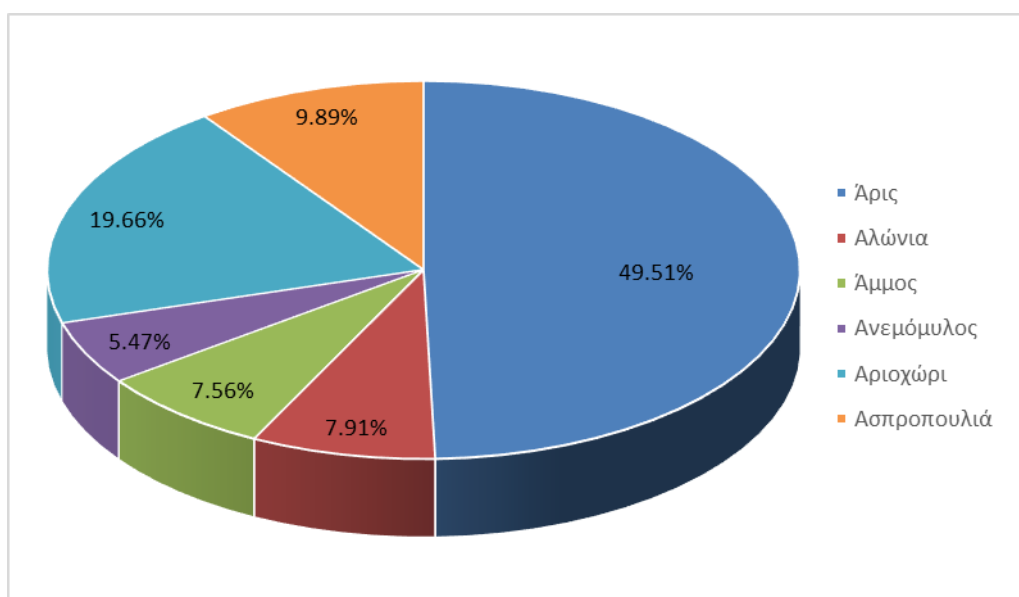
Πίνακας Α2.7: Πληθυσμιακή εξέλιξη Κοινοτήτων/Οικισμών ΔΕ Άριος, 1991-2021

Κοινότητα/Οικισμός	1991	2001	2011	2021
TK Άριος	1213	1027	966	851
Άρις	1213	1027	966	851
TK Αλωνίων	188	152	152	136
Αλώνια	188	152	152	136
TK Άμμου	212	204	183	130
Άμμος	212	204	183	130
TK Ανεμομύλου	128	108	111	94
Ανεμόμυλος	128	108	111	94
TK Αριοχωρίου	279	341	515	338
Αριοχώρι	279	341	515	338
TK Ασπροπουλιάς	124	169	144	170
Ασπροπουλιά	124	169	144	170

Κατά τη δεκαετία 1991-2001 σημειώνεται μικρή μείωση του πληθυσμού στη ΔΕ Άριος, σε αντίθεση με τις υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες, την οποία διαδέχεται κατά την επόμενη δεκαετία αύξηση. Η

μείωση οφείλεται στη μείωση του πληθυσμού όλων των Τοπικών Κοινοτήτων, εκτός των Τοπικών Κοινοτήτων Αριοχωρίου και Ασπροπουλιάς καθώς ο πληθυσμός των ομώνυμων οικισμών αυξήθηκε. Την επόμενη δεκαετία 2001-2011, η μείωση του πληθυσμού της Δημοτικής Ενότητας οφείλεται στη μείωση του πληθυσμού των οικισμών του Άρι, της Άμμου και της Ασπροπουλιάς, ενώ στο Αριοχώρι σημειώθηκε σημαντική αύξηση. Κατά την τελευταία δεκαετία 2011-2021, ο πληθυσμός στη ΔΕ Άριος μειώθηκε, με τον πληθυσμό να παρουσιάζει το χαμηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί στην περιοχή τα τελευταία τουλάχιστον 30 έτη. Σε όλες τις Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας, ο πληθυσμός μειώθηκε, κατά την τελευταία δεκαετία, εκτός της ΤΚ Ασπροπουλιάς, όπου παρατηρήθηκε αύξηση του πληθυσμού. Στη ΔΕ Άριος, η κάθε Κοινότητα απαρτίζεται από έναν οικισμό και ως εκ τούτου η όποια πληθυσμιακή μεταβολή που αναλύθηκε ανωτέρω αφορά και στους οικισμούς.

Ο πληθυσμός εντός της ΔΕ Άριος, όπως παρουσιάζεται στο ακόλουθο Διάγραμμα, συγκεντρώνεται κυρίως στον Άρι, ο οποίος αποτελεί την έδρα της ΔΕ και έπειτα στο Αριοχώρι. Οι λοιποί οικισμοί συγκεντρώνουν μικρότερο πληθυσμό της τάξεως του 5~10% της Δημοτικής Ενότητας.

Διάγραμμα Α2.6: Κατανομή πληθυσμού οικισμών Δημοτικής Ενότητας Άριος, 2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Ο πληθυσμός της ΔΕ Αρφαρών για το έτος 2021 είναι 2364 και για το 2011 είναι 2648 κάτοικοι, της ΔΕ Θουρίας για το έτος 2021 είναι 2688 και για το 2011 είναι 2721 κάτοικοι και της ΔΕ Άριος για το έτος 2021 είναι 1719 και για το 2011 είναι 2071 κάτοικοι.

Τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα για τον καταμερισμό των ηλικιών, αφορούν την απογραφή του 2011 και παρουσιάζονται στους ακόλουθους Πίνακες.

Πίνακας Α2.8: Κατανομή ηλικιών στη Δημοτική Ενότητα Αρφαρών, 2011

Κατανομή ηλικιών στη ΔΕ Αρφαρών, 2011		
Ομάδα ηλικιών	Πληθυσμός	Ποσοστό (%)
0-14	371	14
15-24	278	10
25-34	279	11
35-44	311	12
45-54	342	13
55-64	311	12
65-79	477	18
80+	279	11

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Πίνακας Α2.9: Κατανομή ηλικιών στη Δημοτική Ενότητα Θουρίας, 2011

Κατανομή ηλικιών στη ΔΕ Θουρίας, 2011		
Ομάδα ηλικιών	Πληθυσμός	Ποσοστό (%)
0-14	320	12
15-24	258	9
25-34	306	11
35-44	353	13
45-54	393	14
55-64	355	13
65-79	499	18
80+	237	9

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Πίνακας Α2.10: Κατανομή ηλικιών στη Δημοτική Ενότητα Άριος, 2011

Κατανομή ηλικιών στη ΔΕ Άριος, 2011		
Ομάδα ηλικιών	Πληθυσμός	Ποσοστό (%)
0-14	369	18
15-24	204	10
25-34	221	11
35-44	261	13
45-54	222	11
55-64	247	12
65-79	379	18
80+	168	8

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Όπως είναι φανερό, και στις τρεις (3) Δημοτικές Ενότητες, η κατανομή ανά ομάδα ηλικίας του πληθυσμού είναι σχετικά ομοιόμορφη με το μικρότερο ποσοστό να παρατηρείται στον πληθυσμό άνω των 80 ετών, εκτός της ΔΕ Αρφαρών, όπου σημειώνεται στην ηλικιακή ομάδα 15-24 ενώ μεταξύ των ηλικιών 65-79 παρατηρείται το μεγαλύτερο ποσοστό. Στη ΔΕ Άριος, σημαντικό ποσοστό σημειώνεται και στην ηλικιακή ομάδα 0-14. Τα παραπάνω αποδεικνύουν ότι το επίπεδο της γήρανσης της περιοχής είναι σημαντικό αλλά μέχρι την ηλικία των 80 ετών, τον συνεχή ρυθμό ανανέωσης του πληθυσμού και τη σχετικά ικανοποιητική αναλογία των «παραγωγικών» ομάδων.

Τα παραπάνω βασικά χαρακτηριστικά της ηλικιακής δομής του πληθυσμού αποτυπώνονται με συγκεντρωτικό τρόπο στους Δείκτες Γήρανσης και Εξάρτησης του πληθυσμού.

- Ο Δείκτης Γήρανσης (Δ.Γ.) αποτυπώνει την αναλογία του πληθυσμού άνω των 65 ετών προς τον πληθυσμό κάτω των 14 ετών.
- Ο Δείκτης Εξάρτησης (Δ.Ε.) αποτυπώνει την αναλογία μεταξύ των πληθυσμιακών ομάδων σε «παραγωγική» και «μη παραγωγική» ηλικία.

Οι παραπάνω Δείκτες παρουσιάζονται για κάθε Δημοτική Ενότητα ακολούθως.

Πίνακας Α2.11: Δείκτες Γήρανσης και Εξάρτησης ανά Δημοτική Ενότητα, 2011

Δημοτική Ενότητα	Δείκτης Γήρανσης	Δείκτης Εξάρτησης
Αρφαρών	2.04	0.74
Θουρίας	2.30	0.63
Άριος	1.48	0.79

Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Επομένως,

- για τη ΔΕ Αρφαρών σε κάθε 100 άτομα κάτω των 14 ετών αντιστοιχούν 204 άτομα άνω των 65 ετών και σε κάθε 100 άτομα από 15 μέχρι 64 ετών αντιστοιχούν 74 άτομα «μη παραγωγικών» ηλικιών.
- για τη ΔΕ Θουρίας σε κάθε 100 άτομα κάτω των 14 ετών αντιστοιχούν 230 άτομα άνω των 65 ετών και σε κάθε 100 άτομα από 15 μέχρι 64 ετών αντιστοιχούν 63 άτομα «μη παραγωγικών» ηλικιών.
- για τη ΔΕ Άριος σε κάθε 100 άτομα κάτω των 14 ετών αντιστοιχούν 148 άτομα άνω των 65 ετών και σε κάθε 100 άτομα από 15 μέχρι 64 ετών αντιστοιχούν 79 άτομα «μη παραγωγικών» ηλικιών.

Ακολούθως, παρουσιάζεται το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων ανά Δημοτική Ενότητα, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, κατά την απογραφή του 2011 για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα.

Ο πληθυσμός των Δημοτικών Ενοτήτων χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλό μορφωτικό επίπεδο το οποίο δυσχεραίνει την ανάπτυξη σύγχρονων παραγωγικών δραστηριοτήτων με έμφαση στη νέα τεχνολογία αλλά και τον εκσυγχρονισμό των τομέων εκείνων της παραδοσιακής οικονομικής βάσης που είναι δυνατόν να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν.

Συγκεκριμένα, η κατάσταση καταγράφεται στους παρακάτω Πίνακες.

Πίνακας Α2.12: Επίπεδο εκπαίδευσης κατοίκων Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών, 2011

Επίπεδο	Πληθυσμός	Ποσοστό (%)
Διδακτορικό	1	0.04
Μεταπτυχιακό	10	0.38
Τριτοβάθμια	166	6.27
Δευτεροβάθμια/Μεταδευτεροβάθμια	998	37.69
Πρωτοβάθμια	773	29.19
Λοιπά	555	20.96
Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1/1/2005)	145	5.48

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Πίνακας Α2.13: Επίπεδο εκπαίδευσης κατοίκων Δημοτικής Ενότητας Θουρίας, 2011

Επίπεδο	Πληθυσμός	Ποσοστό (%)
Διδακτορικό	1	0.04
Μεταπτυχιακό	8	0.29
Τριτοβάθμια	254	9.33
Δευτεροβάθμια/Μεταδευτεροβάθμια	1084	39.84
Πρωτοβάθμια	786	28.89
Λοιπά	465	17.09
Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1/1/2005)	123	4.52

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Πίνακας Α2.14: Επίπεδο εκπαίδευσης κατοίκων Δημοτικής Ενότητας Άριος, 2011

Επίπεδο	Πληθυσμός	Ποσοστό (%)
Διδακτορικό	1	0.05
Μεταπτυχιακό	3	0.14
Τριτοβάθμια	110	5.31
Δευτεροβάθμια/Μεταδευτεροβάθμια	697	33.66
Πρωτοβάθμια	610	29.45
Λοιπά	484	23.37
Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1/1/2005)	166	8.02

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ, και όπως φαίνεται στους ανωτέρω Πίνακες, και στις τρεις (3) Δημοτικές Ενότητες, οι περισσότεροι κάτοικοι έχουν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια/μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, ήτοι το γυμνάσιο ή το λύκειο ή ΙΕΚ. Το επόμενο επίπεδο εκπαίδευσης που κυριαρχεί είναι η πρωτοβάθμια, όσοι δηλαδή έχουν ολοκληρώσει το δημοτικό ενώ το ποσοστό που ακολουθεί παρατηρείται στην κατηγορία «λοιπά», όπου συγκαταλέγονται όσοι εγκατέλειψαν το δημοτικό, ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή ή είναι αναλφάβητοι. Το ποσοστό είναι σημαντικά υψηλό, το οποίο ωστόσο αναμένονταν λόγω του γηρασμένου πληθυσμού. Αρνητικό είναι επίσης το γεγονός ότι ελάχιστο είναι το ποσοστό του πληθυσμού με διδακτορικές και μεταπτυχιακές σπουδές.

A2.1.2 Εποχικός πληθυσμός και μετανάστες

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής του Έτους 2011 της ΕΛΣΤΑΤ, τα οποία είναι μέχρι σήμερα δημοσιευμένα, για τη **μετανάστευση**, η απογραφή γίνεται σε επίπεδο Δήμου με διάκριση των μεταναστών ανά υπηκοότητα, ενώ απογράφεται ο πληθυσμός που έχει μετακινηθεί κατά την τελευταία πενταετία πριν την απογραφή, ήτοι την περίοδο 2006-2011. Σημειώνεται ότι δεδομένα δημοσιεύονται και για τους οικισμούς άνω των 50000 κατοίκων, όπου στον Δήμο της περιοχής μελέτης συναντάται η Καλαμάτα.

Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζεται το σύνολο των εγκατασταθέντων από το εξωτερικό ανά υπηκοότητα την περίοδο 2006-2011 της Περιφέρειας-Περιφερειακής Ενότητας-Δήμου, που εμπίπτει η περιοχή μελέτης.

Πίνακας A2.15: Εγκατασταθέντες από το εξωτερικό κατά υπηκοότητα, 2006-2011

Τόπος διαμονής κατά την Απογραφή 2011	Σύνολο	Υπηκοότητα	
		Ελληνική ⁽¹⁾	Ξένης χώρας ⁽²⁾
Περιφέρεια Πελοποννήσου	19779	4442	15337
		22.46%	77.54%
Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας	6447	1420	5027
		22.03%	77.97%
Δήμος Καλαμάτας	1737	655	1082
		37.71%	62.29%
Καλαμάτα	1447	524	923
		36.21%	63.79%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

- (α) Περιλαμβάνονται και τα άτομα με ελληνική και άλλη υπηκοότητα
- (β) Περιλαμβάνονται και τα άτομα με αδιευκρίνιστη και χωρίς υπηκοότητα

Σύμφωνα με τον παραπάνω Πίνακα, το μεγαλύτερο ποσοστό των εγκατασταθέντων από το εξωτερικό, σε όλα τα χωρικά επίπεδα, αποτελούν άτομα με αδιευκρίνιστη και χωρίς υπηκοότητα, με την πόλη της Καλαμάτας να παρουσιάζει παρόμοια ποσοστά με αυτά του Δήμου, όπως είναι αναμενόμενο καθώς είναι η πόλη, η οποία χαρακτηρίζει τον Δήμο σε όλα τα επίπεδα. Το ίδιο συμπέρασμα εξάγεται και από το γεγονός ότι το ποσοστό εγκατασταθέντων από το εξωτερικό στην πόλη της Καλαμάτας αποτελεί το 83% των εγκατασταθέντων στον Δήμο. Επομένως, το υπόλοιπο 17% εγκαθίστανται στις υπόλοιπες τρεις (3) Δημοτικές Ενότητες (περιοχή μελέτης) και στη ΔΕ Καλαμάτας, εκτός της πόλης.

Η Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας συγκεντρώνει περίπου το 33% των εγκατασταθέντων από το εξωτερικό στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, και αποτελεί μεταξύ των πέντε (5) Περιφερειακών Ενοτήτων, την πρώτη σε επίπεδο προσέλκυσης μεταναστών.

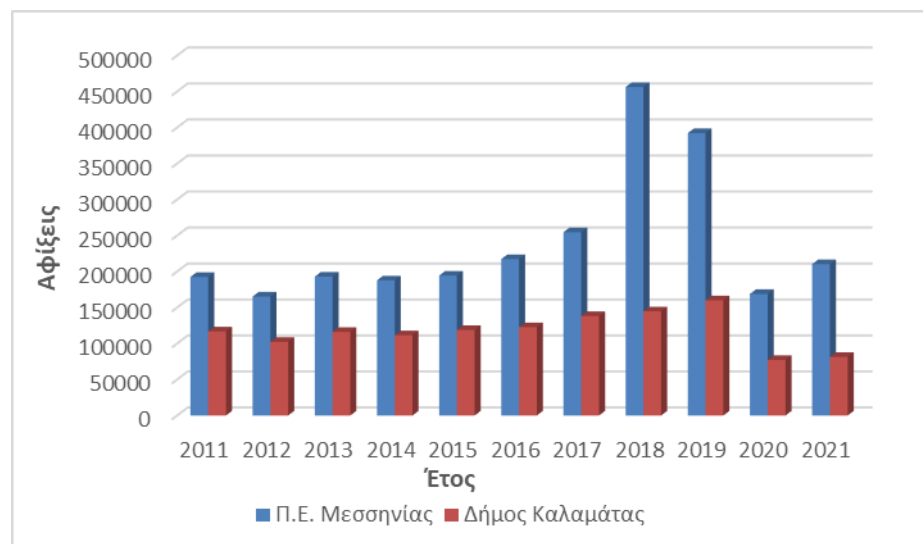
Επιπλέον, ο Δήμος Καλαμάτας συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό (περίπου 27%) των εγκατασταθέντων από το εξωτερικό στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας.

Στον παρακάτω Πίνακα, παρατίθεται η διαχρονική εξέλιξη, για τη χρονική περίοδο 2010-2021, των αφίξεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας και στον Δήμο Καλαμάτας, σύμφωνα με τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ.

Σημειώνεται, ότι στον Πίνακα δεν συμπεριλαμβάνεται η καταγραφή των αφίξεων στα ενοικιαζόμενα δωμάτια και διαμερίσματα, οι οποίες εκτιμώνται ότι αποτελούν σημαντικό ποσοστό του συνολικού πληθυσμού των τουριστών, καθώς δεν διατίθενται τα δεδομένα από την ΕΛΣΤΑΤ, σε επίπεδο Δήμου.

Πίνακας Α2.16: Διαχρονική εξέλιξη αφίξεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου, 2011-2021

Διαχρονική εξέλιξη αφίξεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου, 2011-2021											
Διοικητική Διαίρεση	Έτος										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Π.Ε. Μεσσηνίας	192474	165223	192840	187683	194336	217294	254615	456201	392309	168847	210203
Δήμος Καλαμάτας	116791	102361	116192	111436	118805	122651	138136	144736	160007	77239	81423
Ποσοστό αφίξεων Δήμου στην Π.Ε.	60.68%	61.95%	60.25%	59.37%	61.13%	56.44%	54.25%	31.73%	40.79%	45.74%	38.74%

Διάγραμμα Α2.7: Διαχρονική εξέλιξη αφίξεων στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου στον Δήμο και την Περιφερειακή Ενότητα, 2011-2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας και στον Δήμο Καλαμάτας, όπου υπάγεται η περιοχή μελέτης, οι αφίξεις στα καταλύματα είναι σημαντικές καθόλη τη χρονική περίοδο που διερευνάται, με μικρές αυξομειώσεις, εκτός του έτους 2020, όπου παρατηρείται σημαντική μείωση, η οποία οφείλεται στην πανδημία COVID-19 και όπως διαπιστώνεται από την επόμενη καταγραφή (2021) αρχίζει να σημειώνεται αύξηση, χωρίς ωστόσο να σημειώνονται οι ίδιες αφίξεις με εκείνες προ της πανδημίας. Ο Δήμος Καλαμάτας ακολουθεί τις αυξομειώσεις της Περιφερειακής Ενότητας κατά τα περισσότερα έτη, ενώ το ποσοστό αφίξεων στα καταλύματα του Δήμου καταλαμβάνει 31~62% στο σύνολο των αφίξεων της Περιφερειακής Ενότητας.

Από τα παραπάνω, είναι προφανές ότι ο Δήμος προσελκύει πλήθος τουριστών, καθώς όπως προαναφέρθηκε, οι παραπάνω αφίξεις αποτελούν μόνο αφίξεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου και δεν συμπεριλαμβάνεται η καταγραφή των αφίξεων στα ενοικιαζόμενα δωμάτια και στα διαμερίσματα, ενώ δεν καταγράφονται οι αφίξεις βραχυχρόνιας μίσθωσης, π.χ. Airbnb, που η αύξηση των καταλυμάτων είναι ραγδαία τα τελευταία χρόνια.

Ωστόσο, στην περιοχή μελέτης δεν καταγράφονται καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, της Περιφερειακής Υπηρεσίας Τουρισμού Πελοποννήσου (Π.Υ.Τ) και του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ) και ως εκ τούτου τα παραπάνω στοιχεία για τον Δήμο αποτυπώνουν κυρίως την κατάσταση στην πόλη της Καλαμάτας.

Επιπλέον, σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ. ΠΕΛ 3020/22-11-2023 έγγραφο της ΠΥΤ Πελοποννήσου, υπάρχει μόνο ένα (1) μη κύριο τουριστικό κατάλυμα στη Δημοτική Ενότητα Αρφαρών, με δυναμικότητα 3 διαμερίσματα και 12 κλίνες.

Στον ακόλουθο Πίνακα, παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της κίνησης στον αερολιμένα της Καλαμάτας «**Καπετάν Βασίλης Κωνσταντακόπουλος**», ο οποίος βρίσκεται εντός της ΔΕ Θουρίας, το οποίο εξυπηρετεί όλη την Περιφέρεια.

Πίνακας Α2.17: Διαχρονική εξέλιξη αεροπορικής κίνησης αερολιμένα Καλαμάτας, 2011-2020

Έτος	Επιβάτες - Κίνηση Εσωτερικού		Επιβάτες - Κίνηση Εξωτερικού		Σύνολο επιβατών	Ποσοστό επιβατών εξωτερικού
	Αφίξεις	Αναχωρήσεις	Αφίξεις	Αναχωρήσεις		
2011	13905	14094	35502	35950	50044	72%
2012	14310	14331	35948	36114	50445	72%
2013	9535	9774	57947	59736	69510	86%

Έτος	Επιβάτες - Κίνηση Εσωτερικού		Επιβάτες - Κίνηση Εξωτερικού		Σύνολο επιβατών	Ποσοστό επιβατών εξωτερικού
	Αφίξεις	Αναχωρήσεις	Αφίξεις	Αναχωρήσεις		
2014	7977	7987	108623	111751	119738	93%
2015	6821	6721	86508	88159	94880	93%
2016	6712	6520	106921	107827	114347	94%
2017	15671	17732	120968	122192	139924	87%
2018	11088	11760	126162	128256	140016	92%
2019	11916	12243	152083	155650	167893	93%
2020	5165	5236	38044	38561	43797	88%
2021	8395	8948	77186	79405	88353	90%

Πηγή: Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Από τον ανωτέρω Πίνακα, συμπεραίνεται ότι η επιβατική κίνηση στον αερολιμένα οφείλεται κυρίως σε πτήσεις εξωτερικού με ποσοστό 72~94%. Επιπλέον, η επιβατική κίνηση σημειώνει σημαντική αύξηση την περίοδο 2011-2019, εκτός του έτους 2015 και ραγδαία μείωση της τάξης του 74%, η οποία οφείλεται στην πανδημία COVID-19.

Ωστόσο, η περιοχή μελέτης δεν αποτελεί μια τουριστική περιοχή και ιδιαίτερα δεν προσελκύει πληθυσμό από το εξωτερικό, και ως εκ τούτου τα παραπάνω στοιχεία για τους επιβάτες αποτυπώνουν την κατάσταση στην πόλη της Καλαμάτας αλλά και ολόκληρης της Περιφέρειας και ως εκ τούτου δεν δύναται να προσμετρηθούν στον εποχικό πληθυσμό της περιοχής του ΤΠΣ.

Ο **εποχικός πληθυσμός**, λόγω κυρίως του παραθεριστικού χαρακτήρα των οικισμών της Δημοτικής Ενότητας προκύπτει με αφετηρία τις κενές κατοικίες, οι οποίες σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ περιλαμβάνουν τις εξοχικές κατοικίες και όσες προορίζονται για ενοικίαση ή πώληση και ακολούθως από τον αριθμό των τουριστικών κλινών που υπάρχουν στη Δημοτική Ενότητα.

Όπως γίνεται αντιληπτό, ο εποχικός πληθυσμός δεν καταγράφεται και παράλληλα είναι δύσκολο να εκτιμηθεί καθώς αφορά διάφορες παραμέτρους, οι οποίες μεταβάλλονται ανά περιοχή.

Ο εποχικός πληθυσμός για κάθε οικισμό προκύπτει από τις κενές κατοικίες που συγκεντρώνονται ανά οικισμό και ότι σε κάθε κατοικία αντιστοιχεί ένα νοικοκυριό με κατά μέσο όρο 2.5 άτομα (50% μέχρι 2 και 50% μέχρι 4).

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής του Έτους 2011 της ΕΛΣΤΑΤ, τα οποία είναι μέχρι σήμερα δημοσιευμένα, για τις κενές κατοικίες, η απογραφή γίνεται σε επίπεδο Δήμου και για τους οικισμούς άνω των 50000 κατοίκων, όπου στον Δήμο της περιοχής μελέτης συναντάται η Καλαμάτα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το 72% των κενών κατοικιών του Δήμου εντοπίζεται στην πόλη της Καλαμάτας και το υπόλοιπο 28% (4103 κατοικίες) στην περιοχή μελέτης και στη ΔΕ Καλαμάτας εκτός της πόλης.

Λαμβάνοντας υπόψη την έκταση της κάθε Δημοτικής Ενότητας, τη θεωρητική πυκνότητα και την υφιστάμενη κάλυψη των κατοικιών, συμπεραίνεται ότι από τις 4103 κενές κατοικίες, οι 2134 υφίστανται στην υπόλοιπη ΔΕ Καλαμάτας, οι 574 στη ΔΕ Άριος, οι 739 στη ΔΕ Αρφαρών και οι 656 στη ΔΕ Θουρίας.

Ως εκ τούτου ο εποχικός πληθυσμός για κάθε Δημοτική Ενότητα της περιοχής μελέτης παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας Α2.18: Εποχικός πληθυσμός Δημοτικών Ενοτήτων, 2011

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Εποχικός πληθυσμός
ΔΕ ΑΡΙΟΣ	2298
ΔΕ ΑΡΦΑΡΩΝ	2954
ΔΕ ΘΟΥΡΙΑΣ	2626

Πίνακας Α2.19: Εποχικός πληθυσμός οικισμών περιοχής μελέτης, 2011

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Εποχικός πληθυσμός
ΔΕ ΑΡΙΟΣ	1436
TK Άριος	654
TK Αλωνίων	135
TK Άμμου	188
TK Ανεμομύλου	100
TK Αριοχωρίου	269
TK Ασπροπουλιάς	90
ΔΕ ΑΡΦΑΡΩΝ	1846
TK Αρφαρών	753
TK Αγίου Φλώρου	194
TK Αγγίλου	120
TK Βελανιδιάς	57

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Εποχικός πληθυσμός
TK Βρομόβρυσης	133
TK Πηδήματος	183
TK Πλατέος	328
TK Σταματινού	80
ΔΕ ΘΟΥΡΙΑΣ	1641
TK Θουρίας	477
TK Αιθαίας	181
TK Αμφείας	280
TK Ανθείας	240
TK Μικρομάνης	330
TK Πολιανής	133

A2.2 Οικονομική Ανάπτυξη

A2.2.1 Διάρθρωση απασχόλησης, ανεργία

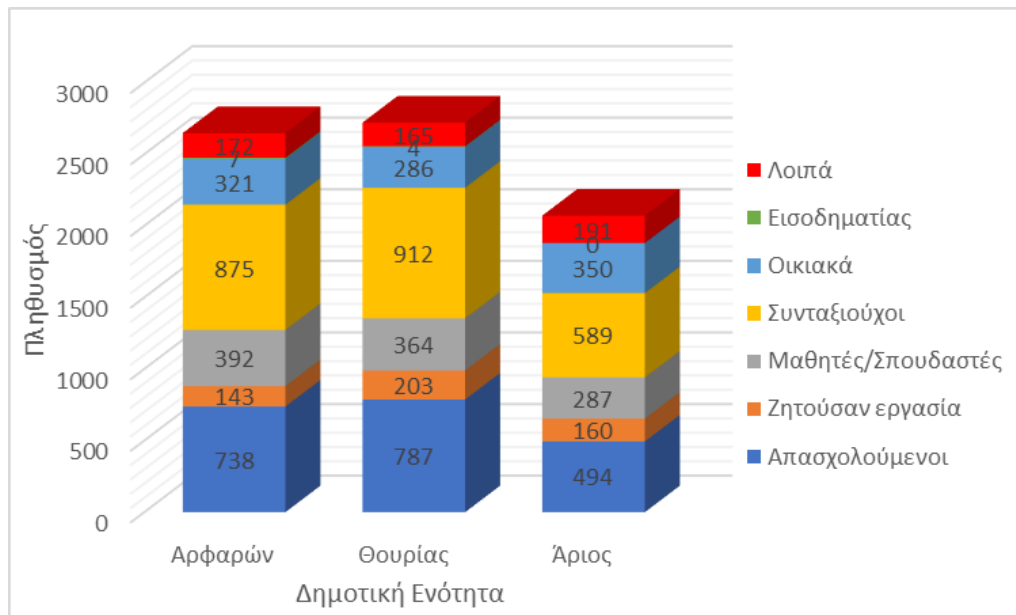
Στον Δήμο Καλαμάτας και στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος), σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2011, τα οποία είναι διαθέσιμα μέχρι σήμερα (Ιούνιος 2024), η κατάσταση ασχολίας των κατοίκων διαμορφώνεται όπως φαίνεται στον ακόλουθο Πίνακα και στο Διάγραμμα που τον συνοδεύει.

Πίνακας A2.20: Κατάσταση ασχολίας κατοίκων ανά Δημοτική Ενότητα, 2011

Ιδιότητα	Πληθυσμός Δήμου Καλαμάτας	Πληθυσμός ΔΕ Αρφαρών	Πληθυσμός ΔΕ Θουρίας	Πληθυσμός ΔΕ Άριος
Απασχολούμενοι	23967	738	787	494
Ζητούσαν εργασία	5782	143	203	160
Μαθητές/Σπουδαστές	11835	392	364	287
Συνταξιούχοι	14883	875	912	589
Οικιακά	7348	321	286	350
Εισοδηματίας	161	7	4	-
Λοιπά*	5873	172	165	191

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

*Στην κατηγορία «λοιπά» περιλαμβάνονται οι στρατευμένοι, τα μικρά παιδιά που δεν φοιτούν σε σχολείο και οποιαδήποτε άλλη περίπτωση οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού που δεν εμφανίζεται στον πίνακα.

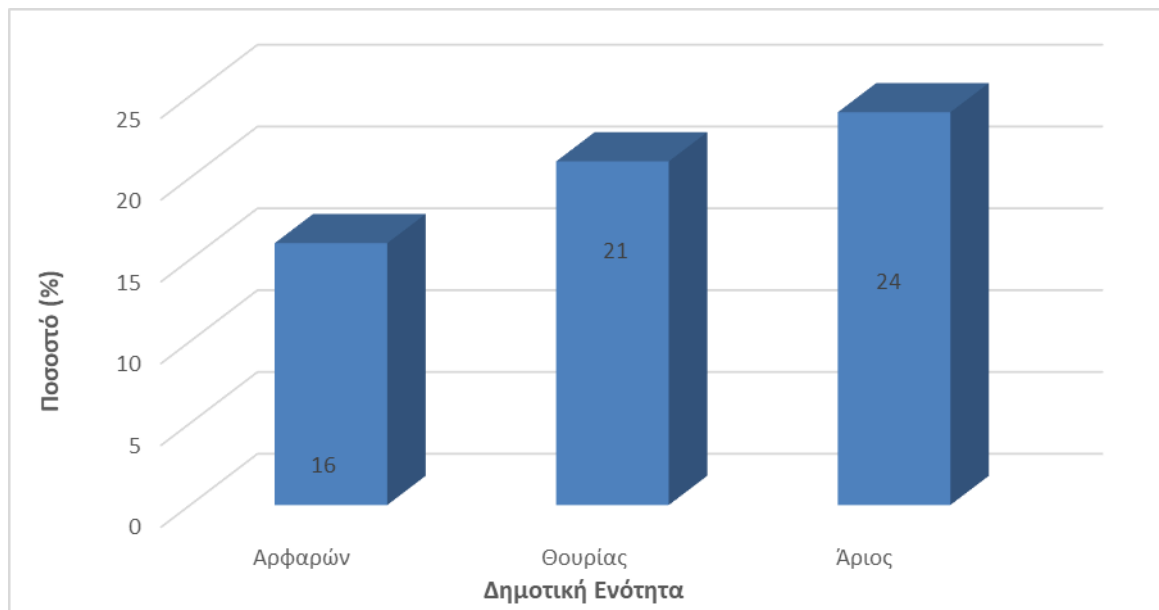
Διάγραμμα Α2.8: Κατάσταση ασχολίας κατοίκων σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Από τα ανωτέρω διαφαίνεται ότι υπάρχει μια σχετική ομοιομορφία στην κατανομή της απασχόλησης των κατοίκων στις τρεις (3) ΔΕ της περιοχής μελέτης καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού αφορά σε συνταξιούχους, κατόπιν σε απασχολούμενος, ενώ ελάχιστοι είναι οι εισοδηματίες. Ωστόσο, ο Δήμος Καλαμάτας δεν εμφανίζει παρόμοια κατάσταση και αυτό είναι αναμενόμενο καθώς η ΔΕ Καλαμάτας αποτελεί τη βάση του Δήμου, σε όλα τα επίπεδα, και είναι εκείνη που καθορίζει το προφίλ του Δήμου.

Πρέπει να επισημανθεί ότι ο Δήμος Καλαμάτας συγκεντρώνει το 55.30% της συνολικής ανεργίας της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας και είναι αναμενόμενο καθώς συγκεντρώνει το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού της ΠΕ. Το ποσοστό ανεργίας του Δήμου αγγίζει το 19.44% του ενεργού του πληθυσμού. Αντίστοιχα, στην περιοχή μελέτης, το ποσοστό ανεργίας κυμαίνεται σε σημαντικά, για την περιοχή επίπεδα, που κυμαίνονται μεταξύ 16~24% και συγκεκριμένα 16%, 21% & 24% για τις ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος, αντίστοιχα.

Στο ακόλουθο Διάγραμμα απεικονίζεται το ποσοστό ανεργίας ανά ΔΕ στην περιοχή μελέτης.

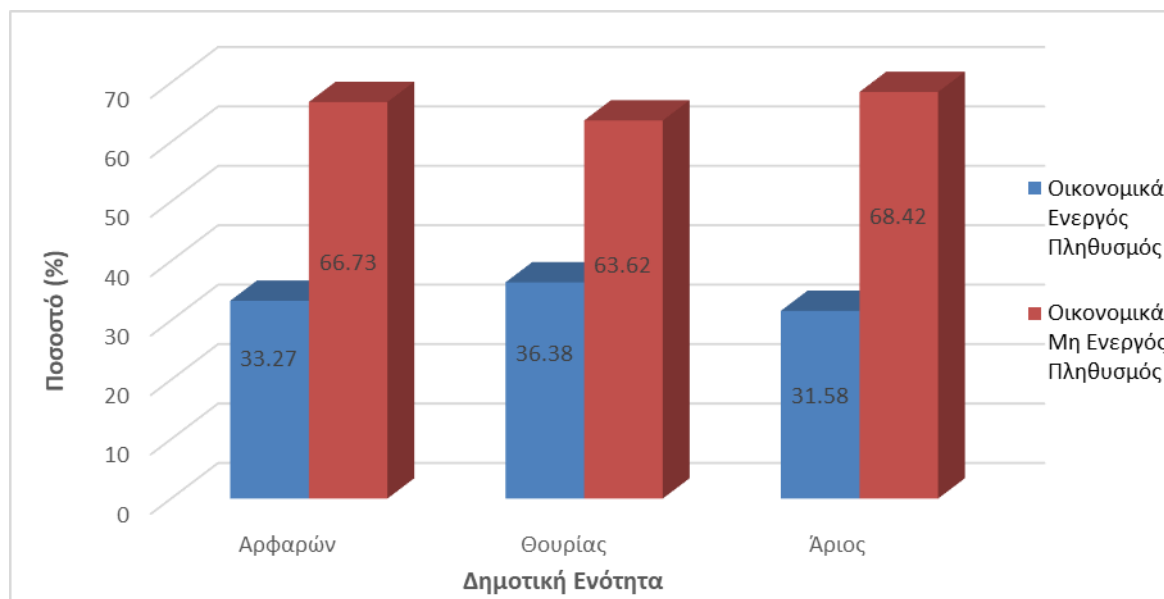
Διάγραμμα Α2.9: Ανεργία σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Στη ΔΕ Αρφαρών, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελεί το 33.27% και ο οικονομικά μη ενεργός το 66.73% του συνόλου του πληθυσμού. Στη ΔΕ Θουρίας, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελεί το 36.38% και ο οικονομικά μη ενεργός το 63.62% του συνόλου του πληθυσμού. Στη ΔΕ Άριος, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελεί το 31.58% και ο οικονομικά μη ενεργός το 68.42% του συνόλου του πληθυσμού.

Τα ποσοστά και στις τρεις (3) Δημοτικές Ενότητες κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα, με τον μη ενεργό πληθυσμό να καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό, το οποίο εξηγείται καθώς σημαντικός είναι ο αριθμός των συνταξιούχων, των μαθητών και των νοικοκυρών.

Στο ακόλουθο Διάγραμμα απεικονίζονται τα ποσοστά του οικονομικά ενεργού και μη πληθυσμού σε επίπεδο ΔΕ.

Διάγραμμα Α2.10: Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

A2.2.2 Οικονομική βάση (διαρθρωτικά χαρακτηριστικά ανά κλάδους ή ομάδες κλάδων)

Στον Δήμο Καλαμάτας υπάρχουν μεγάλης έκτασης ελαιώνες που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργήσιμης γης του Δήμου και της ΠΕ Μεσσηνίας γενικότερα.

Ο **πρωτογενής τομέας** στηρίζεται σχεδόν εξολοκλήρου στις εκτάσεις αυτές, ωστόσο όπως φαίνεται κατέχει την τελευταία θέση στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας σε επίπεδο Δήμου. Ωστόσο, σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, ο πρωτογενής τομέας αποτελεί τον δεύτερο σημαντικότερο τομέα οικονομικής δραστηριότητας για τις ΔΕ Αρφαρών και κυρίως για τη ΔΕ Άριος, η οποία αποτελεί μία πεδινή αγροτική περιοχή, ενώ στη ΔΕ Θουρίας ο πρωτογενής με τον δευτερογενή τομέα κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα. Η ημιορεινή ζώνη της ΔΕ Θουρίας έχει καλλιέργειες με ελαιώνες και αμπέλια. Συγκεκριμένα, στην περιοχή της Άνθειας καλλιεργούνται κυρίως κηπευτικά, ελαιώνες και αμπέλια, ενώ στην περιοχή της Πολιανής καλλιεργούνται κυρίως δημητριακά, καρύδια και μήλα.

Σημειώνεται ότι λόγω της συγκέντρωσης του πληθυσμού στη ΔΕ Καλαμάτας, η διάρθρωση του Δήμου, σε όλα τα επίπεδα, οφείλεται κατά κύριο λόγο στη ΔΕ Καλαμάτας.

Ο δευτερογενής τομέας του Δήμου φαίνεται ότι κατέχει σχετικά σημαντική θέση στον παραγωγικό και κοινωνικοοικονομικό ιστό του Δήμου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της απασχόλησης, αλλά και από τον αριθμό καταστημάτων που καταγράφονται στον Δήμο. Ο δευτερογενής τομέας του Δήμου, εστιάζεται κατά κύριο λόγο στη μεταποιητική και δευτερευόντως στην κατασκευαστική δραστηριότητα, η εξορυκτική δραστηριότητα είναι πολύ μικρή, ενώ δεν εντοπίζεται άλλη δραστηριότητα του δευτερογενούς τομέα. Σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας (περιοχή μελέτης), ο δευτερογενής τομέας κατέχει την τελευταία θέση, εκτός της ΔΕ Θουρίας, όπως προαναφέρθηκε. Το υψηλό ποσοστό του δευτερογενούς τομέα οφείλεται στην απασχόληση των κατοίκων της ΔΕ Καλαμάτας.

Όσον αφορά στις θέσεις απασχόλησης, παρατηρείται σημαντική μείωση μεταξύ 2001 και 2011 σε απόλυτο αριθμό θέσεων, της τάξης του 15%, αλλά και ταυτόχρονη αποδυνάμωση του τομέα ως προς τη συμμετοχή του στον συνολικό αριθμό απασχολούμενων του Δήμου, έναντι του τριτογενή τομέα. Παρόλα αυτά, ο δευτερογενής τομέας εξακολουθεί να είναι ο δεύτερος, σε αριθμό απασχολούμενων. Πρέπει να επισημανθεί ότι, στις επιχειρήσεις του τομέα, κυρίως σε όσες σχετίζονται με την κατασκευαστική δραστηριότητα, εκτός από τους ντόπιους, απασχολείται και σημαντικός αριθμός αλλοδαπών εργαζομένων.

Με βάση τα στοιχεία του Επιμελητηρίου, οι σημαντικότεροι κλάδοι στους οποίους εξειδικεύονται οι επιχειρήσεις σε επίπεδο Δήμου, είναι:

1. Ο κλάδος της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών. Οι επιχειρήσεις του κλάδου αυτού αξιοποιούν τα τοπικά αγροτικά προϊόντα που παράγονται στον Δήμο και στους άλλους Δήμους της ΠΕ Μεσσηνίας (όπως ελαιόλαδο, σταφίδα, σύκα, ελιές, πατάτα) στα οποία δίνεται προστιθεμένη αξία και απασχολούνται εργαζόμενοι της Καλαμάτας. Είναι μικρές για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, οικογενειακές επιχειρήσεις με λίγα κεφάλαια κίνησης. Οι επιχειρήσεις που απαντώνται συχνότερα είναι επιχειρήσεις επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιόλαδου, ελιών, βιοτεχνίες παρασκευής αλλαντικών, τυροκομεία, βιοτεχνίες αποφλοιώσης/συσκευασίας ξηρών καρπών, εργαστήρια παρασκευής άρτου και ζαχαροπλαστικής, οινοποιεία και ποτοποιεία.
2. Ο κλάδος της κατασκευής μεταλλικών προϊόντων, όπου περιλαμβάνονται κυρίως επιχειρήσεις επεξεργασίας αλουμινίου και σιδήρου, κατασκευής κουφωμάτων, κατασκευής προϊόντων από σίδηρο και επιχειρήσεις συναφών δραστηριοτήτων.
3. Η βιομηχανία ξύλου και προϊόντων από ξύλο και φελλό. Εδώ κυριαρχούν τα ξυλουργικά εργαστήρια και τα εργαστήρια κατασκευής ξύλινων κουφωμάτων.

4. Ο κλάδος των εκδόσεων, εκτυπώσεων, όπου περιλαμβάνονται τυπογραφεία, φωτογραφεία κλπ
5. Η κατασκευή επίπλων.
6. Οι υπόλοιπες μικρού πλήθους μεταποιητικές επιχειρήσεις του Δήμου δραστηριοποιούνται στην παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, στην κατασκευή ειδών ένδυσης, στην κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες, στην κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, στην κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού και κάποιους ακόμα κλάδους, με πολύ μικρό αριθμό επιχειρήσεων.
7. Πρέπει να επισημανθεί η λειτουργία της καπνοβιομηχανίας «ΚΑΡΕΛΙΑ» στην περιοχή της Καλαμάτας, η οποία κάνοντας ενεργητική τελειοποίηση καπνού, είναι σημαντική για τη συνολική οικονομική φυσιογνωμία του, δεδομένου του μεγέθους της επιχείρησης και του αριθμού ατόμων που απασχολούνται σε αυτήν.
8. Όσον αφορά την κατασκευαστική δραστηριότητα, αποτελεί μια σημαντική δραστηριότητα για τον Δήμο, η οποία συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην παραγωγή του ακαθάριστου προϊόντος του τομέα. Οι επιχειρήσεις του Δήμου που δραστηριοποιούνται στην κατασκευή, έχουν ως αντικείμενο εργασίες που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την οικοδομική δραστηριότητα.

Ως προς τη χωρική κατανομή των επιχειρήσεων του δευτερογενούς τομέα, διαπιστώνεται ότι η κύρια συγκέντρωση παρατηρείται, όπως είναι αναμενόμενο, στην Καλαμάτα και στις όμορες Κοινότητες, το Ασπρόχωμα, τη Σπερχογεία, τη Θουρία και τη Βέργα, όπου συγκεντρώνεται το 97% των επιχειρήσεων του Δήμου. Διαμορφώνεται έτσι ένας πόλος συγκέντρωσης οικονομικών δραστηριοτήτων στη δυτική πλευρά του Δήμου, ενώ στις υπόλοιπες περιοχές του υπάρχουν ελάχιστες ή και καθόλου επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα.

Τέλος, όσον αφορά στις οργανωμένες περιοχές υποδοχής βιομηχανικών-βιοτεχνικών επιχειρήσεων, στην περιοχή του Δήμου Καλαμάτας, υπάρχει η ΒΙ.ΠΕ (ΕΤΒΑ) στην περιοχή της Σπερχογείας, καθώς και το ΒΙΟ.ΠΑ.

Όσον αφορά τη ΒΙ.ΠΕ, η πληρότητά της είναι 70% και οι εγκατεστημένες επιχειρήσεις εντός αυτής εξειδικεύονται στον κλάδο των τροφίμων και ποτών, του χονδρικού εμπορίου τροφίμων και ποτών, στην κατασκευή ψυκτικών θαλάμων, στις εκδόσεις/εκτυπώσεις, στην κατασκευή προϊόντων από ξύλο, και στις σιδηροκατασκευές.

Όσον αφορά το ΒΙΟ.ΠΑ., φορέας διαχείρισής του είναι η Κτηματική Καλαμάτας Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία «ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε.». Με βάση τα στοιχεία της Εταιρείας, το ΒΙΟ.ΠΑ. εκτείνεται σε 52000 m² και φιλοξενεί 62 επιχειρήσεις, φτάνοντας το 100% της πληρότητάς του.

Ο τομέας της **παροχής υπηρεσιών** του Δήμου Καλαμάτας καλύπτει τις καθημερινές ανάγκες των κατοίκων, ενώ ταυτόχρονα παρέχει εξειδικευμένες εξυπηρετήσεις, ως διοικητικό - οικονομικό κέντρο, με εμβέλεια που ξεπερνάει τα όρια της Περιφερειακής Ενότητας. Παράλληλα, η περιοχή του Δήμου, αποτελεί τουριστικό προορισμό, πολιτιστικής και επαγγελματικής κατεύθυνσης. Συγκεκριμένα, υπάρχει το δίπολο Καλαμάτας-Βέργας, στο οποίο συγκεντρώνεται περίπου το 40% της τουριστικής κίνησης της ΠΕ, με βάση τη μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, η μεν πόλη της Καλαμάτας, ως προορισμός πολιτιστικού και επαγγελματικού τουρισμού, η δε Βέργα ως πόλος ανάπτυξης παραθεριστικής κατοικίας. Ταυτόχρονα, η Καλαμάτα αποτελεί δίοδο πρόσβασης σε τουριστικούς πόλους της ΠΕ Μεσσηνίας, της Καρδαμύλης - Στούπας, Πεταλιδίου - Κορώνης και Πύλου - Μεθώνης - Φοινικούντας, περιοχές οι οποίες αποτελούν κατεξοχήν προορισμούς διακοπών.

Εξαιτίας αυτών των χαρακτηριστικών που συγκεντρώνει, ο Δήμος παρέχει εξυπηρετήσεις σε όλους τους τομείς των υπηρεσιών, ήτοι διοικητικές υπηρεσίες, υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης, μεταφορών κλπ., καθώς και τουριστικές εξυπηρετήσεις, λόγω της τουριστικής κίνησης, τόσο στην πόλη της Καλαμάτας αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, η οποία συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Παράλληλα, η πολιτιστική φυσιογνωμία του Δήμου και η δράση που αναπτύσσεται στον τομέα αυτό, συμβάλλουν στην ενίσχυση του ρόλου του ως κέντρου παροχής υπηρεσιών υπερτοπικής σημασίας.

Οι απασχολούμενοι στον τριτογενή τομέα υπερτερούν έναντι των απασχολουμένων των δύο άλλων παραγωγικών τομέων, ως απόλυτος αριθμός θέσεων, και κατ' ακολουθία ως συμμετοχή στο σύνολο των θέσεων απασχόλησης στον Δήμο.

Οι επιχειρήσεις του **τριτογενή τομέα** του Δήμου, βάσει των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ, αποτελούν το 80% περίπου των συνολικών επιχειρήσεων. Σε αυτές, κυριαρχούν οι κλάδοι της παροχής υπηρεσιών, του εμπορίου και των ξενοδοχείων-εστιατορίων, ενώ σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων, σημειώνονται στον κλάδο των μεταφορών.

Στην παροχή υπηρεσιών αξιοσημείωτη παρουσία έχουν η εκπαίδευση, οι τηλεπικοινωνίες, η διαχείριση ακίνητης περιουσίας, η ενοικίαση μηχανημάτων - εξοπλισμού, η υγεία, οι νομικές λογιστικές υπηρεσίες, η παροχή προστασίας και έρευνας, η διαφήμιση, οι επιστημονικές δραστηριότητες, οι χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, η πληροφορική κλπ.

Στον κλάδο του εμπορίου περιλαμβάνονται οι πάσης φύσεως εμπορικές δραστηριότητες, δηλαδή τόσο το εμπόριο-συντήρηση οχημάτων και η πώληση καυσίμων, όσο και το χονδρικό και λιανικό εμπόριο.

Στον κλάδο των ξενοδοχείων - εστιατορίων περιλαμβάνονται οι επιχειρήσεις εστίασης (εστιατόρια, ταβέρνες, καφετέριες), αλλά και αριθμός επιχειρήσεων ενοικίασης δωματίων.

Στον κλάδο των μεταφορών περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες στις χερσαίες και πλωτές μεταφορές και τις συναφείς δραστηριότητες.

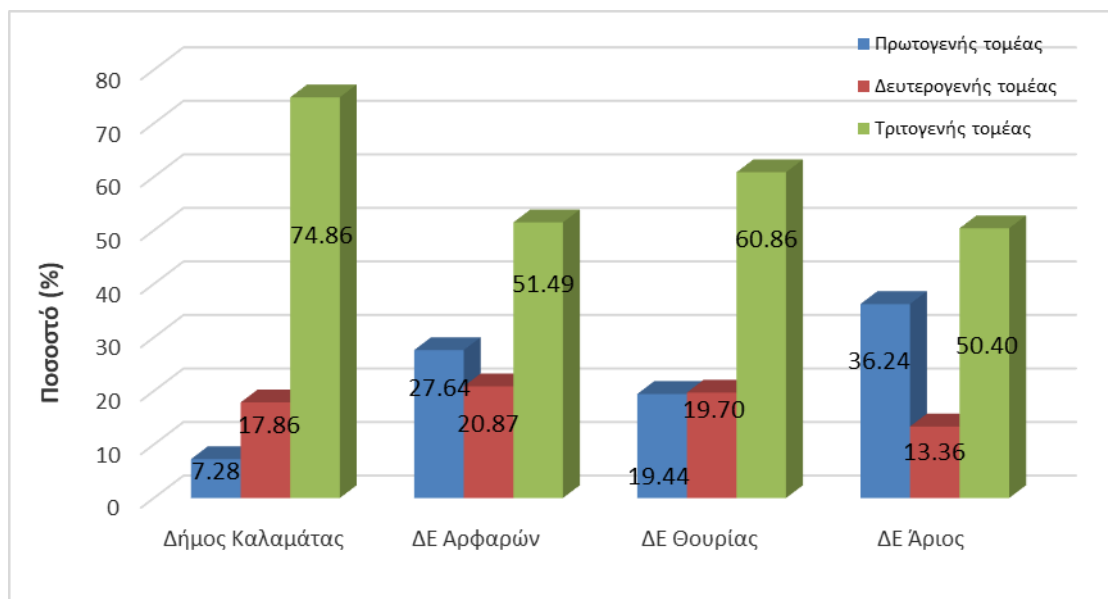
Ως προς τη χωρική οργάνωση των επιχειρήσεων, όπως είναι αναμενόμενο, η μεγαλύτερη συγκέντρωση, ήτοι το 96%, παρατηρείται στις ΔΕ Καλαμάτας και Θουρίας, ενώ στις υπόλοιπες περιοχές του Δήμου εμφανίζονται ελάχιστες επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα. Στις περιοχές αυτές, η κάλυψη των άμεσων / καθημερινών αναγκών γίνεται από τις γειτονικές Κοινότητες, ενώ, οι λοιπές ανάγκες των κατοίκων, τόσο καταναλωτικές, όσο και περισσότερο εξειδικευμένες, καλύπτονται από την πόλη της Καλαμάτας. Ωστόσο, σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες, ο τριτογενής τομέας είναι ο σημαντικότερος με το ποσοστό των απασχολούμενων να βρίσκεται άνω του 50%.

Η ποσοστιαία συμμετοχή των απασχολούμενων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας στο σύνολο των απασχολούμενων του Δήμου Καλαμάτας και στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος), για το έτος 2011, όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ, παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα και στο Διάγραμμα που τον συνοδεύει.

Πίνακας Α2.21: Απασχολούμενοι κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, 2011

Τομέας	Ποσοστό Δήμου Καλαμάτας	Ποσοστό ΔΕ Αρφαρών	Ποσοστό ΔΕ Θουρίας	Ποσοστό ΔΕ Άριος
Πρωτογενής	7.28%	27.64%	19.44%	36.24%
Δευτερογενής	17.86%	20.87%	19.70%	13.36%
Τριτογενής	74.86%	51.49%	60.86%	50.40%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Διάγραμμα Α2.11: Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Όπως είναι αντιληπτό από τα ανωτέρω στοιχεία, στον Δήμο Καλαμάτας, οι κάτοικοι απασχολούνται στον τριτογενή, πρωτίστως, τομέα και ακολούθως στον δευτερογενή τομέα, κάτι το οποίο συμβαίνει και στη ΔΕ Θουρίας. Αντίθετα, στις άλλες δύο (2) Δημοτικές Ενότητες (ΔΕ Αρφαρών και Άριος), ο δευτερογενής τομέας αποτελεί τον τελευταίο τομέα απασχόλησης του πληθυσμού. Η κατανομή των ποσοστών των παραγωγικών τομέων του Δήμου δεν ακολουθούν τη διάρθρωση των τομέων της περιοχής μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) καθώς τα χαρακτηριστικά του Δήμου, σε όλα τα επίπεδα, διαμορφώνονται από τη ΔΕ Καλαμάτας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής του έτους 2011 της ΕΛΣΤΑΤ, όπου υπάρχουν μέχρι σήμερα (Ιούνιος 2024) διαθέσιμα δεδομένα, οι απασχολούμενοι κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, σε επίπεδο Δήμου, παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας Α2.22: Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας

Περιγραφή τύπου μόνιμης διαμονής	Σύνολο	Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας									
		Α. ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	ΣΤ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	Ζ. ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	Η. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	Θ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	Ν. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	Ξ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	Ο. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Π. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ*
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	53892	14536	4486	7681	1861	4183	875	4627	3513	2673	9457
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	23967	1746	2042	4359	1009	1829	489	2913	2420	1735	5425
ΚΑΛΑΜΑΤΑ	19041	853	1592	3570	832	1511	419	2286	2083	1443	4452
Ποσοστό συνεισφοράς Δήμου στην ΠΕ	44%	12%	46%	57%	54%	44%	56%	63%	69%	65%	57%
Ποσοστό συνεισφοράς Κλάδου στον Δήμο		7%	9%	18%	4%	8%	2%	12%	10%	7%	23%
Ποσοστό συνεισφοράς Κλάδου στην Καλαμάτα		4%	8%	19%	4%	8%	2%	12%	11%	8%	23%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

* Ορυχεία και λατομεία, μεταποίηση, παροχή ηλ. ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού, παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης, ενημέρωση και επικοινωνία, χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες, διαχείριση ακίνητης περιουσίας, επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών-μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών, που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων.

Από τον ανωτέρω Πίνακα, γίνεται αντιληπτό, ότι στον Δήμο Καλαμάτας, οι λοιποί κλάδοι (μεταποίηση, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, κτλ) είναι εκείνοι που συνεισφέρουν περισσότερο στην οικονομία του Δήμου με ποσοστό περίπου 23%, ακολουθεί το χονδρικό και λιανικό εμπόριο-επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, η δημόσια διοίκηση και άμυνα και η εκπαίδευση, ενώ όλες οι υπόλοιπες δραστηριότητες καταλαμβάνουν ποσοστό μικρότερο του 10%.

Είναι σαφές ότι η οικονομία του Δήμου στηρίζεται κατά βάση στον τριτογενή τομέα, η οποία διαμορφώνεται σαφώς από την πόλη της Καλαμάτας. Επιπλέον, τα ποσοστά συνεισφοράς ανά κλάδο της πόλης της Καλαμάτας είναι παρόμοια με τα ποσοστά ανά κλάδο σε επίπεδο Δήμου και αυτό είναι αναμενόμενο καθώς από τους 23967 απασχολούμενους, οι 19041 εργάζονται στην Καλαμάτα. Τα ίδια συμπεράσματα συνάγονται και παραπάνω, στην ανάλυση της παραγωγικής διάρθρωσης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Σε ότι αφορά τη συνεισφορά του Δήμου στην Περιφερειακή Ενότητα, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο κλάδος της εκπαίδευσης, της δημόσιας διοίκησης και της άμυνας καθώς και οι δραστηριότητες με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα είναι εκείνοι που συμβάλλουν περισσότερο στην οικονομία, ενώ οι υπόλοιποι κλάδοι συμβάλλουν λιγότερο με μικρές διαφοροποιήσεις μεταξύ τους, με εξαίρεση τον κλάδο της γεωργίας-δασοκομίας, ο οποίος συμβάλλει κατά 12%.

A2.2.3 Στοιχεία εξέλιξης τοπικού εισοδήματος-δηλωθέν φορολογητέο εισόδημα

Με τον Ν. 4389/2016, συστάθηκε η Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή, χωρίς νομική προσωπικότητα, με την επωνυμία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), με σκοπό τον προσδιορισμό, τη βεβαίωση και την είσπραξη των φορολογικών, τελωνειακών και λοιπών δημοσίων εσόδων, που άπτονται του πεδίου των αρμοδιοτήτων της. Η ΑΑΔΕ άρχισε τη λειτουργία της την 1^η Ιανουαρίου 2017 και την ίδια ημερομηνία καταργήθηκε η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών.

Η ΑΑΔΕ εκπονεί Ετήσια Στατιστικά Δελτία για κάθε φορολογικό έτος που αφορούν στο Εισόδημα Φυσικών Προσώπων και στο Εισόδημα Νομικών Προσώπων. Στην πρώτη κατηγορία, παρέχονται πίνακες με στατιστικά στοιχεία, μεταξύ άλλων, σχετικά με τον αριθμό φορολογούμενων, το δηλωθέν εισόδημα κατά πηγή προέλευσης, το φορολογητέο εισόδημα και το οικογενειακό εισόδημα. Τα στοιχεία αυτά παρατίθενται για το σύνολο της Ελλάδας αλλά και ανά περιφερειακή διοίκηση.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία της ΑΑΔΕ για τα έτη 2012 – 2020 σχετικά με τον αριθμό φορολογούμενων και τα δηλωθέντα οικογενειακά εισοδήματα σε επίπεδο Περιφέρειας (Περιφέρεια Πελοποννήσου) και Περιφερειακής Ενότητας (ΠΕ Μεσσηνίας).

Πίνακας Α2.23: Αριθμός Φορολογούμενων & Δηλωθέν Οικογενειακό Εισόδημα (€), 2012-2020 στην Περιφέρεια Πελοποννήσου

Φορολογικό Έτος	Επίπεδο Διοικητικής Διαίρεσης	Αριθμός Φορολογούμενων	Δηλωθέν Οικογενειακό Εισόδημα
2012	Περιφέρεια Πελοποννήσου	303881	3969659231.6
2013		320515	3576512398.1
2014 (Δηλ. 2014)		330177	3186792513.4
2014 (Δηλ. 2015)		332287	3368671691.9
2015		335062	3361615369.3
2016		342020	3352247448.5
2017		341854	3283344878.7
2018		345380	3327673835.1
2019		343322	3445477060.5
2020		348766	3475756972.1

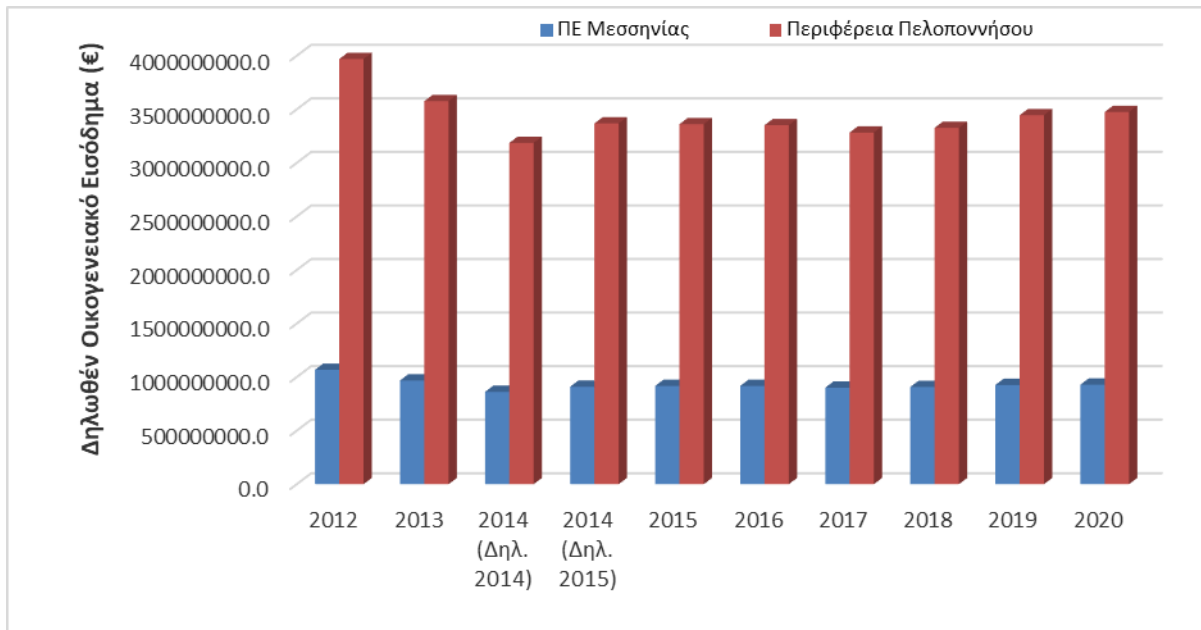
Πηγή: ΑΑΔΕ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Πίνακας Α2.24: Αριθμός Φορολογούμενων, Δηλωθέν Οικογενειακό Εισόδημα & Φορολογούμενο Εισόδημα (€), 2012-2020 στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας

Φορολογικό Έτος	Επίπεδο Διοικητικής Διαίρεσης	Αριθμός Φορολογούμενων	Δηλωθέν Οικογενειακό Εισόδημα	Φορολογούμενο Εισόδημα
2012	ΠΕ Μεσσηνίας	84949	1067913615.6	1185653194.6
2013		89852	968753132.7	1102049215.7
2014 (Δηλ. 2014)		92692	862241716.9	1002567370.1
2014 (Δηλ. 2015)		93275	910096237.7	1030521707.0
2015		94281	917766914.4	1030947308.6
2016		96144	917586095.2	1034335231.3
2017		96002	901311086.9	1015169165.9
2018		97336	908232205.5	1015429746.1
2019		96805	926873557.6	1038538065.8
2020		98407	929530914.0	1026274037.7

Πηγή: ΑΑΔΕ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί φαίνονται εποπτικά τα στοιχεία ανωτέρω για το δηλωθέν εισόδημα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας.

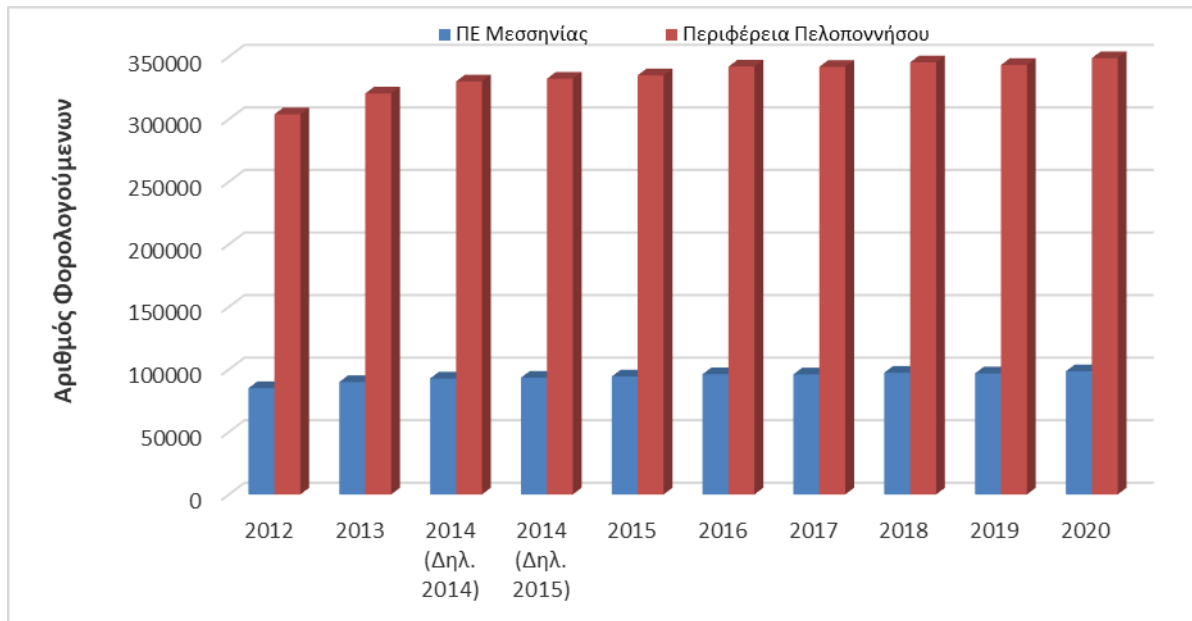

Διάγραμμα Α2.12: Δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας κατά τα έτη 2012 - 2020

Πηγή: ΑΑΔΕ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Διαπιστώνεται ότι η ελάχιστη τιμή του δηλωθέντος εισοδήματος είναι αυτή του έτους 2014 και η μέγιστη στην αρχή της περιόδου εξέτασης, δηλαδή το 2012. Το δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα της ΠΕ Μεσσηνίας αποτελεί κατά μέσο όρο το 27% του δηλωθέντος εισοδήματος της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Η μέγιστη και η ελάχιστη τιμή παρατηρούνται το 2012 και το 2014 αντιστοίχως.

Το επόμενο διάγραμμα παρουσιάζει εποπτικά τα στοιχεία ανωτέρω για τον αριθμό φορολογούμενων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας.

Διάγραμμα Α2.13: Αριθμός φορολογούμενων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας κατά τα έτη 2012 - 2020

Πηγή: ΑΑΔΕ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Διαπιστώνεται ότι ο αριθμός φορολογούμενων αυξάνεται σταδιακά με την πάροδο των ετών. Το 2020 ο αριθμός αυξήθηκε σε σχέση με το 2012 κατά 15% για την Περιφέρεια Πελοποννήσου και 16% για την ΠΕ Μεσσηνίας.

Το κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας για τα έτη 2000 – 2019* παρουσιάζεται στον πίνακα και (εποπτικά) στο διάγραμμα που ακολουθεί.

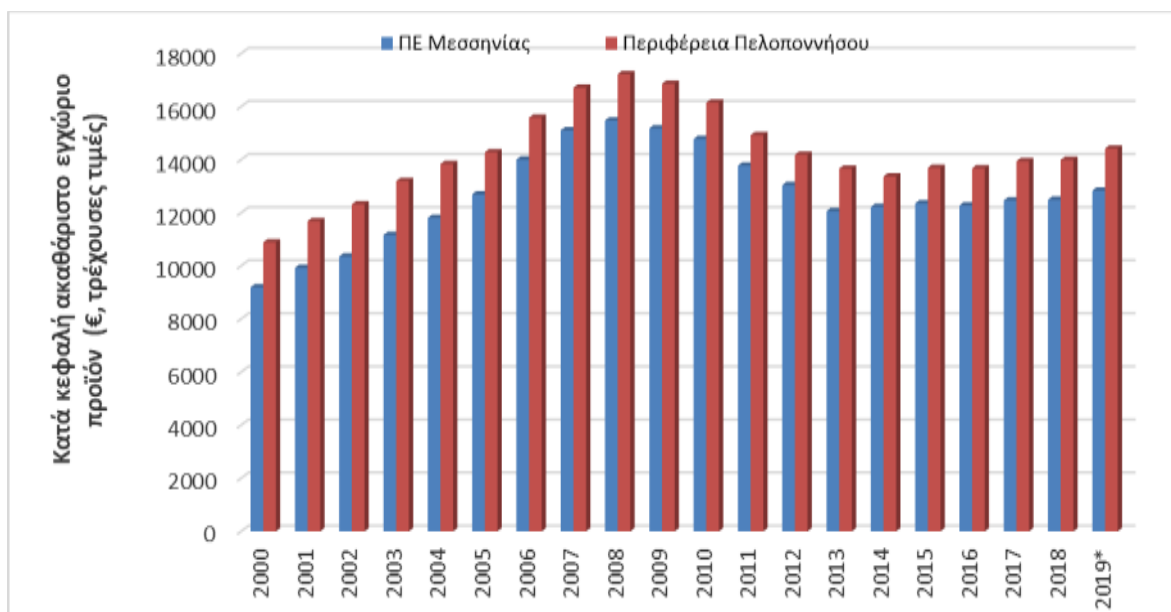
Πίνακας Α2.25: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (€, τρέχουσες τιμές) στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας

Επίπεδο διοικητικής διαίρεσης	Περιφέρεια Πελοποννήσου	ΠΕ Μεσσηνίας
2000	10889.5	9197.5
2001	11687.0	9925.7
2002	12321.5	10354.1
2003	13198.1	11164.7
2004	13842.0	11808.4
2005	14280.5	12695.7
2006	15587.7	14007.7
2007	16714.9	15106.9
2008	17223.8	15479.8
2009	16862.3	15182.3
2010	16152.9	14782.6
2011	14926.7	13779.1
2012	14190.1	13043.9

Επίπεδο διοικητικής διαίρεσης	Περιφέρεια Πελοποννήσου	ΠΕ Μεσσηνίας
2013	13666.3	12063.6
2014	13370.8	12224.5
2015	13692.6	12358.6
2016	13676.9	12278.4
2017	13945.6	12468.7
2018	13995.3	12495.0
2019*	14421.4	12835.7

*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΑΑΔΕ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Διάγραμμα Α2.14: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας κατά τα έτη 2010 – 2019*

*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΑΑΔΕ, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Διαπιστώνεται ότι η τιμή του κατά κεφαλή ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος παρουσίασε σημαντικότερη αύξηση κατά τα έτη 2007 – 2009 ενώ κατά το 2019 έχει αυξηθεί σε σχέση με το έτος 2000 σε ποσοστό 32% και 40% στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην ΠΕ Μεσσηνίας, αντίστοιχα.

Επισημαίνεται ότι διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία τόσο από υπηρεσίες όπως η ΕΛΣΤΑΤ και η ΑΑΔΕ παρέχονται σε επίπεδο Περιφέρειας και Περιφερειακής Ενότητας, ενώ δεν υπάρχουν επαρκώς αναλυτικά στοιχεία αναφορικά με το τοπικό εισόδημα σε επίπεδο Δήμου – Δημοτικής Ενότητας. Τα παρατιθέμενα άνωθεν στοιχεία που αφορούν στην ΠΕ Μεσσηνίας, στην οποία υπάγεται διοικητικά η περιοχή μελέτης, δεν αντικατοπτρίζουν σαφώς την πραγματική κατάσταση της εξέλιξης του τοπικού εισοδήματος.

Η περιοχή μελέτης, απαρτιζόμενη από τις ΔΕ Αρφαρών, Άριος και Θουρίας στον Δήμο Καλαμάτας, δεν περιλαμβάνει τη ΔΕ Καλαμάτας όπου συγκεντρώνεται η πλειοψηφία των οικονομικών δραστηριοτήτων του Δήμου. Η ΔΕ Καλαμάτας περιλαμβάνει την πόλη της Καλαμάτας, την έδρα του ομώνυμου Δήμου, όπου διαμένει το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού του Δήμου, εντοπίζονται σημαντικές υποδομές και αναπτύσσεται κατά κόρον ο τριτογενής τομέας. Η ΔΕ Καλαμάτας αποτελεί την πλέον πλουσιότερη Δημοτική Ενότητα του Δήμου όπου αναμένονται αρκετά πιο αυξημένες τιμές από άποψη τόσο δηλωτέου οικογενειακού εισοδήματος όσο και φορολογητέου εισοδήματος και αριθμού φορολογούμενων.

Εν αντιθέσει, στην περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν αναπτυγμένα αστικά συγκροτήματα και δεν εντοπίζονται μεγάλες βιομηχανικές μονάδες ενώ οι κάτοικοι ασχολούνται σε μεγάλο βαθμό και με δραστηριότητες του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα.

Στο πλαίσιο του έργου «Διερεύνηση των χωρικών διαστάσεων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Πελοπόννησο. Ενδυνάμωση του υφιστάμενου δικτύου κοινωνικών δομών & υπηρεσιών για την αναγνώριση των τοπικών αναγκών & τον σχεδιασμό δράσεων. Περιφερειακή έρευνα εισοδήματος & συνθηκών διαβίωσης» για την Περιφέρεια Πελοποννήσου εκπονήθηκε η 1^η Ετήσια Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης (2023).

Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, διαπιστώνεται ότι το διάμεσο ετήσιο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα για τον Δήμο Καλαμάτας έχει μια ανοδική πορεία από το 2015 μέχρι το 2019. Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται στοιχεία για το οικογενειακό εισόδημα σε περιοχές του Δήμου Καλαμάτας για τα φορολογικά έτη 2015 – 2020.

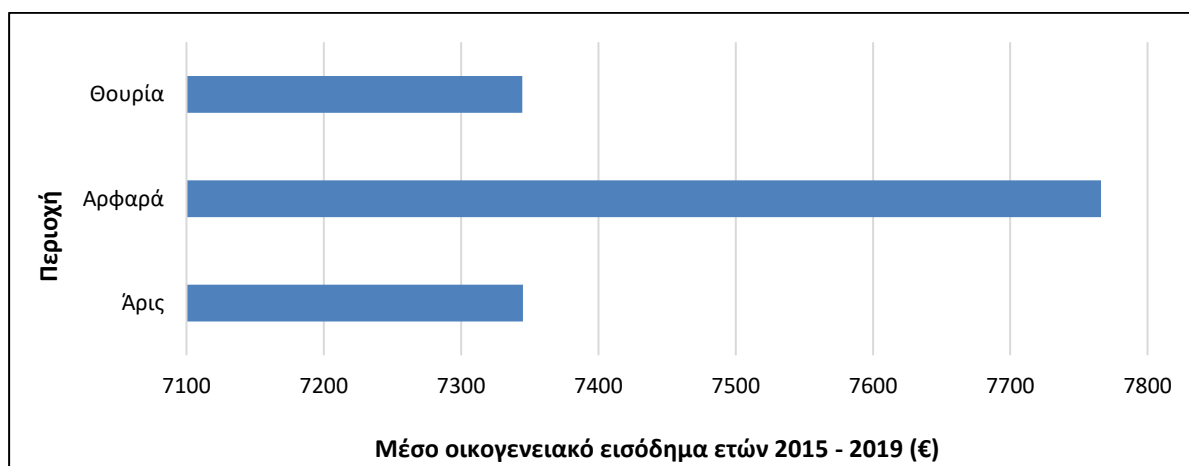
Πίνακας Α2.26: Οικογενειακό εισόδημα στις περιοχές Άριος, Αρφαρών και Θουρίας του Δήμου Καλαμάτας για τα φορολογικά έτη 2015-2020

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΤΚ	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ΑΡΙΣ	24009	6881.82	7133.93	7518.17	7646.60	7531.38	7358.79
ΑΡΦΑΡΑ	24009	7014.69	6997.96	7782.83	7885.18	8445.42	8470.40
ΘΟΥΡΙΑ	24009	7207.51	6598.98	7615.99	7774.59	7483.87	7387.14

Πηγή: 1^η Ετήσια Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης Περιφέρειας Πελοποννήσου

Σημ.: Τα πρωτογενή δεδομένα έχουν αντληθεί από τη Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων

Βάσει των στοιχείων του πίνακα παραπάνω καταρτίζεται το επόμενο διάγραμμα που αφορά στο μέσο οικογενειακό εισόδημα ετών 2015 – 2019 για τις περιοχές Άριος, Αρφαρών και Θουρίας.

Διάγραμμα Α2.15: Μέσο οικογενειακό εισόδημα ετών 2015 – 2019 σε περιοχές του Δήμου Καλαμάτας

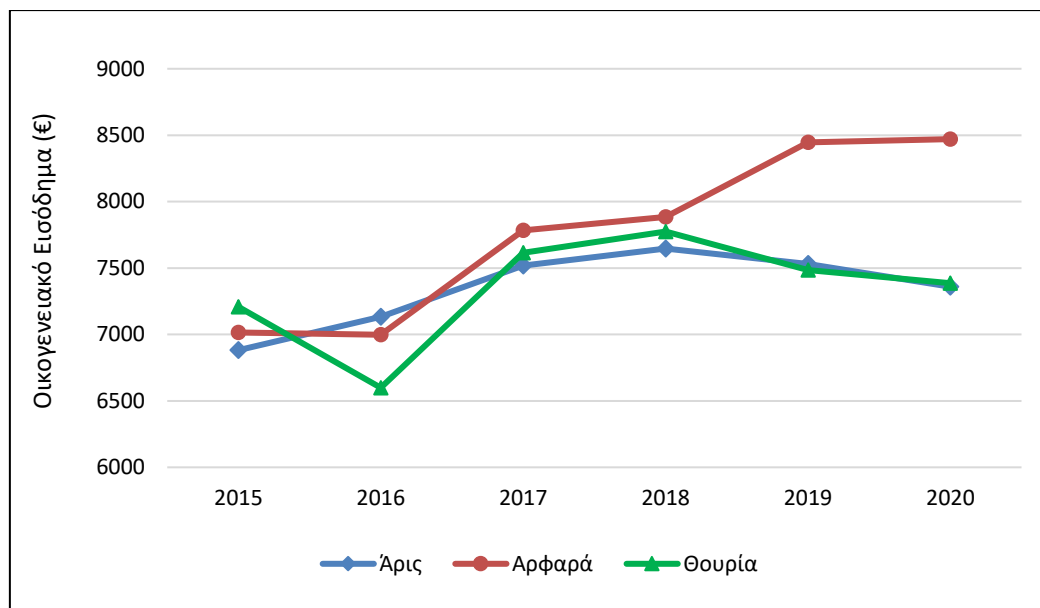
Πηγή: 1^η Ετήσια Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης Περιφέρειας Πελοποννήσου,

Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Επιπρόσθετα, παρουσιάζεται εποπτικά η εξέλιξη του τοπικού εισοδήματος για την περίοδο αναφοράς 2015 - 2019 στο ακόλουθο διάγραμμα. Διαπιστώνεται ότι το τοπικό εισόδημα της περιοχής της Θουρίας παρουσιάζει διακύμανση, καθώς αυξήθηκε κατά τα έτη 2016 – 2018 αλλά στη συνέχεια μειώθηκε κατά τα έτη 2018 – 2020 ενώ όμοια εικόνα παρουσιάζει και η εξέλιξη του εισοδήματος στην περιοχή του Άριος για την ίδια περίοδο.

Η περιοχή των Αρφαρών, ωστόσο, παρουσιάζει μετά το 2016 αύξηση εισοδήματος, η οποία συνεχίζεται έως το 2020, με εντονότερη αύξηση κατά τα διαστήματα 2016 – 2017 και 2018 – 2019.

Σε γενικές γραμμές, το εισόδημα της περιοχής αυτής παρουσιάζεται αυξημένο σε σχέση με της Θουρίας και του Άριος, τα οποία κυμαίνονται στο ίδιο επίπεδο τα τελευταία έτη.

Διάγραμμα Α2.16: Εξέλιξη τοπικού εισοδήματος κατά την περίοδο 2015 – 2019 στην Περιοχή Μελέτης

Πηγή: 1^η Ετήσια Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης Περιφέρειας Πελοποννήσου, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Η εξέλιξη του τοπικού εισοδήματος στην περιοχή μελέτης σχετίζεται κατά κύριο λόγο με τον πρωτογενή τομέα. Όπως έχει προαναφερθεί, σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, ο πρωτογενής τομέας αποτελεί τον δεύτερο σημαντικότερο τομέα οικονομικής δραστηριότητας για τις ΔΕ Αρφαρών και τη ΔΕ Άριος, ενώ σημαντική είναι και η συνεισφορά του στην τοπική οικονομία της ΔΕ Θουρίας, αν και σε μικρότερο βαθμό (**Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.**).

Στην Περιοχή Μελέτης υπάρχουν εκτεταμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις ενώ κύρια καλλιέργεια αποτελεί αυτή της ελιάς. Οι ελαιώνες, πέραν του ότι συμβάλλουν σημαντικά στη διατήρηση του τοπικού οικοσυστήματος που αναπτύσσεται γύρω από αυτούς, συνιστούν ταυτόχρονα σημαντικό στοιχείο της οικονομίας και της απασχόλησης των κατοίκων της περιοχής. Τόσο η παραγωγή ελιάς και ελαιόλαδου, όσο και η μεταποίηση και τυποποίηση της βρώσιμης ελιάς αποτελούν τους άξονες του πρωτογενή και αντίστοιχα του δευτερογενή τομέα. Το ελαιόλαδο που παράγεται στην περιοχή είναι διεθνώς γνωστό για την ποιότητά του, όπως εξίσου γνωστή είναι και η «Ελιά Καλαμών».

Επιπλέον, εντός του ευρητηρίου άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς έχει καταγραφεί «Ο πολιτισμός της ελιάς και του ελαιόλαδου» που συναντάται σε όλη τη χώρα και δεν αποτελεί μοναδικό στοιχείο της περιοχής μελέτης.

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, ο πρωτογενής τομέας και το τοπικό εισόδημα είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την καλλιέργεια της ελιάς στην περιοχή μελέτης. Η διακύμανση του εισοδήματος ανά έτος σχετίζεται, μεταξύ άλλων, με την ποιότητα της συγκομιδής, καθώς και με την τιμή του ελαιόλαδου και του καρπού της ελιάς. Εξελίξεις στις καλλιεργητικές πρακτικές, στις καιρικές αλλά και στις κλιματικές συνθήκες επηρεάζουν επίσης το τοπικό εισόδημα.

Οι ντόπιοι ελαιοπαραγωγοί, κατά τα τελευταία έτη, αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα στις σοδειές τους εξαιτίας των καιρικών συνθηκών, στις οποίες έχει προστεθεί και η κλιματική αλλαγή. Μάλιστα, σύμφωνα και με την πρόταση επικαιροποίησης για τη Στρατηγική Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΣΒΑΑ) του Δήμου Καλαμάτας, Σχεδίου Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) του Δήμου Καλαμάτας (Νοέμβριος 2021), προωθείται ο εκσυγχρονισμός των γεωργικών πρακτικών για την πρόληψη/αντιμετώπιση ζημιών στον αγροτικό τομέα λόγω της κλιματικής αλλαγής.

Τις δυσχέρειες που αντιμετωπίζει ο αγροτικός τομέας, οι οποίες επηρεάζουν κατ' αναλογία την εξέλιξη του τοπικού εισοδήματος, καθώς επίσης τις έκτακτες συνθήκες που επηρεάζουν την οικονομία στον πρωτογενή τομέα της περιοχής αντανακλούν τα οικονομικά στοιχεία από τους αγροτικούς συνεταιρισμούς που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.

Επί παραδείγματι, αναφέρονται διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία από τον «Αγροτικό Ελαιοργικό Συνεταιρισμό Μεσσηνίας – Η ένωση», με διακριτικό τίτλο «Ένωση Μεσσηνίας», για το χρονικό διάστημα 1 Ιανουαρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2020, οπότε ο Αγροτικός Συνεταιρισμός παρουσίασε τα εξής (διαθέσιμες χρημ/κες καταστάσεις στον ιστότοπο www.messiniaunion.gr):

- Εμφάνισε σημαντικές σωρευμένες ζημιές και αρνητική καθαρή θέση.
- Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις υπερέβησαν ουσιωδώς το κυκλοφορούν ενεργητικό.
- Υπήρξε υψηλός τραπεζικός δανεισμός.
- Υπήρξαν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις προς εργαζόμενους.
- Υπήρξαν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις προς το το Δημόσιο και Ασφαλιστικά ταμεία.

Επίσης, αναφέρεται ότι η εμφάνιση του κορωνοϊού (COVID – 19) και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό του δημιούργησαν πρωτοφανείς συνθήκες για το οικονομικό περιβάλλον του Συνεταιρισμού, καθώς, μεταξύ άλλων, ο Συνεταιρισμός έπρεπε να θεσπίσει έκτακτα μέτρα λειτουργίας, σε συμμόρφωση με τις κρατικές οδηγίες.

Εκτός των προαναφερθέντων, αξίζει να αναφερθούν οι πρόσφατες εξελίξεις που αφορούν στην «Ελιά Καλαμών» και κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές για τους ντόπιους ελαιοπαραγωγούς και την τοπική οικονομία.

Το ελαιόλαδο που παράγεται στην περιοχή, το οποίο αποτελεί τη βασική καλλιέργεια του Δήμου Καλαμάτας, είναι Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ). Πρόσφατα, ο Αγροτικός Συνεταιρισμός “Ένωση Μεσσηνίας” προχώρησε στην καταχώριση της ΠΟΠ «Ελιά Καλαμάτας» και στο Διεθνές Μητρώο της Πράξης της Γενεύης, της Συμφωνίας της Λισαβόνας. Απώτερος στόχος είναι η παγκόσμια κατοχύρωση για την «Ελιά Καλαμάτας» ΠΟΠ για την προστασία της από την απομίμηση και από μη ανταγωνιστικές πρακτικές που δημιουργούν σημαντικά προβλήματα και ζημίες στους ελαιοπαραγωγούς.

Άλλη μία πρόσφατη εξέλιξη η οποία αφορά άμεσα τους ελαιοπαραγωγούς στην περιοχή μελέτης αλλά και στη Μεσσηνία γενικότερα είναι η απόφαση Δ' επτ. 428/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (Απρίλιος 2024). Με την εν λόγω απόφαση, το ΣτΕ αποφάνθηκε οριστικά ότι η ονομασία «Kalamata Olives» μπορεί να συνυπάρχει με την ΠΟΠ «Ελιά Καλαμάτας». Έτσι, εξομαλύνεται η εξαγωγική δραστηριότητα του προϊόντος («Kalamata olives») ενώ παράλληλα επιτυγχάνεται δίκαιη ισορροπία αφενός των δικαιωμάτων και ελευθεριών του συνόλου των επιχειρήσεων του διατροφικού κλάδου που παράγουν κοινά, μη ΠΟΠ προϊόντα, αφετέρου δε των παραγωγών προϊόντων ΠΟΠ.

Η απόφαση αυτή διαμορφώνει νέες συνθήκες για την πώληση του προϊόντος που θα επιφέρουν συνέπειες σε πολιτικό και σε οικονομικό επίπεδο στη Μεσσηνία και αναμένεται να διαφανούν κατά τα επόμενα έτη στην εξέλιξη του τοπικού εισοδήματος.

A2.3 Αναπτυξιακός Προγραμματισμός

Η περιοχή μελέτης δεν παρουσιάζει τουριστική ανάπτυξη, γεγονός το οποίο δεν προβλέπεται να αλλάξει στο μέλλον. Η οικονομία της βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα. Ο πληθυσμός παρουσιάζει σημαντική γήρανση, με αποτέλεσμα να εκλείπουν κατάλληλα εργατικά χέρια για τις ανάγκες του πρωτογενούς τομέα. Παράλληλα, η ανεργία παρουσιάζεται αυξημένη, ιδιαίτερα συγκρινόμενη με τον εθνικό μέσο όρο (~11%). Αυτό καταδεικνύει ότι υπάρχει απροθυμία εργασίας στον πρωτογενή τομέα.

Σύμφωνα με το σχέδιο ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας, δεν προβλέπονται αναπτυξιακά έργα, εκτός από την ενδυνάμωση του αεροδρομίου της Καλαμάτας, που όμως θα εξυπηρετεί τις τουριστικές περιοχές του Δήμου Καλαμάτας και των όμορων Δήμων Μεσσήνης και Πύλου - Νέστορος.

Στα επιχειρησιακά προγράμματα του Δήμου Καλαμάτας όσον αφορά την περιοχή μελέτης, προβλέπονται ήσσονος σημασίας παρεμβάσεις, όπως βελτίωση αγροτικής οδοποιίας, κατασκευή παιδικών σταθμών και επέκτασης των αρδευτικών δικτύων. Απουσιάζουν προτάσεις για τη δημιουργία βιομηχανικών υποδοχέων για την προσέλκυση των ανάλογων επενδύσεων, ανάπτυξης του πάρκου του Παμίσου, το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει πόλο τουριστικής ανάπτυξης, κ.λπ.

A3. Χωρική Οργάνωση Δημοτικής Ενότητας

A3.1 Υφιστάμενες Χρήσεις και Καλύψεις Γης στον Εξωοικιστικό Χώρο (πραγματική κατάσταση)

A3.1.1 Υφιστάμενες ζώνες εκτατικών χρήσεων και καλύψεων εκτός σχεδίου ή ορίων οικισμών

Σύμφωνα με το πρόγραμμα «Copernicus Land Cover 2018», οι καλύψεις γης που εντοπίστηκαν στη ΔΕ Αρφαρών είναι κυρίως «Σκληροφυλλική βλάστηση» και «Ελαιώνες», στη ΔΕ Θουρίας «Σκληροφυλλική βλάστηση», «Δάσος πλατύφυλλων», «Μικτό δάσος» και «Ελαιώνες», ενώ η μεγαλύτερη έκταση της ΔΕ Άριος καλύπτεται από «Ελαιώνες» (50.62%).

Οι χρήσεις γης/κάλυψη εδάφους που καταγράφονται από το παραπάνω πρόγραμμα ανά Δημοτική Ενότητα, παρουσιάζονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας A3.1: Κατανομή καλύψεων γης στη Δημοτική Ενότητα Αρφαρών

Κατηγορία κάλυψης	Επιφάνεια (m ²)	Ποσοστιαία κάλυψη (%)
Διακεκομμένη αστική οικοδόμηση	852702.10	0.97
Οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα και γειτνιάζουσα γη	759351.30	0.86
Μη αρδεύσιμη-αρόσιμη γη	840797.80	0.96
Μόνιμα αρδευόμενη γη	1347634.10	1.53
Ελαιώνες	17766009.30	20.19
Σύνθετα συστήματα καλλιέργειας	745453.30	0.85
Γη που καλύπτεται κυρίως από γεωργία με σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης	13469369.40	15.30
Δάσος πλατύφυλλων	11453713.50	13.01
Δάσος κωνοφόρων	113576.80	0.13
Φυσικοί βοσκότοποι	4210977.40	4.78
Σκληροφυλλική βλάστηση	28243587.40	32.09
Μεταβατικές δασώδεις-θαμνώδεις εκτάσεις	8211137.20	9.33

Πηγή: Copernicus Land Cover 2018, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Πίνακας Α3.2: Κατανομή καλύψεων γης στη Δημοτική Ενότητα Θουρίας

Κατηγορία κάλυψης	Επιφάνεια (m ²)	Ποσοστιαία κάλυψη (%)
Διακεκομμένη αστική οικοδόμηση	1318847.20	1.72
Βιομηχανικές ή εμπορικές ζώνες	8802.70	0.01
Οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα και γειτνιάζουσα γη	902262.40	1.17
Αεροδρόμια	1880684.60	2.45
Χώροι εξόρυξης ορυκτών	671784.50	0.87
Μη αρδεύσιμη-αρόσιμη γη	217280	0.03
Μόνιμα αρδευόμενη γη	12052.00	0.02
Ορυζώνες	454.50	0.00
Ελαιώνες	13603132.20	17.71
Λιβάδια	1151712.80	1.50
Σύνθετα συστήματα καλλιέργειας	43559060	5.67
Γη που καλύπτεται κυρίως από γεωργία με σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης	2434857.30	3.17
Δάσος πλατύφυλλων	17932938.00	23.35
Μικτό δάσος	13104857.20	17.07
Φυσικοί βοσκότοποι	55824.50	0.07
Σκληροφυλλική βλάστηση	17597658.90	22.92
Μεταβατικές δασώδεις-θαμνώδεις εκτάσεις	1385645.70	1.80
Ροές υδάτων	350778.70	0.46

Πηγή: Copernicus Land Cover 2018, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Πίνακας Α3.3: Κατανομή καλύψεων γης στη Δημοτική Ενότητα Άριος

Κατηγορία κάλυψης	Επιφάνεια (m ²)	Ποσοστιαία κάλυψη (%)
Διακεκομμένη αστική οικοδόμηση	614805.50	2.75
Οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα και γειτνιάζουσα γη	252725.50	1.13
Αεροδρόμια	105565.40	0.47
Μη αρδεύσιμη-αρόσιμη γη	3082430.40	13.78
Μόνιμα αρδευόμενη γη	19604640	8.76
Ελαιώνες	11324550.40	50.62
Σύνθετα συστήματα καλλιέργειας	4435163.10	19.83
Ροές υδάτων	594549.30	2.66

Πηγή: Copernicus Land Cover 2018, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Από τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης (2018) και λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία των Πινάκων που προηγούνται εξάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Μεγάλες εκτάσεις και των τριών (3) Δημοτικών Ενοτήτων καλύπτονται από ελαιώνες.
- Η ΔΕ Αρφαρών καλύπτεται κυρίως από «Σκληροφυλλική βλάστηση» (32.09%), «Ελαιώνες» (20.19%) και «Γη που καλύπτεται κυρίως από γεωργία με σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης» (15.30%).
- Η ΔΕ Θουρίας καλύπτεται κυρίως από «Δάσος πλατύφυλλων» (23.35%), «Σκληροφυλλική βλάστηση» (22.92%), «Ελαιώνες» (17.71%) και «Μικτό δάσος» (17.07%).
- Η ΔΕ Άριος καλύπτεται κυρίως από «Ελαιώνες» (50.62%) και κατόπιν από «Σύνθετα συστήματα καλλιέργειας» και «Μη αρδεύσιμη αρόσιμη γη» με ποσοστά κάλυψης 19.83% και 13.78%, αντίστοιχα.
- Οι οικιστικές εκτάσεις καλύπτουν μόνο το 0.97% της συνολικής έκτασης της Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών, το 1.72% της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας και το 2.75% της Δημοτικής Ενότητας Άριος.
- Οι Δημοτικές Ενότητες, στο σύνολο τους δεν καλύπτονται από βιομηχανικές ή εμπορικές ζώνες, αποτελούν γεωργικές περιοχές, καλύπτονται στα ορεινά από δασικές-ημιδασικές εκτάσεις, ενώ καλύπτονται από οδικά/σιδηροδρομικά δίκτυα.

Σύμφωνα με το ΟΠΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΒΔ του ΥΠΑΑΤ, οι Κτηνοτροφικές Μονάδες που είναι καταγεγραμμένες στην περιοχή μελέτης, οι οποίες μας χορηγήθηκαν με το υπ' αρ. πρωτ. 381744/03-11-2023 έγγραφο του Τμήματος Κτηνιατρικής της Δ/νσης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής ΠΕ Μεσσηνίας, παρουσιάζονται ακολούθως. Ωστόσο, δεν έχουν χορηγηθεί στοιχεία γεωεντοπισμού των μονάδων.

Πίνακας Α3.4: Κτηνοτροφικές μονάδες ανά Κοινότητα στην περιοχή μελέτης

Δήμοτική Ενότητα	Κοινότητα	Κωδικός Μονάδας	Πρόβατα	Αίγες	Βοειδή	Χοίροι, Κάπροι, Λοιπά
ΘΟΥΡΙΑΣ	Αμφείας	EL17302315		13		
		EL17302316				
		EL17302349		150		
		EL17302879		10		
		EL17302938		11		
		EL17302946	3	39		
	Αιθαίας	EL17302966				
		EL17302988		17		
		EL1701942				16

Δήμοτική Ενότητα	Κοινότητα	Κωδικός Μονάδας	Πρόβατα	Αίγες	Βοειδή	Χοίροι, Κάπροι, Λοιπά	
		EL1702028			4		
		EL1702037			1		
	Ανθείας	EL1701323			1		
	Θουρίας	EL17302335			16		
		EL17302352			13		
		EL17302568	11				
		EL17302686	6	5			
		EL17302775			210		
		EL17302813	100				
		EL17302925	31				
		EL1701539				31	
		EL1700076				16	
		EL1701975				3	
		EL1700100				1	
		EL1701574				1	
		Πολιανής	EL17302337			13	
	EL17302339				169		
	EL17302340				40		
	EL17302341				165		
	EL17302343				16		
	EL17302346				15		
	EL17302350		150	17			
	EL17302898		29	54			
	EL1700101					4	
	EL1700102				4		
	ΑΡΙΟΣ	Αλωνίων	EL1701418			5	
			EL1702042			1	
EL17302173			62				
EL17302175			160				
EL17302177			32				
Άριος		EL1700972				10	
		EL17302215	31	3			
		EL17302538	80				
		EL17302576	72				
		EL17302728	90				
		EL17302851	31				
		EL17302889	125				
		EL17302183	27	27			
		EL17302186	65				
		EL17302187	42				
		EL17302189	21				
EL17302198		33	2				
EL17302201	250						
Αριοχωρίου	EL17302209	58					

Δήμοτική Ενότητα	Κοινότητα	Κωδικός Μονάδας	Πρόβατα	Αίγες	Βοειδή	Χοίροι, Κάπροι, Λοιπά	
		EL17302900	154				
		EL17302909	130				
		EL17302912	102				
	Ασπροπουλιάς	EL17302211	76				
		EL17302212	100				
		EL17302921	85				
	Αγίου Φλώρου	EL17302222	96				
		EL17302225	8				
		EL17302226	250				
		EL1700033			142		
	Αγρίλου	EL1700038			18		
		EL170209				70	
		EL17302227	14	2			
		EL17302521	35				
ΑΡΦΑΡΩΝ	Αρφαρών	EL1701858			3		
		EL17302308		149			
		EL17302309		215			
		EL17302419	60				
		EL17302232	130				
		EL17302277	1	21			
		EL17302237	11	145			
		EL17302239	21	163			
		EL17302243	3	9			
		EL17302244	223				
		EL17302250	2	11			
		EL17302254					
		EL17302256		275			
		EL17302264	21	2			
		EL17302265	171				
		EL17302535	130				
		EL17302539	144				
		EL17302562		143			
		EL17302607		17			
		EL17302649		20			
		EL17302784	680				
		EL17302823		181			
		EL17302827	167				
		EL17302892	41				
		EL17302894	100				
		EL17302905					
		EL17302918					
		EL17302930	80				
		EL17302985	155				
		EL17302991		70			
		EL1700119				63	

Δήμοτική Ενότητα	Κοινότητα	Κωδικός Μονάδας	Πρόβατα	Αίγες	Βοειδή	Χοίροι, Κάπροι, Λοιπά	
		EL1701906			16		
		EL1701029			11		
		EL1701028			9		
		EL1701897			5		
		EL1700055			4		
		EL1700049			2		
		EL1700053			2		
	Βρομόβρυσης	EL17302920			29		
		EL17302954			245		
		EL17302273			350		
		EL17302236	143				
		EL17302278			217		
		EL17302279					
		EL17302285	11	28			
		EL17302288	37	5			
		EL17302548	190				
		EL17302549		142			
		EL17302616		24			
	Πλατέος	EL17302296	155				
		EL17302793	40				
		EL17302884	20				
	Πηδήματος	EL17302621	33	13			
	Σταματινού	EL17302622		110			
		EL17302973		50			
		EL17302976	6	5			
		EL17302993		50			
	Σύνολο			5334	3696	373	70

Συγκεντρωτικά ανά ζώο και ανά Δημοτική Ενότητα τα δεδομένα παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας Α3.5: Πλήθος ζώων ανά Δημοτική Ενότητα

Δημοτική Ενότητα	Πρόβατα	Αίγες	Βοειδή	Χοίροι, Κάπροι, Λοιπά
Θουρίας	330	973	82	
Άριος	1826	32	16	
Αρφαρών	3178	2691	275	70
Σύνολο	5334	3696	373	70

Από τα παραπάνω στοιχεία, προκύπτει ότι το πλήθος των μονάδων βρίσκεται στη ΔΕ Αρφαρών (65 μονάδες), κατόπιν στη ΔΕ Θουρίας (34 μονάδες) και στη ΔΕ Άριος (25 μονάδες).

Επιπλέον, από αυτοψία της ομάδας μελέτης προέκυψαν τα ακόλουθα:

- Στην Τοπική Κοινότητα Άμφειας της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας εντοπίζεται ανενεργός, μη θεσμοθετημένος και υπό αποκατάσταση λατομικός χώρος επί της Επαρχιακής Οδού Θουρίας-Πολιανής.
- Στην Τοπική Κοινότητα Άμφειας της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας εντοπίζεται ενεργός, θεσμοθετημένος λατομικός χώρος (ΦΕΚ 230/Δ/2016).
- Στην Τοπική Κοινότητα Θουρίας της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας εντοπίζονται βιοτεχνικές μονάδες νότια του οικισμού της Θουρίας.
- Στην Τοπική Κοινότητα Θουρίας της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας εντοπίζεται ο πρώην ΧΑΔΑ Θουρίας που λειτουργούσε παλαιότερα, ενώ σήμερα έχει διακοπή η λειτουργία του και έχουν λάβει χώρα σχετικές εργασίες αποκατάστασης. Επίσης, σε διάσπαρτες θέσεις εντός του πεδινού τμήματος της περιοχής μελέτης έχουν εντοπιστεί μη οργανωμένοι χώροι απόθεσης αποβλήτων εκσκαφών, απορριμμάτων κλπ.

A3.1.2 Υφιστάμενες σημαντικές για τα δεδομένα της περιοχής παραγωγικές μονάδες και άλλες σημειακές χρήσεις

Στο σύνολο της περιοχής μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) δεν έχουν θεσμοθετηθεί οργανωμένοι υποδοχείς (ΒΙΠΕ, ΒΙΟΠΑ κλπ) και οι μονάδες που καταγράφονται είναι διάσπαρτες στον εξωαστικό χώρο, οι οποίες σχετίζονται με μεταποιητικές, βιοτεχνικές και βιομηχανικές δραστηριότητες που αφορούν σε διάφορες μονάδες, όπως παραγωγής-συσσκευασίας, ελαιολιτριβεία, τροφίμων, ενδυμάτων, επίπλων και σχετικές με το αυτοκίνητο δραστηριότητες. Συγκέντρωση βιοτεχνικών μονάδων παρουσιάζεται νότια του οικισμού της Θουρίας.

Τέλος, όσον αφορά στις οργανωμένες περιοχές υποδοχής βιομηχανικών-βιοτεχνικών επιχειρήσεων, στην περιοχή του Δήμου Καλαμάτας, υπάρχει μια ΒΙ.ΠΕ (ΕΤΒΑ) στην περιοχή της Σπερχογείας, καθώς και το ΒΙΟ.ΠΑ., που βρίσκονται εντός της ΔΕ Καλαμάτας και στα όρια με τη ΔΕ Θουρίας.

Στοιχεία για την καταγραφή τυχόν παραγωγικών μονάδων και άλλων σημειακών χρήσεων στην περιοχή μελέτης λήφθηκαν από τους αρμόδιους σε κάθε περίπτωση φορείς, από τη Γεωγραφική Βάση Δεδομένων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας και από αυτοψία της ομάδας μελέτης.

Σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ. Φ4α/417171/28-11-2023 έγγραφο της Δ/σης Ανάπτυξης της ΠΕ Μεσσηνίας, οι παραγωγικές μονάδες που είναι εγκατεστημένες στις Δημοτικές Ενότητες Αρφαρών, Θουρίας και Άριος παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα. Ωστόσο, δεν έχουν χορηγηθεί στοιχεία γεωεντοπισμού των μονάδων.

Πίνακας Α3.6: Πλήθος υφιστάμενων παραγωγικών μονάδων στην περιοχή μελέτης

Διοικητική Διάρθρωση	Βιομηχανίες-Βιοτεχνίες	Επαγγελματικά Εργαστήρια-Κέντρα Αποθήκευσης και Διανομής	Συνολικές Παραγωγικές Μονάδες
ΔΕ Αρφαρών	10	6	16
TK Αρφαρών	3	2	5
TK Αγίου Φλώρου	1	-	1
TK Αγρίλου	1	-	1
TK Πηδήματος	1	-	1
TK Πλατύ	4	4	4
ΔΕ Θουρίας	17	18	35
TK Θουρίας	10	5	15
TK Αιθαίας	1	2	3
TK Άμφειας	3	1	4
TK Μικρομάνης	2	4	6
TK Πολιανής	1	-	1
TK Άνθειας	-	6	6
ΔΕ Άριος	10	12	22
TK Άριος	2	2	4
TK Άμμου	2	1	3
TK Ανεμόμυλου	2	1	3
TK Αριοχωρίου	4	6	10
TK Ασπροπουλιάς	-	2	2

Στον εξωοικιστικό χώρο της περιοχής μελέτης συναντώνται:

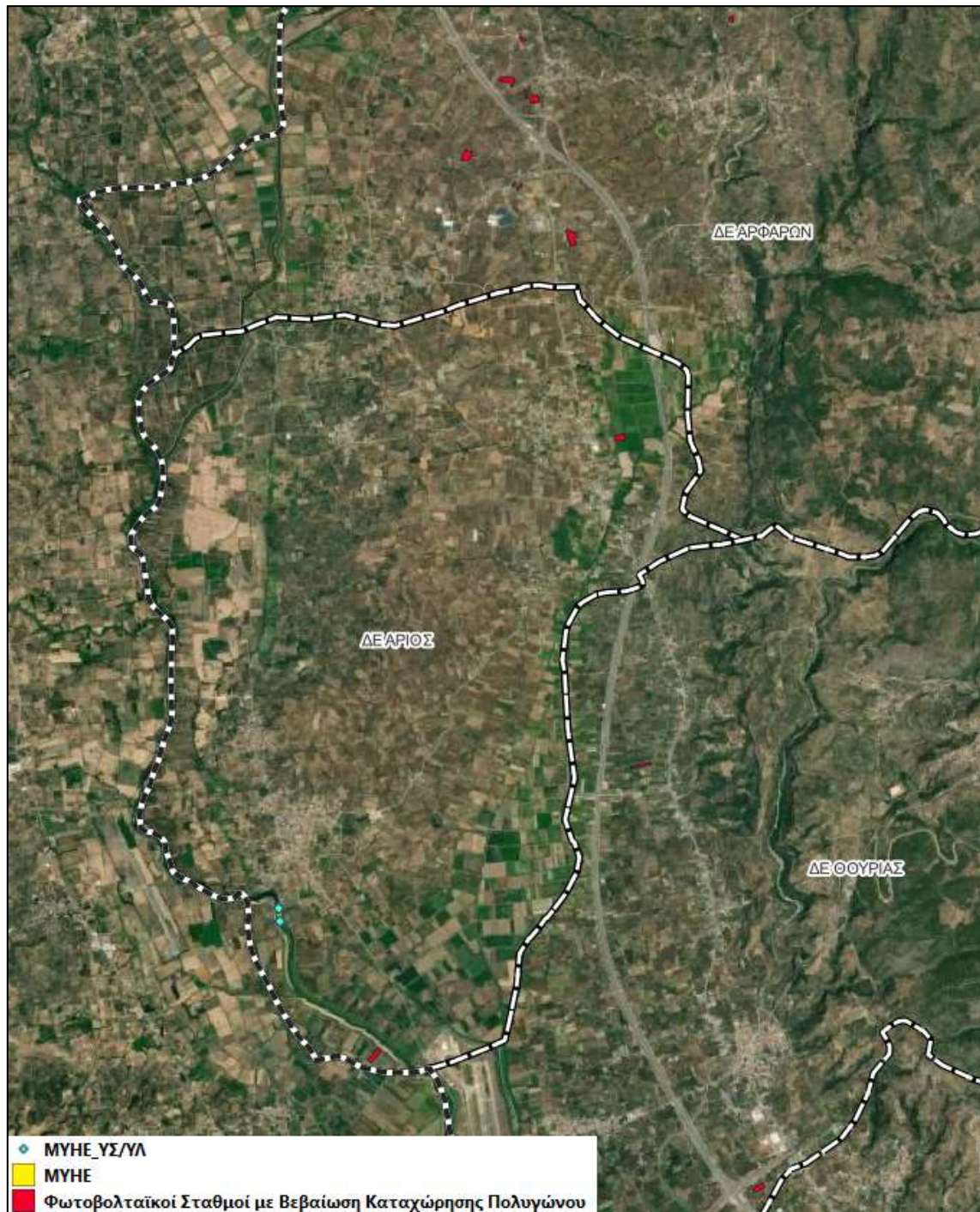
- **Χερσαία εγκατάσταση ιχθυοκαλλιεργειών:** Εντός του οικισμού του Αγίου Φλώρου, στη θέση Πηγών Πλατάνου Ποταμού Παμίσου λειτουργεί μικρή μονάδα ιχθυοτροφείου πέστροφας. Σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ. 105126/30-11-2023 έγγραφο του Τμήματος Γεωργικών

Εκμεταλλεύσεων και Αλιείας της Δ/σης Αγροτικών Υποθέσεων Πελοποννήσου της ΑΔΠΔΕΙ, η μονάδα της πεστροφοκαλλιέργειας έχει έκταση 3558.52 m² και δυναμικότητα 9260 τόνους ανά έτος.

- **Στρατιωτικές εγκαταστάσεις:** Βρίσκεται η Αεροπορική Βάση Καλαμάτας 120 Π.Ε.Α., εντός του Κρατικού Αερολιμένα Καλαμάτας στη ΔΕ Θουρίας. Αποστολή της 120 Πτέρυγα Εκπαίδευσης Αέρος (120 ΠΕΑ) είναι η ακαδημαϊκή αλλά κυρίως η πτητική εκπαίδευση των Ικάρων και των νέων Ανθυποσημαγών, ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες ικανότητες και δεξιότητες που απαιτείται να κατέχουν ως Αξιωματικοί Ιπτάμενοι και η διατήρηση της επιχειρησιακής διαθεσιμότητας των Εκπαιδευτών Αέρος, ώστε να εκτελούν πολεμικές αποστολές σε περίοδο επιχειρήσεων.
- **Θρησκευτικοί χώροι:** Αρκετές εκκλησίες εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης και παρουσιάζονται στον Χάρτη Α3.
- **Κοιμητήρια:** Ορισμένα κοιμητήρια δεν έχουν χωροθετηθεί στα όρια των οικισμών αλλά σε μεγαλύτερη απόσταση από αυτούς, όπως στον οικισμό Άμμος.
- **ΑΠΕ:** Μέχρι σήμερα έχει υπάρξει μικρό επενδυτικό ενδιαφέρον για τη δημιουργία σταθμών ΑΠΕ στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.

Τα υπάρχοντα έργα ΑΠΕ στην περιοχή μελέτης, σύμφωνα με τη ΡΑΑΕΥ, αποτυπώνονται στον χάρτη που ακολουθεί. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον γεωπληροφοριακό χάρτη της ΡΑΑΕΥ, εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης:

- Φωτοβολταϊκοί Σταθμοί με Βεβαίωση Καταχώρησης Πολυγώνου Εξαιρούμενου Σταθμού (κατά την παρ. 1 του άρθρου 33 του Ν. 4951/2022).
- Μικρός Υδροηλεκτρικός Σταθμός (ΜΥΗΕ) με Υ/Σ και Υ/Λ, ισχύος < 1 MW.

Χάρτης Α3.1: Υφιστάμενα έργα ΑΠΕ στην περιοχή μελέτης

Πηγή: <https://geo.rae.gr/> (Προσπέλαση: Φεβρουάριος 2024)

Στον εξωοικιστικό χώρο της περιοχής μελέτης δεν συναντώνται:

- Θαλάσσια εγκατάσταση ιχθυοκαλλιεργειών
- Άλλες μεμονωμένες σημαντικές μονάδες Α΄γενούς τομέα
- Μονάδες μεταποίησης Α1 και Α2 (κοινή υπουργική απόφαση υπό στοιχεία 92108/1045/Φ.15)

- Μονάδες SEVESO
- Αποθήκες και Εγκαταστάσεις Εφοδιαστικής
- Άλλες Μεμονωμένες Σημαντικές Μονάδες Β΄ γενούς Τομέα
- Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής
- Σημαντικές αυτοτελείς (εκτός καταλυμάτων) Ειδικές Υποδομές Τουρισμού
- Άλλες μεμονωμένες Σημαντικές Μονάδες Γ΄ γενούς Τομέα
- Πολιτιστικές εγκαταστάσεις
- Διοίκηση
- Χώροι συνάθροισης κοινού / Συνεδριακά κέντρα
- Υπεραγορές, Πολυκαταστήματα, Εμπορικά κέντρα
- Κτήρια στάθμευσης – Χώροι στάθμευσης
- Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (με υποδιαίρεσεις)
- Εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ύδρευσης, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου, και συναφείς εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΑΠΕ
- Σωφρονιστικά καταστήματα - φυλακές - κέντρα κράτησης
- Εγκαταστάσεις προσωρινής υποδοχής και φιλοξενίας μεταναστών/προσφύγων και ευάλωτων ομάδων
- Ιππόδρομος
- Πίστες αγώνων αυτοκινήτων και μοτοποδηλάτων.
- Καζίνο

A3.1.3 Άτυπες συγκεντρώσεις και αυθαίρετη δόμηση στον εξωοικιστικό χώρο

Από αυτοψία της ομάδας μελέτης και από τα στοιχεία που παραχωρήθηκαν από το ΤΕΕ των μέχρι 04-10-2023 καταχωρημένων ρυθμισμένων δηλώσεων για την αυθαίρετη δόμηση των Ν.4014/11, Ν.4178/13 και Ν.4495/17, προκύπτει ότι στον εξωοικιστικό χώρο της περιοχής μελέτης δεν συναντώνται:

- Άτυπες Βιομηχανικές Συγκεντρώσεις (ΑΒΣ) του ν. 3982/2011
- Άτυπες Συγκεντρώσεις Εφοδιαστικής (ΑΣΕ)
- Άτυπες Τουριστικές Συγκεντρώσεις (ΑΤΣ)
- Συγκεντρώσεις αυθαίρετων κτισμάτων ή μεμονωμένα πολύ μεγάλα αυθαίρετα κτίσματα

Οι αυθαίρετες καταχωρημένες δηλώσεις που εντοπίζονται εκτός των ορίων οικισμών είναι συνολικά 298 και αποτελούν περίπου το 24% του συνόλου των καταχωρημένων δηλώσεων για την περιοχή ενδιαφέροντος. Η πλειοψηφία των δηλώσεων αυτών αφορούν σε κτίρια κατοικίας (Α' ή Β') σε ποσοστό 80.2%. Οι υπόλοιπες δηλώσεις αφορούν σε κτίρια με χρήση υπηρεσίες (9.4%), με χρήση μεταποίηση του πρωτογενούς τομέα (7.4%) και με χρήση τουρισμό-βιομηχανία (3%).

Γενικά δεν παρατηρείται μεγάλη συγκέντρωση αυθαιρέτων στον εξωοικιστικό χώρο της περιοχής μελέτης με εξαίρεση την Τοπική Κοινότητα Θουρίας, στην οποία εντοπίζεται συγκέντρωση αυθαιρέτων κτισμάτων τα οποία αφορούν κυρίως σε κτίρια κατοικίας. Στον εξωοικιστικό χώρο της ΤΚ Θουρίας εντοπίζεται και η μεγαλύτερη υπέρβαση δόμησης συγκριτικά με τις υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες έχοντας 5368.25 m² για δηλώσεις κατοικιών, 409.20 m² για μεταποίηση πρωτογενούς τομέα, 328.44 m² για υπηρεσίες και 7.9 m² για τουρισμό-βιομηχανία.

Στον εξωοικιστικό χώρο της ΔΕ Θουρίας εντοπίζονται συνολικά 8947.87 m² υπέρβασης δόμησης για δηλώσεις που αφορούν σε κτίρια με χρήση κατοικία, 925.82 m² για κτίρια με χρήση μεταποίηση πρωτογενούς τομέα, 1071.66 m² για κτίρια με χρήση υπηρεσίες και 965.10 m² για κτίρια με χρήση τουρισμό-βιομηχανία. Στον εξωοικιστικό χώρο της ΔΕ Άριος εντοπίζονται συνολικά 4205.37 m² υπέρβασης δόμησης για δηλώσεις κτιρίων με χρήση κατοικία, 974.90 m² για κτίρια με χρήση μεταποίηση πρωτογενούς τομέα, 356.70 m² για κτίρια με χρήση υπηρεσίες και 447.30 m² για κτίρια με χρήση τουρισμό-βιομηχανία. Στον εξωοικιστικό χώρο της ΔΕ Αρφαρών εντοπίζονται συνολικά 5544.48 m² υπέρβασης δόμησης για δηλώσεις κτιρίων με χρήση κατοικία, 1172.40 m² για κτίρια με χρήση μεταποίηση πρωτογενούς τομέα, 465.24 m² για κτίρια με χρήση υπηρεσίες και 676.73 m² για κτίρια με χρήση τουρισμό-βιομηχανία.

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται ο αριθμός των αυθαιρέτων και η υπέρβαση δόμησης ανά χρήση των δηλώσεων που εντοπίζονται εκτός ορίων οικισμών, αλλά εντός Τοπικής Κοινότητας της περιοχής ενδιαφέροντος.

Πίνακας Α3.7: Πλήθος αυθαιρέτων εκτός ορίων οικισμών, εντός Τοπικών Κοινοτήτων

Δημοτική Ενότητα	Τοπική Κοινότητα	Οικισμός	Αριθμός αυθαιρέτων
Θουρίας	Αιθαίας	Αιθαία	3
	Αμφείας	Άνω Άμφεια	20

Δημοτική Ενότητα	Τοπική Κοινότητα	Οικισμός	Αριθμός αυθαιρέτων
		Κάτω Άμφεια	0
		Μονή Γαρδικίου	0
	Ανθείας	Άνθεια	13
		Αίπεια	0
	Θουρίας	Θουρία	70
	Μικρομάνης	Μικρομάνη	31
	Πολιανής	Πολιανή	0
	Σύνολο		137
Άριος	Άριος	Άρις	24
	Αλωνίων	Αλώνια	6
	Άμμου	Άμμος	3
	Ανεμομύλου	Ανεμόμυλος	7
	Αριοχωρίου	Αριοχώρι	18
	Ασπροπουλιάς	Ασπροπουλιά	6
	Σύνολο		64
Αρφαρών	Αρφαρών	Αρφαρά	25
		Άγιος Κωνσταντίνος	0
		Άνω Αρφαρά	0
	Αγίου Φλώρου	Άγιος Φλώρος	11
		Χριστοφιλαίικα	0
	Αγρίλου	Άγριλος	1
	Βελανιδιάς	Βελανιδιά	0
		Συρρόκα	0
	Βρομόβρυσης	Βρομόβρυση	11
		Άνω Βρομόβρυση	0
		Δρέμι	0
		Κρασοπούλα	0
	Πηδήματος	Πήδημα	30
	Πλατέος	Πλατύ	18
Σταματινού	Σταματινό	1	
	Πελεκητή	0	

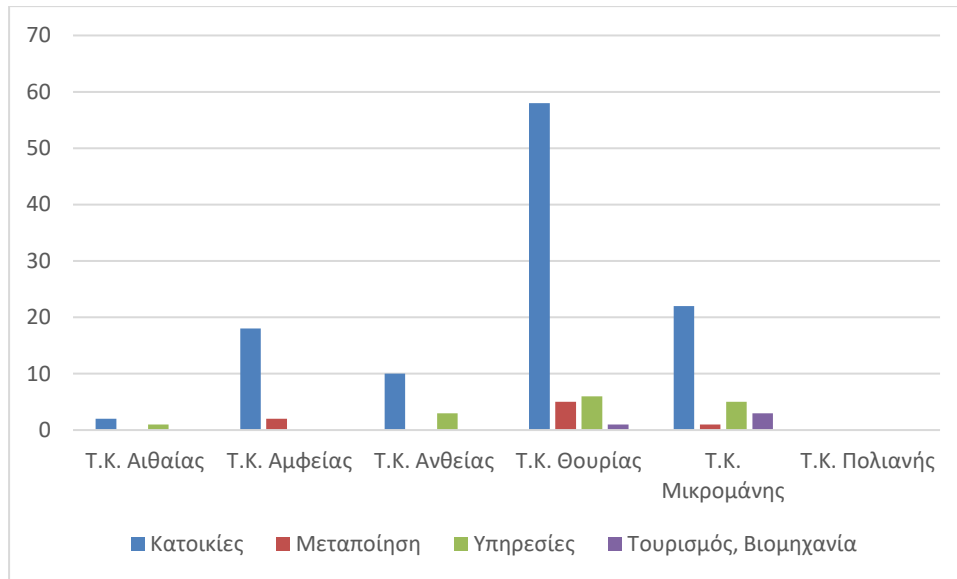
Δημοτική Ενότητα	Τοπική Κοινότητα	Οικισμός	Αριθμός αυθαιρέτων
	Σύνολο		97
Γενικό Σύνολο			298

Πίνακας Α3.8: Υπέρβαση δόμησης ανα χρήση για αυθαίρετα εκτός ορίων οικισμού

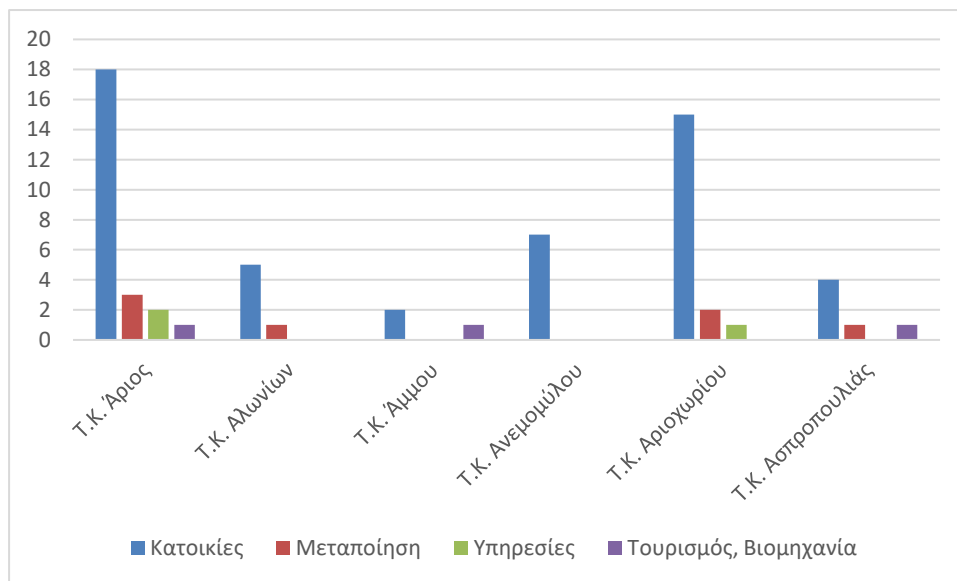
Δημοτική Ενότητα	Τοπική Κοινότητα	Οικισμός	Υπέρβαση δόμησης κατοικίας (m ²)	Υπέρβαση δόμησης υπηρεσίες (m ²)	Υπέρβαση δόμησης μεταποίησης πρωτογενούς τομέα (m ²)	Υπέρβαση δόμησης Τουρισμός-Βιομηχανία (m ²)
Θουρίας	Αιθαίας	Αιθαία	180.64	130.76	-	-
	Αμφείας	Άνω Άμφεια	1448.05	-	493.96	-
		Κάτω Άμφεια	-	-	-	-
		Μονή Γαρδικίου	-	-	-	-
	Ανθείας	Άνθεια	720.71	335.16	-	-
		Αιπεία	-	-	-	-
	Θουρίας	Θουρία	5368.25	328.44	409.2	7.9
	Μικρομάνης	Μικρομάνη	1230.22	277.3	22.66	957.2
	Πολιανής	Πολιανή	-	-	-	-
Σύνολο			8947.87	1071.66	925.82	965.1
Άριος	Άριος	Άρις	1221.26	278.7	548.55	190
	Αλωνιών	Αλώνια	333.68	-	37.97	-
	Άμμου	Άμμος	38.88	-	-	17.3
	Ανεμόμυλου	Ανεμόμυλος	518.8	-	-	-
	Αριοχωρίου	Αριοχώρι	1738.64	78	250.1	-
	Ασπροπουλιάς	Ασπροπουλιά	354.11	-	138.28	240
Σύνολο			4205.37	356.7	974.9	447.3
Αρφαρών	Αρφαρών	Αρφαρά	1180.98	212.55	325.6	676.73
		Άγιος Κωνσταντίνος	-	-	-	-
		Άνω Αρφαρά	-	-	-	-
	Αγίου Φλώρου	Άγιος Φλώρος	477.58	187.4	370.3	-

Δημοτική Ενότητα	Τοπική Κοινότητα	Οικισμός	Υπέρβαση δόμησης κατοικίας (m ²)	Υπέρβαση δόμησης υπηρεσίες (m ²)	Υπέρβαση δόμησης μεταποίησης πρωτογενούς τομέα (m ²)	Υπέρβαση δόμησης Τουρισμός-Βιομηχανία (m ²)
		Χριστοφιλαίικα	-	-	-	-
	Αγρίλου	Άγριλος	-	-	342	-
	Βελανιδιάς	Βελανιδιά	-	-	-	-
		Συρρόκα	-	-	-	-
	Βρομόβρυσης	Βρομόβρυση	433	65.29	-	-
		Άνω Βρομόβρυση	-	-	-	-
		Δρέμι	-	-	-	-
		Κρασοπούλα	-	-	-	-
	Πηδήματος	Πήδημα	2673.63	-	-	-
	Πλατέος	Πλατύ	736.05	-	134.5	-
	Σταματινού	Σταματινό	43.24	-	-	-
		Πελεκητή	-	-	-	-
	Σύνολο		5544.48	465.24	1172.4	676.73
Γενικό Σύνολο			18697.72	1893.6	3073.12	2089.13

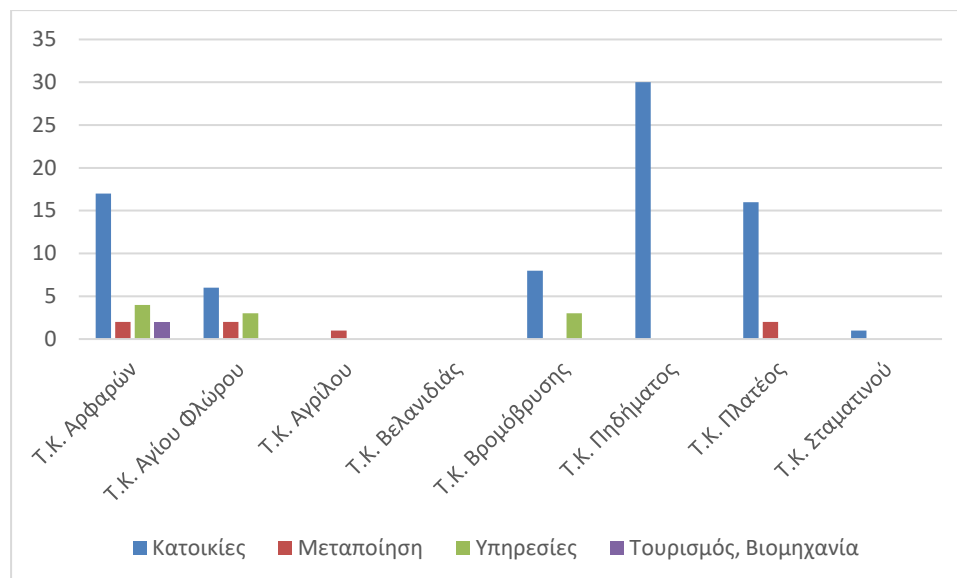
Στα παρακάτω διαγράμματα παρουσιάζεται το είδος των χρήσεων των καταχωρημένων δηλώσεων αυθαιρέτων των Ν.4014/11, Ν.4178/13 και Ν.4495/17 που εντοπίζονται στον εξωοικιστικό χώρο των ΔΕ Θουρίας, Άριος και Αρφαρών.

Διάγραμμα Α3.1: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στις ΤΚ της ΔΕ Θουρίας

Διάγραμμα Α3.2: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στις ΤΚ της ΔΕ Άριος

Διάγραμμα Α3.3: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στις ΤΚ της ΔΕ Αρφαρών

A3.1.4 Άλλοι σημαντικοί αναπτυξιακοί πόροι με χωρική διάσταση

Στην περιοχή μελέτης δεν εντοπίζονται άλλοι σημαντικοί αναπτυξιακοί πόροι, πέραν των όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω.

A3.2 Θεσμικό Πλαίσιο Χρήσεων και Καθεστώς Δόμησης

A3.2.1 Εισροές από εγκεκριμένα χωροταξικά πλαίσια και άλλα σχέδια υπερτοπικής εμβέλειας με χωρική διάσταση

A3.2.1.1 Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128/Α/2008)

Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ) είναι ένα κείμενο στρατηγικής που κινείται σε υψηλό επίπεδο γενίκευσης και δεν αναφέρεται άμεσα σε θέματα τοπικού επιπέδου. Μπορούν ωστόσο, να εντοπιστούν ορισμένες κατευθύνσεις που αφορούν έμμεσα τον Δήμο Καλαμάτας, όπου υπάγεται η περιοχή μελέτης.

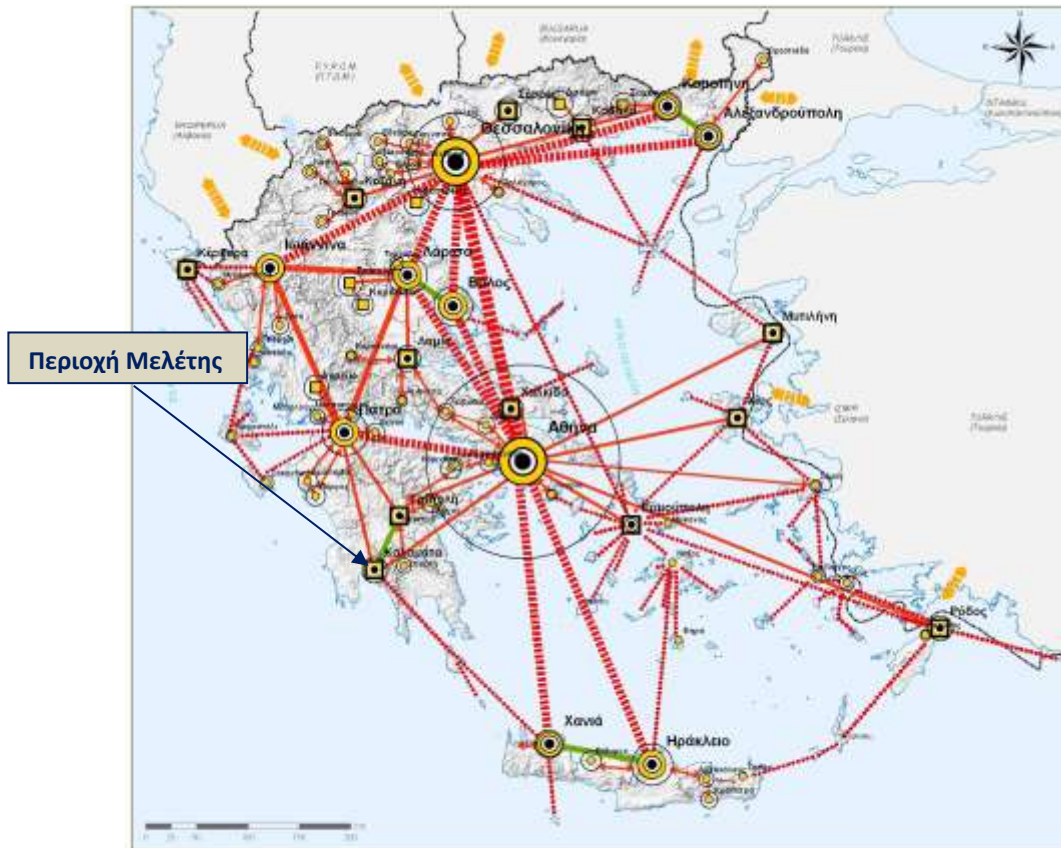
Ειδικότερα, το Γενικό Πλαίσιο αποτελεί τη βάση αναφοράς για το συντονισμό και την εναρμόνιση επιμέρους πολιτικών, προγραμμάτων και επενδυτικών σχεδίων του Κράτους, των δημόσιων

νομικών προσώπων και των ΟΤΑ α' και β' βαθμού που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη συνοχή και ανάπτυξη του εθνικού χώρου.

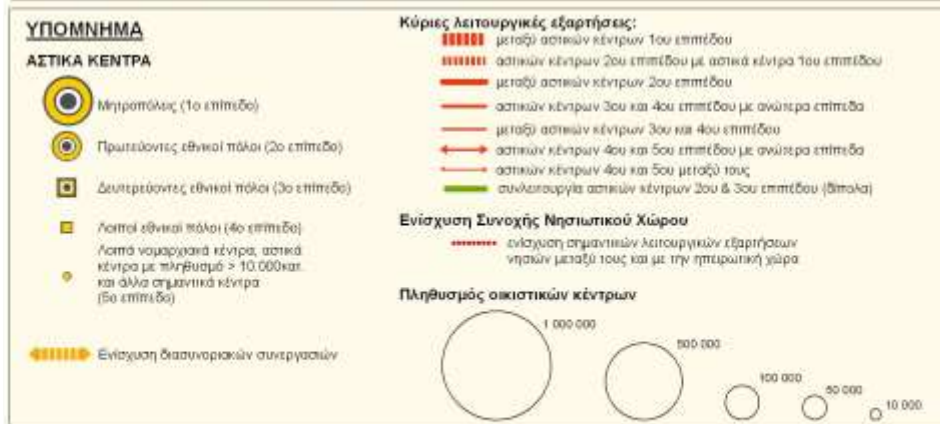
Σύμφωνα με το ΓΠΧΣΑΑ, οι πόλοι ανάπτυξης της ηπειρωτικής χώρας, της Κρήτης και των πλησίον αυτών νησιών κατατάσσονται σε τέσσερις ιεραρχημένες κατηγορίες ως εξής: Μητροπολιτικά κέντρα, Πρωτεύοντες εθνικοί πόλοι, Δευτερεύοντες εθνικοί πόλοι και Λοιποί εθνικοί πόλοι.

Το δίπολο Τρίπολη – Καλαμάτα, κατατάσσεται στους δευτερεύοντες εθνικούς πόλους. Στις πόλεις όπου κατατάσσονται στην κατηγορία αυτή, προωθείται η αναβάθμιση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών των πόλεων και η καινοτομία, με στόχο την ανάπτυξη και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του παραγωγικού τους δυναμικού.

Σύμφωνα με το ΓΠΧΣΑΑ, η πόλη της Καλαμάτας αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό πόλο, για τον δυτικό άξονα ανάπτυξης της ηπειρωτικής χώρας και τον άξονα ανάπτυξης της Κεντρικής Πελοποννήσου.

Χάρτης 8.1: Πολυκεντρική και ισόρροπη χωρική ανάπτυξη

Χάρτης Α3.2: Χωρική διάρθρωση αστικού δικτύου στον ελλαδικό χώρο

Πηγή: ΓΧΠΣΑΑ

Για την οργάνωση της οικιστικής ανάπτυξης της χώρας, υιοθετούνται γενικές κατευθύνσεις. Οι κατευθύνσεις που αφορούν την περιοχή μελέτης είναι οι ακόλουθες:

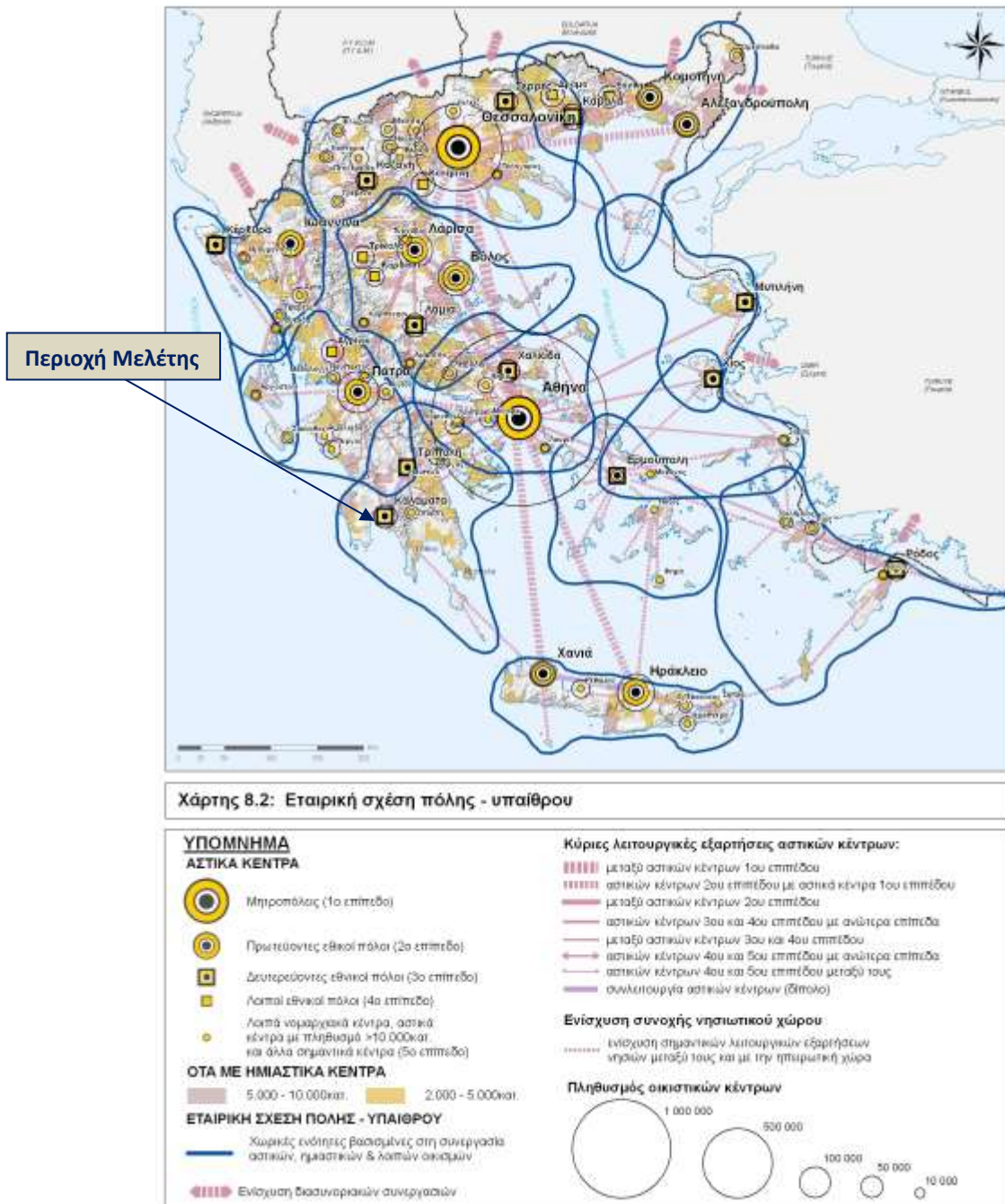
- Αναπτύσσεται η συνεργασία πόλης-ύπαιθρου, με στόχο την αξιοποίηση της δυναμικής των αστικών κέντρων και τη διάχυσή της από τα μεγάλα αστικά κέντρα (πόλοι ανάπτυξης) στα μικρότερα και στην ύπαιθρο.

- Προωθείται η συνεργασία μεταξύ πόλεων που ανήκουν στην ίδια γεωγραφική ενότητα, μέσα από δίκτυα, με σκοπό την ενίσχυση της αναπτυξιακής και εδαφικής συνοχής της.

Η αξιοποίηση της δυναμικής των αστικών κέντρων και η διάχυσή της από τα μεγάλα αστικά κέντρα (πόλοι ανάπτυξης) στα μικρότερα και στην υπαίθρο προϋποθέτει ευρύ φάσμα παρεμβάσεων για την ενίσχυση της συνεργασίας και την εγκαθίδρυση εταιρικής σχέσης μεταξύ αστικών κέντρων και υπαίθρου, που ενδεικτικά απεικονίζονται στον Χάρτη που ακολουθεί. Στόχο αποτελεί η βελτίωση της ελκυστικότητας και η αποκατάσταση της δημογραφικής ευρωστίας της υπαίθρου, με τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης στους κατοίκους της, όπως και η εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στις υπηρεσίες, στις υποδομές και στη γνώση.

Οι κύριες παρεμβάσεις, οι οποίες δύναται να υλοποιηθούν σε ότι αφορά την περιοχή ενδιαφέροντος συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Τόνωση της λειτουργικής συνέχειας του ιεραρχημένου δικτύου αστικών κέντρων μέχρι τους μικρότερους οικισμούς, με συμπληρωματικότητα ρόλων.
- Εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας στη χωροθέτηση των υπηρεσιών και υποδομών, ώστε να είναι το δυνατόν πλησιέστερα στους κατοίκους της υπαίθρου.
- Ριζική βελτίωση της πρόσβασης προς υπηρεσίες και εξυπηρετήσεις που κατ' ανάγκη διατίθενται μόνο σε μεγαλύτερα αστικά κέντρα μέσω: (α) καλύτερης και οικονομικότερης συγκοινωνίας και (β) χρήσης νέων τεχνολογιών (όπως τηλεϊατρικής, τηλεεκπαίδευσης και λοιπών υπηρεσιών διαδικτύου).
- Ενίσχυση και ενδυνάμωση των δεσμών μεταξύ αστικών κέντρων και υπαίθρου σε αντικείμενα όπως: (α) προσφορά ποιοτικού τουρισμού-παραθερισμού στον αστικό πληθυσμό, με ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της υπαίθρου και ιδιαίτερα των τοπίων και των παραδοσιακών οικισμών και (β) αμεσότητα πρόσβασης του αστικού πληθυσμού σε ποιοτικά προϊόντα αγροτικής παραγωγής.
- Προστασία του αγροτικού χώρου από την ανεξέλεγκτη διάχυση των αστικών λειτουργιών και, ιδιαίτερα, ενθάρρυνση της ανάπτυξης της δόμησης σε οργανωμένους υποδοχείς αντί της διάσπαρτης δόμησης, καθώς και αποτελεσματική διαχείριση των εκπομπών αέριων ρύπων, υγρών αποβλήτων και απορριμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, ενθαρρύνεται και η συγκέντρωση εμπορικών δραστηριοτήτων κλίμακας και συναφών υπηρεσιών σε ζώνες ελέγχου της δόμησης που δημιουργούνται στον περιαστικό χώρο.

Χάρτης Α3.3: Εταιρική σχέση πόλης-υπαίθρου στον ελλαδικό χώρο

Πηγή: ΓΠΧΠΣΑΑ

Σύμφωνα με τον παραπάνω Χάρτη, η περιοχή μελέτης τοποθετείται σε μια ευρύτερη χωρική ενότητα εταιρικής σχέσης πόλης υπαίθρου που έχει ως επίκεντρο την **Καλαμάτα**.

Στη συνέχεια αποδελτιώνονται οι κατευθύνσεις του Γενικού Πλαισίου που αφορούν έμμεσα την περιοχή μελέτης.

Τουρισμός

Με στόχο την εξασφάλιση της προστασίας και της βιωσιμότητας των τουριστικών πόρων προβλέπονται τα ακόλουθα:

- Αναβάθμιση της εικόνας των τουριστικών προορισμών με την ανάδειξη στοιχείων ταυτότητας και αναγνωρισιμότητας, την αναβάθμιση και την αποκατάσταση του δομημένου χώρου, την οργάνωση του άτυπα διαμορφωμένου οικιστικά εξωαστικού χώρου, κ.λπ.
- Προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση του φυσικού, δομημένου και πολιτιστικού περιβάλλοντος των νησιών (όντας το κύριο συγκριτικό τους πλεονέκτημα).
- Διάχυση της τουριστικής δραστηριότητας με ένταξη των αναξιοποίητων τουριστικά πόρων της ενδοχώρας στο προσφερόμενο προϊόν και με παράλληλη προστασία και διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους. Ειδικότερα, ενίσχυση της σχέσης ανεπτυγμένων τουριστικών κέντρων και υπαίθρου ή ανεπτυγμένων παράκτιων περιοχών και ενδοχώρας, ώστε να εμπλουτιστεί η υφιστάμενη τουριστική προσφορά με νέα τουριστικά προϊόντα και να καταστούν βιώσιμες οι νέες μορφές τουρισμού που θα αναπτυχθούν σε ορεινές ή μη ανεπτυγμένες περιοχές.
- Περιορισμός της διάσπαρτης εκτός σχεδίου δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων σε ευαίσθητες περιοχές.
- Βελτίωση των υφιστάμενων υποδομών και υπηρεσιών.
- Εμπλουτισμός και αναβάθμιση των κοινωνικών, τεχνικών και ειδικών υποδομών (υγεία, μεταφορές, κ.λπ.) στην κατεύθυνση της διεύρυνσης των τουριστικών προορισμών αλλά και της καλύτερης εξυπηρέτησης, θωράκισης και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας του συνόλου των περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος.
- Απόσυρση καταλυμάτων και οχλούντων κτιρίων ή/και προώθηση προγραμμάτων ανάπλασης για την περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος, κατά προτεραιότητα στις ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές.
- Επιτάχυνση του ρυθμού ανανέωσης της τουριστικής προσφοράς στην κατεύθυνση της αναβάθμισης, της χωρικής και χρονικής διεύρυνσης και του εμπλουτισμού της τουριστικής δραστηριότητας, καθώς και της εξαρχής ανάπτυξης επιλεγμένων ειδικών μορφών τουρισμού

με ηπιότερα κατά κύριο λόγο χαρακτηριστικά τόσο λόγω του βαθμού ωρίμανσης του τουριστικού προϊόντος στη χώρα όσο και του διεθνούς ανταγωνισμού.

- Διασύνδεση και διάχυση των αποτελεσμάτων του τουρισμού στους λοιπούς τομείς της οικονομίας και κυρίως στον πρωτογενή.
- Δημιουργία σταθερού πλαισίου κανόνων για τη χωροθέτηση επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον τουρισμό και τη διαμόρφωση πρόσφορων συνθηκών για την προσέλκυση σημαντικών τουριστικών επενδύσεων.

Βιομηχανία

Σε ότι αφορά τη βιομηχανική δραστηριότητα και ειδικότερα, τις νέες μονάδες επιδιώκεται η συγκέντρωση σε οργανωμένους υποδοχείς σε κατάλληλες θέσεις, παράλληλα με τον περιορισμό της εκτός σχεδίου δόμησης. Οργανωμένοι χώροι προβλέπονται σε όλους τους νομούς, αλλά οι μεγαλύτερες ανάγκες για οργανωμένους υποδοχείς διαπιστώνονται στις ζώνες επιρροής των μεγάλων αστικών κέντρων και κατά μήκος των αξόνων ανάπτυξης και ιδιαίτερα:

- (α) του άξονα Δράμας – Καβάλας – Ξάνθης – Αλεξανδρούπολης,
- (β) των πολυακτινικών αξόνων με κέντρο τη Θεσσαλονίκη,
- (γ) του άξονα Βόλου–Λάρισας,
- (δ) των αξόνων με κέντρο την Αθήνα προς Οινόφυτα – Θήβα – Χαλκίδα Λαμία και προς Κόρινθο – Άργος,
- (ε) της Πάτρας, της **Καλαμάτας** / Μεσσήνης, του Ηρακλείου και του Αγρινίου – Άρτας – Ιωαννίνων, καθώς και της Καστοριάς – Κοζάνης.

Επιπλέον, προτείνεται:

- Εξορθολογισμός της διαδικασίας χωροθέτησης της βιομηχανίας: (α) με οργάνωση υποδοχέων για τη μεταποίηση σε κατάλληλες θέσεις και στήριξή τους με αποτελεσματικά κίνητρα, (β) με κλαδικές ρυθμίσεις για τις μονάδες με συγκεκριμένες απαιτήσεις χωροθέτησης, (γ) με διασφάλιση των όρων γειτνιάσής τους με άλλες δραστηριότητες (ειδικά μη-συμβατές).
- Λήψη μέτρων για το καθεστώς χωροθέτησης συγκεκριμένων βιομηχανικών κλάδων. Τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι συμβατά με τα ειδικά χαρακτηριστικά των οικείων μονάδων, ιδίως των αγροτικών μονάδων μεταποίησης προϊόντων ονομασίας προέλευσης, των μονάδων

καθετοποίησης τοπικών προϊόντων και ικανοποίησης τοπικών αναγκών σε απομονωμένες περιοχές και ειδικά στα νησιά.

Λοιποί Παραγωγικοί Τομείς

Βασικό ζητούμενο κατά την οργάνωση και ορθολογική ανάπτυξη των κύριων παραγωγικών τομέων είναι η διευθέτηση συγκρούσεων χρήσεων γης και η διασφάλιση προϋποθέσεων συνύπαρξης δραστηριοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε χώρου και ενσωματώνοντας την περιβαλλοντική διάσταση. Με αυτό υπόψη, προβλέπονται τα εξής:

- Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και διασφάλιση της οικολογικής και πολιτιστικής σημασίας των περιοχών της υπαίθρου, με το συνδυασμό παραδοσιακών και σύγχρονων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και προτύπων, την προώθηση συμβατών προς το περιβάλλον και το τοπίο ορίων ανάπτυξης και την αξιοποίηση των ενδογενών συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε μία σειρά προϊόντων και μεθόδων παραγωγής.
- Ανάδειξη του πολυλειτουργικού χαρακτήρα της γεωργίας και του ρόλου της ως σημαντικού «διαχειριστή» των φυσικών πόρων και του αγροτικού τοπίου.
- Προστασία της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας και των βοσκοτόπων λαμβάνοντας υπόψη: (α) το ρόλο τους στην παραγωγική διαδικασία, στη διατήρηση της ποιότητας του περιβάλλοντος αλλά και στις ανάγκες επέκτασης των οικισμών και την οικονομική ανάπτυξη και (β) την ανάγκη χωροθέτησης, οργάνωσης και λειτουργίας σύγχρονων κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις της αγοράς (υγιεινά και ασφαλή τρόφιμα).
- Δραστικό περιορισμό της διάχυσης αστικών χρήσεων στη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας. Τυχόν απόδοσή της σε άλλες χρήσεις πρέπει να γίνεται με φειδώ ύστερα από στάθμιση των παραγόντων κόστους – ωφέλειας σε κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό επίπεδο.
- Στήριξη της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας με βιώσιμο τρόπο και προστασία των περιοχών στις οποίες αναπτύσσεται από μη-συμβατές δραστηριότητες.
- Προώθηση Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ) σε περιοχές μεγάλης συγκέντρωσης υδατοκαλλιεργειών.

- Διατήρηση της εξορυκτικής δραστηριότητας στις υφιστάμενες περιοχές εκμετάλλευσης και διασφάλιση της δυνατότητας επέκτασης σε περιοχές όπου εντοπίζονται νέα κοιτάσματα ή νέα ορυκτά, με τήρηση των όρων προστασίας του περιβάλλοντος και των προϋποθέσεων λειτουργίας των γειτονικών δραστηριοτήτων.

Μεταφορές

Σε σχέση με τις θαλάσσιες μεταφορές και τις λιμενικές υποδομές και τις συναφείς υπηρεσίες δίνονται οι ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Ενίσχυση των λιμένων διεθνούς ενδιαφέροντος και εθνικής σημασίας συμπεριλαμβανομένου και της Καλαμάτας.
- Ο λιμένας της Καλαμάτας μπορεί να αναδειχθεί σε σύνθετο λιμένα εξυπηρέτησης της εμπορικής και της επιβατικής κίνησης, συνδεδεμένο με το σιδηροδρομικό δίκτυο.
- Αναβάθμιση των ακτοπλοϊκών υποδομών των λιμένων της ηπειρωτικής χώρας και της Κρήτης, με σκοπό την ενίσχυση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών συνδέσεων, τη μείωση των θαλάσσιων αποστάσεων, την απόσπαση φορτίου από τις οδικές μεταφορές και την αποσυμφόρηση του συστήματος των λιμένων της Αττικής. Στο πλαίσιο αυτό, ειδικότερο ρόλο μπορεί να αναλάβουν:
 - οι λιμένες Καστελίου και Σούδας για την αναβάθμιση, μεταξύ άλλων, των συνδέσεων της Κρήτης με τους λιμένες **Καλαμάτας**, Διακόφτι Κυθήρων, Γυθείου και Νεάπολης.
 - ο λιμένας της Καλαμάτας ως απόληξη του Δυτικού άξονα
- Τόσο στο νησιωτικό όσο και στον ηπειρωτικό χώρο (συμπληρωματικά και παράλληλα), σκόπιμη κρίνεται η ανάπτυξη εθνικού δικτύου αποκλειστικών εμπορευματικών μεταφορών, ανεξάρτητου από τις ακτοπλοϊκές γραμμές και τους περιορισμούς που η συγκεκριμένη αγορά επιβάλλει. Εν όψει αυτού, μεταξύ άλλων ο λιμένας της Καλαμάτας θα ήταν σκόπιμο να εφοδιαστεί με «ελαφρές» υποδομές υποστήριξης τυποποιημένων εσωτερικών εμπορευματικών μεταφορών.

Σε σχέση με την αερολιμενική υποδομή και τις αεροπορικές υπηρεσίες και τις συναφείς υπηρεσίες, σύμφωνα με το ΓΠΧΣΑΑ, για την υποστήριξη της προδιαγραφόμενης αυξημένης κίνησης ενός αριθμού τουριστικών περιοχών της χώρας, προτείνεται η ανάπτυξη των υποδομών και των υπηρεσιών μεταξύ άλλων και στον αερολιμένα της Καλαμάτας. Στο πλαίσιο αυτό, αναμένεται το επόμενο διάστημα η υπογραφή σύμβασης παραχώρησης στο σχήμα που θα προκύψει μέσω διαγωνιστικής διαδικασία και

θα αναλάβει μέσω ενός SPV τη διαχείριση, λειτουργία, ανάπτυξη, επέκταση, διατήρηση και εκμετάλλευση του Διεθνούς Αεροδρομίου Καλαμάτας για 40 χρόνια.

Για την πιο αποδοτική χρήση και δραστηριοποίηση στις εθνικές και διεθνείς μεταφορές του, φιλικού προς το περιβάλλον, σιδηροδρόμου, για το σιδηροδρομικό δίκτυο, τις σιδηροδρομικές υποδομές και τις σιδηροδρομικές υπηρεσίες, σύμφωνα με το ΓΠΧΣΑΑ προτείνεται η διερεύνηση της σκοπιμότητας επέκτασης και αναβάθμισης των υφιστάμενων υπηρεσιών σιδηρόδρομου προαστιακού τύπου μεταξύ των αστικών κέντρων Τρίπολης – Καλαμάτας.

Γενικές κατευθύνσεις για τις μεταφορές αποτελούν:

- Βασική επιδίωξη αποτελεί η βελτίωση της ποιότητας των υφιστάμενων υποδομών μεταφορών και των σχετικών υπηρεσιών σε όλη την επικράτεια, με σκοπό την αύξηση του βαθμού προσβασιμότητας και της προσπελασιμότητας, της μείωσης του χρόνου και του κόστους των μεταφορικών υπηρεσιών, της ασφάλειας των μεταφορικών / συγκοινωνιακών υπηρεσιών (επιβατών, εμπορευμάτων και πεζών) και της μείωσης της κατανάλωσης καυσίμων.
- Βασικό κριτήριο για την υλοποίηση νέων ή τη διατήρηση υφιστάμενων υποδομών μεταφορών συνιστά η συμβολή τους στο ισοζύγιο μεταξύ προστασίας του περιβάλλοντος και ανάπτυξης.
- Κρίσιμο στοιχείο αποτελεί η βελτίωση της προσβασιμότητας των ορεινών και γενικά των δυσπρόσιτων περιοχών και κυρίως των νησιωτικών περιοχών.
- Ιδιαίτερες υπηρεσίες, υποδομές και μέσα πρέπει να παρέχονται σε όλες τις κατηγορίες των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες.
- Με σκοπό τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση της απόδοσης των μέσων και των υπηρεσιών, κρίνεται αναγκαία η ανάπτυξη, στον κλάδο των μεταφορών και των συγκοινωνιών, ολοκληρωμένων συστημάτων συνδυασμένων μεταφορών.

Χάρτης 6 : Μεταφορικές Υποδομές

Χάρτης Α3.4: Μεταφορικές υποδομές στον ελλαδικό χώρο
Πηγή: ΓΧΠΣΑΑ

Ενέργεια

Για τον τομέα της ενέργειας επιδιώκεται: η πλήρης εξασφάλιση κάλυψης των ενεργειακών αναγκών σε όλα τα σημεία του εθνικού χώρου, η ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας με πλήρη ανάπτυξη των ΑΠΕ, προώθηση της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων και αξιοποίηση εγχώριων πόρων, ο αποτελεσματικός έλεγχος της περιβαλλοντικής επίδοσης του ενεργειακού τομέα και η μείωση των επιπτώσεων του τομέα στις κλιματικές αλλαγές στο πλαίσιο και των σχετικών δεσμεύσεων της χώρας μας. Ειδικότερα, ως προς τις υποδομές παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας, επιδιώκεται:

- Η αύξηση του ρυθμού διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη συνολική παραγωγή ενέργειας, σύμφωνα και με τις ειδικότερες κατευθύνσεις του οικείου Ειδικού Πλαισίου.
- Υπογειοποίηση των δικτύων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στους παραδοσιακούς οικισμούς και τους αρχαιολογικούς χώρους, με πρόβλεψη κατάλληλων χώρων για τους υποσταθμούς διανομής.
- Αποφυγή της διέλευσης των δικτύων μεταφοράς από αρχαιολογικούς χώρους και κατά το δυνατό από περιοχές του δικτύου Natura 2000 και προστατευόμενα τοπία.

A3.2.1.2 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (ΦΕΚ 3155/Β/2013)

Με την υπ' αριθμ. 67659/2013 Απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης, εγκρίθηκε η τροποποίηση του "Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού".

Σκοπός του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό είναι:

- α.** Η εξειδίκευση και συμπλήρωση των βασικών κατευθύνσεων, προτεραιοτήτων και επιλογών του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, στον κλάδο του τουρισμού.
- β.** Η παροχή των αναγκαίων κατευθύνσεων προς τα υποκείμενα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού για την προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης, στο πλαίσιο της αειφόρου, ισόρροπης, συνεκτικής και ολοκληρωμένης διαχείρισης του χώρου.

γ. Η προσαρμογή του σχεδιασμού στις νέες προκλήσεις και πολιτικές, για τη βελτίωση της απόδοσης του κλάδου του τουρισμού και της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος στο πλαίσιο της ασκούμενης δημοσιονομικής πολιτικής.

δ. Η προσέλκυση σημαντικών για την εθνική οικονομία τουριστικών επενδύσεων μέσω ενός σταθερού υπερκείμενου πλαισίου σχεδιασμού για τη χωροθέτηση επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον τουρισμό.

ε. Η ενσωμάτωση στο χωρικό σχεδιασμό των αναπτυξιακών προγραμμάτων και παρεμβάσεων.

Σύμφωνα με το Ειδικό αυτό Πλαίσιο ο εθνικός χώρος κατατάσσεται στις εξής κατηγορίες περιοχών, με βάση το κριτήριο της έντασης και του είδους της τουριστικής ανάπτυξης:

Η **κατηγορία Α** - Αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές διακρίνεται σε δύο (2) υποκατηγορίες:

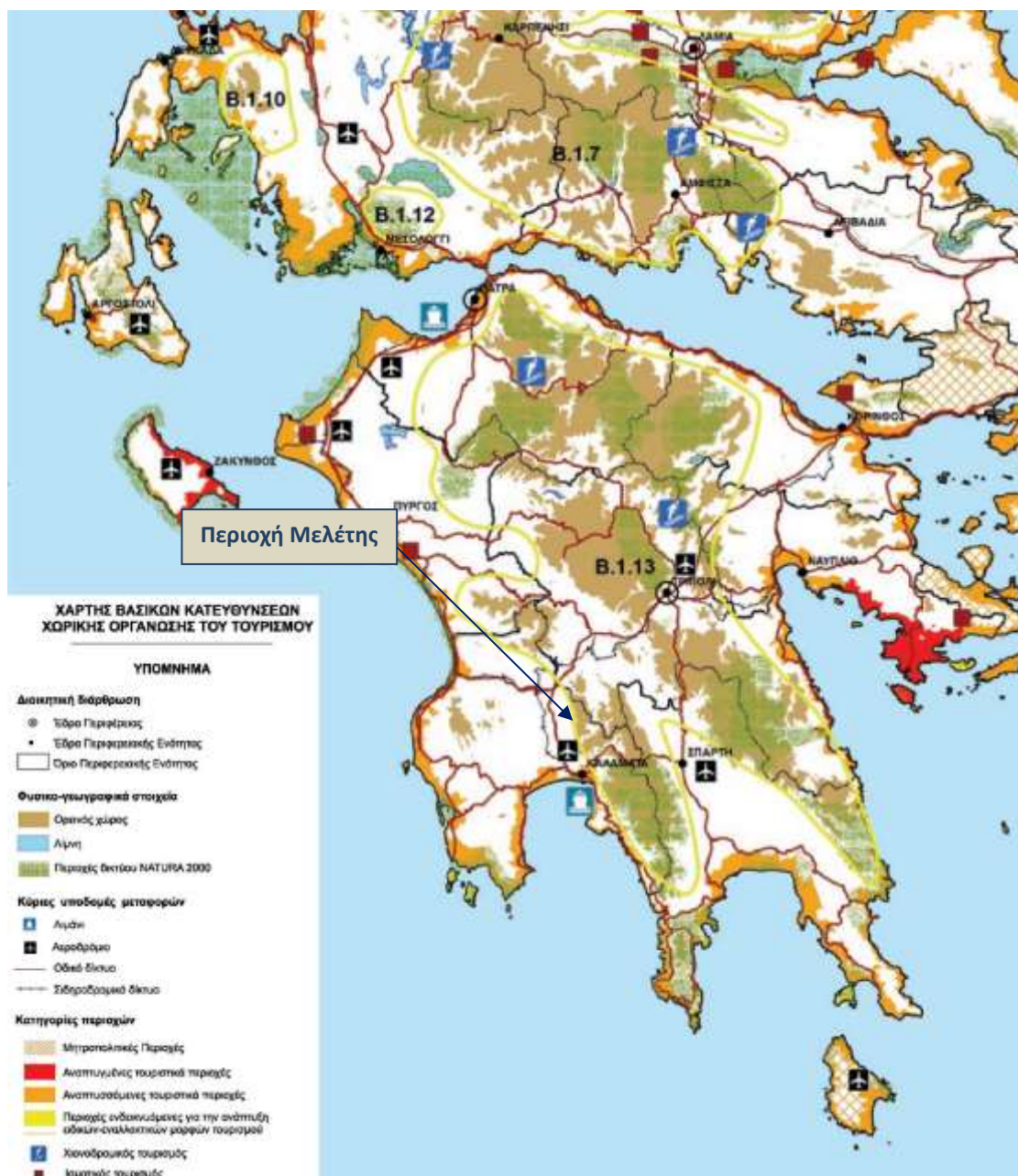
- **(Α1) Αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές:** Στην κατηγορία αυτή υπάγονται περιοχές του εθνικού χώρου αναπτυγμένες τουριστικά, που προορίζονται για αναβάθμιση, βελτίωση και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος.
- **(Α2) Αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές:** Στην κατηγορία αυτή υπάγονται περιοχές, οι οποίες έχουν αποκτήσει ή εμφανίζουν σταδιακά σημαντική δυναμική τουριστικής ανάπτυξης και προορίζονται κατά προτεραιότητα έναντι των άλλων τουριστικών δραστηριοτήτων για ολοκληρωμένες και οργανωμένες τουριστικές παρεμβάσεις με αναπτυξιακό χαρακτήρα.

Η **κατηγορία Β** - Περιοχές ενδεικνυόμενες για την ανάπτυξη ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού διακρίνεται σε δύο υποκατηγορίες:

- **(Β1) Περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού:** Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται: τα νησιά και – οι υπό στοιχεία Β.1.1 – Β.1.16 περιοχές της ηπειρωτικής χώρας, συμπεριλαμβανομένων και περιοχών της Κρήτης και της Εύβοιας.
- **(Β2) Πόλοι εντατικής ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού:** Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται: Περιοχές εγκαταστάσεων χιονοδρομικών κέντρων, καθώς και οι οικισμοί που τα περιβάλλουν και οι Λουτροπόλεις.

Σύμφωνα με τον Χάρτη που ακολουθεί, ο οποίος συνοδεύει το Πλαίσιο, η περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών-Θουρίας-Άριος), περιλαμβάνει περιοχές αναπτυσσόμενες τουριστικά με περιθώρια ανάπτυξης ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού (B1), ενώ η ευρύτερη περιοχή (Δήμος Καλαμάτας) περιλαμβάνει αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές (A2).

Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει περιοχές της υποκατηγορίας B.1.13: Ορεινός χώρος Πελοποννήσου (Παναχαϊκό, Χελμός, Ζήρεια, Ερύμανθος, Μαίναλο, Πάρνωνας και Ταΰγετος, ορεινή κεντρική Μεσσηνία και Νέδα)

Χάρτης Α3.5: Απόσπασμα χάρτη βασικών κατευθύνσεων χωρικής οργάνωσης του τουρισμού

Πηγή: Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό

Στρατηγικές κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης των **περιοχών Α2** που προωθούνται κατά προτεραιότητα:

α. Ολοκληρωμένες τουριστικές παρεμβάσεις με αναπτυξιακό χαρακτήρα για την περιοχή, όπως οργανωμένοι υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων, σύνθετα τουριστικά καταλύματα, ειδικά προγράμματα τουριστικής ανάπτυξης και ανάπτυξη βασικών υποδομών (όπως λιμένες, αεροδρόμια κ.λπ.).

β. Ανάδειξη στοιχείων ταυτότητας και αναγνωρισιμότητας της περιοχής

γ. Ανάπτυξη ειδικών τουριστικών υποδομών και εγκαταστάσεων που εμπλουτίζουν και διευρύνουν το τουριστικό προϊόν.

δ. Προώθηση μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας των εγκαταστάσεων (προώθηση ΑΠΕ, βιοκλιματικών μεθόδων σχεδιασμού κ.ά.).

ε. Προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με την αναγνώριση και συνδυασμένη προβολή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε περιοχής.

στ. Ανάλυση δράσεων αναβάθμισης του δομημένου χώρου, με πολεοδομικές παρεμβάσεις, όπως αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων με αύξηση των ελεύθερων χώρων και των χώρων πρασίνου και παροχή κινήτρων για αναπλάσεις ιδιωτικών χώρων

ζ. Κατασκευή νέων, συμπλήρωση και αναβάθμιση υφιστάμενων τεχνικών, κοινωνικών (περίθαλψη και αθλητισμού), περιβαλλοντικών και πολιτιστικών υποδομών (μουσεία, κ.λπ.).

η. Αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, περιηγητικού, πεζοπορικού, πολιτιστικού τουρισμού κ.λπ.).

θ. Παροχή κινήτρων για εκσυγχρονισμό υφιστάμενων τουριστικών μονάδων με παράλληλη αναβάθμιση σε τύπους και κατηγορίες καταλυμάτων (3, 4 και 5 αστέρια) ή επέκταση αυτών και συμπληρώσεις με ειδικές τουριστικές υποδομές.

ι. Επανάχρηση αξιόλογων κτιρίων ή συνόλων και παροχή κινήτρων για μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες.

ια. Παροχή κινήτρων για μερική ή ολική απόσυρση μη αξιόλογων, απαξιωμένων ή εγκαταλελειμμένων κτιρίων και εγκαταστάσεων χρήσης τουρισμού, καθώς και παροχή κινήτρων για κατεδάφιση μη αξιόλογων ή μη απαραίτητων ή εγκαταλελειμμένων κτιρίων που προσβάλλουν το τοπίο.

ιβ. Θέσπιση δυνατότητας χαρακτηρισμού, είτε μέσω των υφισταμένων είτε μέσω νέων ειδικών προς τούτο πολεοδομικών εργαλείων, τμημάτων των περιοχών Α2 ως Περιοχών Ενεργητικής Παρέμβασης και Ανάπλασης με τον προσδιορισμό μέτρων για την αναβάθμιση ή και την ανάπτυξη του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, σε συνδυασμό με την παρακολούθηση της εφαρμογής των μέτρων αυτών για τη διαπίστωση της αποτελεσματικότητάς τους.

ιγ. Λήψη μέτρων για την έγκαιρη πρόληψη φαινομένων υποβάθμισης της ποιότητας των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων.

ιδ. Βελτίωση της προσβασιμότητας των δυσπρόσιτων τουριστικών πόρων.

ιε. Αναμόρφωση των όρων και περιορισμών της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων με βάση τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- i)** Περιορισμός της κατασκευής νέων καταλυμάτων σε κατηγορίες 3, 4 και 5 αστερών:
- ii)** Σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε δέκα (10) στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστερών, αντιστοίχως. Υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος, πλην της περίπτωσης τυχόν συμπλήρωσης αυτού με ειδικές τουριστικές υποδομές εκτός αν αυτό αποκλείεται από ειδικές διατάξεις.

ιστ. Αναβάθμιση και μετατροπή υφισταμένων ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε σύνθετα τουριστικά καταλύματα.

ιζ. Χωροθέτηση οργανωμένων κατασκηνώσεων (camping)

Στρατηγικές κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης για το σύνολο των **περιοχών Β1**, που προωθούνται κατά προτεραιότητα:

α. Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των φυσικών, ιστορικών, αρχιτεκτονικών, κ.ά. σημείων του χώρου με «μοναδικά» χαρακτηριστικά, καθώς και της κλίμακας των οικισμών.

β. Προσαρμογή της τυπολογίας των καταλυμάτων (μορφολογικοί περιορισμοί, δυναμικότητα, κατηγορίες) και άλλων σχετικών με τον τουρισμό υποδομών σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής και των ειδικών-εναλλακτικών μορφών που υποστηρίζουν.

γ. Επανάχρηση αξιόλογων κτιρίων ή συνόλων και παροχή κινήτρων για μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες κατηγορίας 3 αστερών τουλάχιστον.

δ. Παροχή κινήτρων για εκσυγχρονισμό υφισταμένων τουριστικών μονάδων με παράλληλη αναβάθμιση σε τύπους και κατηγορίες καταλυμάτων (3, 4 και 5 αστέρια) ή επέκταση αυτών και συμπληρώσεις με ειδικές τουριστικές υποδομές.

ε. Αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, περιηγητικού, πεζοπορικού, πολιτιστικού τουρισμού κ.λπ.).

στ. Δημιουργία υποδομών στήριξης, προώθηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και πιστοποίησης απασχολούμενων σε ειδικές – εναλλακτικές μορφές τουρισμού (Eco-Management and Audit Scheme- EMAS).

ζ. Λήψη μέτρων για την έγκαιρη πρόληψη φαινομένων υποβάθμισης της ποιότητας των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων.

η. Συγκρότηση τοπικών πολυθεματικών δικτύων και βελτίωση της προσβασιμότητας μεταξύ των πόλων και των πόρων που τα συγκροτούν με περιβαλλοντικά ήπιες παρεμβάσεις.

θ. Κατασκευή νέων, συμπλήρωση και αναβάθμιση υφιστάμενων τεχνικών, κοινωνικών (περίθαλψη και αθλητισμού), περιβαλλοντικών και πολιτιστικών υποδομών (μουσεία, τεχνολογικά – θεματικά πάρκα, κ.λπ.).

ι. Δημιουργία δικτύων μονοπατιών (εθνικών, ευρωπαϊκών) και διαδρομών («δρόμοι» καπνού, αμπέλου, ελιάς κ.ά.) περιβαλλοντικής ευαισθησίας και εκπαίδευσης.

ια. Προώθηση τοπικών συμφώνων ποιότητας και προγραμμάτων στήριξης αγροτικών ή και παραδοσιακών μεταποιητικών δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον (στήριξη ολοκληρωμένης ή βιολογικής γεωργίας, προϊόντων ονομασίας προέλευσης, παραδοσιακών τεχνικών, κ.ά.) και λειτουργικής διασύνδεσής τους με τουριστικές μονάδες.

ιβ. Αναβάθμιση και μετατροπή υφισταμένων ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε σύνθετα τουριστικά καταλύματα ήπιας ανάπτυξης.

ιγ. Πολιτικές ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων ήπιας ανάπτυξης και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων ήπιας ανάπτυξης έναντι της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων.

ιδ. Αναμόρφωση των όρων και περιορισμών της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων με βάση τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

i) Περιορισμός της κατασκευής νέων καταλυμάτων σε κατηγορίες 3, 4 και 5 αστέρων:

ii) Σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης

επιφάνειας γηπέδου σε δεκαπέντε (15) στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως. Υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος, πλην της περίπτωσης τυχόν συμπλήρωσης αυτού με ειδικές τουριστικές υποδομές εκτός αν αυτό αποκλείεται από ειδικές διατάξεις.

Σημειώνεται ότι το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (ΦΕΚ 3155/Β/2013), ακυρώθηκε με την υπ' αρ. ΣτΕ 3632/2015 Απόφαση. Περαιτέρω, με τη με αριθμό 519/2017 Απόφαση του Σ.τ.Ε., η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο αίτησης για την ακύρωση του Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α. για τον Τουρισμό του 2009, έγινε δεκτό ότι μετά την ακύρωση του Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α. για τον Τουρισμό του έτους 2013, δεν αναβίωσε η ισχύς του πρώτου. Τέλος, επισημαίνεται, ότι σήμερα είναι υπό εξέλιξη, η διαδικασία εκπόνησης νέου Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α. για τον Τουρισμό.

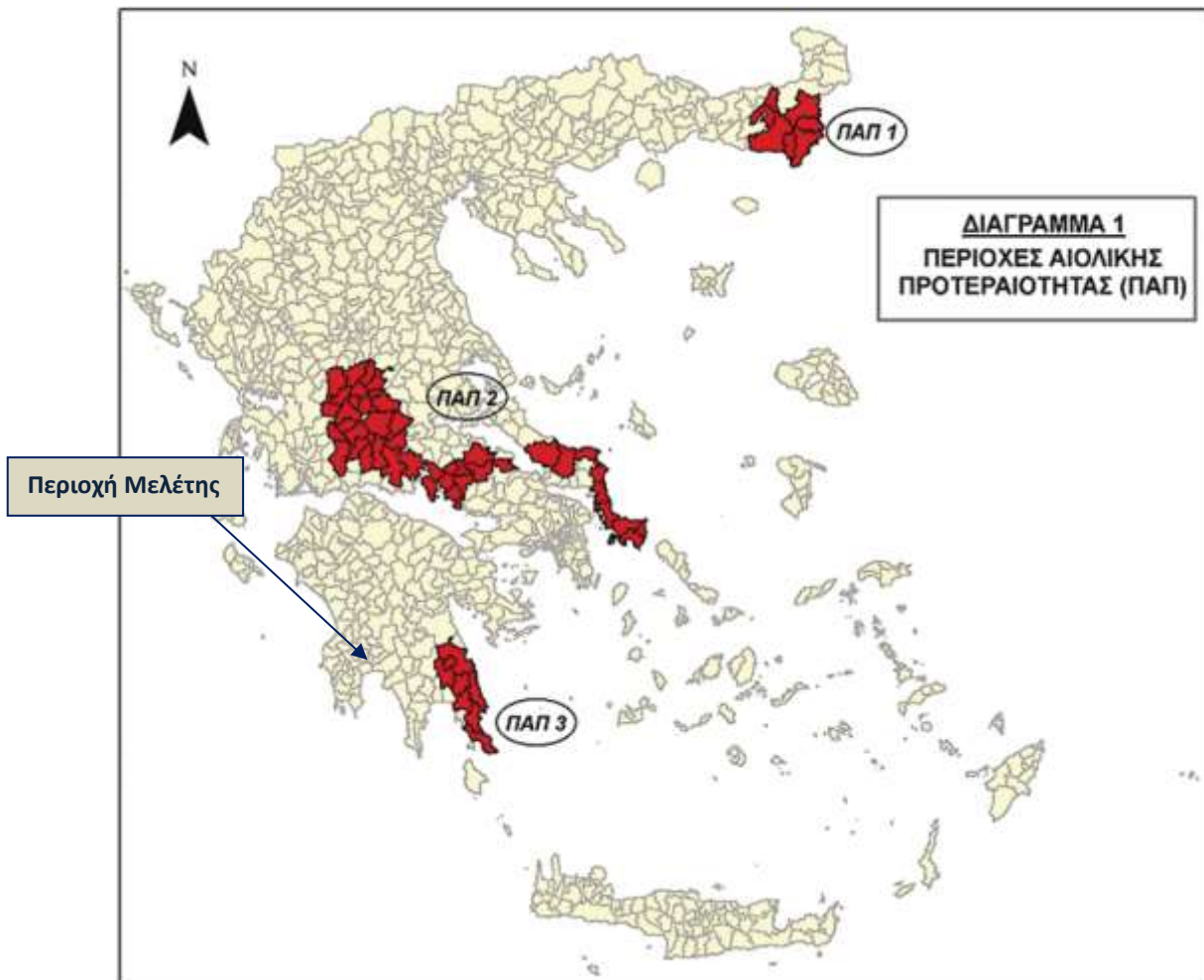
Ωστόσο, λαμβάνεται υπόψη στο παρόν σχέδιο το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό που εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 67659/2013 απόφαση (ΦΕΚ 3155/Β/2013).

A3.2.1.3 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464/Β/2008)

Με την υπ' αριθμ. 49828/2008 Απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης, εγκρίθηκε το " Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού".

Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της αιολικής ενέργειας

Σύμφωνα με το άρθρο 5 «Διάκριση του εθνικού χώρου σε κατηγορίες» για τη χωροθέτηση των αιολικών εγκαταστάσεων του σχετικού Ειδικού Πλαισίου (ΕΠ-ΑΠΕ), ο Δήμος Καλαμάτας εντάσσεται στην κατηγορία «(α) ηπειρωτική χώρα, συμπεριλαμβανομένης της Εύβοιας».

Χάρτης Α3.6: Περιοχές αιολικής προτεραιότητας (ΠΑΠ) στον ελλαδικό χώρο

Πηγή: Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ

Ο Δήμος Καλαμάτας δεν εντάσσεται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας, αλλά στις Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας και για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων των μορφών ΑΠΕ το Ειδικό Πλαίσιο θέτει συγκεκριμένους κανόνες και όρους.

Αποκλείεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων και συνοδευτικών τους έργων εντός:

- Των κηρυγμένων διατηρητέων μνημείων της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και των άλλων μνημείων μείζονος σημασίας της παρ. 5 ββ) του άρθρου 50 του ν. 3028/2002, καθώς και των οριοθετημένων αρχαιολογικών ζωνών προστασίας Α που έχουν καθορισθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 91 του ν. 1892/1991 ή καθορίζονται κατά τις διατάξεις του ν. 3028/2002.
- Των περιοχών απολύτου προστασίας της φύσης και προστασίας της φύσης που καθορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 19 παρ. 1 και 2 και 21 του ν. 1650/1986.

- Των ορίων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ).
- Των πυρήνων των εθνικών δρυμών και των κηρυγμένων μνημείων της φύσης και των αισθητικών δασών που δεν περιλαμβάνονται στις περιοχές της περιπτώσεως β' του άρθρου.
- Των οικοτόπων προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί ως τόποι κοινοτικής σημασίας στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 σύμφωνα με την απόφαση 2006/613/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 259 της 21.9.2006, σ. 1)
- Των εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2000 κατοίκων περιοχών.
- Των οριοθετημένων αρχαιολογικών ζωνών προστασίας Α.
- Των τμημάτων των λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά.
- Των ατύπως διαμορφωμένων, στο πλαίσιο της εκτός σχεδίου δόμησης, τουριστικών και οικιστικών περιοχών.
- Άλλων περιοχών ή ζωνών που υπάγονται σήμερα σε ειδικό καθεστώς χρήσεων γης, βάσει του οποίου δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων και για όσο χρόνο ισχύουν.

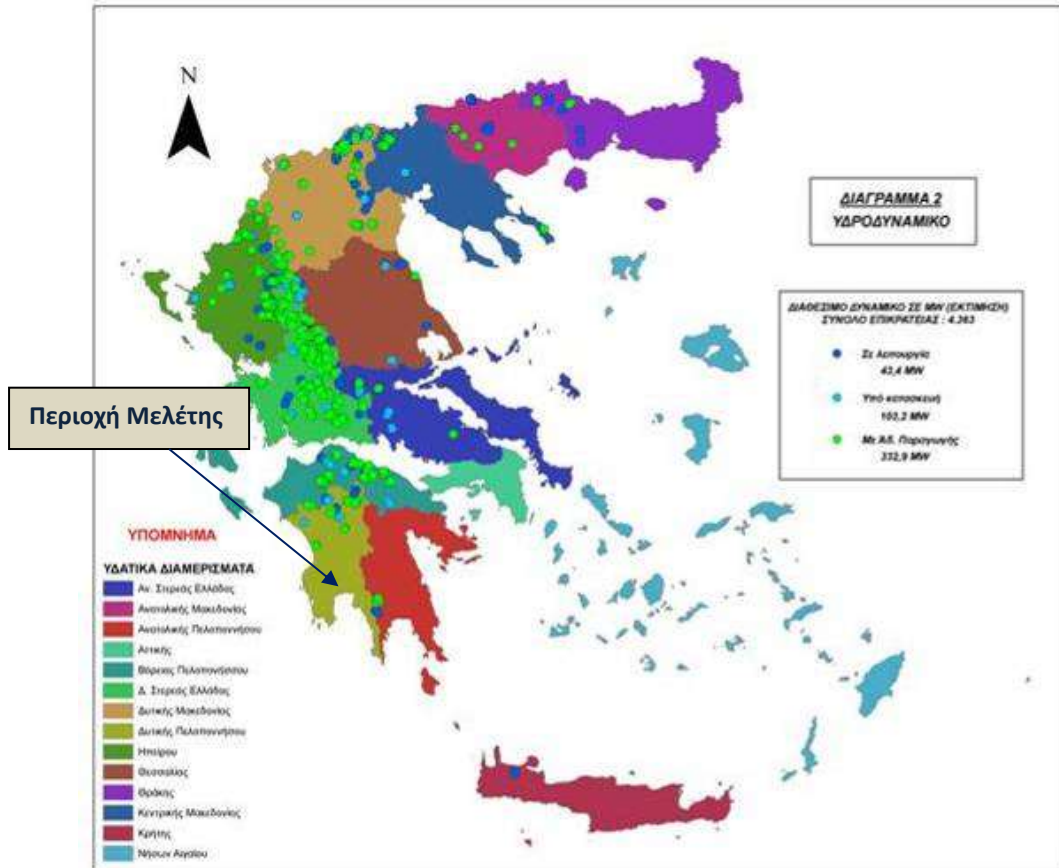
Επιτρέπεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός δασών, δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 45 και 58 του ν. 998/1979 και άρθρου 13 του ν. 1734/1987 όπως ισχύουν. Στις παραπάνω περιοχές πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τον περιορισμό της βλάβης της δασικής βλάστησης...».

Επιπλέον, στο Παράρτημα ΙΙ του σχετικού Ειδικού Πλαισίου ορίζονται ελάχιστες αποστάσεις αιολικών εγκαταστάσεων από γειτνιάζουσες χρήσεις γης, δραστηριότητες και δίκτυα τεχνικής υποδομής.

Το Ειδικό Πλαίσιο επίσης ορίζει ειδικά κριτήρια χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων στην ηπειρωτική χώρα ως εξής: «...Το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών σε επίπεδο πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% ανά ΟΤΑ δηλαδή 0.66 τυπικές ανεμογεννήτριες / 1000 στρέμματα που μπορεί να αυξάνεται έως και 50% ... ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου...». Εφαρμόζονται τα κριτήρια ένταξης των αιολικών εγκαταστάσεων στο τοπίο που ορίζονται στο Παράρτημα ΙV του σχετικού Ειδικού Πλαισίου.

Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης υδροηλεκτρικής ενέργειας

Όσον αφορά τις μικρές υδροηλεκτρικές εγκαταστάσεις, σύμφωνα με το ΕΠ-ΑΠΕ ο Δήμος Καλαμάτας εντάσσεται στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου.

Χάρτης Α3.7: Υδροδυναμική κατάσταση Υδατικών Διαμερισμάτων

Πηγή: Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 14 της υπ' αριθμ. 49828/2008 Απόφασης, αποκλείεται η χωροθέτηση των Μ.ΥΗ.Ε. εντός:

- Των κηρυγμένων διατηρητέων μνημείων της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και των άλλων μνημείων μείζονος σημασίας της παρ. 5 ββ) του άρθρου 50 του ν. 3028/2002.
- Των οριοθετημένων αρχαιολογικών χώρων προστασίας Α.
- Των περιοχών απολύτου προστασίας της φύσης και προστασίας της φύσης που καθορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 19 παρ. 1 και 2 και 21 του ν. 1650/ 1986.
- Των Υγροτόπων διεθνούς σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ).

- Των πυρήνων των Εθνικών Δρυμών, των κηρυγμένων μνημείων της φύσης και των αισθητικών δασών που δεν περιλαμβάνονται στις περιοχές της προηγούμενης περιπτώσεως 1.β'.
- Των οικοτόπων προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί ως τόποι κοινοτικής σημασίας στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 2006/613/ΕΚ απόφαση της Επιτροπής (ΕΕ L 259 της 21.9.2006, σ.1).
- Των τμημάτων των λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά.
- Των παραδοσιακών οικισμών και των ιστορικών κέντρων ή τμημάτων πόλεων...».
- Άλλων περιοχών ή ζωνών που υπάγονται σήμερα σε ειδικό καθεστώς χρήσεων γης, βάσει του οποίου δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση Μ.ΥΗ.Ε. και για όσο χρόνο ισχύουν.

Ορίζονται, επίσης, ειδικά κριτήρια χωροθέτησης Μ.ΥΗ.Ε. ανάλογα με τη μικρού ή μεγάλου ύψους υδραυλική πτώση, την κατασκευή τους εντός NATURA 2000, την ισχύ σε MW και τα αντίστοιχα συνοδά έργα κ.α. Θεσπίζονται επίσης κριτήρια για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας υποδοχέων Μ.ΥΗ.Ε.

Για τις υπόλοιπες μορφές ΑΠΕ το Ειδικό Πλαίσιο δεν έχει ειδικές αναφορές για τον Δήμο Καλαμάτας. Ισχύουν, προφανώς, οι ανά είδος ΑΠΕ οριζόντιες κατευθύνσεις χωροθέτησης.

Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης ηλιακής ενέργειας

Σύμφωνα με το άρθρο 17 της υπ' αριθμ. 49828/2008 Απόφασης, αποκλείεται η χωροθέτησή τους στις εξής κατηγορίες περιοχών:

- Τα κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και τα άλλα μνημεία μείζονος σημασίας της παρ. 5 ββ) του άρθρου 50 του ν. 3028/2002
- Οριοθετημένες ζώνες αρχαιολογικών χώρων προστασίας Α που έχουν καθορισθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 91 του ν. 1892/1991 ή καθορίζονται κατά τις διατάξεις του ν. 3028/2002
- Οι περιοχές απολύτου προστασίας της φύσης και του τοπίου που καθορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 19 παρ. 1 και 2 και 21 του ν. 1650/1986
- Οι πυρήνες των Εθνικών Δρυμών, τα κηρυγμένα μνημεία της φύσης και τα αισθητικά δάση που δεν περιλαμβάνονται στις περιοχές της προηγούμενης περιπτώσεως β'

- Οι οικοτόποι προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί στον κατάλογο των τόπων κοινοτικής σημασίας του δικτύου ΦΥΣΗ 2000 σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 2006/613/ΕΚ απόφαση της Επιτροπής (ΕΕ L 259 της 21.9.2006, σ. 1)
- Δάση και γεωργικές γαίες υψηλής παραγωγικότητας όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 56 του ν. 2637/1998 όπως ισχύουν.
- Άλλες περιοχές ή ζώνες που υπάγονται σήμερα σε ειδικό καθεστώς χρήσεων γης, βάσει του οποίου δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας και για όσο χρόνο ισχύουν.

Ειδικώς για την εγκατάσταση Φωτοβολταϊκών Σταθμών σε πολυσύχναστους χώρους πρέπει, στο πλαίσιο της σχετικής περιβαλλοντικής αδειοδότησης, να καθορίζονται τα κατά περίπτωση κατάλληλα μέτρα για να μην υπάρχει οπτική όχληση...».

Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο

Προνομακές περιοχές χωροθέτησης θεωρούνται οι περιοχές πλησίον γεωργικών εκμεταλλεύσεων παραγωγής της α' ύλης ΧΥΤΑ, ΕΕΛ μεγάλων κτηνοτροφικών / πτηνοτροφικών μονάδων, μονάδων παραγωγής ζωοτροφών κλπ.

Αποκλείεται η χωροθέτηση τους εντός:

- Των κηρυγμένων διατηρητέων μνημείων της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και των άλλων μνημείων μείζονος σημασίας της παρ. 5 ββ) του άρθρου 50 του ν. 3028/2002
- Των οριοθετημένων αρχαιολογικών χώρων προστασίας Α.
- Των ορίων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ).
- Των εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων περιοχών.
- Των τμημάτων των λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά.
- Άλλων περιοχών ή ζωνών που υπάγονται σήμερα σε ειδικό καθεστώς χρήσεων γης, βάσει του οποίου δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο, και για όσο χρόνο ισχύουν...».

Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας

Σχετικά με τις εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης γεωθερμικής ενέργειας αναφέρονται:

1. Η χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας είναι απόλυτα συνυφασμένη με την ύπαρξη γεωθερμικού πεδίου στο οποίο εντοπίζεται αυτοτελές γεωθερμικό δυναμικό υψηλής ενθαλπίας. Εκ του γεγονότος τούτου, σε συνδυασμό με τη σπανιότητα της σχετικής ενεργειακής ύλης, ως περιοχές προτεραιότητας για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας ορίζονται οι περιοχές της χώρας που διαθέτουν εκμεταλλεύσιμο γεωθερμικό δυναμικό, όπως ιδίως η Πολυχνίτος της Λέσβου, η Μήλος και η Νίσυρος, για τις οποίες έχει ήδη βεβαιωθεί η ύπαρξη γεωθερμικών πεδίων υψηλής θερμοκρασίας.

Ως ζώνες αποκλεισμού των εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας, δηλαδή ως περιοχές που προσδιορίζονται από τα εδάφια α-ι της παραγράφου 1 του άρθρου 6 καθώς και ζώνη πλάτους 500 m από τα όρια των παραπάνω περιοχών με τα στοιχεία στ, ζ και η.

2. Στις περιπτώσεις όμως που έχει ήδη εξακριβωθεί η ύπαρξη γεωθερμικού δυναμικού και λόγω της μοναδικής και σημειακής δυνατότητας χωροθέτησης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας, δεν είναι εκ των προτέρων δυνατός ο καθορισμός άλλων κατηγοριών ζωνών αποκλεισμού (εκτός των πόλεων, οικισμών και κατοικημένων περιοχών). Στις περιπτώσεις αυτές, οι ειδικότερες προϋποθέσεις χωροθέτησης των ανωτέρω εγκαταστάσεων πρέπει να εξετάζονται στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου, ώστε, με βάση και τις διαθέσιμες τεχνολογίες και τεχνικές, να αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση οι ενδεχόμενες επιπτώσεις στο ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον που προέρχονται από τις σχέσεις εκμεταλλεύσεις.

A3.2.1.4 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/2009)

Με την υπ' αριθμ. 11508/2009 Απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης, εγκρίθηκε το "Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη βιομηχανία και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού".

Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ για τη Βιομηχανία (ΕΠ-Β), η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας Πελοποννήσου εστιάζεται στην ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών αξόνων, στην

ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών και την εφαρμογή καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία, στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, στην ανάπτυξη οικοτεχνίας βιολογικών-παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων, στην αντιμετώπιση της ρύπανσης από μονάδες βιομηχανίας και ενέργειας, και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Η κατάσταση και οι προοπτικές χαρακτηρίζονται από πολύ έντονο διϋισμό: το ηπειρωτικό, κυρίως, τμήμα της ΠΕ Κορινθίας είναι λειτουργικά ενσωματωμένη στη Μητροπολιτική Περιοχή της Αθήνας και συγκεντρώνει μεγάλες βιομηχανικές μονάδες μητροπολιτικής χωροθέτησης, ενώ στο υπόλοιπο (κατά πολύ μεγαλύτερο (τμήμα της Περιφέρειας η βιομηχανία παραμένει σε σαφώς χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης.

Οι προοπτικές του πρώτου τμήματος συνδέονται με αυτές της Μ.Π.Α., ενώ στην υπόλοιπη περιφέρεια η βιομηχανία θα εξακολουθήσει να παίζει γενικά δευτερεύοντα ρόλο.

Οι κατευθύνσεις για την Περιφέρεια είναι οι ακόλουθες:

Προτεραιότητες σε επίπεδο κλάδων ή κατηγοριών βιομηχανία: Η κλαδική φυσιογνωμία της Περιφέρειας δεν είναι σαφής, αλλά αυτό συνδέεται εν πολλοίς με την εσωτερική της ανομοιογένεια. Εξαιρέση αποτελούν η μεταποίηση – τυποποίηση αγροτικών προϊόντων σε ολόκληρη την Περιφέρεια, με ιδιαίτερες προοπτικές στην οινοποιία στις ΠΕ Αρκαδίας, Αργολίδας και Κορινθίας και η εξόρυξη – επεξεργασία μαρμάρου σε Αργολίδα και Κορινθία. Εκτός των προαναφερόμενων κλάδων, δεν φαίνεται να υπάρχουν περιθώρια διατύπωσης μιας κλαδικής στρατηγικής σε επίπεδο περιφέρειας, αλλά η ολοκλήρωση του συμπλέγματος 1 στο ΒΑ τμήμα της είναι σκόπιμη και πρέπει να στηριχθεί. Η ανάπτυξη δορυφορικών μονάδων μεταποίησης στη ζώνη Μεγαλόπολης (πολύ σημαντική ειδίκευση στον κλάδο 40-ηλεκτροπαραγωγή, και μερικώς στον κλάδο 10-άνθρακας) αποτελούν συγκεκριμένες κλαδικές προτεραιότητες που πρέπει να στηριχθούν.

Χωροταξικό πρότυπο της βιομηχανίας: Στο ισχυρό στοιχείο της χωρικής ανάπτυξης της βιομηχανίας, τη ζώνη Κορίνθου-ηπειρωτικό τμήμα Ν. Κορίνθου (περιοχή ποιοτικής αναδιάρθρωσης και εντατικοποίησης), που εντάσσεται λειτουργικά στη Μ.Π.Α., η δυνατότητα αυξημένου ρόλου στο πλαίσιο μιας ενδομητροπολιτικής αποκέντρωσης είναι υπαρκτές και πρέπει να στηριχθούν. Στην υπόλοιπη Περιφέρεια, συγκριτικά ισχυρά στοιχεία της χωρικής οργάνωσης της μεταποίησης θα είναι η ευρύτερη περιοχή Καλαμάτας-Μεσσήνης (περιοχή στήριξης) και η ευρύτερη περιοχή Άργους (περιοχή επέκτασης).

Οργανωμένη χωροθέτηση της βιομηχανίας: Παρά την ύπαρξη των οργανωμένων υποδοχέων στην Τρίπολη και το Μελιγαλά, υπάρχει ανάγκη νέων οργανωμένων υποδοχέων, υψηλή με σχετικούς όρους και αρκετά υψηλή με απόλυτους, με έμφαση στο τμήμα που εντάσσεται στη Μ.Π.Α.

(συμπεριλαμβανόμενων και των ειδικών τύπων για τις μεγάλες μονάδες ή για την εξυγίανση άτυπων συγκεντρώσεων).

Πολιτική για τις χρήσεις γης και τη διάσπαρτη χωροθέτηση της βιομηχανίας:

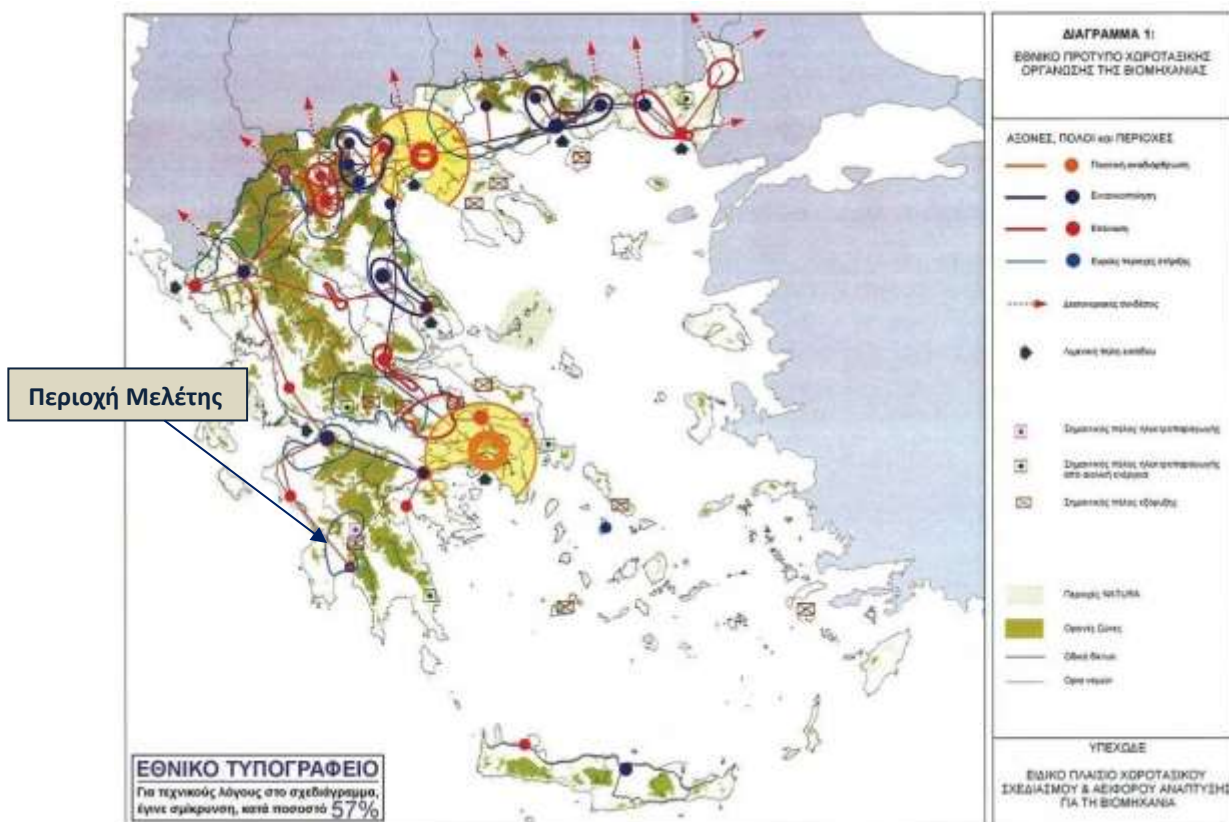
(α) Αποτροπή της παρόδιας ανάπτυξης μονάδων μεταποίησης στους μη-κλειστούς αυτοκινητόδρομους και το λοιπό βασικό οδικό δίκτυο των ισχυρών στοιχείων της χωρικής οργάνωσης της βιομηχανίας.

(β) Η χωροθέτηση νέων μονάδων με βάση τις γενικές διατάξεις της νομοθεσίας περί εκτός σχεδίου δόμησης είναι μη αποδεκτή στη Μ.Π.Α., όπου πρέπει να προβλεφθούν ειδικές κατάλληλες ζώνες.

(γ) Η στήριξη της επιβίωσης/μετασχηματισμού των υπάρχουσών μονάδων, εκτός των περιοχών των σημείων (α) και (β) στις σημερινές τους θέσεις είναι σκόπιμη, ιδιαίτερα σε όσες παρουσιάζουν κάποια ασθενή αλλά άνω του χαμηλού μέσου όρου βιομηχανική βάση.

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις της βιομηχανίας:

Λόγω της περιορισμένης παρουσίας βιομηχανικών μονάδων δεν παρατηρούνται σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον, με εξαίρεση τις περιοχές ηλεκτροπαραγωγής. Ωστόσο, θα πρέπει να υπάρξει πρόνοια για την προστασία των υδροφορέων, ειδικά στα παραλιακά τμήματα Αργολίδας, Λακωνίας, Κορινθίας.

Χάρτης Α3.8: Χωροταξική οργάνωση της βιομηχανίας στον ελλαδικό χώρο

Πηγή: Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία

Οι σχετικές Κατευθύνσεις για τη χωρική οργάνωση της βιομηχανίας σε επίπεδο τ έως Νομού Μεσσηνίας, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του ΕΠ-Β, παρατίθενται στη συνέχεια:

Γενική προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για τη μεταποίηση:

Χαμηλή + (0.5)

Κλαδικές προτεραιότητες:

Δεν υπάρχει σαφής φυσιογνωμία, ούτε συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στη μεταποίηση, εκτός από τα σχετιζόμενα με τη μεταποίηση – τυποποίηση αγροτοδιατροφικών προϊόντων. Η παραδοσιακή βιομηχανική εξειδίκευση της ΠΕ έχει σαφώς εξανεμιστεί. Δεν απαιτείται συγκεκριμένη κλαδική πολιτική αλλά γενική στήριξη της μεταποίησης.

Χωροταξικό πρότυπο της βιομηχανίας:

Η μεταποίηση πολώνεται στην περιορισμένης κλίμακας ζώνη Καλαμάτας–Μεσσήνης, με ελάχιστες άλλες μικρής κλίμακας και τοπικής εμβέλειας διάσπαρτες εστίες (Μελιγαλάς). Μπορεί να υπάρξει μια διεύρυνση της χωρικής βάσης της μεταποίησης στον άξονα Καλαμάτα–Μελιγαλάς– Τρίπολη, με την κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου που θα συνδέει τις δύο πρωτεύουσες Περιφερειακών Ενοτήτων.

Οργανωμένη χωροθέτηση της βιομηχανίας:

Τα δύο τμήματα της υφιστάμενης ΒΙ.ΠΕ. της ΠΕ δεν έχουν προσελκύσει αξιόλογο επενδυτικό ενδιαφέρον, και θα απαιτηθεί βελτίωση της συγκριτικής ελκυστικότητάς τους.

Χρήσεις γης και σχέση με άλλες δραστηριότητες:

Το δυτικό παραλιακό τμήμα της ΠΕ έχει χαρακτήρα τουριστικής ενότητας, ενώ αναμένεται περαιτέρω ενίσχυση του τουρισμού με εστία την Π.Ο.Τ.Α. Το τμήμα δεν έχει προτεραιότητα για τη βιομηχανία, αλλά επιλεκτικές δυνατότητες χωροθέτησης της πρέπει να παρέχονται.

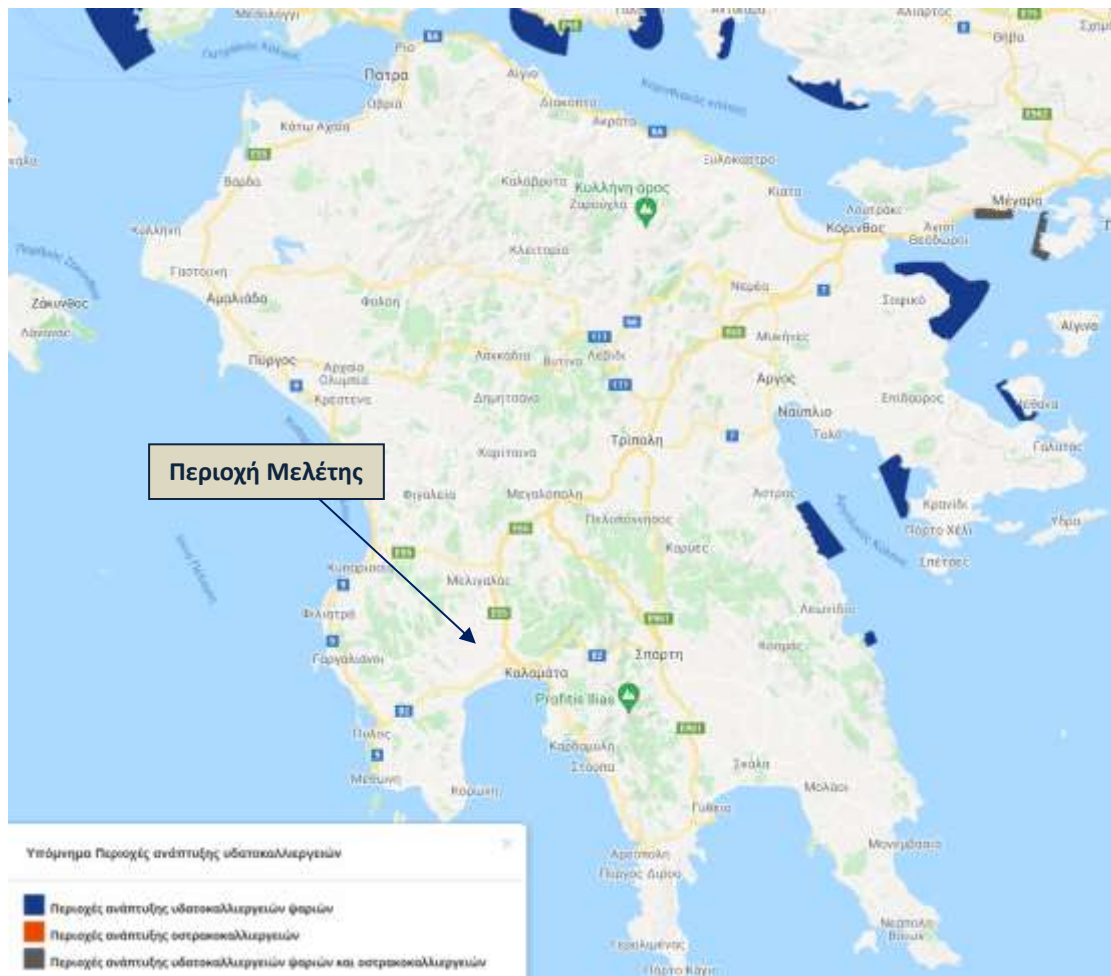
Πολιτική για τις περιοχές με ιδιαίτερα χαμηλή παρουσία βιομηχανίας (ενδονομαρχιακές ανισότητες): Πολιτική τύπου 6.

Βιομηχανία και αγορά εργασίας: Μείγμα πολιτικών τύπου 1 (ευρύτερη περιοχή Καλαμάτας) και 3.

1. Χωροθέτηση μονάδων θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας

Οι μονάδες θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας αναπτύσσονται σε επιλεγμένες ευρύτερες θαλάσσιες περιοχές, οι οποίες κρίνονται κατάλληλες για τη χωροθέτηση υδατοκαλλιεργητικών μονάδων (ΠΑΥ).

Η περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος) δεν περιλαμβάνει παράκτια ζώνη ενώ στην ευρύτερη περιοχή (Δήμος Καλαμάτας και Δήμος Μεσσήνης) δεν περιλαμβάνονται Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών.

Χάρτης Α3.10: Απόσπασμα χάρτη Περιοχών Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών - ΠΑΥ

Πηγή: Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες

2. Χωροθέτηση μονάδων υδατοκαλλιέργειας γλυκών υδάτων

Οι μονάδες της κατηγορίας αυτής, χωροθετούνται μεμονωμένα, κατά το δυνατόν εγγύς σε πηγές τροφοδότησής τους με νερό, όπως λίμνες, ποτάμια, πηγές νερού.

Οι περισσότερες μονάδες εκτροφής πέστροφας βρίσκονται στον τέως Νομό Ιωαννίνων, κατά μήκος του Λούρου ποταμού, ενώ του κυπρίνου συγκεντρώνονται κύρια στην Ήπειρο και τη Μακεδονία. Η εκτροφή του χελιού γίνεται κυρίως στον τέως Ν. Άρτας σε μονάδες ανοικτού ή κλειστού κυκλώματος κυκλοφορίας νερού, οι οποίες εκμεταλλεύονται την ύπαρξη υπογείων υδάτων με κατάλληλες και σταθερές θερμοκρασίες νερού (20–230 °C) με κατάλληλα και σταθερά φυσικό – χημικά χαρακτηριστικά.

Χωροθέτηση μονάδων υδατοκαλλιέργειας σε τεχνητές λίμνες με ειδικά καθεστώτα διαχείρισης επιτρέπεται, υπό την προϋπόθεση σύμφωνης γνώμης του φορέα διαχείρισης.

3. Υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα σε φυσικά υφάλμυρα οικοσυστήματα (λιμνοθάλασσες και λοιποί υδάτινοι σχηματισμοί)

Η υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα στις λιμνοθάλασσες βασίζεται στην ιδιότητά τους ως «φυσικά ιχθυοτροφεία» και ασκείται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το καθεστώς προστασίας τους, ιδιαίτερα όσον αφορά στις επιτρεπόμενες παρεμβάσεις –κατασκευή των απαιτούμενων εγκαταστάσεων μόνιμων ή μη, αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα οικολογικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά τους.

Στη χώρα μας εκμεταλλεύσιμες είναι 72 λιμνοθάλασσες, οι οποίες βρίσκονται κυρίως στις ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας, Άρτας, Πρέβεζας, Καβάλας, Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Ηλείας, Θεσπρωτίας και Λάρισας.

A3.2.1.6 Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΦΕΚ 1485/Β/2003)

Με την υπ' αριθμ. 25294/2003 Απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, υλοποιήθηκε η έγκριση του «Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου».

Η πρόταση του Περιφερειακού Πλαισίου ως προς το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης επηρεάζεται από τις υφιστάμενες τάσεις όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί στην ιστορική διαδρομή του χρόνου αλλά και έχει επηρεαστεί από την υλοποίηση των έργων σε εφαρμογή των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

Γενικοί στόχοι:

- Ισχυροποίηση του περιφερειακού ρόλου της Περιφέρειας Πελοποννήσου και δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων σε διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ενίσχυση εξωστρέφειας.
- Δημιουργία προϋποθέσεων για μελλοντική ανάδειξη της σε ισχυρό εναλλακτικό συγκοινωνιακό κόμβο στο Μεσογειακό χώρο. Ενίσχυση εξωστρέφειας.
- Εξορθολογισμός των σχέσεων αλληλεξάρτησης από το οικονομικό σύμπλεγμα Αθήνας - Πειραιά και ενίσχυση της διασύνδεσης της με τις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας και Κρήτης. Ενίσχυση διαπεριφερειακής συνοχής.
- Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής συνοχής.

Στρατηγικές επιλογές:

α) Ενίσχυση του ρόλου των αστικών κέντρων - βασικών στοιχείων οργάνωσης – διάρθρωσης του χώρου για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στην ευρύτερη περιοχή επιρροής τους, ώστε να καταστούν μοχλός δημιουργίας, διάχυσης και στήριξης της χωρικής ανάπτυξης και να βελτιωθούν και να εξισορροπηθούν οι συνθήκες και η ποιότητα ζωής των κατοίκων (πόλοι ανάπτυξης – προσέλκυση προωθητικών δραστηριοτήτων).

β) Εξοπλισμός των αστικών κέντρων με σύγχρονες και νέες διοικητικές και κοινωνικές υπηρεσίες ως και υπηρεσίες πολιτισμού, εμπορίου κ.λπ. στο πλαίσιο της αποκεντρωμένης διοίκησης, ως και με την ανάπτυξη υποδομών έρευνας και τεχνολογίας.

γ) Αναδιάρθρωση – ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου σε επίπεδα λειτουργικής, διοικητικής και οικονομικής αλληλεξάρτησης.

δ) Οργάνωση των ορεινών περιοχών ως πεδίων παρεμβάσεων μέσα από τις νέες πολιτικές για την ανάπτυξη, με κατεύθυνση κυρίως προς τις ήπιες δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού και αναψυχής, με ένταξη και ανάδειξη των παραδοσιακών οικισμών, τη δημιουργία κέντρων βιοτεχνικών – οικοτεχνικών δραστηριοτήτων, συνδεδεμένων με τη δασική διαχείριση, ειδικές καλλιέργειες, βιολογική γεωργία – κτηνοτροφία και εν γένει την ενίσχυση της πολυδραστηριότητας.

ε) Ελεγχόμενη αξιοποίηση των παράκτιων περιοχών της (προστασία και διαχείριση).

στ) Δημιουργία ενιαίου πλέγματος πολιτισμικών πυρήνων υπερεθνικής εμβέλειας και ένταξή τους, σε συνδυασμό με τα επί μέρους τοπικά πολιτιστικά στοιχεία και ιστορικές διαδρομές, σε επί μέρους υποσύνολα ειδικών ενδιαφερόντων.

ζ) Ανάδειξη των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού ενδιαφέροντος με παράλληλη προστασία και πρόβλεψη δραστηριοτήτων που θα ενισχύσουν την ανάπτυξη και θα αξιοποιούν χωρίς να υποβαθμίζουν την περιβαλλοντική τους αξία. (περιοχές NATURA 2000, υδροβιότοποι, ορεινοί δρόμοι, ποταμοί, λίμνες, οικοσυστήματα, φυσικά τοπία, κλπ.).

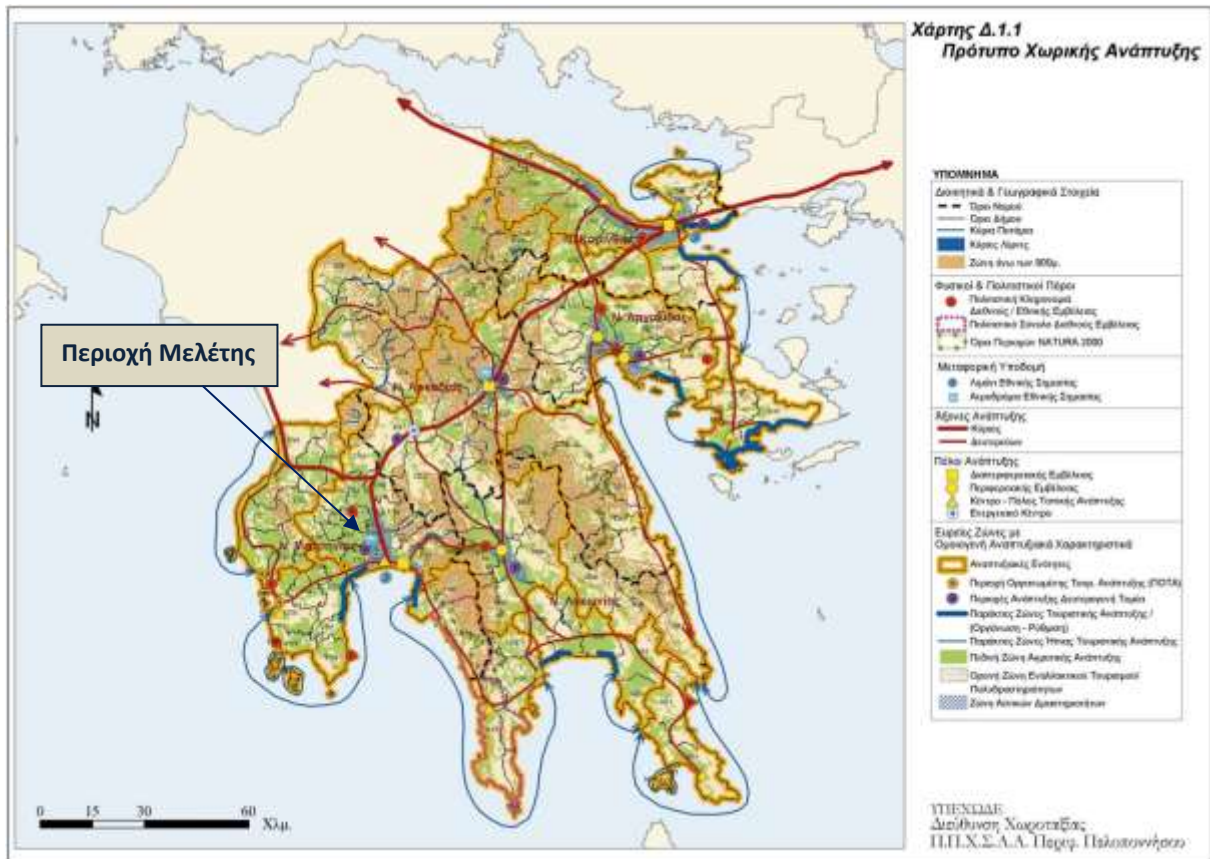
η) Αναδιάρθρωση, ιεράρχηση και προώθηση του πλέγματος των αναγκαίων τεχνικών και κοινωνικών υποδομών.

θ) Έλεγχος των χρήσεων γης για προστασία και βιώσιμη ανάπτυξη των φυσικών πόρων μέσα από τους υφιστάμενους θεσμούς και τους μηχανισμούς του χωροταξικού/ πολεοδομικού σχεδιασμού και της προστασίας του περιβάλλοντος (θεσμικό πλαίσιο Ν 1337/1983, Ν 1650/1986, Ν 2508/1997, Ν 2742/1999).

Η **Καλαμάτα** με την Τρίπολη και την Κόρινθο, αποτελούν τους κύριους πόλους ανάπτυξης διαπεριφερειακής εμβέλειας.

Οι άξονες ανάπτυξης της Περιφέρειας ορίζονται κυρίως από τους πόλους/οικιστικά κέντρα ανάπτυξης και τους βασικούς χερσαίους άξονες και κόμβους μεταφορών.

Στον παρακάτω Χάρτη, παρουσιάζεται το Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, σύμφωνα με το ΠΠΧΣΑΑ.

Χάρτης A3.11: Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΦΕΚ 1485/Β/2003)

Πηγή: ΠΠΧΣΑΑ Πελοποννήσου

Οι αναπτυξιακές ενότητες της Περιφέρειας έχουν καθοριστεί με τα κριτήρια που περιγράφονται στο κεφάλαιο «Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης» και διακρίνονται σε τέσσερις (4) βασικές κατηγορίες ως προς τα γεωγραφικά, κοινωνικά, δομικά, αναπτυξιακά και λειτουργικά χαρακτηριστικά τους.

1. Αγροτικές αστικές/περιαστικές περιοχές (5 περιοχές)
2. Αγροτικές περιοχές με ιδιαίτερα ιστορικά χαρακτηριστικά και δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης (4 περιοχές)
3. Αγροτικές περιοχές με δυνατότητες ανάπτυξης γεωργικών και τουριστικών δραστηριοτήτων (3 περιοχές)
4. Ορεινές περιοχές με δυνατότητες αγροτικής ανάπτυξης, ήπιων δραστηριοτήτων εναλλακτικών μορφών τουρισμού και αναψυχής (2 περιοχές)

Ως αγροτική περιαστική περιοχή προσδιορίζεται και η ευρύτερη αγροτική περιοχή του πόλου διαπεριφερειακής εμβέλειας Καλαμάτας.

Σύμφωνα με το ΠΠΧΣΑΑ Πελοποννήσου, ο αναπτυξιακός στόχος συνίσταται στη μείωση της αναπτυξιακής υστέρησης της ενδοχώρας με την αξιοποίηση των φυσικών και πολιτισμικών της αποθεμάτων και στη βιώσιμη διαχείριση των πόρων στις ήδη ανεπτυγμένες περιοχές.

Οι στρατηγικές επιλογές στους τομείς παραγωγής παρουσιάζονται ακολούθως.

Πρωτογενής Τομέας

1. Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της δυναμικής πεδινής γεωργίας, όχι με εντατικοποίηση, αλλά με αναβάθμιση της ποιότητας της παραγωγής και τη βελτίωση των δομών εμπορίας και μεταποίησης.
2. Η προώθηση επώνυμων προϊόντων και προϊόντων ονομασίας προέλευσης.
3. Ενίσχυση της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, τυποποίηση και βελτίωση της εμπορικότητας των τοπικών παραδοσιακών προϊόντων ειδικότερα για τις ορεινές περιοχές.
4. Ανανέωση, εκπαίδευση και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα (κρίσιμη συνιστώσα).

Δευτερογενής Τομέας

1. Προσέλκυση σημαντικού αριθμού νέων μεταποιητικών μονάδων και παροχή των κατάλληλων υποδομών και υπηρεσιών για την ομαλή εγκατάσταση και λειτουργία τους.
2. Αξιοποίηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος των μικρών σχετικά αποστάσεων κυρίως από την Αττική, και τις κύριες δυτικές πύλες της χώρας (Πάτρα-Ηγουμενίτσα).
3. Εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού (απαραίτητη συμπληρωματική προϋπόθεση)
4. Ενίσχυση βιοτεχνικής δραστηριότητας
5. Αναδιάρθρωση και ενίσχυση των αναπτυξιακών κινήτρων.

Τριτογενής Τομέας

1. Η ανάπτυξη ευρέως φάσματος μορφών τουρισμού (ισχυρό σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος) αποτελεί την οικονομική δραστηριότητα η οποία σχεδιάζεται να στηρίξει την αναπτυξιακή της προοπτική, παρέχοντας παράλληλα ποιοτικά αναβαθμισμένες υπηρεσίες υπερτοπικού χαρακτήρα.
2. Θέσπιση νέων αναπτυξιακών κινήτρων για τον Τουρισμό (ορεινές περιοχές, ειδικές περιοχές με πολιτιστική ιστορική και περιβαλλοντική σημασία, παράκτιες περιοχές, κορεσμένες τουριστικά περιοχές).

3. Προώθηση των αναγκαίων υποδομών στους τομείς ενέργειας τηλεπικοινωνιών, διαχείρισης υδάτινων πόρων και διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων ως και παραγωγικών και περιβαλλοντικών υποδομών.
4. Αναβάθμιση της ποιότητας παροχής μεταφορικών υπηρεσιών που πρέπει να ακολουθήσει την υλοποιούμενη σχεδιαζόμενη βελτίωση των υποδομών.
5. Επέκταση των λιμένων **Καλαμάτας**, Γυθείου και Ναυπλίου – σημαντικών στο νέο διεθνές σύστημα συνδυασμένων μεταφορών.
6. Επιτάχυνση των διαδικασιών ολοκλήρωσης της λειτουργίας του ΑΕΙ της Περιφέρειας, αναβάθμιση τη λειτουργίας των ΤΕΙ προς την κατεύθυνση κάλυψης των αναπτυξιακών αναγκών της.
7. Προώθηση δημιουργίας ερευνητικών κέντρων για τη διερεύνηση και επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων και την ανάπτυξη προηγμένων υπηρεσιών στήριξης των παραγωγικών δραστηριοτήτων και των αναγκών σε τεχνολογία και καινοτομικές δράσεις.

Σύμφωνα με το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου, όπως προαναφέρθηκε στο [υποκεφάλαιο Α1.2](#), η Καλαμάτα βρίσκεται στο 2^ο επίπεδο ιεράρχησης και τα Αρφαρά, ο Άριος και η Θουρία που αποτελούν την έδρα των ομώνυμων Δημοτικών Ενοτήτων, έχουν καθοριστεί ως οικιστικά κέντρα 4^{ου} επιπέδου.

Ο αναπτυξιακός ρόλος της Καλαμάτας είναι ότι αποτελεί το περιφερειακό κέντρο με τριτογενείς δραστηριότητες, εμπορευματικό κέντρο, πόλο ευρύτερης εμβέλειας πολιτιστικών και δραστηριοτήτων και εν δυνάμει συγκοινωνιακός κόμβος συνδυασμένων μεταφορών. Στη ζώνη άμεσης εξάρτησης και επιρροής περιλαμβάνονται οι ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος, ενώ ως συμπληρωματικό δορυφορικό αστικό κέντρο υποστήριξης αγροτικών-βιομηχανικών και τουριστικών δραστηριοτήτων της ευρύτερης περιοχής λειτουργεί η Μεσσήνη.

Ως προς τον αναπτυξιακό ρόλο των οικιστικών κέντρων 3ου, 4ου «ενισχυμένου» και 4ου επιπέδου το ΠΠΧΣΑΑ προβλέπει:

«... Ενίσχυση των μεσαίων και μικρότερων πόλεων της Περιφέρειας ώστε να λειτουργήσουν ως κέντρα ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο με άξονες παρέμβασης ως προς:

- την παροχή διοικητικών και κοινωνικών υπηρεσιών προς τα οικιστικά κέντρα χαμηλότερου επιπέδου,
- την αναδιάρθρωση και ενίσχυση των αναπτυξιακών κινήτρων για τη στήριξη και προσέλκυση των ΜΜΕ,
- την ενθάρρυνση δημιουργίας και ανάπτυξης διαδημοτικών σχέσεων και αλληλεξαρτήσεων με προοπτική την επίτευξη ενός ιεραρχημένου «οικιστικού δικτύου» ως προς το σύνολο των οικισμών των οποίων οι υφιστάμενες σχέσεις περιορίζονται ως ακτινωτές εξαρτήσεις από τις έδρες των Νομών και

Ενίσχυση των υποδομών (τεχνικών, διοικητικών, κοινωνικών) για τη:

- δημιουργία προϋποθέσεων ανάπτυξης (ήπιες μορφές εναλλακτικού τουρισμού, βιοτεχνία, οικοτεχνία), δικτύωση των οικιστικών κέντρων όλων των επιπέδων και ιδιαίτερος των ορεινών και απομονωμένων περιοχών,
- κινητοποίηση του δυναμικού τους που θα συμβάλλει στην ενδογενή ανάπτυξη ...».

Στο σχέδιο αυτό, πέραν των όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω, γίνονται σαφείς αναφορές για τον Δήμο Καλαμάτας και ειδικότερα:

Στο κεφάλαιο της Πρότασης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου και στο κεφάλαιο Δράσεις, όπου καθορίζονται οι προτάσεις για τις μεταφορικές υποδομές:

- Σχεδιασμός λιμένα Καλαμάτας ως λιμένα διεθνούς εμβέλειας συμπληρωματικού του λιμένα Πάτρα, με χαρακτηριστικά διαπεριφερειακού δικτύου.
- Βελτίωση λειτουργίας του αεροδρομίου Καλαμάτας.

Σχετικά με τη χωροθέτηση δραστηριοτήτων και ιδιαίτερα για τις περιοχές οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ) αναφέρεται:

- Εκσυγχρονισμός και η εν γένει ολοκλήρωση και ενίσχυση των υφιστάμενων ΒΙΠΕ & ΒΙΟΠΑ (ΒΙΠΕ Καλαμάτας)
- ΠΟΑΠΔ Καλαμάτας, προτείνεται να αναζητηθεί στην ευρύτερη περιοχή των ΔΕ Καλαμάτας, Θουρίας και Άριος με κύρια χρήση Τεχνολογικού Επιχειρηματικού Πάρκου και πλησίον του

Αναπτυξιακού Άξονα Καλαμάτας-Μεγαλόπολης.

Σχετικά με τις Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ) αναφέρεται:

- Ότι προτείνονται να ενταχθούν κατά προτεραιότητα οι ορεινές περιοχές του Ταυγέτου, όπου περιλαμβάνονται οι ορεινές περιοχές του Δήμου Καλαμάτας

Σχετικά με τους μακροπρόθεσμους άξονες δράσης στον δευτερογενή τομέα, προτείνεται:

- Δημιουργία εμπορευματικών κέντρων ή σταθμών στην Καλαμάτα και το Άργος.
- Δημιουργία χρηματοοικονομικού κέντρου στην Καλαμάτα για την προώθηση χρηματοοικονομικών περιοχών

Επισημαίνεται ότι υπό έγκριση βρίσκεται η Αναθεώρηση-Εξειδίκευση του ΠΠΧΣΑΑ Πελοποννήσου, η οποία τροποποιεί και ενσωματώνει τις νεότερες προβλέψεις. Σύμφωνα με τη μελέτη αναθεώρησης, για την ευρύτερη περιοχή μελέτης εξακολουθούν να ισχύουν οι ίδιες κατευθύνσεις καθώς η Καλαμάτα κατατάσσεται στους κύριους πόλους ανάπτυξης.

A3.2.2 Όρια και ρυθμίσεις εγκεκριμένων σχεδίων πρώτου επιπέδου πολεοδομικού σχεδιασμού και άλλων ισοδύναμων (εγκεκριμένων/σε διαδικασία έγκρισης) μορφών χωρικού σχεδιασμού

Η περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος) βρίσκεται εκτός εγκεκριμένων ΓΠΣ / ΣΧΟΟΑΠ ή ΤΠΣ ή ΕΠΣ και ΖΟΕ ή ΣΧΑΠ.

Στο Β1 Στάδιο υφίσταται η μελέτη ΣΧΟΟΑΠ του πρώην Δήμου Θουρίας, ενώ για τις άλλες δύο (2) ΔΕ Αρφαρών και Άριος δεν είχαν ανατεθεί σχετικές μελέτες ΣΧΟΟΑΠ.

A3.2.2.1 Οικιστικές περιοχές (ΟΙΚ)

Στους ακόλουθους Πίνακες παρουσιάζεται το πολεοδομικό καθεστώς και η κατηγοριοποίηση των οικισμών ανά Δημοτική Ενότητα.

Πίνακας Α3.9: Πολεοδομικό καθεστώς οικισμών Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών

Οικισμός	Πολεοδομικό Καθεστώς	Απόφαση	ΦΕΚ
Αρφαρά	Οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ., προϋφιστάμενος 1923	8073/2816/24-11-1992	1069/Δ/1993
Άγιος Κωνσταντίνος	Οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ.	8073/2816/24-11-1992	1069/Δ/1993
Άνω Αρφαρά	Μη οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ.		
Άγιος Φλώρος	Εγκεκριμένο σχέδιο σε τμήμα του οικισμού	Β.Δ. 18-02-1954	37/Α/1954
	Οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ., προϋφιστάμενος 1923	6871/1390/01-08-1989	561/Δ/1989
Χριστοφιλαίικα	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Άγιλος	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Βελανιδιά	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Συρρόκα	Μη οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ.		
Σφενδάμι (Βρομόβρυση)	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Άνω Βρομόβρυση	Μη οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ.		
Δρέμι	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Κρασοπούλα	Μη οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ.		

Οικισμός	Πολεοδομικό Καθεστώς	Απόφαση	ΦΕΚ
Πήδημα	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Πλατύ	Οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ., προϋφιστάμενος 1923	6332/1656/08-08-1988	705/Δ/1988
Σταματινό	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Πελεκητή	Μη οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ.		

Σημειώνεται ότι μόνο ο Άγιος Φλώρος έχει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο (ΦΕΚ 37/Α/1954), το οποίο καταργεί μερικώς το υφιστάμενο πολεοδομικό σχέδιο και διατηρεί μόνο ένα τμήμα του παρά την Εθνική Οδό.

Πίνακας Α3.10: Πολεοδομικό καθεστώς οικισμών Δημοτικής Ενότητας Θουρίας

Οικισμός	Πολεοδομικό Καθεστώς	Απόφαση	ΦΕΚ
Θουρία	Εγκεκριμένο σχέδιο σε τμήμα του	Β.Δ. 23-05-1903 Έγκριση διατάγματος ρυμοτομίας	115/Α/1903
		Π.Δ. 07-06-1930 Αναθεώρηση σχεδίου	208/Α/1930
		Π.Δ. 10-06-1935 Τροποποίηση σχεδίου	272/Α/1935
		Β.Δ. 17-10-1967 Τροποποίηση σχεδίου	149/Δ/1967
		226/62 Τροποποίηση ΡΣ	113/Δ/2006
	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Άνω Άμφεια	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Κάτω Άμφεια	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		

Οικισμός	Πολεοδομικό Καθεστώς	Απόφαση	ΦΕΚ
Μονή Γαρδικίου	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Αιθαία	Οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ., προϋφιστάμενος 1923	2824/884/20-04-1992	592/Δ/1992
Άνθεια	Οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ., προϋφιστάμενος 1923	4748/1709/10-07-1997	638/Δ/1997
Αίπεια	Οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ., προϋφιστάμενος 1923	4748/1709/10-07-1997	638/Δ/1997
Μικρομάνη	Οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ., προϋφιστάμενος 1923	8831/3204/10-1988 Καθορισμός ορίων & όρων δόμησης	862/Δ/1988
		6624/96/1241/19-05-1997 Τροποποίηση ορίων, όρων δόμησης & κατάργηση της 8831/3204/1988	483/Δ/1997
Πολιανή	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		

Σημειώνεται ότι μόνο η Θουρία έχει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο από το 1903, το οποίο αναθεωρήθηκε το 1930 και έχει τροποποιηθεί τμηματικά με άλλα διατάγματα, αλλά δεν έχει εφαρμοστεί στο μεγαλύτερο τμήμα του. Η έκταση που καλύπτει δεν ταυτίζεται με την έκταση που έχει οριοθετηθεί ως οικισμός προ του 1923, ενώ απαιτούνται διαδικασίες άμεσης πολεοδόμησης ώστε να αρθούν τα πολλαπλά προβλήματα εφαρμογής αλλά και γενικότερης λειτουργίας του σχεδίου πόλης (αδιάνοικτοι δρόμοι κ.λ.π.).

Πίνακας Α3.11: Πολεοδομικό καθεστώς οικισμών Δημοτικής Ενότητας Άριος

Οικισμός	Πολεοδομικό Καθεστώς	Απόφαση	ΦΕΚ
Άριος	Οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ., προϋφιστάμενος 1923	3583/927/23-05-1990 Καθορισμός ορίων & όρων δόμησης	301/Δ/1990
		5525/1877/19-08-1991 Τροποποίηση όρων δόμησης	649/Δ/1991
Αριοχώρι	Οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ., προϋφιστάμενος 1923	3289/1128/25-06-1990 Καθορισμός ορίων & όρων δόμησης	356/Δ/1990

Οικισμός	Πολεοδομικό Καθεστώς	Απόφαση	ΦΕΚ
		5525/1877/19-08-1991 Τροποποίηση όρων δόμησης	649/Δ/1991
Ανεμόμυλος	Οριοθετημένος, κάτω των 2000 κατ., προϋφιστάμενος 1923	6392/1670/08-08-1988	705/Δ/1988
Αλώνια	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Ασπροπουλιά	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		
Άμμος	Οριοθετημένος ως προϋφιστάμενος 1923, κάτω των 2000 κατ.		

Πίνακας Α3.12: Κατηγοριοποίηση οικισμών Δημοτικών Ενοτήτων περιοχής μελέτης

Δημοτική Ενοότητα	Οικισμός	Θέση στον χώρο	Βαθμός Προστασίας	Δυναμικότητα	Βαθμός Διασποράς	Μέγεθος	ΦΕΚ
Άριος	Άρις	Ούτε περιαστικός, παραλιακός ή τουριστικός	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεγάλος	301/Δ/1990
	Αριοχώρι	Ούτε περιαστικός, παραλιακός ή τουριστικός	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεσαίος	356/Δ/1990
	Ανεμόμυλος	Ούτε περιαστικός, παραλιακός ή τουριστικός	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεσαίος	705/Δ/1988
Αρφαρών	Αρφαρά	Ούτε περιαστικός, παραλιακός ή τουριστικός	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεγάλος	1069/Δ/1993
	Άγιος Κωνσταντίνος	Ούτε περιαστικός, παραλιακός ή τουριστικός	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μικρός	1069/Δ/1993
	Άγιος Φλώρος	Ούτε περιαστικός, παραλιακός ή τουριστικός	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεσαίος	561/Δ/1989
	Πλατύ	Ούτε περιαστικός, παραλιακός ή τουριστικός	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεσαίος	705/Δ/1988
Θουρίας	Αιθαία	Ούτε περιαστικός, παραλιακός ή τουριστικός	Αδιάφορος	Στάσιμος	Διάσπαρτος	Μικρός	592/Δ/1992
	Άνθεια	Ούτε περιαστικός, παραλιακός ή τουριστικός	Αδιάφορος	Στάσιμος	Διάσπαρτος	Μεσαίος	638/Δ/1997
	Αίπεια	Ούτε περιαστικός, παραλιακός ή τουριστικός	Αδιάφορος	Στάσιμος	Διάσπαρτος	Μικρός	638/Δ/1997
	Μικρομάνη	Ούτε περιαστικός, παραλιακός ή τουριστικός	Αδιάφορος	Στάσιμος	Συνεκτικός	Μεσαίος	483/Δ/1997

Σημειώνεται ότι, εκτός των ανωτέρω, για τις Δημοτικές Ενώτητες δεν υφίστανται:

- Τοπικά Ρυμοτομικά Σχέδια
- Οικισμοί χαρακτηρισμένοι ως κατολισθαίνοντες ή μεταφερόμενοι
- Οικοδομικοί Συνεταιρισμοί/Ιδιωτικές πολεοδομήσεις
- Άλλες εγκεκριμένες ΟΙΚ με ίδιο νομικό καθεστώς
- Κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι, χώροι πρασίνου, φυσικές περιοχές-φυσικοί σχηματισμοί, υδάτινες διαδρομές
- ΖΑΑ
- Περιοχές Α και Β κατοικίας ΖΟΕ
- ΟΙΚ που αποτελούν τμήματα συνεχόμενου οικιστικού ιστού που εκτείνεται και εκτός των ΔΕ

A3.2.2.2 Περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων (ΠΕΔ)

Με την υπ' αριθμ. 18132/1983 ΥΑ «Περί Καθορισμού περιοχών εντός του Νομού Μεσσηνίας για εγκατάσταση λατομείων αδρανών υλικών χωρίς να απαιτείται άδεια εκμετάλλευσης» (ΦΕΚ 690/Β/1983), καθορίστηκε Λατομική Ζώνη στις περιοχές Άνω Άμφειας και Κάτω Άμφειας, επιφάνειας 4000 στρ και 500 στρ, αντίστοιχα.

Ωστόσο, αποχαρακτηρίστηκαν αρκετές λατομικές περιοχές του Δήμου, μεταξύ αυτών και η Λατομική Ζώνη Κάτω Άμφειας, ενώ με την υπ' αριθμ. 2214/2008 Απόφαση του ΣτΕ, η λατομική ζώνη στην περιοχή της Άνω Άμφειας εξακολουθεί να βρίσκεται σε ισχύ και τα λατομεία είναι ενεργά.

Με την υπ' αριθμ. Φ25/333 Απόφαση Νομάρχη Μεσσηνίας «Καθορισμός Λατομικής Περιοχής στην ευρύτερη Περιοχή Πολιανής Δήμου Θουρίας» (ΦΕΚ 80/Δ/2007), καθορίστηκε Λατομική Περιοχή εντός δημόσιας δασικής έκτασης στις θέσεις «Κοτρωνιά» και «Προσήλια» του Δ.Δ. Πολιανής του Δήμου Θουρίας, επιφάνειας 578506.60 m² και 282942.50 m², αντίστοιχα, τα οποία δεν έχουν ενεργοποιηθεί μέχρι σήμερα.

Σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ. 105378/01-12-2023 έγγραφο του Τμήματος Φυσικών Πόρων της Δ/σης Τεχνικού Ελέγχου της ΑΔΠΔΕΙ υφίσταται λατομική δραστηριότητα στη θέση Κοκκινόβραχος της ΤΚ Άνω Άμφειας στη ΔΕ Θουρίας του Δήμου Καλαμάτας και παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας Α3.13: Λατομεία εντός της περιοχής μελέτης

Τύπος Λατομείου	Κατάσταση	Λατομικός Χώρος	Έκταση (στρ)
Αδρανών	Ενεργό	Λ.Χ. 3	383
	Ενεργό	Λ.Χ. 5	363
	Αίτημα μίσθωσης	Λ.Χ. 4	391
	Ανενεργό	Λ.Χ. 6	90

Στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών-Θουρίας-Άριος), πέραν των όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω, δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες ή σε διαδικασία θεσμοθέτησης περιοχές παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και συγκεκριμένα:

- Περιοχές τουρισμού - αναψυχής (π.δ. 59/2018 άρ. 5)
- Χώροι υποδοχής παραγωγικών δραστηριοτήτων χαμηλής και μέσης όχλησης (π.δ. 59/2018 άρ. 8)
- Περιοχές χονδρεμπορίου (π.δ. 59/2018 άρ. 9)
- Τεχνοπόλεις - Τεχνολογικά Πάρκα (π.δ. 59/2018 άρ. 10)
- Χώροι υποδοχής δραστηριοτήτων υψηλής όχλησης (π.δ. 59/2018 άρ. 11)
- Εξορυκτικές δραστηριότητες (Ορυχεία - Λατομεία - Μεταλλεία) (π.δ. 59/2018 άρ.13, ειδ. χρήση 25)
- Επιχειρηματικά Πάρκα (ν.3982/2011 και προγενέστερα ανάλογα θεσμικά πλαίσια: ΒΕΠΕ, ΒΙΠΕ, ΒΙΠΑ, ΒΙΟΠΑ)
- Μεταλλευτικοί χώροι και μεταλλεία
- Αιολικά Πάρκα
- ΠΟΑΠΔ
- ΠΟΤΑ, Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα (ΣΤΚ)
- Παραθεριστικά-Τουριστικά Χωριά και άλλες περιοχές πολεοδόμησης από ΕΣΧΑΣΕ, ΕΣΧΑΔΑ, ΣΟΑ
- Ζώνες ανάπτυξης ΕΣΧΑΣΕ, ΕΣΧΑΔΑ, ΣΟΑ
- Περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ (ν.2508/1997 άρ. 4 παρ.3 δεύτερο εδ.)
- Περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων προς πολεοδόμηση από ΤΠΣ, ΕΠΣ (ν.4447/2016, άρ.9.2)

- Ζώνες Λιμένων αρ. 18 ν. 2971/2001

A3.2.2.3 Περιοχές προστασίας (ΠΕΠ) και ειδικών καθεστώτων (ΠΕΚ)

A3.2.2.3.1 Περιοχές προστασίας της φύσης

Το Εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών αποτελείται από όλες τις περιοχές που υπάγονται σε καθεστώς προστασίας με στόχο την αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας και των λοιπών οικολογικών αξιών τους κατά τα όσα ορίστηκαν με τον Ν. 1650/1986 όπως τροποποιήθηκε με τους Ν. 3937/2011 και Ν. 4685/2020 και ισχύει.

Οι περιοχές που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών είναι οι ακόλουθες:

- Περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας (συμπεριλαμβάνονται οι Περιοχές Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000)
- Εθνικά Πάρκα
- Καταφύγια Άγριας Ζωής
- Προστατευόμενα τοπία και προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί

Το Δίκτυο Natura 2000 αποτελεί ένα Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο περιοχών, οι οποίες φιλοξενούν φυσικούς τύπους οικοτόπων και οικοτόπους ειδών που είναι σημαντικοί σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αποτελείται από δύο (2) κατηγορίες περιοχών: Τις «Ζώνες Ειδικής Προστασίας ΖΕΠ» (Special Protection Areas - SPA) για την Ορνιθοπανίδα, όπως ορίζονται στην Οδηγία 79/409/ΕΚ και τους «Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)» (Sites of Community Importance - SCI), όπως ορίζονται στην Οδηγία 92/43/ΕΚ του συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της Άγριας Πανίδας και Χλωρίδας».

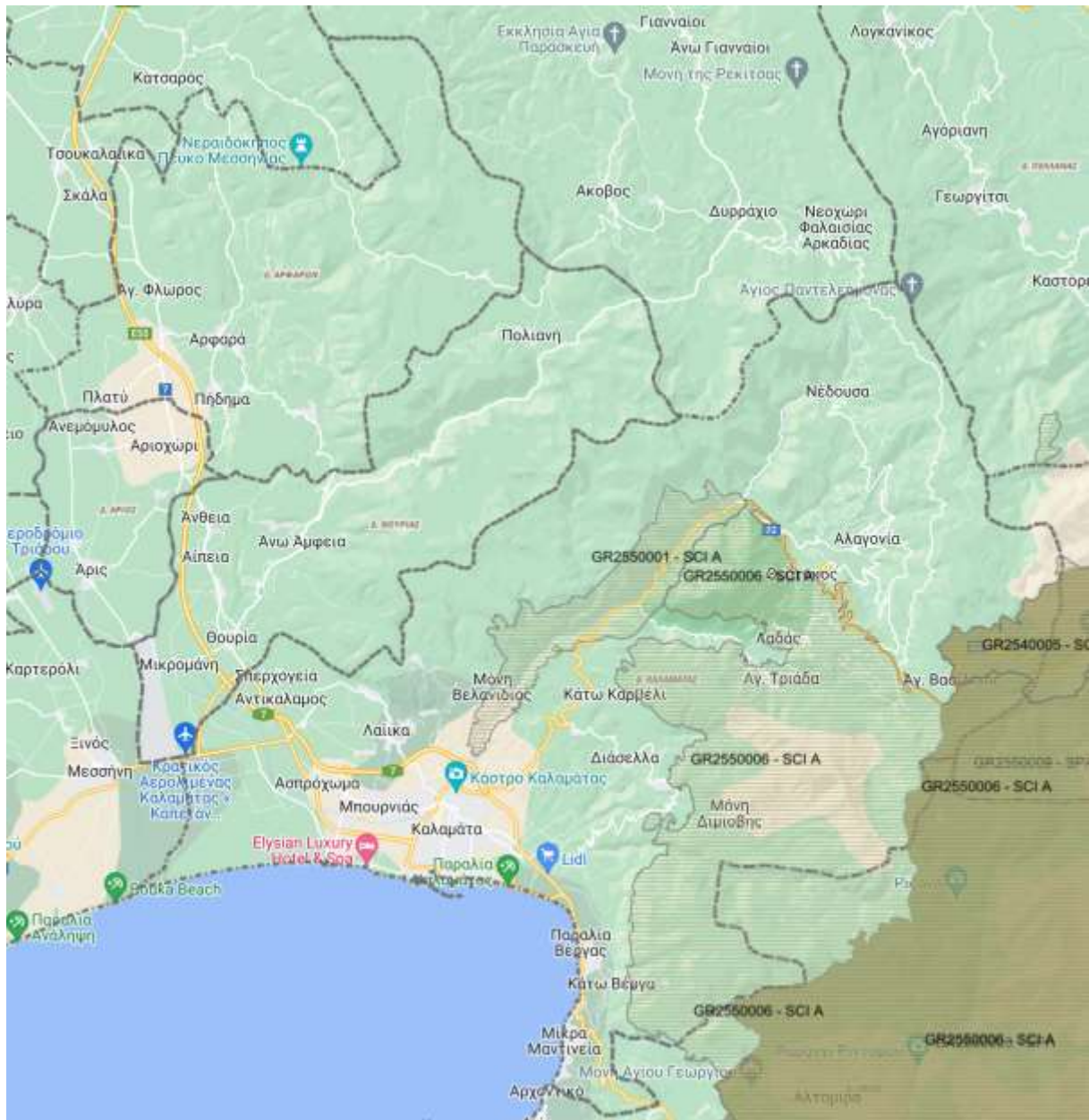
Στην Ελλάδα έχει ολοκληρωθεί η απογραφή βιοτόπων και έχει καταρτιστεί ένας κατάλογος με προτεινόμενες Περιοχές Ειδικής Προστασίας. Το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000 περιλαμβάνει και τις Περιοχές Ειδικής Προστασίας που έχουν καθοριστεί βάσει της οδηγίας 79/409 για τη διατήρηση των άγριων πουλιών. Με την υπ' αρ. 50743/2017 (ΦΕΚ 4432/Β/2017) Υ.Α. αναθεωρήθηκε ο Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/2011) - εθνικός κατάλογος περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000.

Η περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών-Θουρίας-Άριος) δεν εντάσσεται στο δίκτυο NATURA 2000.

Εντός του Δήμου Καλαμάτας και συγκεκριμένα εντός της ΔΕ Καλαμάτας, εντάσσονται περιοχές στο δίκτυο NATURA 2000.

Επιγραμματικά, οι περιοχές αυτές είναι:

- η περιοχή με κωδικό GR2550001 - SCI A και τίτλο «ΦΑΡΑΓΓΙ ΝΕΔΩΝΑ (ΠΕΤΑΛΟΝ - ΧΑΝΙ)» έκτασης 1268.52 ha,
- η περιοχή με κωδικό GR2550006 - SCI A και τίτλο «ΟΡΟΣ ΤΑΪΓΕΤΟΣ» έκτασης 53688.48 ha,
- η περιοχή με κωδικό GR2550005 - SCI A και τίτλο «ΛΑΓΚΑΔΑ ΤΡΥΠΗΣ» έκτασης 1693.09 ha,
- η περιοχή με κωδικό GR2550009 - SPA και τίτλο «ΟΡΟΣ ΤΑΥΓΕΤΟΣ - ΛΑΓΚΑΔΑ ΤΡΥΠΗΣ» έκτασης 48817.14 ha,

Χάρτης Α3.12: Περιοχές Natura στον Δήμο Καλαμάτας

Τα Εθνικά Πάρκα αποτελούν οικοσύστημα ή βιότοπο με ιδιαίτερη οικολογική αξία που παραμένει ανεπηρέαστο ή έχει επηρεαστεί ελάχιστα από ανθρώπινες δραστηριότητες και στο οποίο διατηρείται ποικιλομορφία οικολογικών, βιολογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών στοιχείων. Αποτελεί οριοθετημένη περιοχή που προστατεύεται από ειδικούς νόμους προκειμένου να διαφυλαχτεί η μοναδικότητα του φυσικού πλούτου. Κατά κανόνα περιλαμβάνει τον πυρήνα, που είναι η πιο αυστηρά προστατευμένη περιοχή και την περιμετρική ζώνη. Οι γεωμορφολογικοί σχηματισμοί και το οικολογικό περιβάλλον της χλωρίδας και της πανίδας παρουσιάζουν επιστημονικό κι εκπαιδευτικό ενδιαφέρον καθώς και δέος αναψυχής. Ένας Εθνικός Δρυμός μπορεί να περιλαμβάνει δάση, λιβάδια, λίμνες, ποτάμια, οικισμούς, καθώς και ιστορικά ή αρχαιολογικά ευρήματα και μνημεία.

Στην Ελλάδα, 17 περιοχές έχουν κηρυχθεί Εθνικά Πάρκα από το 1986 έως το 2009. Όταν το Εθνικό Πάρκο, ή μεγάλο τμήμα του, καταλαμβάνει εκτάσεις δασικού χαρακτήρα χαρακτηρίζεται και ως Εθνικός Δρυμός. Όταν το Εθνικό Πάρκο καταλαμβάνει θαλάσσιες περιοχές μπορεί να χαρακτηριστεί ως Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο.

Στην περιοχή μελέτης δεν εντοπίζονται Εθνικά Πάρκα/Δρυμοί.

Τα Καταφύγια Άγριας Ζωής περιλαμβάνουν περιοχές που απαγορεύεται το κυνήγι κάθε θηράματος, με σκοπό την προστασία και την ανάπτυξη των πληθυσμών των θηραμάτων και των λοιπών ειδών της άγριας πανίδας ως και των ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας. Τα καταφύγια άγριας ζωής, πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις προς κάλυψη των βασικών αναγκών του θηράματος σε ό,τι αφορά την ησυχία, τροφή και νερό.

Στην περιοχή μελέτης δεν εντοπίζεται κανένα Καταφύγιο Άγριας Ζωής.

Το πρόγραμμα CORINE άρχισε να εκπονείται το 1985 στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας με στόχο την οργάνωση των πληροφοριών για την κατάσταση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Αρχική ιδέα ήταν η δημιουργία ενός οικολογικού χάρτη της Κοινότητας, ο οποίος διαμορφώθηκε στην πορεία σε ένα πληροφοριακό σύστημα για το περιβάλλον.

Ένα από τα κύρια αντικείμενα του προγράμματος CORINE ήταν η κατάρτιση ενός καταλόγου βιοτόπων (CORINE, 1991) που έχουν ιδιαίτερη σημασία για τη διατήρηση της φύσης στην Κοινότητα. Η προσπάθεια αυτή κατέληξε, σε ότι αφορά την Ελλάδα, σε ένα πρώτο αρχείο σχεδόν 300 βιοτόπων. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται σ' αυτό αφορούν για κάθε βιότοπο γεωγραφικά, βιολογικά, οικολογικά, βιβλιογραφικά κτλ στοιχεία.

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζεται μία περιοχή η οποία έχει χαρακτηριστεί ως «Βιότοπος Corine», με κωδικό A00020019 «Ποταμός Πάμισος», έκτασης 1796.58 ha, η οποία χαρακτηρίζεται υποβαθμισμένη και περιλαμβάνει σημαντικά είδη ψαριών, όπως το *Tropidophoxinellus spartiaticus* (Μπάφα) και τα θηλαστικά *Lutra lutra* (Βίδρες).

Επιπρόσθετα, στην κατηγορία «Άλλοι Βιότοποι», η οποία περιλαμβάνει όλους τους τόπους που έχουν εντοπιστεί και είναι σημαντικοί για ένα τουλάχιστον απειλούμενο είδος χλωρίδας ή δομημένα, στην

έκταση 6270 km² ή 4.8% της χερσαίας έκτασης της χώρας. Το Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους είναι ένας τόπος που διακρίνεται για την αισθητική του αξία και παραμένει σε αξιόλογο βαθμό φυσικός, αν και συχνά είναι δομημένος. Το μέγεθός του έχει οριστεί με ανθρώπινα μέτρα και δεν υπερβαίνει τη δυνατότητα πεζοπορίας μιας μέρας, εκτός ειδικών εξαιρέσεων. Συχνά τα ΤΙΦΚ περιλαμβάνουν παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς ή ιστορικούς χώρους.

Στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών-Θουρίας-Άριος) δεν έχει θεσμοθετηθεί «Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους».

Τα Αισθητικά Δάση περιλαμβάνουν δασικά τοπία με ιδιαίτερο αισθητικό και οικολογικό ενδιαφέρον, που έχουν σκοπό εκτός από την προστασία της φύσης να δώσουν την ευκαιρία στο κοινό να γνωρίσει και να απολαύσει το φυσικό περιβάλλον με διάφορες δραστηριότητες αναψυχής. Τα Περιαστικά Δάση περιλαμβάνουν δασικές εκτάσεις που βρίσκονται κοντά σε ένα αστικό κέντρο ή το περιβάλλει.

Σημειώνεται, ότι εντός της περιοχής μελέτης δεν υπάρχουν Αισθητικά Δάση και Περιαστικά Δάση.

Η Σύμβαση για τους Υγρότοπους Διεθνούς Σημασίας, υπογράφηκε στην πόλη Ramsar του Ιράν το 1971 και αποτελεί μία ενδοκυβερνητική συμφωνία, η οποία παρέχει το πλαίσιο για εθνικές δράσεις και διεθνείς συνεργασίες για τη διατήρηση και ορθολογική χρήση των υγροτόπων και των πόρων τους. Το επίσημο όνομα της Σύμβασης είναι Σύμβαση για τους Υγροβιότοπους Διεθνούς Σημασίας ειδικά ως Οικότοποι Υδροβίων Πτηνών και αντανακλά τη σημασία στη διατήρηση και ορθολογική χρήση των υγροβιότοπων ως οικότοπων για τα υδρόβια πτηνά. Με την πάροδο του χρόνου όμως, η Σύμβαση έχει διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της, ούτως ώστε να καλύψει όλες τις πτυχές της διατήρησης και ορθολογικής χρήσης των υγροβιότοπων, αναγνωρίζοντας τους υγροβιότοπους σαν οικοσυστήματα τα οποία είναι πολύ σημαντικά για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και για την ευημερία των ανθρώπινων κοινωνιών, και κατά συνέπεια εκπληρώνοντας όλο το πεδίο του κειμένου της Σύμβασης. Ο αριθμός των περιοχών που περιλαμβάνονται στη λίστα των Υγροβιότοπων Διεθνούς Σημασίας είναι 1722 με συνολική έκταση 160158832 εκτάρια.

Επικυρώθηκε από την Ελλάδα το 1974 οπότε και ορίστηκαν οι δέκα (10) ελληνικοί υγρότοποι Ραμσάρ. Η συμφωνία προέβλεπε επίσης την ακριβή οριοθέτηση των υγροτόπων Ραμσάρ, τη σύνταξη διαχειριστικών σχεδίων και την προστασία των οικοσυστημάτων και της орνιθοπανίδας τους.

Με το ΠΔ «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν»

(ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/2012) εγκρίθηκε ο Κατάλογος Μικρών Νησιωτικών Υγροτόπων που θεωρήθηκε με την 160856/1511/14.6.2011 Απόφαση του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ, και θεσπίζονται όροι και περιορισμοί για την προστασία και ανάδειξη αυτών.

Στην περιοχή μελέτης δεν εμπίπτει κανένας υγρότοπος.

Η Σύμβαση της Βαρκελώνης με τα συνοδευτικά Πρωτόκολλα κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Ν. 855/1978 (ΦΕΚ 235/Α/1978) και τον Ν. 1634/1986 (ΦΕΚ 104/Α/1986). Σύμφωνα με το πρωτόκολλο «*Περί των ειδικά προστατευόμενων περιοχών της Μεσογείου*» τα συμβαλλόμενα Κράτη Μέρη της Σύμβασης δεσμεύονται να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των σημαντικών θαλάσσιων περιοχών για τη διατήρηση των φυσικών πόρων, των φυσικών τοπίων και των περιοχών της πολιτιστικής κληρονομιάς της Μεσογείου.

Η περιοχή μελέτης δεν βρίσκεται πλησίον Ειδικών Προστατευόμενων Περιοχών σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Βιογενετικών Αποθεμάτων ιδρύθηκε το 1976 από το Συμβούλιο της Ευρώπης και αποσκοπεί στη διατήρηση αντιπροσωπευτικών δειγμάτων χλωρίδας, πανίδας και φυσικών περιοχών της Ευρώπης. Υπεύθυνος φορέας για τον χαρακτηρισμό των Βιογενετικών Αποθεμάτων είναι η Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας. Ως Βιογενετικά Αποθέματα έχουν χαρακτηριστεί 16 περιοχές, μεταξύ των οποίων είναι και ο Εθνικός Δρυμός της Σαμαριάς με έκταση 4850 εκτάρια.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα της UNESCO «*Άνθρωπος και Βιόσφαιρα*» έχουν ενταχθεί στα «Αποθέματα Βιόσφαιρας» (Biosphere reserves) 2 περιοχές, ο Εθνικός Δρυμός Ολύμπου (πυρήνας έκτασης 3988 εκταρίων) και ο Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς (πυρήνας έκτασης 4850 εκταρίων). Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική έκτασή τους αντιστοιχεί στο 0.07% της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας.

Το Ευρωδίπλωμα είναι ένας θεσμός του Συμβουλίου της Ευρώπης που ξεκίνησε το 1965, υιοθετήθηκε επίσημα το 1973, και οι αναθεωρημένοι κανονισμοί του υιοθετήθηκαν το 1991 και το 1998. Το Ευρωδίπλωμα απονέμεται σε περιοχές οι οποίες αναγνωρίζονται ως περιοχές φυσικής κληρονομιάς ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και προστατεύονται κατάλληλα. Σε περίπτωση υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος είναι δυνατή η άρση του Ευρωδιπλώματος. Το Ευρωδίπλωμα (Α' κατηγορία) έχει απονεμηθεί στον Εθνικό Δρυμό Σαμαριάς (με εμβαδόν 4850 εκτάρια). Σύμφωνα με τα

ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική έκτασή του αντιστοιχεί στο 0.04 % της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση για την Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά, η οποία λειτουργεί υπό την αιγίδα της UNESCO και κυρώθηκε από την Ελλάδα το 1981, τα Αντιχάσια Όρη-Μετέωρα (έκτασης 387 εκταρίων) και το όρος Άθως έχουν κηρυχθεί Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς για το φυσικό περιβάλλον τους. Η έκταση του όρους Άθω, αν και δεν ορίζεται, θεωρείται ότι αντιστοιχεί στη συνολική έκταση της χερσονήσου (33700 εκτάρια). Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική έκτασή τους αντιστοιχεί στο 0.26% της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας.

Έχει καταρτιστεί κατάλογος παγκόσμιων γεωπάρκων και περιφερειακών δικτύων της UNESCO χρησιμοποιώντας τη γεωλογική κληρονομιά, σε συνδυασμό με όλες τις άλλες πτυχές της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και την κατανόηση βασικών ζητημάτων που αντιμετωπίζει η κοινωνία, όπως η βιώσιμη χρήση των πόρων της γης, ο μετριασμός των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και η μείωση κινδύνων που σχετίζονται με φυσικούς κινδύνους. Επί του παρόντος, υπάρχουν 195 γεωπάρκα σε 48 χώρες.

Στην περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν χαρακτηρισμένες περιοχές προστασίας σε διεθνές επίπεδο, όπως αναφέρθηκαν ανωτέρω.

A3.2.2.3.2 Δάση και δασικές εκτάσεις

Με την υπ' αρ. 320638/2018 Απόφαση Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου «*Μερική κύρωση των δασικών χαρτών όλων των προ - Καποδιστριακών Ο.Τ.Α. (274 ΟΤΑ) των Δήμων Καλαμάτας, Πύλου-Νέστορος, Μεσσήνης, Δυτικής Μάνης, Οιχαλίας και Τριφυλίας του Ν. Μεσσηνίας (πλην της Δημοτικής Κοινότητας Μεσσήνης του Δήμου Μεσσήνης και των Τοπικών Κοινοτήτων Αντικαλάμου, Ασπροχώματος, Θουρίας και Σπερχογείας του Δήμου Καλαμάτας) των συμβάσεων (ΕΚΧΑ Α.Ε.) με κωδικό Δ4-07 και Μ1-31 (συνημμένα ο πίνακας των ΟΤΑ), άρθρο 17 του ν. 3889/2010*» (ΦΕΚ 31/Δ/2018) ολοκληρώθηκε η μερική κύρωση των δασικών χαρτών στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος), εκτός της ΤΚ Θουρίας.

Με την υπ' αρ. 381816 Απόφαση Γενικού Γραμματέα Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας «*Κύρωση δασικού χάρτη του συνόλου της περιοχής νομού Μεσσηνίας*» (ΦΕΚ 791/Δ/2022), ολοκληρώθηκε η κύρωση των δασικών χαρτών της Μεσσηνίας.

Κατόπιν ομαδοποίησης των ανωτέρω ανάλογα με το δασικό τους χαρακτηρισμό, προκύπτουν τα ακόλουθα συγκεντρωτικά μεγέθη δασικών και μη εκτάσεων που συναντώνται ανά Δημοτική Ενότητα.

Πίνακας Α3.14: Δασικό καθεστώς Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών

Χαρακτηρισμός	Επιφάνεια (km ²)	Ποσοστό (%)
Μη Δασικές Εκτάσεις	30.94	35.15
Δασικές Εκτάσεις	52.36	59.49
Οικιστικές Εκτάσεις	4.72	5.36
Σύνολο	88.01	100

Πηγή: Κυρωμένοι δασικοί χάρτες, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Πίνακας Α3.15: Δασικό καθεστώς Δημοτικής Ενότητας Θουρίας

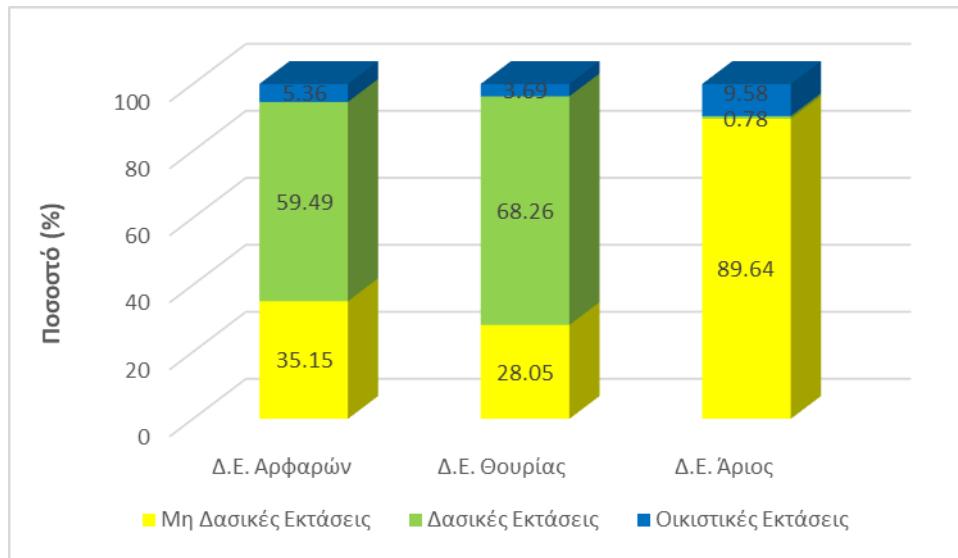
Χαρακτηρισμός	Επιφάνεια (km ²)	Ποσοστό (%)
Μη Δασικές Εκτάσεις	21.54	28.05
Δασικές Εκτάσεις	52.41	68.26
Οικιστικές Εκτάσεις	2.83	3.69
Σύνολο	76.78	100

Πηγή: Κυρωμένοι δασικοί χάρτες, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Πίνακας Α3.16: Δασικό καθεστώς Δημοτικής Ενότητας Άριος

Χαρακτηρισμός	Επιφάνεια (km ²)	Ποσοστό (%)
Μη Δασικές Εκτάσεις	20.05	89.64
Δασικές Εκτάσεις	0.17	0.78
Οικιστικές Εκτάσεις	2.14	9.58
Σύνολο	22.37	100

Πηγή: Κυρωμένοι δασικοί χάρτες, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Διάγραμμα Α3.4: Δασικό καθεστώς ανά Δημοτική Ενότητα
Πηγή: Κυρωμένοι δασικοί χάρτες, Επεξεργασία δεδομένων: ομάδα μελέτης

Από τους ανωτέρω Πίνακες και το Διάγραμμα που τους συνοδεύει, προκύπτει ότι οι Δημοτικές Ενότητες Θουρίας και Αρφαρών καλύπτονται κυρίως από δασικές εκτάσεις με ποσοστό κάλυψης 68.26% και 59.49%, αντίστοιχα, ενώ τα δάση στη ΔΕ Άριος καλύπτουν μόνο το 0.78% της συνολικής έκτασης. Η ΔΕ Άριος καλύπτεται κυρίως από μη δασικές εκτάσεις και αυτό είναι αναμενόμενο καθώς αποτελεί μια αγροτική πεδινή περιοχή.

Α3.2.2.3.3 Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας

Σύμφωνα με την υπ' αρ. 153929/09 Ιουνίου 1983 ΥΑ, ως Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας χαρακτηρίζονται:

1. Εκτάσεις στις οποίες έχουν γίνει εγχειοβελτιωτικά έργα από οποιονδήποτε φορέα και ανεξάρτητα από τη μορφή εκμετάλλευσης
2. Εκτάσεις στις οποίες έχουν προγραμματιστεί να γίνουν εγχειοβελτιωτικά έργα
3. Εκτάσεις που αρδεύονται σε μεγάλο ποσοστό από επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα χωρίς να έχουν γίνει ή να προγραμματίζονται εγχειοβελτιωτικά έργα ή εκτάσεις που είναι δυνατόν να αρδευτούν μελλοντικά
4. Εκτάσεις στις οποίες έχουν γίνει ή προγραμματίζονται να γίνουν αναδασμοί
5. Εκτάσεις με ευνοϊκό μικροκλίμα
6. Εκτάσεις με καλλιέργειες που δημιουργούν φυσικές ενότητες με τοπικά χαρακτηριστικά και

πολλαπλή χρησιμότητα

7. Εκτάσεις ειδικής σύστασης και μορφολογίας εδάφους

Για τον χαρακτηρισμό της γης σε υψηλής παραγωγικότητας στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) γνωμοδότησε η επιτροπή ΠΕΧΩΠ της ΠΕ Μεσσηνίας κατόπιν αυτοψίας και λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, σε συνέχεια της υπ' αρ. πρωτ. 245012/14-07-2023 αίτησής μας.

Σύμφωνα, λοιπόν, με το απόσπασμα του Πρακτικού Νο 155/04-09-2023 συνεδρίασης της Επιτροπής, ως γη υψηλής παραγωγικότητας στην περιοχή μελέτης χαρακτηρίζονται οι εκτάσεις στις οποίες έχει γίνει αναδασμός, οι οποίες μας εστάλησαν ηλεκτρονικά.

Η κύρωση των περιοχών αναδασμού έγινε με τις Αποφάσεις που παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας Α3.17: Κυρωμένες περιοχές αναδασμού Δήμου Καλαμάτας

Α/Α	Αγρόκτημα ή Συνοικισμός	Κύρωση		Αριθμός Κληρούχων
		Νόμος ή απόφαση	ΦΕΚ	
1	Άγιος Φλώρος	Δ.Γ. 12560/8-12-1982	40/Β/1983	223
2	Αιθαία	Δ.Γ. 10237/22-10-1980	1114/Β/1980	82
3	Ανεμόμυλος	5357/1-6-1983	321/Β/1983	328
4	Ανθεια	Δ.Ε. 10216/21-10-1980	1114/Β/1980	52
5	Αντικάλαμος	Υ.Γ. 12755/19-9-1975	1163/Β/1975	130
6	Αριοχωριο	Υ.Γ. 15300/26-10-1974	1113/Β/1974	118
7	Άρις	2321/7-3-1983	234/Β/1983	708
8	Αριστοδήμειο	Δ.Γ. 11189/1-11-1982	40/Β/1983	441
9	Αρφαρά	9210/13-9-1982	40/Β/1983	211
10	Ασπροπουλιά	11089/15-11-1980		32
11	Ασπρόχωμα	Γ.Γ. 5545/28-4-1975	511/Β/1975	124
12	Βαλυρα	1205/31-1-1984	87/Β/1984	608
13	Λάμπαινα	Δ.Γ. 5697/11-6-1982	530/Β/1982	191
14	Μαυρομάτι Παμίσου	Υ.Γ. 3520/22-3-1976	444/Β/1976	180
15	Μεσσήνη	Υ.Γ. 9237/10-7-1975	867/Β/1975	333
16	Μικρομάνη	Υ.Γ. 17595/15-12-1974	1380/1974	286
17	Πήδημα	Υ.Γ. 15301/26-10-1974	1113/Β/1974	73
18	Πιπερίτσα	Δ.Γ. 3462/17-5-1978	519/Β/1978	137
19	Πλατύ	5045/14-5-1985	366/Β/1985	553
20	Σκάλα	11908/19-11-1982	40/Β/1983	489
21	Σπερχόγεια	Υ.Γ. 17594/15-12-1974	1380/Β/1974	452

Εντός της περιοχής μελέτης, η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας καλύπτει επιφάνεια 14472676.94 m², ήτοι 7.7% της περιοχής μελέτης.

A3.2.2.3.4 Περιοχές αρχαιολογικού-πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Ο τόπος της Καλαμάτας κατοικείται από τους προϊστορικούς χρόνους, και η παλιά πόλη έχει χτιστεί στα ερείπια της αρχαίας πόλης Φαραί. Τα παλαιότερα ίχνη ανθρώπινης παρουσίας στην ευρύτερη περιοχή της Καλαμάτας χρονολογούνται στην Πρωτοελλαδική εποχή (2600-2300 π.Χ.) και έχουν εντοπιστεί στα Ακοβίτικα, περίπου 2-3 km νοτιοδυτικά της Καλαμάτας. Με μακρά ιστορική πορεία κατά τους Βυζαντινούς χρόνους, την περίοδο της Τουρκοκρατίας, αλλά και με πρωταγωνιστικό ρόλο στην Επανάσταση του 1821 και με βιομηχανική ανάπτυξη στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα πρόκειται για μια περιοχή πλούσια σε μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους και αρχιτεκτονική κληρονομιά.

ΔΕ Αρφαρών

Η ΔΕ Αρφαρών έχει έδρα τα Αρφαρά που χτίστηκε γύρω στα 1834 και εγκαταστάθηκαν εκεί οι κάτοικοι των Άνω Αρφαρών, οικισμού εκ των πλέον παλαιότερων στη Μεσσηνία.

Στην τουρκοκρατία ήταν φωλιά κλεφταρματολισμού (τα ιστορικά Σαμπάζικα). Κοντά στην περιοχή που φέρει την ονομασία «Μάτια» βρίσκονται απομεινάρια αρχαίου Ναού του Ασκληπιού.

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας δόθηκε μάχη στη θέση «Βρωμοβρυσαιίκα Καλύβια» εναντίον του Ιμπραήμ που έγινε στις 5 και 6 Ιουνίου του 1825 αμέσως μετά την καταστροφή στο Μανιάκι στις 20 Μαΐου 1825. Στη μάχη πήραν μέρος πολιανίτες, αρφαραίοι, βρωμοβρυσαιίοι και ακοβίτες.

ΔΕ Θουρίας

Η ΔΕ Θουρίας έλαβε το όνομά της από την αρχαία πόλη Θουρία, που βρισκόταν «επί λόφου υψηλού» και απείχε από την πόλη των Φαρών 80 στάδια. Η Αρχαία Θουρία είναι μια περιοχή με μακραίωνη ιστορία. Οι ρίζες της εντοπίζονται γύρω στα 2500-2000 π.Χ. Το ομηρικό της όνομα ήταν «Άνθεια Βαθύλειμος». Στο πέρασμα των αιώνων, είτε ανεξάρτητη είτε κάτω από την κυριαρχία των Λακεδαιμόνιων της Σπάρτης, η Θουρία αποτέλεσε την πιο σημαντική πόλη της περιοχής μέχρι το 369 π.Χ.

Στη συνέχεια αποτέλεσε μέλος της ελεύθερης Μεσσηνιακής Πολιτείας και δεύτερη σπουδαιότερη πόλη μετά την Αρχαία Μεσσήνη. Είναι πολλά και σημαντικά τα ευρήματα που μαρτυρούν την ιστορία της περιοχής.

Στη θέση «Ελληνικά» ή «Παλιόκαστρο» έχουν εντοπιστεί μέχρι σήμερα: θέση του κοίλου του θεάτρου, λείψανα τείχους βόρεια και δυτικά της ακρόπολης, ίχνη από αρχαίο αμαξιτό δρόμο, μεγάλη λαξευτή δεξαμενή, οικοδομικά θεμέλια, λείψανα ναών, κ.α..

Επίσης, στον οικισμό της Αίπειας και πλησίον του Ιερού Ναού της Αγίας Ειρήνης, έχει ανασκαφεί ο μεγάλος ηγεμονικός θολωτός τάφος του 15^{ου} αιώνα. Στην κορυφή των λόφων του οικισμού της Αίπειας βρίσκεται η μυκηναϊκή νεκρόπολη των ελληνικών με 15 μυκηναϊκούς τάφους. Σύμφωνα με τα σωζόμενα ερείπια ρωμαϊκού λουτρού, η πόλη συνέχισε να κατοικείται και να ευημερεί και στη ρωμαϊκή εποχή. Το ανασκαφικό έργο στην περιοχή συνεχίζεται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας φέρνοντας στο φως πολλά σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα.

Οι συστηματικές ανασκαφές που πραγματοποιούνται τα τελευταία χρόνια, με φορέα χρηματοδότησης τον Δήμο Καλαμάτας, στην αρχαία Θουρία, την πρώτη πρωτεύουσα της Μεσσηνίας πριν από την ίδρυση της αρχαίας Μεσσήνης, έχουν φέρει στο φως σημαντικά ευρήματα, τόσο από τους μυκηναϊκούς όσο και από τους κλασσικούς χρόνους. Πέρα από τα επιβλητικά τείχη και τα ερείπια δημοσίων κτιρίων της κλασσικής εποχής, οι ανασκαφές ανέδειξαν δύο εντυπωσιακούς ταφικούς τύμβους μεσοελλαδικών χρόνων στη θέση Καστρούλια, ένα εκτεταμένο νεκροταφείο θαλαμωτών μυκηναϊκών τάφων στη θέση Ελληνικά και έναν ηγεμονικό θολωτό μυκηναϊκό τάφο στην Άνθεια, με πλήθος πολύτιμων και σπάνιων ευρημάτων, όπου μαρτυρούν ότι η πόλη απέκτησε τεράστια ακμή. Πολλά από τα ευρήματα αυτά εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας.

Ευρήματα από τις ανασκαφές υπάρχουν και από τη ρωμαϊκή εποχή, όπως το άριστα διατηρημένο ρωμαϊκό λουτρό.

ΔΕ Άριος

Ολόκληρη η περιοχή της κάτω Μεσσηνιακής πεδιάδας (το νότιο τμήμα της πεδιάδας η «Μακαρία γη») δεν είχε κατοικηθεί πριν την περίοδο της Φραγκοκρατίας, λόγω της βαλτώδους φύσης της.

Στο τέλος της Τουρκοκρατίας και στα πρώτα χρόνια μετά την Επανάσταση του 1821 το χωριό ονομαζόταν Ασλάναγα. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Μετονομασιών Ν.Γ. Πολίτης πρότεινε να μετονομαστεί το χωριό σε "Μακαρία", καθώς ήταν το μεγαλύτερο χωριό της Κάτω Μεσσηνιακής Πεδιάδας, γνωστής στην αρχαιότητα ως "Μακαρία γη". Τελικά προκρίθηκε η ονομασία Μεσοποταμία, ονομασία προφανώς εμπνευσμένη από το ότι το χωριό ήταν κτισμένο μεταξύ δύο ποταμών, του Άριος και του Πάμισου. Στη συνέχεια το χωριό άλλαξε εκ νέου όνομα, μετονομαζόμενο σε Άρι, από τον παρακείμενο ποταμό, οι πηγές του οποίου βρίσκονται στο χωριό Πήδημα.

Σύμφωνα με το Αρχείο Παραδοσιακών Οικισμών & Διατηρητέων Κτιρίων, της Δ/σης Πολεοδομικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΝ, στην περιοχή μελέτης έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέα τα κάτωθι.

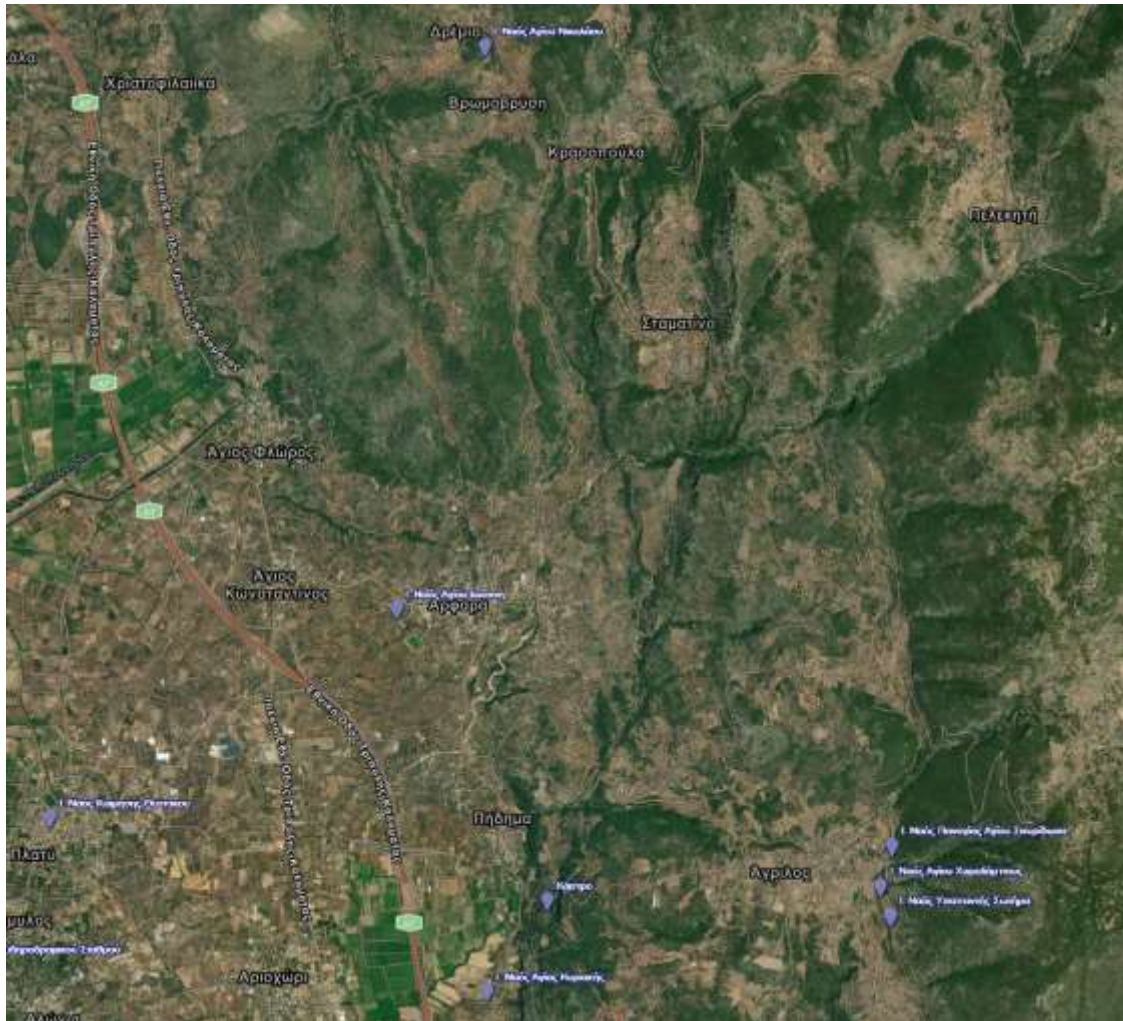
Πίνακας Α3.18: Διατηρητέα κτίρια εντός της περιοχής μελέτης

Περιοχή	Τίτλος ΦΕΚ	Απόφαση & ΦΕΚ
Διατηρητέο κτίριο στο Αριοχώρι	Χαρακτηρισμός ως διατηρητέου του Κοινοτικού Καταστήματος Αριοχωρίου Μεσσηνίας	Π.Δ. 28-02-1982, ΦΕΚ 241/Δ/1982
Διατηρητέο κτίριο στην Μικρομάνη	Χαρακτηρισμός ως διατηρητέου του κτιρίου που βρίσκεται στον οικισμό Μικρομάνης Ν. Μεσσηνίας, φερόμενου ως ιδιοκτησία Αργύρη Παπαβασιλείου, και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης	56048/6109/22-07-1988 ΥΠΕΧΩΔΕ, ΦΕΚ 638/Δ/1988

Πηγή: <http://estia.minenv.gr/>, Επεξεργασία δεδομένων: Ομάδα μελέτης

Επιπλέον, εντός των Δημοτικών Ενοτήτων δεν εντοπίζονται παραδοσιακοί οικισμοί, παραδοσιακά τμήματα πόλεων και ιστορικοί τόποι.

Στους ακόλουθους Χάρτες παρουσιάζονται οι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία ανά Δημοτική Ενότητα.

Χάρτης Α3.14: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στη ΔΕ Αρφαρών

Πηγή: <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>

Χάρτης Α3.16: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στη ΔΕ Θουρίας-ΤΚ Πολιανής

Πηγή: <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>

Χάρτης Α3.17: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στη ΔΕ Άριος

Πηγή: <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>

Στους ακόλουθους Πίνακες παρουσιάζονται οι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία ανά Δημοτική Ενότητα, τα οποία λήφθηκαν από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας (υπ' αρ. πρωτ. 502903/12-01-2024 έγγραφο), το Τμήμα Προστασίας Νεωτέρων Μνημείων και Κινητών Πολιτιστικών Αγαθών της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Δυτικής Ελλάδος, Πελοποννήσου και Νοτίου Ιονίου (υπ' αρ. πρωτ. 502733/16-01-2024 έγγραφο) και από την ιστοσελίδα του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου.

Πίνακας Α3.19: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία εντός της Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
I. Ναός Αγίου Νικολάου	Χαρακτηρίζουμε τον ναό του Αγίου Νικολάου που βρίσκεται στην Κοινότητα Βρομόβρυσης της Επαρχίας Καλαμών του Νομού Μεσσηνίας, ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με ζώνη προστασίας 20μ. γύρω του. Ο ναός που ανήκει στους μεταβυζαντινούς χρόνους είναι μονόχωρος, με ενισχυτικά σφενδόνια εσωτερικά, σταυρεπίστεγος με τρίπλευρη κόγχη Ιερού. Είναι κατάγραφος από τοιχογραφίες λαϊκής τεχνοτροπίας και διασώζει ξυλόγλυπτο τέμπλο και εικόνες (19ου αιώνα).	Περί χαρακτηρισμού του ναού του Αγίου Νικολάου στην Βρομόβρυση του Νομού Μεσσηνίας, ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/63070/1524/21-10-1981, ΦΕΚ 703/Β/1981
I.Ναός Κοίμησης Θεοτόκου	Χαρακτηρίζουμε ως κτίριο που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία τον I. Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου, που βρίσκεται στον οικισμό Πλατύ της Επαρχίας Καλαμών, του Νομού Μεσσηνίας, με ζώνη προστασίας 20μ. γύρω του, επειδή αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα νεοκλασσικής εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής	Χαρακτηρισμός του I.N. Κοιμήσεως Θεοτόκου στο Πλατύ Καλαμών Μεσσηνίας ως κτηρίου χρήζοντος ειδικής κρατικής προστασίας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/20789/484/8-7-1988, ΦΕΚ 611/Β/1988
I. Ναός Αγίου Ιωάννη Αρφαρών	Χαρακτηρίζουμε τον I. Ναό Αγίου Ιωάννη της κοινότητας Αρφαρών, της επαρχίας Καλαμών, του νομού Μεσσηνίας ως κτίριο που έχει ανάγκη ειδικής κρατικής προστασίας, με ζώνη προστασίας γύρω του 15μ. Πρόκειται για μονόχωρο, ξυλόστεγο ναό, του οποίου τα μορφολογικά στοιχεία ανήκουν στα τέλη του 19ου αιώνα	Χαρακτηρισμός του I. Ναού Αγίου Ιωάννη της κοινότητας Αρφαρών Μεσσηνίας ως κτηρίου που έχει ανάγκη ειδικής κρατικής προστασίας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/6118/144/25-2-1993, ΦΕΚ 163/Β/1993
I. Ναός Αγίας Κυριακής	Ανακοινώνουμε ότι ο I.N. Αγίας Κυριακής που βρίσκεται στην Κοινότητα Πηδήματος, επαρχίας Καλαμάτας του νομού Μεσσηνίας είναι αρχαίο μνημείο και ορίζουμε ζώνη προστασίας 100 μέτρα γύρω του. Πρόκειται για σταυρεπίστεγο ναό με τρίπλευρη εξωτερική κόγχη, με λίγα και μικρά ανοίγματα και με αρκετά πλούσιο κεραμοπλαστικό διάκοσμο. Με βάση τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του ανάγεται στην υστεροβυζαντινή περίοδο, στα τέλη του 13ου - αρχές του 14ου αιώνα.	Ανακοίνωση I.N. Αγίας Κυριακής Κοινότητα Πηδήματος, επαρχίας Καλαμάτας του νομού Μεσσηνίας ως αρχαίου μνημείου	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/54152/1584 π.ε./2-1-1996, ΦΕΚ 152/Β/1996

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
	Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο ζωγραφικός διάκοσμος του μνημείου		
Ι. Ναός Παναγίας "Χαλεβιδιώτισσας"	Χαρακτηρίζουμε τον Ι. Ν. Παναγίας "Χαλεβιδιώτισσας", που βρίσκεται στην κοινότητα Αργίλου της επαρχίας Καλαμάτας του Νομού Μεσσηνίας ως έργο τέχνης που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία και ορίζουμε ζώνη προστασίας 150 μέτρων γύρω του. Πρόκειται για μονόχωρο (3μ x 5μ), θολοσκέπαστο αρχικά - σήμερα ο θόλος έχει καταρρεύσει ναό με ημιεξαγωνική εξωτερικά κόγχη. Με βάση την τοιχοποιία του, ο ναός μπορεί να αναχθεί στους υστεροβυζαντινούς χρόνους. Σύμφωνα με την παράδοση η εκκλησία ανήκε στο παλαιό χωριό -ερείπια αυτού είναι ακόμα ορατά- Χαλεβίδι	Κήρυξη Ι.Ν. Παναγίας "Χαλεβιδιώτισσας", κοιν. Αργίλου επ. Καλαμάτας, Ν. Μεσσηνίας, ως έργο τέχνης που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/ΚΗΡ/33041/921/7-11-1997, ΦΕΚ 1094/Β/1997
	Ανακοινώνουμε ότι ο Ι.Ν. Παναγίας "Χαλεβιδιώτισσας", κοινότητας Αργίλου, επ. Καλαμάτας του Ν. Μεσσηνίας, είναι αρχαίο μνημείο, με περιβάλλοντα χώρο 150μ. γύρω του. Πρόκειται για μονόχωρο (3μ. x 5μ.) θολοσκέπαστο αρχικά -σήμερα ο θόλος έχει καταρρεύσει- ναό με ημιεξαγωνική εξωτερικά κόγχη. Με βάση την τοιχοποιία του, ο ναός μπορεί να αναχθεί στους ύστερους βυζαντινούς χρόνους. Σύμφωνα με την παράδοση η εκκλησία ανήκε στο παλαιό Χαλεβίδι, χωριό του οποίου ερείπια είναι ακόμα ορατά	Ανακοίνωση του Ι.Ν. Ναού Παναγίας "Χαλεβιδιώτισσας" κοιν. Αργιλίου, Κτίριο υπο Χαρακτηρισμό. επ. Καλαμάτας, Ν. Μεσσηνίας ως αρχαίου μνημείου.	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/3850/95/20-2-1998, ΦΕΚ 285/Β/1998

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
<p>I. Ναός Υπαπαντής Σωτήρος</p>	<p>Χαρακτηρίζουμε τον Ιερό Ναό Υπαπαντής Σωτήρος Κοινότητας Αγγιλίου, Δήμου Αρφαρών, επαρχίας Καλαμάτας, Ν. Μεσσηνίας ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο. Πρόκειται για μονόχωρο καμαροσκέπαστο ναό, με δίρριχτη στέγη, τρίπλευρη κόγχη Ιερού με δίλοβο παράθυρο, κτισμένο με αργολιθοδομή και γωνιόλιθους στις ακμές. Στο εσωτερικό σώζονται τοιχογραφίες λαϊκής τεχνοτροπίας του 19ου αι. και διακρίνεται η χρονολογία 1877. Πάνω από θύρα της δυτικής όψης υπάρχει σε δεύτερη χρήση πωρόλιθος με χρονολογία 1724 και τα αρχικά ΜΙΜ</p>	<p>Χαρακτηρισμός Ιερού Ναού Υπαπαντής Σωτήρος, Κοινότητας Αγγιλίου, Δήμου Αρφαρών, επαρχίας Καλαμάτας, Ν. Μεσσηνίας, ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/ΚΗΡ/9824/250/12-5-2000, ΦΕΚ 708/Β/2000</p>
<p>Ιερό του ποτάμιου θεού Παμίσου</p>	<p>Βρίσκεται στις πηγές του ποταμού Παμίσου στον Άγιο Φλώρο όπου λατρευόταν κατά τους ιστορικούς χρόνους ο ποτάμιος θεός Πάμισος, στον οποίο αποδίδονται ιαματικές και θεραπευτικές ιδιότητες.</p>	<p>Προστατεύεται αυτοδίκαια</p>	
<p>Ιερός Ναός Αγίου Σπυρίδωνα</p>	<p>ταυρεπίστεγος βυζαντινός ναός του 14ου αι. μ.Χ. στην Τ.Κ. Αγγίλου</p>	<p>Προστατεύεται αυτοδίκαια</p>	
<p>I. Ναός Αγίου Χαραλάμπους</p>	<p>Ανακοινώνουμε ότι ο Ιερός Ναός Αγ. Χαραλάμπους δημ. διαμερίσματος Αγγιλίου, Δήμου Αρφαρών, επαρχίας Καλαμάτας, Νομού Μεσσηνίας, είναι αρχαίο μνημείο. Πρόκειται για σταυροεπίστεγο ναό που ανάγεται στους υστεροβυζαντινούς χρόνους. Η αψίδα του Ιερού ανοίγεται ημικυλινδρική στα ανατολικά. Η τοιχοποιία αποτελείται από αργολιθοδομή που φαιδρύνεται από ζώνες πωρόλιθων, σε προσπάθεια σχηματισμού πλινθοπερίκλειστου συστήματος. Στην νότια όψη παρατηρείται και κεραμοπλαστικός διάκοσμος</p>	<p>Ανακοίνωση χαρακτηρισμού του Ιερού Ναού Αγ. Χαραλάμπους δημ. διαμερίσματος Αγγιλίου, Δήμου Αρφαρών, επαρχίας Καλαμάτας, Νομού Μεσσηνίας, ως αρχαίου μνημείου</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/48412/1578/28-9-2001, ΦΕΚ 1507/Β/2001</p>
<p>Λόφος "Κάστρο" στα Τσουκαλαίικα</p>	<p>Για την αποτελεσματικότερη προστασία των αρχαιοτήτων της περιοχής κηρύσσουμε το λόφο "Κάστρο" στα Τσουκαλαίικα Ν. Μεσσηνίας ως Αρχαιολογικό Χώρο</p>	<p>Κήρυξη λόφου "Κάστρο" στα Τσουκαλαίικα Ν. Μεσσηνίας ως αρχαιολογικού χώρου</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/11741/582/28-3-2000, ΦΕΚ 511/Β/2000</p>

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
Κάστρο στο Πήδημα Μεσσηνίας	Αρχαίο μνημείο βυζαντινής-μεταβυζαντινής περιόδου. Βρίσκεται στην κορυφή εξαιρετικά απόκρημνου λόφου σε θέση ιδιαίτερα οχυρή, σώζει σημαντικές βυζαντινές αρχαιότητες (δύο μικροί βυζαντινοί ναοί σώζονται εσωτερικά και εξωτερικά του περιβόλου του Κάστρου).	Προστατεύεται αυτοδίκαια	

Πίνακας Α3.20: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία εντός της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
Ναΐδριο Κοιμήσεως Θεοτόκου, παρά την Μονήν Προδρόμου	Αρχαίο μνημείο βυζαντινής-μεταβυζαντινής περιόδου στη θέση Γαρδίκι	Περί κηρύξεως αρχαιολογικών χώρων, Ναΐδριο Κοιμήσεως Θεοτόκου, παρά την Μονήν Προδρόμου	ΥΑ 15904/24-11-1962, ΦΕΚ 473/Β/1962
Καθολικό Ιεράς Μονής Γαρδικίου	Αφιερωμένο στο γενέθλιο του Αγίου Ιωάννη Προδρόμου, σταυροειδής εγγεγραμμένος ναός του 14 ου αι. μ.Χ. που ανοικοδομήθηκε πιθανότατα στα τέλη του 17 ου αι. μ. Χ.	Προστατεύεται αυτοδίκαια	

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
Καθολικό Ι. Μονής Ελληνικών, Άνθεια	<p>Το καθολικό της Μονής Ελληνικών ή Παλαιοκάστρου, αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου, είναι ένας δίστυλος σταυροειδής εγγεγραμμένος ναός με τρούλο, χωρίς νάρθηκα και με τη σπάνια ιδιομορφία να διαγράφεται εξωτερικώς ένα αρκοσόλιο που διαμορφώνεται στη βορειοδυτική γωνία του. Στο νότιο άκρο του δυτικού τοίχου υψώνεται τοξωτό κωδωνοστάσιο, σύγχρονο με το ναό. Η τοιχοποιία του μνημείου ακολουθεί το πλινθοπερίκλειστο σύστημα, με μεγάλες λιθοπλίνθους και τεμάχια πλίνθων εκ περισυλλογής, όπως φαίνεται από τις μεγάλες διαφορές στο πάχος τους. Ο κεραμοπλαστικός του διάκοσμος είναι λιτός, ωστόσο οι λεπτομέρειες σε επιμέρους στοιχεία (τρούλος, παράθυρο κόγχης ιερού) μαρτυρούν άριστη λιθοξοϊκή, η οποία σε συνδυασμό με την ύπαρξη κρηπίδας χρονολογούν το ναό στο 12ο - 13ο αιώνα. Αν και ο ναός διατηρείται σε καλή κατάσταση, έχουν αλλοιωθεί επιμέρους αρχιτεκτονικά στοιχεία του. Οι ελάχιστες εξαιρετικής ποιότητας τοιχογραφίες που έχουν διασωθεί είναι λίγο μεταγενέστερες από την ανέγερσή του.</p>	Προστατεύεται αυτοδίκαια	
Ι. Ναός Υπαπαντής - Παναγίτσας, Άνθεια, Μεσσηνία	Ναός ύστερης Βυζαντινής Περιόδου	Προστατεύεται αυτοδίκαια	
Ι.Ναός Αγίας Βαρβάρας	Μονχωρος ναός με δίριχτη στέγη του 1880. Δ.Δ. Μικρομάνης.	Προστατεύεται αυτοδίκαια	
Ι.Ναός Κοίμησης Θεοτόκου (Ελληνικών)	Σταυροειδής τετράστηλος με τρούλο πιθανόν 12ου και 13 ου αιώνα	Προστατεύεται αυτοδίκαια	

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
Ι.Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου	Χαρακτηρίζομεν ως ιστορικών διατηρητέον μνημείον τον Ιερόν Ναόν Κοιμήσεως της Θεοτόκου εν Μικρομάνη Μεσσηνίας	Περί χαρακτηρισμού Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου εν Μικρομάνη Μεσσηνίας ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου	ΥΑ Α/Φ31/31747 π.ε/320/24-4-1973, ΦΕΚ 526/Β/1973
Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου	Ανακοινώνουμε ότι ο Βυζαντινός Ναός του Αγ. Γεωργίου που βρίσκεται στον οικισμό Αίπειας, Κοινότητας Θουρίας, της επαρχίας Καλαμών, νομού Μεσσηνίας, είναι αρχαίο μνημείο, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κ.Ν 5351 / 32 " περί αρχαιοτήτων " και προστατεύεται από τις σχετικές διατάξεις του Νόμου αυτού. Ο ναός είναι σταυρεπίστεγος με έντονες δυτικές επιδράσεις στα πώρινα πλαίσια των παραθύρων της Β. και Ν. πλευράς	Περί κηρύξεως ως διατηρητέου του Ι.Ν. Αγ. Γεωργίου στην Αίπεια Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/9294/249/30-4-1980, ΦΕΚ 470/Β/1980
	Ορίζουμε ζώνη προστασίας 15μ. περιμετρικά κηρυγμένου αρχαίου διατηρητέου μνημείου του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου του οικισμού Αίπειας, της κοινότητας Άνθειας, της επαρχίας Καλαμάτας του νομού Μεσσηνίας	Πρόταση καθορισμού ζώνης προστασίας Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου κ. Άνθειας, οικ. Αίπεια, επ. Καλαμάτας Ν. Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/ΚΗΡ/49476/1685/7-11-1997, ΦΕΚ 1094/Β/1997
Ι. Ναός Αγίου Νικολάου	Ανακοινώνουμε ότι ο βυζαντινός ναός του Αγ. Νικολάου, που βρίσκεται στη θέση " Γεράνια " του οικισμού Αίπειας της Κοινότητας Θουρίας, της επαρχίας Καλαμών, του Νομού Μεσσηνίας, είναι αρχαίο μνημείο, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κ.Ν 5351 / 32 και προστατεύεται από τις σχετικές διατάξεις του Νόμου αυτού. Ο Ναός είναι σταυρεπίστεγος, με μονόχωρο καμαροσκέπαστο παρεκκλήσιο της περιόδου της Φραγκοκρατίας	Περί κηρύξεως ως διατηρητέου του Ι. Ναού Αγ. Νικολάου στην Αίπεια Ν. Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/9295/254/30-4-1980, ΦΕΚ 477/Β/1980

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
Βαλανείο	<p>Κηρύσσουμε ως αρχαιολογικό χώρο το Βαλανείο, που περιλαμβάνεται στους αγρούς Γ. Γρομπά και Κων/νου Φλέσσα, στη θέση Λουτρά Ανθείας Ν. Μεσσηνίας, με ζώνη προστασίας 200μ. (σύμφωνα με το τοπογραφικό διάγραμμα) και με όρια, που ορίζονται ως εξής:</p> <p>Νότια από τον αγροτικό δρόμο που αρχίζει από την οδό Καλαμάτας - Μεγαλόπολης στο ύψος του λόφου "Ελληνικά", με διεύθυνση προς δυτικά μέχρι τη διασταύρωσή του με τον αγροτικό δρόμο προς Πήδημα, δυτικά από την προηγούμενη διασταύρωση μέχρι το ύψος του αγρού Σπυροπούλου, βόρεια από τη νοητή ευθεία των αγρών Κ. Φλέσσα συμπεριλαμβανομένων δύο ελαιόδενδρων ιδιοκτησίας Βασ. Σπυρόπουλου, γιατί το Βαλανείο αποτελεί μέρος των μνημειακών καταλοίπων της αρχαίας Θουρίας και η κατάσταση διατήρησής του είναι άριστη</p>	Κήρυξη ως αρχαιολογικού χώρου ρωμαϊκού Βαλανείου στη θέση "Λουτρά" Ανθείας Ν. Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ07/68231/2343/12-11-1982, ΦΕΚ 145/Β/1983
Σιδηροδρομικός Σταθμός ΘΟΥΡΙΑ	Το κτίριο της στάσεως τύπου Γ, το κτίριο της αποθήκης τύπου 3, το W.C. και ο περιβάλλων χώρος	Χαρακτηρισμός ως έργων τέχνης κτιριακών εγκαταστάσεων του ΟΣΕ στο σιδηροδρομικό δίκτυο Πειραιώς - Πελοποννήσου	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1010-1088/28818/13-5-1985, ΦΕΚ 391/Β/1985
Κτίριο ιδιοκτησίας Κ.Χ. Παναγιωτόπουλου	Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 1469/1950, το κτίριο ιδιοκτησίας Κ.Χ. Παναγιωτόπουλου στον οικισμό Θουρίας Ν. Μεσσηνίας, γιατί αποτελεί μοναδικό δείγμα αρχιτεκτονικής, με την χαρακτηριστική στοά, και ακόμη είναι σημαντικό για τη μελέτη της ιστορίας της αρχιτεκτονικής στην περιοχή	Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτιρίου ιδιοκτησίας Κ.Χ. Παναγιωτόπουλου στον οικισμό Θουρίας Νομού Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/42527/2615/17-11-1987, ΦΕΚ 714/Β/1987
Κτίριο ιδιοκτησίας Μ. Μανδηλάρη	Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 1469/1950, το κτίριο ιδιοκτησίας Μιλτιάδη Μανδηλάρη στη Θουρία Ν. Μεσσηνίας, γιατί είναι σημαντικό για τη μελέτη της ιστορίας της αρχιτεκτονικής στο συγκεκριμένο χώρο	Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτιρίου ιδιοκτησίας Μιλτιάδη Μανδηλάρη στη Θουρία Ν. Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/77/4626/21-1-1988, ΦΕΚ 90/Β/1988

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
Οικία ιδιοκτησίας Φίλιππα - Γκίζα	Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, την οικία ιδιοκτησίας Φίλιππα - Γκίζα, που βρίσκεται στον οικισμό Αίπεια της Επαρχίας Καλαμών του Νομού Μεσσηνίας, με ζώνη προστασίας 15μ. γύρω του, επειδή αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα κατοικίας στην περιοχή κατά τους τελευταίους προεπαναστατικούς χρόνους	Χαρακτηρισμός της οικίας ιδ. Φίλιππα-Γκίζα στην Αίπεια Μεσσηνίας, ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/20790/483/17-6-1988, ΦΕΚ 483/Β/1988
Κτίριο ιδιοκτησίας Στ. και Λ. Ζαχαράκη	Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 1469/1950, το κτίριο ιδιοκτησίας Σταυρούλας Β. Ζαχαράκη και Λεωνίδα Β. Ζαχαράκη στην Κοινότητα Θουρίας Ν. Μεσσηνίας, γιατί αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα της τοπικής αρχιτεκτονικής, όπως εξελίχθηκε στα τέλη του προηγούμενου αιώνα στην περιοχή	Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτιρίου ιδιοκτησίας Σταυρούλας Βασιλείου και Λεωνίδα Ζαχαράκη στην Κοινότητα Θουρίας Ν. Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/71/3984/21-1-1988, ΦΕΚ 67/Β/1988
	Γίνεται διόρθωση σφάλματος στην Υ.Α. ΥΠΠΟ / ΔΙΛΑΠ / Γ / 71/ 3984 / 21- 1- 88 απόφαση της Υπουργού Πολιτισμού που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 67/ Β / 4 - 2 - 88 και συγκεκριμένα, η φράση: " ιδιοκτησίας Σταυρούλας Βασιλείου και Λεωνίδα Ζαχαράκη", διορθώνεται στο ορθό " ιδιοκτησίας Σταυρούλας Β. Ζαχαράκη και Λεωνίδα Β. Ζαχαράκη	Διόρθωση σφάλματος στην ΥΠΠΟ / ΔΙΛΑΠ / Γ / 71/ 3984 / 21- 1- 88 απόφαση της Υπουργού Πολιτισμού	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/71/3984/21-1-1988, ΦΕΚ 525/Β/1988
Ι. Ναός Αγίας Μαρίνας	Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο τον Ι. Ναό Αγίας Μαρίνας, που βρίσκεται στην Κοινότητα Αιθαίας Ν. Μεσσηνίας. Πρόκειται για ναό σύνθετο τετρακίονιο με τρούλλο και πεντάπλευρη κόγχη ιερού. Σύμφωνα με επιγραφή κτίσθηκε το 1830, έχει όμως υποστεί νεώτερες επεμβάσεις. Εσωτερικά φέρει κτιστό τέμπλο με εικόνες του 1832 και την υπογραφή: "Χειρ Ιωάννου Κρήτης"	Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του Ι.Ν. Αγίας Μαρίνας Αιθαίας Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΟ/Β1/Φ30/27797/723/8-8-1988, ΦΕΚ 678/Β/1988

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
Κτίριο ιδιοκτησίας Κ.Θ. Ρούση	Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, συμφώνως προς τις διατάξεις του Ν 1469/1950, το κτίριο ιδιοκτησίας Κ.Θ. Ρούση στη Θουρία Μεσσηνίας, διότι είναι χαρακτηριστικό δείγμα της τοπικής αρχιτεκτονικής με ενδιαφέρουσα τυπολογία και οργάνωση χώρων, και είναι σημαντικό για τη μελέτη της εξέλιξης της αρχιτεκτονικής στην περιοχή αυτή	Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτιρίου ιδιοκτησίας Θ. Ρούση, στη Θουρία Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3320/52424/23-1-1989, ΦΕΚ 99/Β/1989
Κτίριο ιδιοκτησίας Κ. Μανιάτη	Χαρακτηρίζουμε ως έργο τέχνης και ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο το κτίριο ιδιοκτησίας Κ. Κ. Μανιάτη στην Θουρία Μεσσηνίας. Το κτίριο αποτελεί μοναδικό και αξιόλογο δείγμα αρχιτεκτονικής με έντονη δυτική επίδραση	Χαρακτηρισμός ως έργου τέχνης και ιστορικού διατηρητέου μνημείου, του κτιρίου ιδιοκτησίας Κ. Μανιάτη στη Θουρία Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2662/48098/3-11-1989, ΦΕΚ 860/Β/1989
Κτίριο ιδιοκτησίας Αργύρη Δάφνα	Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 1469/1950, το κτίριο ιδιοκτησίας Αργύρη Δάφνα στην Αιθαία Μεσσηνίας, διότι πρόκειται για χαρακτηριστικό δείγμα τοπικής λαϊκής αρχιτεκτονικής	Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου κτιρίου ιδ. Αργ. Δάφνα στην Αιθαία Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/107/5553/1-2-1990, ΦΕΚ 91/Β/1990
Κτίριο κληροδοτήματος Αποστολόπουλου	Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο το κτίριο κληροδοτήματος Αποστολόπουλου στην Κοινότητα Θουρίας, στη Θουρία Μεσσηνίας, διότι είναι δείγμα αρχοντικού με αναλλοίωτο τον αρχικό του χαρακτήρα, με χαρακτηριστικά τα τυπολογικά και τα μορφολογικά στοιχεία της αρχιτεκτονικής της περιοχής στα τέλη του 19ου αιώνα	Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτιρίου κληροδοτήματος Αποστολόπουλου στην Κοινότητα Θουρίας, στο Ν. Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3548/9227/12-1-1991, ΦΕΚ 142/Β/1991
Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Θεολόγου	Κηρύσσεται ο Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Θεολόγου που βρίσκεται στον οικισμό Αίπειας της Κοινότητας Ανθείας της επαρχίας Καλαμών του Ν. Μεσσηνίας, ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, με ζώνη προστασίας 40μ. γύρω του. Πρόκειται για μονόχωρο ναό με δίρριχτη στέγη που χρονολογείται στο πρώτο τέταρτο του 19ου αιώνα	Κήρυξη Ι.Ν. Αγ. Ιωάννη Θεολόγου Αίπειας ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/40968/779/24-10-1991, ΦΕΚ 970/Β/1991

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονα	Κηρύσσεται ο Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονα που βρίσκεται στην Κοινότητα Πολιανής της Επαρχίας Καλαμών του Νομού Μεσσηνίας, ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με ζώνη προστασίας 20μ. γύρω του. Πρόκειται για σταυρεπίστεγο ναό που χρονολογείται στα μέσα του 18ου αιώνα	Κήρυξη Ι. Ν. Αγίου Παντελεήμονα Πολιανής ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/40970/783/24-10-1991, ΦΕΚ 1025/Β/1991
Ι. Ναός Προφήτη Ηλία	Χαρακτηρίζεται ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο ο Ι. Ναός Προφήτη Ηλία που βρίσκεται στον οικισμό Αίπειας της Κοινότητας Ανθείας στην επαρχία Καλαμών Μεσσηνίας, με ζώνη προστασίας 15μ. γύρω του. Πρόκειται για μονόχωρο ναό με ημιεξαγωνική αψίδα Ιερού και δίδρυκτη στέγη που κτίσθηκε το 1822, σύμφωνα με επιγραφή σε λίθινη πλάκα εντοιχισμένη στην τοιχοδομία του. Στο εσωτερικό διατηρεί τοιχογραφίες στην κόγχη και στο κτιστό τέμπλο που χρονολογούνται βάσει της αφιερωματικής επιγραφής στα 1841	Κήρυξη Ι. Ν. Προφήτη Ηλία Αίπειας ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/51767/1035/1-12-1992, ΦΕΚ 740/Β/1992
Ι.Ναός Κοίμησης Θεοτόκου	Χαρακτηρίζεται ο Ι. Ναός Κοίμησης Θεοτόκου, που βρίσκεται στην Κοινότητα Πολιανής, Επαρχίας Καλαμών, Νομού Μεσσηνίας, ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, με ζώνη προστασίας 10μ. γύρω από το μανδρότοιχο που περιβάλλει το ναό και το παρακείμενο Κοιμητήριο. Πρόκειται για ναό που ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο του ελεύθερου σταυρού και φέρει τοιχογραφίες του 18ου -19ου αιώνα	Χαρακτηρισμός Ι. Ν. Κοίμησης Θεοτόκου Πολιανής Ν. Μεσσηνίας ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/14994/309/26-4-1993, ΦΕΚ 348/Β/1993

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
<p>Ι.Ν. Υψώσεως Τιμίου Σταυρού</p>	<p>Ανακοινώνουμε ότι ο Ι. Ν. Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, Κοινότητας Πολιανής, Επαρχίας Καλαμών του Νομού Μεσσηνίας, είναι αρχαίο μνημείο.</p> <p>Ο ανωτέρω ναός είναι μονόχωρος με τρίπλευρη εξωτερικά κόγχη και δίρριχτη στέγη. Εξωτερικά είναι καλυμμένος με επίχρισμα εκτός από την τρίπλευρη κόγχη του Ιερού Βήματος η οποία διαθέτει πλούσιο κεραμοπλαστικό διάκοσμο με τριγωνικές και τετράγωνες πηλίνες πλάκες, μονή και διπλή σειρά πλίνθων και οδοντωτές ταινίες. Εσωτερικά έχει αλλοιωθεί από νεώτερες επεμβάσεις. Από τα εξωτερικά μορφολογικά στοιχεία ο ναός μπορεί να αναχθεί στην Υστεροβυζαντινή περίοδο</p>	<p>Χαρακτηρισμός ως αρχαίου μνημείου του Ι.Ν. Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, Κοιν. Πολιανής, επαρχίας Μεσσηνίας του Νομού Μεσσηνίας</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/21414/436/26-5-1994, ΦΕΚ 446/Β/1994</p>
	<p>Στην ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/21414/436/26-5-1994 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού χαρακτηρισμό του Ι. Ναού Υψώσεως Τιμίου Σταυρού, Κοινότητας Πολιανής, Νομού Μεσσηνίας, ως αρχαίου μνημείου, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 446/Β/14-6-1994, γίνεται η εξής διόρθωση: η Επαρχία Μεσσηνίας να αντικατασταθεί με την Επαρχία Καλαμών</p>	<p>Διόρθωση σφάλματος στην ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/21414/436/94 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/21414/438/26-5-1994, ΦΕΚ 681/Β/1994</p>
<p>Αρχαιολογικός Χώρος Θουρία Μεσσηνίας</p>	<p>Για την αποτελεσματικότερη προστασία των αρχαιοτήτων της περιοχής, κηρύσσουμε ως Αρχαιολογικό Χώρο την περιοχή που περικλείεται από τις κοινότητες Αιπειάς, Ανθείας και Αμφείας του Νομού Μεσσηνίας, όπου εκτείνονται τα ερείπια της αρχαίας πόλεως Ανθείας και της κλασσικής πόλεως Θουρίας, με χρονολογική διάρκεια από την 3η χιλιετία π.Χ. έως τη Ρωμαιοκρατία και τους μεταγενέστερους αυτής χρόνους</p>	<p>Κήρυξη ως αρχαιολογικού χώρου της αρχαίας Ανθείας Θουρίας στο Ν. Μεσσηνίας</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/54184/2852/28-11-1994, ΦΕΚ 963/Β/1994</p>

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
	<p>Εγκρίνουμε την αναοριοθέτηση του αρχαιολογικού χώρου της Θουρίας, Δήμου Καλαμάτας, Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας, Περιφέρειας Πελοποννήσου, για λόγους προστασίας των πολυπληθών και σημαντικών αρχαιοτήτων που βρίσκονται στην περιοχή και χρονολογούνται από την Προϊστορική εποχή έως και την εποχή της Τουρκοκρατίας. Πρόκειται για τις ακόλουθες αρχαιότητες.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Νεκροταφείο θαλαμωτών μυκηναϊκών τάφων που χρονολογούνται από τον 14^ο έως τον 8^ο αιώνα π.Χ., στην επιμήκης ράχη της περιοχής Ελληνικά. - Ηγεμονικός Θολωτός τάφος της ΥΕΙΙΑ-B στη θέση «Ράχες». - Τύμβοι της Μεσοελλαδικής περιόδου με κιβωτιόσημες ταφές στη θέση «Καστρούλα». - Δημόσια κτίρια του 4ου - 3ου αι. π.Χ. στη θέση «Παναγίτσα» Αίπειας. - Αρχαίο τείχος και ορατά οικοδομικά λείψανα της αρχαίας Θουρίας. Βορειοανατολικά του τείχους, στη θέση «Κάσσουλη» υπάρχουν κιβωτιόσημοι τάφοι και ταφικό μνημείο των Ελληνιστικών χρόνων. <ul style="list-style-type: none"> - Οικιστικά κατάλοιπα και αγροτικές εγκαταστάσεις των Ελληνιστικών και Ρωμαϊκών χρόνων πλησίον των οικισμών της Άνθειας, της Ασπροπουλιάς και του Αριοχωρίου.. - Ορθογώνιας κάτοψης κτίσμα με μικρό τμήμα αγωγού στο χώρο της ακρόπολης και μεγάλη στέρνα λαξευμένη στο φυσικό πέτρωμα στην ανατολική της πλευρά. - Μεγάλο αριθμό βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων (Ναός Αγίου Ιωάννη Άνθειας, Καθολικό Μονής Κοιμήσεως της Θεοτόκου Ελληνικών, Ναός Αγίου Ιωάννη Θεολόγου Αίπειας, Ναός Αγίου Δημητρίου Αιθαιίας κ.α.) 	<p>Έγκριση αναοριοθέτησης του αρχαιολογικού χώρου της Θουρίας, Δήμου Καλαμάτας, Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας, Περιφέρειας Πελοποννήσου</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/36817/1798/8-6-2012, ΦΕΚ 222/ΑΑΠ/2012</p>

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
<p>Ελαιοτριβείο ιδιοκτ. Μπουλμέτη - Γκίζα</p>	<p>Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με ζώνη προστασίας 5μ. γύρω του τον εξωτερικό περιμετρικό τοίχο και το κυρίως κτίριο του ελαιοτριβείου ιδιοκτησίας Μαρίας Μπουλμέτη και Ουρανίας Γκίζα που βρίσκεται στον οικισμό Αίπεια, κοιν. Άνθειας, επαρχίας Καλαμάτας, Ν. Μεσσηνίας.</p> <p>Το συγκρότημα, που είναι το πιο σημαντικό της εποχής της Τουρκοκρατίας στην περιοχή της Αίπειας, αποτελείται από δύο μεγάλους χώρους που επικοινωνούν μεταξύ τους και δύο περιβόλους, έναν μικρό και έναν μεγαλύτερο</p>	<p>Χαρακτηρισμός ελαιοτριβείου ιδιοκτ. Μπουλμέτη - Γκίζα, οικισμού Αίπειας κοιν. Άνθειας, Ν. Μεσσηνίας ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/54153/1583 π.ε./2-1-1996, ΦΕΚ 153/Β/1996</p>
<p>Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη</p>	<p>Χαρακτηρίζουμε τον Ι.Ν. Αγίου Ιωάννη, οικ. Άνθεια, κοιν. Άνθειας, επ. Καλαμάτας, Ν. Μεσσηνίας ως μνημείο που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία και ορίζουμε ζώνη προστασίας 15μ. γύρω του. Πρόκειται για μονόχωρο ναό κεραμοσκεπή με δίριχτη στέγη και τρίπλευρη εξωτερικά αψίδα.</p> <p>Ο ναός, σύμφωνα με την τοιχοδομία - αργολιθοδομή, χρήση λαξευμένου πωρόλιθου - και τα επιμέρους μορφολογικά στοιχεία του, μπορεί να χρονολογηθεί στο δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα</p>	<p>Κήρυξη Ι. Ν. Αγίου Ιωάννη οικ. Άνθεια κοιν. Άνθειας επ. Καλαμάτας Ν. Μεσσηνίας, ως μνημείου χρήζοντος ειδικής κρατικής προστασίας</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/ΚΗΡ/49473/1682/7-11-1997, ΦΕΚ 1094/Β/1997</p>
<p>Τρία Πηγάδια</p>	<p>Χαρακτηρίζουμε ως μνημεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1β του ν. 3028/2002 τα τρία (3) πηγάδια που βρίσκονται στο Δημοτικό Διαμέρισμα Πολιανής του Δήμου Θουρίας στο Νομό Μεσσηνίας όπως αυτά αναφέρονται στο συνημμένο απόσπασμα του χάρτη της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού αρ.φύλλου 7239/3, διότι αποτελούν ενδιαφέρουσες κατασκευές της προβιομηχανικής περιόδου που συνδέονται με τη διαχείριση ενός πολύτιμου φυσικού πόρου, του νερού, αποτελούν σημείο αναφοράς για τον οικισμό και είναι συνδεδεμένα με τη μνήμη των κατοίκων.</p>	<p>Χαρακτηρισμός ως μνημείων τριών (3) πηγαδιών που βρίσκονται στο Δημοτικό Διαμέρισμα ΠΟΛΙΑΝΗΣ του Δήμου ΘΟΥΡΙΑΣ στο Νομό Μεσσηνίας</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/34516/975/16-5-2007, ΦΕΚ 237/ΑΑΠ/2007</p>

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
Κτίριο φερόμενης ιδιοκτησίας Π. Σταθόπουλου, Ε. Σταθοπούλου και Α. Χωραίτη	Χαρακτηρισμός ως μνημείου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1β του Ν. 3028/2002, του τριώροφου κτηρίου με τον νότιο αύλειο χώρο και τον μαντρότοιχο που τον περιβάλλει, φερόμενης ιδιοκτησίας Παναγιώτη Σταθόπουλου, Ελένης Σταθοπούλου και Αθανασίου Χωραίτη, στην Τ.Κ. Θουρίας του Δήμου Καλαμάτας, διότι αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα αστικού κτηρίου στην περιοχή της Θουρίας και σε αυτό εντοπίζονται αξιόλογα μορφολογικά, αρχιτεκτονικά και κατασκευαστικά στοιχεία σημαντικά για τη μελέτη της εξέλιξης της τοπικής αρχιτεκτονικής και της κοινωνικοοικονομικής οργάνωσης στην περιοχή, η διατήρηση του οποίου θα εμπλουτίσει το πολιτιστικό απόθεμά της.	Χαρακτηρισμός ως μνημείου του τριώροφου κτηρίου με τον νότιο αύλειο χώρο και τον μαντρότοιχο που τον περιβάλλει, φερόμενης ιδιοκτησίας Παναγιώτη Σταθόπουλου, Ελένης Αθανασίου Χωραίτη, στην Τ.Κ. Θουρίας του Δήμου Καλαμάτας, Π.Ε. Μεσσηνίας	ΥΑ ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΠΑΝΣΜ/343904/30988/4345, ΦΕΚ 16/ΑΑΠ/2016
Ι. Ναός Αγίου Μερκουρίου στην Αιθαία Μεσσηνίας	Μνημείο προγενέστερο του 1453 της ύστερης βυζαντινής περιόδου	Προστατεύεται αυτοδίκαια	

Πίνακας Α3.21: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία εντός της Δημοτικής Ενότητας Άριος

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
Σιδηροδρομικός Σταθμός ΑΡΙΣ	Το κτίριο του Σταθμού τύπου 3, το κτίριο της αποθήκης τύπου 3, το W.C και ο περιβάλλων χώρος	Χαρακτηρισμός ως έργων τέχνης κτιριακών εγκαταστάσεων του ΟΣΕ στο σιδηροδρομικό δίκτυο Πειραιώς - Πελοποννήσου	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1010-1088/28818/13-5-1985, ΦΕΚ 391/Β/1985
Σιδηροδρομικός Σταθμός ΠΛΑΤΥ	Το κτίριο του Σταθμού και ο περιβάλλων χώρος	Χαρακτηρισμός ως έργων τέχνης κτιριακών εγκαταστάσεων του ΟΣΕ στο σιδηροδρομικό δίκτυο Πειραιώς - Πελοποννήσου	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1010-1088/28818/13-5-1985, ΦΕΚ 391/Β/1985

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή	Τίτλος ΦΕΚ	Αριθμός ΥΑ & ΦΕΚ
<p>Ι. Ναός Αγίας Κυριακής</p>	<p>Κηρύσσεται ο Ι. Ναός Αγίας Κυριακής της Κοινότητας Ανεμόμυλου, της επαρχίας Καλαμάτας του Ν. Μεσσηνίας, ως οικοδόμημα που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, με ζώνη προστασίας 15μ. γύρω του. Ο ναός είναι μονόχωρος με δίρρυτη στέγη και τρίπλευρη εξωτερικά αψίδα. Διατηρεί τοιχογραφίες που χρονολογούνται με επιγραφή στο 1841</p>	<p>Κήρυξη Ι. Ναού Αγ. Κυριακής, Κοινότητας Ανεμόμυλου Μεσσηνίας ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/1453/23/25-1-1991, ΦΕΚ 367/Β/1991</p>
<p>Γεφύρι στη θέση "Κάραβος"</p>	<p>Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 1469/1950, το γεφύρι στη θέση "Κάραβος" στην Κοινότητα Ανεμόμυλος Ν. Μεσσηνίας, διότι πρόκειται για κτίσμα υποδομής της προβιομηχανικής περιόδου με αξιόλογα κατασκευαστικά και μορφολογικά στοιχεία, το οποίο είναι συνδεδεμένο με τις μνήμες των κατοίκων της περιοχής, δεδομένου ότι απετέλεσε σημαντικό παράγοντα στην οργάνωση της καθημερινής τους ζωής</p>	<p>Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του γεφυριού στη θέση "Κάραβος" στην Κοινότητα Ανεμόμυλος Ν. Μεσσηνίας</p>	<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3293/4577/26-1-1993, ΦΕΚ 75/Β/1993</p>

Ωστόσο, στην περιοχή μελέτης υπάρχουν αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν κηρυχθεί και παρουσιάζονται, όσα από αυτά καταγράφηκαν, ακολούθως.

Πίνακας Α3.22: Μη Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία εντός της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας

Όνομασία Μνημείου	Περιγραφή
Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων	Σπηλαιώδες ναΐδριο του 17ου αι. Βρίσκεται αριστερά του δρόμου για Πολιανή στην Τ.Κ. Άμφειας.
Ασκηταριό πλησίον Ι. Ναού Αγίων Αναργύρων	Σπηλαιώδες άνοιγμα με διαμορφωμένο ναΐδριο την Τ.Κ. Άμφειας.
Οικία ιδιοκτησίας Αντώνη Μπλέτση	Οικία πιθανόν προ του 1830, βρίσκεται στην Κάτω Άμφεια της Τ.Κ. Άμφειας.
Παλιός Οικισμός Γαρδικίου	Οικισμός προ του 1830 ο οποίος βρίσκεται στη θέση Ξεροχώραφο της Τ.Κ. Άμφειας.
Ι.Μ. Προδρόμου/ Μονή Γαρδικίου	Μονή του 14ου, 16ου αι. με μεταγενέστερες επεμβάσεις στην Τ.Κ. Άμφειας.
Ι.Ναός Αγίας Βαρβάρας	Μονόχωρος ναός των τελών του 18ου αι με δίρριχτη στέγη στην Τ.Κ. Πολιανής.
Ι.Ναός Παναγιάς	Μονόχωρος, καμαροσκεπής, ημιρεπρωμένος ναός στην Τ.Κ. Πολιανής.
Ι.Ναός Αγίου Δημητρίου	Μονόχωρος ναός των τελών του 19ου με αρχές του 20ου αι. με δίρριχτη στέγη στην Τ.Κ. Άνθειας.
Ι.Ναός Αγίας Τριάδας	Μονόχωρος ναός των τελών του 18-19 ου αι. με δίρριχτη στέγη στην Τ.Κ. Πολιανής
Κτίριο φερόμενης ιδιοκτησίας Υπουργείου Οικονομικών	Κτίριο υπο Χαρακτηρισμό. Κληροδότημα Αποστολακη στην ΤΚ Θουρίας.

A3.2.2.4 Περιοχές εκτός σχεδίου δόμησης χωρίς κάποια μορφή σχεδιασμού (ΠΕΧ)

Οι περιοχές εκτός σχεδίου μη υπαγόμενες στη γενική νομοθεσία περί εκτός σχεδίου δόμησης (ΠΕΧ) έχουν καλυφθεί από προηγούμενες κατηγορίες.

A3.2.2.5 Λοιπά αξιόλογα οικιστικά σύνολα, τοπία ή διαδρομές

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο υιοθετήθηκε στις 20-10-2000 στη Φλωρεντία και κυρώθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης στις 01-03-2004. Η Ελλάδα υπέγραψε τη Συνθήκη στις 13/12/2000 και την κύρωσε με το Νόμο 3827/2010 «Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου» (ΦΕΚ 30/Α/2010).

Η Ευρωπαϊκή σύμβαση του Τοπίου (European Landscape Convention - ELC) θεωρεί το τοπίο ως «σημαντικό μέρος της ποιότητας ζωής των ανθρώπων παντού, στις αστικές περιοχές και στην ύπαιθρο, στις υποβαθμισμένες περιοχές αλλά και στις περιοχές υψηλής ποιότητας» και το αναγνωρίζει ως «ένα σημείο κλειδί για την ατομική και κοινωνική ευημερία» (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2000). Το European Spatial Development Perspective (ESDP) χαρακτηρίζει τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά ως οικονομικό παράγοντα με αυξανόμενη σημασία για την περιφερειακή ανάπτυξη (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1999). Συνεπώς, το τοπίο μιας χωρικής ενότητας θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ένα ενδογενές δυναμικό χαρακτηριστικό που επηρεάζει όχι μόνο την ποιότητα ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας αλλά και την οικονομική της ανταγωνιστικότητα και την ελκυστικότητά της ως προορισμού.

Το Τοπίο βάσει της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου ορίζεται ως «μία περιοχή, όπως γίνεται αντιληπτή από ανθρώπους, του οποίου ο χαρακτήρας είναι το αποτέλεσμα της δράσης και αλληλεπίδρασης των φυσικών και/ή ανθρώπινων παραγόντων». Αυτό που χαρακτηρίζει δηλαδή ένα τοπίο και το διαφοροποιεί από το περιβάλλον είναι η σχέση με τον άνθρωπο. Το φυσικό περιβάλλον υπάρχει ανεξάρτητα από τον άνθρωπο ενώ ως τοπίο ορίζεται ένα περιβάλλον που γίνεται αντιληπτό από τον άνθρωπο με τις αισθήσεις του και είναι αποτέλεσμα αλληλεπίδρασης φυσικών και ανθρώπινων παραγόντων. Συνεπώς το τοπίο αποτελεί την κοινωνικά αναγνωρισμένη φύση και περιβάλλον. Η αισθητική (οπτική, ακουστική, οσφρητική, αφής, της γεύσης) και συναισθηματική αντίληψη που έχει ένας πληθυσμός για το περιβάλλον του και η αναγνώριση της πολυμορφίας του και των ειδικών ιστορικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών του είναι ουσιώδη για το σεβασμό και τη διαφύλαξη της ταυτότητας του πληθυσμού και την ατομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Επιπρόσθετα, η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης προϋποθέτει την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής, πολιτισμικής, κοινωνικής και οικονομικής διάστασης με καθολικό και ολοκληρωμένο τρόπο, δηλαδή εφαρμόζοντας τες στο σύνολο της επικράτειας. Η σύγχρονη αντίληψη για το τοπίο εκφράζει την προώθηση της ποιότητας του περιβάλλοντος που ζουν οι άνθρωποι, και η θεώρηση αυτή αποτελεί προϋπόθεση για την ατομική και κοινωνική ευεξία, για τη βιώσιμη ανάπτυξη και αποτελεί πόρο οικονομικής δραστηριότητας.

Η περιοχή μελέτης δεν περιλαμβάνει εκτάσεις που σχετίζονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 της Σύμβασης για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά κάθε κράτος-μέλος της Σύμβασης οφείλει να δημιουργήσει ένα ή περισσότερα ευρετήρια άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Τα ευρετήρια αυτά πρέπει να ενημερώνονται τακτικά, ενώ κάθε κράτος-μέλος, όταν υποβάλλει την περιοδική έκθεσή του (periodic report) στην Επιτροπή, πρέπει να παρέχει, μεταξύ άλλων, στοιχεία που να αφορούν το/τα εθνικά ευρετήρια άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Εντός του ευρετηρίου έχει καταγραφεί «*Ο πολιτισμός της ελιάς και του ελαιόλαδου*» που συναντάται σε όλη τη χώρα και δεν αποτελεί μοναδικό στοιχείο της περιοχής μελέτης. Σύμφωνα με το Δελτίο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, το δέντρο της ελιάς απαντάται σε ολόκληρη την Ελλάδα, εκτός από τους ορεινούς όγκους και ορισμένα νησιά. Η ηπειρωτική Ελλάδα (κυρίως Πελοπόννησος, Στ. Ελλάδα, Ήπειρος, Θεσσαλία), η Κρήτη, τα νησιά του Αιγαίου (κυρίως Λέσβος, Χίος, Θάσος, Σάμος, Δωδεκάνησα) και του Ιονίου αποτελούν κοιτίδα της παγκόσμιας ελαιοκομίας. Οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις ελαιόδεντρων ανέρχονται σε 7.56 εκατ. στρέμματα. Το 31% αυτών των εκτάσεων καλλιεργείται στην Πελοπόννησο και ακολουθεί η Κρήτη με ποσοστό 24%. Οι σημαντικότεροι σε έκταση συγκροτημένοι ελαιώνες εντοπίζονται στη Μεσσηνία (Καλαμάτα, Δ. Μάνη), Φωκίδα (Άμφισσα, Ιτέα), Κρήτη (Ρέθυμνο), Λακωνία (Πετρίνα, Α. Μάνη), Λέσβο, Ήπειρο (Άρτα), Αλεξανδρούπολη (Μάκρη).

Στην παρούσα μελέτη θα ληφθούν τα μέτρα διαφύλαξης/ανάδειξης της ελιάς.

A3.3 Τεχνικές και Περιβαλλοντικές Υποδομές

A3.3.1 Περιβαλλοντικές υποδομές

A3.3.1.1 Ύδρευση

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Καλαμάτας (ΔΕΥΑΚ) είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, κοινωφελούς χαρακτήρα και ιδρύθηκε το έτος 1982 με το Π.Δ. 351 (ΦΕΚ 63/Α/1982).

Η λειτουργία και η οργάνωσή της διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 1069/80 “περί κινήτρων δια την ίδρυσιν Επιχειρήσεων Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως” σύμφωνα με τον οποίο οι επιχειρήσεις αυτές “είναι αρμόδιαι δια την μελέτην, κατασκευήν, συντήρησιν, εκμετάλευσιν, διοίκησιν και λειτουργίαν των δικτύων υδρεύσεως και αποχετεύσεως ακαθάρτων και ομβρίων υδάτων, ως και μονάδων επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων της περιοχής αρμοδιότητός των”.

Αρχικά η περιοχή αρμοδιότητας της ΔΕΥΑΚ ήταν η πόλη της Καλαμάτας ενώ με Απόφαση της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΦΕΚ 989/Α/2000), η περιοχή επανακαθορίζεται για να περιλάβει και τα Τοπικά Διαμερίσματα του διευρυμένου με το σχέδιο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ Δήμου Καλαμάτας. Με νέα επέκταση με το σχέδιο «Καλλικράτης» η περιοχή επανακαθορίστηκε για να περιλάβει και τους πρώην Δήμους Άριος, Αρφαρών, Θουρίας.

Από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα η ΔΕΥΑΚ έχει δημιουργήσει και λειτουργεί σημαντικά έργα υποδομών τα οποία επηρεάζουν θετικά την ποιότητα ζωής των κατοίκων της περιοχής αρμοδιότητάς της.

Το νερό του δικτύου της ΔΕΥΑΚ προέρχεται κυρίως από τις πηγές Πηδήματος του ποταμού Άρι που βρίσκονται στην ΤΚ Πηδήματος της ΔΕ Αρφαρών, 17 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Καλαμάτας. Οι πηγές αυτές είναι υπερτοπικής σημασίας, δεδομένου ότι από αυτές υδρεύονται χιλιάδες κάτοικοι της πόλης της Καλαμάτας, των γύρω περιοχών καθώς και οι Δήμοι Δυτικής Μάνης και Μεσσήνης.

Την εκμετάλλευση του νερού αυτού έχει ο Σύνδεσμος Ύδρευσης Δήμων Καλαμάτας, Μεσσήνης και Κοινοτήτων περιοχής Καλαμάτας, ο οποίος προμηθεύει και τη ΔΕΥΑΚ.

Η απολύμανση του νερού για προληπτικούς και μόνο λόγους, γίνεται συνεχώς με αέριο χλώριο στις εγκαταστάσεις του Πηδήματος και το νερό στο δίκτυο δεν παρουσιάζει καμία μικροβιολογική επιβάρυνση. Καθημερινά σχεδόν γίνεται έλεγχος του υπολειμματικού χλωρίου στο δίκτυο, ενώ ο τακτικός μικροβιολογικός έλεγχος δείχνει μηδενική παρουσία στο νερό του δικτύου ανεπιθύμητων μικροβιακών δεικτών όπως ολικών και κοπρανωδών κολοβακτηριοειδών, E. coli και εντερόκοκκων.

Στοιχεία για τις υποδομές αντλήθηκαν από τη ΔΕΥΑΚ (υπ' αρ. πρωτ. 3766/49/23-01-2024 έγγραφο) και από τις μελέτες «Σύνταξη Γενικού Σχεδίου Ύδρευσης (MASTER PLAN) ΔΕΥΑ Καλαμάτας» και το «Σχέδιο Ασφάλειας Νερού (ΣΑΝ) ΔΕΥΑ Καλαμάτας» οι οποίες συντάχθηκαν από την εταιρεία HYDROMENT Σύμβουλοι Μηχανικοί Α.Ε.

Η ετήσια παροχή νερού από τη ΔΕΥΑΚ στους πελάτες της φθάνει τα 5650000 m³. Το νερό είναι κατάλληλο σαν πόσιμο και η ποιότητά του ελέγχεται τακτικά στα εργαστήρια της ΔΕΥΑΚ.

Η άδεια χρήσης νερού στη ΔΕΥΑ Καλαμάτας έχει χορηγηθεί με τη με αρ. πρωτ. 87358/24-06-2019 (ΑΔΑ: 97ΥΗΟΡ1Φ-872) Απόφαση Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, για εκμετάλλευση μέχρι 1493875 m³/year.

Η άδεια χρήσης νερού έχει χορηγηθεί στον Σύνδεσμο Ύδρευσης Καλαμάτας με τις με αρ. πρωτ. 75327/5567 (Π.Ε. 2015)/17-02-2016 (ΑΔΑ: 7Υ0ΛΟΡ1Φ-6Κ9) και 127402/13-07-2018 (ΑΔΑ: Ω1ΘΕΟΡ1Φ-Ο4Χ) Αποφάσεις Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, για εκμετάλλευση μέχρι 7476350 m³/year και 1276916 m³/year, αντίστοιχα.

Οι παραπάνω άδειες αφορούν θέσεις υδροληψίας εντός του Δήμου Καλαμάτας, οι οποίες ωστόσο τροφοδοτούν και τους όμορους Δήμους.

Οι υδρευτικές υδροληψίες που βρίσκονται στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) καθώς και τα χαρακτηριστικά αυτών παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας Α3.23: Υδρευτικές υδροληψίες στην περιοχή μελέτης

Α/Α	ΔΕ	ΤΚ	ΤΟΠΩΝΥΜΙΟ	ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΔΕΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ ΝΕΡΟΥ	Χ	Υ	ΥΨΟΜΕΤΡΟ ΥΔΡΟΛΗΨΙΑΣ	ΒΑΘΟΣ ΔΙΑΤΡΗΣΗΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΕΥΣΙΜΗ ΠΑΡΟΧΗ (m ³ /h)	ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ	ΕΜΣΥ	ΑΔΑ
1	ΑΡΦΑΡΩΝ	ΑΓ. ΦΛΩΡΟΣ	ΑΓ. ΦΛΩΡΟΣ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ	Γ1	324763	4115130	46	425	50	ΑΓ. ΦΛΩΡΟΣ - ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΑΙΚΑ	0100008505685	97ΥΗΟΡ1Φ-872
2		ΑΓΡΙΛΟΣ	ΑΓΡΙΛΟΣ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ	Γ2	327142	4112269	212	270	70	ΑΓΡΙΛΟΣ - ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ	0100008501411	97ΥΗΟΡ1Φ-872
3		ΑΓΡΙΛΟΣ	ΑΓΡΙΛΟΣ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ	Γ3	327996	4111954	284	280	50	ΑΓΡΙΛΟΣ - ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ	0100008505701	97ΥΗΟΡ1Φ-872
4		ΠΗΔΗΜΑ	ΠΗΔΗΜΑ ΠΗΓΕΣ	ΠΗΓΗ	Π5	326381	4111490	14			ΑΡΙΟΧΩΡΙ, ΠΛΑΤΥ, ΑΣΠΡΟΠΟΥΛΙΑ, ΑΛΩΝΙΑ, ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΣ	0100008501098	97ΥΗΟΡ1Φ-872
5		ΠΗΔΗΜΑ	ΠΗΔΗΜΑ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ	Γ7	326541	4112529	81	108	80	ΑΡΦΑΡΑ	0100008505743	97ΥΗΟΡ1Φ-872
6		ΑΡΦΑΡΑ	ΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ	Γ8	326777	4114587	152	170	25	ΑΡΦΑΡΑ	0100008505750	97ΥΗΟΡ1Φ-872
7		ΠΗΔΗΜΑ	ΠΗΔΗΜΑ ΠΗΓΕΣ	ΠΗΓΗ	Π13	326373	4111442	14		60	ΑΡΦΑΡΑ	0100008501205	97ΥΗΟΡ1Φ-872
8		ΑΡΦΑΡΑ ΑΝΩ	ΑΡΦΑΡΑ ΑΝΩ 1	ΠΗΓΑΔΙ	ΠΗΓ1	333321	4115209	828			ΑΡΦΑΡΑ ΑΝΩ	0100008501643	97ΥΗΟΡ1Φ-872
9		ΑΡΦΑΡΑ ΑΝΩ	ΑΡΦΑΡΑ ΑΝΩ 2	ΠΗΓΑΔΙ	ΠΗΓ2	333452	4115232	827			ΑΡΦΑΡΑ ΑΝΩ	0100008505891	97ΥΗΟΡ1Φ-872
10		ΑΡΦΑΡΑ ΑΝΩ	ΑΡΦΑΡΑ ΑΝΩ 3	ΠΗΓΑΔΙ	ΠΗΓ3	333491	4115279	837			ΑΡΦΑΡΑ ΑΝΩ	0100008501676	97ΥΗΟΡ1Φ-872
11		ΒΡΟΜΟΒΡΥΣΗ	ΒΡΟΜΟΒΡΥΣΗ ΑΝΩ	ΠΗΓΗ	Π21	333248	4119920	851			ΒΡΟΜΟΒΡΥΣΗ ΑΝΩ	0100008505461	97ΥΗΟΡ1Φ-872
12		ΒΡΟΜΟΒΡΥΣΗ	ΒΡΟΜΟΒΡΥΣΗ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ	Γ9	326693	4116655	294	312	70	ΒΡΟΜΟΒΡΥΣΗ ΣΤΑΜΑΤΙΝΟΥ	0100008501510	97ΥΗΟΡ1Φ-872
13		ΠΗΔΗΜΑ	ΠΗΔΗΜΑ	ΠΗΓΗ		326366	4111424			30000-40000	ΑΙΘΑΙΑ, ΑΝΘΕΙΑ, ΘΟΥΡΙΑ, ΜΙΚΡΟΜΑΝΗ, ΑΡΙΟΣ, ΑΜΜΟΥ,	0100015674814	7ΥΟΛΟΡ1Φ-6Κ9
14			ΠΕΡΑ ΠΗΔΗΜΑ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ		325934	4110366		103	300		0100015674822	7ΥΟΛΟΡ1Φ-6Κ9
15			ΑΓΙΟΣ ΦΛΩΡΟΣ	ΠΗΓΗ		324164.02	4115570.46			300	ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΟΙΧΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	0100006300642	Ω1ΘΕΟΡ1Φ-Ο4Χ
16	ΘΟΥΡΙΑΣ	ΑΜΦΕΙΑ ΑΝΩ	ΑΜΦΕΙΑ ΑΝΩ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ	Γ4	327696	4107616	230	320	40	ΑΜΦΕΙΑ ΑΝΩ	0100008505719	97ΥΗΟΡ1Φ-872
17		ΑΜΦΕΙΑ ΚΑΤΩ	ΑΜΦΕΙΑ ΚΑΤΩ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ	Γ5	328231	4108710	215	301	50	ΑΜΦΕΙΑ ΚΑΤΩ	0100008501486	97ΥΗΟΡ1Φ-872
18		ΠΟΛΙΑΝΗ	ΠΟΛΙΑΝΗ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ	Γ16	334888	4113880	646	32	3.5	ΠΟΛΙΑΝΗ	0100008505800	97ΥΗΟΡ1Φ-872
19	ΑΡΙΟΣ	ΑΡΙΟΧΩΡΙΟΥ	ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ	ΓΕΩΤΡΗΣΗ		324812	4111786		102	210		0100015674848	7ΥΟΛΟΡ1Φ-6Κ9

Τα αντλιοστάσια που εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης καθώς και τα χαρακτηριστικά αυτών παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας Α3.24: Αντλιοστάσια στην περιοχή μελέτης

A/A	ΔΕ	ΚΩΔΙΚΟΣ	X	Y
1	ΑΡΦΑΡΩΝ	A1	332240	4120156
2		A2	327150	4112270
3		A3	327963	4112692
4		A4	326691	4116655
5		A5	327616	4116426
6		A6	329381	4118043
7		A7	333533.36	4115725.45
8		A8	326373	4111442
9		A9	330213.67	4116049.16
10		A10	326381	4111490
11	ΘΟΥΡΙΑΣ	A11	334849	4113847
12		A12	327692	4107612

Οι Δεξαμενές που εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης καθώς και τα χαρακτηριστικά αυτών παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας Α3.25: Δεξαμενές στην περιοχή μελέτης

A/A	ΔΕ	ΚΩΔΙΚΟΣ	Χ	Υ	ΟΝΟΜΑ	ΥΔΡΟΛΗΨΙΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΛΗΓΕΙ ΣΤΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗ	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ (m ³ /h)	ΑΓΩΓΟΣ (φ)	ΑΓΩΓΟΣ (m)
1	ΑΡΦΑΡΩΝ	Δ8	326803	4112247		Γ7 (ΥΔΡΕΥΣΗ ΠΡΑΣΙΝΟ)	80	110	440
2		Δ9	326781	4114582	ΑΓ. ΒΑΣΙΛΗΣ ΑΡΦΑΡΩΝ	Γ8 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	60	100	10
3		Δ10	326157	4113889	ΑΡΦΑΡΑ ΚΕΝΤΡΟ ΛΟΦΟΣ	Π13 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	140	160	3200
4		Δ13	332240	4120156	ΑΝΩ ΒΡΟΜΟΒΡΥΣΗ	Π21 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	60	ΣΥΣΤΗΜΑ ΒΑΡΥΤΙΚΟ	
5		Δ14	326220	4117540	ΔΡΕΜΙ ΒΡΟΜΟΒΡΥΣΗΣ	Γ9 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	70	90	1360
6		Δ24	327067	4112331	ΑΡΦΑΡΑ ΣΚΟΜΟΡΑ	Π13 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	260		
7		Δ26	327150	4112270	ΑΓΡΙΛΟΣ ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ	Γ2 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	65		
8		Δ27	327963	4112692	ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ	Γ2 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	30		
9		Δ28	328985	4112848	ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ	Γ2 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	60		
10		Δ29	329028	4111641	ΑΓΡΙΛΟΣ	Γ2 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	80	140	2070
				Γ3 (ΥΔΡΕΥΣΗ)		1200			
11		Δ30	326691	4116655	ΒΡΟΜΟΒΡΥΣΗ	Γ9 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	90		
12		Δ32	327616	4116426	ΣΤΑΜΑΤΙΝΟΥ	Γ9 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	65		
13		Δ33	329381	4118043	ΠΕΥΚΟ	Γ9 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	10		
14		Δ34	329994	4117723	ΠΕΛΕΚΗΤΟ	Γ9 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	50		
15		Δ35	333533.36	4115725.45			7.5		
16		Δ37	325007	4115189	ΑΓ. ΦΛΩΡΟΣ	Γ1 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	160	110	560
17	Δ55	333311	4115351	ΑΡΦΑΡΑ					
18	ΘΟΥΡΙΑΣ	Δ1	326206	4108598	ΑΝΘΕΙΑ ΠΑΛΙΑ ΥΨΗΛΗ ΖΩΝΗ	ΠΗΓΗ ΠΗΔΗΜΑ (ΥΔΡΕΥΣΗ)	90		
19		Δ2	326129	4108432	ΑΝΘΕΙΑ ΝΕΑ ΧΑΜΗΛΗ ΖΩΝΗ	ΠΗΓΗ ΠΗΔΗΜΑ (ΥΔΡΕΥΣΗ)	300		
20		Δ3	326367	4106200	ΘΟΥΡΙΑ	ΠΗΓΗ ΠΗΔΗΜΑ (ΥΔΡΕΥΣΗ)	240		
21		Δ4	326370	4106147	ΜΙΚΡΟΜΑΝΗ	ΠΗΓΗ ΠΗΔΗΜΑ (ΥΔΡΕΥΣΗ)	250		
22		Δ5	327540	4108768		Γ5 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	50	125	560
23		Δ17	334236	4113632	ΠΟΛΙΑΝΗ	Γ16 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	40	110	1040
24		Δ21	326359	4106882	ΑΙΘΑΙΑ	ΠΗΓΗ ΠΗΔΗΜΑ (ΥΔΡΕΥΣΗ)	75		
25		Δ41	334849	4113847	ΠΟΛΙΑΝΗ	Γ16 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	18		
26		Δ43	327692	4107612	ΑΝΩ ΑΜΦΕΙΑ	Γ4 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	55		
27		Δ44	328536	4108026	ΑΝΩ ΑΜΦΕΙΑ	Γ4 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	65	125	1030
28	Δ45	327685	4108764	ΚΑΤΩ ΑΜΦΕΙΑ	Γ5 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	90			
29	ΑΡΙΟΣ	Δ6	323500	4111350	ΑΡΙΟΧΩΡΙ ΠΛΑΤΥ ΑΝΕΜ. ΑΛΩΝ. ΑΣΠΡ.	Π5 (ΥΔΡΕΥΣΗ)	160	125	3500
30		Δ19	322572	4108058	ΑΡΙΣ	ΠΗΓΗ ΠΗΔΗΜΑ (ΥΔΡΕΥΣΗ)	400		
31		Δ20	322561	4108062	ΑΜΜΟΣ	ΠΗΓΗ ΠΗΔΗΜΑ (ΥΔΡΕΥΣΗ)	240		

A3.3.1.2 Άρδευση

Για τις ανάγκες άρδευσης κυρίως πεδινών εκτάσεων περίπου 800 στρ, παρόχθιες του ποταμού Παμίσου στις ΤΚ Αλωνίων και Άμμου της ΔΕ Άριος, έχει κατασκευαστεί **εγγειοβελτιωτικό έργο**, το οποίο περιλαμβάνει αντλιοστάσιο που αποτελείται από τέσσερις (4) υποβρύχιες αντλίες παροχής 60 m³/h, υπόγειο αρδευτικό δίκτυο κατά μήκος και παράπλευρα στον ασφαλτοστρωμένο δρόμο από την

TK Αλωνίων προς την TK Άμμου, από σωλήνες PE 3^{ης} γενιάς διατομών από Φ225 έως Φ90 και μήκος περίπου 1400 m.

Ο Δήμος Καλαμάτας μπορεί να εκμεταλλεύεται μέχρι 378000 m³/year για την άρδευση 600 στρ με κηπευτικά και 200 στρ με ελαιόδεντρα, σύμφωνα με την υπ' αρ. πρωτ. 54999/4795/03-07-2015 (ΑΔΑ: 7ΑΦΞΟΡ1Φ-Γ9Σ) Απόφαση Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.

Για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών στα όρια των ΔΕ Αρφαρών, Άριος και Καλαμάτας του Δήμου Καλαμάτας, των ΔΕ Ανδανίας, Δωρίου, Μελιγαλά και Οιχαλίας του Δήμου Οιχαλίας, της ΔΕ Ανδρούσας του Δήμου Μεσσήνης και της ΔΕ Αετού του Δήμου Τριφυλίας της ΠΕ Μεσσηνίας, έχουν διανοιχθεί **59 γεωτρήσεις** εντός αυτών των Δήμων.

Ο ΓΟΕΒ Παμίσου μπορεί να εκμεταλλεύεται τις γεωτρήσεις αυτές σύμφωνα με την υπ' αρ. πρωτ. 171806/16-01-2023 (ΑΔΑ: Ψ0ΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ) Απόφαση Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.

Για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών στα όρια των Κοινοτήτων Βαλύρας, Λάμπαινας και Αριστοδημείου της ΔΕ Ιθώμης του Δήμου Μεσσήνης, **των Κοινοτήτων Αγ. Φλώρου, Αρφαρών και Πλατέος της ΔΕ Αρφαρών του Δήμου Καλαμάτας** και της Κοινότητας Σκάλας της ΔΕ Μελιγαλά του Δήμου Οιχαλίας της ΠΕ Μεσσηνίας έχει κατασκευαστεί το **κλειστό αρδευτικό δίκτυο Αγίου Φλώρου** από τις πηγές Αγίου Φλώρου.

Το κλειστό σωληνωτό δίκτυο ζώνης Αγ. Φλώρου εκτείνεται σε έκταση (ακαθάριστη) 16112 στρ. από την οποία τα 14700 στρ. αποτελούν καθαρή καλλιεργήσιμη έκταση. Ο ΓΟΕΒ Παμίσου μπορεί να εκμεταλλεύεται μέχρι 16536960 m³/year, σύμφωνα με την υπ' αρ. πρωτ. 171806/16-01-2023 (ΑΔΑ: Ψ0ΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ) Απόφαση Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.

Το δίκτυο τροφοδοτείται από το αντλιοστάσιο του Αγίου Φλώρου, το οποίο τροφοδοτείται με φυσική ροή από κανάλι από τις πηγές του Αγίου Φλώρου, το οποίο έχει πίεση εξόδου ίση με 79.0 (απόλυτο υψόμετρο). Στο αντλιοστάσιο υπάρχει παροχομετρικό, χωρίς υπερυψωμένη δεξαμενή, με άντληση απ' ευθείας στο δίκτυο μέσω αεροφυλακίου δημιουργίας και διατήρησης της πίεσεως. Η συνολική μέγιστη παροχή του αντλιοστασίου είναι 4920 m³/hr (1367 l/sec) σε ονομαστικό μανομετρικό ύψος 64 m.Σ.Υ. Η εκμεταλλεύσιμη παροχή ισούται με 3000 m³/hr. Το κλειστό αρδευτικό δίκτυο αποτελείται από υπόγειους σωλήνες σε δενδριτική διάταξη, με διαμέτρους που κυμαίνονται από Φ100 έως Φ900. Το υλικό των αγωγών του υφιστάμενου δικτύου μέχρι τη διάμετρο Φ500 είναι αμιαντοσιμέντο, ενώ για μεγαλύτερες διαμέτρους είναι από χάλυβα. Το συνολικό μήκος του υφιστάμενου δικτύου είναι 58321 m, με τα 5355 m να αφορούν χαλύβδινους αγωγούς και τα υπόλοιπα αγωγούς αμιάντου. Όπως

προαναφέρθηκε, το έργο δεν αφορά την άρδευση μόνο της περιοχής μελέτης αλλά και περιοχές των όμορων Δημοτικών Ενοτήτων.

Για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών στα όρια των Τοπικών Κοινοτήτων Μεσσήνης, Τριόδου, Μαυρομματίου Παμίσου, Πιπερίτσης και Καρτερολίου της ΔΕ Μεσσήνης του Δήμου Μεσσήνης, των **Τοπικών Κοινοτήτων Θουρίας, Αιθαιάς, Ανθείας, Μικρομάνη της ΔΕ Θουρίας του Δήμου Καλαμάτας**, των Τοπικών Κοινοτήτων Άριος, Άμμου, Αλωνίων και Ασπροπουλιάς της ΔΕ Άριος του Δήμου Καλαμάτας και των Τοπικών Κοινοτήτων Σπερχογείας, Αντικαλάμου, Ασπροχώματος και Καλαμάτας, της ΔΕ Καλαμάτας του Δήμου Καλαμάτας, της ΠΕ Μεσσηνίας έχει κατασκευαστεί το **ανοικτό αρδευτικό δίκτυο από τα θυροφράγματα υδροληψίας επί των ποταμών Παμίσου και Άρι**. Το ανοικτό αρδευτικό δίκτυο διωρύγων Α΄ ζώνης Παμίσου εξυπηρετεί μία έκταση 30000 στρεμμάτων. Η έκταση αυτή εκτείνεται ανατολικά της πόλης της Καλαμάτας. Στην περιοχή καλλιεργούνται πατάτες, τριφύλλι, φυστίκια, ρύζι, καλαμπόκι, αμπέλια και λιγότερο ελιές. Στην αρδευόμενη περιοχή υπάρχουν δύο ποτάμια, ο Πάμισος και ο Άρις.

Ο Πάμισος πηγάζει από της πηγές Αγ. Φλώρου και εκβάλλει στον Μεσσηνιακό Κόλπο. Ο Άρις πηγάζει από τις πηγές Πηδήματος και απορρέει μέσω των τάφρων Λυγδού, Ρήνα και Στρογγύλη στον Μεσσηνιακό Κόλπο. Η παροχή του ποταμού Παμίσου κατά τους θερινούς μήνες, είναι η παροχή των πηγών του Αγ. Φλώρου. Υπάρχουν και άλλοι χείμαρροι οι οποίοι τροφοδοτούν τον ποταμό Πάμισο κατά τους χειμερινούς μήνες. Η παροχή του ποταμού Άρι, είναι η παροχή των πηγών του Πηδήματος, τροφοδοτεί τα αρδευτικά έργα της περιοχής του Άρι, Αιθαιάς, Άμφειας και χύνεται στη θαλάσσια περιοχή των Ακοβίτικων (Διασπορά). Δεν πρόκειται για φράγματα συγκέντρωσης νερού αλλά για θυροφράγματα εκτροπής του και για τον λόγο αυτό δεν σχηματίζεται λεκάνη κατάκλυσης - λιμνοδεξαμενή.

Από το φράγμα στον ποταμό Άρι ξεκινά η διώρυγα Δ1΄, η οποία τροφοδοτεί την 1Δ και τις Δ1 διώρυγες (κύριες διώρυγες του βόρειου τμήματος). Η τροφοδοσία της 1Δ και Δ1΄ γίνεται με αντλιοστάσιο και κλειστό αγωγό. Από της διώρυγες αυτές τροφοδοτείται δίκτυο καναλέτων μέσω του οποίου διανέμεται το νερό στους καλλιεργητές.

Από το φράγμα στον Πάμισο ποταμό τροφοδοτούνται οι δύο κύριες διώρυγες της δεύτερης περιοχής, η Α.Π.Δ. η οποία ρέει στην ανατολική όχθη κατά μήκος του ποταμού και η Δ.Π.Δ. η οποία ρέει κατά μήκος της δυτικής όχθης του ποταμού. Αυτές τροφοδοτούν ένα δευτερεύον δίκτυο διωρύγων το οποίο εκτείνεται σε όλη την περιοχή και από το οποίο τροφοδοτούνται τα καναλέττα μέσω του οποίου διανέμεται το νερό στους καλλιεργητές. Οι διώρυγες έχουν συνολικό μήκος 3897478 m, ενώ τα καναλέττα έχουν συνολικό μήκος 3713133 m.

Στην περιοχή έχει κατασκευαστεί και μια πρόσθετη διώρυγα ορθογωνικής διατομής, η διώρυγα Μπουρνιά. Έχει μήκος 8330 m και εξυπηρετεί έκταση 3500 στρεμμάτων στο νότιο τμήμα της περιοχής.

Τροφοδοτείται από την Α.Π.Δ. στο φρεάτιο διανομής των 5Δ και 6Δ και διέρχεται ανατολικά του Παμίσου.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των εκτάσεων αρδεύεται με επιφανειακή άρδευση - κατάκλιση και τεχνητή βροχή και το μικρότερο ποσοστό αρδεύεται με σταγονίδια (Δ/νση Γεωργίας και Κτηνοτροφίας Μεσσηνίας, Τμήμα Εγγείων Βελτιώσεων και Υδροοικονομίας). Πρέπει τέλος να σημειωθεί ότι σύμφωνα με στοιχεία της Ν.Α. Μεσσηνίας, δεν υπάρχουν πηγές ή γεωτρήσεις στην περιοχή του έργου και σε ακτίνα 500 m γύρω από την περιοχή αυτή.

Ο ΓΟΕΒ Παμίσου μπορεί να εκμεταλλεύεται μέχρι 32386667 m³/year, σύμφωνα με την υπ' αρ. πρωτ. 171806/16-01-2023 (ΑΔΑ: Ψ0ΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ) Απόφαση Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.

Για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών 647 στρ στα όρια της Τοπικής Κοινότητας Πηδήματος, της ΔΕ Αρφαρών του Δήμου Καλαμάτας έχει κατασκευαστεί το **αρδευτικό δίκτυο Πηδήματος** από την πηγή Πηδήματος. Το αρδευτικό δίκτυο Πηδήματος αποτελείται από την πηγή Πηδήματος και έχει συνολικό μήκος καναλιών 7881 μέτρα και εκμεταλλεύσιμη παροχή 167 m³/hr. Ο ΓΟΕΒ Παμίσου μπορεί να εκμεταλλεύεται μέχρι 721494 m³/year, σύμφωνα με την υπ' αρ. πρωτ. 171806/16-01-2023 (ΑΔΑ: Ψ0ΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ) Απόφαση Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.

Οι παραπάνω άδειες αφορούν θέσεις υδροληψίας κυρίως εντός του Δήμου Καλαμάτας, οι οποίες ωστόσο τροφοδοτούν και τους όμορους Δήμους.

Οι αρδευτικές υδροληψίες που βρίσκονται στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) καθώς και τα χαρακτηριστικά αυτών παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας Α3.26: Αρδευτικές υδροληψίες στην περιοχή μελέτης

Α/Α	ΔΕ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΓΕΩΤΡΗΣΗΣ	ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΤΟΠΩΝΥΜΙΟ	Χ	Ψ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΔΕΗ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΓΕΩΤΡΗΣΗΣ	ΑΔΕΙΑ ΧΡΗΣΗΣ 171806/16-01-2023	ΙΣΧΥΣ Ρ(kw)	ΠΑΡΟΧΗ Q(m ³ /h)	ΕΜΣΥ	ΑΔΑ
1	ΑΡΦΑΡΩΝ	Γ 41	ΠΛΑΤΥ	ΠΛΑΤΥ	323743	4112265	333522125	ΕΝΕΡΓΗ	ΝΑΙ	30	50 88	0100019983005	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
2		Γ 42	ΠΛΑΤΥ	ΠΛΑΤΥ	324195	4112806	393800079	ΑΝΕΝΕΡΓΗ	ΝΑΙ	0	120	0100019983187	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
3		Γ 43	ΑΡΦΑΡΑ	ΑΡΦΑΡΑ	324456	4113017		ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΟΧΗ	ΝΑΙ	56	150	0100019986941	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
4		Γ 44	ΑΡΦΑΡΑ	ΑΡΦΑΡΑ ΑΓ.ΚΩΝ.	324776	4113973	393800061	ΕΝΕΡΓΗ	ΝΑΙ	56	150	0100019986826	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
5		Γ 45	ΑΡΦΑΡΑ	ΑΛΩΝΙΑ	324814	4112542	333508333	ΕΝΕΡΓΗ	ΝΑΙ	56	150	0100019982908	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
6		Γ 46	ΑΡΦΑΡΑ	ΑΡΦΑΡΑ ΡΑΧΗ	324853	4113021		ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΟΧΗ	ΝΑΙ	112	300	0100019983104	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
7		Γ 47	ΑΡΦΑΡΑ	ΑΡΦΑΡΑ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΟ Γ4	325304	4112684	393800054	ΕΝΕΡΓΗ	ΝΑΙ	56	150	0100019982916	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
8		Γ 48	ΑΡΦΑΡΑ	ΑΡΦΑΡΑ	324632	4113383	393800024	ΕΝΕΡΓΗ	ΝΑΙ		60	0100019986834	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
9		Γ 50	ΑΡΦΑΡΑ	ΑΡΦΑΡΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΛΑΡΔΑ	324667	4112517		ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΟΧΗ	ΝΑΙ	56	115	0100019983096	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
10	ΑΡΙΟΣ	Γ 35	ΑΣΠΡΟΠΟΥΛΙΑ	ΑΣΠΡΟΠΟΥΛΙΑ	324262	4109767	393800080	ΕΝΕΡΓΗ	ΝΑΙ	134	350	0100019983203	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
11		Γ 36	ΑΣΠΡΟΠΟΥΛΙΑ	ΑΣΠΡΟΠΟΥΛΙΑ	324188	4109172	393800040	ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΟΧΗ	ΝΑΙ		60	0100019983112	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
12		Γ 37	ΑΡΙΟΧΩΡΙ	ΑΡΙΟΧΩΡΙ	324373	4110854	393800081	ΕΝΕΡΓΗ	ΝΑΙ	75	80	0100019983195	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
13		Γ 38	ΑΛΩΝΙΑ	ΑΛΩΝΙΑ	323747	4110854	393800078	ΕΝΕΡΓΗ	ΝΑΙ	45	100	0100019983054	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
14		Γ 39	ΑΛΩΝΙΑ	ΑΛΩΝΙΑ	323706	4110302	333574347	ΕΝΕΡΓΗ	ΝΑΙ		30	0100019987030	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
15		Γ 40	ΑΡΙΟΧΩΡΙ	ΑΡΙΟΧΩΡΙ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΟ ΡΑΧΕΣ	323669	4111331	333522126	ΕΝΕΡΓΗ	ΝΑΙ	22.5	ΑΡΧΙΚΑ 70 ΤΩΡΑ 30	0100019986818	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
16		Γ 51	ΑΡΙΟΧΩΡΙ	ΑΡΙΟΧΩΡΙ	324829	4111283	393800046	ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ	ΝΑΙ		300	0100019986933	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ
17		Γ 62	ΑΣΠΡΟΠΟΥΛΙΑ	ΑΣΠΡΟΠΟΥΛΙΑ	324823	4109015		ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΟΧΗ	ΝΑΙ			0100019983120	ΨΟΚΨΟΡ1Φ-6ΥΦ

A3.3.1.3 Διαχείριση λυμάτων

Η πόλη της Καλαμάτας διαθέτει σήμερα αξιόλογο **δίκτυο ακαθάρτων** το οποίο καλύπτει σχεδόν το σύνολο της πόλης, ενώ οι περισσότερες περιοχές της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας διαθέτουν δίκτυο ακαθάρτων.

Η περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) δεν διαθέτει δίκτυο ακαθάρτων και εξυπηρετείται από βόθρους. Ωστόσο, οι οικισμοί Άγιος Φλώρος και Χριστοφιλαίικα διαθέτουν δίκτυο ακαθάρτων, το οποίο συνδέεται με δεξαμενή αποθήκευσης ακαθάρτων, η οποία βρίσκεται δυτικά του Αγίου Φλώρου.

Τα λύματα του οικισμού φτάνουν σήμερα μέσω του βαρυτικού αποχετευτικού δικτύου σε υφιστάμενη τριθάλαμη δεξαμενή αποθήκευσης, η οποία εκκενώνεται 1~2 φορές εβδομαδιαίως από βυτιοφόρα οχήματα μεταφοράς λυμάτων τα οποία διατίθενται στην ΕΕΛ Καλαμάτας.

Προβλέπεται ο επανασχεδιασμός της ΕΕΛ Αγίου Φλώρου για την εξυπηρέτηση μέγιστου ισοδύναμου πληθυσμού 350 κατοίκων και η διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων θα γίνεται στον Πάμισο ποταμό. Με την υπ' αρ. πρωτ. 78420/06-09-2023 Απόφασης Γενικού Διευθυντή Χωροταξικής, Περιβαλλοντικής & Αγροτικής Πολιτικής ΑΔΠΔΕΙ εγκρίθηκαν οι Περιβαλλοντικοί Όροι για την κατασκευή της εν λόγω ΕΕΛ.

Στην **Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων** Καλαμάτας έχει συνδεθεί το δίκτυο ακαθάρτων της ΔΕ Καλαμάτας ενώ οδηγείται με βυτιοφόρα και ποσότητα βοθρολυμάτων από τις περιοχές του Δήμου που δεν διαθέτουν δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων.

Η εγκατάσταση επεξεργασίας αστικών λυμάτων (Βιολογικός Καλαμάτας) βρίσκεται στην Τοπική Κοινότητα Ασπροχώματος και λειτουργεί από το 1986. Η εγκατάσταση επεξεργασίας περιλαμβάνει όλα τα στάδια. Συγκεκριμένα, στη γραμμή επεξεργασίας λυμάτων γίνεται προεπεξεργασία, δευτεροβάθμια επεξεργασία, απολύμανση και χλωρίωση. Στη γραμμή επεξεργασίας ιλύος γίνεται πάχυνση και αφυδάτωση. Η επιτυγχανόμενη απόδοση καθαρισμού των λυμάτων είναι πολύ μεγάλη. Η διάθεση της επεξεργασμένης εκροής γίνεται στον Μεσσηνιακό Κόλπο.

Το Εργαστήριο Ελέγχου Ποιότητας Νερού και Λυμάτων πραγματοποιεί ελέγχους και των νερών της θάλασσας και των ακτών στην περιοχή εκβολής του αγωγού διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων, καθώς και των ακτών κολύμβησης στα όρια του Δήμου Καλαμάτας και σε ολόκληρη την ΠΕ Μεσσηνίας.

A3.3.1.4 Δίκτυα ομβρίων

Σε ότι αφορά το **δίκτυο ομβρίων**, εκτός της ΔΕ Καλαμάτας, η οποία διαθέτει ανά περιοχές δίκτυο ομβρίων, οι υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες (περιοχή μελέτης) δεν διαθέτουν δίκτυο απορροής ομβρίων υδάτων.

A3.3.1.5 Διαχείριση απορριμμάτων

Η διαχείριση των στερεών αποβλήτων του Δήμου γίνεται από τον Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Ο φορέας έχει τη μορφή Αναπτυξιακής Ανώνυμης Εταιρείας και λειτουργεί ως Περιφερειακός Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (Φο.Δ.Σ.Α.) των Ο.Τ.Α. της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Ο Δήμος Καλαμάτας έχει εγκεκριμένο Κανονισμό Καθαριότητας και έχει εκπονήσει Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, το οποίο συντάχθηκε και εγκρίθηκε με την υπ' αρ. 60/11-02-2016 Απόφαση ΔΣ (ΑΔΑ Ω359ΩΕΕ-ΚΥΧ).

Ο Δήμος Καλαμάτας από τον Νοέμβριο του 2013 διαχειρίζεται το σύνολο των Αστικών Σύμμεικτων Απορριμμάτων (ΑΣΑ), μέσω κινητής μονάδας μηχανικής διαλογής – κομποστοποίησης. Συγκεκριμένα, στον χώρο που είχε αρχικά σχεδιαστεί (το 2008) από την Περιφέρεια Πελοποννήσου για την εγκατάσταση και λειτουργία του δεματοποιητή των σύμμεικτων απορριμμάτων, έπειτα από τροποποίηση της σχετικής ΑΕΠΟ, εγκαταστάθηκε και λειτουργεί σύστημα το οποίο αποτελείται από: τεμαχιστή, διαχωριστή, κινητό κέντρο διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών, δεματοποιητή με τυλικτικό, διάταξη κομποστοποίησης σε κλειστούς σάκους και ραφινερία.

Η προσωρινή αποθήκευση των απορριμμάτων, μετά την προσυλλογή τους εντός νάιλον σακούλας από τους δημότες, γίνεται εντός μεταλλικών, γκρι χρώματος κάδων, που βρίσκονται κατανομημένοι σε διάφορα σημεία της πόλης, των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου Καλαμάτας.

Από το 2023, στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Απορριμμάτων Περιφέρειας Πελοποννήσου, το σύνολο των σύμμεικτων απορριμμάτων που συλλέγεται από τους μεταλλικούς

γκρι και τους υπόγειους κάδους, οδηγείται προς διαχείριση στη Μονάδα της Καλλιρρόης Μεσσηνίας (ΜΕΑ II).

Το έργο «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Απορριμμάτων Περιφέρειας Πελοποννήσου» υλοποιείται με τη μέθοδο Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) και προβλέπει την κατασκευή τριών Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων (ΜΕΑ) μέγιστης δυναμικότητας 200.000 τν/έτος, τριών Χώρων Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ) και δύο Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ).

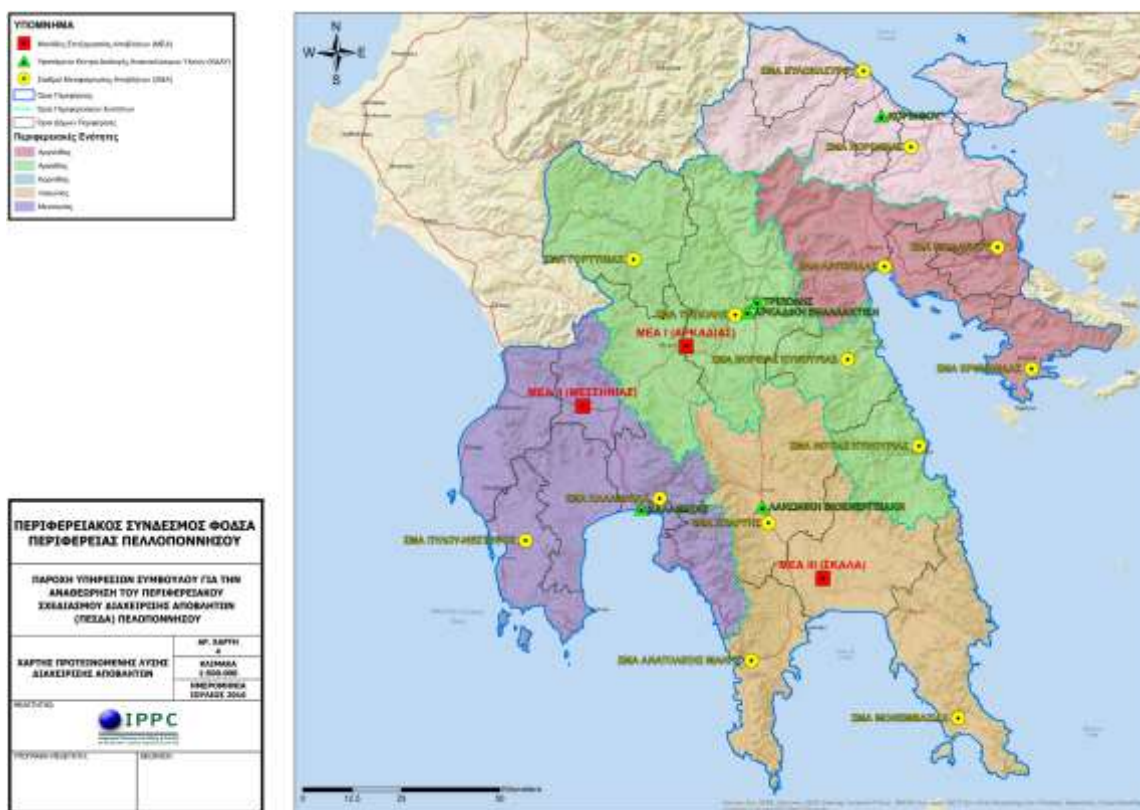
Οι ΜΜΔ/ΜΕΑ-ΧΥΤΥ έχουν χωροθετηθεί σε Αρκαδία, Μεσσηνία και Λακωνία και οι ΣΜΑ σε Κορινθία και Αργολίδα, ώστε η παραλαβή των απορριμμάτων να γίνεται σε απόσταση μικρότερη των 50 km από τις πρωτεύουσες των ΠΕ της Περιφέρειας, συμβάλλοντας στην ελαχιστοποίηση των μεταφορών από τους Δήμους.

Το έργο χρησιμοποιώντας τεχνολογία αιχμής έχει το ελάχιστο δυνατό περιβαλλοντικό και ενεργειακό αποτύπωμα, καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΠΕΣΔΑ) Πελοποννήσου, λειτουργεί παράλληλα και συμπληρωματικά με τα Τοπικά Σχέδια Ανακύκλωσης στην πηγή των Δήμων, ενώ εφαρμόζει τις βέλτιστες πρακτικές κυκλικής οικονομίας.

Με το έργο «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Απορριμμάτων Περιφέρειας Πελοποννήσου» λύνεται το περιβαλλοντικό πρόβλημα της Περιφέρειας Πελοποννήσου για περίοδο πέραν των 30 χρόνων διασφαλίζοντας διαχρονικά την τήρηση των κανόνων της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας για το περιβάλλον με την επίτευξη σταθερά υψηλών περιβαλλοντικών αποδόσεων.

Σύμφωνα με το **ΠΕΣΔΑ Πελοποννήσου** (ΦΕΚ 2044/Β/2017) προτείνεται η κεντρική διαχείριση των υπολοίπων σύμμεικτων αστικών αποβλήτων με τοπική διαχείριση των ανακυκλώσιμων υλικών και δυνατότητα τοπικής διαχείρισης των βιοαποβλήτων που συλλέγονται με διαλογή στην πηγή στο βαθμό που οι μονάδες αυτές πληρούν τα απαιτούμενα τεχνοοικονομικά και περιβαλλοντικά κριτήρια και εξασφαλίζουν παραγωγή εδαφοβελτιωτικού υψηλής ποιότητας με ανταγωνιστικό κόστος.

Σύμφωνα με το ΠΕΣΔΑ θα δημιουργηθεί τοπικό ΣΜΑ, ενδεικτικής δυναμικότητας 35600 τν/γρ, το οποίο και θα χωροθετηθεί στην ΠΕ Μεσσηνίας και συγκεκριμένα στη ΔΕ Καλαμάτας και θα εξυπηρετεί τους Δήμους Καλαμάτας & Δυτικής Μάνης και ενδεχομένως τον Δήμο Μεσσήνης. Θα τροφοδοτεί την Κεντρική Μονάδα Επεξεργασίας ΜΕΑ II, η οποία λειτουργεί στην Καλλιρρόη στην ΠΕ Μεσσηνίας. Κατόπιν, το υπόλειμμα της επεξεργασίας των υπολειμματικών σύμμεικτων αποβλήτων μετά την επεξεργασία τους στις κεντρικές μονάδες επεξεργασίας θα οδηγείται στον ΧΥΤΥ II στην ΠΕ Μεσσηνίας, ενδεικτικής χωρητικότητας 1240000 m³.

Χάρτης Α3.18: Χάρτης προτεινόμενης λύσης διαχείρισης αποβλήτων Περιφέρειας Πελοποννήσου
Πηγή: Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Περιφέρειας Πελοποννήσου

Επιπλέον, σύμφωνα με το ΠΕΣΔΑ, προτείνεται η διαχείριση των προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων και τυχόν άλλων αντίστοιχων ρευμάτων βιοαποβλήτων (π.χ. πράσινα απόβλητα από γεωργικές καλλιέργειες) να γίνεται είτε σε τοπικές μονάδες κομποστοποίησης, εφόσον οι μονάδες αυτές πληρούν τα απαιτούμενα τεchnοοικονομικά και περιβαλλοντικά κριτήρια και εξασφαλίζουν παραγωγή εδαφοβελτιωτικού υψηλής ποιότητας με ανταγωνιστικό κόστος, είτε στις κεντρικές μονάδες επεξεργασίας.

Στις ίδιες μονάδες είναι δυνατό να γίνεται συνεπεξεργασία και των παραγόμενων ιλύων αστικού τύπου, εφόσον αυτό είναι τεχνικά, περιβαλλοντικά και νομικά εφικτό. Εναλλακτικά, οι ιλύες αστικού τύπου μπορούν να οδηγούνται είτε στις κεντρικές μονάδες επεξεργασίας (εφόσον κάτι τέτοιο είναι τεχνικά, περιβαλλοντικά και νομικά – σύμφωνα με την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση – εφικτό) ή σε κεντρική μονάδα διαχείρισης ιλύων αστικού τύπου.

Σημειώνεται επίσης ότι το τυχόν υπόλειμμα που προκύπτει από την επεξεργασία των βιοαποβλήτων από τυχόν τοπικές μονάδες κομποστοποίησης θα πρέπει να οδηγείται για τελική διάθεση στα κεντρικά ΧΥΤΥ.

Ο Δήμος Καλαμάτας συνεργάζεται με όλα τα εγκεκριμένα από το Υπουργείο Περιβάλλοντος συλλογικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων.

Για τα απόβλητα συσκευασίας, έχει συνάψει σύμβαση συνεργασίας με την «Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ) Α.Ε.» από το 2004. Η ΕΕΑΑ Α.Ε. λειτουργεί το σύστημα των μπλε κάδων, οι οποίοι είναι τοποθετημένοι κατά κύριο λόγο δίπλα στους κάδους για τα σύμμεικτα απόβλητα.

Στο πλαίσιο συνεργασίας ο Δήμος έχει παραχωρήσει δημοτική έκταση στην ΕΕΑΑ Α.Ε. εντός της οποίας έχει κατασκευασθεί **ΚΔΑΥ** το οποίο λειτουργεί η εταιρεία. Το ΚΔΑΥ Καλαμάτας εξυπηρετεί όλους τους Δήμους της ΠΕ Μεσσηνίας.

Στην **περιοχή μελέτης** (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) δεν λειτουργεί καμία μονάδα επεξεργασίας απορριμμάτων (ΚΔΑΥ/Κομποστοποίηση κτλ) και ως εκ τούτου την εξυπηρετεί η πόλη της Καλαμάτας. Η περισυλλογή, αποκομιδή, μεταφορά και διάθεση των μη ογκωδών αστικών απορριμμάτων γίνεται τακτικά με τρόπο ώστε να αποφεύγεται η διασπορά απορριμμάτων κατά τη φόρτωση και κατά τη μεταφορά στον χώρο μεταφόρτωσης ή επεξεργασίας απορριμμάτων του Δήμου Καλαμάτας.

Προτείνεται από το ΠΕΣΔΑ η δημιουργία ενός τουλάχιστον Πράσινου Σημείου ανά Δήμο. Όπου είναι δημογραφικά απαραίτητο και οικονομικά εφικτό είναι δυνατό να επιδιωχθεί η δημιουργία περισσότερων Πράσινων Σημείων με στόχο την κάλυψη περισσότερων οικισμών των Δήμων ιδιαίτερα στους Δήμους εκείνους που αποτελούνται από μεγάλο αριθμό οικισμών, απομακρυσμένων μεταξύ τους.

A3.3.2 Ενεργειακές υποδομές

Η περιοχή της Πελοποννήσου (μαζί με την περιοχή της Αττικής) αποτελούν τις πιο κρίσιμες περιοχές του νοτίου συστήματος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας δεδομένου ότι αποτελούν τις κυριότερες εγκαταστάσεις που βρίσκονται στο νότιο μέρος της Ελλάδος και λειτουργούν επικουρικά για την εξυπηρέτηση της Αθήνας.

Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου παράγεται περίπου το 8% της συνολικής ηλεκτρικής ενέργειας της Δ.Ε.Η. πανελλαδικά με τη συμβολή των θερμοηλεκτρικών και υδροηλεκτρικών σταθμών στη Μεγαλόπολη και τον Λάδωνα αντίστοιχα, ενώ στις εγκαταστάσεις των σταθμών παραγωγής απασχολείται σημαντικός αριθμός εργαζομένων. Με πόρους που προέρχονται από το Τέλος

Ανάπτυξης Βιομηχανικών Περιοχών παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος από Λιγνιτικούς Σταθμούς, που ανέρχεται στο 0.4% του Ετήσιου Κύκλου Εργασιών της Δ.Ε.Η. Α.Ε.), χρηματοδοτούνται τα πενταετή Ειδικά Αναπτυξιακά Προγράμματα, που περιλαμβάνουν έργα υποδομής, προστασίας του περιβάλλοντος και τόνωσης της οικονομίας της περιοχής της Μεγαλόπολης.

Οι ανάγκες σε ενέργεια των οικισμών των ΔΕ καλύπτονται από το δίκτυο μέσης τάσης της ΔΕΗ, το οποίο είναι υπέργειο και τους υποσταθμούς που υπάρχουν σε διάφορα σημεία των οικισμών.

Σύμφωνα με τον Ανεξάρτητο Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ), σε απάντηση του σχετικού αιτήματος μας (υπ' αρ. πρωτ. ΔΔΠ/20237/26-10-2023 έγγραφο), την περιοχή μελέτης διασχίζουν:

- Οι Υπόγειες Καλωδιακές Γραμμές 150kV:
 - «ΑΗΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ Ι Ρ90 - Υ/Σ ΚΑΛΑΜΑΤΑ Ρ20» και
 - «ΑΗΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ Ι Ρ80 - ΚΑΛΑΜΑΤΑ Ρ30»
- Το τμήμα των Εναερίων Γραμμών Μεταφοράς 150kV:
 - «ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗ - ΚΑΛΑΜΑΤΑ», ανάμεσα στους φορείς ΜΚ 129N – ΜΚ 101

του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ)

Επιπλέον, εκτός της περιοχής μελέτης, αλλά πλησίον αυτής και συγκεκριμένα εντός της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας, την περιοχή διασχίζει το τμήμα της εναέριας γραμμής μεταφοράς «ΠΥΛΟΣ - ΚΑΛΑΜΑΤΑ», ανάμεσα στους φορείς ΠΛΚ 76 – ΠΛΚ 90 και χωροθετείται υποσταθμός του ΑΔΜΗΕ “Καλαμάτα Ι”, στον οποίο καταλήγουν οι ανωτέρω γραμμές.

Στην περιοχή μελέτης, δεν υφίστανται:

- ΚΥΤ-σταθμοί
- υποθαλάσσιο δίκτυο μεταφοράς ρεύματος,
- αγωγοί φυσικού αερίου υψηλής πίεσης και συναφείς εγκαταστάσεις (υπ' αρ. πρωτ. 6153/24-10-2023 έγγραφο ΔΕΣΦΑ),
- αγωγοί πετρελαίου και συναφείς εγκαταστάσεις,
- βασικό δίκτυο τηλεθέρμανσης,
- θερμοηλεκτρικές μονάδες παραγωγής ενέργειας, υδροηλεκτρικός σταθμός παραγωγής ενέργειας ≥ 15 MW,

- φράγματα ΥΗ σταθμών ≥ 15 MW,
- μικρά υδροηλεκτρικά έργα ≥ 4 MW,
- σταθμοί παραγωγής ενέργειας από βιοκαύσιμα και γεωθερμία,
- αιολικά πάρκα ≥ 5 MW, φωτοβολταϊκά πάρκα ≥ 2 MW,
- ηλιοθερμικά πάρκα και εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας.

A3.3.3 Ψηφιακές υποδομές

Οι τηλεπικοινωνιακές υποδομές της περιοχής εντάσσονται σε ένα γενικότερο πλαίσιο τηλεπικοινωνιακών υποδομών οι οποίες σχετίζονται με τις δράσεις και παρεμβάσεις που έχουν προγραμματιστεί από το Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Κοινωνία της Πληροφορίας στην Περιφέρεια.

Δίκτυο Οπτικών Ινών

Το **Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών του Δήμου Καλαμάτας (MAN Καλαμάτας)** υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Μέτρου 4.2: «*Ανάπτυξη Υποδομών Δικτύων Τοπικής Πρόσβασης*» του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κοινωνία της Πληροφορίας του Γ΄ ΚΠΣ. Διέρχεται από τις οδούς Αριστομένους, Λυκούργου, Ευαγγελιστριάς, Ναυαρίνου, Ηρώων, Σφακιανάκη, Καλλιπατείας, την περιοχή του Ιστορικού Κέντρου και καταλήγει μέσω του ΤΕΙ Καλαμάτας στο Νοσοκομείο.

Το συνολικό του μήκος είναι 17 km. Συγκεκριμένα κατασκευάστηκαν 1 κύριος κόμβος, 3 κόμβοι διανομής και 8 κόμβοι πρόσβασης, για τη σύνδεση 71 σημείων δημοσίου ενδιαφέροντος, όπως Υπηρεσίες - κτίρια του Δήμου, το Διοικητήριο, το Πανεπιστήμιο, το Νοσοκομείο, το ΤΕΙ, τα σχολεία της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης, η Δ.Ο.Υ, το ΙΚΑ, το Τελωνείο, η Πυροσβεστική κ.λ.π.

Αυτή τη στιγμή το δίκτυο οπτικών ινών αξιοποιείται για τη δικτυακή διασύνδεση δεδομένων μεταξύ των κτηρίων του Δήμου Καλαμάτας, τη διασύνδεση των σχολείων του Δήμου με το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο και τη διασύνδεση των κόμβων του ασύρματου δικτύου Καλαμάτας.

Από το Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας συμπληρωματικά, χρηματοδοτήθηκε και η επέκταση του MAN σε περιοχές με μεγάλη πληθυσμιακή πυκνότητα και οικονομική δραστηριότητα. Περιλαμβάνει δίκτυο κορμού καθώς και τις επεκτάσεις του, σε θέσεις που προσδιορίζονται από τα υπάρχοντα ΚΑΦΑΟΥY (kv) του ΟΤΕ, ώστε μελλοντικά κάθε νοικοκυριό να αποκτήσει ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων.

Κατασκευάστηκαν επιπλέον, 12 km δικτύου τα οποία κάλυψαν τις περιοχές της Φυτειάς, της Κηπούπολης, των Γιαννιτσάνικων, της παραλιακής ζώνης της Ναυαρίνου, το συνοικισμό Νικηταρά και το Νησάκι, με διόδευση.

Το MAN είναι μια σημαντική υποδομή για την πόλη και προβλέπεται η διαχείριση και αξιοποίησή του από επιχειρηματικό σχήμα που θα προκύψει μέσα από διεθνή διαγωνισμό που θα υλοποιήσει το Υπουργείο Οικονομίας, ο οποίος βρίσκεται σε εξέλιξη.

Το συνολικό του μήκος τελικά είναι 29 km και γίνεται περισσότερο ελκυστικό, τόσο για τους Παρόχους και Πελάτες, όσο και στο μελλοντικό Επιχειρηματικό Σχήμα διαχείρισης του.

Με τη λειτουργία του δικτύου, θα διακινούνται μεταξύ των διασυνδεδεμένων φορέων δεδομένα με μεγάλες ταχύτητες και υψηλή ασφάλεια, κάτι που θα συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών του δημοσίου.

Ταυτόχρονα, από φορείς που θα νοικιάσουν τις υποδομές της οπτικής ίνας, θα μπορούν να παρασχεθούν προς τους πολίτες ψηφιακές υπηρεσίες οι οποίες θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τους αλλά και τον τρόπο οικονομικής δραστηριότητας τους.

Ωστόσο, το Δίκτυο Οπτικών Ινών δεν έχει επεκταθεί και δεν προβλέπεται να επεκταθεί στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος).

WiFi4EU

Η πρωτοβουλία **WiFi4EU** είναι ένα καθεστώς στήριξης για την παροχή δωρεάν ασύρματης πρόσβασης σε κλειστούς ή υπαίθριους δημόσιους χώρους (π.χ. κτήρια δημόσιων διοικήσεων, σχολεία, βιβλιοθήκες, κέντρα υγείας, μουσεία, δημόσια πάρκα και πλατείες).

Η εν λόγω πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχει στόχο να φέρει τις κοινότητες πιο κοντά στη ψηφιακή ενιαία αγορά, να παράσχει στους χρήστες πρόσβαση στην κοινωνία των Gigabit, να βελτιώσει τον ψηφιακό γραμματισμό και να λειτουργήσει συμπληρωματικά ως προς τις δημόσιες υπηρεσίες που παρέχονται στους εν λόγω χώρους.

Μέσω της δράσης, ο Δήμος στοχεύει στην επέκταση αλλά και ενίσχυση της δωρεάν ασύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο σε διάφορα σημεία της πόλης, όπως η Κεντρική Αγορά της Καλαμάτας, οι αθλητικοί χώροι (Κολυμβητήριο, Στάδιο, Τέντα κ.ά.) αλλά και σημεία σε Κοινότητες του Δήμου.

Επισημαίνεται, ότι το **WiFi4EU** έχει επεκταθεί στην περιοχή μελέτης και συγκεκριμένα στους οικισμούς: Θουρία, Άνω Άμφεια, Άρις, Αρφαρά, Πήδημα και Αλώνια.

Ασύρματο Δίκτυο

Βήμα προς τη ψηφιακή εποχή κάνει η Καλαμάτα, με τη λειτουργία του ασύρματου δικτύου σε όλες τις περιοχές με οικονομική δραστηριότητα και μεγάλη επισκεψιμότητα, καθώς και στις Τοπικές Κοινότητες του Δήμου.

Το δίκτυο εμφανίζεται στις φορητές συσκευές ως «DimosKalamatas-WiFi» και καλύπτει περιοχές όλων των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου.

Για τη λειτουργία του έχει αξιοποιηθεί το δίκτυο οπτικών ινών, τόσο του Έξυπνου Οικισμού όσο και του Μητροπολιτικού Δικτύου (MAN), και τεχνολογίες ανοιχτού λογισμικού, έχοντας έτσι εγκατασταθεί σε όλο το Δήμο 62 κεραιές-σημεία πρόσβασης (Access Point). Με την τοπολογία αυτή επιτυγχάνονται μεγαλύτερες ταχύτητες, ασφάλεια και κεντρικός έλεγχος από το Τμήμα Νέων Τεχνολογιών και Πληροφορικής του Δήμου που έχει και την τελική ευθύνη για τη λειτουργία του.

Με τη λειτουργία του ασύρματου δικτύου το ποσοστό χρήσης των Νέων Τεχνολογιών από τους πολίτες αυξάνει, και η Ευρυζωνικότητα ως έννοια και αντίληψη, γίνεται μέρος της καθημερινότητας των πολιτών, κάτι που αποτελεί στόχο της Δημοτικής Αρχής, ώστε η Καλαμάτα τελικά να μετατραπεί σε ΨΗΦΙΑΚΗ και ΕΞΥΠΝΗ πόλη.

Κεραίες

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται κεραιές οι οποίες παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας Α3.27: Κεραίες στην περιοχή μελέτης

ΚΩΔΙΚΟΣ ΚΕΡΑΙΑΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΤΑΙΡΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ/ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΘΕΣΗΣ
1269023	SYZEFXIS D.K. ARFARON	NOVA M.A.E.	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΡΦΑΡΩΝ (10315), ΑΡΦΑΡΑ
1271134	CORAL ARFARA	NOVA M.A.E.	ΣΕΑ ΑΡΦΑΡΩΝ ΠΡΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑ
1405498	MAGLAVI SAR	ΜΑΓΚΛΑΒΙ	ΟΤΕ
1001629	ΑΡΦΑΡΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	VODAFONE	ΘΕΣΗ 'ΚΡΑΜΠΗ', Δ.Ε. ΑΡΦΑΡΩΝ
0410388	ΑΡΙΟΧΩΡΙ	ΑΡΙΟΧΩΡΙ ΑΡΙΣ	ΟΤΕ
0410387	ΠΛΑΤΥ	ΠΛΑΤΥ ΑΡΙΣ	ΟΤΕ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΚΕΡΑΙΑΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΤΑΙΡΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ/ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΘΕΣΗΣ
1269022	SYZEFXIS D.K. ARIOS	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΡΙΟΣ	ΝΟΒΑ Μ.Α.Ε.
2318103	ΤΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΡΟΡ	ΘΕΣΗ ΣΠΗΛΙΕΣ	ΝΟΒΑ Μ.Α.Ε.
1496360	ΒΑΚΑΛΑΡΟΣ_ΑΡΟΤΗ_ΚΑΛΑΜ	ΟΤΕ	Ε.Ο ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ-ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ
1200876	ΜΕΛΙΓΑΛΑΣ	ΝΟΒΑ Μ.Α.Ε.	ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΕΛΙΓΑΛΑ

Πηγή: Ενημερωτική Πύλη Κατασκευών Κεραίων (<https://keraies.eett.gr/>)

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, δεν υφίστανται, βασικές ραδιοφωνικές-τηλεοπτικές εγκαταστάσεις και πάρκα κεραίων.

A4. Πολεοδομική Οργάνωση Οικιστικών Περιοχών και Περιοχών Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων

A4.1 Υφιστάμενες Χρήσεις Γης και Πραγματική Πολεοδομική Οργάνωση Εντός Σχεδίου ή Ορίων Οικισμών καθώς και στην Άμεσα Περιβάλλουσα Ζώνη

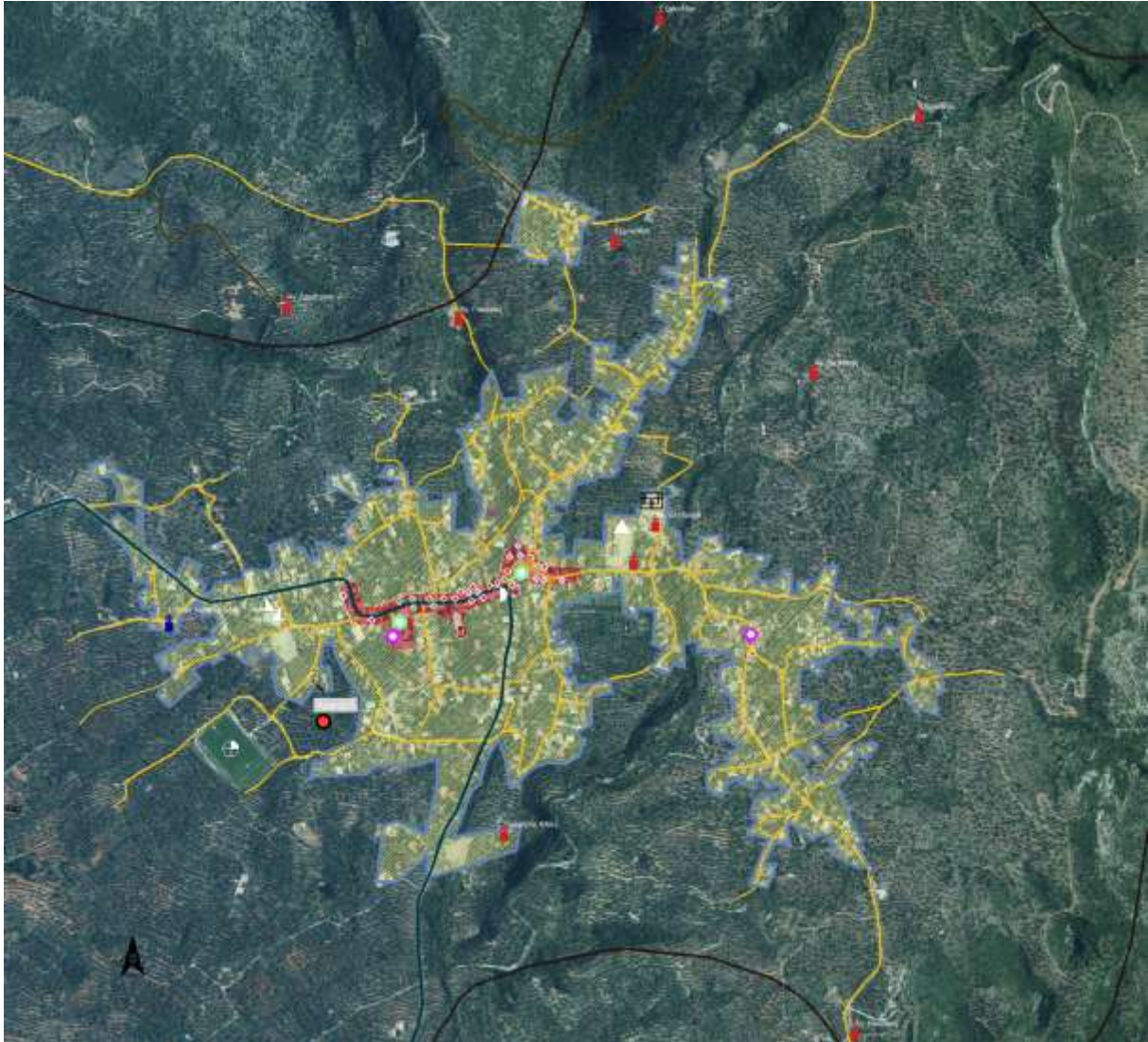
A4.1.1 Υφιστάμενες εκτατικές χρήσεις γης

Στο παρόν υποκεφάλαιο παρουσιάζονται οι υφιστάμενες χρήσεις γης ανά Δημοτική Ενότητα και ανά οικισμό.

Δημοτική Ενότητα Αρφαρών

Αρφαρά: Αποτελούν την έδρα της ΔΕ Αρφαρών, είναι οριοθετημένος οικισμός, χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο και συγκεντρώνονται σε αυτόν οι βασικές λειτουργίες της ευρύτερης περιοχής. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του καθορισμένου ορίου, και καλύπτει το 50% της έκτασης αυτού. Παρουσιάζει πεδινό και ορεινό-ημιορεινό χαρακτήρα με έντονη παρουσία βοσκοτόπων. Τον οικισμό διασχίζει η Επαρχιακή Οδός Αγίου Κωνσταντίνου, εκατέρωθεν της οποίας καθώς και ανατολικά αυτής (οδός Παπαφλέσσα) έχει δημιουργηθεί τοπικό κέντρο (άρθρο 4, ΠΔ 59/2018), με πλατείες όπου λειτουργούν υπηρεσίες, καταστήματα, χώροι εστίασης, γραφεία, ιατρεία κτλ. Η χρήση που επικρατεί στον οικισμό, εκτός του τοπικού κέντρου είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018). Στον τομέα της εκπαίδευσης λειτουργούν όλες οι βαθμίδες, ήτοι νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο και λύκειο καθώς και φροντιστήρια τα οποία εξυπηρετούν τα υπόλοιπα χωριά της Δημοτικής Ενότητας. Στα Αρφαρά λειτουργεί Περιφερειακό Ιατρείο, ΚΕΠ, Πνευματικό Κέντρο, Κοινοτικό Κατάστημα, Φιλαρμονική, ενώ κλειστό παραμένει το Ιστορικό-Λαογραφικό μουσείο. Επιπλέον, στα Αρφαρά υπάρχουν 2 παιδικές χαρές και νοτιοδυτικά του οικισμού το γήπεδο ποδοσφαίρου, ενώ δεν λειτουργούν υποδομές πρόνοιας. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 2 ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής,

μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες.

Άγιος Κωνσταντίνος: Αποτελεί μικρό και συνεκτικό οικισμό με καθορισμένο όριο και χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του καθορισμένου ορίου, και καλύπτει το 60% της έκτασης αυτού. Τον διασχίζει η Εθνική Οδός Τρίπολης-Καλαμάτας και η Επαρχιακή Οδός Αγίου Κωνσταντίνου, ενώ πλησίον αυτού και συγκεκριμένα δυτικά και νότια διέρχεται ο Αυτοκινητόδρομος Τρίπολης-Καλαμάτας.

Η χρήση που επικρατεί είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018), ενώ δεν καταγράφονται μονάδες εκπαίδευσης, αθλητικές εγκαταστάσεις και υποδομές υγείας και πρόνοιας και αυτό είναι αναμενόμενο καθώς πλησίον και ανατολικά του οικισμού βρίσκονται τα Αρφαρά. Τα εμπορικά καταστήματα και οι χώροι εστίασης είναι ελάχιστα, παρόλο που η περιοχή αποτελεί πέρασμα λόγω των οδικών αξόνων που τη διασχίζουν και αφορούν σε αρτοποιείο, ταβέρνα κτλ. Τουριστικά

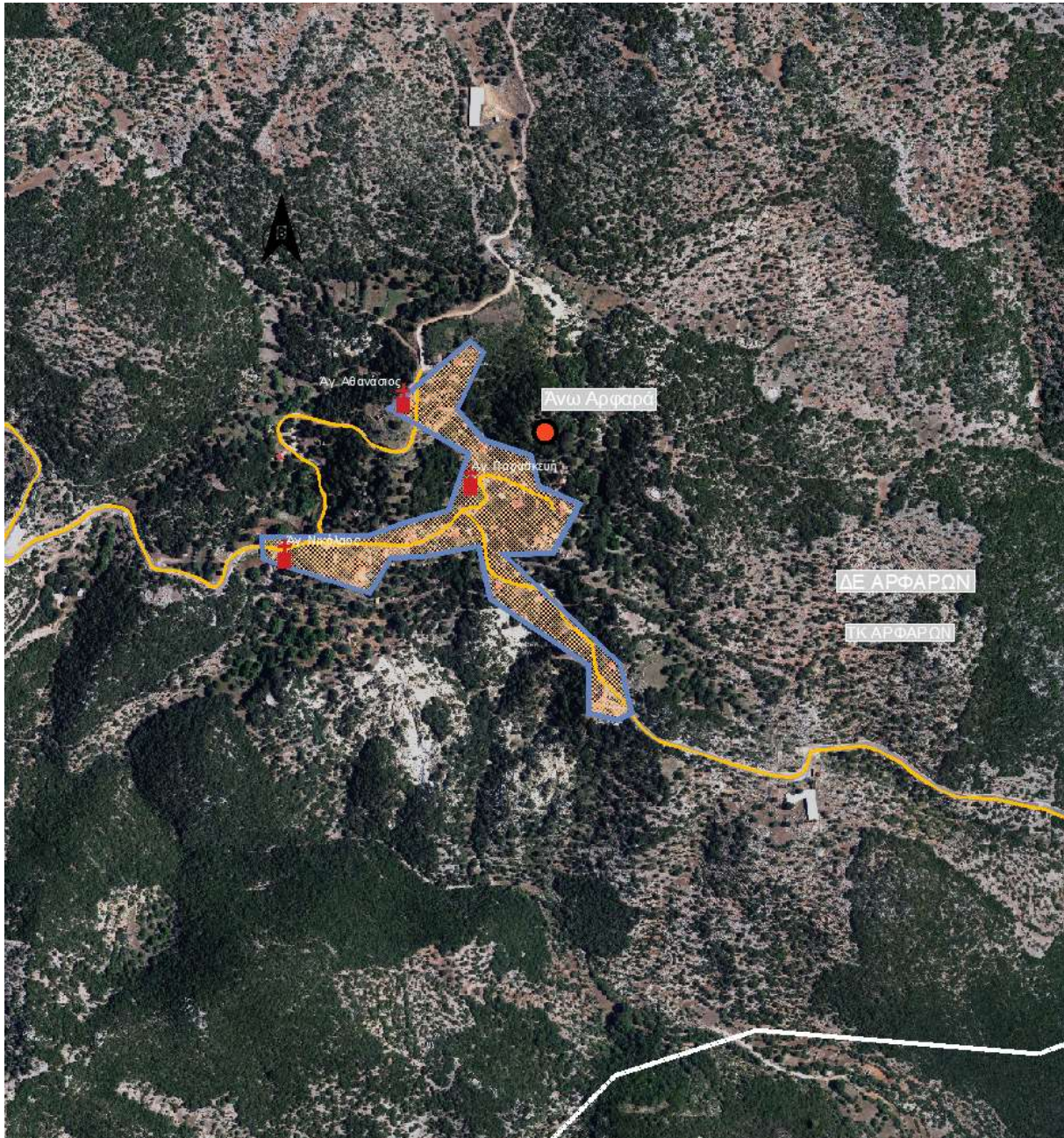
καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 3 ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης. Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018).

Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες.

Άνω Αρφαρά: Αποτελούν ορεινό, μικρό μη οριοθετημένο οικισμό. Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018), ενώ δεν καταγράφονται μονάδες εκπαίδευσης, αθλητικές εγκαταστάσεις και υποδομές υγείας και πρόνοιας και αυτό είναι αναμενόμενο καθώς στο χωριό κατοικούν περίπου 30 άτομα. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή και ούτε ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης. Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας.

Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι τα σύνθετα συστήματα καλλιέργειας.

Άγιος Φλώρος: Αποτελεί μεσαίο και συνεκτικό οικισμό με καθορισμένο όριο και με ρυμοτομικό σχέδιο σε τμήμα παρά την Εθνική Οδό. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του καθορισμένου ορίου, και καλύπτει το 28% της έκτασης αυτού. Είναι μία αγροτική ημιορεινή περιοχή στο βορειοανατολικό άκρο της Μεσσηνιακής πεδιάδας, την οποία διασχίζει η Εθνική Οδός Τρίπολης-Καλαμάτας, ενώ εκεί βρίσκονται οι πηγές του ποταμού Παμίσου, όπου δημιουργείτε ένα

τοπίο με πλούσια βλάστηση. Ο οικισμός έχει αναπτυχθεί εκατέρωθεν της ΕΟ και η χρήση που επικρατεί είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018) με το «κέντρο» του οικισμού (άρθρο 4, ΠΔ 59/2018) να οργανώνεται περιμετρικά της πλατείας, δυτικά της ΕΟ, όπου λειτουργούν χώροι εστίασης και μία μικρή μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας πέστροφας. Βόρεια της περιοχής αυτής υπάρχει το κτίριο της Κοινότητας, ενώ παλαιότερα λειτουργούσε το δημοτικό σχολείο του χωριού. Στο χωριό δεν λειτουργούν υποδομές αθλητισμού, υγείας και πρόνοιας. Οι κατοικίες εντοπίζονται κυρίως ανατολικά της ΕΟ, καθώς και βόρεια και νότια του «κέντρου». Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 1 ακίνητο βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018), παρά μόνο δυτικά του οικισμού υπάρχουν δεξαμενές αποθήκευσης ακαθάρτων και αναμένεται στην ίδια θέση η κατασκευή μικρής μονάδας βιολογικού καθαρισμού. Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, στην ανατολική είσοδο του χωριού.

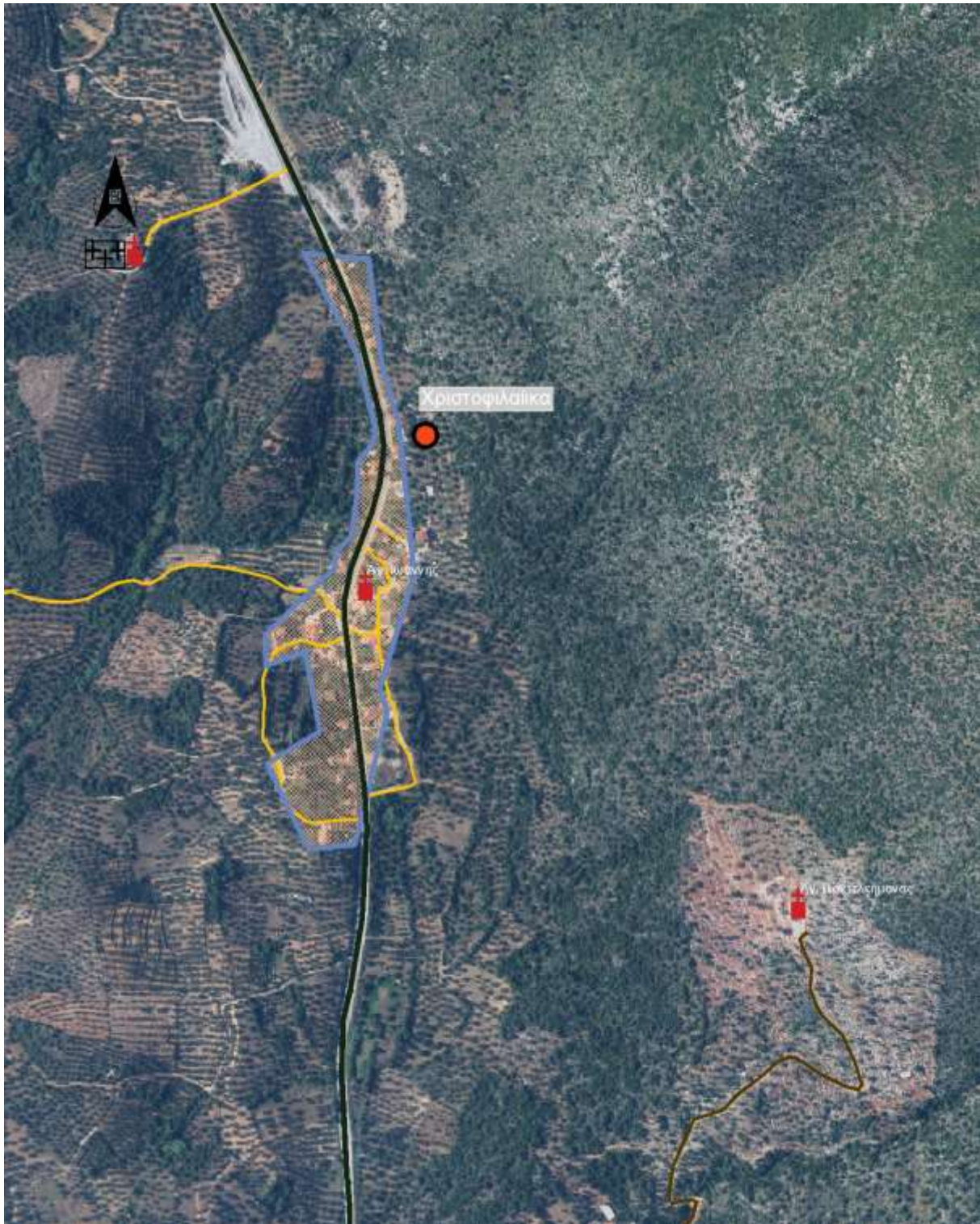
Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες και οι γεωργικές εκτάσεις.

Χριστοφυλαίικα: Αποτελούν μικρό οικισμό προ του '23, με πυκνή δόμηση, χωρίς καθορισμένο όριο. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του προ '23 ορίου, και καλύπτει το 90% της έκτασης του ενώ επεκτείνεται βόρεια και νότια αυτού. Είναι χτισμένος σε ημιλοφώδη έκταση με μικρές υψομετρικές διαφορές, περιλαμβάνοντας και αδόμητα τμήματα εντός του υφιστάμενου ορίου. Δυτικά του οικισμού εντοπίζονται λόφοι, ενώ ανατολικά ορεινοί όγκοι με έντονες κλίσεις.

Είναι ανεπτυγμένος εκατέρωθεν της Εθνικής Οδού Τρίπολης-Καλαμάτας και η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018). Στο χωριό δεν υπάρχει καμία υποδομή σε κανένα τομέα. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 1 ακίνητο βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, βορειοδυτικά του χωριού σε απόσταση περίπου 200 m.

Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Τον οικισμό διασχίζει η Εθνική Οδός Τρίπολης-Καλαμάτας, ενώ βρίσκεται πλησίον του Αυτοκινητοδρόμου Τρίπολης-Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες.

Άγριολος: Αποτελεί οικισμό προ του '23, χτισμένος σε έκταση με ήπιες κλίσεις με διάσπαρτη δόμηση, χωρίς καθορισμένο όριο. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του προ '23 ορίου, και καλύπτει το 37% της έκτασης αυτού, δημιουργώντας τρεις επιμέρους περιοχές. Είναι οικισμός ανεπτυγμένος σε γειτονιές που εξυπηρετούνται με το υπάρχον εκτεταμένο οδικό δίκτυο.

Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018), ενώ δεν καταγράφονται μονάδες εκπαίδευσης, αθλητικές εγκαταστάσεις και υποδομές υγείας και πρόνοιας και αυτό είναι αναμενόμενο καθώς διαμένουν λίγοι κάτοικοι. Βορειοδυτικά του χωριού εντοπίζεται ένας υποτυπώδης χώρος με κούνιες. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή και ούτε ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης. Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο εντός του χωριού.

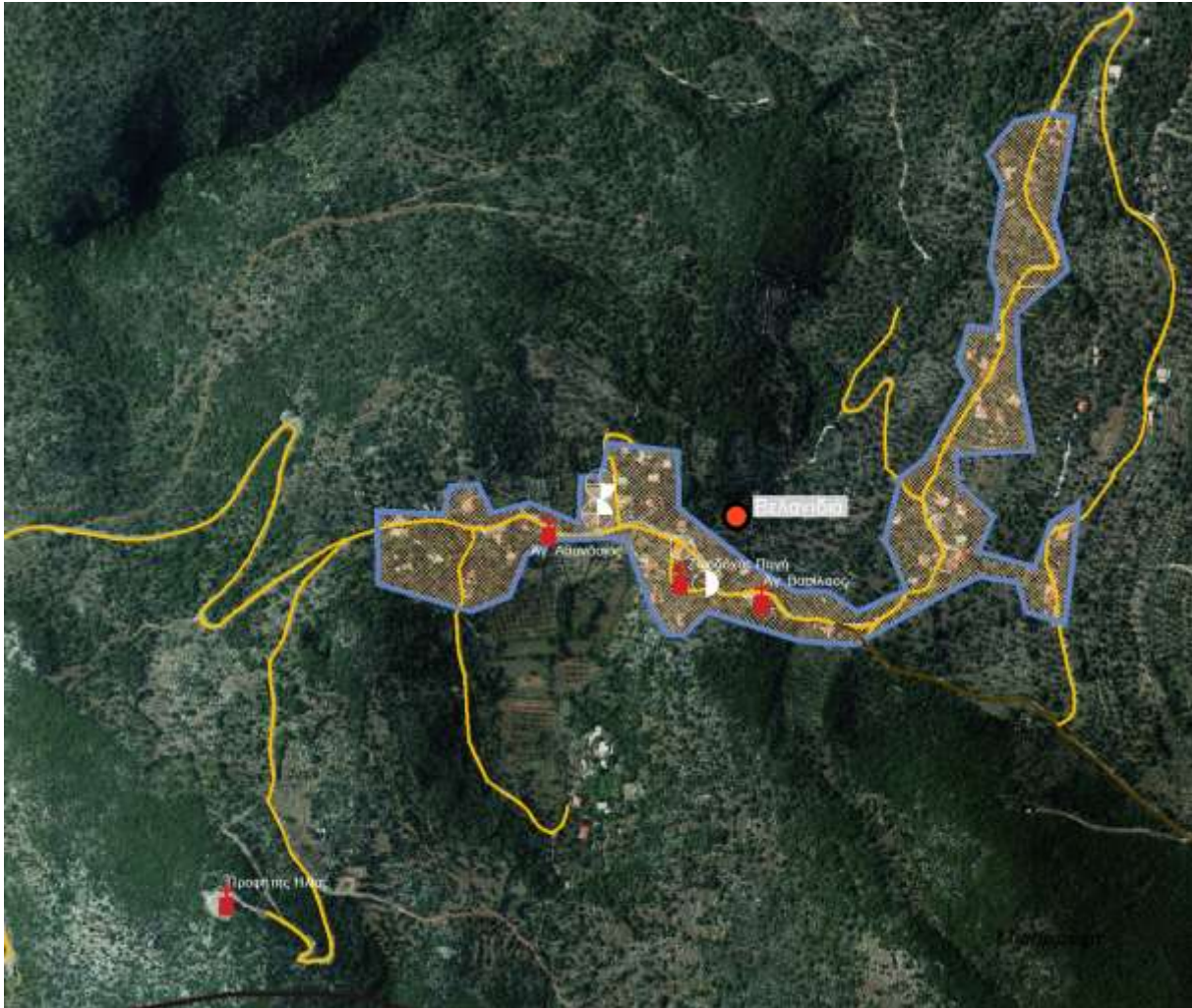
Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες και η γεωργική γη.

Βελανιδιά: Αποτελεί ημιορεινό, μικρό μη οριοθετημένο οικισμό, προ του '23. Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018) με τα κτίρια να είναι αραιοδομημένα εκατέρωθεν του κεντρικού δρόμου του χωριού. Επί αυτού του δρόμου βρίσκεται το κτίριο της Κοινότητας και δίπλα μια ημιδιαμορφωμένη πλατεία με κούνιες. Οι μοναδικές αθλητικές υποδομές που καταγράφονται είναι τα γήπεδα μπάσκετ και ποδοσφαίρου. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην

περιοχή, και ούτε ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018).

Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες.

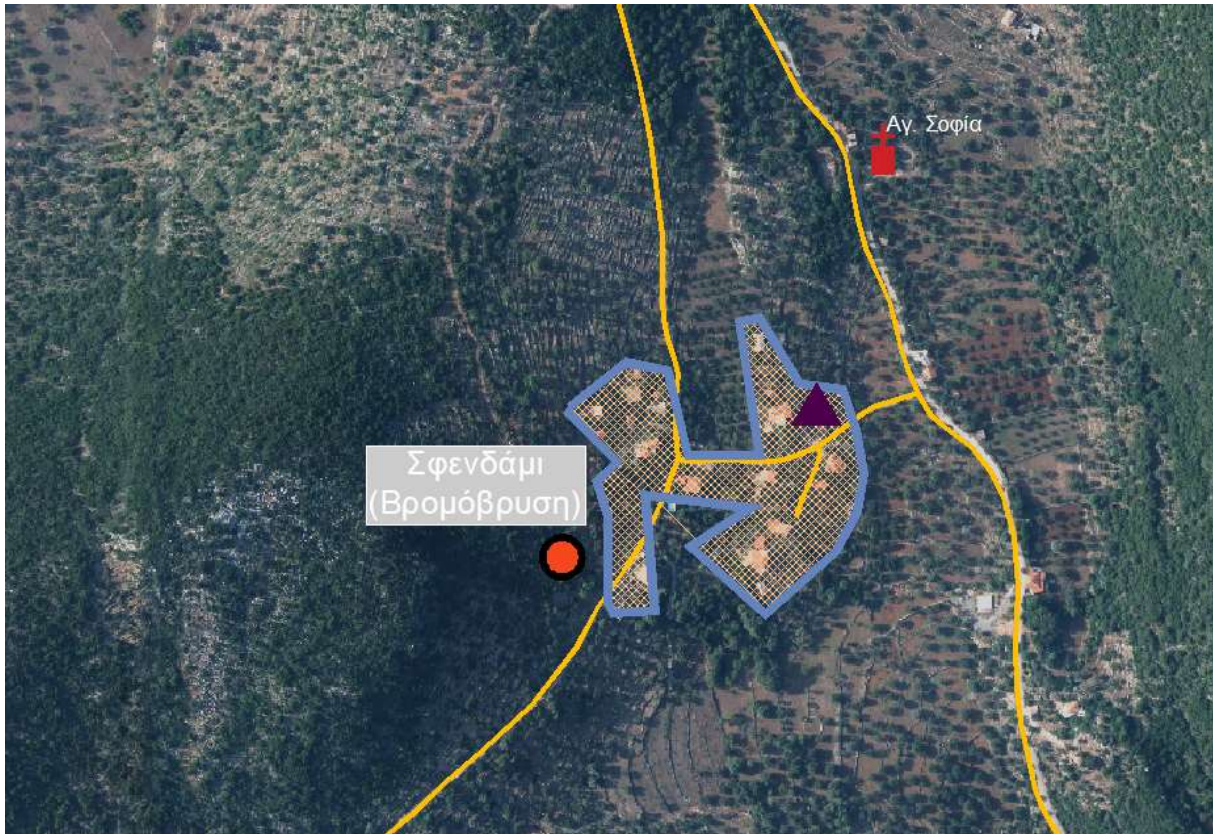
Συρρόκα: Αποτελεί ορεινό, πολύ μικρό μη οριοθετημένο οικισμό, ο οποίος είναι χτισμένος σε υψόμετρο 1000 m. Οι «κάτοικοι» του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Επισημαίνεται ότι μόνο κατά την απογραφή του 2011 καταγράφηκαν 16 κάτοικοι, ενώ κατά τις απογραφές 1981, 1991 & 2021, ο πληθυσμός ήταν μηδενικός. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι βοσκότοποι.

Σφενδάμι (Βρομόβρυση): Αποτελεί οικισμό προ του '23, με αραιή δόμηση, χωρίς καθορισμένο όριο. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του προ '23 ορίου, και καλύπτει το 66% της έκτασης αυτού ενώ επεκτείνεται ανατολικά αυτού.

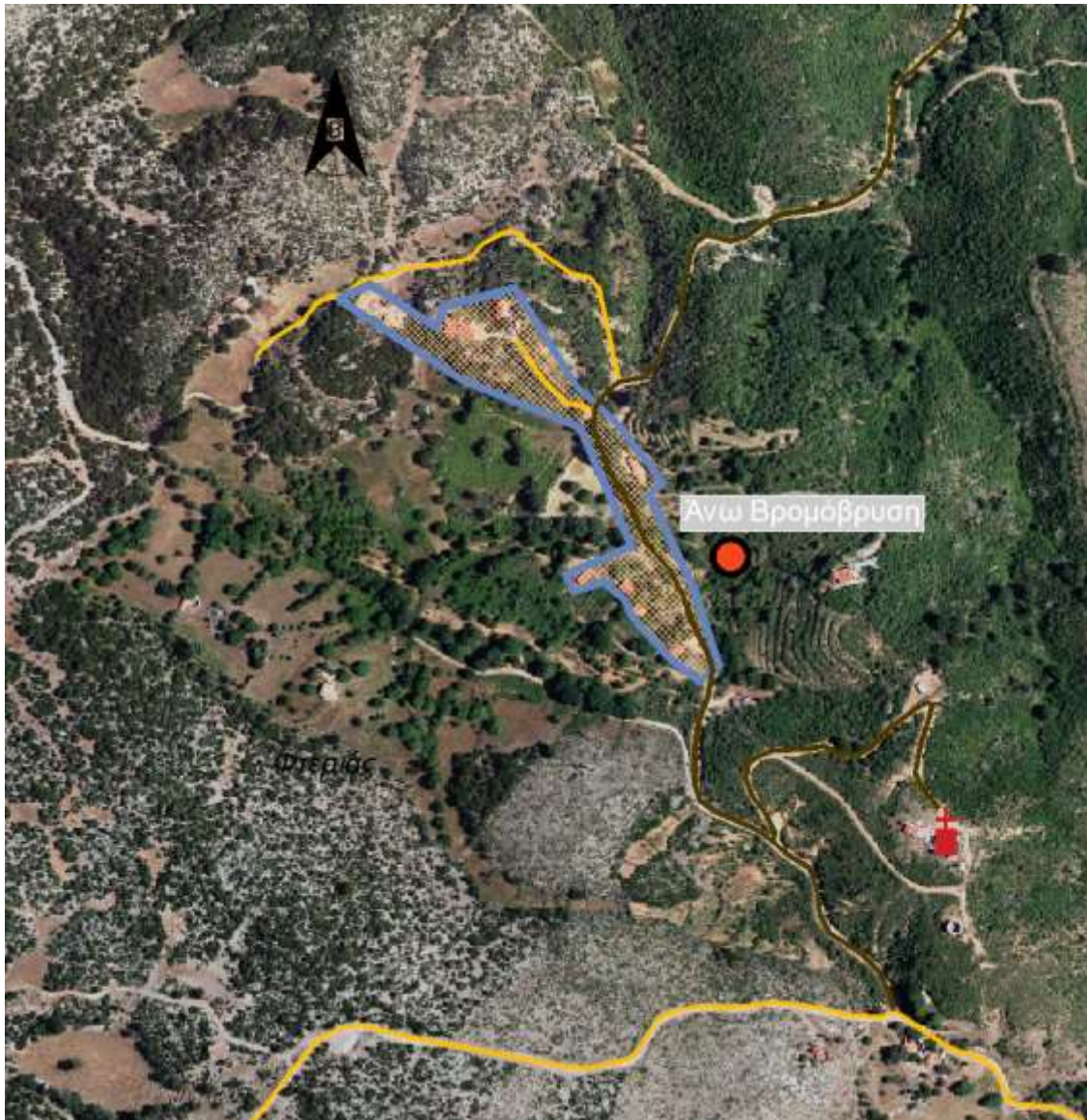
Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018) και δεν υπάρχουν υποδομές αθλητισμού, υγείας και πρόνοιας. Στο ανατολικό τμήμα του χωριού λειτουργούσε παλαιότερα το δημοτικό σχολείο. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, και ούτε ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, βόρεια του χωριού.

Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι η γεωργική γη, ενώ περιβάλλεται από δενδροκαλλιέργειες.

Άνω Βρωμόβρυση: Αποτελεί ορεινό, πολύ μικρό μη οριοθετημένο οικισμό, ο οποίος είναι χτισμένος σε υψόμετρο 1000 m και κατοικείται κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες.

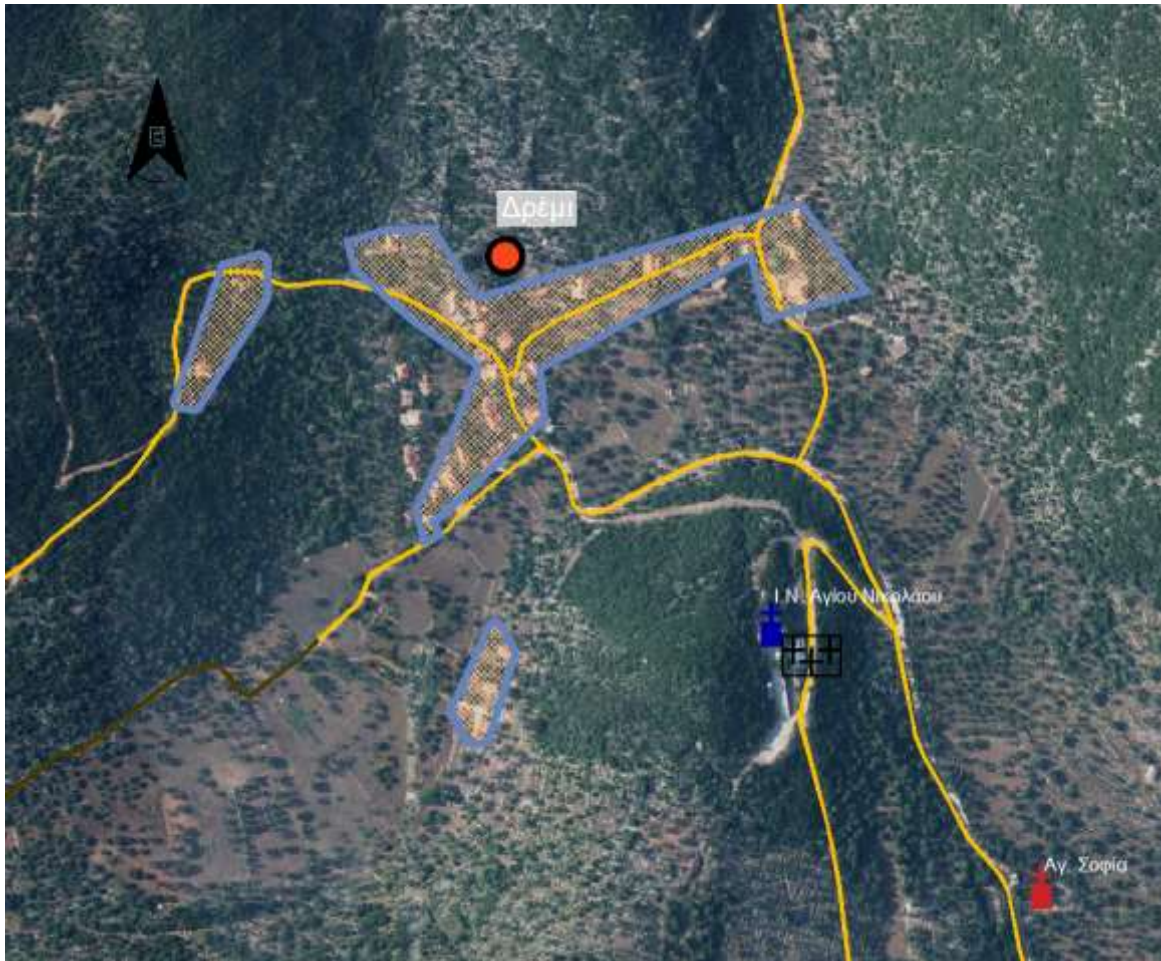
Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018), ενώ δεν καταγράφονται μονάδες εκπαίδευσης, αθλητικές εγκαταστάσεις και υποδομές υγείας και πρόνοιας και αυτό είναι αναμενόμενο καθώς στο χωριό κατοικούν λίγα άτομα και κυρίως κατά τους καλοκαιρούς μήνες. Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι η γεωργική γη.

Δρέμι: Αποτελεί οικισμό προ του '23, χωρίς καθορισμένο όριο. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του προ '23 ορίου, και καλύπτει το 60% της έκτασης αυτού, δημιουργώντας τρεις επιμέρους περιοχές.

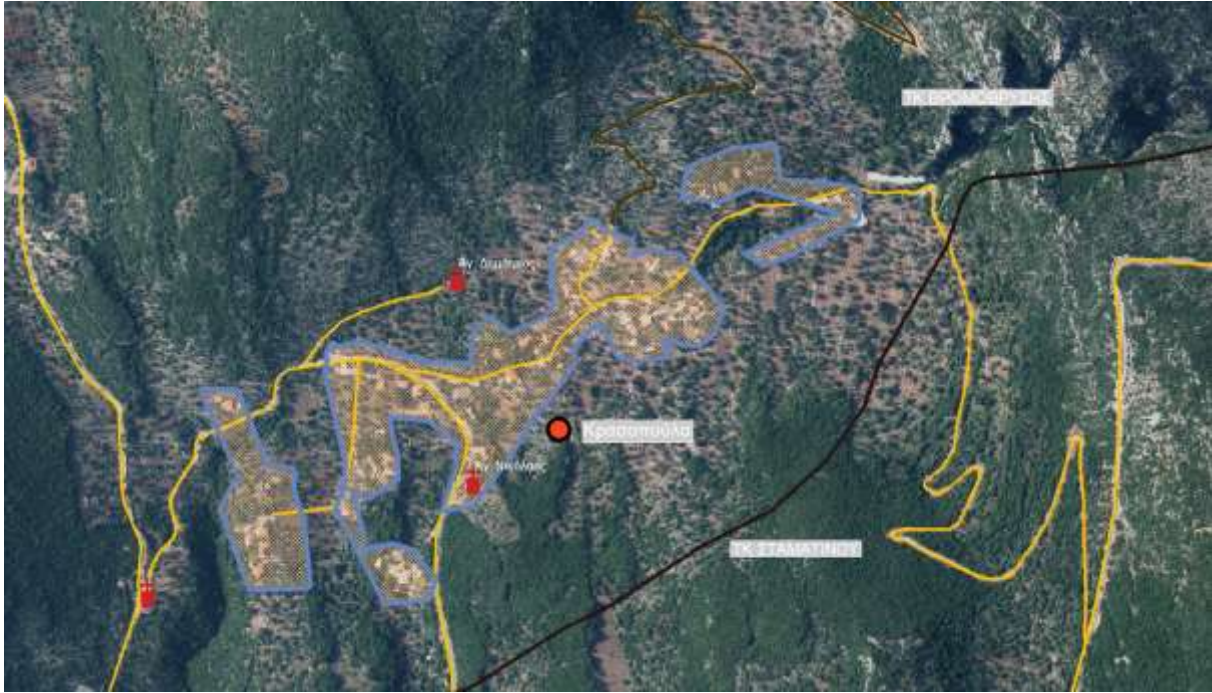
Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018) και δεν υπάρχουν υποδομές εκπαίδευσης, αθλητισμού, υγείας και πρόνοιας. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, και ούτε ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, νότια του χωριού.

Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι η γεωργική γη.

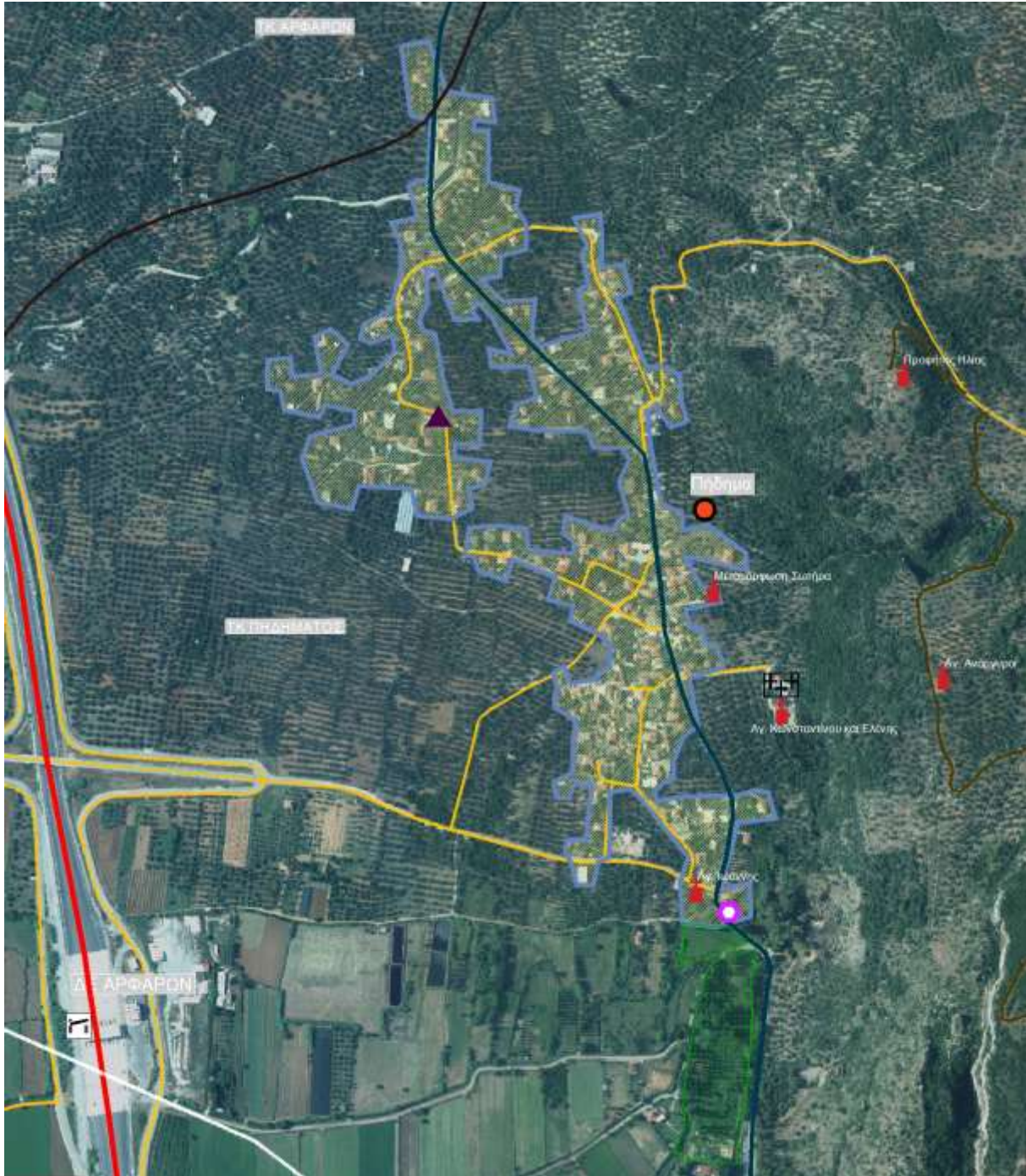
Κρασοπούλα: Αποτελεί μικρό, με διάσπαρτη δόμηση και χωρίς καθορισμένο όριο οικισμό. Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018) και δεν υπάρχουν υποδομές εκπαίδευσης, αθλητισμού, υγείας και πρόνοιας. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, και ούτε ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018).

Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες.

Πήδημα: Αποτελεί οικισμό προ του '23, χωρίς καθορισμένο όριο. Τον διασχίζει η Επαρχιακή Οδός Αγίου Κωνσταντίνου ενώ πλησίον αυτού και συγκεκριμένα δυτικά διέρχεται ο Αυτοκινητόδρομος Τρίπολης-Καλαμάτας. Η οικιστική δομή του οικισμού είναι σύνθετη καθώς στο νότιο τμήμα του οικισμού (προ '23) η δόμηση είναι πυκνή και στο βόρειο είναι αραιή με τις ενδιάμεσες εκτάσεις να καλύπτονται από ελαιώνες. Βόρεια και νότια του οικισμού (προ '23) υπάρχουν αρκετά κτίσματα σε ακτίνα περίπου 300 m από το όριο του. Σε αυτόν τον οικισμό βρίσκονται οι πηγές Πηδήματος, που το νερό τους τροφοδοτεί ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Μεσσηνίας. Νότια του οικισμού υπάρχει το πάρκο έκτασης 14 στρ εκ των οποίων περίπου τα 5.5 στρ είναι διαμορφωμένα και επισκέψιμα από το κοινό και βόρεια του πάρκου λειτουργεί παιδική χαρά. Η χρήση που επικρατεί είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018). Στο δυτικό τμήμα του οικισμού λειτουργούσε παλαιότερα δημοτικό σχολείο, ενώ δεν εντοπίζονται υποδομές αθλητισμού, υγείας και πρόνοιας. Οι χώροι εστίασης είναι ελάχιστοι, παρόλο που η περιοχή αποτελεί πέρασμα λόγω της θέσης της και αφορούν σε καφενείο, ταβέρνα κτλ. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 1 ακίνητο βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, νοτιοανατολικά του χωριού.

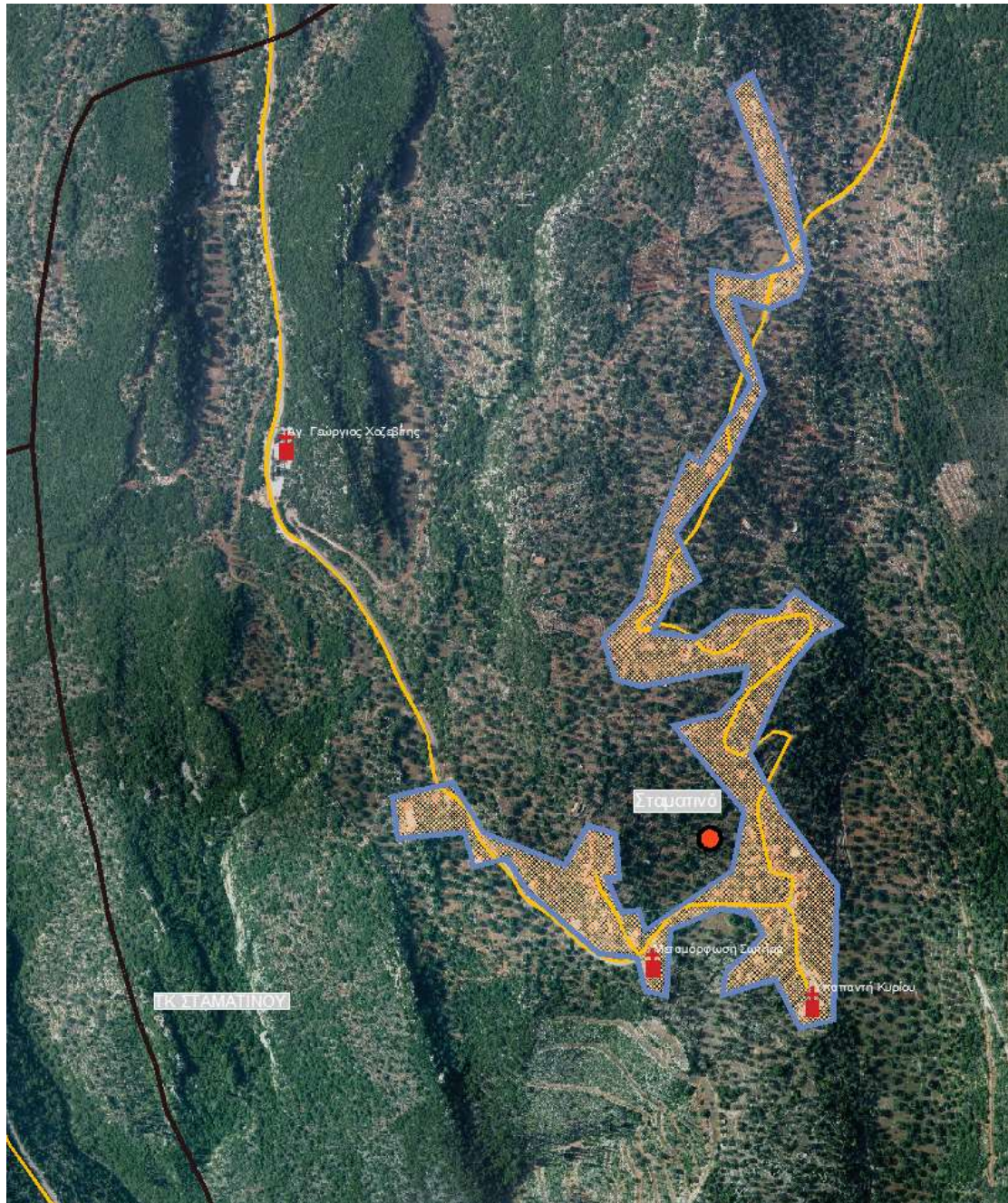
Οι κάτοικοι του χωριού ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία. Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες και η γεωργική γη.

Πλατύ: Αποτελεί μεσαίο και συνεκτικό οικισμό με καθορισμένο όριο και χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του καθορισμένου ορίου, και καλύπτει το 39% της έκτασης αυτού. Είναι αγροτική και πεδινή περιοχή. Η χρήση που επικρατεί είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018) με το «κέντρο» του οικισμού (άρθρο 4, ΠΔ 59/2018) να

Σταματινό: Αποτελεί οικισμό με αραιή δόμηση, προ του '23, χωρίς καθορισμένο όριο. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του προ '23 ορίου, και καλύπτει το 21% της έκτασης αυτού ενώ επεκτείνεται και νοτιοδυτικά αυτού. Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018), ενώ δεν καταγράφονται μονάδες εκπαίδευσης, αθλητικές εγκαταστάσεις και υποδομές υγείας και πρόνοιας και αυτό είναι αναμενόμενο καθώς στο χωριό κατοικούν λίγα άτομα.

Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι η γεωργική γη και η δενδροκαλλιέργεια.

Πελεκητή: Αποτελεί ημιορεινό, μικρό μη οριοθετημένο οικισμό, ο οποίος είναι χτισμένος σε υψόμετρο 650 m. Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018), ενώ δεν καταγράφονται μονάδες εκπαίδευσης, αθλητικές εγκαταστάσεις και υποδομές υγείας και πρόνοιας και αυτό είναι αναμενόμενο καθώς στο χωριό κατοικούν περίπου 20 άτομα. Τα λιγυστά κτίσματα που καταγράφονται στο χωριό είναι διάσπαρτα.

Οι λιγυστοί κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι η γεωργική γη.

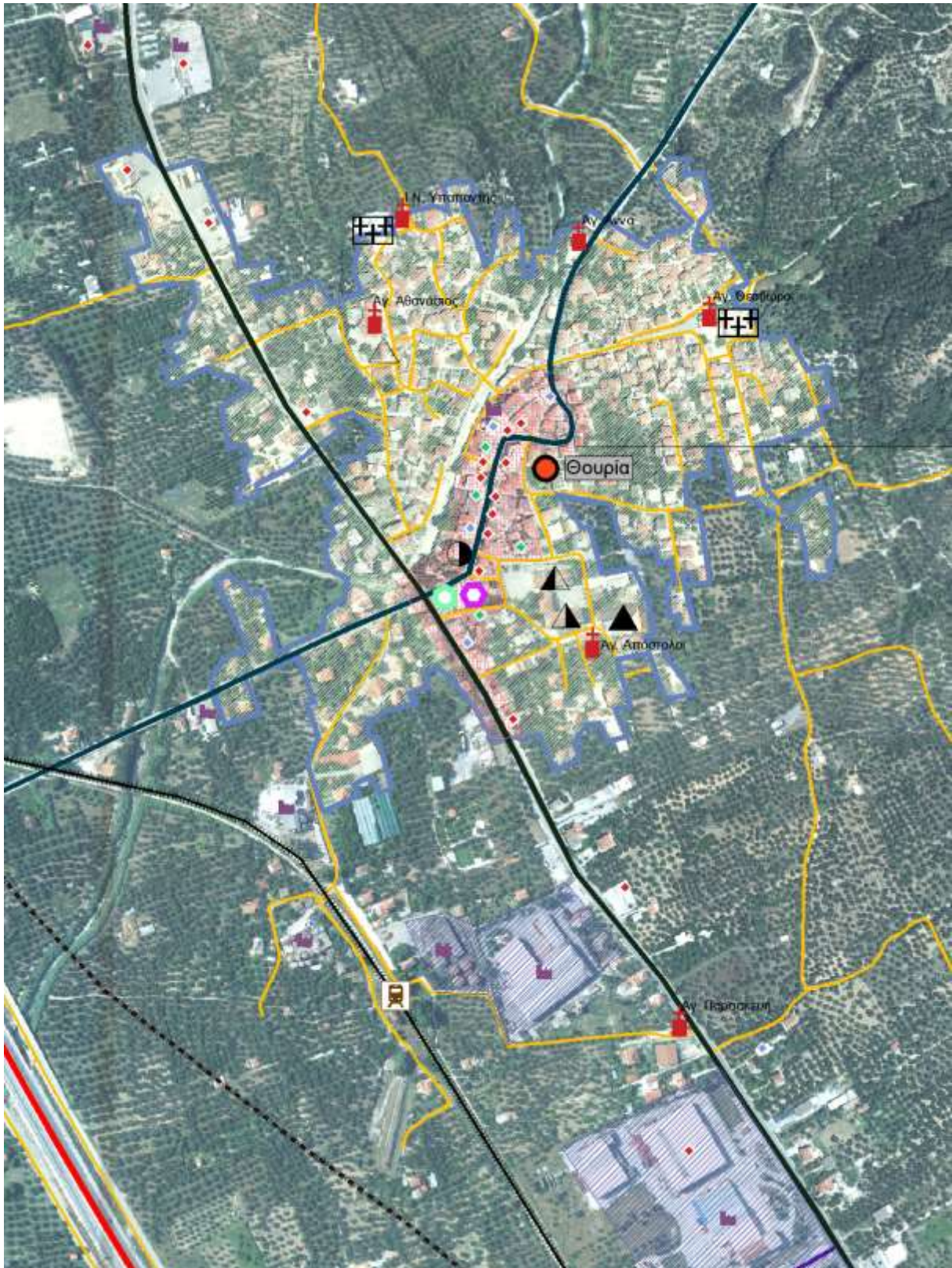

Δημοτική Ενότητα Θουρίας

Θουρία: Αποτελεί την έδρα της ΔΕ Θουρίας. Τον οικισμό διασχίζει η Επαρχιακή Οδός Θουρίας-Πολιανής και ο ποταμός Ξερίλας (Τζιρόρεμα), ενώ το δυτικό όριο του οικισμού διασχίζει η ΕΟ Τρίπολης-Καλαμάτας. Ο οικισμός έχει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο από το 1903 (ΦΕΚ 115/Α/1903), το οποίο έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί αρκετές φορές, ενώ δεν έχει εφαρμοστεί. Το πραγματικό όριο του οικισμού καλύπτει το 85% της έκτασης του προ '23 ορίου, ενώ το 24% του

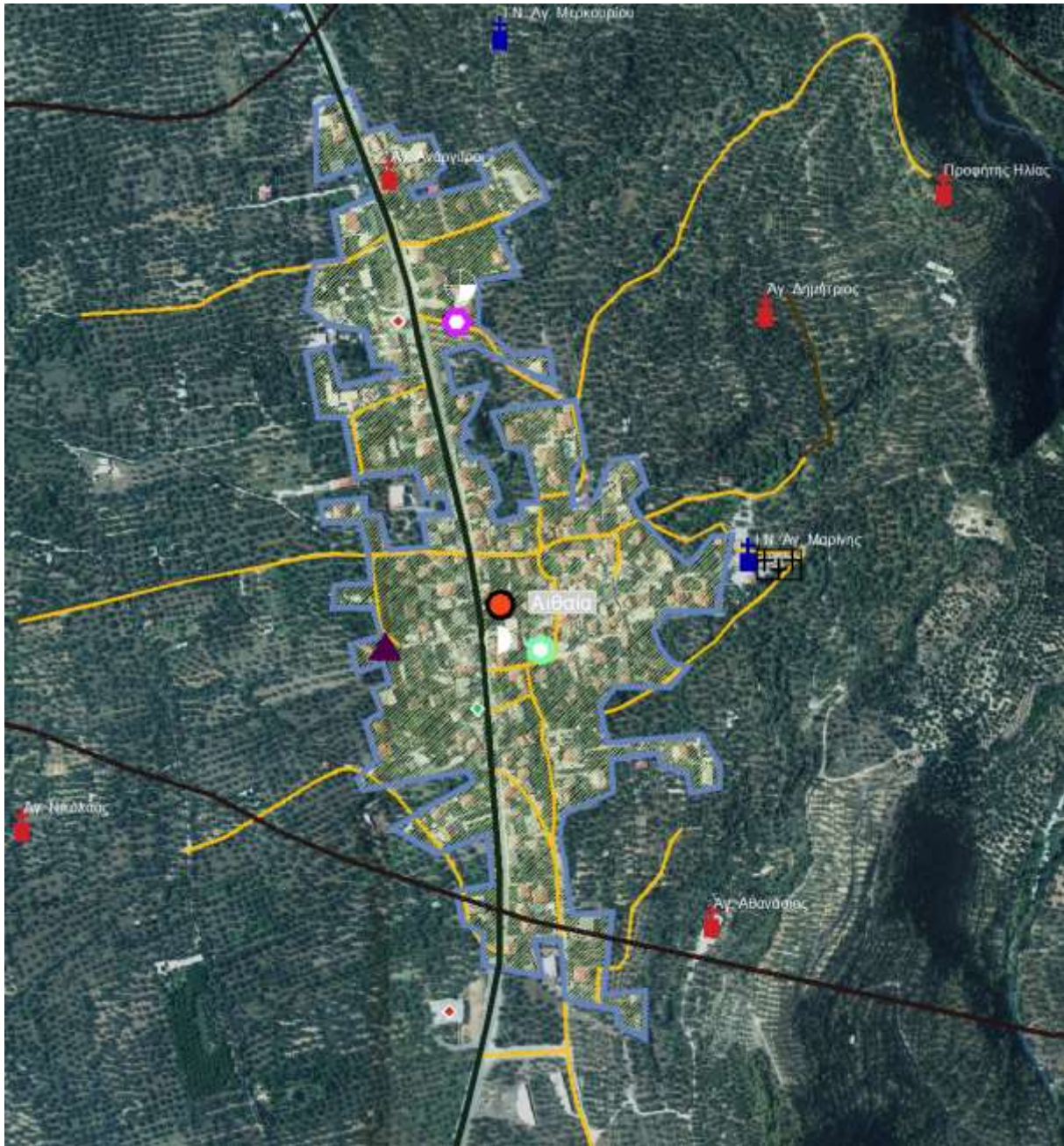
πραγματικού οικισμού βρίσκεται εκτός του προ '23 ορίου και περιμετρικά του οικισμού. Ο οικισμός έχει διαμορφωθεί σχεδόν συμμετρικά γύρω από το υπάρχον εμπορικό κέντρο (άρθρο 4, ΠΔ 59/2018). Όλες οι λειτουργίες του οικισμού εξυπηρετούνται από το μοναδικό κέντρο πόλης, το οποίο έχει υπερτοπικό χαρακτήρα στη μικρή βέβαια κλίμακα που αναπτύσσεται.

Περιμετρικά της πλατείας και επί της επαρχιακής οδού και της Εθνικής Οδού λειτουργούν κυρίως υπηρεσίες, καταστήματα, χώροι εστίασης, γραφεία, ιατρεία κτλ., ενώ καταγράφονται και αρκετά κενά καταστήματα. Η χρήση που επικρατεί εκτός του τοπικού κέντρου είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018). Στον τομέα της εκπαίδευσης λειτουργούν όλες οι βαθμίδες, ήτοι νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο και λύκειο καθώς και φροντιστήρια τα οποία εξυπηρετούν τα υπόλοιπα χωριά της Δημοτικής Ενότητας. Στη Θουρία λειτουργεί ΚΕΠ, Κτηματολογικό γραφείο, Κοινωνικό Κατάστημα, ΕΛΤΑ, κτλ. Επιπλέον, στη Θουρία υπάρχει 1 παιδική χαρά, ανατολικά του οικισμού το γήπεδο ποδοσφαίρου και νότια το γήπεδο ποδοσφαίρου Σπερχογείας, ενώ δεν λειτουργούν υποδομές πρόνοιας. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 1 ακίνητο βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Σε ότι αφορά την περιοχή εκατέρωθεν της ΕΟ, εκτός των κατοικιών, καταγράφονται βενζινάδικα, ελαιτριβεία, οινοποιεία, χώροι εστίασης, φυτώρια, βιοτεχνία παραγωγής τροφίμων καθώς επίσης και η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Μεσσηνίας, η οποία περιλαμβάνει πρατήρια γεωργικών εφοδίων, υπηρεσίες, συγκέντρωση ελιάς και ελαιολάδου και εμπόριο μαύρης σταφίδας. Κάποιες μονάδες εξ' αυτών αφορούν σε παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής και μέσης όχλησης (άρθρο 8, ΠΔ 59/2018), ενώ δεν καταγράφονται παραγωγικές δραστηριότητες υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 9~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίστανται 2 κοιμητήρια, στα όρια του οικισμού. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες, ενώ όπως προαναφέρθηκε ανατολικά και κυρίως στο νότιο τμήμα του οικισμού εντοπίζονται εγκαταστάσεις βιοτεχνίας.

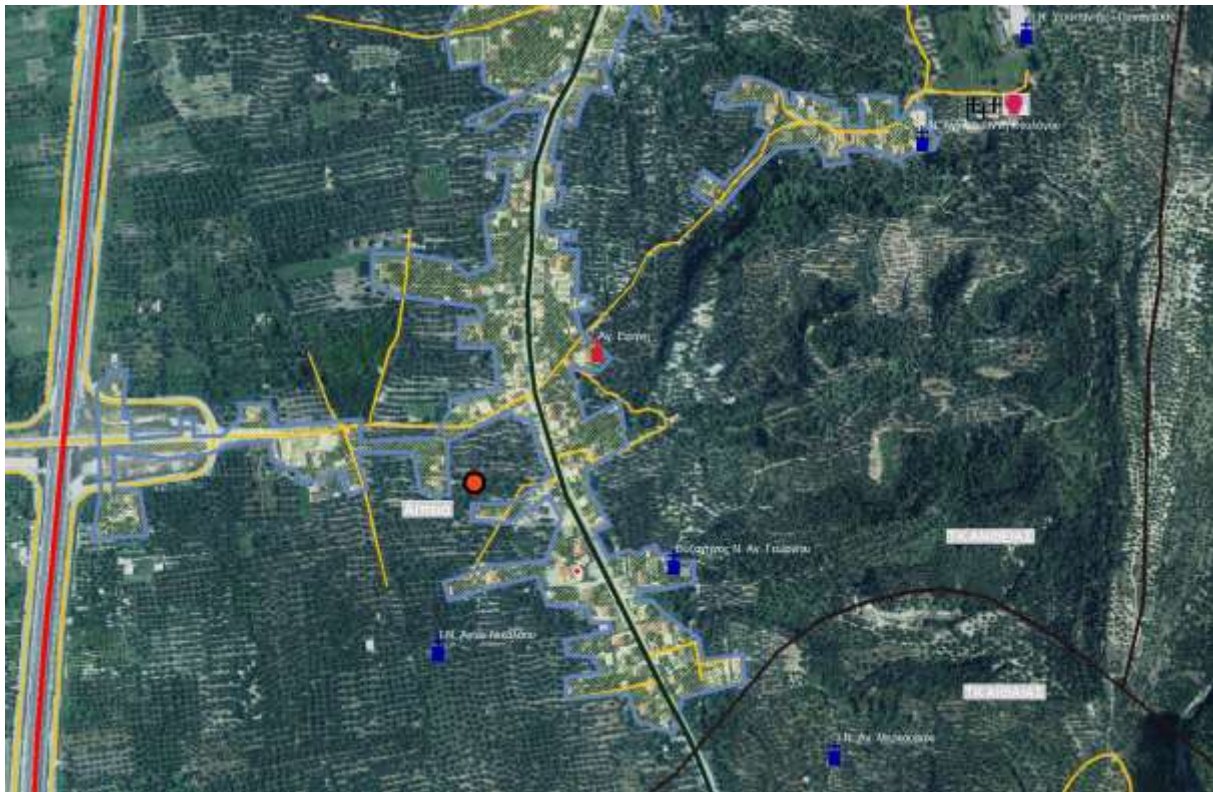
Αιθαία: Αποτελεί μικρό και διάσπαρτο οικισμό με καθορισμένο όριο και χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του καθορισμένου ορίου, και καλύπτει το 32% της έκτασης αυτού. Τον διασχίζει η Εθνική Οδός Τρίπολης-Καλαμάτας και μαζί με

τους οικισμούς Άνθειας και Αίπειας δομούν σε μήκος περίπου 3 km έναν «ενιαίο» γραμμικό οικισμό. Η χρήση που επικρατεί είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018) με το «κέντρο» του οικισμού να οργανώνεται περιμετρικά της πλατείας πλατάνου ανατολικά της Εθνικής Οδού. Δυτικά της πλατείας λειτουργούσε παλαιότερα το κοινοτικό κατάστημα και δυτικά της Εθνικής Οδού λειτουργούσε το δημοτικό σχολείο. Στο βόρειο τμήμα του οικισμού υπάρχει 1 γήπεδο μπάσκετ και 1 παιδική χαρά. Στο χωριό δεν λειτουργούν υποδομές υγείας και πρόνοιας. Τα εμπορικά καταστήματα και οι χώροι εστίασης είναι ελάχιστα και αφορούν σε καφενείο, βενζινάδικο κτλ. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 1 ακίνητο βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, στο ανατολικό τμήμα του χωριού. Οι κάτοικοι ασχολούνται με την καλλιέργεια εσπεριδοειδών, αμπελιών και ελιών. Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τη Θουρία και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες.

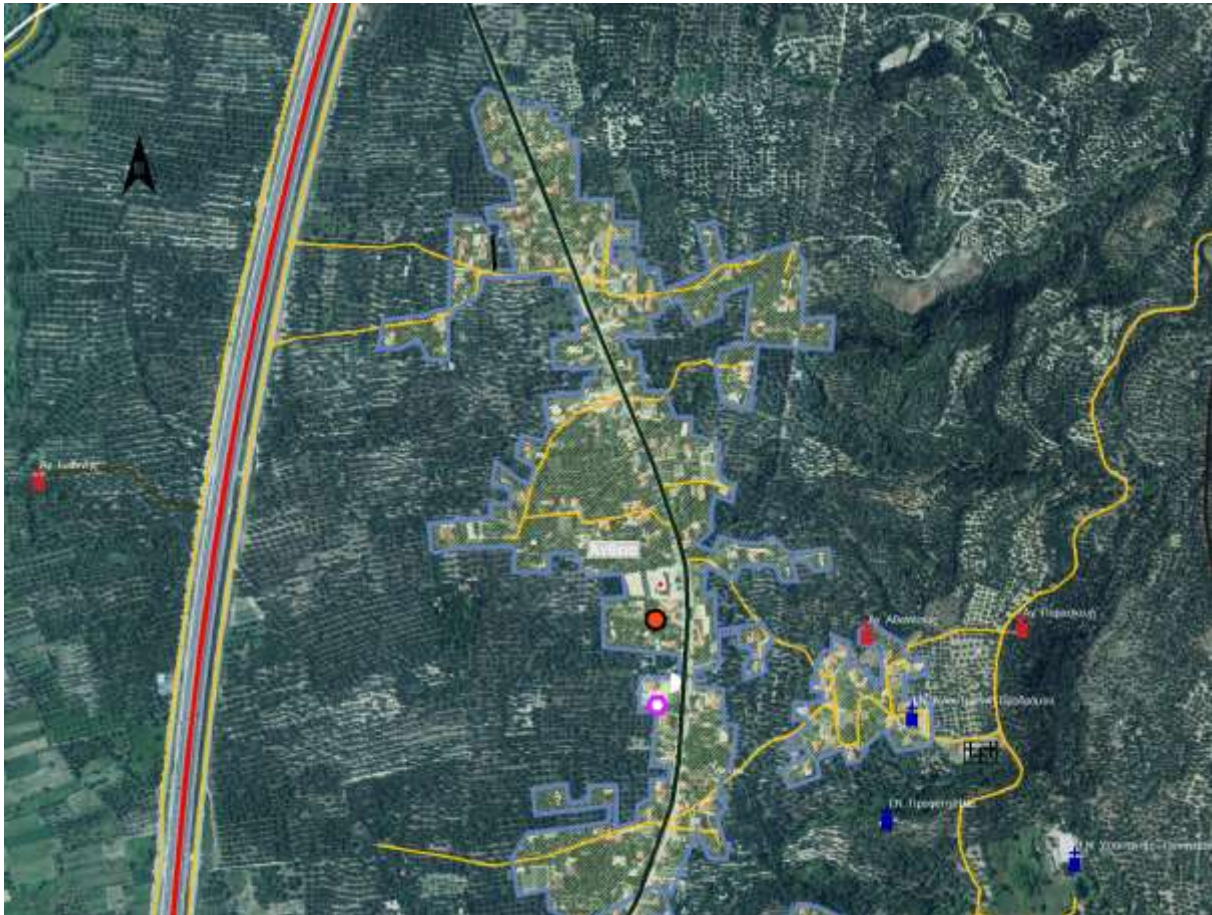
Αίπεια: Αποτελεί μικρό και διάσπαρτο οικισμό με καθορισμένο όριο και χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του καθορισμένου ορίου, και καλύπτει το 42% της έκτασης αυτού. Τον διασχίζει η Εθνική Οδός Τρίπολης-Καλαμάτας και μαζί με τους οικισμούς Άνθειας και Αιθαίας δομούν σε μήκος περίπου 3 km έναν «ενιαίο» γραμμικό οικισμό. Ο οικισμός αποτελείται από δύο καθορισμένα τμήματα και αυτό έγινε διότι στον απομένοντα χώρο, μεταξύ αυτών, διέρχονταν τότε η προτεινόμενη χάραξη της νέας Εθνικής Οδού. Το ανατολικό τμήμα (Αγ. Ιωάννης Θεολόγος) δομείται σχετικά πυκνά. Το δυτικό τμήμα του οικισμού, το οποίο είναι αραιοδομημένο εκτείνεται μέχρι τον νέο Αυτοκινητόδρομο, με τον παράδρομο του να έχει κατασκευαστεί εντός του οικισμού.

Η χρήση που επικρατεί είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018) και ο οικισμός αναπτύσσεται εκατέρωθεν της Εθνικής Οδού. Δεν υπάρχουν υποδομές εκπαίδευσης, αθλητισμού, υγείας και πρόνοιας. Τα εμπορικά καταστήματα είναι ελάχιστα και αφορούν σε παντοπωλείο, βενζινάδικο κτλ. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 1 ακίνητο βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, στο ανατολικό τμήμα του χωριού, εντός του αρχαιολογικού χώρου Θουρίας. Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τη Θουρία και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες.

Άνθεια: Αποτελεί μεσαίο και διάσπαρτο οικισμό με καθορισμένο όριο και χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του καθορισμένου ορίου, και καλύπτει το 59% της έκτασης αυτού. Τον διασχίζει η Εθνική Οδός Τρίπολης-Καλαμάτας και μαζί με τους οικισμούς Αίπειας και Αιθαίας δομούν σε μήκος περίπου 3 km έναν «ενιαίο» γραμμικό οικισμό. Ο οικισμός αποτελείται από δύο καθορισμένα τμήματα και αυτό έγινε διότι στον απομένοντα χώρο, μεταξύ αυτών, διέρχονταν τότε η προτεινόμενη χάραξη της νέας Εθνικής Οδού. Το ανατολικό τμήμα (Άγ. Ιωάννης) δομείται αραιά.

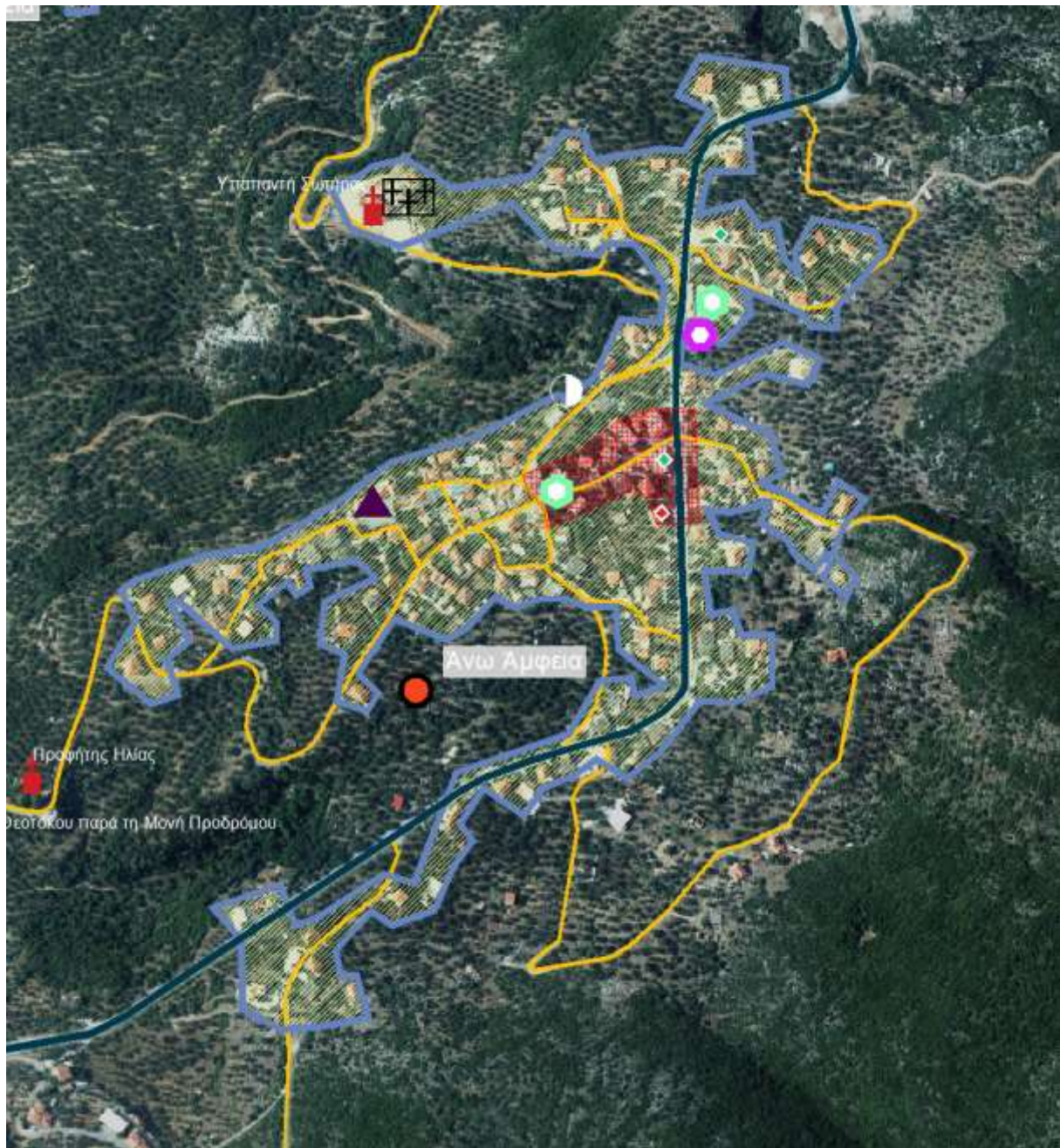
Η χρήση που επικρατεί είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018) και ο οικισμός αναπτύσσεται εκατέρωθεν της Εθνικής Οδού. Δεν υπάρχουν υποδομές αθλητισμού, υγείας και πρόνοιας. Δυτικά της ΕΟ λειτουργεί το δημοτικό σχολείο Άνθειας, 1 παιδική χαρά και το κοινοτικό κατάστημα. Τα εμπορικά καταστήματα είναι ελάχιστα και αφορούν σε πλυντήριο αυτοκινήτων, βενζινάδικο κτλ. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 1 ακίνητο βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, στο ανατολικό τμήμα του χωριού, εντός του αρχαιολογικού χώρου Θουρίας. Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τη Θουρία και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες.

Άνω Άμφεια: Αποτελεί οικισμό προ του '23, χωρίς καθορισμένο όριο, με σχετικά αραιή δόμηση. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του προ '23 ορίου, και καλύπτει το

44% της έκτασης αυτού ενώ επεκτείνεται και ανατολικά αυτού. Τον οικισμό διασχίζει η Επαρχιακή Οδός Θουρίας-Πολιανής.

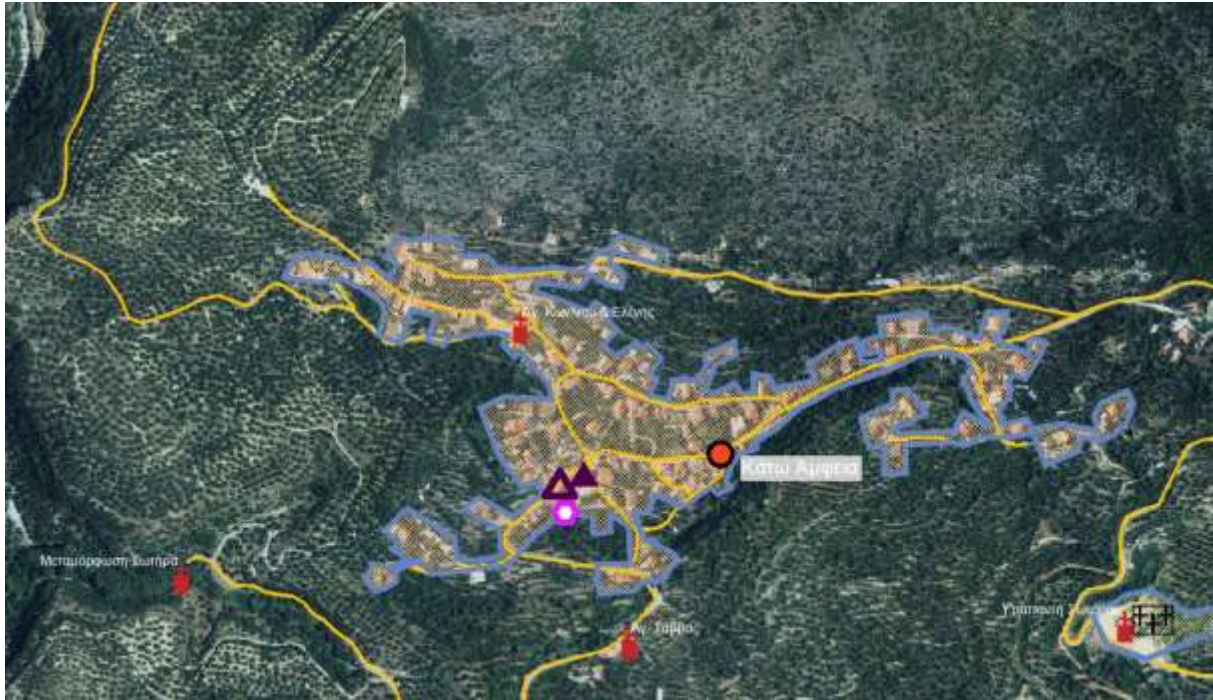
Η χρήση που επικρατεί είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018) με το «κέντρο» του οικισμού (άρθρο 4, ΠΔ 59/2018) να οργανώνεται περιμετρικά της κεντρικής πλατείας, δυτικά και επί της επαρχιακής οδού. Δυτικά και βόρεια της πλατείας λειτουργούσε παλαιότερα το δημοτικό σχολείο και το κοινοτικό κατάστημα, αντίστοιχα. Επί της επαρχιακής οδού και ανατολικά αυτής έχει διαμορφωθεί 1 πλατεία και 1 παιδική χαρά. Στο χωριό δεν λειτουργούν υποδομές υγείας και πρόνοιας. Τα εμπορικά καταστήματα και οι χώροι εστίασης είναι ελάχιστα και αφορούν σε καφενείο, παντοπωλείο κτλ και βρίσκονται επί της επαρχιακής οδού. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, και ούτε ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, βορειοδυτικά του χωριού. Από τους οικισμούς της ΤΚ Άμφειας αποτελεί τον ισχυρότερο τόσο από άποψη χρήσεων όσο και πληθυσμιακά. Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τη Θουρία και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι η γεωργική γη.

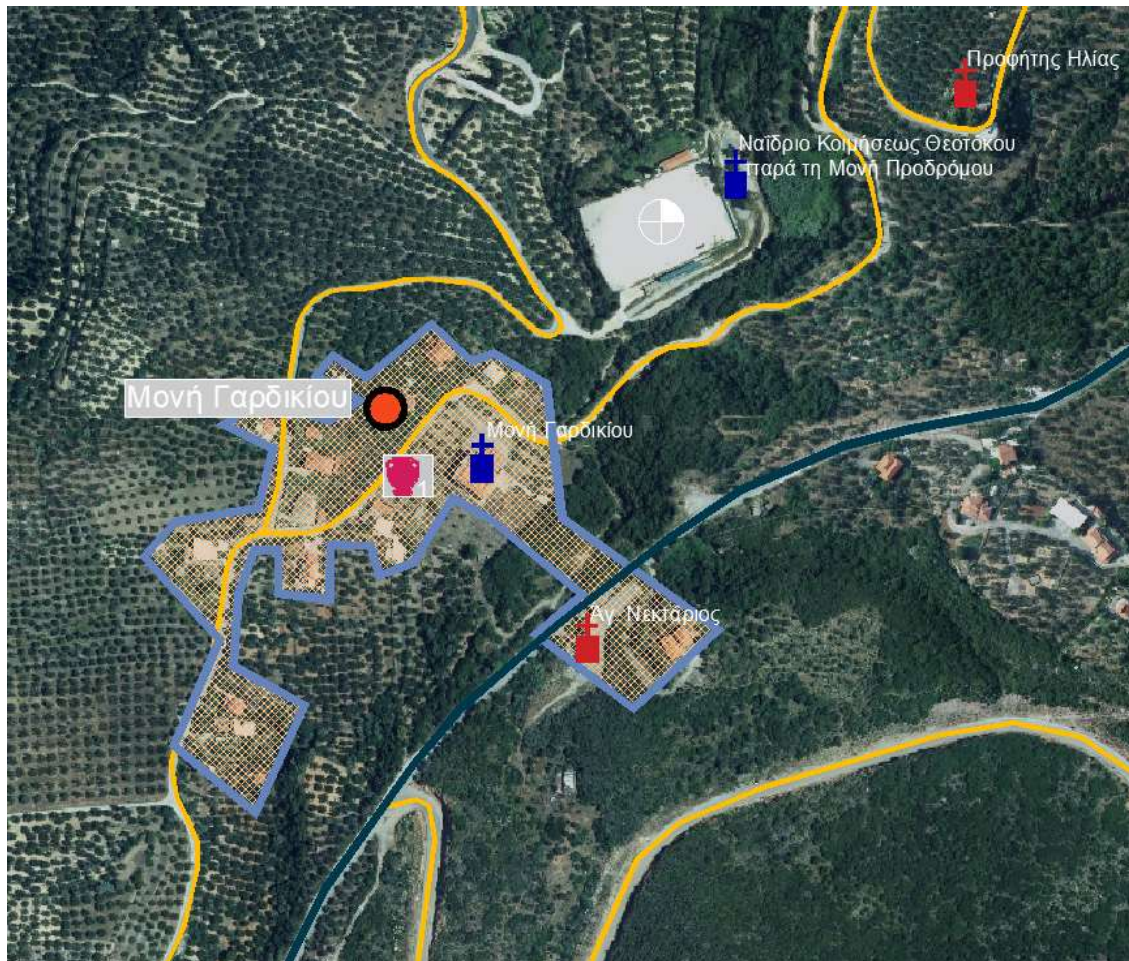
Κάτω Άμφεια: Αποτελεί οικισμό προ του '23, χωρίς καθορισμένο όριο, με σχετικά αραιή δόμηση. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του προ '23 ορίου, και καλύπτει το 54% της έκτασης αυτού ενώ επεκτείνεται στα τρία άκρα του.

Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018), χωρίς πολεοδομική συνοχή, με υποτυπώδεις δρόμους και έμπροσθεν της απλώνεται ο ελαιώνας. Στο νοτιοδυτικό τμήμα του χωριού λειτουργούσε παλαιότερα το δημοτικό σχολείο και το νηπιαγωγείο. Νότια των σχολείων έχει διαμορφωθεί 1 πλατεία και 1 παιδική χαρά. Στο χωριό δεν λειτουργούν υποδομές υγείας και πρόνοιας, ούτε εμπορικά καταστήματα και χώροι εστίασης. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται

στην περιοχή, και ούτε ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τη Θουρία και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες.

Μονή Γαρδικίου: Αποτελεί πολύ μικρό, με διάσπαρτη δόμηση και χωρίς καθορισμένο όριο οικισμό, προ του '23. Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τη Θουρία και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Αποτελείται από ελάχιστα σπίτια, πέριξ της Μονής, που παλαιότερα λειτουργούσε ως άσυλο ανιάτων. Βορειανατολικά του χωριού στον δρόμο προς Άνω Άμφισσα υπάρχει ένα γήπεδο ποδοσφαίρου και καμία άλλη υποδομή. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες και η γεωργική γη.

Μικρομάνη: Είναι πρόσφατα οριοθετημένος οικισμός, έχει χαρακτηριστεί ως μεσαίος και συνεκτικός και αναπτύσσεται ανάμεσα στους ποταμούς Ξερίλα και Άρι. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολό του, εντός του καθορισμένου ορίου, και καλύπτει το 33% της έκτασης αυτού. Τον διασχίζει η Επαρχιακή Οδός Θουρίας-Χώρας. Νοτιοδυτικά από τη Μικρομάνη βρίσκεται το αεροδρόμιο και ο αερολιμένας Καλαμάτας. Η χρήση που επικρατεί είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018) με το «κέντρο» του οικισμού (άρθρο 4, ΠΔ 59/2018) να οργανώνεται περιμετρικά της κεντρικής εκκλησίας της Αγίας Βαρβάρας και της πλατείας Εθνικής Αντιστάσεως. Δυτικά της πλατείας λειτουργούσε παλαιότερα δημοτικό σχολείο, ενώ νότια της πλατείας καταγράφονται αθλητικές εγκαταστάσεις (γήπεδο ποδοσφαίρου και μπάσκετ) και 1 παιδική χαρά. Επιπλέον, νότια του οικισμού εντοπίζεται το γήπεδο ποδοσφαίρου Μικρομάνης με κερκίδες και αποδυτήρια. Στο χωριό δεν λειτουργούν υποδομές υγείας και πρόνοιας, ενώ παλαιότερα δίπλα από το σχολείο λειτουργούσε το κοινοτικό ιατρείο. Ανατολικά της κεντρικής πλατείας και επί της επαρχιακής οδού Θουρίας-Χώρας εντοπίζεται η πλατεία Ι. Καλογεροπούλου. Τα καταστήματα και οι χώροι εστίασης είναι ελάχιστα και αφορούν σε καφενείο, μικρό παντοπωλείο κτλ. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην

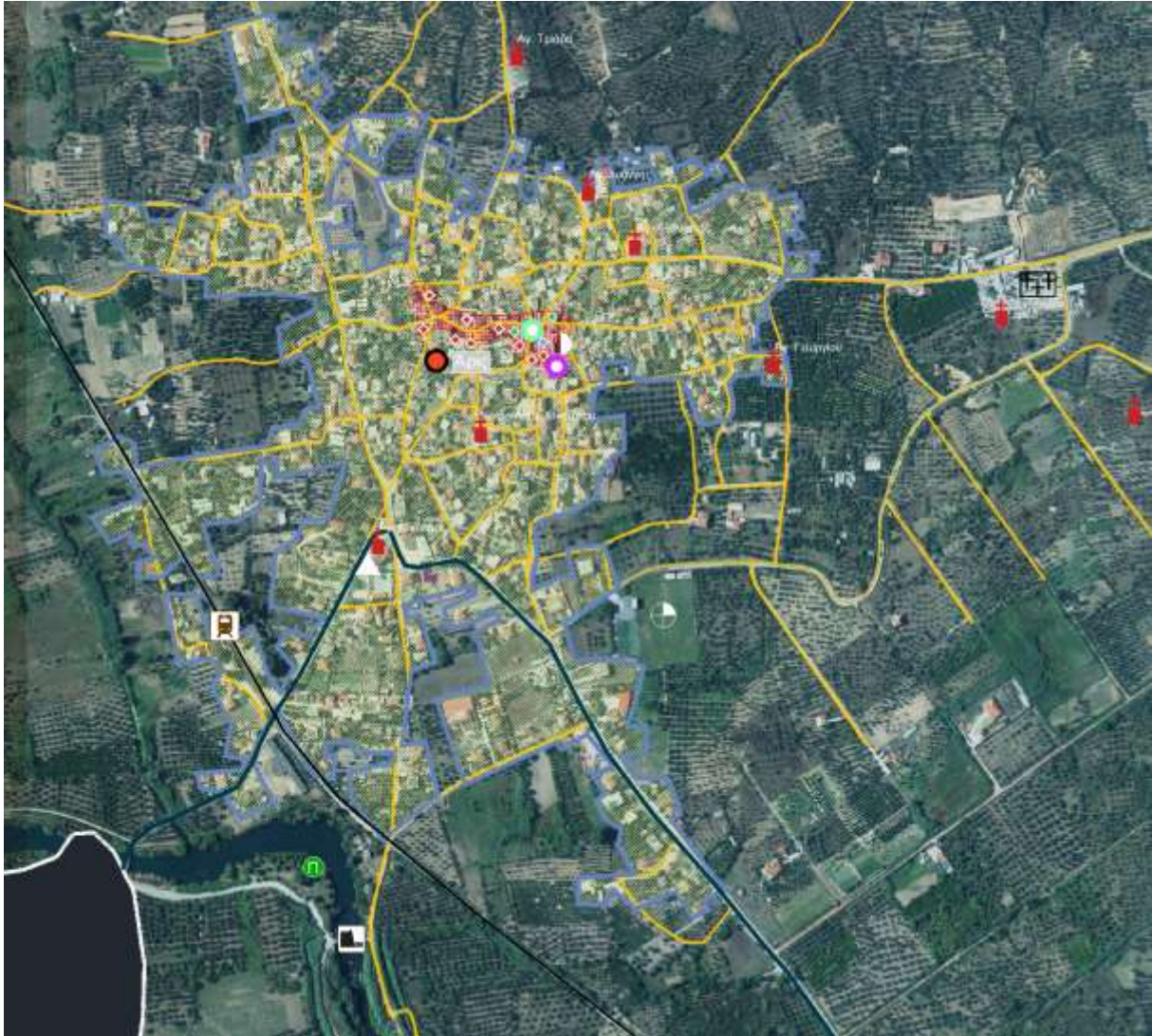
μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, εντός του χωριού και συγκεκριμένα στο βορειοδυτικό τμήμα του. Νοτιοανατολικά του χωριού και σε απόσταση μεγαλύτερη των 1700 m έχει θεσμοθετηθεί λατομική περιοχή (ΦΕΚ 80/Δ/2007), η οποία δεν έχει λειτουργήσει μέχρι σήμερα. Σημειώνεται ότι για να λειτουργήσει το λατομείο θα πρέπει να επανακαθοριστεί η ζώνη με βάση την κείμενη νομοθεσία, εφόσον έχουν περάσει 17 χρόνια από την έγκρισή της.

Η Πολιανή αποτελεί τον πιο απομακρυσμένο οικισμό της Δημοτικής Ενότητας, περιβάλλεται από ορεινούς όγκους και δύναται να αναπτύξει λειτουργίες εναλλακτικού τουρισμού.

Οι κάτοικοι του χωριού εξυπηρετούνται άμεσα από τη Θουρία και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι τα σύνθετα συστήματα καλλιέργειας.

ανενεργό. Έχει δημιουργηθεί, περιμετρικά της πλατείας, τοπικό κέντρο (άρθρο 4, ΠΔ 59/2018), όπου λειτουργούν υπηρεσίες, καταστήματα, χώροι εστίασης κτλ. Η χρήση που επικρατεί στον οικισμό, εκτός του τοπικού κέντρου είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018). Στον τομέα της εκπαίδευσης λειτουργούν νηπιαγωγείο και δημοτικό, ενώ για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση τα παιδιά εξυπηρετούνται από τη Θουρία. Στον Άρι λειτουργεί Περιφερειακό Ιατρείο, ΚΕΠ και Κοινωνικό Κατάστημα. Επιπλέον, υπάρχει 1 παιδική χαρά και νοτιοανατολικά του οικισμού το γήπεδο ποδοσφαίρου, ενώ δεν λειτουργούν υποδομές πρόνοιας. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λουπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 2 ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018) παρά μόνο 1 μονάδα παραγωγής και τυποποίησης ελαιολάδου εντός του οικισμού. Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, ανατολικά του οικισμού και σε απόσταση περίπου 200 m.

Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τον αγροτικό τομέα και ιδιαίτερα με την καλλιέργεια της ελιάς. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες και τα σύνθετα συστήματα καλλιέργειας.

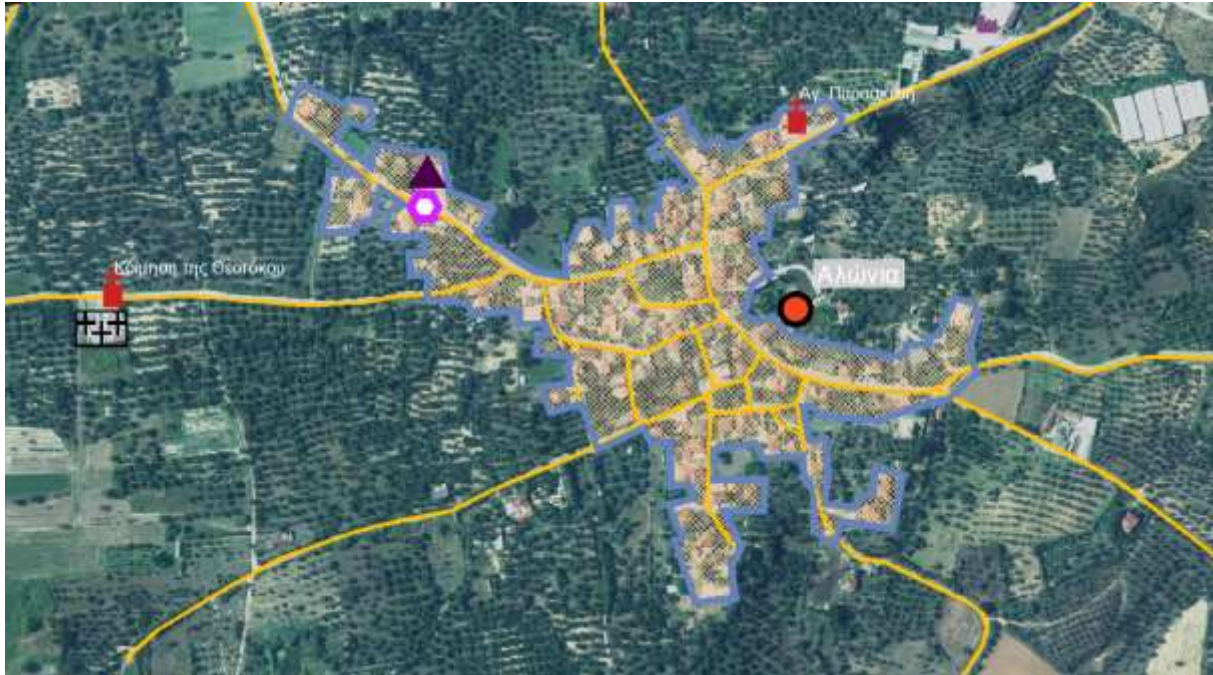

Αλώνια: Αποτελεί οικισμό προ του '23, χωρίς καθορισμένο όριο, με σχετικά πυκνή δόμηση στο μεγαλύτερο τμήμα του. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του προ '23 ορίου, και καλύπτει το 53% της έκτασης αυτού. Τα Αλώνια είναι κτισμένα σε πεδινή τοποθεσία με θέα προς τον Ταΰγετο.

Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018). Στο δυτικό τμήμα του οικισμού λειτουργούσε παλαιότερα δημοτικό σχολείο και σήμερα υπάρχει δίπλα στο σχολείο 1 παιδική χαρά, ενώ δεν εντοπίζονται υποδομές αθλητισμού, υγείας και πρόνοιας. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 1 ακίνητο βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και περίξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018), παρά μόνο 1 βιοτεχνία ζωοτροφών ανατολικά του οικισμού προς το Αριοχώρι. Σε

ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, δυτικά του χωριού και σε απόσταση περίπου 250 m.

Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τον Άρι και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι τα σύνθετα συστήματα καλλιέργειας και οι ελαιώνες.

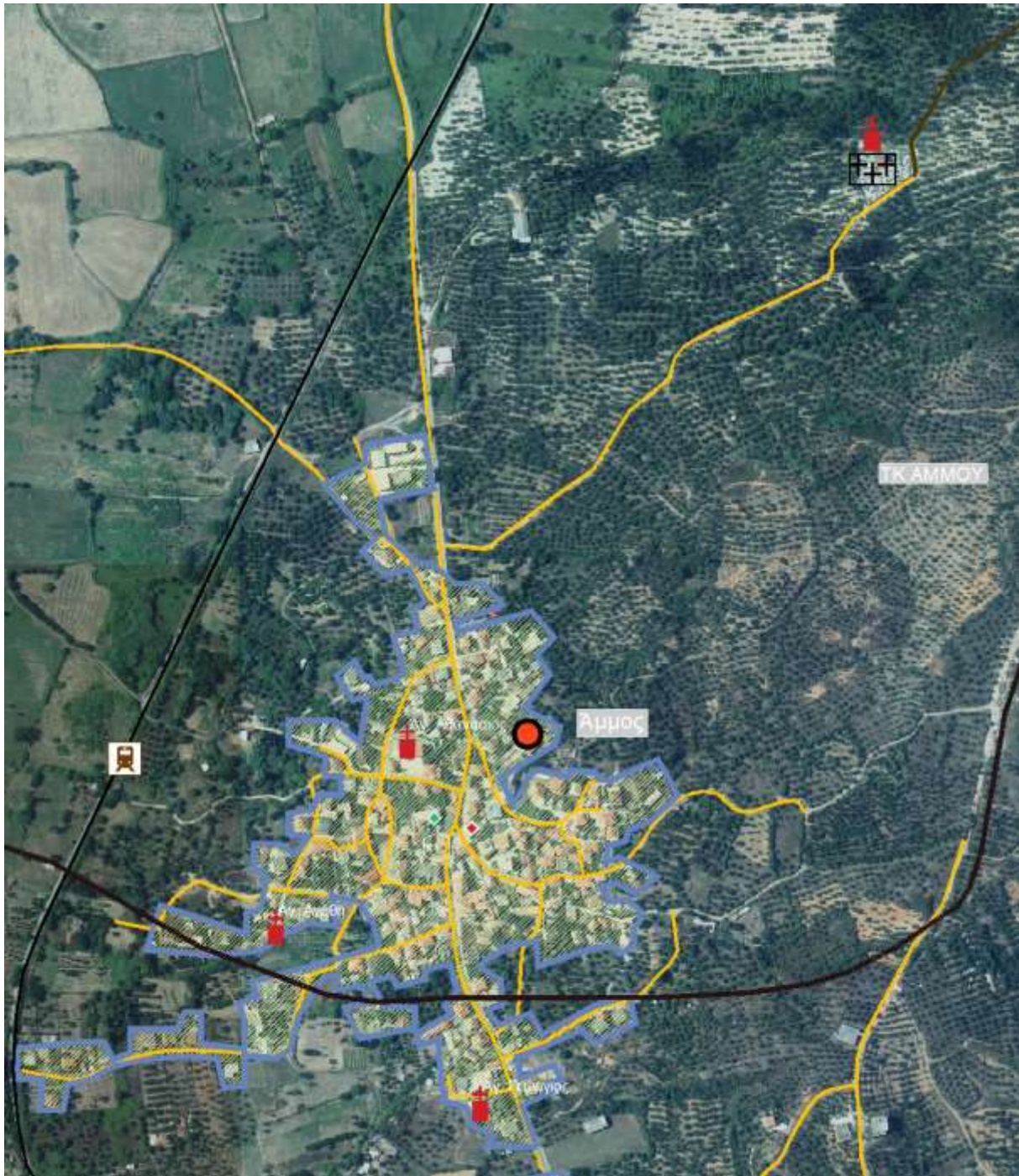

Άμμος: Αποτελεί συνεκτικό, πεδινό και αγροτικό οικισμό προ του '23, χωρίς καθορισμένο όριο και βρίσκεται βόρεια του οικισμού Άρι. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του προ '23 ορίου, και καλύπτει το 74% της έκτασης αυτού ενώ επεκτείνεται σημειακά πέρα αυτού. Δυτικά του οικισμού υπάρχει σιδηροδρομικός σταθμός, ο οποίος σήμερα δεν λειτουργεί καθώς το σιδηροδρομικό δίκτυο είναι ανενεργό. Σε Ενετικά έγγραφα το χωριό αναφέρεται με την ονομασία Baliaga (Μπαλιάγα), από τον Τούρκο διοικητή του, τον φεδουάρχη Μπαλή Αγά. Το 1927, το χωριό μετονομάστηκε σε Άμμος, κυρίως λόγω της σύστασης του εδάφους του όπου η άμμος πλεονάζει εξαιτίας της κοιλάδας (ΦΕΚ 306/Α/1927).

Η χρήση που επικρατεί είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018). Στο χωριό δεν λειτουργούν υποδομές εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας και αυτό είναι αναμενόμενο λόγω της εγγύτητας του με τον Άρι. Τα καταστήματα και οι χώροι εστίασης είναι ελάχιστα και αφορούν σε καφενείο, σχολή οδηγών κτλ κτλ. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, καθώς επίσης δεν καταγράφονται ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέρα του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και

υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, βορειοανατολικά του χωριού και σε απόσταση περίπου 500 m.

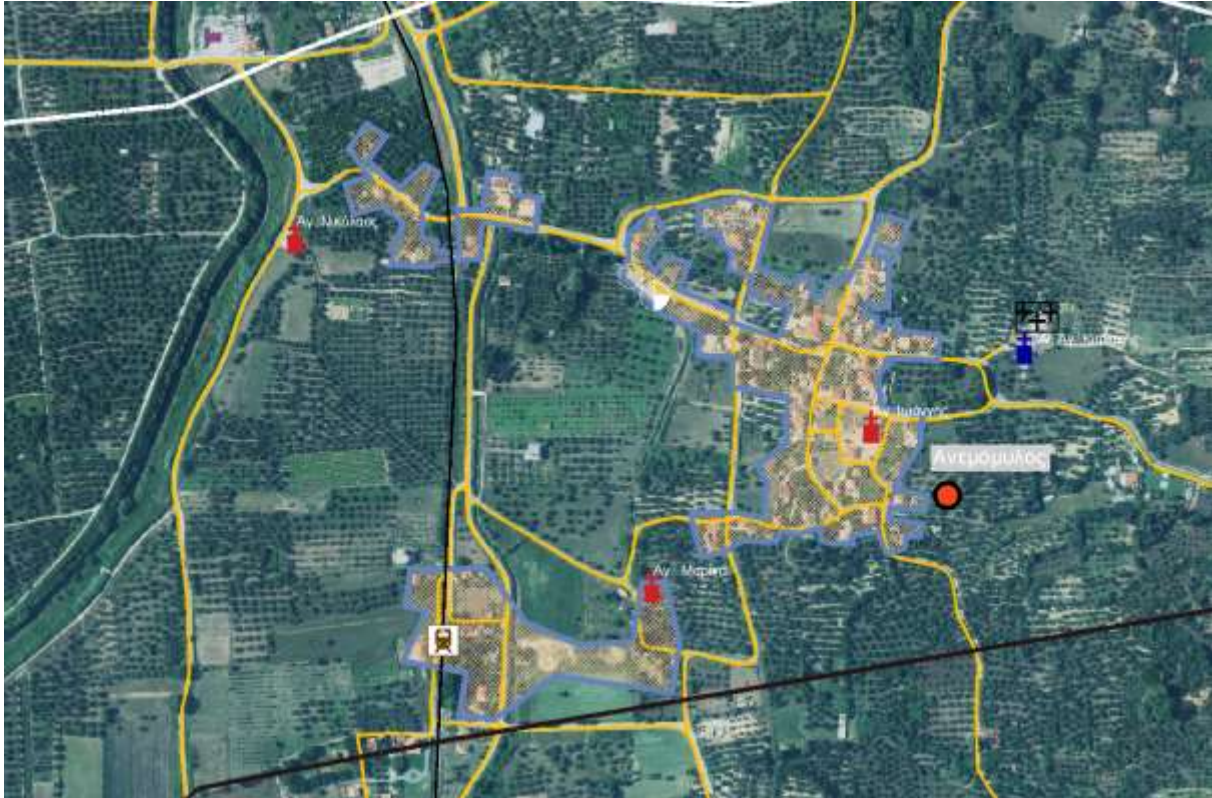
Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τον Άρι και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι τα σύνθετα συστήματα καλλιέργειας και οι ελαιώνες.

Ανεμόμυλος: Αποτελεί μεσαίο και συνεκτικό οικισμό με καθορισμένο όριο και χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο. Ο οικισμός αποτελείται από δύο καθορισμένα τμήματα, όπου το δυτικό και μικρότερο τμήμα βρίσκεται βόρεια του «κύριου» οικισμού και τα χωρίζει η σιδηροδρομική γραμμή. Δυτικά του «κύριου» οικισμού υπάρχει σιδηροδρομικός σταθμός, ο οποίος σήμερα δεν λειτουργεί καθώς το σιδηροδρομικό δίκτυο είναι ανενεργό. Το πραγματικό όριο του «κύριου» οικισμού αποτελείται από δύο επιμέρους τμήματα, ενώ επεκτείνεται εκτός αυτού και συγκεκριμένα βορειοδυτικά προσεγγίζοντας το δυτικό και μικρότερο τμήμα, το πραγματικό όριο του οποίου έχει επεκταθεί ανατολικά προσεγγίζοντας τον «κύριο» οικισμό. Μεταξύ των δύο καθορισμένων τμημάτων, η περιοχή έχει καθοριστεί ως γη υψηλής παραγωγικότητας.

Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018). Στο βορειοδυτικό τμήμα του οικισμού και εκτός του καθορισμένου ορίου του, υπάρχει γήπεδο μπασκετ και το κτίριο που στεγάζει το πολιτιστικό κέντρο του χωριού, ενώ δεν εντοπίζονται υποδομές εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, καθώς και ούτε ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέριξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018), παρά μόνο 1 μονάδα εμφιάλωσης ελαιολάδου, εκτός του οικισμού και βορειοδυτικά αυτού. Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, βορειοδυτικά του χωριού και στο καθορισμένο όριο του.

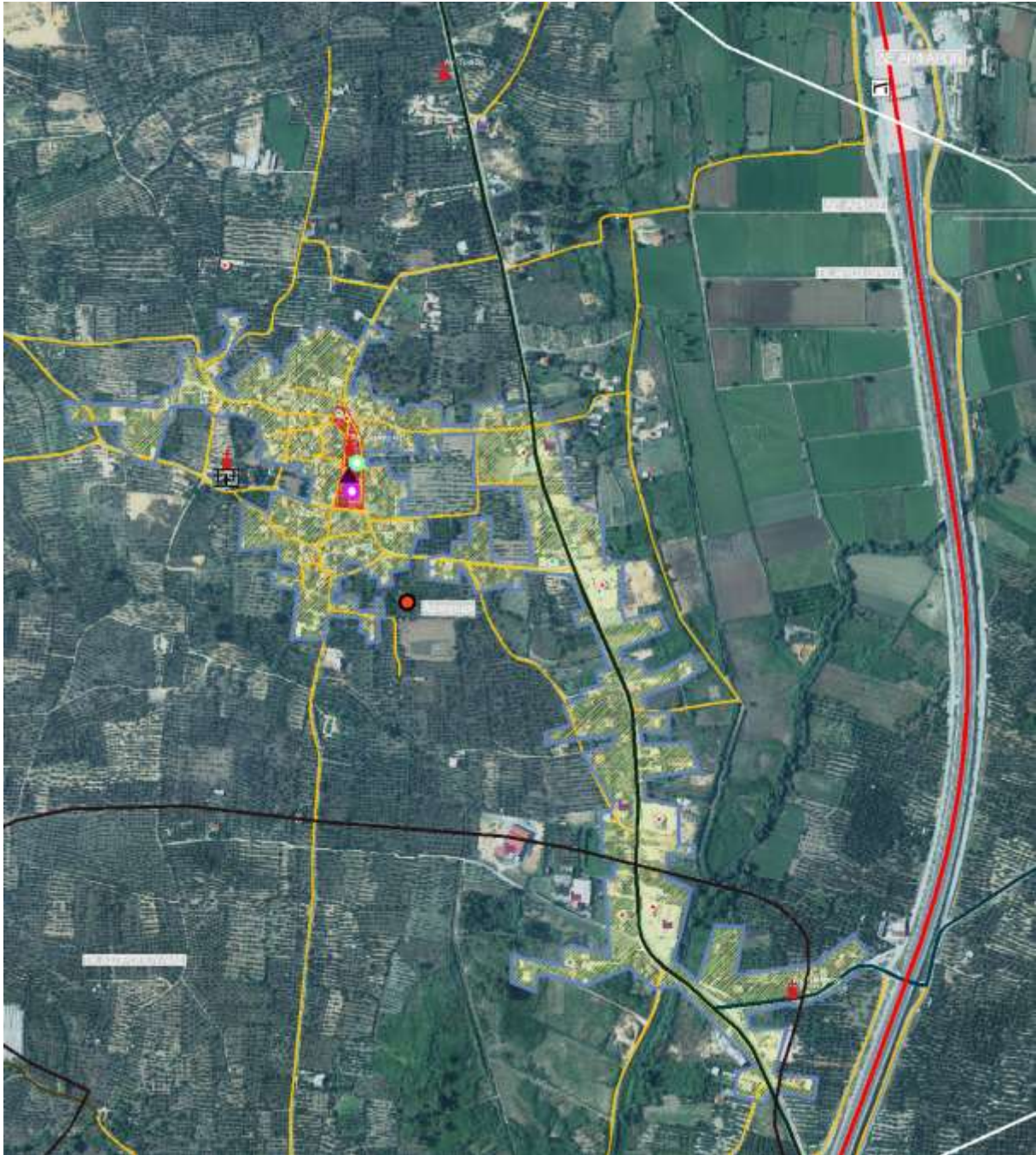
Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τον Άρι και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι τα σύνθετα συστήματα καλλιέργειας και ελαιώνες.

Αριοχώρι: Αποτελεί μεσαίο και συνεκτικό οικισμό με καθορισμένο όριο και χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο. Το πραγματικό όριο του οικισμού βρίσκεται, στο σύνολο του, εντός του προ '23 ορίου, και καλύπτει το 50% της έκτασης αυτού, ενώ επεκτείνεται σημειακά πέραξ αυτού. Τον διασχίζει η Εθνική Οδός Τρίπολης-Καλαμάτας και από αυτόν εκκινεί η Επαρχιακή Οδός Αγίου Κωνσταντίνου, ενώ βρίσκεται δυτικά και πλησίον του Αυτοκινητοδρόμου Τρίπολης-Καλαμάτας. Το χωριό το διασχίζει ο ποταμός Άρις, ο οποίος τροφοδοτεί τα αρδευτικά έργα της περιοχής. Έχει δημιουργηθεί τοπικό κέντρο (άρθρο 4, ΠΔ 59/2018), πέραξ της πλατείας και της εκκλησίας του Αγ. Δημητρίου όπου λειτουργούν ελάχιστα καταστήματα και χώροι εστίασης. Πλησίον της πλατείας, λειτουργούσε παλαιότερα δημοτικό σχολείο και σήμερα υπάρχει μια μικρή παιδική χαρά. Στο Αριοχώρι λειτουργεί Περιφερειακό Ιατρείο ενώ δεν λειτουργούν υποδομές αθλητισμού και πρόνοιας. Η χρήση που επικρατεί στον οικισμό, εκτός αυτού του τοπικού κέντρου είναι η γενική κατοικία (άρθρο 3, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά την περιοχή εκατέρωθεν της ΕΟ που εμπίπτει εντός του οικισμού, εκτός των κατοικιών, καταγράφονται βενζινάδικα, ελαιοτριβεία, οινοποιεία, χώροι εστίασης κτλ. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λουπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, παρά μόνο 2 ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέραξ του οικισμού εντοπίζονται 4-5 μεμονωμένες παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής και μέσης όχλησης (άρθρο 8, ΠΔ 59/2018) ενώ δεν εντοπίζονται μονάδες

υψηλής όχλησης και χονδρεμπορίου (άρθρα 9~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, δυτικά και στα όρια του οικισμού.

Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τον Άρι και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες.

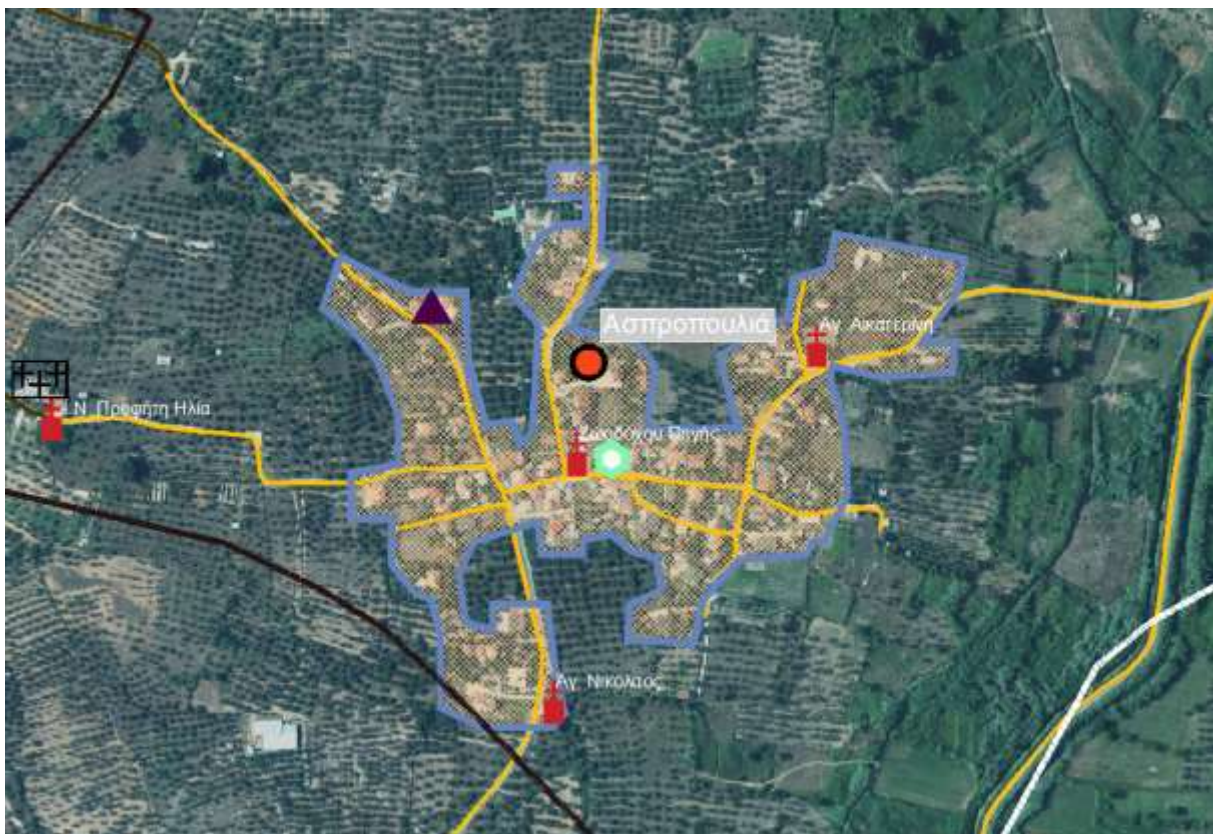

Ασπροπουλιά: Αποτελεί οικισμό προ του '23, χωρίς καθορισμένο όριο, με σχετικά πυκνή δόμηση στο μεγαλύτερο τμήμα του και έχει αναπτυχθεί σε πεδινή περιοχή με μέσο υψόμετρο 25 m. Το πραγματικό όριο του οικισμού που βρίσκεται εντός του προ '23 ορίου καλύπτει το 75% της έκτασης

αυτού, ενώ επεκτείνεται και πέραξ αυτού. Παλαιότερα ονομάζονταν Μπισμπάρδι και μετονομάστηκε το 1927 (ΦΕΚ 306/Α/1927).

Η χρήση που επικρατεί είναι η αμιγής κατοικία (άρθρο 2, ΠΔ 59/2018) με το «κέντρο» του οικισμού να οργανώνεται περιμετρικά της πλατείας. Δυτικά της πλατείας λειτουργούσε παλαιότερα δημοτικό σχολείο, ενώ δεν εντοπίζονται υποδομές αθλητισμού, υγείας και πρόνοιας. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014) δεν απαντώνται στην περιοχή, καθώς επίσης δεν καταγράφονται ακίνητα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών (π.χ. Airbnb). Εντός και πέραξ του οικισμού δεν εντοπίζονται παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής, μέσης και υψηλής όχλησης καθώς και μονάδες χονδρεμπορίου (άρθρα 8~11, ΠΔ 59/2018). Σε ότι αφορά τις ειδικές χρήσεις (άρθρο 13, ΠΔ 59/2018), υφίσταται το κοιμητήριο, δυτικά του χωριού και σε απόσταση περίπου 250 m.

Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τον αγροτικό τομέα και ιδιαίτερα με την καλλιέργεια της ελιάς. Οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται άμεσα από τον Άρι και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας. Στην άμεση περιβάλλουσα ζώνη του οικισμού η χρήση που επικρατεί είναι οι ελαιώνες.

A4.1.2 Υφιστάμενες σημαντικές για τα δεδομένα της περιοχής παραγωγικές μονάδες και άλλες σημειακές χρήσεις

Δεν υφίστανται σημαντικές για τα δεδομένα της περιοχής παραγωγικές μονάδες και άλλες σημειακές χρήσεις, ενώ για οποιαδήποτε παραγωγική δραστηριότητα που λειτουργεί στην περιοχή μελέτης έχει γίνει σχετική αναφορά σε προηγούμενα Κεφάλαια του παρόντος.

A4.1.3 Άτυπες συγκεντρώσεις και αυθαίρετη δόμηση

Η περιοχή μελέτης έχει δομηθεί σαφώς χωρίς σχέδιο ή στην περίπτωση της Θουρίας, χωρίς να έχει εφαρμοστεί το ρυμοτομικό της σχέδιο. Οι οικισμοί της είναι εν γένει προϋφιστάμενοι του '23. Συνολικά, δεν παρατηρείται αυθαίρετη οικιστική εξάπλωση ή συγκεντρώσεις, παρά μόνο οικιστικές επεκτάσεις στα όρια των οικισμών όπως έχουν καθοριστεί ως προϋφιστάμενοι του '23, οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν άτυπη συγκέντρωση ή αυθαιρεσία, καθώς η δόμησή τους προβλέπεται από την εκτός σχεδίου δόμηση και τις διατάξεις για οικισμούς κάτω των 2000 κατοίκων.

Από τα στοιχεία που παραχωρήθηκαν από το ΤΕΕ των μέχρι 04-10-2023 καταχωρημένων ρυθμισμένων δηλώσεων για την αυθαίρετη δόμηση των Ν.4014/11, Ν.4178/13 και Ν.4495/17 που ανήκουν στις Δημοτικές Ενότητες ενδιαφέροντος, παρατηρείται αυθαίρετη δόμηση τόσο εντός των οριοθετημένων οικισμών και οικισμών προ του '23, όσο και εκτός.

Το σύνολο των καταχωρημένων δηλώσεων εντός των οριοθετημένων οικισμών και οικισμών προ του '23 είναι 934, από τις οποίες οι περισσότερες δηλώσεις αφορούν σε υφιστάμενα κτίρια που διαθέτουν οικοδομική άδεια προγενέστερη του 1990 στα οποία περιλαμβάνονται και τα προ του 1955 κτίρια. Η πλειονότητα των αυθαίρετων κτιρίων που εντοπίζονται εντός οριοθετημένων ή προ του '23 οικισμών αφορούν σε κτίρια κατοικιών σε ποσοστό 94.6%. Οι δηλώσεις ακινήτων με χρήση υπηρεσίες εντοπίζονται με ποσοστό 4.1% και με χρήση μεταποίηση πρωτογενούς τομέα με ποσοστό 1.3% επί των συνολικών καταχωρημένων δηλώσεων εντός ορίων οικισμού. Το ποσοστό των δηλώσεων που εντοπίζονται εντός οικισμών ως προς το σύνολο των καταχωρημένων δηλώσεων της περιοχής ενδιαφέροντος είναι 75.8%.

Εντός των ορίων οικισμών της ΔΕ Θουρίας εντοπίζονται συνολικά 17343.99 m² υπέρβασης δόμησης για δηλώσεις κτιρίων με χρήση κατοικία, 43.21 m² για κτίρια με χρήση μεταποίηση πρωτογενούς τομέα και 1024.49 m² για κτίρια με χρήση υπηρεσίες. Εντός των ορίων οικισμών της ΔΕ Άριος εντοπίζονται συνολικά 13176.86 m² υπέρβασης δόμησης για δηλώσεις κτιρίων με χρήση κατοικία, 629.38 m² για κτίρια με χρήση μεταποίηση πρωτογενούς τομέα και 2848.80 m² για κτίρια με χρήση υπηρεσίες. Εντός των ορίων οικισμών της ΔΕ Αρφαρών εντοπίζονται συνολικά 21744.83 m²

υπέρβασης δόμησης για δηλώσεις κτιρίων με χρήση κατοικία, 492.28 m² για κτίρια με χρήση μεταποίηση πρωτογενούς τομέα και 2414.94 m² για κτίρια με χρήση υπηρεσίες.

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται αναλυτικά ο αριθμός των αυθαιρέτων σε κάθε οικισμό, καθώς και η υπέρβαση δόμησης ανά χρήση σε κάθε οικισμό της περιοχής ενδιαφέροντος.

Πίνακας Α4.1: Πλήθος αυθαιρέτων εντός ορίων οικισμού, εντός Τοπικών Κοινοτήτων

Δημοτική Ενότητα	Τοπική Κοινότητα	Οικισμός	Αριθμός αυθαιρέτων
Θουρίας	Αιθαίας	Αιθαία	46
	Αμφείας	Άνω Άμφεια	22
		Κάτω Άμφεια	24
		Μονή Γαρδικίου	0
	Ανθείας	Άνθεια	33
		Αίπεια	13
	Θουρίας	Θουρία	79
	Μικρομάνης	Μικρομάνη	88
	Πολιανής	Πολιανή	16
	Σύνολο		321
Άριος	Άριος	Άρις	95
	Αλωνίων	Αλώνια	29
	Άμμου	Άμμος	21
	Ανεμομύλου	Ανεμόμυλος	12
	Αριοχωρίου	Αριοχώρι	56
	Ασπροπουλιάς	Ασπροπουλιά	9
		Σύνολο	
Αρφαρών	Αρφαρών	Αρφαρά	199
		Άγιος Κωνσταντίνος	12
		Άνω Αρφαρά	5
	Αγίου Φλώρου	Άγιος Φλώρος	35
		Χριστοφιλαίκα	6
	Αγρίλου	Άγριλος	17
	Βελανιδιάς	Βελανιδιά	7

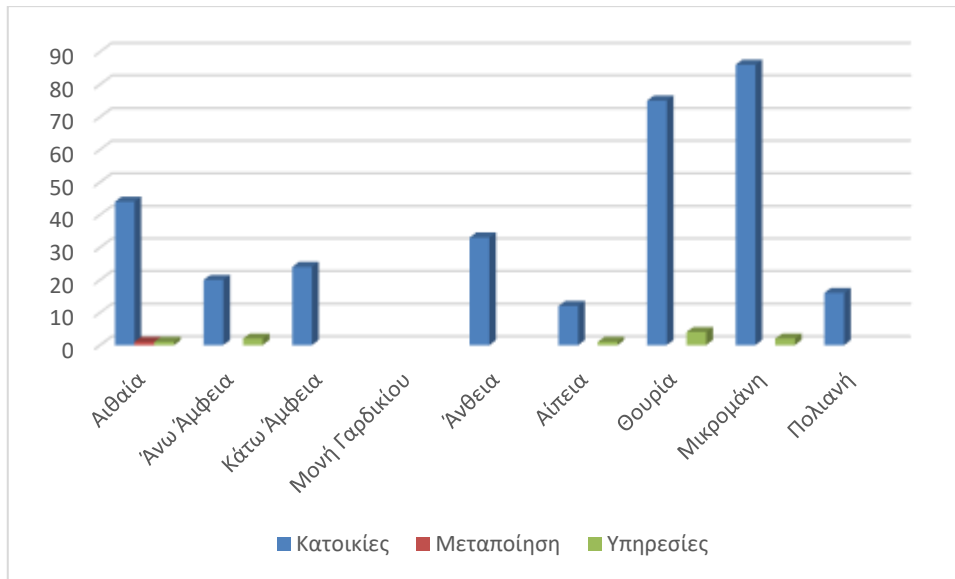
Δημοτική Ενότητα	Τοπική Κοινότητα	Οικισμός	Αριθμός αυθαιρέτων
	Βρομόβρυσης	Συρρόκα	2
		Βρομόβρυση	0
		Άνω Βρομόβρυση	3
		Δρέμι	8
		Κρασοπούλα	0
	Πηδήματος	Πήδημα	26
	Πλατέος	Πλατύ	66
	Σταματινού	Σταματινό	5
		Πελεκητή	0
Σύνολο			391
Γενικό Σύνολο			934

Πίνακας Α4.2: Υπέρβαση δόμησης ανά χρήση για αυθαίρετα εκτός ορίων οικισμού

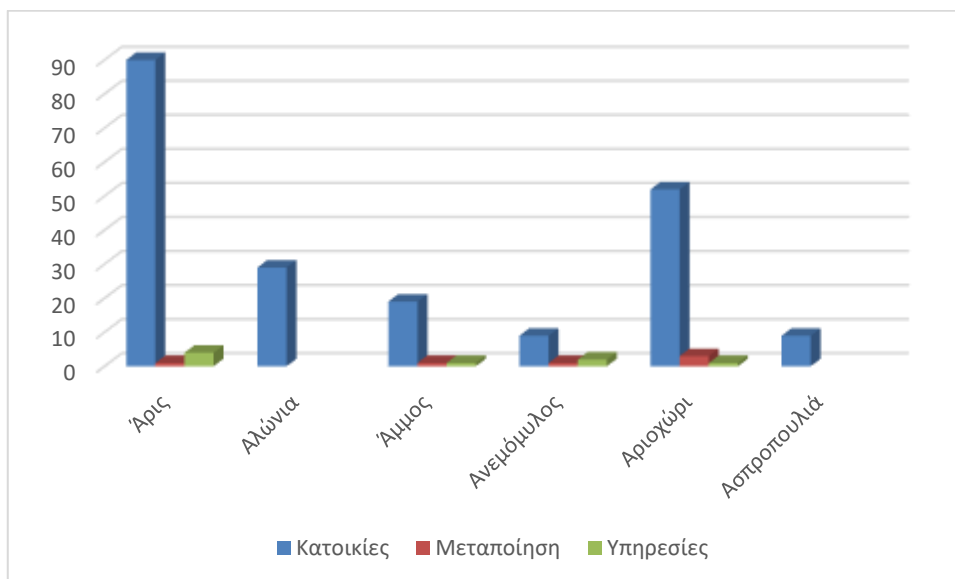
Δημοτική Ενότητα	Τοπική Κοινότητα	Οικισμός	Υπέρβαση δόμησης κατοικίας (m ²)	Υπέρβαση δόμησης υπηρεσίες (m ²)	Υπέρβαση δόμησης μεταποίησης πρωτογενούς τομέα (m ²)	Υπέρβαση δόμησης Τουρισμός-Βιομηχανία (m ²)
Θουρίας	Αιθαίας	Αιθαία	2145.44	24.51	43.21	-
	Αμφείας	Άνω Άμφεια	1542.3	228.93	-	-
		Κάτω Άμφεια	1081.65	-	-	-
		Μονή Γαρδικίου	-	-	-	-
	Ανθείας	Άνθεια	2129.68	-	-	-
		Αίτεια	699.78	289.6	-	-
	Θουρίας	Θουρία	4767.2	278.55	-	-
	Μικρομάνης	Μικρομάνη	4467.72	202.9	-	-
	Πολιανής	Πολιανή	510.22	-	-	-
	Σύνολο			17343.99	1024.49	43.21
Άριος	Άριος	Άρις	5217.34	1214.59	136.37	-
	Αλωνίων	Αλώνια	1432.58	-	-	-
	Άμμου	Άμμος	1054.78	-	375.27	-

Δημοτική Ενότητα	Τοπική Κοινότητα	Οικισμός	Υπέρβαση δόμησης κατοικίας (m ²)	Υπέρβαση δόμησης υπηρεσίες (m ²)	Υπέρβαση δόμησης μεταποίησης πρωτογενούς τομέα (m ²)	Υπέρβαση δόμησης Τουρισμός-Βιομηχανία (m ²)
	Ανεμομούλου	Ανεμόμυλος	455.81	1555.01	20	-
	Αριοχωρίου	Αριοχώρι	4490.4	79.2	97.74	-
	Ασπροπουλιάς	Ασπροπουλιά	525.95	-	-	-
	Σύνολο		13176.86	2848.8	629.38	-
Αρφαρών	Αρφαρών	Αρφαρά	11486.37	2041.5	282.28	-
		Άγιος Κωνσταντίνος	1099.06	263.09	-	-
		Άνω Αρφαρά	219.95	-	-	-
	Αγίου Φλώρου	Άγιος Φλώρος	1133.83	34.67	-	-
		Χριστοφιλαίικα	221.18	-	50	-
	Αγρίλου	Άγριλος	1479.48	-	-	-
	Βελανιδιάς	Βελανιδιά	273.12	3.93	-	-
		Συρρόκα	44.28	-	-	-
	Βρομόβρυσης	Βρομόβρυση	-	-	-	-
		Άνω Βρομόβρυση	258.74	-	-	-
		Δρέμι	433.63	-	-	-
		Κρασοπούλα	-	-	-	-
	Πηδήματος	Πήδημα	1228.59	66.75	-	-
	Πλατέος	Πλατύ	3673.17	-	160	-
	Σταματινού	Σταματινό	193.43	5	-	-
		Πελεκητή	-	-	-	-
		Σύνολο		21744.83	2414.94	492.28
	Γενικό Σύνολο		52265.68	6288.23	1164.87	-

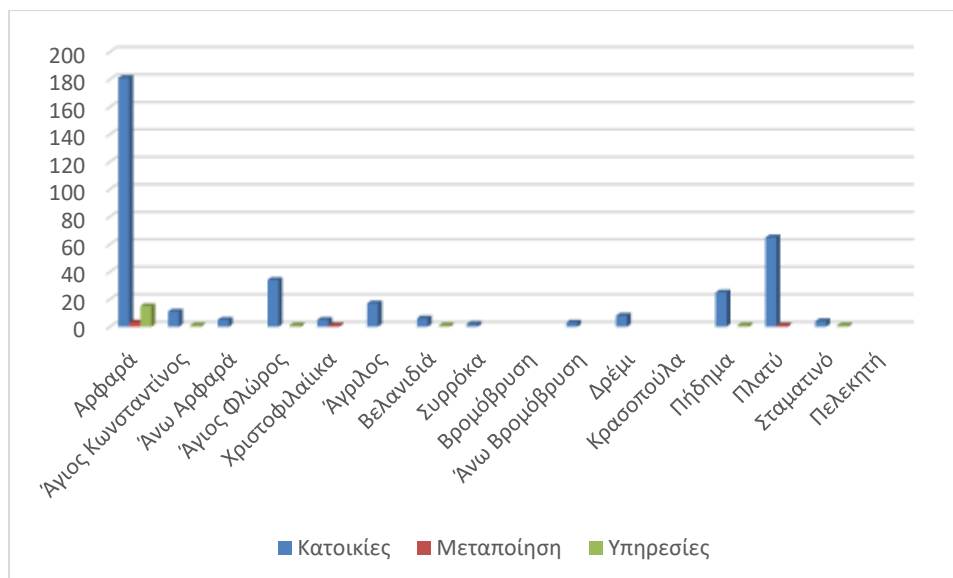
Στα παρακάτω διαγράμματα παρουσιάζεται το είδος των χρήσεων των καταχωρημένων δηλώσεων αυθαιρέτων των Ν.4014/11, Ν.4178/13 και Ν.4495/17 που εντοπίζονται εντός ορίων οικισμού των ΔΕ Θουρίας, Άριος και Αρφαρών.

Διάγραμμα Α4.1: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στους οικισμούς της ΔΕ Θουρίας

Διάγραμμα Α4.2: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στους οικισμούς της ΔΕ Άριος

Διάγραμμα Α4.3: Είδος χρήσεων αυθαιρέτων στους οικισμούς της ΔΕ Αρφαρών

A4.1.4 Υφιστάμενη δόμηση, κτιριακό απόθεμα και αγορά ακινήτων

Εξετάζεται η οικιστική ανάπτυξη στην περιοχή μελέτης σε επίπεδο Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων. Για την ανάλυση που ακολουθεί χρησιμοποιούνται στοιχεία της απογραφής κτιρίων του 2011 της ΕΛΣΤΑΤ, τα οποία είναι μέχρι σήμερα διαθέσιμα (Ιούνιος 2024), σχετικά με τη χρονική περίοδο κατασκευής των κτιρίων, την αποκλειστική και μικτή χρήση των κτιρίων, τα υλικά κατασκευής, τους ορόφους κτλ των κτιρίων).

Οι σχετικοί Πίνακες παρατίθενται μετά τον σχολιασμό.

Από τους Πίνακες εξάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Στην πλειονότητά τους (~91%) τα κτίρια στο Δήμο έχουν **αποκλειστική χρήση**. Το ποσοστό αυτό πάντως είναι ελαφρά χαμηλότερο από το αντίστοιχο της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας (~94%) και διαφοροποιείται ελάχιστα σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας. Συγκεκριμένα, το υψηλότερο ποσοστό των κτιρίων αποκλειστικής χρήσης καταγράφεται στη ΔΕ Άριος (99.82%) ενώ το χαμηλότερο στη ΔΕ Καλαμάτας (89.17%).
- Κυρίαρχη χρήση είναι η **κατοικία**. Στο σύνολο των κτιρίων του Δήμου το ποσοστό των κτιρίων κατοικίας ανέρχεται σε 85.41%. Το ποσοστό αυτό διαφοροποιείται ελάχιστα συγκριτικά με την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας, όπου το ποσοστό είναι 81.72%. Σε επίπεδο Δημοτικής

Ενότητας το υψηλότερο ποσοστό κτιρίων κατοικίας εμφανίζεται στη ΔΕ Θουρίας με 87.93% ενώ το χαμηλότερο 75.75% στη ΔΕ Αρφαρών.

- Όσον αφορά τις υπόλοιπες «αστικές» χρήσεις (καταστήματα, γραφεία, εκκλησίες, κλπ.) το ποσοστό τους στο σύνολο του Δήμου ανέρχεται σε 8.24%, ελάχιστα μεγαλύτερο από της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας, όπου το ποσοστό που καταγράφεται είναι 7.51%, με μέτριες διαφοροποιήσεις σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας. Συγκεκριμένα, το υψηλότερο ποσοστό των άλλων αστικών χρήσεων καταγράφεται στη ΔΕ Καλαμάτας (8.99%) ενώ το χαμηλότερο στη ΔΕ Άριος (4.41%).
- Το **κτιριακό απόθεμα** του Δήμου είναι σχετικά παλιό καθώς το ~75% των κτιρίων κατασκευάστηκε πριν το 1990, και έκτοτε παρατηρείται σχετικά σταθερά μειωμένη οικοδομική δραστηριότητα. Αναφορικά με τη ΔΕ Άριος, τα περισσότερα κτίρια κατασκευάστηκαν την περίοδο 1986-1990, και έκτοτε παρατηρείται μειωμένη οικοδομική δραστηριότητα, η οποία πλέον είναι μηδενική καθώς δεν υπάρχουν κτίρια υπό κατασκευή. Στη ΔΕ Αρφαρών τα περισσότερα κτίρια κατασκευάστηκαν πριν το 1945, ενώ έκτοτε παρατηρείται μείωση στην οικοδομική δραστηριότητα κατά τα περισσότερα έτη, ενώ τα κτίρια υπό κατασκευή είναι ελάχιστα. Τέλος, στη ΔΕ Θουρίας, τα περισσότερα κτίρια κατασκευάστηκαν πριν το 1990 και έκτοτε παρατηρείται σημαντική μείωση στην οικοδομική δραστηριότητα, ενώ το ποσοστό των κτιρίων που βρίσκονται υπό κατασκευή είναι 1%.
- Όσον αφορά τα **υλικά κατασκευής** των κτιρίων, το μεγαλύτερο ποσοστό στον Δήμο και στη Δημοτική Ενότητα Θουρίας είναι κατασκευασμένα από μπετό. Στη ΔΕ Αρφαρών τα περισσότερα κτίρια είναι κατασκευασμένα από πέτρα και έπειτα από τούβλα-τσιμεντόλιθους, ενώ από ξύλο είναι κατασκευασμένα τα λιγότερα κτίρια. Στη ΔΕ Άριος τα περισσότερα κτίρια είναι κατασκευασμένα από τούβλα-τσιμεντόλιθους και ελάχιστα από πέτρα, ενώ από ξύλο και μέταλλο δεν έχει κατασκευαστεί κανένα κτίριο. Στη ΔΕ Θουρίας, εκτός από τα κτίρια από μπετό, έχουν καταγραφεί αρκετά κτίρια από πέτρα και ελάχιστα από ξύλο. Ως εκ τούτου, υπάρχει ανομοιομορφία μεταξύ των ΔΕ, ως προς τα υλικά κατασκευής των κτιρίων, η οποία ωστόσο παρατηρείται και στους οικισμούς της ίδιας ΔΕ, όπως για παράδειγμα, εντός της ΔΕ Άριος, μόνο στον Άρι καταγράφονται κτίρια από μπετό.
- Όσον αφορά τους **ορόφους** η πλειονότητα των κτιρίων όλων των Δημοτικών Ενοτήτων της περιοχής μελέτης είναι ισόγεια και κατόπιν είναι μονώροφα και ελάχιστα με δύο ορόφους. Γενικά πολυώροφα κτίρια δεν εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης, όπως συμβαίνει στον Δήμο και στη ΔΕ Καλαμάτας, όπου καταγράφονται κτίρια ισόγεια έως πολυώροφα, με την πλειονότητα των κτιρίων να είναι έως μονώροφα.

Η πλειοψηφία των νέων αδειών, σύμφωνα με τις καταγεγραμμένες πράξεις του πληροφοριακού συστήματος ηλεκτρονικών αδειών του ΤΕΕ, εντός της περιοχής μελέτης, αφορούν κυρίως σε εργασίες νομιμοποίησης του Ν.4495/17, εργασίες αποπεράτωσης και εργασίες επισκευής υφιστάμενων κτιρίων. Οι περισσότερες άδειες που αφορούν σε νέα δόμηση είναι λίγες, αφορούν κυρίως κτίρια κατοικιών και δεν αφορούν σε μεγάλες κατασκευές. Η πλειοψηφία των νέων αδειών, όπως και των αδειών μικρής κλίμακας και των βεβαιώσεων του άρθρου 30 του Ν.4495/17, εντοπίζονται κυρίως σε ιδιοκτησίες εντός οριοθετημένων οικισμών ή οικισμών προ του '23.

Για τα Ειδικά Κτίρια για τα οποία έχουν εκδοθεί πράξεις που αφορούν σε μελέτες Πυροπροστασίας και αυτά αποτελούν κτίρια αποθήκευσης καυσίμων, πρατήρια καυσίμων ή βιομηχανικά κτίρια και χωροθετούνται εκτός ορίων οικισμού. Για τα υπόλοιπα κτίρια που αφορούν σχολεία, εκπαιδευτήρια, καταστήματα υγειονομικού χαρακτήρα κλπ, εντοπίζονται εντός ορίων οικισμών και οικισμών προ του '23. Ελαιοτριβεία και τυποποιητήρια εντοπίζονται και εντός ορίων οικισμών.

Πίνακας Α4.3: Χρήση κτιρίων συνολικά (αποκλειστικής και μικτής βάσει της κύριας), 2011

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Κατοικίες	Ξενοδοχεία	Άλλες αστικές χρήσεις	Άλλες μη αστικές χρήσεις	Κατοικίες (%)	Ξενοδοχεία (%)	Άλλες αστικές χρήσεις (%)	Άλλες μη αστικές χρήσεις (%)
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	93735	76597	805	7035	9298	81.72%	0.86%	7.51%	9.92%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	23200	19816	83	1911	1390	85.41%	0.36%	8.24%	5.99%
ΔΕ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	17591	15274	83	1581	653	86.83%	0.47%	8.99%	3.71%
ΔΕ ΑΡΙΟΣ	1631	1322	0	72	237	81.05%	0.00%	4.41%	14.53%
TK Άριος	781	602	0	28	151	77.08%	0.00%	3.59%	19.33%
TK Αλωνίων	140	124	0	3	13	88.57%	0.00%	2.14%	9.29%
TK Άμμου	216	173	0	6	37	80.09%	0.00%	2.78%	17.13%
TK Ανεμομούλου	100	92	0	6	2	92.00%	0.00%	6.00%	2.00%
TK Αριοχωρίου	296	248	0	23	25	83.78%	0.00%	7.77%	8.45%
TK Ασπροπουλιάς	98	83	0	6	9	84.69%	0.00%	6.12%	9.18%
ΔΕ ΑΡΦΑΡΩΝ	2280	1727	0	146	407	75.75%	0.00%	6.40%	17.85%
TK Αρφαρών	878	704	0	43	131	80.18%	0.00%	4.90%	14.92%
TK Αγίου Φλώρου	225	181	0	20	24	80.44%	0.00%	8.89%	10.67%
TK Αγρίλου	172	112	0	20	40	65.12%	0.00%	11.63%	23.26%
TK Βελανιδιάς	66	53	0	9	4	80.30%	0.00%	13.64%	6.06%
TK Βρομόβρυσης	197	124	0	16	57	62.94%	0.00%	8.12%	28.93%
TK Πηδήματος	250	171	0	16	63	68.40%	0.00%	6.40%	25.20%
TK Πλατέος	381	307	0	17	57	80.58%	0.00%	4.46%	14.96%
TK Σταματινού	111	75	0	5	31	67.57%	0.00%	4.50%	27.93%
ΔΕ ΘΟΥΡΙΑΣ	1698	1493	0	112	93	87.93%	0.00%	6.60%	5.48%
TK Θουρίας	468	434	0	31	3	92.74%	0.00%	6.62%	0.64%
TK Αιθαίας	189	165	0	18	6	87.30%	0.00%	9.52%	3.17%
TK Αμφείας	354	255	0	27	72	72.03%	0.00%	7.63%	20.34%
TK Ανθείας	229	218	0	11	0	95.20%	0.00%	4.80%	0.00%
TK Μικρομάνης	309	300	0	9	0	97.09%	0.00%	2.91%	0.00%
TK Πολιανής	149	121	0	16	12	81.21%	0.00%	10.74%	8.05%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Πίνακας Α4.4: Κτίρια κατά αποκλειστική χρήση, 2011

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Σύνολο κτιρίων αποκλειστικής χρήσης	Κατοικία		Εκκλησία – Μοναστήρι		Ξενοδοχείο		Εργοστάσιο - Εργαστήριο		Σχολικό κτίριο		Κατάστημα - Γραφείο		Σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ)		Νοσοκομείο, κλινική κλπ.		Άλλη χρήση	
			Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	93735	88032	72529	82.39%	1928	2.19%	686	0.78%	548	0.62%	441	0.50%	2560	2.91%	93	0.11%	32	0.04%	9215	10.47%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	23200	21215	18257	86.06%	358	1.69%	67	0.32%	100	0.47%	126	0.59%	925	4.36%	7	0.03%	15	0.07%	1360	6.41%
ΔΕ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	17591	15686	13781	87.86%	225	1.43%	67	0.43%	69	0.44%	104	0.66%	799	5.09%	5	0.03%	13	0.08%	623	3.97%
ΔΕ ΑΡΙΟΣ	1631	1628	1321	81.14%	27	1.66%	0	0.00%	7	0.43%	3	0.18%	32	1.97%	0	0.00%	1	0.06%	237	14.56%
TK Άριος	781	779	601	77.15%	10	1.28%	0	0.00%	0	0.00%	1	0.13%	15	1.93%	0	0.00%	1	0.13%	151	19.38%
TK Αλωνίων	140	140	124	88.57%	2	1.43%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	0.71%	0	0.00%	0	0.00%	13	9.29%
TK Άμμου	216	216	173	80.09%	4	1.85%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	2	0.93%	0	0.00%	0	0.00%	37	17.13%
TK Ανεμομούλου	100	100	92	92.00%	3	3.00%	0	0.00%	1	1.00%	0	0.00%	2	2.00%	0	0.00%	0	0.00%	2	2.00%
TK Αριοχωρίου	296	295	248	84.07%	4	1.36%	0	0.00%	6	2.03%	1	0.34%	11	3.73%	0	0.00%	0	0.00%	25	8.47%
TK Ασπροουλιάς	98	98	83	84.69%	4	4.08%	0	0.00%	0	0.00%	1	1.02%	1	1.02%	0	0.00%	0	0.00%	9	9.18%
ΔΕ ΑΡΦΑΡΩΝ	2280	2267	1719	75.83%	64	2.82%	0	0.00%	15	0.66%	10	0.44%	51	2.25%	0	0.00%	1	0.04%	407	17.95%
TK Αρφαρών	878	875	703	80.34%	12	1.37%	0	0.00%	2	0.23%	3	0.34%	23	2.63%	0	0.00%	1	0.11%	131	14.97%
TK Αγίου Φλώρου	225	223	180	80.72%	8	3.59%	0	0.00%	1	0.45%	1	0.45%	9	4.04%	0	0.00%	0	0.00%	24	10.76%
TK Αγρίλου	172	172	112	65.12%	8	4.65%	0	0.00%	8	4.65%	1	0.58%	3	1.74%	0	0.00%	0	0.00%	40	23.26%
TK Βελανιδιάς	66	66	53	80.30%	5	7.58%	0	0.00%	0	0.00%	1	1.52%	3	4.55%	0	0.00%	0	0.00%	4	6.06%
TK Βρομόβρυσης	197	194	122	62.89%	12	6.19%	0	0.00%	0	0.00%	1	0.52%	2	1.03%	0	0.00%	0	0.00%	57	29.38%
TK Πηδήματος	250	249	170	68.27%	8	3.21%	0	0.00%	1	0.40%	1	0.40%	6	2.41%	0	0.00%	0	0.00%	63	25.30%
TK Πλατέος	381	379	306	80.74%	8	2.11%	0	0.00%	3	0.79%	1	0.26%	4	1.06%	0	0.00%	0	0.00%	57	15.04%
TK Σταματινού	111	109	73	66.97%	3	2.75%	0	0.00%	0	0.00%	1	0.92%	1	0.92%	0	0.00%	0	0.00%	31	28.44%
ΔΕ ΘΟΥΡΙΑΣ	1698	1634	1436	87.88%	42	2.57%	0	0.00%	9	0.55%	9	0.55%	43	2.63%	2	0.12%	0	0.00%	93	5.69%
TK Θουρίας	468	434	400	92.17%	6	1.38%	0	0.00%	6	1.38%	3	0.69%	16	3.69%	0	0.00%	0	0.00%	3	0.69%
TK Αιθαίας	189	188	164	87.23%	5	2.66%	0	0.00%	1	0.53%	1	0.53%	9	4.79%	2	1.06%	0	0.00%	6	3.19%
TK Αμφείας	354	350	251	71.71%	15	4.29%	0	0.00%	2	0.57%	3	0.86%	7	2.00%	0	0.00%	0	0.00%	72	20.57%

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Σύνολο κτιρίων αποκλειστικής χρήσης	Κατοικία		Εκκλησία – Μοναστήρι		Ξενοδοχείο		Εργοστάσιο - Εργαστήριο		Σχολικό κτίριο		Κατάστημα - Γραφείο		Σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ)		Νοσοκομείο, κλινική κλπ.		Άλλη χρήση	
TK Ανθείας	229	220	213	96.82%	2	0.91%	0	0.00%	0	0.00%	1	0.45%	4	1.82%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Μικρομάνης	309	294	288	97.96%	2	0.68%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	4	1.36%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Πολιανής	149	148	120	81.08%	12	8.11%	0	0.00%	0	0.00%	1	0.68%	3	2.03%	0	0.00%	0	0.00%	12	8.11%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Πίνακας Α4.5: Κτίρια μικτής χρήσης (βάσει της κύριας), 2011

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Σύνολο κτιρίων μικτής χρήσης	Κατοικία		Εκκλησία - Μοναστήρι		Ξενοδοχείο		Εργοστάσιο - Εργαστήριο		Σχολικό κτίριο		Κατάστημα - Γραφείο		Σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ)		Νοσοκομείο, κλινική κλπ.		Άλλη χρήση	
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	93735	5703	4068	71.33%	11	0.19%	119	2.09%	76	1.33%	35	0.61%	1305	22.88%	4	0.07%	2	0.04%	83	1.46%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	23200	1985	1559	78.54%	6	0.30%	16	0.81%	14	0.71%	17	0.86%	341	17.18%	1	0.05%	1	0.05%	30	1.51%
ΔΕ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	17591	1905	1493	78.37%	4	0.21%	16	0.84%	12	0.63%	16	0.84%	332	17.43%	1	0.05%	1	0.05%	30	1.57%
ΔΕ ΑΡΙΟΣ	1631	3	1	33.33%	0	0.00%	0	0.00%	1	33.33%	0	0.00%	1	33.33%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Άριος	781	2	1	50.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	50.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Αλωνίων	140	0	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Άμμου	216	0	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Ανεμομούλου	100	0	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Αριοχωρίου	296	1	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	100.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%

Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Καλαμάτας (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος)

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Σύνολο κτιρίων μικτής χρήσης	Κατοικία		Εκκλησία - Μοναστήρι		Ξενοδοχείο		Εργοστάσιο - Εργαστήριο		Σχολικό κτίριο		Κατάστημα - Γραφείο		Σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ)		Νοσοκομείο, κλινική κλπ.		Άλλη χρήση	
			Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό
TK Ασπροπουλιάς	98	0	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
ΔΕ ΑΡΦΑΡΩΝ	2280	13	8	61.54%	1	7.69%	0	0.00%	0	0.00%	1	7.69%	3	23.08%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Αρφαρών	878	3	1	33.33%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	33.33%	1	33.33%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Αγίου Φλώρου	225	2	1	50.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	50.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Αγρίλου	172	0	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Βελανιδιάς	66	0	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Βρομόβρυσης	197	3	2	66.67%	1	33.33%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Πηδήματος	250	1	1	100.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Πλατέος	381	2	1	50.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	50.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Σταματινού	111	2	2	100.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
ΔΕ ΘΟΥΡΙΑΣ	1698	64	57	89.06%	1	1.56%	0	0.00%	1	1.56%	0	0.00%	5	7.81%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Θουρίας	468	34	34	100.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Αιθαίας	189	1	1	100.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Αμφείας	354	4	4	100.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Ανθείας	229	9	5	55.56%	0	0.00%	0	0.00%	1	11.11%	0	0.00%	3	33.33%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Μικρομάνης	309	15	12	80.00%	1	6.67%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	2	13.33%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
TK Πολιανής	149	1	1	100.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Πίνακας Α4.6: Κτίρια κατά χρονική περίοδο κατασκευής, 2011

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Χρονική περίοδος κατασκευής κτιρίου											
		Προ του 1919	1919 - 1945	1946 -1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1995	1996 -2000	2001 - 2005	2006 και μετά	Υπό κατασκευή
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	93735	8224	13064	12287	13445	12666	7442	7702	5254	4460	4692	3562	937
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	23200	1791	1735	2108	2703	3416	2162	3406	1890	1363	1396	873	357
ΔΕ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	17591	895	850	1481	2168	2769	1777	2729	1572	1108	1175	733	334
ΔΕ ΑΡΙΟΣ	1631	148	306	149	162	176	66	322	95	110	67	30	0
TK Άριος	781	5	211	30	79	92	12	224	30	55	37	6	0
TK Αλωνίων	140	48	7	10	22	17	4	15	2	8	3	4	0
TK Άμμου	216	2	35	55	18	14	14	8	22	30	10	8	0
TK Ανεμομύλου	100	45	1	2	3	20	13	4	4	1	5	2	0
TK Αριοχωρίου	296	44	35	35	28	24	15	62	22	10	12	9	0
TK Ασπροπουλιάς	98	4	17	17	12	9	8	9	15	6	0	1	0
ΔΕ ΑΡΦΑΡΩΝ	2280	530	408	275	176	208	152	152	132	82	95	64	6
TK Αρφαρών	878	53	204	145	90	70	71	81	71	27	39	27	0
TK Αγίου Φλώρου	225	54	54	15	20	32	12	15	9	1	2	9	2
TK Αγγίλου	172	131	0	1	15	5	6	0	0	2	8	4	0
TK Βελανιδιάς	66	13	10	32	0	2	3	4	2	0	0	0	0
TK Βρομόβρυσης	197	87	6	4	18	18	8	16	8	11	17	1	3
TK Πηδήματος	250	5	82	62	13	15	7	22	21	13	4	6	0
TK Πλατέος	381	162	9	15	20	58	39	12	17	12	20	16	1

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Χρονική περίοδος κατασκευής κτιρίου											
		Προ του 1919	1919 - 1945	1946 -1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1995	1996 -2000	2001 - 2005	2006 και μετά	Υπό κατασκευή
TK Σταματινού	111	25	43	1	0	8	6	2	4	16	5	1	0
ΔΕ ΘΟΥΡΙΑΣ	1698	218	171	203	197	263	167	203	91	63	59	46	17
TK Θουρίας	468	157	24	33	47	72	30	50	17	16	9	12	1
TK Αιθαίας	189	3	14	15	24	33	30	17	14	12	15	7	5
TK Αμφείας	354	20	32	23	36	66	60	46	22	11	15	18	5
TK Ανθείας	229	4	18	63	21	26	21	39	14	10	5	3	5
TK Μικρομάνης	309	14	55	51	47	47	16	43	9	13	10	3	1
TK Πολιανής	149	20	28	18	22	19	10	8	15	1	5	3	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασίες ομάδας μελέτης

Πίνακας Α4.7: Κτίρια κατά χρονική περίοδο κατασκευής σε ποσοστά %, 2011

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Χρονική περίοδος κατασκευής κτιρίου											
		Προ του 1919	1919 - 1945	1946 -1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1995	1996 -2000	2001 - 2005	2006 και μετά	Υπό κατασκευή
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	93735	8.77%	13.94%	13.11%	14.34%	13.51%	7.94%	8.22%	5.61%	4.76%	5.01%	3.80%	1.00%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	23200	7.72%	7.48%	9.09%	11.65%	14.72%	9.32%	14.68%	8.15%	5.88%	6.02%	3.76%	1.54%
ΔΕ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	17591	5.09%	4.83%	8.42%	12.32%	15.74%	10.10%	15.51%	8.94%	6.30%	6.68%	4.17%	1.90%

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Χρονική περίοδος κατασκευής κτιρίου											
		Προ του 1919	1919 - 1945	1946 -1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1985	1986 - 1990	1991 - 1995	1996 -2000	2001 - 2005	2006 και μετά	Υπό κατασκευή
ΔΕ ΑΡΙΟΣ	1631	9.07%	18.76%	9.14%	9.93%	10.79%	4.05%	19.74%	5.82%	6.74%	4.11%	1.84%	0.00%
TK Άριος	781	0.64%	27.02%	3.84%	10.12%	11.78%	1.54%	28.68%	3.84%	7.04%	4.74%	0.77%	0.00%
TK Αλωνίων	140	34.29%	5.00%	7.14%	15.71%	12.14%	2.86%	10.71%	1.43%	5.71%	2.14%	2.86%	0.00%
TK Άμμου	216	0.93%	16.20%	25.46%	8.33%	6.48%	6.48%	3.70%	10.19%	13.89%	4.63%	3.70%	0.00%
TK Ανεμομύλου	100	45.00%	1.00%	2.00%	3.00%	20.00%	13.00%	4.00%	4.00%	1.00%	5.00%	2.00%	0.00%
TK Αριοχωρίου	296	14.86%	11.82%	11.82%	9.46%	8.11%	5.07%	20.95%	7.43%	3.38%	4.05%	3.04%	0.00%
TK Ασπροπουλιάς	98	4.08%	17.35%	17.35%	12.24%	9.18%	8.16%	9.18%	15.31%	6.12%	0.00%	1.02%	0.00%
ΔΕ ΑΡΦΑΡΩΝ	2280	23.25%	17.89%	12.06%	7.72%	9.12%	6.67%	6.67%	5.79%	3.60%	4.17%	2.81%	0.26%
TK Αρφαρών	878	6.04%	23.23%	16.51%	10.25%	7.97%	8.09%	9.23%	8.09%	3.08%	4.44%	3.08%	0.00%
TK Αγίου Φλώρου	225	24.00%	24.00%	6.67%	8.89%	14.22%	5.33%	6.67%	4.00%	0.44%	0.89%	4.00%	0.89%
TK Αγρίλου	172	76.16%	0.00%	0.58%	8.72%	2.91%	3.49%	0.00%	0.00%	1.16%	4.65%	2.33%	0.00%
TK Βελανιδιάς	66	19.70%	15.15%	48.48%	0.00%	3.03%	4.55%	6.06%	3.03%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
TK Βρομόβρυσης	197	44.16%	3.05%	2.03%	9.14%	9.14%	4.06%	8.12%	4.06%	5.58%	8.63%	0.51%	1.52%
TK Πηδήματος	250	2.00%	32.80%	24.80%	5.20%	6.00%	2.80%	8.80%	8.40%	5.20%	1.60%	2.40%	0.00%
TK Πλατέος	381	42.52%	2.36%	3.94%	5.25%	15.22%	10.24%	3.15%	4.46%	3.15%	5.25%	4.20%	0.26%
TK Σταματινού	111	22.52%	38.74%	0.90%	0.00%	7.21%	5.41%	1.80%	3.60%	14.41%	4.50%	0.90%	0.00%
ΔΕ ΘΟΥΡΙΑΣ	1698	12.84%	10.07%	11.96%	11.60%	15.49%	9.84%	11.96%	5.36%	3.71%	3.47%	2.71%	1.00%
TK Θουρίας	468	33.55%	5.13%	7.05%	10.04%	15.38%	6.41%	10.68%	3.63%	3.42%	1.92%	2.56%	0.21%
TK Αιθαίας	189	1.59%	7.41%	7.94%	12.70%	17.46%	15.87%	8.99%	7.41%	6.35%	7.94%	3.70%	2.65%
TK Αμφείας	354	5.65%	9.04%	6.50%	10.17%	18.64%	16.95%	12.99%	6.21%	3.11%	4.24%	5.08%	1.41%
TK Ανθείας	229	1.75%	7.86%	27.51%	9.17%	11.35%	9.17%	17.03%	6.11%	4.37%	2.18%	1.31%	2.18%
TK Μικρομάνης	309	4.53%	17.80%	16.50%	15.21%	15.21%	5.18%	13.92%	2.91%	4.21%	3.24%	0.97%	0.32%
TK Πολιανής	149	13.42%	18.79%	12.08%	14.77%	12.75%	6.71%	5.37%	10.07%	0.67%	3.36%	2.01%	0.00%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασίες ομάδα μελέτης

Πίνακας Α4.8: Κτίρια κατά αριθμό ορόφων, 2011

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Κτίρια κατά αριθμό ορόφων πάνω από το ισόγειο							Με πυλωτή
		Δεν υπάρχουν όροφοι πάνω από το ισόγειο (ανεξαρτήτως της ύπαρξης υπαγείου)	1	2	3	4	5	6 και άνω	
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	93735	47351	39583	4639	1114	737	240	71	2465
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	23200	9652	9133	2521	912	681	233	68	1166
ΔΕ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	17591	6012	7217	2469	911	681	233	68	1121
ΔΕ ΑΡΙΟΣ	1631	1121	502	8	0	0	0	0	2
TK Άριος	781	567	214	0	0	0	0	0	0
TK Αλωνίων	140	86	54	0	0	0	0	0	0
TK Άμμου	216	124	86	6	0	0	0	0	2
TK Ανεμομύλου	100	66	32	2	0	0	0	0	0
TK Αριοχωρίου	296	211	85	0	0	0	0	0	0
TK Ασπροπουλιάς	98	67	31	0	0	0	0	0	0
ΔΕ ΑΡΦΑΡΩΝ	2280	1634	635	11	0	0	0	0	3
TK Αρφαρών	878	553	316	9	0	0	0	0	2
TK Αγίου Φλώρου	225	120	104	1	0	0	0	0	0
TK Αγρίλου	172	157	15	0	0	0	0	0	0
TK Βελανιδιάς	66	66	0	0	0	0	0	0	0
TK Βρομόβρυσης	197	174	23	0	0	0	0	0	0
TK Πηδήματος	250	156	93	1	0	0	0	0	0
TK Πλατέος	381	298	83	0	0	0	0	0	1
TK Σταματινού	111	110	1	0	0	0	0	0	0

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Κτίρια κατά αριθμό ορόφων πάνω από το ισόγειο							Με πυλωτή
		Δεν υπάρχουν όροφοι πάνω από το ισόγειο (ανεξαρτήτως της ύπαρξης υπογείου)	1	2	3	4	5	6 και άνω	
ΔΕ ΘΟΥΡΙΑΣ	1698	885	779	33	1	0	0	0	40
TK Θουρίας	468	162	286	19	1	0	0	0	5
TK Αιθαίας	189	108	80	1	0	0	0	0	4
TK Αμφείας	354	248	104	2	0	0	0	0	12
TK Ανθείας	229	93	134	2	0	0	0	0	15
TK Μικρομάνης	309	140	160	9	0	0	0	0	2
TK Πολιανής	149	134	15	0	0	0	0	0	2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Πίνακας Α4.9: Κτίρια κατά κύρια υλικά κατασκευής τους, 2011

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Σύνολο κτιρίων	Βασικό υλικό κατασκευής του κτιρίου					
		Μπετόν	Μέταλλο	Ξύλο	Τούβλα - Τσιμεντόλιθοι	Πέτρα	Άλλο υλικό
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	93735	40594	521	225	17593	31100	3702
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	23200	15017	161	102	3342	3614	964
ΔΕ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	17591	13325	138	91	1930	1844	263
ΔΕ ΑΡΙΟΣ	1631	319	0	0	706	29	577
TK Άριος	781	319	0	0	216	22	224
TK Αλωνίων	140	0	0	0	83	0	57
TK Άμμου	216	0	0	0	113	1	102
TK Ανεμομόλου	100	0	0	0	49	0	51
TK Αριοχωρίου	296	0	0	0	178	1	117
TK Ασπροπουλιάς	98	0	0	0	67	5	26
ΔΕ ΑΡΦΑΡΩΝ	2280	488	15	4	570	1128	75
TK Αρφαρών	878	310	2	3	177	384	2
TK Αγίου Φλώρου	225	80	0	1	24	120	0
TK Αγρίλου	172	1	8	0	27	136	0
TK Βελανιδιάς	66	0	0	0	9	57	0
TK Βρομόβρυσης	197	16	3	0	72	106	0
TK Πηδήματος	250	69	1	0	30	141	9
TK Πλατέος	381	12	1	0	189	115	64
TK Σταματινού	111	0	0	0	42	69	0
ΔΕ ΘΟΥΡΙΑΣ	1698	885	8	7	136	613	49
TK Θουρίας	468	259	2	0	4	193	10
TK Αιθαίας	189	119	2	1	12	54	1
TK Αμφείας	354	196	1	1	48	104	4
TK Ανθείας	229	116	0	4	26	78	5
TK Μικρομάνης	309	185	1	1	18	79	25
TK Πολιανής	149	10	2	0	28	105	4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ομάδας μελέτης

Πίνακας Α4.10: Κανονικές Κατοικίες ανά κατάσταση κατοικίας, 2011

Περιγραφή διοικητικής διαίρεσης	Κανονικές κατοικίες	Κατοικούμενες κατοικίες		Κενές κατοικίες	
		Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό
Περιφέρεια Πελοποννήσου	410109	211723	51.63%	198386	48.37%
ΠΕ Μεσσηνίας	106927	59488	55.63%	47439	44.37%
Δήμος Καλαμάτας	40553	25782	63.58%	14771	36.42%
Καλαμάτα	30953	20285	65.53%	10668	34.47%
Υπόλοιπο τμήμα Δήμου Καλαμάτας	9600	5497	57.26%	4103	42.74%
ΔΕ Καλαμάτας (εκτός πόλης)	5006	2872	57.38%	2134	42.62%
ΔΕ Άριος	1330	756	56.81%	574	43.19%
ΔΕ Αρφαρών	1738	999	57.51%	739	42.49%
ΔΕ Θουρίας	1526	870	56.98%	656	43.02%

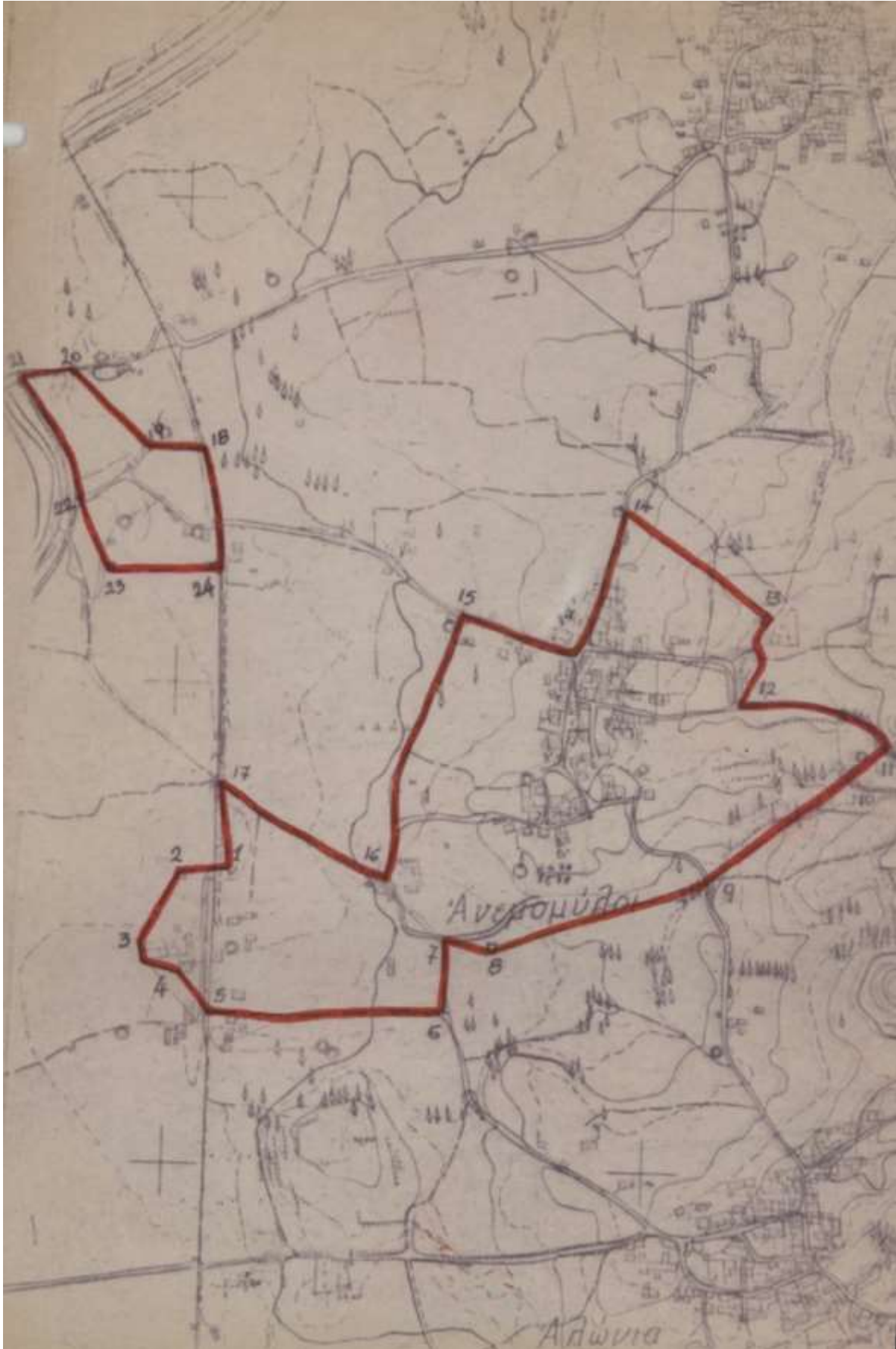
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ομάδας μελέτης

A4.2 Θεσμική Πολεοδομική Οργάνωση-Εγκεκριμένες Χρήσεις Γης και Όροι Δόμησης

Η περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος) βρίσκεται εκτός εγκεκριμένων ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ ή ΤΠΣ ή ΕΠΣ και ΖΟΕ.

Όπως προαναφέρθηκε, καθορισμένο όριο οικισμού με Απόφαση Νομάρχη έχουν οι 11 από τους 31 οικισμούς της περιοχής μελέτης, για τους οποίους έχουν καθοριστεί Όροι Δόμησης.

Ακολούθως παρατίθενται τα αποσπάσματα των διαγραμμάτων τα οποία συνοδεύουν το ΦΕΚ καθορισμού του ορίου των 11 οικισμών.

Χάρτης Α4.1: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Ανεμόμυλου (ΦΕΚ 705/Δ/1988)

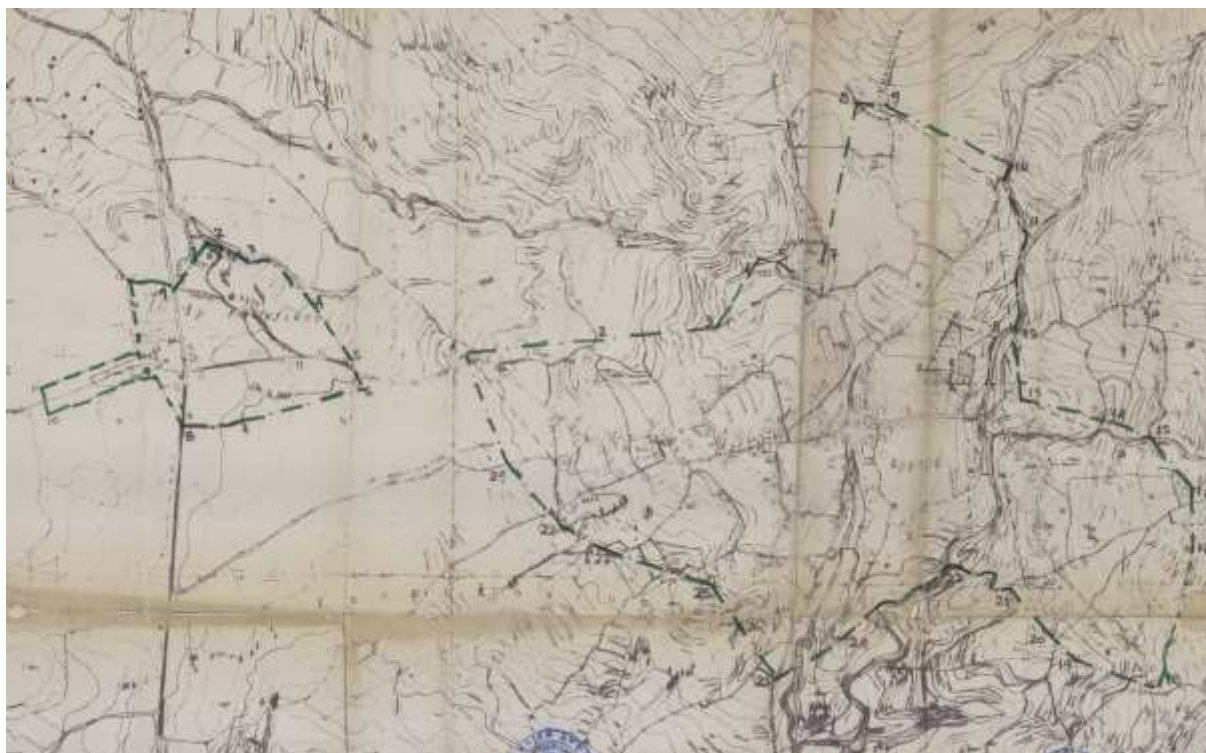
Χάρτης Α4.2: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Αριοχωρίου (ΦΕΚ 356/Δ/1990)

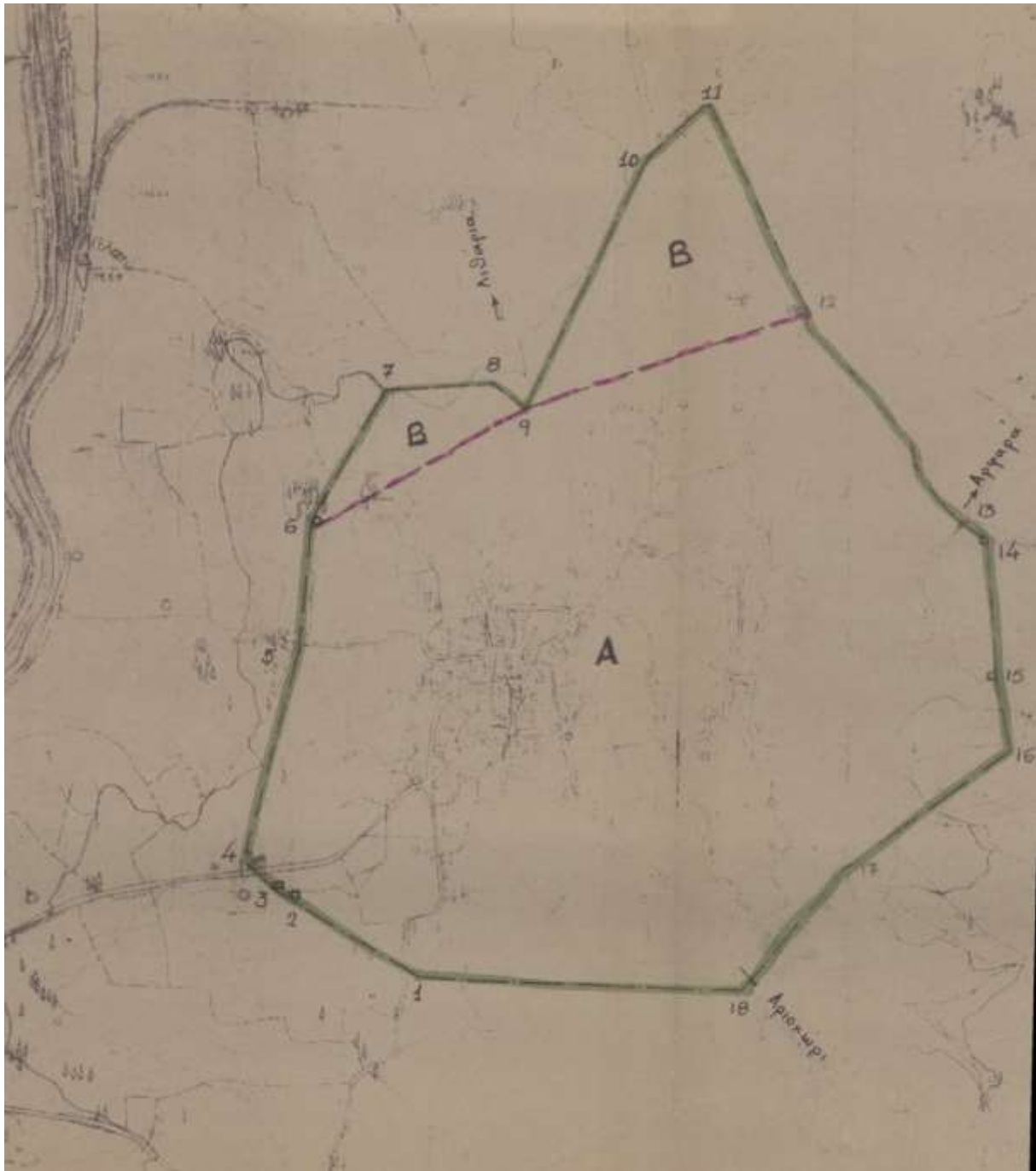
Χάρτης Α4.3: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Άρι (ΦΕΚ 301/Δ/1990)

Χάρτης Α4.4: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Αγίου Φλώρου (ΦΕΚ 561/Δ/1989)

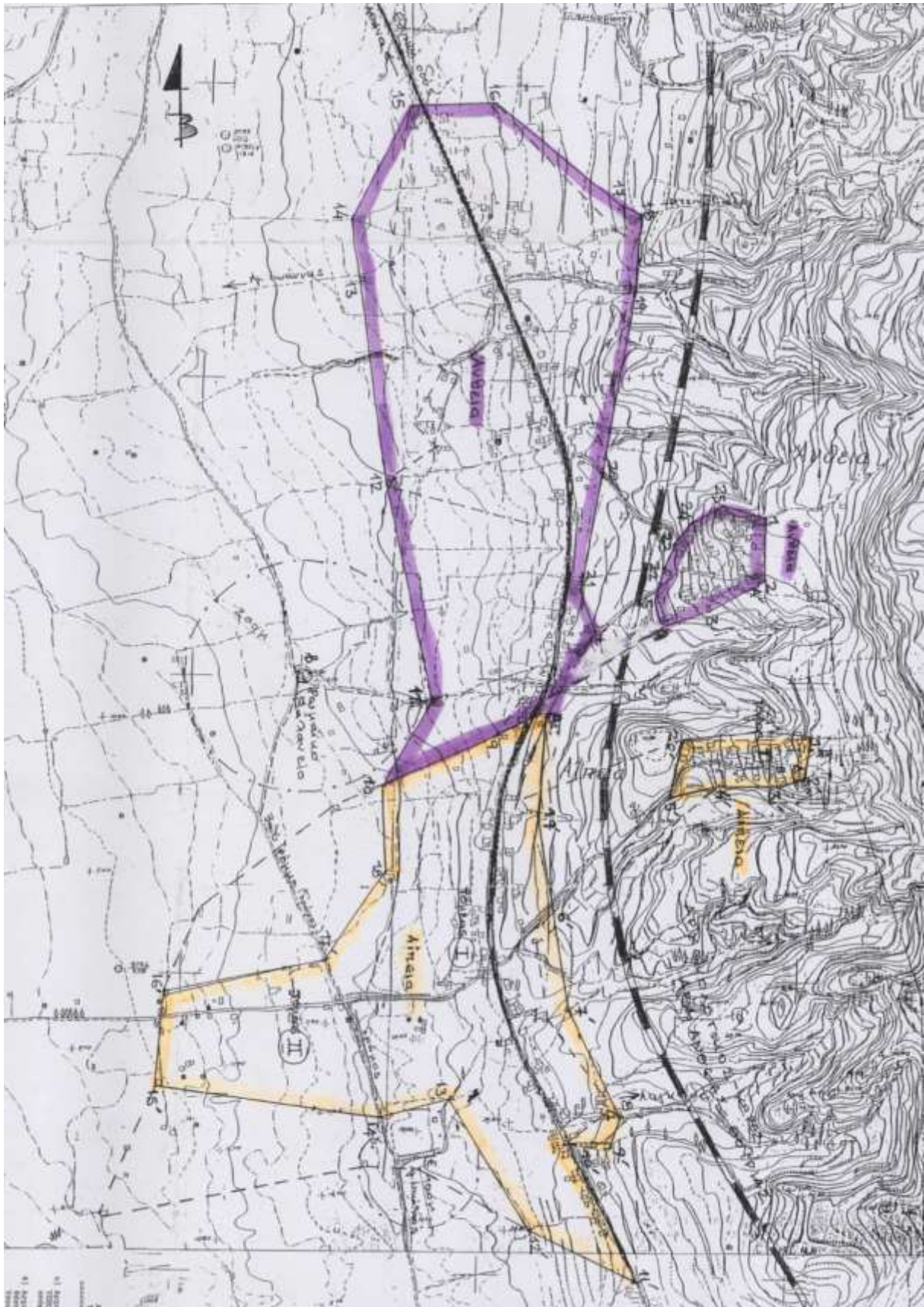
Χάρτης A4.5: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Αρφαρών & Αγίου Κων/νου (ΦΕΚ 1069/Δ/1993)

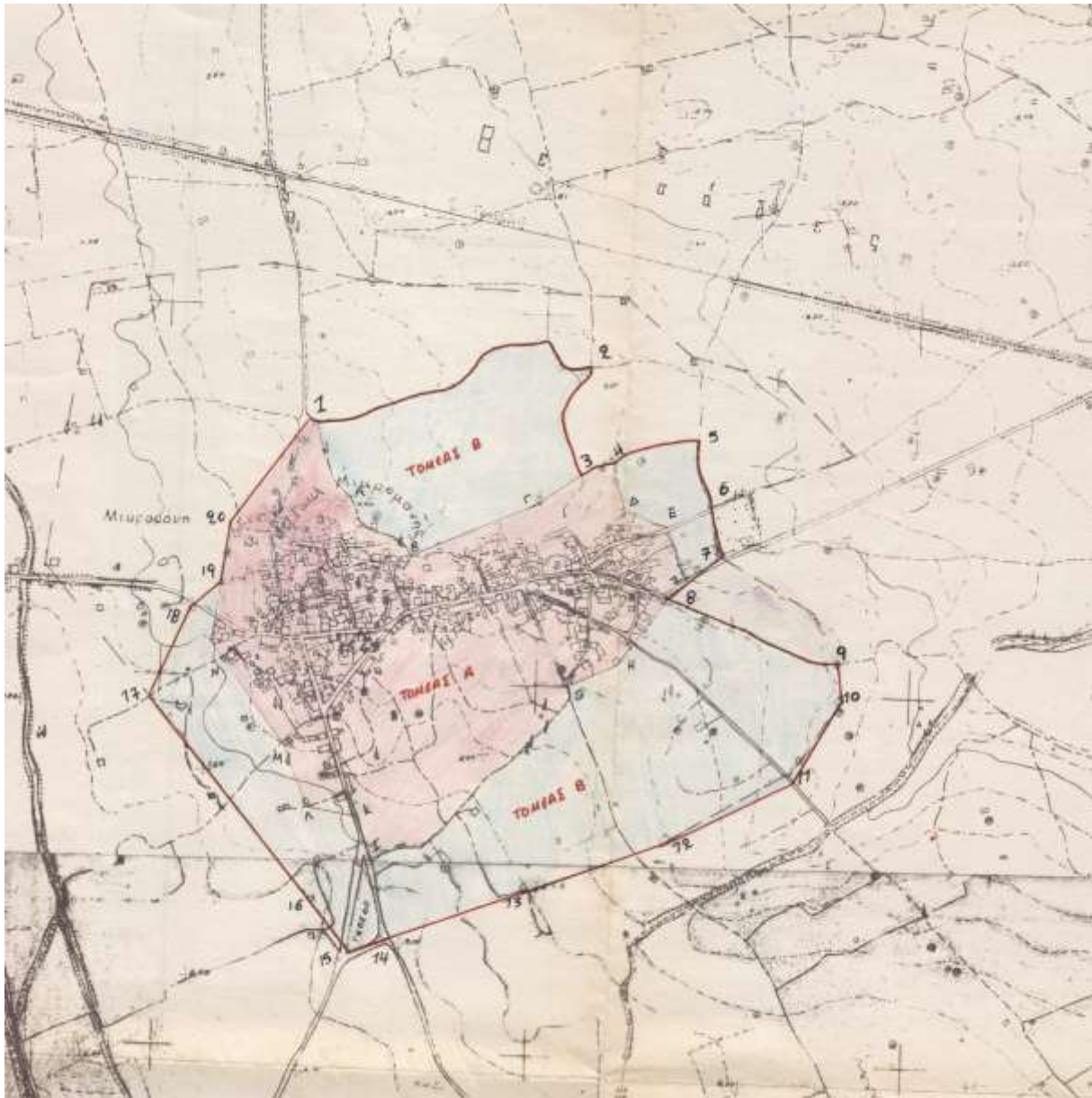
Χάρτης Α4.6: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Πλατέος (ΦΕΚ 705/Δ/1988)

Χάρτης Α4.7: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Αιθαίας (ΦΕΚ 592/Δ/1992)

Χάρτης Α4.8: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Άνθειας & Αίπειας (ΦΕΚ 638/Δ/1997)

Χάρτης Α4.9: Απόσπασμα διαγράμματος οριοθέτησης Μικρομάνης (ΦΕΚ 862/Δ/1988)

Στους ακόλουθους Πίνακες παρουσιάζονται οι Όροι Δόμησης, όπως έχουν καθοριστεί, για τους 11 οικισμούς.

Πίνακας Α4.11: Όροι Δόμησης οικισμών ΔΕ Αρφαρών

Οικισμός	Γενικοί όροι								Ειδικό όροι		Γραμμή δόμησης & πλάτος δρόμων από κατάτμηση
	Τομείς	Αρτιότητα (m ²)	ΣΔ	Παρεκκλίσεις Αρτιότητας	Κάλυψη	Ύψος (m)	Σύστημα δόμησης	Πρόσωπο	Στέγες	Εξώστες	
Αρφαρά Άγιος Κων/νος	-	500	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί					άρθρο 1 Π.Δ. 04-11-2011	- μονόριχτες 30% - δίριχτες/τετράριχτες 30-40% - επικάλυψη με κεραμύδι - για ειδικά κτίρια & κτίρια αμιγούς επαγγελματικής χρήσης επιτρέπεται η μη επιβολή στέγης μετά από γνώμη της ΕΠΑΕ	- Απαγορεύονται περιμετρικοί & συνεχόμενοι εξώστες, που δεν αντιστοιχούν σε ανοίγματα & δεν έχουν λειτουργική εξάρτηση από την κυρίως οικοδομή. - Μέγιστο πλάτος εξώστη 1.20 m. - Στηθαίο, κιγκλίδωμα & υλικά ελεύθερα.	- ΠΔ 24-04-85, όπως έχει τροποποιηθεί - ΦΕΚ 50/Δ/1990, όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 649/Δ/1991 - Π.Δ. 347/1993
	ΦΕΚ	1069/Δ/1993							1069/Δ/1993		
Άγιος Φλώρος	-	500	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί	άρτια τα οικόπεδα με όποιο εμβαδόν είχαν στις 3-5-1985	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί		άρθρο 1 Π.Δ. 04-11-2011	- μονόριχτες 30% - δίριχτες/τετράριχτες 30-40% - επικάλυψη με κεραμύδι - για ειδικά κτίρια & κτίρια αμιγούς επαγγελματικής χρήσης επιτρέπεται η μη επιβολή στέγης	- απαγορεύονται περιμετρικοί & συνεχόμενοι εξώστες, που να αντιστοιχούν σε ανοίγματα & να έχουν λειτουργική εξάρτηση από την κυρίως οικοδομή. - Μέγιστο	- ΠΔ 24-04-85, όπως έχει τροποποιηθεί - ΦΕΚ 50/Δ/1990, όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 649/Δ/1991 - Π.Δ. 347/1993	

Οικισμός	Γενικοί όροι								Ειδικοί όροι		Γραμμή δόμησης & πλάτος δρόμων από κατάτμηση
	Τομείς	Αρτιότητα (m ²)	ΣΔ	Παρεκκλίσεις Αρτιότητας	Κάλυψη	Ύψος (m)	Σύστημα δόμησης	Πρόσωπο	Στέγες	Εξώστες	
									μετά από γνώμη της ΕΠΑΕ	πλάτος εξώστη 1.20 m. – Στηθαίο, κιγκλίδωμα & υλικά ελεύθερα.	
	ΦΕΚ	561/Δ/1989							649/Δ/1991	561/Δ/1989	
Πλατύ	A	500	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί	άρτια τα οικοπέδα με όποιο εμβαδόν είχαν στις 3-5-1985	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί	άρθρο 1 Π.Δ. 04-11-2011	– μονόριχτες 30% – δίριχτες/τετράριχτες 30-40% – επικάλυψη με κεραμύδι – για ειδικά κτίρια & κτίρια αμιγούς επαγγελματικής χρήσης επιτρέπεται η μη επιβολή στέγης μετά από γνώμη της ΕΠΑΕ	– Απαγορεύονται περιμετρικοί & συνεχόμενοι εξώστες, που να αντιστοιχούν σε ανοίγματα & να έχουν λειτουργική εξάρτηση από την κυρίως οικοδομή. – Μέγιστο πλάτος εξώστη 1.20 m. – Στηθαίο, κιγκλίδωμα & υλικά ελεύθερα.	– ΠΔ 24-4-85, όπως έχει τροποποιηθεί – ΦΕΚ 50/Δ/1990, όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 649/Δ/1991 - Π.Δ. 347/1993		
	B	όπως παραχωρήθηκαν (αναδασμός)									
	ΦΕΚ	705/Δ/1988								649/Δ/1991	705/Δ/1988

Πίνακας Α4.12: Όροι Δόμησης οικισμών ΔΕ Θουρίας

Οικισμός	Γενικοί όροι							Ειδικό όροι		Γραμμή δόμησης & πλάτος δρόμων από κατάτμηση									
	Τομείς	Αρτιότητα (m ²)	ΣΔ	Παραεκκλίσεις Αρτιότητας	Κάλυψη	Ύψος (m)	Σύστημα δόμησης	Πρόσωπο	Στέγες		Εξώστες								
Αιθαία	A	500		άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί			άρθρο 1 Π.Δ. 04-11-2011	<ul style="list-style-type: none"> - μονόριχτες 30% - δίριχτες/τετράριχτες 30-40% - επικάλυψη με κεραμύδι - για ειδικά κτίρια & κτίρια αμιγούς επαγγελματικής χρήσης επιτρέπεται η μη επιβολή στέγης μετά από γνώμη της ΕΠΑΕ 	<ul style="list-style-type: none"> - Απαγορεύονται περιμετρικοί & συνεχόμενοι εξώστες, που δεν αντιστοιχούν σε ανοίγματα & δεν έχουν λειτουργική εξάρτηση από την κυρίως οικοδομή. - Μέγιστο πλάτος εξώστη 1.20 m. - Στηθαίο, κιγκλίδωμα & υλικά ελεύθερα. 	<ul style="list-style-type: none"> - ΠΔ 24-04-85, όπως έχει τροποποιηθεί - ΦΕΚ 50/Δ/1990, όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 649/Δ/1991 - Π.Δ. 347/1993 									
	ΦΕΚ	592/Δ/1992									592/Δ/1992								
	ΖΩΝΗ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ	Σύμφωνα με το ΦΕΚ 592/Δ/1992, εφαρμόζεται 50 m περιμετρικά του Ναού Αγίας Μαρίας																	
Άνθεια	-	500		άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί			άρθρο 1 Π.Δ. 04-11-2011	<ul style="list-style-type: none"> - μονόριχτες 30% - δίριχτες/τετράριχτες 30-40% - επικάλυψη με κεραμύδι - για ειδικά κτίρια & κτίρια αμιγούς επαγγελματικής χρήσης επιτρέπεται η μη επιβολή στέγης μετά από γνώμη της ΕΠΑΕ 	<ul style="list-style-type: none"> - Απαγορεύονται περιμετρικοί & συνεχόμενοι εξώστες, που δεν αντιστοιχούν σε ανοίγματα & δεν έχουν λειτουργική εξάρτηση από την κυρίως οικοδομή. - Μέγιστο πλάτος εξώστη 1.20 m. - Στηθαίο, κιγκλίδωμα & υλικά ελεύθερα. 	<ul style="list-style-type: none"> - ΠΔ 24-04-85, όπως έχει τροποποιηθεί - ΦΕΚ 50/Δ/1990, όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 649/Δ/1991 - Π.Δ. 347/1993 									

Οικισμός	Γενικοί όροι								Ειδικοί όροι		Γραμμή δόμησης & πλάτος δρόμων από κατάτμηση	
	Τομείς	Αρτιότητα (m ²)	ΣΔ	Παρεκκλίσεις Αρτιότητας	Κάλυψη	Ύψος (m)	Σύστημα δόμησης	Πρόσωπο	Στέγες	Εξώστες		
	ΦΕΚ	638/Δ/1997								638/Δ/1997		
	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	Σύμφωνα με το ΦΕΚ 638/Δ/1997 ορίζεται ζώνη προστασίας 15m περιμετρικά του Ναού Αγίου Ιωάννη										
Αίπεια	A	500	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί	άρθρο 1 Π.Δ. 04-11-2011	– μονόριχτες 30% – δίρριχτες/τετράριχτες 30-40% – επικάλυψη με κεραμύδι – για ειδικά κτίρια & κτίρια αμιγούς επαγγελματικής χρήσης επιτρέπεται η μη επιβολή στέγης μετά από γνώμη της ΕΠΑΕ	– απαγορεύονται περιμετρικοί & συνεχόμενοι εξώστες, που δεν αντιστοιχούν σε ανοίγματα & δεν έχουν λειτουργική εξάρτηση από την κυρίως οικοδομή. – Μέγιστο πλάτος εξώστη 1.20 m. – Στηθαίο, κιγκλίδωμα & υλικά ελεύθερα.	– ΠΔ 24-04-85, όπως έχει τροποποιηθεί – ΦΕΚ 50/Δ/1990, όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 649/Δ/1991 – Π.Δ. 347/1993					
	B	1500										
	ΦΕΚ	638/Δ/1997								638/Δ/1997		
	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	Σύμφωνα με το ΦΕΚ 638/Δ/1997 ορίζεται ζώνη προστασίας 40m περιμετρικά του Ναού Αγίου Ιωάννη Θεολόγου, 5m περιμετρικά του ελαιτριβείου Μπουλμέτη - Γκίζα και 15m περιμετρικά της οικίας Φίλιππα - Γκίζα & του Ναού Αγίου Γεωργίου										
Μικρομάνη	A	500	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί	άρθρο 1 Π.Δ. 04-11-2011	– μονόριχτες 30% – δίρριχτες/τετράριχτες 30-40% – επικάλυψη με κεραμύδι – για ειδικά κτίρια & κτίρια αμιγούς επαγγελματικής χρήσης επιτρέπεται η μη επιβολή στέγης μετά από γνώμη της ΕΠΑΕ	– απαγορεύονται περιμετρικοί & συνεχόμενοι εξώστες, που δεν αντιστοιχούν σε ανοίγματα & δεν έχουν λειτουργική εξάρτηση από την κυρίως οικοδομή. – Μέγιστο πλάτος εξώστη 1.20 m. – Στηθαίο, κιγκλίδωμα & υλικά ελεύθερα.	– ΠΔ 24-04-85, όπως έχει τροποποιηθεί – ΦΕΚ 50/Δ/1990, όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 649/Δ/1991 – Π.Δ. 347/1993					
	B	1000										

Οικισμός	Γενικοί όροι								Ειδικό όροι		Γραμμή δόμησης & πλάτος δρόμων από κατάτμηση
	Τομείς	Αρτιότητα (m ²)	ΣΔ	Παρεκκλίσεις Αρτιότητας	Κάλυψη	Ύψος (m)	Σύστημα δόμησης	Πρόσωπο	Στέγες	Εξώστες	
	ΦΕΚ			483/Δ/1997					483/Δ/1997		

Πίνακας Α4.13: Όροι Δόμησης οικισμών ΔΕ Άριος

Οικισμός	Γενικοί όροι								Ειδικό όροι		Γραμμή δόμησης & πλάτος δρόμων από κατάτμηση
	Τομείς	Αρτιότητα (m ²)	ΣΔ	Παρεκκλίσεις Αρτιότητας	Κάλυψη	Ύψος (m)	Σύστημα δόμησης	Πρόσωπο	Στέγες	Εξώστες	
Άριος	A	500	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί				άρθρο 1 Π.Δ. 04-11-2011	– μονόριχτες 30% – δίριχτες/τετράριχτες 30-40% – επικάλυψη με κεραμίδι – για ειδικά κτίρια & κτίρια αμιγούς επαγγελματικής χρήσης επιτρέπεται η μη επιβολή στέγης μετά από γνώμη της ΕΠΑΕ	– απαγορεύονται περιμετρικοί & συνεχόμενοι εξώστες, που δεν αντιστοιχούν σε ανοίγματα & δεν έχουν λειτουργική εξάρτηση από την κυρίως οικοδομή. – Μέγιστο πλάτος εξώστη 1.20 m. – Στηθαίο, κιγκλίδωμα & υλικά ελεύθερα.	– ΠΔ 24-04-85, όπως έχει τροποποιηθεί – ΦΕΚ 50/Δ/1990, όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 649/Δ/1991 - Π.Δ. 347/1993
	B	800									
	ΦΕΚ	301/Δ/1990									
Αριοχώρι	A	500	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί				άρθρο 1 Π.Δ. 04-11-2011	– μονόριχτες 30% – δίριχτες/τετράριχτες 30-40% – επικάλυψη με κεραμίδι – για ειδικά κτίρια &	– απαγορεύονται περιμετρικοί & συνεχόμενοι εξώστες, που δεν αντιστοιχούν σε ανοίγματα & δεν έχουν λειτουργική	– ΠΔ 24-04-85, όπως έχει τροποποιηθεί – ΦΕΚ 50/Δ/1990, όπως τροποποιήθηκε
	B	800									
	Γ	1000									

Οικισμός	Γενικοί όροι								Ειδικό όροι		Γραμμή δόμησης & πλάτος δρόμων από κατάτμηση
	Τομείς	Αρτιότητα (m ²)	ΣΔ	Παρεκκλίσεις Αρτιότητας	Κάλυψη	Υψος (m)	Σύστημα δόμησης	Πρόσωπο	Στέγες	Εξώστες	
									κτίρια αμιγούς επαγγελματικής χρήσης επιτρέπεται η μη επιβολή στέγης μετά από γνώμη της ΕΠΑΕ	εξάρτηση από την κυρίως οικοδομή. – Μέγιστο πλάτος εξώστη 1.20 m. – Στηθαίο, κιγκλίδωμα & υλικά ελεύθερα.	με το ΦΕΚ 649/Δ/1991 - Π.Δ. 347/1993
	ΦΕΚ	356/Δ/1990	649/Δ/1991	356/Δ/1990					649/Δ/1991	356/Δ/1990	
Ανεμόμυλος	-	500	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί	άρτια τα οικόπεδα με όποιο εμβαδόν είχαν στις 3-5-1985	άρθρο 5 Π.Δ. 24-04-1985, όπως έχει τροποποιηθεί			άρθρο 1 Π.Δ. 04-11-2011	– μονόριχτες 30% – δίριχτες/τετράριχτες 30-40% – επικάλυψη με κεραμίδι – για ειδικά κτίρια & κτίρια αμιγούς επαγγελματικής χρήσης επιτρέπεται η μη επιβολή στέγης μετά από γνώμη της ΕΠΑΕ	– απαγορεύονται περιμετρικοί & συνεχόμενοι εξώστες, που να αντιστοιχούν σε ανοίγματα & να έχουν λειτουργική εξάρτηση από την κυρίως οικοδομή. – Μέγιστο πλάτος εξώστη 1.20 m. – Στηθαίο, κιγκλίδωμα & υλικά ελεύθερα.	– ΠΔ 24-04-85, όπως έχει τροποποιηθεί – ΦΕΚ 50/Δ/1990, όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 649/Δ/1991 - Π.Δ. 347/1993
	ΦΕΚ	705/Δ/1988							649/Δ/1991	705/Δ/1988	

Για τους οικισμούς χωρίς καθορισμένο όριο, προϋφιστάμενους του 1923, ισχύουν οι διατάξεις του Π.Δ. 02-03-1981 «Περί των ληπτέων υπόψη στοιχείων και του τρόπου καθορισμού των ορίων των προ της 16-08-1923 υφιστάμενων οικισμών των στερούμενων εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, ως και καθορισμού των όρων και περιορισμών δόμησης των οικοπέδων αυτών» (ΦΕΚ 138/Δ/1981), όπως έχει κωδικοποιηθεί στα άρθρα 100 - 108 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (ΚΒΠΝ - ΦΕΚ 580/Δ/1999).

Για τους οικισμούς χωρίς καθορισμένο όριο, οι οποίοι είναι δημιουργημένοι μετά το 1923 και έως το 1983, ισχύουν οι διατάξεις του Π.Δ. 24-05-1985 «Τροποποίηση των όρων και περιορισμών δόμησης των γηπέδων των κειμένων εκτός των ρυμοτομικών σχεδίων των πόλεων και εκτός των ορίων των νομίμως υφιστάμενων προ του έτους 1923 οικισμών» (ΦΕΚ 270/Δ/1985), όπως ισχύει και όπως έχει κωδικοποιηθεί στα άρθρα 162 - 182 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (ΚΒΠΝ - ΦΕΚ 580/Δ/1999).

Για οικισμούς με ρυμοτομικό σχέδιο, στερούμενων όρων δόμησης και συγκεκριμένα για τη Θουρία, ίσχυαν οι όροι δόμησης του από 25-08-1969 ΒΔ «Περί καθορισμού των όρων δόμησης των οικοπέδων, των κειμένων εντός των ορίων Οικισμών εχόντων εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο» (ΦΕΚ 164/Δ/1969), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, οι οποίοι καταργήθηκαν με το άρθρο 9 του από 24-04-1985 ΠΔ (ΦΕΚ 181/Δ/1985). Εφεξής ισχύουν οι όροι του ΠΔ/1985.

Το Π.Δ. της 24.04/03-05-1985 (ΦΕΚ 181/Δ/1985) έχει τροποποιηθεί με τα Π.Δ. της 20.08/30-08-1985 (ΦΕΚ 414/Δ/1985), Π.Δ. της 25.04/16-5-1989 (ΦΕΚ 293/Δ/1989), Π.Δ. της 14.2/23-02-1987 (ΦΕΚ 133/Δ/1987), Π.Δ. της 04-11-2011 (ΦΕΚ 289/ΑΑΠ/2011) και το Ν. 4315/24.12.2014 (ΦΕΚ 269/Α/2014).

A4.3 Κατηγορίες Περιοχών

A4.3.1 Οικιστικές Περιοχές (ΟΙΚ)

Οι οικισμοί ανά Δημοτική Ενότητα και Τοπική Κοινότητα που εντάσσονται στην περιοχή μελέτης, είναι οι εξής:

ΔΕ Αρφαρών	ΔΕ Θουρίας	ΔΕ Άριος
Κοινότητα/Οικισμός	Κοινότητα/Οικισμός	Κοινότητα/Οικισμός
TK Αρφαρών	TK Θουρίας	TK Άριος
Αρφαρά	Θουρία	Άρις
Άγιος Κωνσταντίνος	TK Αιθαίας	TK Αλωνίων
Άνω Αρφαρά	Αιθαία	Αλώνια
TK Αγίου Φλώρου	TK Αμφείας	TK Άμμου
Άγιος Φλώρος	Άνω Άμφεια	Άμμος
Χριστοφιλαϊκά	Κάτω Άμφεια	TK Ανεμομούλου
TK Αγρίλου	Μονή Γαρδικίου	Ανεμόμυλος
Άγριλος	TK Ανθείας	TK Αριοχωρίου
TK Βελανιδιάς	Άνθεια	Αριοχώρι
Βελανιδιά	Αίπεια	TK Ασπροπουλιάς
Συρρόκα	TK Μικρομάνης	Ασπροπουλιά
TK Βρομόβρυσης	Μικρομάνη	
Βρομόβρυση	TK Πολιανής	
Άνω Βρομόβρυση	Πολιανή	
Δρέμι		
Κρασοπούλα		
TK Πηδήματος		
Πήδημα		
TK Πλατέος		
Πλατύ		
TK Σταματινού		
Σταματινό		
Πελεκητή		

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τους ανωτέρω οικισμούς έχει παρουσιαστεί σε προηγούμενα Κεφάλαια.

A4.3.2 Περιοχές Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΠΕΔ)

Στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών-Θουρίας-Άριος), όπως αναλύθηκε στο υποκεφάλαιο [A3.2.2.2](#), έχουν θεσμοθετηθεί δύο (2) λατομικές ζώνες, εκ των οποίων η μία είναι ενεργή

Στην περιοχή μελέτης, πέραν των όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω, δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες ή σε διαδικασία θεσμοθέτησης περιοχές παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

A4.3.3 Όρια και Κατηγορίες Περιοχών Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΠΕΔ) Εντός ή σε Επαφή με Οικιστικές Περιοχές

Στην Τοπική Κοινότητα Θουρίας της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας εντοπίζονται βιοτεχνικές μονάδες νότια του οικισμού της Θουρίας, οι οποίες δεν βρίσκονται σε οργανωμένο υποδοχέα.

Στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών-Θουρίας-Άριος), όπως αναλύθηκε στο [υποκεφάλαιο A3.2.2](#), δεν έχουν θεσμοθετηθεί οργανωμένοι υποδοχείς (ΒΙΠΕ, ΒΙΟΠΑ κλπ) και οι μονάδες που καταγράφονται είναι διάσπαρτες στον εξωαστικό χώρο και σχετίζονται με μεταποιητικές, βιοτεχνικές και βιομηχανικές δραστηριότητες.

Επιπλέον, οι λατομικές ζώνες απέχουν απόσταση μεγαλύτερη των 1000 m από τις οικιστικές περιοχές.

A4.3.4 Περιοχές Προστασίας (ΠΕΠ) και Ειδικών Καθεστώτων (ΠΕΚ) Εντός ή σε Επαφή με ΟΙΚ και ΠΕΔ

Η περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος) βρίσκεται εκτός εγκεκριμένων ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ και ως εκ τούτου δεν υπάρχει χαρακτηρισμένη ζώνη ως ΠΕΠ ή ΠΕΚ.

Για το παρόν Κεφάλαιο λαμβάνονται ως περιοχές προστασίας ΠΕΠ, οι περιοχές προστασίας της φύσης, οι αρχαιολογικοί χώροι κτλ, όπως έχουν αναλυθεί στο [υποκεφάλαιο A3.2.2](#).

Οι περιοχές προστασίας εντός ή σε επαφή με οικισμούς (ΟΙΚ) είναι οι ακόλουθες.

- 1. Αρχαιολογικός Χώρος Θουρίας Μεσσηνίας:** Αναοριοθετήθηκε με την ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/36817/1798 (ΦΕΚ 222/ΑΑΠ/2012). Περιλαμβάνει τμήμα των οικισμών Άνθειας, Αίπειας και Αιθαίας.
- 2. Αρχαία & Νεότερα Μνημεία που προστατεύονται και βρίσκονται εντός ή σε γειτνίαση με τους οικισμούς:**
 - a. Στον οικισμό της Μικρομάνης: **Ι. Ναός Κοίμησης Θεοτόκου, Μικρομάνη, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 526/Β/1973).
 - b. Στον οικισμό της Θουρίας: **Κτίριο, Θουρία, Μεσσηνία, ιδιοκτησίας κληροδοτήματος Αποστολόπουλου** (ΦΕΚ 142/Β/1991), **Κτίριο, Θουρεία, Μεσσηνία, φερόμενης ιδιοκτησίας Κ. Μανιάτη** (ΦΕΚ 860/Β/1989), **Κτίριο, Θουρία, Μεσσηνία, φερόμενης**

- ιδιοκτησίας **Μ. Μανδηλάρη** (ΦΕΚ 90/Β/1988), Κτίριο, Θουρία, Μεσσηνία, φερόμενης ιδιοκτησίας **Παναγιώτη Σταθόπουλου, Ελένης Σταθοπούλου και Αθανασίου Χωραΐτη** (ΦΕΚ 16/ΑΑΠ/2016), Κτίριο, Θουρία, Μεσσηνία, φερόμενης ιδιοκτησίας **Κ.Θ. Ρούσση** (ΦΕΚ 99/Β/1989).
- c. Στον οικισμό της Αιθαίας: **Κτίριο, Αιθαία, Μεσσηνία, φερόμενης ιδιοκτησίας Αρ. Δάφνα** (ΦΕΚ 91/Β/1990), **Ι. Ναός Αγίας Μαρίας, Αίθαια, Μεσσηνία**, (ΦΕΚ 678/Β/1988), **Ι. Ναός Αγίου Μερκουρίου, Αίθαια, Μεσσηνία**
- d. Στον οικισμό της Αίπειας: **Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Γεράνια, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 477/Β/1980), **Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Αίπεια, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 1094/Β/1997), **Οικία, Αίπεια, Μεσσηνία, φερόμενης ιδιοκτησίας Φίλιππα – Γκίζα** (ΦΕΚ 483/Β/1988), **Ελαιοτριβείο, Αίπεια, Μεσσηνία, φερόμενης ιδιοκτησίας Μπουλμέτη – Γκίζα** (ΦΕΚ 153/Β/1996).
- e. Στον οικισμό της Άνθειας: **Ρωμαϊκό Βαλανείο, Λουτρά Ανθείας, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 145/Β/1983), **Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη Προδρόμου, Άνθεια, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 1094/Β/1997).
- f. Στον οικισμό της Άνω Άμφειας: **Ι. Ναός Κοίμησης Θεοτόκου, Γαρδίκι, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 473/Β/1962).
- g. Στον οικισμό του Άρι: **Κτιριακό συγκρότημα Σιδηροδρομικού Σταθμού, Άρις, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 391/Β/1985).
- h. Στον οικισμό του Ανεμόμυλου: **Κτίριο Σιδηροδρομικού Σταθμού, Πλατύ, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 391/Β/1985), **Ι.Ν. Αγίας Κυριακής Ανεμόμυλου** (ΦΕΚ 367/Β/1991).
- i. Στον οικισμό του Πλατέος: **Ι. Ναός Κοίμησης Θεοτόκου, Πλατύ, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 611/Β/1988).
- j. Στον οικισμό των Αρφαρών: **Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη, Αρφαρά, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 163/Β/1993).
- k. Στον οικισμό της Πολιανής: **Ι. Ναός Ύψωσης Τιμίου Σταυρού, Πολιανή, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 681/Β/1994), **Ι. Ναός Κοίμησης Θεοτόκου, Πολιανή, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 348/Β/1993), **Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονα, Πολιανή, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 1025/Β/1991), **Πηγάδι (Α,Β,Γ), Πολιανή, Μεσσηνία** (ΦΕΚ 237/ΑΑΠ/2007).
- 3. Μνημείο της Φύσης: Πλάτανος Αγίου Φλώρου ΔΕ Αρφαρών** (ΦΕΚ 589/Β/1985).
- 4. Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας:** Σε επαφή με τους οικισμούς Αριοχώρι, Άρι, Μικρομάνη, Πλατύ, Ανεμόμυλο και Άγιο Φλώρο.
- 5. Δασικές εκτάσεις:** Σε επαφή με τους οικισμούς Χριστοφιλαίικα, Άγιος Φλώρος, Δρέμι, Σταματινό, Άνω Βρωμόβρυση, Πελεκητή, Πολιανή, Άγριλος, Άνω και Κάτω Άμφεια.

A4.3.5 Περιοχές Ελέγχου Χρήσεων (ΠΕΧ), όπως ΠΕΠΔ, ΖΟΕ κτλ, Εντός ή σε Επαφή με ΟΙΚ και ΠΕΔ

Δεν υφίστανται Περιοχές Ελέγχου Χρήσεων (ΠΕΧ) εντός ή σε επαφή με ΟΙΚ και ΠΕΔ.

A4.3.6 Άλλες Περιοχές Εκτός Σχεδίου που δεν έχουν καλυφθεί από Προηγούμενες Κατηγορίες Εντός ή σε Επαφή με ΟΙΚ και ΠΕΔ

Δεν υφίστανται άλλες περιοχές εκτός σχεδίου που δεν έχουν καλυφθεί από προηγούμενες κατηγορίες.

A4.4 Λειτουργική Δομή Οικισμού, Πολεοδομικές Ενότητες, Ενδιαφέροντα Πολεοδομικά Σύνολα, Ειδικό Θεσμικό Μηχανισμό και Σημαντικές Παρεμβάσεις-Αναπλάσεις

Δημοτική Ενότητα Αρφαρών

Αρφαρά: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος περιμετρικά της επαρχιακής οδού Αγίου Κωνσταντίνου, η οποία έχει διαστρωθεί με κυβόλιθους σε τμήμα του οικισμού και συγκεκριμένα στο τοπικό κέντρο. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένων/τσιμεντροστρωμένων οδών που συνδέεται στην επαρχιακή οδό.

Τα παλιά σπίτια είναι είτε ισόγεια, είτε δίπατα. Έχουν σχήμα ορθογωνίου παραλληλεπιπέδου με κεραμοσκεπή. Είναι πέτρινα, κάποια με εμφανή λιθοδομή κι άλλα προσφάτως ανακαινισμένα με επίχρισμα. Οι κεραμοσκεπές είναι συνήθως τετράριχτες.

Πολλές φορές η κύρια είσοδος στα σπίτια γίνεται από μια περίτεχνη ξύλινη δίφυλλη αυλόπορτα στο πλάι που οδηγεί σε μια προστατευμένη με ψηλή κτιστή μάντρα αυλή-προκήπιο. Το ανακουφιστικό τόξο της αυλόθυρας είναι πέτρινο ενώ έχει αξιόλογο αρχιτεκτονικό διάκοσμο.

Τα παράθυρα είναι κατά βάση ξύλινα, δίφυλλα, με οριζόντια ξύλινα πρέκια ή λίθινα τοξωτά. Συνήθως έχουν πέτρινη κορνίζα και προστατεύονται με ξύλινα παντζούρια.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός είναι αραιοδομημένος, με ενδιάμεσα πυκνοδομημένα τμήματα κυρίως στο κέντρο του οικισμού, ενώ έχει αναπτυχθεί ακτινωτά και γραμμικά επί υφιστάμενων δρόμων. Στον τομέα της εκπαίδευσης λειτουργούν όλες οι εκπαιδευτικές

βαθμίδες, στον τομέα της υγείας λειτουργεί το περιφερειακό ιατρείο, τα οποία εξυπηρετούν και τους λοιπούς οικισμούς της ΔΕ, ενώ στον τομέα της πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από την πόλη της Καλαμάτας.

Εντός και πέριξ των Αρφαρών, υπάρχουν αρκετές εκκλησίες, εκ των οποίων μόνο 1 έχει κηρυχτεί, λειτουργεί η Φιλαρμονική Αρφαρών ενώ το Ιστορικό-Λαογραφικό μουσείο παραμένει κλειστό.

Το 1870 θεμελιώνεται και το 1879 αποπερατώνεται ο περικαλλής καθεδρικός ναός των Αγίων Θεοδώρων. Η θολωτή στέγη του στηρίζεται σε 8 κίονες με ανάγλυφα κιονόκρανα. Κατά τον εορτασμό των Αγίων Θεοδώρων πραγματοποιείται μεγάλο τοπικό θρησκευτικό πανηγύρι.

Άγιος Κωνσταντίνος: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος εκατέρωθεν της ΕΟ Τρίπολης-Καλαμάτας και κυρίως ανατολικά αυτής καθώς και εκατέρωθεν της επαρχιακής οδού και κυρίως βόρεια αυτής. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένων οδών που συνδέονται στους δύο αυτούς οδικούς άξονες.

Τα σπίτια του χωριού είναι ισόγεια, ή διώροφα, με σχήμα ορθογωνίου παραλληλογράμμου και κεραμοσκεπή. Είναι πέτρινα, κάποια με εμφανή λιθοδομή κι άλλα λευκά ασβεστωμένα. Οι κεραμοσκεπές είναι συνήθως τετράριχτες.

Τα παραδοσιακά σπίτια είναι λαϊκά πέτρινα αγροτόσπιτα με μεγάλη αυλή – ελαιώνα. Τα παράθυρα είναι κατά βάση ξύλινα, δίφυλλα, χωρίς διάκοσμο.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός είναι αραιοδομημένος, ενώ περιμετρικά του οικισμού εντοπίζονται μεμονωμένα κτίρια. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και εξυπηρετούνται από τα Αρφαρά και από την πόλη της Καλαμάτας.

Οι ναοί της Αναστάσεως και του Αγίου Κων/νου αποτελούν το σύνολο της πολιτιστικής-αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του οικισμού. Η τυπολογία του ναού του Αγίου Κων/νου είναι μονόκλιτη βασιλική με χαρακτηριστικό το καμπαναριό στη γωνία του νότιου τοίχου.

Άνω Αρφαρά: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος βορειοδυτικά της Πολιανής από όπου γίνεται η πρόσβαση σε αυτόν μέσω ασφαλτοστρωμένης οδού. Στις κατοικίες η πρόσβαση επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο τσιμεντοστρωμένων οδών ή χωματόδρομων. Τα κτίρια είναι παλιά, χωρίς ιδιαίτερη φυσιογνωμία.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, το χωριό είναι αραιοδομημένο ενώ εντοπίζονται και μεμονωμένα κτίρια. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή. Εντός και πέριξ του χωριού δεν εντοπίζονται κηρυγμένα και μη μνημεία, παρά μόνο 3 εκκλησίες.

Άγιος Φλώρος: Βορειότερα από τον Αγ. Κωνσταντίνο, στις πηγές του ποταμού Παμίσου συναντάμε τον γραμμικό οικισμό του Αγίου Φλώρου με το υπεραιώνιο πλατάνι, το οποίο έχει χαρακτηριστεί μνημείο της φύσης (ΦΕΚ 589/Β/1985). Εδώ τα σπίτια έχουν σαφές πρόσωπο στον κεντρικό δρόμο. Εκτός από τα ισόγεια, εδώ συναντάται ο κύριος τύπος του πέτρινου διώροφου κτίσματος με στενό εξώστη στον όροφο που στηρίζεται σε τετραγωνισμένα φουρούσια. Οι όψεις συνήθως είναι συμμετρικές. Η κεντρική εξώθυρα ανοίγει απευθείας στον δρόμο και πλαισιώνεται εκατέρωθεν από δύο παράθυρα που έχουν ελαφρώς καμπύλο πέτρινο ανακουφιστικό τόξο σε αντίθεση με τα λιτά ορθογωνισμένα ξύλινα πλαίσια των ορόφων.

Περίπου στο κέντρο του οικισμού ξεχωρίζει ένα αξιόλογο τριώροφο πέτρινο κτίσμα που συγκεντρώνει όλα τα ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά στοιχεία της περιοχής. Έχει σχήμα ορθογωνίου παραλληλεπίπεδου, με συμμετρική πρόσοψη, στενό μεταλλικό εξώστη στον 3^ο όροφο και κεραμοσκεπή. Έχει δύο εισόδους, μία μικρότερη πάνω στον δρόμο και μία εντυπωσιακά μεγάλη ξύλινη αυλόπορτα στο πλάι που οδηγεί στην, προστατευμένη με ψηλή κτιστή μάντρα, αυλή. Τα ανακουφιστικά λίθινα τόξα των θυρών και παραθύρων σε αυτήν την περίπτωση είναι διπλά κάτι που φανερώνει την οικονομική επιφάνεια του ιδιοκτήτη της εποχής εκείνης. Τα παράθυρα είναι κατά βάση ξύλινα, με λίθινες τοξωτές κορνίζες και ξύλινα παντζούρια. Στις 18 Αυγούστου τιμάται η μνήμη των μαρτύρων Αγίων Φλώρου

και Λαύρου. Ο εορτασμός περιέχει θρησκευτικές τελετές και πανηγύρι, με καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, την παραμονή και ανήμερα της εορτής.

Χριστοφιλαίικα: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος εκατέρωθεν της ΕΟ Τρίπολης-Καλαμάτας. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο τσιμεντοστρωμένων οδών κάθετων στην ΕΟ.

Το χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτού του γραμμικού οικισμού στους πρόποδες του βουνού είναι η μεγάλη υψομετρική διαφορά των κτισμάτων στα ανατολικά σε σχέση με τον δρόμο που βρίσκεται χαμηλότερα. Έτσι βρίσκουμε δύο βασικούς τύπους παραδοσιακών σπιτιών. Τα μικρότερα λαϊκά

σπίτια, διώροφα με αυλή – μποστάνι και πρόσωπο στον δρόμο στα δυτικά και τις μεγαλύτερες πέτρινες αγροικίες ανατολικά στα προνομιακότερα αλλά και “δυσκολότερα” οικόπεδα.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός είναι αραιοδομημένος στα βόρεια και στα νότιο-δυτικά, και πυκνοδομημένος στα ανατολικά. Πυκνοδομημένα τμήματα του οικισμού-γειτονίες εναλλάσσονται με αραιοδομημένα τμήματα ενώ εντοπίζονται και μεμονωμένα κτίρια. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τα Αρφαρά και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας.

Εντός και πέριξ του χωριού δεν εντοπίζονται στοιχεία πολιτιστικής-αρχιτεκτονικής και ιστορικής κληρονομιάς.

Άγιλος: Ανάμεσα σε πολυάριθμους βυζαντινούς ναούς και παρεκκλήσια και μέσα τους ελαιώνες βρίσκεται ο χαρακτηρισμένος αγροτικός οικισμός του Αγρίλου.

Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος εκατέρωθεν του υφιστάμενου δρόμου κυρίως πάνω στον άξονα Βορρά – Νότου, με θέα προς τα δυτικά. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα εκτεταμένο κοινοτικό δίκτυο τσιμεντοστρωμένων/ασφαλτοστρωμένων οδών.

Τα κτίρια είναι εγκαταλελειμμένα ορθογωνικά, λιθόκτιστα, ισόγεια με κεραμοσκεπές χωρίς επίχρυσμα. Τα αγροτόσπιτα είναι διασκορπισμένα διακλαδωτά. Τα παλαιότερα είναι πέτρινα, διώροφα, λιτά με αποθήκες για τις αγροτικές εργασίες. Τα νεότερα κτίσματα είναι διώροφα επιχρισμένα με κεραμοσκεπές σε καλή κατάσταση χωρίς ιδιαίτερη αρχιτεκτονική φυσιογνωμία.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός χαρακτηρίζεται από έντονη διασπορά των κτισμάτων στο χώρο και ανάπτυξη σε επιμέρους ενότητες και όχι σε ένα ενιαίο τμήμα. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τα Αρφαρά και από την πόλη της Καλαμάτας.

Εντός και πέριξ του χωριού εντοπίζονται εκκλησίες και κάποιες εξ' αυτών είναι κηρυγμένες. Οι βυζαντινοί ναοί Αγίου Χαραλάμπους, Αγίου Σπυρίδωνα και Υπαπαντής Σωτήρος αποτελούν το σύνολο της πολιτιστικής-αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του οικισμού.

Στο πλαίσιο των εορταστικών αποκριάτικων εκδηλώσεων έχει ενταχθεί η αναβίωση του παραδοσιακού εθίμου με το όνομα λιώσιμο του παστού. Η διαδικασία περιλαμβάνει την παρασκευή του παραδοσιακού παστού δηλαδή το κάπνισμα, λιώσιμο, από τις γυναίκες του χωριού.

Οι πολιτιστικές δράσεις που λαμβάνουν χώρα στον Άγριλο διοργανώνονται, εκτός του Δήμου, και από τους πολιτιστικούς συλλόγους «Αναγνωσταράς» και «Αθανάσιος Δαγρέ».

Βελανιδιά: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος εκατέρωθεν ασφαλτοστρωμένης «κεντρικής» οδού. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα υποτυπώδες κοινοτικό δίκτυο οδών.

Τα κτίρια είναι παλιά, σε μέτρια κατάσταση, κυρίως ισόγεια, ορθογώνια με τετράριχτη ή δίριχτη κεραμοσκεπή, λιθόκτιστα και σοβαντισμένα, χωρίς ιδιαίτερη φυσιογνωμία. Συχνά οι εξώθυρες είναι μεταλλικές και τα παράθυρα ξύλινα, ενώ η όψη οργανώνεται συμμετρικά με την θύρα εισόδου κεντρικά και τα παράθυρα εκατέρωθεν αυτής. Έχουν αυλή – μποστάνι με ελιές ή αμπέλι.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός είναι αραιοδομημένος εκατέρωθεν του κεντρικού δρόμου. Τόπο συνάντησης των κατοίκων αποτελεί η περιοχή πέριξ του κοινοτικού καταστήματος. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τα Αρφαρά και από την πόλη της Καλαμάτας.

Στο πλαίσιο των εορταστικών αποκριάτικων εκδηλώσεων έχει ενταχθεί η αναβίωση του παραδοσιακού εθίμου με το όνομα λιώσιμο του παστού. Η διαδικασία περιλαμβάνει την παρασκευή του παραδοσιακού παστού δηλαδή το κάπνισμα, λιώσιμο, από τις γυναίκες του χωριού.

Σφενδάμι (Βρομόβρυση): Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος σε έδαφος με μικρές υψομετρικές διαφορές και η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται με ένα μικρό κοινοτικό δίκτυο. Τα αγροτικά σπίτια έχουν αυλές με ελιές ή αμπέλια που περιφράσσονται με ξερολιθιές. Τα σπίτια είναι πέτρινα, κυρίως ισόγεια, με τετράριχτη ή δίριχτη κεραμοσκεπή τα οποία εναλλάσσονται με λίγες σχετικά νέες κατασκευές. Πολλές φορές οι εξώθυρες είναι μεταλλικές και τα παράθυρα ξύλινα.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός είναι αραιοδομημένος. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τα Αρφαρά και από την πόλη της Καλαμάτας. Δεν εντοπίζονται στοιχεία πολιτιστικής-αρχιτεκτονικής και ιστορικής κληρονομιάς στον οικισμό.

Δρέμι: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος σε έδαφος με μικρές υψομετρικές διαφορές και η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται με ένα μικρό κοινοτικό δίκτυο. Τα κτίρια είναι κατά βάσει ορθογώνια, λιθόκτιστα με κεραμοσκεπή τα οποία εναλλάσσονται με λίγες σχετικά νέες κατασκευές. Οι εξώθυρες είναι μεταλλικές ή ξύλινες και τα παράθυρα ξύλινα. Έχουν αυλή με ελιές ή αμπέλι και συχνά αποθήκες.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός είναι αραιοδομημένος και μάλιστα έχουν δημιουργηθεί 3 θύλακες. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τα Αρφαρά και από την πόλη της Καλαμάτας. Δεν εντοπίζονται στοιχεία πολιτιστικής-αρχιτεκτονικής και ιστορικής κληρονομιάς στον οικισμό.

Κρασσπούλα: Ο οικισμός εξαπλώνεται σε μεγάλη έκταση, δημιουργώντας θύλακες, με τη δόμηση σε άλλα τμήματα να είναι πυκνή, σε άλλα αραιή, ενώ εντοπίζονται και μεμονωμένα κτίσματα. Στις κατοικίες η πρόσβαση επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο τσιμεντοστρωμένων οδών ή χωματόδρομων. Τα κτίρια είναι παλιά, χωρίς ιδιαίτερη φυσιογνωμία. Υπάρχουν και σχετικά νεότερες ισόγειες κυρίως αγροικίες με ορθογώνια κάτοψη και τετράριχτη ή δίριχτη στέγη με κεραμοσκεπή. Γύρω υπάρχει αυλή με καλλιέργειες και αποθήκες με αγροτικά μηχανήματα. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τα Αρφαρά και από την πόλη της Καλαμάτας. Εντός και περίξ του χωριού δεν εντοπίζονται κηρυγμένα και μη μνημεία, παρά μόνο εκκλησίες.

Πήδημα: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος εκατέρωθεν της επαρχιακής οδού Αγίου Κωνσταντίνου. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένων/τσιμεντροστρωμένων οδών που συνδέεται στην επαρχιακή οδό.

Το χωριό Πήδημα είναι ένα καταπράσινο χωριό με αξιόλογα παραδοσιακά πέτρινα σπίτια, ενταγμένα σ' ένα φυσικό τοπίο εξαιρετικού κάλλους. Εκεί βρίσκονται οι πηγές του Πηδήματος, που το νερό τους υδροδοτεί ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Μεσσηνίας. Στο χωριό κι ευρύτερα βρίσκονται, όπως έχει προαναφερθεί, Το Κάστρο Πηδήματος που δεσπόζει στην κορυφή ενός εξαιρετικά απόκρημνου λόφου, νοτιοανατολικά του χωριού. Χτίστηκε από Βυζαντινούς γύρω στο 1300.

Μετά την πύλη του κάστρου υπάρχουν τα χαμηλά ερείπια ενός μικρού ναΐσκου, που ήταν αφιερωμένος στον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο.

Τα διώροφα παραδοσιακά κτίσματα έχουν ορθογώνια κάτοψη και δίριχτες ή τετράριχτες στέγες με κεραμοσκεπή. Μπορεί να έχουν εμφανή λιθοδομή ή επίχρισμα. Ενδιαφέρον στοιχείο αποτελούν τα ακροκέραμα που έχουν έντονη προεξοχή. Τα κουφώματα είναι ξύλινα με παντζούρια και λίθινα ανακουφιστικά τόξα. Στην περίπτωση που είναι σοβατισμένα, τα ανοίγματα έχουν ορθογωνισμένα πλαίσια – κορνίζες.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως σύνθετη καθώς στο νότιο τμήμα του οικισμού η δόμηση είναι πυκνή και στο βόρειο είναι αραιή με τις ενδιάμεσες εκτάσεις να καλύπτονται από ελαιώνες. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και αυτό είναι αναμενόμενο, λόγω της εγγύτητας του οικισμού με τα Αρφαρά.

Ο χώρος του πάρκου (άρθρο 7, ΠΔ 59/2018) που βρίσκεται νότια του οικισμού, αποτελεί τόπο συνάντησης των κατοίκων του χωριού καθώς και των κοντινών χωριών, ενώ δέχεται πολλές επισκέψεις σχολείων και πραγματοποιούνται διάφορες τοπικές εκδηλώσεις.

Πλατύ: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος σε πεδινή περιοχή, ανατολικά του ποταμού Πάμισου. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένων οδών, ενώ ο δρόμος που διασχίζει το «κέντρο» του οικισμού είναι διαστρωμένος με κυβόλιθους.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός είναι αραιοκατοικημένος, με πυκνοδομημένα τμήματα, κυρίως στο κέντρο του, ενώ εντοπίζονται μεμονωμένα κτίρια, τα οποία βρίσκονται μεταξύ των ελαιώνων.

Στο Πλατύ συναντάται ο συνηθής τύπος οικίας του Μεσσηνιακού κάμπου δηλαδή πέτρινη διώροφη με είσοδο από περικόλειστη αυλή. Τα κτίσματα είτε έχουν επίχρυσμα είτε εμφανή λιθοδομή και τετράριχτη κεραμοσκεπή. Σε κάποιες περιπτώσεις η στέγη προεκτείνεται και μετατρέπεται σε στέγαστρο. Ανάλογα με την οικονομική επιφάνεια του ιδιοκτήτη το σπίτι δανειζόταν στοιχεία νεοκλασικού ρυθμού, με συμμετρική όψη, μικρό κεντρικό εξώστη με περίτεχνο μεταλλικό κιγκλίδωμα και φουρούσια, καθώς και διακοσμητικά πλαίσια γύρω από τα ξύλινα παράθυρα.

Σημαντικό μνημείο στο Πλατύ, είναι ο Ιερός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, που άρχισε να κατασκευάζεται, το 1830. Το σχέδιο της εκκλησίας είναι του Τσίλλερ, για τον οποίο είχε τοποθετηθεί άγαλμα στον περίβολο της εκκλησίας, το οποίο κατέστρεψαν οι Γερμανοί κατακτητές κατά τη διάρκεια του δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου.

Τόπο συνάντησης των κατοίκων αποτελεί η κεντρική πλατεία στην οποία εξελίσσονται τα δρώμενα της περιοχής. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται από τα Αρφαρά και από την πόλη της Καλαμάτας.

Στο Πλατύ, κάθε χρόνο οργανώνονται και διεξάγονται ιπποδρομίες προς τιμήν του Αγίου Γεωργίου την ημέρα της γιορτής του καθώς και τον 15αυγουστο, έθιμο που έχει τις ρίζες του γύρω στο 1800.

Στο πλαίσιο των εορταστικών αποκριάτικων εκδηλώσεων έχει ενταχθεί η αναβίωση του παραδοσιακού εθίμου με το όνομα λιώσιμο του παστού. Η διαδικασία περιλαμβάνει την παρασκευή του παραδοσιακού παστού δηλαδή το κάπνισμα, λιώσιμο, από τις γυναίκες του χωριού.

Ο Πολιτιστικός και Εξωραϊστικός Σύλλογος Πλατέος «Συνεργασία» έχει ως στόχο την ανάπτυξη και διάδοση του πολιτιστικού και πνευματικού επιπέδου της ευρύτερης περιοχής. Στον Σύλλογο διδάσκονται μαθήματα παραδοσιακών χορών για παιδιά και ενήλικες, ενώ κάθε χρόνο πραγματοποιούνται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως μουσικές βραδιές, χορευτικές παραστάσεις, ομιλίες, εκπαιδευτικές εκδρομές κ.ά.

Σταματινό: Ο οικισμός εξαπλώνεται σε μεγάλη έκταση, δημιουργώντας θύλακες, με τη δόμηση σε άλλα τμήματα να είναι πυκνή, σε άλλα αραιή, ενώ εντοπίζονται και μεμονωμένα κτίσματα. Στις κατοικίες η πρόσβαση επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο τσιμεντοστρωμένων οδών ή χωματόδρομων. Τα μονώροφα και διώροφα πέτρινα σπίτια είναι πέτρινα με κεραμοσκεπή, μερικά με εμφανή λιθοδομή. Όλα έχουν περιβόλι και αποθήκες για τις αγροτικές εργασίες. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται από τα Αρφαρά και από την πόλη της Καλαμάτας. Εντός και πέριξ του χωριού δεν εντοπίζονται κηρυγμένα και μη μνημεία, παρά μόνο εκκλησίες.

Στο πλαίσιο των εορταστικών αποκριάτικων εκδηλώσεων έχει ενταχθεί η αναβίωση του παραδοσιακού εθίμου με το όνομα λιώσιμο του παστού. Η διαδικασία περιλαμβάνει την παρασκευή του παραδοσιακού παστού δηλαδή το κάπνισμα, λιώσιμο, από τις γυναίκες του χωριού.

Πελεκητή: Τοποθετημένο στην κατάφυτη πλαγιά του οροπεδίου, το μικρό χωριό της Πελεκητής αποτελείται κυρίως από μερικές ισόγειες αγροικίες με χωράφια, αμπέλια κι αποθήκες για τις γεωργικές εργασίες. Εκεί βρίσκεται και μια λιθόκτιστη μονάδα παραγωγής ελαιολάδου με λίθινα πλαίσια παραθύρων, πρόσφατα ανακαινισμένη.

Στις κατοικίες η πρόσβαση επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο τσιμεντοστρωμένων οδών ή χωματόδρομων. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι λιγοστοί κάτοικοι εξυπηρετούνται από τα Αρφαρά και από την πόλη της Καλαμάτας. Εντός και πέριξ του χωριού δεν εντοπίζονται κηρυγμένα και μη μνημεία, παρά μόνο το όμορφο πέτρινο εκκλησάκι του Αγίου Ιωάννη του νησευτή. Κάθε χρόνο στις 29 Αυγούστου συγκεντρώνεται πλήθος κόσμου για την γιορτή του Άγιου. Μετά τη θεία λειτουργία ακολουθεί πανηγύρι.

Δημοτική Ενότητα Θουρίας

Θουρία: Ο οικισμός που είναι προϋφιστάμενος του '23, βρίσκεται πάνω σε μια λοφώδη έξαρση του εδάφους, που στην κορυφή του βρίσκεται η εκκλησία του Αγ. Αθανασίου. Το τμήμα αυτό έχει δαιδαλώδη πολεοδομικό ιστό με στενά δρομάκια, τα οποία σε συνδυασμό με τις μεγάλες κλίσεις δίνουν έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί παραδοσιακός. Το τμήμα αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως γειτονιά, ενώ μία ακόμη γειτονιά αποτελεί η περιοχή των Αγίων Θεοδώρων, η οποία είναι μια όμορφη οικιστική περιοχή.

Το Τζιρόρεμα ή Ξερίλας, που όπως έχει αναφερθεί, διχοτομεί τον οικισμό είναι διευθετημένος εντός του οικισμού με τσιμεντοστρωμένη κοίτη και τοιχεία στα πρηνή του. Ωστόσο, πολεοδομικά δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δημιουργούνται 2 γειτονιές, λόγω του ρέματος, καθώς όλες οι λειτουργίες του οικισμού εξυπηρετούνται από το μοναδικό κέντρο πόλης, το οποίο έχει υπερτοπικό χαρακτήρα στη μικρή βέβαια κλίμακα που αναπτύσσεται. Στον τομέα της εκπαίδευσης λειτουργούν όλες οι εκπαιδευτικές βαθμίδες, και εξυπηρετούν και τους λοιπούς οικισμούς της ΔΕ, ενώ στους τομείς της υγείας και της πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από την πόλη της Καλαμάτας.

Γραφικά ιστορικά εξωκλήσια περιβάλλουν τη Θουρία και είναι εύκολα προσβάσιμα. Βρίσκεται κοντά στην Αρχαία Θουρία, χώρος που μέχρι σήμερα διεξάγονται ανασκαφές με σημαντικά ευρήματα και ναούς. Πολλά αρχοντικά του 19ου αιώνα στέκουν όρθια με την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική. Με

νεοκλασικό ρυθμό διακρίνονται οι όροφοι στα κτίσματα. Συχνά στο ισόγειο δημιουργείται στοά με καμάρες και στον όροφο συμμετρική όψη στην οποία προεξέχει το μπαλκόνι κεντρικά, με τα σκαλιστά φουρούσια και τα μεταλλικά περίτεχνα κιγκλιδώματα.

Η κατάσταση του κτιριακού πλούτου πρέπει να χαρακτηριστεί γενικά μέτρια, τόσο από άποψη ποιότητας όσο και από άποψη παλαιότητας. Υπάρχουν ορισμένα ερειπωμένα κτίρια, κάποια εξ' αυτών πολύ αξιόλογα, που δημιουργούν την εικόνα της εγκατάλειψης, όμως το μεγαλύτερο τμήμα του οικισμού έχει καλοσυντηρημένα και λειτουργικά σπίτια. Σύνολα πολιτιστικής, αρχιτεκτονικής και ιστορικής κληρονομιάς δεν υπάρχουν. Μεμονωμένα στοιχεία, αποτελούν τα παραδοσιακά αρχοντικά της Θουρίας, κηρυγμένα ή όχι καθώς και οι παλιές εκκλησίες της.

Νοτιοδυτικά της Θουρίας και μεταξύ του Α/Ο Τρίπολης-Καλαμάτας, επαρχ. Οδού Θουρίας-Χώρας, ΕΟ Τρίπολης-Καλαμάτας και της Ενωτικής Α7 βρίσκονται οι εγκαταστάσεις της παλιάς Συνεταιριστικής Οινοποιητικής Μονάδας ΑΣΟ.

Δίπλα στις εγκαταστάσεις των αποθηκών ΑΣΟ, μέσα σε κήπο, υπάρχει ένα διώροφο κτήριο, το οποίο ανακατασκευάστηκε τα τελευταία χρόνια στο πλαίσιο του έργου «Αναβάθμιση αποθηκών ΑΣΟ Θουρίας για πολιτιστική χρήση».

Έχει παραχωρηθεί από τον Δήμο η χρήση του ισογείου, στο Σύλλογο Κυριών Θουρίας, για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του και τη στέγαση των γραφείων του. Στο Μορφωτικό και Εκπολιτιστικό Σύλλογο Θουρίας & Περιφέρειας παραχωρήθηκε για το ίδιο χρονικό διάστημα, άνευ ανταλλάγματος, η χρήση του ορόφου του κτιρίου, για τη στέγαση των γραφείων του και την πραγματοποίηση ποικίλων δραστηριοτήτων του Συλλόγου.

Σε ότι αφορά τον περιβάλλοντα χώρο του ΑΣΟ, αναμένεται η έναρξη των εργασιών η οποία περιλαμβάνει την κατασκευή αθλητικής εγκατάστασης - γηπέδου ποδοσφαίρου 5Χ5, με αποδυτήρια, συνοδούς βοηθητικούς χώρους και κερκίδες. Επίσης, στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αναβάθμισης της έκτασης, προβλέπεται η ριζική ανάπλαση του περιβάλλοντος χώρου με κατασκευή χώρων πρασίνου (εκτεταμένες φυτεύσεις, υδάτινο στοιχείο κλπ.) και αναψυχής, η διαμόρφωση διαδρόμων κίνησης πεζών, η δημιουργία θέσεων στάθμευσης οχημάτων κ.ά.

Στις 2 Μαΐου εορτάζεται η ανακομιδή των λειψάνων του Αγίου Αθανασίου στη Θουρία, γνωστή και ως «Μαη-Θανάσης». Ο εορτασμός περιλαμβάνει πανηγύρι στον περίβολο του ναού και λατρευτικές εκδηλώσεις όπως λειτουργία και περιφορά της εικόνας του Αγίου.

Επιπλέον, στις 30 Ιουνίου με την ευκαιρία της γιορτής των Αγίων 12 Αποστόλων, γίνεται μεγάλο πανηγύρι στη Θουρία.

Άνθεια, Αιθαία & Αίπεια: Ο οικισμοί Άνθεια, Αίπεια και Αιθαία είναι ανεπτυγμένοι εκατέρωθεν της Εθνικής Οδού Τρίπολης-Καλαμάτας, δημιουργώντας σε μήκος περίπου 3 km έναν «ενιαίο» γραμμικό οικισμό. Οι οικισμοί Αίπεια και Άνθεια αποτελούνται από δύο καθορισμένα τμήματα και αυτό έγινε διότι στον απομένοντα χώρο, μεταξύ αυτών, διέρχονταν τότε η προτεινόμενη χάραξη της νέας Εθνικής Οδού. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένων οδών που συνδέονται στην Εθνική Οδό.

Ο «ενιαίος» γραμμικός οικισμός διακρίνεται σε δύο περιοχές, ανατολικά και δυτικά της ΕΟ. Σε ότι αφορά το οικιστικό απόθεμα, ανατολικά της ΕΟ, εξαιτίας της μορφολογίας του εδάφους και των μικρών θυλάκων με τα παραδοσιακά κτίσματα και τις εκκλησίες, η κατάσταση του δομημένου περιβάλλοντος είναι καλύτερη, σε αντίθεση με το δυτικό τμήμα όπου τα κτίρια έχουν αγροτικό ύφος. Οι αγροικές στην Αιθαία είναι διώροφες, ορθογώνιες με κεραμοσκεπές και πλαϊνό περιβόλι. Τα ανοίγματα είναι μικρά, χωρίς διακοσμήσεις. Όπως και στην Αιθαία, ο γραμμικός οικισμός της Άνθειας αποτελείται κυρίως από πέτρινες διώροφες ορθογώνιες κατοικίες με κεραμοσκεπή και το περιβόλι στα πλάγια του κτιρίου. Χαρακτηριστικά είναι τα ακροκέραμα της στέγης με την έντονη προεξοχή. Στην Αίπεια εντοπίζονται νεότερες διώροφες κατοικίες μαζί με παλαιές ανακαινισμένες.

Συμπερασματικά, τα λίγα σωζόμενα παραδοσιακά και διατηρητέα κτίρια αποτελούν τα μοναδικά στοιχεία αρχιτεκτονικής/πολιτιστικής κληρονομιάς.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, οι οικισμοί είναι διάσπαρτα δομημένοι, με τμήμα της Αιθαίας να είναι πυκνοδομημένο. Τόπο συνάντησης των κατοίκων αποτελούν η πλατεία της Αιθαίας, στην οποία εξελίσσονται τα δρώμενα της περιοχής. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν

λειτουργεί καμία δομή, εκτός του δημοτικού σχολείου στην Άνθεια και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τη Θουρία και από την πόλη της Καλαμάτας.

Εντός και περίξ των 3 οικισμών εντοπίζονται αρκετές εκκλησίες, κάποιες εξ' αυτών να έχουν κηρυχθεί, πλήθος μνημείων ενώ ανατολικά εμπίπτουν εντός του αρχαιολογικού χώρου της Θουρίας. Η ευρύτερη περιοχή, λοιπόν, έχει πολλά αξιοθέατα και αρχαία όπως τα ρωμαϊκά λουτρά, το θέατρο της Αρχαίας Θουρίας, τη Μυκηναϊκή Ακρόπολη και τον Θολωτό Τάφο.

Άνω Άμφεια, Κάτω Άμφεια & Μονή Γαρδικίου: Ο οικισμοί Άνω και Κάτω Άμφεια και η Μονη Γαρδικίου είναι ανεπτυγμένοι ανατολικά του Τζιρορέματος και βορειοανατολικά της Θουρίας και η φυσιογνωμία τους δεν παρουσιάζει κάποια ιδιαιτερότητα εκτός της ιδιαίτερης τοπογραφίας της περιοχής. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται μέσω της επαρχιακής οδού και κατόπιν με ένα κοινοτικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένων/τσιμεντοστρωμένων οδών.

Στην Άνω Άμφεια η κατάσταση του οικιστικού αποθέματος είναι μέτρια αν και υπάρχουν σπίτια σχετικά νεόδμητα, ενώ στην Κάτω Άμφεια η κατάσταση είναι κάτω του μετρίου, με αγροτικές κατοικίες και στοιχεία εγκατάλειψης. Στην Άνω Άμφεια εντοπίζονται αρκετά παλιά ισόγεια πέτρινα

σπίτια με κεραμοσκεπή. Στο βορειοδυτικό άκρο βρίσκεται ο Ναός της Υπαπαντής του Σωτήρος, με τυπολογία βασιλικής με καμάρες, εμφανή λιθοδομή και ξεχωριστό καμπαναριό. Το δημοτικό σχολείο της Κάτω Άμφειας είναι ισόγειο, ορθογώνιο με κεραμοσκεπή και ξύλινα κουφώματα γαλλικού τύπου. Νοτιοδυτικά, σε κοντινή απόσταση βρίσκεται το καλαίσθητο πέτρινο εξωκκλήσι της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, ενσωματωμένο αρμονικά στην πλαγιά του απόκρυμνου βράχου. Στη Μονή Γαρδικίου, τα λίγα σπίτια που υπάρχουν παρουσιάζουν καλή εικόνα, υπάρχουν ελάχιστα παραδοσιακά κτίσματα, μαζί με τις εκκλησίες και το μοναστήρι.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, οι οικισμοί είναι διάσπαρτα δομημένοι, με ένα μικρό τμήμα της Άνω Άμφειας να είναι πυκνοδομημένο. Τόπο συνάντησης των κατοίκων αποτελεί η Άνω Άμφεια, στην οποία εξελίσσονται τα δρώμενα της περιοχής. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τη Θουρία και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας.

Εντός και περίξ των 3 οικισμών εντοπίζονται αρκετές εκκλησίες, κάποιες εξ' αυτών να έχουν κηρυχθεί, πλήθος μνημείων ενώ δυτικά αυτών εντοπίζεται ο αρχαιολογικός χώρος της Θουρίας.

Στο πλαίσιο των εορταστικών αποκριάτικων εκδηλώσεων, στην Άνω Άμφεια, έχει ενταχθεί η αναβίωση του παραδοσιακού εθίμου με το όνομα λιώσιμο του παστού. Η διαδικασία περιλαμβάνει την παρασκευή του παραδοσιακού παστού δηλαδή το κάπνισμα, λιώσιμο, από τις γυναίκες του χωριού.

Μικρομάνη: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος εκατέρωθεν της επαρχιακής οδού Θουρίας-Χώρας. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένων οδών που συνδέονται στην επαρχιακή οδό.

Τα κτίρια αν και το πλήθος αυτών είναι παλιά, είναι σε σχετικά καλή κατάσταση, διώροφα λιθόκτιστα και κάποια σοβαντισμένα, χωρίς ιδιαίτερη φυσιογνωμία. Στον οικισμό εντοπίζονται και διώροφα πέτρινα κτίρια σε συνέχεια, με μεταλλικούς εξώστες και τετράριχτες στέγες με προεξέχουσες γωνίες. Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός είναι πυκνοδομημένος και χωροθετημένος πάνω στην επαρχιακή οδό δημιουργώντας 1 πολεοδομική ενότητα, ενώ περιμετρικά του οικισμού εντοπίζονται μεμονωμένα κτίρια και 1 συνοικία αραιοδομημένη νοτιοανατολικά του οικισμού. Τόπο συνάντησης των κατοίκων αποτελεί η κεντρική πλατεία Εθνικής Αντιστάσεως, στην οποία εξελίσσονται τα δρώμενα της περιοχής. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή, ενώ το δημοτικό σχολείο που δεν λειτουργεί πια αποτελεί το πρώτο κρατικό σχολείο της Ελλάδας, το οποίο ιδρύθηκε το 1824. Οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τη Θουρία και από την πόλη της Καλαμάτας.

Εντός και πέριξ του χωριού εντοπίζονται αρκετές εκκλησίες και κάποιες εξ' αυτών να έχουν κηρυχθεί, ενώ έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο 1 κτίριο.

Οι ναοί της Κοιμήσεως Θεοτόκου και Αγίας Βαρβάρας αποτελούν το σύνολο της πολιτιστικής-αρχιτεκτονικής και ιστορικής κληρονομιάς του οικισμού.

Στο πλαίσιο των εορταστικών αποκριάτικων εκδηλώσεων έχει ενταχθεί η αναβίωση του παραδοσιακού εθίμου με το όνομα λιώσιμο του παστού. Η διαδικασία περιλαμβάνει την παρασκευή του παραδοσιακού παστού δηλαδή το κάπνισμα, λιώσιμο, από τις γυναίκες του χωριού καθώς και το πέταγμα των αερόστατων.

Επιπλέον, κάθε Ιούλιο πραγματοποιείται η «Γιορτή της Αγκινάρας» στην κεντρική πλατεία του χωριού. Κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων, οι επισκέπτες δοκιμάζουν μοναδικά εδέσματα με βάση την αγκινάρα, ενώ υπολογίζεται ότι σε κάθε γιορτή καταναλώνονται 12000-15000 αγκινάρες.

Πολιανή: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος βορειοδυτικά της επαρχιακής οδού Πολιανής-Δυρραχίου. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο τσιμεντοστρωμένων οδών που συνδέονται στον κεντρικό ασφαλτοστρωμένο δρόμο του οικισμού ο οποίος συνδέεται με τη σειρά του με την επαρχιακή οδό.

Τα κτίρια είναι σε σχετικά καλή κατάσταση, διώροφα λιθόκτιστα με στέγη και κάποια από αυτά σοβαντισμένα.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, πυκνοδομημένα τμήματα του οικισμού-γειτονιές εναλλάσσονται με αραιοδομημένα τμήματα κυρίως στα βορειοδυτικά ακόμη και μεμονωμένα κτίρια. Τόπο συνάντησης των κατοίκων αποτελεί η κεντρική πλατεία Ηρώων, στην οποία εξελίσσονται τα δρώμενα της περιοχής. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τη Θουρία και από την πόλη της Καλαμάτας.

Εντός και πέριξ του χωριού εντοπίζονται κηρυγμένα και μη μνημεία, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στην περιοχή λειτουργούσαν κάποτε 72 εκκλησίες και πλέον έχουν απομείνει περίπου 30, με τις υπόλοιπες να είναι ερείπια ή ακόμα και να έχουν εξαφανιστεί ενώ δεν είναι εφικτός ο εντοπισμός της θέσης τους. Η περιοχή διαθέτει σημαντικό ιστορικό-πολιτιστικό πλούτο και θα μπορούσε να αναδειχθεί με την αποκατάσταση μνημείων, εκκλησιών κτλ. Σημαντικό παράδειγμα αποκατάστασης και ανάδειξης αποτελεί το ερειπωμένο σπίτι του Παπαφλέσσα, το οποίο ανήκει σε

ιδιώτες. Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα και μέχρι τα τέλη της δεκαετίας 1940, λειτουργούσε εργαστήριο κεράμων (καμίνι όπτησης κεράμων) το οποίο παρήγαγε μεγάλες, "βυζαντινού" τύπου κεραμίδες. Εργαστήρια, τέτοιου είδους, (εκκλησιαστικής ιδιοκτησίας), ήταν ευρέως διαδεδομένα στην Κωνσταντινούπολη.

Επιπλέον, στην είσοδο του χωριού έχει σχηματιστεί μία μικρής έκτασης λίμνη (~3,5στρ.) εντός της πόλης της Πολιανής, η οποία θα μπορούσε, με την ευρύτερη διαμόρφωση της περιοχής, να αποτελέσει πόλο έλξης επισκεπτών.

Από το 2020, κάθε Ιούλιο, ο Πολιτιστικός Σύλλογος «Παπαφλέσσας» διοργανώνει στο χωριό τη Γιορτή του Μήλου» όπου πραγματοποιείται παραδοσιακό πανηγύρι με πλούσια τοπικά εδέσματα.

Επιπλέον, στο πλαίσιο των εορταστικών αποκριάτικων εκδηλώσεων έχει ενταχθεί η αναβίωση του παραδοσιακού εθίμου με το όνομα λιώσιμο του παστού. Η διαδικασία περιλαμβάνει την παρασκευή του παραδοσιακού παστού δηλαδή το κάπνισμα, λιώσιμο, από τις γυναίκες του χωριού.

Δημοτική Ενότητα Άριος

Άριος: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος σε πεδινή έκταση, ανατολικά του Πάμισου ποταμού και τον διασχίζει η Επαρχιακή Οδός Θουρίας-Χώρας. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένων οδών που συνδέονται στην επαρχιακή οδό.

Τα κτίσματα ακολουθούν την τυπολογία της ευρύτερης περιοχής. Ενδιαφέρον έχουν τα διώροφα πέτρινα εμφανούς λιθοδομής με στέγη και κλειστή αυλή με διακοσμημένη θύρα. Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός είναι πυκνοδομημένος και χωροθετημένος περιμετρικά της πλατείας,

ενώ εξαπλώνεται στα όρια του οικισμού με αραιοδομημένα τμήματα μεταξύ ελαιώνων, ενώ εντοπίζονται και μεμονωμένα κτίρια. Τόπο συνάντησης των κατοίκων αποτελεί η πλατεία καθώς και το Πάρκο νότια του οικισμού, στα οποία εξελίσσονται τα δρώμενα της περιοχής. Στον οικισμό υπάρχουν νηπιαγωγείο, δημοτικό σχολείο, περιφερειακό ιατρείο, γήπεδο ποδοσφαίρου, κοινοτικό κατάστημα κτλ, ενώ στον τομέα της πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από την πόλη της Καλαμάτας.

Εντός και πέριξ του χωριού εντοπίζονται αρκετές εκκλησίες, καθώς και ο σιδηροδρομικός σταθμός που οι κτιριακές του εγκαταστάσεις έχουν κηρυχτεί ως έργο τέχνης.

Νοτιοδυτικά του Άρι διέρχεται ο Πάμισος ποταμός και έχει κατασκευαστεί το φράγμα Παμίσου, όπου έχει αδειοδοτηθεί πρόσφατα μικρός υδροηλεκτρικός σταθμός. Πλησίον του φράγματος υπάρχει ένα πάρκο στις όχθες του ποταμού. Είναι ένα φυσικό τοπίο με ψηλά δέντρα και τραπεζόπαγκους. Στον χώρο αυτό πραγματοποιούνται διάφορες τοπικές εκδηλώσεις.

Μεταξύ του οικισμού και του Παμίσου βρίσκονται οι εγκαταστάσεις του παλιού εργοστασίου ΑΣΟ. Πρόκειται για δημοτική έκταση 6 περίπου στρεμμάτων, στην οποία αναπτύσσονται αποθήκες – δεξαμενές σταφίδας και μερικά κτίσματα. Όλα τα κτίρια είναι ηλικίας άνω των 60 ετών και δεν έχουν συντηρηθεί επί μακρόν, με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν εκτεταμένες φθορές σε όλα τους τα στοιχεία. Έχει υπογραφεί σύμβαση για την εκμίσθωση του ακινήτου, όπου σκοπός είναι η δημιουργία ενός πολυχώρου επιμόρφωσης και αναψυχής, δίπλα στον ποταμό, σε σημείο με άριστη προσβασιμότητα.

Ο παραδοσιακός σαϊτοπόλεμος και το Κάψιμο του Ιούδα πραγματοποιούνται κάθε χρόνο τη Δευτέρα του Πάσχα στον Άρι, προσελκύνοντας θεατές από όλη τη Μεσσηνία.

Αλώνια: Το κεντρικό τμήμα του οικισμού έχει δαιδαλώδη πολεοδομικό ιστό με στενά δρομάκια, με τα κτίρια να είναι αραιοδομημένα, ενώ περιμετρικά του οικισμού εντοπίζονται και μεμονωμένα κτίσματα.

Ο αγροτικός πεδινός οικισμός των Αλωνιών έχει ισόγεια και διώροφα κτίσματα παλαιότερα αλλά και πιο σύγχρονα, ορθογώνια με κεραμοσκεπή και τα προξέχοντα ακροκέραμα στις γωνίες. Τα περισσότερα έχουν κήπους με αυλές. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τον Άρι και από την πόλη της Καλαμάτας. Στον οικισμό δεν εντοπίζονται ιδιαίτερα στοιχεία πολιτιστικής-αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

Άμμος: Τα σπίτια του χωριού είναι κτισμένα στην δυτική πλαγιά μίας ράχης, γνωστή ως «Ράχη Καπετάνιου» και «Τράφος» (πιθανώς από αναγραμματισμό της αρχαίας λέξης «τάφος»). Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένων οδών που συνδέονται στην κεντρική οδό.

Τα κτίρια είναι ισόγεια και διώροφα παλαιότερα αλλά και πιο σύγχρονα, ορθογώνια με κεραμοσκεπή και τα προξέχοντα ακροκέραμα στις γωνίες. Ο τύπος του διώροφου σπιτιού με συμμετρική όψη, εξώστη στο κέντρο του ορόφου και πλαϊνή κλειστή αυλή με δίφυλλη θύρα επαναλαμβάνεται.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός είναι πυκνοδομημένος και χωροθετημένος πάνω στην επαρχιακή οδό δημιουργώντας 1 πολεοδομική ενότητα, ενώ περιμετρικά του οικισμού εντοπίζονται μεμονωμένα κτίρια. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τον Άρι και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας.

Επιπλέον, στο χωριό έχει συσταθεί ο σύλλογος Άμμου με εκθετήριο λαογραφίας και παράδοσης, ενώ δεν εντοπίζονται ιδιαίτερα στοιχεία πολιτιστικής-αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Ο κεντρικός ναός του χωριού είναι αφιερωμένος στον Άγιο Αθανάσιο. Έχει αγιογραφηθεί από τον διακεκριμένο Μεσσήνιο αγιογράφο Δημήτρη Γιαννακόπουλο. Σημαντικός θεωρείται και ο ναός της Αγίας Αγάθης λόγω παλαιότητας. Το χωριό κοσμούν πολλά ξωκκλήσια (Αγ. Γεωργίου, Αγ. Τριάδος κ.α.).

Αν και ο ναός του Αγίου Αθανασίου εορτάζει στις 2 Μαΐου, το ετήσιο πανηγύρι πραγματοποιείται τον Αύγουστο, έτσι ώστε να μπορούν να παρευρεθούν όλοι όσοι κατοικούν σε άλλες περιοχές εντός και εκτός της Ελλάδος.

Ανεμόμυλος: Ο Ανεμόμυλος είναι αγροτικός πεδινός οικισμός, κτισμένος σε 2 τμήματα, με ελαιώνες να καλλιεργούνται μεταξύ των οικιών. Ο οικισμός είναι πυκνοδομημένος ανά τμήματα, ενώ

περιμετρικά καταγράφονται μεμονωμένα κτίρια. η πρόσβαση στις οικίες γίνεται μέσω ενός κοινοτικού δικτύου ασφαλτοστρωμένων/τσιμεντοστρωμένων οδών.

Τα κτίσματα είναι ισόγεια και διώροφα παλαιότερα αλλά και πιο σύγχρονα, που έχουν ανακαινιστεί. Ορθογώνια, με κεραμοσκεπή και τα προξέχοντα ακροκέραμα στις γωνίες. Τα κουφώματα συνήθως είναι ξύλινα με πανζούρια. Ο τύπος του σπιτιού με συμμετρική όψη, εξώστη στο κέντρο του ορόφου και πλαϊνή κλειστή αυλή με δίφυλλη θύρα επαναλαμβάνεται. Τα περισσότερα σπίτια έχουν κήπους και αυλές ή μικρές φάρμες με ζώα.

Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή, ενώ υπάρχει 1 γήπεδο μπάσκετ και 1 πολιτιστικό κέντρο και οι κάτοικοι του εξυπηρετούνται από τον Άρι και κατόπιν από την Καλαμάτα.

Εντός και πέριξ του χωριού εντοπίζονται αρκετές εκκλησίες, με την Αγία Κυριακή να έχει κηρυχθεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο. Επιπλέον, στο δυτικό τμήμα του «κυρίως» οικισμού υπάρχει ο ανενεργός σιδηροδρομικός σταθμός που οι κτιριακές του εγκαταστάσεις έχουν κηρυχθεί ως έργο τέχνης, ενώ στο δυτικό τμήμα του «μικρού» οικισμού, έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο το γεφύρι στη θέση "Κάραβος", γνωστό ως μπαστογέφυρο.

Αριοχώρι: Τον οικισμό διασχίζει ανατολικά η Εθνική Οδός Τρίπολης-Καλαμάτας, όπου εκατέρωθεν αυτού υπάρχουν κατοικίες, καταστήματα και μεμονωμένες μικρές παραγωγικές μονάδες και από αυτόν εκκινεί η Επαρχιακή Οδός Αγίου Κωνσταντίνου, ενώ βρίσκεται δυτικά και πλησίον του

Αυτοκινητοδρόμου Τρίπολης-Καλαμάτας. Η πρόσβαση στις κατοικίες γίνεται μέσω ενός κοινοτικού δικτύου ασφαλτοστρωμένων/τσιμεντοστρωμένων δρόμων που συνδέονται με τους ανωτέρω οδικούς άξονες.

Στο Αριοχώρι τα κτίσματα είναι ισόγεια ή διώροφα, πέτρινα ή με επίχρισμα, ορθογώνια με κεραμοσκεπή και τα προεξέχοντα γωνιακά ακροκέραμα. Η κεντρική πλατεία του χωριού με την εκκλησία του Αγ. Δημητρίου και τα περιμετρικά κτίσματα αποτελούν θαυμάσιο δείγμα των μαστόρων και τεχνιτών της πέτρας.

Σε ότι αφορά την πυκνότητα δόμησης, ο οικισμός είναι πυκνοδομημένος στο κεντρικό και δυτικό του τμήμα, ενώ το υπόλοιπο τμήμα του οικισμού είναι αραιοδομημένο, ενώ καταγράφονται και μεμονωμένα κτίσματα. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τον Άρι και κατόπιν από την πόλη της Καλαμάτας.

Στον οικισμό δεν εντοπίζονται ιδιαίτερα στοιχεία πολιτιστικής-αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, παρά μόνο έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο 1 κτίριο.

Ασπροπουλιά: Ο οικισμός είναι ανεπτυγμένος σε πεδινή περιοχή εκατέρωθεν του κεντρικού δρόμου. Η πρόσβαση στις κατοικίες επιτυγχάνεται κυρίως με ένα κοινοτικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένων οδών.

Τα κτίσματα είναι παλαιά, πολλά ασβεστωμένα. Υπάρχουν ισόγεια με δίριχτη στέγη κεραμοσκεπής και ο συνήθης τύπος διώροφου σπιτιού με συμμετρική όψη, εξώστη στο κέντρο του ορόφου και πλαϊνή κλειστή αυλή με δίφυλλη θύρα. Εκτός από τα γωνιακά προεξέχοντα ακροκέραμα, παρατηρούνται κι άλλα διακοσμητικά μοτίβα στη στέψη μερικών τύπων.

Είναι συνεκτικός οικισμός όπου όμως εντός του υφιστάμενου ορίου υπάρχουν και αραιοδομημένες εκτάσεις. Πέραν του υφιστάμενου ορίου, υπάρχουν κτίσματα όμορα σε αυτό και ανατολικά στον δρόμο προς την ΕΟ. Τόπο συνάντησης των κατοίκων αποτελεί η πλατεία, στην οποία εξελίσσονται τα δρώμενα της περιοχής. Στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας δεν λειτουργεί καμία δομή και οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τον Άρι και από την Καλαμάτα.

Στον οικισμό δεν εντοπίζονται ιδιαίτερα στοιχεία πολιτιστικής-αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

Ο Δήμος της Καλαμάτας που εντάσσεται η περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) είναι σε όλα τα επίπεδα αυτάρκης και συγκεκριμένα ανά τομέα οι υποδομές και οι υπηρεσίες του παρουσιάζονται συγκεντρωτικά ακολούθως.

Εκπαίδευση

Στον Δήμο Καλαμάτας λειτουργεί μεγάλος αριθμός υποδομών εκπαίδευσης και των τριών εκπαιδευτικών βαθμίδων. Το σύνολο των εκπαιδευτικών υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανέρχονται σε 103.

Στην Καλαμάτα λειτουργεί η Σχολή Ανθρωπιστικών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Η Σχολή Ανθρωπιστικών και Πολιτισμικών Σπουδών που έχει έδρα στην Καλαμάτα στεγάζεται σε πέτρινο νεοκλασικό κτίριο που διαμορφώθηκε ανάλογα στο Ανατολικό Κέντρο της πόλης μέσα στο παλιό στρατόπεδο και αποτελείται από δύο τμήματα: Το Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών και το Τμήμα Φιλολογίας.

Το ΤΕΙ Καλαμάτας συγκροτείται από τρεις Σχολές:

- Τη Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής
- Τη Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας
- Τη Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας

Οι εγκαταστάσεις του Ιδρύματος βρίσκονται στο 6^ο χλμ της Εθνικής Οδού Καλαμάτας-Αθήνας. Το εκπαιδευτικό συγκρότημα είναι κατά το ήμισυ διώροφο με δομημένη επιφάνεια 16000 m² Πέραν αυτού, αρδευόμενο αγρόκτημα 40000 m² ιδιοκτησίας της Μονής Μεγίστης Λαύρας χρησιμοποιείται για ασκήσεις των σπουδαστών του ΤΕΙ στον αγρό, με μακροχρόνια σύμβαση ενοικίασης που έχει υπογραφεί από το Α.ΤΕΙ με τη Μονή.

Στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) οι υφιστάμενες υποδομές εκπαίδευσης παρουσιάζονται στον Πίνακα που ακολουθεί. Στον Πίνακα φαίνονται όλες οι υποδομές είτε λειτουργούν είτε όχι. Όλα τα σχολεία είναι παλιά και απαιτείται ο εκσυγχρονισμός και η βελτίωσή τους. Στοιχεία για τις ενεργές υποδομές χορηγήθηκαν από τη Δ/νση Α/θμιας Εκπαίδευσης Μεσσηνίας (υπ' αρ. πρωτ. 5889/03-10-2023 έγγραφο)

Πίνακας Α4.14: Υποδομές εκπαίδευσης στην περιοχή μελέτης

Δημοτική Ενότητα	Οικισμός	Πρωτοβάθμια		Δευτεροβάθμια	
		Νηπιαγωγείο	Δημοτικό	Γυμνάσιο	Λύκειο
Άριος	Άρις	1	1	–	–
	Αριοχώρι	–	1 (Ανενεργό)	–	–
	Ασπροπουλιά	–	1 (Ανενεργό)	–	–
	Αλώνια	–	1 (Ανενεργό)	–	–
Θουρίας	Θουρία	1	1	1	1
	Άνθεια	1	–	–	–
	Αιθαία	–	1 (Ανενεργό)	–	–
	Άνω Άμφεια	–	1 (Ανενεργό)	–	–
	Κάτω Άμφεια	1 (Ανενεργό)	1 (Ανενεργό)	–	–
	Μικρομάνη	–	1 (Ανενεργό)	–	–
	Πολιανή	–	1 (Ανενεργό)	–	–
Αρφαρών	Αρφαρά	1	1	1	1
	Άγιος Φλώρος	–	1 (Ανενεργό)	–	–
	Πλατύ	1 (Ανενεργό)	1	–	–
	Πήδημα	–	1 (Ανενεργό)	–	–
	Σφενδάμι	–	1 (Ανενεργό)	–	–
Σύνολο ενεργών υποδομών εκπαίδευσης		4	4	2	2

Υγεία

Οι υποδομές στον τομέα της υγείας στον Δήμο Καλαμάτας παρέχονται από το Γενικό Νοσοκομείο, ένα δημοτικό ιατρείο και τέσσερα περιφερειακά ιατρεία.

Το **Γενικό Νοσοκομείο Καλαμάτας** βρίσκεται στην περιοχή του Αντικαλάμου, σε απόσταση 8.5 χιλιομέτρων από την πόλη της Καλαμάτας, στο βορειοδυτικό τμήμα της ΔΕ Καλαμάτας και στα όρια με τη ΔΕ Θουρίας.

Η συνολική δύναμη του νοσοκομείου ορίζεται σε 321 οργανικές κλίνες.

Το **Δημοτικό Ιατρείο** έχει ως σκοπό την παροχή υπηρεσιών υγείας σε ανασφάλιστους και ασφαλισμένους στον Ο.Γ.Α. δημότες.

Λειτουργεί ως συμβουλευτικό κέντρο προληπτικής ιατρικής και πρωτοβάθμιας περίθαλψης, στο πλαίσιο κοινωνικών παροχών για την αναβάθμιση της υγείας και της ποιότητας ζωής των πολιτών. Βρίσκεται στην πόλη της Καλαμάτας.

Τα **Περιφερειακά Ιατρεία (Π.Ι.)** βρίσκονται στους οικισμούς Άρις και Αριοχώρι (ΔΕ Άριος), στον οικισμό Αρφαρά (ΔΕ Αρφαρών) και ένα στη ΔΕ Καλαμάτας.

Επιπλέον, λειτουργεί το **κοινωνικό ιατρείο**, το οποίο δημιουργήθηκε για να στηρίζει αδύνατους και ανασφάλιστους πολίτες και λειτουργεί με την ευθύνη της Ιατρικής Εταιρείας Μεσσηνίας, του Ιατρικού Συλλόγου, του Οδοντιατρικού Συλλόγου Μεσσηνίας και της Ένωσης Νοσηλευτών/ Νοσηλευτριών Μεσσηνίας.

Φιλοξενείται σε χώρο του παλαιού νοσοκομείου της πόλης και συγκεκριμένα στο κτίριο της Νοσηλευτικής Σχολής.

Στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος), σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ. 73347/21-11-2023 έγγραφο της Δ/σης Προγραμματισμού & Ανάπτυξης Πολιτικών Παροχής Υπηρεσιών Υγείας της 6^{ης} ΥΠΕ, λειτουργούν τρία (3) Περιφερειακά Ιατρεία (Π.Ι.).

Στη Δημοτική Ενότητα Αρφαρών λειτουργεί ένα (1) Περιφερειακό Ιατρείο το Π.Ι. Αρφαρών, αρμοδιότητας του Κέντρου Υγείας Μελιγαλά, με δύο γενικούς ιατρούς.

Στη Δημοτική Ενότητα Άριος λειτουργούν δύο (2) Περιφερειακά Ιατρεία, το Π.Ι. Άριος και το Π.Ι. Αριοχωρίου, αρμοδιότητας του Κέντρου Υγείας Μεσσηνίας, με δύο γενικούς ιατρούς και έναν γενικό ιατρό, αντίστοιχα.

Στη Δημοτική Ενότητα Θουρίας δεν υφίσταται κάποια δομή Υγείας και οι κάτοικοι των Δημοτικών Κοινοτήτων εξυπηρετούνται από τα Περιφερειακά Ιατρεία Π.Ι. Αρίου και Π.Ι. Αριοχωρίου.

Κοινωνικές δομές/Πρόνοια

Όσον αφορά, την κοινωνική πολιτική της περιοχής του Δήμου Καλαμάτας, εφαρμόζονται κοινωνικά προγράμματα, ενώ λειτουργεί πλήθος κοινωνικών δομών και παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Κοινωνικά Προγράμματα/Δομές

- **Βοήθεια στο Σπίτι:** Σκοπός του προγράμματος είναι η παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον σε ηλικιωμένα άτομα, σε άτομα με αναπηρίες και σε μη επαρκώς εξυπηρετούμενα, που διαβιούν κυρίως μοναχικά και το εισόδημά τους είναι χαμηλό, με απώτερους στόχους την

παραμονή τους στο οικείο, φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, τη διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους και την αποφυγή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού.

- **Δημοτικό εστιατόριο:** προσφέρει δωρεάν γεύματα σε άπορους και άστεγους κατοίκους του Δήμου Καλαμάτας. Το συσσίτιο λειτουργεί ώστε να προστατεύονται, οι ωφελούμενοι, η ανωνυμία τους και τα προσωπικά τους δεδομένα. Η διανομή του φαγητού γίνεται καθημερινά στις εγκαταστάσεις της Α΄ Λέσχης Φιλίας Καλαμάτας.

- **Δημοτικό Παντοπωλείο:** αποτελεί κοινωνική δομή, που ιδρύθηκε το 2008, σε μια προσπάθεια του Δήμου για την κάλυψη πρωτογενών αναγκών επιβίωσης αναξιοπαθούντων δημοτών και μέχρι σήμερα εξυπηρετεί εκατοντάδες οικογένειες.

Η λειτουργία του παντοπωλείου στηρίζεται σε εθελοντική προσφορά από μια ενδεκαμελή ομάδα, που έχει συγκροτηθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο. Κύρια πηγή χρηματοδότησής του είναι ο Δήμος Καλαμάτας, ενώ συχνά ενισχύεται και από την Ιερά Μητρόπολη Μεσσηνίας και άλλους φορείς ή ιδιώτες, δωρητές - χορηγούς.

- **Δημοτικό Φαρμακείο:** βρίσκεται στο Δημαρχείο στο κτίριο Β' στο ισόγειο, δίπλα στο Δημοτικό Ιατρείο και λειτουργεί με την ευθύνη του Φαρμακευτικού Συλλόγου Μεσσηνίας και την υποστήριξη του Δήμου. Σκοπός του είναι η κάλυψη απόρων, ανασφάλιστων και αναξιοπαθούντων συμπολιτών. Τα φάρμακα συγκεντρώνονται σε Φαρμακεία, στο Δημοτικό Παντοπωλείο, στο Δημοτικό Ιατρείο και στο Κοινωνικό Ιατρείο, παραδίδονται στο Δημοτικό Φαρμακείο που κάνει και τη διαχείριση και στη συνέχεια προσφέρονται δωρεάν σε συμπολίτες μας που τα έχουν ανάγκη.

- **Κοινοτικοί Λαχανόκηποι:** Η δράση έχει παιδευτικό και κοινωνικό χαρακτήρα. Ο Δήμος Καλαμάτας ανέλαβε τις δαπάνες διαμόρφωσης των δημοτικών οικοπέδων, έθεσε πιλοτικά σε λειτουργία δημοτικούς λαχανόκηπους έκτασης περίπου 1.5 στρεμμάτων στην περιοχή του Ανατολικού Κέντρου και 2.5 στρεμμάτων στην περιοχή του Δυτικού Κέντρου, σε δημοτικά οικόπεδα. Στους δημότες παραχωρούνται 50 τετραγωνικά μέτρα στα οποία θα καλλιεργούν λαχανικά βιολογικής γεωργίας.

- **Λέσχες Φιλίας, Αλληλεγγύης και Πολιτισμού (ΛεΦΑΠ):** Στον Δήμο Καλαμάτας λειτουργούν 2 ΛεΦΑΠ. Σκοπός τους είναι: Η πρόληψη βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων, ώστε να παραμείνουν αυτόνομα, ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου. Η διαφώτιση και η συνεργασία του κοινωνικού συνόλου και των ειδικών φορέων σχετικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες των ηλικιωμένων.

- **Κέντρο συμβουλευτικής γυναικών θυμάτων βίας:** Ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2013 και στοχεύει στην παροχή εξειδικευμένων και εξατομικευμένων υπηρεσιών όπως: Συμβουλευτική και Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη των γυναικών, Υπηρεσίες παραπομπής όπου

και όποτε απαιτείται, Υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής και πληροφόρησης, δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της τοπικής κοινωνίας, με στόχο την πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών. Το Κέντρο Συμβουλευτικής του Δήμου Καλαμάτας στελεχώνεται από Κοινωνικό Λειτουργό και Κοινωνιολόγο.

- **Κέντρα Κοινότητας ΠΕ Μεσσηνίας:** Τα Κέντρα Κοινότητας είναι δομές που σχεδιάστηκαν από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ιδρύθηκαν σε Δήμους και χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020. Αποτελούν το πρώτο σημείο επαφής του πολίτη με την Κοινωνική Υπηρεσία του κάθε Δήμου. Από εκεί ο πολίτης ενημερώνεται για τα επιδόματα που δικαιούται (ΚΕΑ, Προνοιακά επιδόματα, Επίδομα Στέγασης κτλ.), όλους τους φορείς, υπηρεσίες και προγράμματα που του παρέχουν κοινωνική φροντίδα οποιασδήποτε μορφής σε επίπεδο Δήμου, Περιφέρειας ή Επικράτειας.

Όλες οι ανωτέρω υποδομές βρίσκονται εντός της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας και εξυπηρετούν την περιοχή μελέτης.

Οι εγκαταστάσεις όλων των βρεφονηπιακών σταθμών του Δήμου βρίσκονται εντός της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας, οι οποίες και εξυπηρετούν την περιοχή μελέτης.

Αθλητικές Υποδομές

Ο Δήμος Καλαμάτας αποτελεί κέντρο σημαντικών αθλητικών διοργανώσεων και έχει, για το λόγο αυτό, προβεί στη δημιουργία πολλών αθλητικών υποδομών, οι οποίες συνεχώς βελτιώνονται και εκσυγχρονίζονται.

Διαθέτει ένα εκτεταμένο δίκτυο σύγχρονων και οργανωμένων αθλητικών εγκαταστάσεων που είναι σε θέση να καλύψει τις ανάγκες σωματικής άσκησης και ψυχαγωγίας των κατοίκων κάθε ηλικίας αυτού. Το δίκτυο αυτό περιλαμβάνει: Γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ, βόλεϊ, τένις, κλειστά γυμναστήρια, εθνικά στάδια, αθλητικά κέντρα και κολυμβητήρια.

Όσοσο, οι υπερτοπικές αθλητικές υποδομές εντοπίζονται εντός της ΔΕ Καλαμάτας, ενώ στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) οι αθλητικές εγκαταστάσεις αποτελούνται από τοπικές εγκαταστάσεις, οι οποίες παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

Πίνακας Α4.15: Αθλητικές υποδομές στην περιοχή μελέτης

Δημοτική Ενότητα	Οικισμός	Κατηγορία
Άριος	Άρις	Γήπεδο Ποδοσφαίρου
	Ανεμόμυλος	Γήπεδο Μπάσκετ
Θουρίας	Θουρία	Γήπεδο Ποδοσφαίρου (2)
	Αιθαία	Γήπεδο Μπάσκετ
	Μονή Γαρδικίου - Άνω Άμφεια	Γήπεδο Ποδοσφαίρου
	Μικρομάνη	– Γήπεδο Ποδοσφαίρου – Γήπεδο Ποδοσφαίρου (5x5) – Γήπεδο Μπάσκετ
Αρφαρών	Αρφαρά	Γήπεδο Ποδοσφαίρου
	Βελανιδιά	– Γήπεδο Ποδοσφαίρου – Γήπεδο Μπάσκετ
	Πλατύ	Γήπεδο Ποδοσφαίρου

Πολιτιστικές Υποδομές

Οι εγκαταστάσεις πολιτιστικών υποδομών του Δήμου βρίσκονται στην πόλη της Καλαμάτας, ενώ εντός της περιοχής μελέτης δεν υφίσταται κανένας πολιτιστικός χώρος, εκτός δύο πολιτιστικών κέντρων στη Βελανιδιά και στον Ανεμόμυλο και το πνευματικό κέντρο στα Αρφαρά.

Επιγραμματικά, οι πολιτιστικές υποδομές που εξυπηρετούν τους δημότες και τους επισκέπτες της περιοχής είναι οι εξής:

1. Αμφιθέατρο Κάστρου
2. Δημοτική Σχολή Χορού - Διεθνές Κέντρο Χορού
3. Δημοτικό Εικαστικό Σχολείο
4. Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας «Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή»
5. Δημοτικό Ωδείο
6. Κεντρική & Νέα Σκηνή Θεάτρου
7. Μέγαρο Χορού Καλαμάτας
8. Μουσείο Σιδηροδρόμων
9. Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας
10. Στρατιωτικό Μουσείο Καλαμάτας
11. Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας
12. Δημοτική Πινακοθήκη Καλαμάτας «Α. ΤΑΣΣΟΣ»

13. Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης Καλαμάτας
14. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας
15. Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας

Λοιπές Υποδομές

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται δημοτικά καταστήματα τα οποία λειτουργούν ως κτίρια Κοινότητας ή ως Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) ή δεν λειτουργούν.

Σημαντικές παρεμβάσεις-αναπλάσεις

Εντός των οικισμών της περιοχής μελέτης δεν εντοπίζονται ενδιαφέροντα πολεοδομικά σύνολα, δεν έχουν υλοποιηθεί σημαντικές παρεμβάσεις-αναπλάσεις, πέραν των όσων έχουν ήδη αναφερθεί στο παρόν τεύχος.

Ανάπλαση έχει υλοποιηθεί στην περιοχή του ποταμού Παμίσου στον Άγιο Φλώρο. Ο χώρος έχει διαμορφωθεί σε μήκος 800 m δίπλα από το ποτάμι σε μια διαδρομή πλούσια σε υψηλή βλάστηση αλλά και άλλες υδρόβιες φυτο-κοινωνίες και σημαντικούς οικοτόπους.

Επιπλέον, όπως έχει ήδη λεχθεί, τμήμα των οικισμών Άνθειας, Αίπειας και Αιθαίας εμπίπτει εντός αρχαιολογικού χώρου και ως εκ τούτου αποτελούν σημαντικές περιοχές από πολιτιστική άποψη.

A4.5 Χωρητικότητα και Πολεοδομικά Μεγέθη

A4.5.1 Πολεοδομικά Μεγέθη και Όροι Δόμησης

Τα πολεοδομικά μεγέθη για όσους οικισμούς της περιοχής μελέτης έχουν καθοριστεί, παρουσιάζονται στο [υποκεφάλαιο A4.2](#).

Για τους λοιπούς οικισμούς εφαρμόζεται η ισχύουσα νομοθεσία ανάλογα με τον χρόνο που έχουν δημιουργηθεί, είτε προ του 1923 είτε μεταγενέστερα αλλά πάντως προ του 1983.

A4.5.2 Χωρητικότητα ανά Οικισμό

Μέχρι πρότινος ο υπολογισμός της απομένουσας χωρητικότητας ανά οικισμό ακολουθούσε την υπ' αρ. 10788/2004 Απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων «Έγκριση πολεοδομικών σταθεροτύπων (standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης «ανοικτής πόλης» και των πολεοδομικών μελετών» (ΦΕΚ 285/Δ/2004).

Η επιλογή των κατάλληλων σταθεροτύπων αφενός επιτρέπει τον υπολογισμό των αναγκών σε γη για διάφορες χρήσεις και χωρικές ενότητες, αφετέρου στοχεύει στην εξασφάλιση του επιθυμητού πολεοδομικού αποτελέσματος από ποσοτική και ποιοτική άποψη. Σύμφωνα με τη σχετική Υπουργική Απόφαση «το πρότυπο είναι η παράμετρος (ποσοτική και ποιοτική) που εξασφαλίζει το μέτρο του αρκετού για την ποσότητα, και το μέτρο του ανεκτού για την ποιότητα, μιας συνήθους λειτουργίας που επιλέγεται και χωροθετείται με τον πολεοδομικό σχεδιασμό».

Με την υπ' αρ. ΥΠΕΝ/ΔΝΕΠ/32982/1414 με τίτλο «Αναθεώρηση των Πολεοδομικών Σταθεροτύπων που έχουν εγκριθεί με την υπ'αρ. 10788/05.03.2004 απόφαση της Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Δ' 285) και έγκριση νέων Πολεοδομικών Προτύπων, προς εναρμόνιση με τις διατάξεις του ν.4447/2016 (Α'241), σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 12 του ν.4447/2016» (ΦΕΚ 200/Δ/2024) εγκρίθηκαν τα νέα σταθερότυπα.

Βάσει της νέας ΥΑ υπολογίστηκε η υφιστάμενη πληθυσμιακή χωρητικότητα για κάθε οικισμό της περιοχής μελέτης. Επισημαίνεται, ότι, η απομένουσα χωρητικότητα υπολογίζεται μόνο για τους οικισμούς με καθορισμένο όριο ή με όριο προ '23.

Πίνακας Α4.16: Υφιστάμενη χωρητικότητα οικισμών

Δημοτική Ενότητα	Οικισμός	Πληθυσμός (2021)	Μεταβολή πληθυσμού (2022/2023)	Πληθυσμός Βάσης	Εποχικός Πληθυσμός	Πληθυσμός Αιχμής	Ζώνη Κατοικίας	Υφιστάμενος Συντελεστής Δόμησης	Συνολική Δομημένη Επιφάνεια ανά ΖΚ	Ποσοστό Κατοικίας	Συνολική Δομημένη Επιφάνεια Κατοικίας ανά ΖΚ	Δείκτης Κατάληψης Κατοικίας	Υφιστάμενη Πληθυσμιακή Χωρητικότητα ανα ΖΚ	Απομένουσα Πληθυσμιακή Χωρητικότητα ανα ΖΚ
		ΠΠΛ	Γ/Θ	ΠΛΒ	ΠΛΕ	ΠΛΑ	ΖΚ (m ²)	ΣΔ-υφ	Εδομ-υφ (m ²)	Μ.03-υφ	Εδομ-κατ-υφ (m ²)	Κ.01-υφ (m ² /κάτ)	ΠΧ-υφ	ΑΠΧ-υφ
Αρφαρών	Αρφαρά	974	0	974	677	1651	991541.30	0.64	633515.97	0.8	506812.78	45	11263	9611
	Άγιος Κωνσταντίνος	158	-3	155	61	216	142907.13	0.58	82799.03	0.9	74519.12	35	2129	1913
	Άγιος Φλώρος	157	-1	156	167	323	403486.81	0.63	255982.93	0.8	204786.35	35	5851	5528
	Χριστοφιλαίικα	33	-3	30	27	57	35986.25	0.59	21236.77	1	21236.77	35	607	550
	Άγριλος	103	-5	98	120	218	417738.44	0.64	266808.18	1	266808.18	35	7623	7405
	Βελανιδιά	31	-2	29	41	70	71183.63	0.64	45502.50	1	45502.50	35	1300	1230
	Σφενδάμι (Βρομόβρυση)	20	-3	17	16	33	24603.67	0.65	15955.45	1	15955.45	35	456	423
	Δρέμι	24	0	24	35	59	47524.64	0.70	33212.61	1	33212.61	35	949	890
	Πήδημα	262	-7	255	183	438	108825.03	0.67	73411.58	0.8	58729.26	35	1678	1240
Πλατύ	424	-13	411	328	739	504221.13	0.64	322828.59	0.8	258262.87	35	7379	6640	
Σταματινό	52	-3	49	35	84	238568.51	0.68	161750.64	1	161750.64	35	4621	4538	
Θουρίας	Θουρία	926	-15	911	477	1388	180492.02	0.62	111898.00	0.7	78328.60	45	1741	353
	Αιθαία	287	1	288	181	469	470418.04	0.65	307946.84	0.8	246357.47	35	7039	6569
	Άνω Άμφεια	286	-2	284	158	442	293023.73	0.67	195637.58	0.8	156510.06	35	4472	4030
	Κάτω Άμφεια	239	-1	238	122	360	110736.31	0.63	69381.80	1	69381.80	35	1982	1622
	Μονή Γαρδικίου	37	-2	35	0	35	25340.68	0.58	14802.33	1	14802.33	35	423	388
	Άνθεια	278	-2	276	147	423	334667.58	0.61	202938.76	0.9	182644.89	35	5218	4796
	Αίπεια	147	-5	142	93	235	258152.00	0.56	143776.39	0.8	115021.11	35	3286	3051
	Μικρομάνη	391	-4	387	330	717	410457.37	0.70	288073.22	0.8	230458.57	35	6585	5868
Πολιανή	97	-5	92	133	225	139719.54	0.65	91300.02	1	91300.02	35	2609	2384	
Άριος	Άρις	851	-24	827	654	1481	823196.07	0.68	562140.51	0.8	449712.41	45	9994	8513
	Αλώνια	136	-6	130	135	265	122602.92	0.66	81367.86	1	81367.86	35	2325	2060
	Άμμος	130	-13	117	188	305	86882.71	0.69	59921.29	0.9	53929.16	35	1541	1236
	Ανεμόμυλος	94	-3	91	100	191	176576.08	0.65	115114.57	0.95	109358.84	35	3125	2934
	Αριοχώρι	338	-3	335	269	604	580088.29	0.62	357137.58	0.8	285710.06	35	8163	7559
	Ασπροπουλιά	170	-3	167	90	257	51919.33	0.66	34428.48	1	34428.48	35	984	727

Η απομένουσα χωρητικότητα για όλους τους οικισμούς, δεν στοιχειοθετεί καμία αναγκαιότητα επέκτασης των ορίων τους.

Ο υπολογισμός του Δείκτη Κορεσμού Πληθυσμού των Οικιστικών Περιοχών γίνεται ανά ακέραια Δημοτική Ενότητα (ΔΕ), σύμφωνα με το άρθρο 6 της ανωτέρω ΥΑ. Ο Δείκτης Υφιστάμενου Κορεσμού Πληθυσμού (Μ.01-υφ) αποτυπώνει τον βαθμό πολεοδομικής ανάπτυξης μιας περιοχής και για κάθε ΔΕ παρουσιάζεται ακολούθως.

Πίνακας Α4.17: Δείκτης υφιστάμενου κορεσμού πληθυσμού ανά ΔΕ

Δημοτική Ενότητα	Συνολική Υφιστάμενη Πληθυσμιακή Χωρητικότητα ανα ΖΚ	Δείκτης Υφιστάμενου Κορεσμού Πληθυσμού
	ΠΧ-συν-υφ	Μ.01-υφ
Αρφαρών	46473	0.05
Θουρίας	33354	0.08
Άριος	26131	0.06

Σε όλες τις ΔΕ, ο δείκτης Κορεσμού Μ.01<0.2, από το οποίο συμπεραίνεται ότι η περιοχή δεν είναι ανεπτυγμένη.

Α4.5.3 Πραγματική Εξυπηρέτηση Οικισμού σε Σύγκριση με τα Πολεοδομικά Σταθερότυπα

Χρησιμοποιώντας τα πολεοδομικά σταθερότυπα επί των οικισμών της περιοχής μελέτης, παρατηρείται ότι τα θεωρητικά αποτελέσματα που λαμβάνονται δεν συμβαδίζουν με την πραγματική κατάσταση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός, ότι οι οικισμοί είναι μικροί στη συντριπτική τους πλειοψηφία και αραιοκατοικημένοι. Συνεπώς, η εξυπηρέτησή τους γίνεται ως σύνολο, καθώς αυτοί δεν μπορούν να διαχωριστούν σε επιμέρους πολεοδομικές ενότητες.

Έτσι για παράδειγμα, σύμφωνα με τα πολεοδομικά σταθερότυπα, απαιτείται ένα νηπιαγωγείο ανά 400 - 500 m ακτίνα, που αν εφαρμοστεί στους οικισμούς, θα οδηγήσει σε 2 ή 3 νηπιαγωγεία για την κάλυψη των αναγκών. Ωστόσο, αυτό είναι ανεδαφικό, καθώς ούτε ο πληθυσμός των οικισμών μπορεί να αιτιολογήσει παραπάνω από 1 νηπιαγωγεία στην έκτασή του, αλλά ούτε και οι αποστάσεις μπορούν να συνδράμουν σε μια τέτοια διαπίστωση, αφού οι κινήσεις εντός του οικισμού είναι συνήθεις και δεν μπορούν να συγκριθούν με τη δυσκολία στην κίνηση εντός αστικών περιοχών.

Στην υπ' αρ. ΥΠΕΝ/ΔΝΕΠ/32892/1414/2024 ΥΑ (ΦΕΚ 200/Δ/2024), υπάρχει πρόβλεψη για την αντιμετώπιση τέτοιων περιπτώσεων στο άρθρο 7 της απόφασης. Ειδικότερα, όλοι οι οικισμοί της περιοχής μελέτης εμπίπτουν στην περίπτωση (β) «Αυτοτελείς οικισμοί κάτω των 2.000 κατοίκων προ ή μετά το 1923». Ως εκ τούτου, σε αυτούς τους οικισμούς εφαρμόζονται τα Πολεοδομικά Πρότυπα αναφορικά με την εξασφάλιση των κοινωνικών και τεχνικών υποδομών και εξυπηρετήσεων του πληθυσμού. Αναλόγως με τα ειδικά χαρακτηριστικά του οικισμού, όσον αφορά τη θέση του (ορεινός, παράκτιος, πεδινός, κ.λπ.), την παραγωγική του δομή (αγροτικός, τουριστικός, κ.λπ.) και τον χαρακτήρα του (περιαστικός, εξωαστικός, κ.λπ.), εκτιμώνται ενδεχόμενες ειδικές ή/και πρόσθετες απαιτήσεις (όπως αναφορικά με τις κυκλοφοριακές υποδομές), καθώς επίσης και αναγκαίες προσαρμογές συγκεκριμένων προτύπων (όπως αναφορικά με τις υποδομές ελευθέρων χώρων / αστικού πρασίνου). Παράλληλα καταγράφεται και αξιολογείται το οικιστικό δίκτυο στο οποίο εντάσσονται οι οικισμοί αυτής της κατηγορίας, και διερευνώνται πιθανές συμπληρωματικότητες των απαιτούμενων υποδομών υψηλής εξειδίκευσης, ιδίως των κατηγοριών των παραγράφων 3 έως 12 του άρθρου 6, δηλαδή:

- Διοίκηση
- Κεντρικές λειτουργίες
- Περίθαλψη
- Κοινωνική πρόνοια
- Εκπαίδευση
- Αθλητισμός
- Περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων
- Τουρισμός – αναψυχή
- Πολιτισμός και
- Ελεύθεροι χώροι – αστικό πράσινο

Σε όλους τους ανωτέρω οικισμούς, εξετάζονται τα παραπάνω αναφερόμενα συμπληρωματικά στοιχεία που αφορούν απαιτούμενες υποδομές υψηλής εξειδίκευσης και μόνο.

Στην ανωτέρω επιλογή συμβάλει το γεγονός ότι όλοι οικισμοί είναι κάτω των 2000 κατοίκων και πολλοί εξ αυτών προ του 1923. Επιπρόσθετα, πολλοί εξ αυτών είναι στάσιμοι και έχουν φθίνοντα πληθυσμό. Μεγάλο μέρος τους είναι ορεινοί οικισμοί και παρουσιάζουν γήρανση πληθυσμού.

Συνεπώς, η ανάλυση όσον αφορά τα σταθερότυπα για όλους τους οικισμούς της περιοχής μελέτης, λαμβάνει υπόψη της το άρθρο 7 της ΥΠΕΝ/ΔΝΕΠ/32892/1414/2024 ΥΑ (ΦΕΚ 200/Δ/2024).

A4.5.4 Συνθήκες που Επηρεάζουν την Ενεργοποίηση της Μεταφοράς Συντελεστή Δόμησης (σε περίπτωση που με το ΤΠΣ καθορίζονται ΖΥΣ)

Με το παρόν ΤΠΣ δεν καθορίζονται ΖΥΣ και ως εκ τούτου δεν αναλύεται το παρόν υποκεφάλαιο.

A4.6 Τεχνικές και Περιβαλλοντικές Υποδομές και Υποδομές Κοινής Ωφέλειας

A4.6.1 Περιβαλλοντικές Υποδομές

Στο [υποκεφάλαιο A.3.3.1](#) έχουν περιγραφεί οι κύριες περιβαλλοντικές υποδομές που εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης. Στην παρούσα ενότητα γίνεται περιγραφή των περιβαλλοντικών υποδομών σε επίπεδο οικισμού.

Το υδρευτικό σύστημα των οικισμών Αρφαρών, Άνω Αρφαρών και Αγίου Κωνσταντίνου της ΔΚ Αρφαρών αποτελείται από ένα σύστημα με 2 αντλιοστάσια στην πηγή Πηδήμα (Π13). Το ένα αντλιοστάσιο τροφοδοτεί τη δεξαμενή (Δ10) χωρητικότητας 140 m³ στον Λόφο Αρφαρών και το άλλο τη δεξαμενή Αρφαρών, Σκόμορα (Δ24) χωρητικότητας 260 m³. Επίσης ανεξάρτητο σύστημα τροφοδοτεί την περιοχή Καραγεωργαίικα Αρφαρών, μέσω γεώτρησης (Γ8) και δεξαμενής (Δ9) χωρητικότητας 60 m³ στη θέση Άγιος Βασίλης.

Το υδρευτικό σύστημα των οικισμών Αιθαίας, Πηδήματος, Άρι και Άμμου ξεκινάει από τη δεξαμενή του Πηδήματος και μέσω αγωγού Φ300 δίνει διαδοχικά σε κάθε έναν οικισμό. Ο αγωγός αυτός ανήκει στην κυριότητα του Συνδέσμου Ύδρευσης και κατά μήκος σε όλες τις διακλαδώσεις διαθέτει υδρόμετρα για την καταγραφή της κατανάλωσης για κάθε οικισμό. Οι οικισμοί Άρι, Άμμου και Αιθαίας διαθέτουν δικές τους δεξαμενές (Δ19), (Δ20), (Δ21) με χωρητικότητες 400 m³, 240 m³ και 75 m³ αντίστοιχα.

Το υδρευτικό σύστημα των οικισμών Θουρίας, Άνθειας και Μικρομάνης ξεκινάει από την Πηγή του Πηδήματος και μέσω αγωγού Φ600 υδρεύει τους παραπάνω οικισμούς μέσω δεξαμενών. Η δεξαμενή του οικισμού της Θουρίας (Δ3) βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του οικισμού και έχει χωρητικότητα 240

m³ και η δεξαμενή του οικισμού της Μικρομάνης (Δ4) βρίσκεται επίσης στο βόρειο τμήμα της Θουρίας και έχει χωρητικότητα 250 m³. Οι δεξαμενές του οικισμού της Άνθειας (Δ1) και (Δ2) βρίσκονται στην ανατολική πλευρά του οικισμού με χωρητικότητες 90 m³ και 300 m³ αντίστοιχα.

Το υδρευτικό σύστημα ΔΚ Αριοχωρίου ξεκινάει από την πηγή Πήδημα (Π5). Βρίσκεται βόρεια της πόλης σε υψόμετρο 50 m στους πρόποδες του βουνού. Οι εγκαταστάσεις βρίσκονται σε κοινόχρηστο δημοτικό χώρο. Το έργο, το οποίο χρησιμοποιείται περίπου 30 χρόνια, αποτελείται από πηγή κατασκευασμένη από σκυρόδεμα. Η συνολική ικανότητα της πηγής είναι 250 m³/h περίπου, ενώ η μέγιστη άντληση είναι 60 m³/h. Το νερό μέσω αντλιοστασίου (Α10) και καταθλιπτικού αγωγού (Φ125, μήκους 3500 m) προωθείται στη δεξαμενή (Δ6) χωρητικότητας 160 m³ από την οποία διαμοιράζεται στους οικισμούς Ανεμόμυλος, Ασπροπουλιά, Αριοχώρι, Πλατύ, Αλώνια. Η περιοχή που υδροδοτείται, αριθμεί συνολικά 1709 υδρόμετρα.

Το υδρευτικό σύστημα του οικισμού της Άνω Άμφειας αποτελείται από μία γεώτρηση (Γ4) δυναμικότητας 40 m³/h, η οποία τροφοδοτεί τη δεξαμενή (Δ43) χωρητικότητας 55 m³ με αντλιοστάσιο (Α12), μέσω του οποίου τροφοδοτείται η δεξαμενή Άνω Άμφειας (Δ44) χωρητικότητας 65 m³. Από τη δεξαμενή του αντλιοστασίου τροφοδοτείται μικρή περιοχή στα όρια του οικισμού. Από τη δεξαμενή Άνω Άμφειας τροφοδοτείται το εσωτερικό δίκτυο του οικισμού της Άνω Άμφειας.

Το υδρευτικό σύστημα των οικισμών Κάτω Άμφειας και Μονής Γαρδικίου αποτελείται από μία γεώτρηση (Γ5) δυναμικότητας 80 m³/h, η οποία τροφοδοτεί τη δεξαμενή Κάτω Άμφειας (Δ45) χωρητικότητας 90 m³ και αυτή με τη σειρά της τροφοδοτεί το εσωτερικό δίκτυο του οικισμού.

Το υδρευτικό σύστημα των ΔΚ Αγρίλου και Βελανιδιάς αποτελείται από μία γεώτρηση, τρία αντλιοστάσια και τέσσερις δεξαμενές. Η γεώτρηση του Αγρίλου, Βελανιδιάς (Γ2) τροφοδοτεί τη δεξαμενή (Δ26) χωρητικότητας 65 m³ με τα δύο αντλιοστάσια (Α2) όπου μέσω του ενός καταθλιπτικού τροφοδοτείται η δεξαμενή του Αγρίλου και μέσω του άλλου καταθλιπτικού τροφοδοτείται ενδιάμεση δεξαμενή (Δ29) χωρητικότητας 80 m³ και εν συνεχεία μέσω αντλιοστασίου (Α3) τροφοδοτείται η δεξαμενή της Βελανιδιάς (Δ28) χωρητικότητας 60 m³.

Το υδρευτικό σύστημα των ΔΚ Σταματινού και Βρομόβρυση αποτελείται από τη γεώτρηση Βρομόβρυσης (Γ9), τρία αντλιοστάσια και πέντε δεξαμενές. Το ένα αντλιοστάσιο (Α4) με τη δεξαμενή (Δ30) στην ίδια θέση χωρητικότητας 90 m³, στέλνει μέσω καταθλιπτικού αγωγού στη δεξαμενή Δρέμιου Βρομόβρυσης (Δ14) χωρητικότητας 70 m³ και το άλλο αντλιοστάσιο τροφοδοτεί τη δεξαμενή

Σταματινού (Δ32) χωρητικότητας 65 m³. Από τη δεξαμενή Σταματινού μέσω αντλιοστασίου (Α5) τροφοδοτούνται 2 δεξαμενές: της ΔΕ Πεύκου του Δήμου Οιχαλίας η δεξαμενή του Πελεκητού (Δ33) χωρητικότητας 10 m³ όπου εν συνεχεία εκεί με το αντλιοστάσιο (Α6) τροφοδοτείται η κεντρική δεξαμενή του Πελεκητού (Δ34) χωρητικότητας 50 m³.

Το υδρευτικό δίκτυο του οικισμού Άνω Βρομόβρυσης αποτελείται από μία πηγή (Π21), μία δεξαμενή (Δ13) χωρητικότητας 60 m³ μαζί με αντλιοστάσιο (Α1) για τη συλλογή των υδάτων της πηγής και την παροχέτευση τους σε δεύτερη δεξαμενή χωρητικότητας 60 m³ η οποία υδρεύει τον ομώνυμο οικισμό.

Το υδρευτικό δίκτυο της ΔΚ Πολιανής αποτελείται από μία γεώτρηση, ένα αντλιοστάσιο και δύο δεξαμενές. Η γεώτρηση (Γ16) τροφοδοτεί τη δεξαμενή αποθήκευσης (Δ41) χωρητικότητας 18 m³ που υπάρχει στον ίδιο χώρο. Από εκεί, μέσω αντλιοστασίου (Α11), το νερό φτάνει στην κύρια δεξαμενή Πολιανής (Δ17) χωρητικότητας 40 m³ και έπειτα στο εσωτερικό δίκτυο μέσω βαρυτικού αγωγού. Σημειώνεται ότι σε κοντινή απόσταση από τη γεώτρηση υπάρχουν τρία πηγάδια για την άρδευση του οικισμού. Η στάθμη των υπόγειων υδάτων είναι σε κακή ποσοτική κατάσταση, κάνοντας τη συγκεκριμένη γεώτρηση ποσοτικά μη αξιόπιστη. Έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες με γεωτρήσεις που όμως δεν έχουν αποδώσει. Το νερό κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, τότε που ουσιαστικά κατοικείται ο οικισμός δεν επαρκεί, ενώ οι υδρευτικές ανάγκες καλύπτονται με βυτιοφόρα που μεταφέρουν νερό από τον οικισμό της Θουρίας.

Το υδρευτικό σύστημα των οικισμών Αγ. Φλώρος και Χριστοφιλαίικα της ΔΚ Αγίου Φλώρου αποτελείται από μία γεώτρηση και μία δεξαμενή. Η γεώτρηση (Γ1) συνδέεται με τη δεξαμενή Αγ. Φλώρου (Δ37) χωρητικότητας 160 m³ με καταθλιπτικό αγωγό Φ110 μήκους 560 m.

Η περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) δεν διαθέτει **δίκτυο ακαθάρτων** και εξυπηρετείται από βόθρους.

Σε ότι αφορά το **δίκτυο ομβρίων**, εκτός της ΔΕ Καλαμάτας, η οποία διαθέτει ανά περιοχές δίκτυο ομβρίων, οι υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες (περιοχή μελέτης) δεν διαθέτουν δίκτυο απορροής ομβρίων υδάτων.

Στην **περιοχή μελέτης** (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) δεν λειτουργεί καμία μονάδα επεξεργασίας απορριμμάτων (ΚΔΑΥ/Κομποστοποίηση κτλ) και ως εκ τούτου την εξυπηρετεί η πόλη της Καλαμάτας. Η περισυλλογή, αποκομιδή, μεταφορά και διάθεση των μη ογκωδών αστικών απορριμμάτων γίνεται

τακτικά με τρόπο ώστε να αποφεύγεται η διασπορά απορριμμάτων κατά τη φόρτωση και κατά τη μεταφορά στον χώρο μεταφόρτωσης ή επεξεργασίας απορριμμάτων του Δήμου Καλαμάτας.

Σχετική αναφορά γίνεται στο [υποκεφάλαιο Α3.3.1](#).

A4.6.2 Ενεργειακές Υποδομές

Οι ανάγκες σε **ενέργεια** των οικισμών των ΔΕ καλύπτονται από το δίκτυο μέσης τάσης της ΔΕΗ, το οποίο είναι υπέργειο. Σχετική αναφορά γίνεται στο [υποκεφάλαιο Α3.3.2](#).

A4.6.3 Ψηφιακές Υποδομές

Οι **τηλεπικοινωνιακές** υποδομές καλύπτουν όλη την περιοχή μελέτης.

Το **Δίκτυο Οπτικών Ινών** δεν έχει επεκταθεί και δεν προβλέπεται να επεκταθεί στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος).

Το **WiFi4EU** έχει επεκταθεί στην περιοχή μελέτης και συγκεκριμένα στους οικισμούς: Θουρία, Άνω Άμφεια, Άρις, Αρφαρά, Πήδημα και Αλώνια.

Το **ασύρματο δίκτυο** καλύπτει περιοχές όλων των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου.

Σχετική αναφορά γίνεται στο [υποκεφάλαιο Α3.3.3](#).

A4.7 Άλλες Ειδικές Μελέτες, όπως ΣΒΑΚ, Μελέτες Αντιμετώπισης Έκτακτων Συνθηκών

Με το παρόν ΤΠΣ δεν εκπονούνται ειδικές μελέτες, όπως ΣΒΑΚ, μελέτες αντιμετώπισης έκτακτων συνθηκών και ως εκ τούτου δεν αναλύεται το παρόν υποκεφάλαιο.

A5. Κυκλοφοριακή Οργάνωση Όλων των Δικτύων Μετακινήσεων των Οικιστικών Περιοχών

A5.1 Οδικό Δίκτυο

Ο κυριότερος οδικός άξονας που διαπερνά την Περιφέρεια Πελοποννήσου ενώνοντας τα κυριότερα αστικά κέντρα μεταξύ τους είναι ο **Αυτοκινητόδρομος Καλαμάτα - Τρίπολη - Κόρινθος - Αθήνα**. Ανήκει στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο (TEN) και αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες περιφερειακής ανάπτυξης των περιοχών της Κεντρικής και Νότιας Πελοποννήσου και ειδικότερα των Περιφερειακών Ενοτήτων Μεσσηνίας, Αρκαδίας και Αργολίδας.

Το τμήμα του Α/Δ, το οποίο διασχίζει την περιοχή μελέτης έχει μήκος περίπου 13.5 km, δύο (2) ανισόπεδους κόμβους, ένα αμφίπλευρο Σταθμό Εξυπηρέτησης Αυτοκινητιστών (Σ.Ε.Α.) στην περιοχή Αρφαρά/Άγιος Φλώρος και τρεις σταθμούς διοδίων.

Στοιχεία για τον Αυτοκινητόδρομο χορηγήθηκαν από το Τμήμα Β: Κατασκευής Έργων Πελοποννήσου και Νησιωτικής Ελλάδος της Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων με Σύμβαση Παραχώρησης (Ε.Υ.Δ.Ε./Κ.Σ.Ε.Σ.Π.) (υπ' αρ. πρωτ. 60135/28-02-2024 έγγραφο).

Ο δεύτερος σημαντικός άξονας για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας και τον Δήμο της Καλαμάτας, είναι ο δρόμος **Πάτρα – Πύργος – Τσακώνα – Καλαμάτα**. Προβλεπόταν η κατασκευή 164 χιλιομέτρων στα τμήματα Πατρών - Πύργου και Αλφειού - Τσακώνας, με δύο λωρίδες κυκλοφορίας και λωρίδα έκτακτης ανάγκης ανά κατεύθυνση και διαχωριστικό διάζωμα για το πρώτο τμήμα, και δύο λωρίδες κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση με διαχωριστικό διάζωμα για το δεύτερο τμήμα.

Με την ολοκλήρωση των παραπάνω αξόνων, αναμένεται να αυξηθεί η επισκεψιμότητα στην πόλη της Καλαμάτας και θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του Δήμου και της ευρύτερης περιοχής.

Οι υπόλοιποι σημαντικοί οδικοί άξονες που διέρχονται από τον Δήμο της Καλαμάτας είναι οι εξής:

- Η **Εθνική Οδός Καλαμάτας - Σπάρτης (Ε.Ο. 82)**, η οποία συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με την ΠΕ Λακωνίας και την Σπάρτη αλλά και με τους ορεινούς οικισμούς του Ταΰγétου. Επισημαίνεται ότι τόσο λόγω φθορών όσο και λόγω συχνών καταπτώσεων βράχων επί της οδού, χρήζει επιτακτικής ανάγκης συντήρησης και βελτίωσης.

- Η Εθνική Οδός Καλαμάτα - Μεσσήνη - Βελίκα - Πύλος - Μεθώνη (Ε.Ο. 9)
- Η Επαρχιακή Οδός Καλαμάτα - Καρδαμύλη - Αρεόπολη (Επ.Ο. 1), η οποία συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με τη Μεσσηνιακή και τη Λακωνική Μάνη αλλά και με τις Τοπικές Κοινότητες Βέργας και Μαντίνειας
- Η Επαρχιακή Οδός Θουρία - Μικρομάνη - Άρις - Τρίοδος - Αριστομένης - Χώρα (Επ.Ο. 3)

Με την υπ' αριθμ. ΔΜΕΟ/Ε/ΟΙΚ/779 ΥΑ, εγκρίθηκε η «Κατάταξη του Εθνικού Οδικού Δικτύου Πελοποννήσου σε βασικό (Πρωτεύον), Δευτερεύον και Τριτεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο» (ΦΕΚ 800/Β/1995).

Σύμφωνα με την ανωτέρω Απόφαση, το συνολικό Εθνικό Οδικό Δίκτυο που διέρχεται από την ΠΕ Μεσσηνίας, και η κατηγοριοποίησή του σε πρωτεύον και δευτερεύον, παρουσιάζεται ακολούθως.

1. Βασικό (Πρωτεύον) Εθνικό Οδικό Δίκτυο

Αυτοκινητόδρομος «Κόρινθος – Τρίπολη - Μεγαλόπολη – Καλαμάτα» (νέα χάραξη)

2. Δευτερεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο

- a. ΕΟ 7 «Κόρινθος – Νεμέα - Άργος - Τρίπολη - Μεγαλόπολη – Καλαμάτα»
- b. ΕΟ 9 στο τμήμα της «Καλό Νερό - Πύλος – Μεθώνη»
- c. ΕΟ 82 «Σπάρτη - Καλαμάτα - Μεσσήνη - Βελίκα - Χατζή – Πύλος»
- d. ΕΟ 9 «Πύργος - Καλό Νερό - Τσακώνα (Ενωτική των ΕΟ9 και ΕΟ7) συνάντηση με νέο άξονα Μεγαλόπολη – Καλαμάτα»

Τριτεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο δεν έχει καθοριστεί.

Με το από 08-02-1956 Β.Δ. «Περί καθορισμού των Επαρχιακών Οδών των Νομών του Κράτους κατά της διατάξεις του Νόμου 3155 περί κατασκευής και συντήρησης οδών» (ΦΕΚ 47/Α/1956) και με την υπ' αριθμ. ΔΜΕΟ/ε/0/266 «Ανακατάταξη Επαρχιακού Οδικού Δικτύου των Νομών της Χώρας» (ΦΕΚ 293/Β/1995) καθορίστηκαν οι Επαρχιακές Οδοί της Χώρας.

Σύμφωνα με τις ανωτέρω Αποφάσεις, το σύνολο των Επαρχιακών Οδών που διέρχονται από τον Δήμο της Καλαμάτας, παρουσιάζεται ακολούθως.

1. Πρωτεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο

- a. 1^η Ε.Ο. Καλαμάτα – Κάμπος – Καρδαμύλη -Αγ. Νίκωνας - Όρια Ν. Λακωνίας
- b. 3^η Ε.Ο. Θουρία – Άρις – Τρίοδος – Διόδια – Αριστομένης – Μηλιώτι - Τουλούπα Χάνια

– Χώρα

2. Δευτερεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο

- a. 4^η Ε.Ο. Θουρία – Άμφεια – Πολιανή - Όρια Ν. Αρκαδίας
- b. 5^η Ε.Ο. Αγ.Κωνσταντίνος – Αρφαρά – Πήδημα - Διασταύρωση με 7^η Εθνική Οδό

Τριτεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο δεν έχει καθοριστεί.

Εντός της περιοχής μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος), το Εθνικό και Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο το οποίο τη διασχίζει είναι:

1. Αυτοκινητόδρομος «Κόρινθος – Τρίπολη – Μεγαλόπολη – Καλαμάτα»
2. Εθνική Οδός Τρίπολης-Καλαμάτας
3. Ενωτική Α7-ΕΟ7-ΕΟ82
4. Επαρχιακή Οδός Πολιανής-Δυρραχίου
5. Επαρχιακή Οδός Θουρίας-Πολιανής
6. Επαρχιακή Οδός Θουρίας-Χώρας
7. Επαρχιακή Οδός Αγίου Κωνσταντίνου

Σύμφωνα με το Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Πελοποννήσου ο ρόλος των οδικών αξόνων, που διασχίζουν τον Δήμο Καλαμάτας, έχει ως εξής:

➤ **Κύριοι**

- Αθήνα-Κόρινθος-Τρίπολη-Καλαμάτα (Εθνικής Εμβέλειας)
- Καλαμάτα-Κυπαρισσία-Πάτρα-Ρίο/Αντίρριο, Δυτικός άξονας, Διεθνούς/Ευρωπαϊκής Εμβέλειας

➤ **Σύνδεση βασικών πολιτιστικών πόρων**

- Πύλος-Μεθώνη-Κορώνη-Καλαμάτα-Καρδαμύλη-Αρεόπολη-Γύθειο-Μονεμβασιά-Νεάπολη
- Καλαμάτα-Σπάρτη
- Καλαμάτα-Πύλος-Κυπαρισσία
- Καλαμάτα-Μεσσήνη-Πύλος-Γαργαλιάνοι-Φιλιατρά-Κυπαρισσία

Το Βασικό οδικό δίκτυο συμπληρώνεται από ένα εκτεταμένο δημοτικό και αγροτικό δίκτυο το οποίο χρήζει συντηρήσεων και βελτιώσεων.

Υπό εκπόνηση βρίσκεται μελέτη οδοποιίας υπό την επίβλεψη της ΔΤΕ ΠΕ Μεσσηνίας για την κατασκευή νέου δρόμου Αρφαρά - Λάμπαινα,. Βρίσκεται στο στάδιο έγκρισης της αναγνωριστικής μελέτης. Ο νέος δρόμος θα συνδέσει τον αυτοκινητόδρομο Α7 με τον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Μεσσήνης και δεκάδες χωριά της ευρύτερης περιοχής. Με αρχή τον Α7 (324596,4113048), βορειανατολικά του οικισμού Πλατύ και κατεύθυνση προς τα δυτικά (319504,4111992) προβλέπεται να μελετηθεί οδός μήκους 6000 μέτρων, με κυκλικούς κόμβους και τέσσερις γέφυρες. Το οδικό τμήμα που βρίσκεται εντός της περιοχής μελέτης έχει μήκος περίπου 3.7 km.

Εντός της περιοχής μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) δεν υφίστανται ποδηλατόδρομοι, ευρωπαϊκά και εθνικά μονοπάτια.

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζεται το μονοπάτι **Άγριλος-Πολιανή** μήκους περίπου 9 km διανοίχτηκε την περίοδο 1950-51 για να κάνει πιο σύντομη την απόσταση και την επικοινωνία των δύο χωριών αντικαθιστώντας παλιότερη διαδρομή. Το μονοπάτι ανεβαίνει από τον Άγριλο σε κατεύθυνση ανατολική στις πλαγιές του όρους Συρόκα και στο μεγαλύτερο του τμήμα κινείται ψηλά πάνω από το Τζιρόρεμμα, ένα από τα πιο εντυπωσιακά φαράγγια της Μεσσηνίας, το οποίο ξεκινά τη διαδρομή του από τις δυτικές πλαγιές του βόρειου Ταυγέτου.

Στο πλαίσιο της βιώσιμης κινητικότητας δημιουργείται ένα δίκτυο **ποδηλατοδρόμων-πεζοδρόμων** 9700 μέτρων στον αστικό ιστό και 4500 μέτρων στον περιαστικό της ΔΕ Καλαμάτας, εκτός της περιοχής μελέτης.

A5.2 Χαρακτηρισμένες Δημοτικές Οδοί

Σύμφωνα με το Ν 3155/1955 «Περί κατασκευής και συντήρησης οδών» (ΦΕΚ 63/Α/1955), η γενική διαίρεση των οδών της χώρας είναι Εθνικές, Επαρχιακές και Δημοτικές ή Κοινοτικές (άρθρο 1). Ενώ υπάρχει διαδικασία χαρακτηρισμού μιας οδού ως εθνικής (άρθρο 2) ή επαρχιακής (άρθρο 3), δεν υπάρχει διαδικασία χαρακτηρισμού οδού ως Δημοτικής ή Κοινοτικής (άρθρο 4).

Παρόλα αυτά, δημοτικές ή κοινοτικές (ή και αγροτικές οδοί σύμφωνα με τη νομολογία του ΣτΕ) είναι «οι οδοί οι εξυπηρετούσες τις πάσης φύσεως ανάγκες ενός Δήμου ή μιας Κοινότητας εντός των διοικητικών ορίων αυτού».

Ειδικότερα, στην περιοχή μελέτης και σύμφωνα με τα στοιχεία της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της ΑΔΠΔΕΙ:

- 1) Δεν υφίστανται αναγνωρισμένες κύριες δημοτικές οδοί εκτός από μία περίπτωση
- 2) Δεν υφίστανται αναγνωρισμένες οδοί ως προϋφιστάμενες του έτους 1923.

Και επειδή δεν έχει εκδοθεί Υπουργική Απόφαση κατάταξης του οδικού δικτύου σε κατηγορίες, ως δημοτικές οδοί νοούνται ως προς τη χρήση του οι οδοί που συντηρεί ο Δήμος Καλαμάτας, αλλά αυτές δεν είναι χαρακτηρισμένες.

Με την υπ' αρ. 1822/720/2005 (ΦΕΚ 276/Δ/2005) Απόφαση Νομάρχη Μεσσηνίας «Αναγνώριση ως δημοτικής οδού που συνδέει τον οικισμό: ΑΙΘΑΙΑΣ του Δ.Δ. ΑΙΘΑΙΑΣ του Δήμου Θουρίας Ν. Μεσσηνίας με την 4η επαρχιακή οδό Θουρίας-Δυρραχίου Αρκαδίας» (ΦΕΚ 276/Δ/2005) αναγνωρίστηκε δημοτική οδός εντός της ΔΕ Θουρίας.

A5.3 Εγκεκριμένες Οδοί από το Ρυμοτομικό Σχέδιο

Στην περιοχή μελέτης έχουν εγκριθεί ρυμοτομικά σχέδια για τους οικισμούς της Θουρίας της ΤΚ Θουρίας στη ΔΕ Θουρίας και του Αγίου Φλώρου της ΤΚ Αγίου Φλώρου στη ΔΕ Αρφαρών.

Ο οικισμός της Θουρίας έχει σε τμήμα του εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο από το 1903 (ΦΕΚ 115/Α/1903), το οποίο έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί αρκετές φορές, ενώ δεν έχει εφαρμοστεί πλήρως.

Ο οικισμός του Αγίου Φλώρου έχει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, το οποίο έχει ανακληθεί μερικώς και διατηρείται τμήμα του παρά την Εθνική Οδό.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω ρυμοτομικά σχέδια, οι οδοί – που αποτελούν εγκεκριμένες οδοί ρυμοτομικών σχεδίων – είναι δημοτικές.

A5.4 Ιεράρχηση και Διάρθρωση του Υφιστάμενου Οδικού Δικτύου από Εγκεκριμένα ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ

Στην περιοχή μελέτης δεν υφίσταται εγκεκριμένο ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ και ως εκ τούτου δεν έχει καθοριστεί η ιεράρχηση και διάρθρωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου.

A5.5 Λειτουργία Οδικού Δικτύου

Δημοτικό/Κοινοτικό οδικό δίκτυο

Η αποτελεσματικότητα τού οδικού δικτύου της περιοχής εξαρτάται από την κατασκευή και λειτουργία του Αυτοκινητοδρόμου Τρίπολης-Καλαμάτας.

Σημαντικά προβλήματα δημιουργούνται από τη διέλευση του εθνικού δικτύου μέσα από τους οικισμούς Χριστοφιλαίικα, Άγιος Φλώρος, Άγιος Κωνσταντίνος, Αριοχώρι, Άνθεια, Αίτεια, Αιθαία και Θουρία. Ωστόσο, μετά την κατασκευή του Α/Ο Τρίπολης- Καλαμάτας λύθηκαν πολλά από τα προβλήματα λειτουργικότητας και ασφάλειας της οδικής σύνδεσης της περιοχής.

Το υπόλοιπο οδικό δίκτυο, κυρίως αυτό που συνδέει τους υπόλοιπους οικισμούς με τη Θουρία, τα Αρφαρά και τον Άρι είναι σε σχετικά καλό επίπεδο.

Γενικά χρειάζονται επιμέρους μικρές βελτιώσεις βατότητας, γεωμετρικές εξομαλύνσεις και κυρίως επεμβάσεις οδικής ασφάλειας (προστατευτικά κιγκλιδώματα, σημάσεις κλπ).

Το τοπικό δίκτυο που εξυπηρετεί επιμέρους μικρές συνδέσεις αποτελείται κυρίως από χωματόδρομους και χρειάζεται σημαντικές βελτιώσεις.

Ωστόσο, η πρόσβαση σε μεμονωμένα κτίσματα, όπως σε εκκλησίες δεν είναι εφικτή με κανέναν τρόπο και θα πρέπει να προβλεφθεί η σύνδεση τους με το υφιστάμενο οδικό δίκτυο.

Ήπια κινητικότητα (χαρακτηρισμένοι πεζόδρομοι, υλοποιημένοι πεζόδρομοι, οδοί ήπιας κυκλοφορίας, ποδηλατόδρομοι, περιοχές ήπιας κυκλοφορίας, κλπ)

Δεν υφίστανται στην περιοχή μελέτης.

Ανισόπεδος κόμβος ή μείζων ισόπεδος κόμβος

Σε τμήμα του Αυτοκινητοδρόμου Τρίπολης-Καλαμάτας, που διασχίζει την περιοχή μελέτης, έχουν κατασκευαστεί δύο ανισόπεδοι κόμβοι, στην περιοχή των Αρφαρών και της Θουρίας (Είσοδος Καλαμάτας), όπως φαίνονται στους Χάρτες που συνοδεύουν το παρόν.

Στοιχεία φόρτου, μείζονα σημεία συμφόρησης

Στην περιοχή μελέτης δεν παρατηρούνται μείζονα σημεία συμφόρησης καθώς αποτελεί μία αγροτική, περιαστική περιοχή. Σημαντικά ζητήματα συμφόρησης υπήρχαν πριν την κατασκευή του Αυτοκινητοδρόμου Τρίπολης-Καλαμάτας καθώς η σύνδεση των δύο (2) πόλεων μέχρι πρόσφατα γίνονταν μέσω της Εθνικής Οδού Τρίπολης-Καλαμάτας, η οποία διασχίζει αρκετούς οικισμούς της περιοχής.

Η Εθνική Οδός, συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με τις Τοπικές Κοινότητες των Δημοτικών Ενοτήτων Αρφαρών, Άριος και Θουρίας, με τις Τοπικές Κοινότητες (της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας) Ασπροχώματος, Αντικαλάμου και Σπερχογείας.

Επίσης εξυπηρετεί ένα σημαντικό αριθμό περιφερειακών μετακινήσεων, προς Αεροδρόμιο, Μεσσήνη κτλ. Ο άξονας αυτός παρουσίαζε σημαντικό κυκλοφοριακό φόρτο, όπως προαναφέρθηκε πριν τη λειτουργία του Α/Ο, ενώ διασπάται σε δύο επί μέρους δυτικούς ακτινικούς άξονες:

- Ο πρώτος δυτικός άξονας είναι η “Νέα Είσοδος Καλαμάτας” ο οποίος εξυπηρετεί εκτός από τις καθαρά υπεραστικές μετακινήσεις και ένα σημαντικό αριθμό περιφερειακών μετακινήσεων (ανατολική παραλία, βιοτεχνική δραστηριότητα κτλ.)
- Ο δεύτερος δυτικός άξονας είναι η οδός Αθηνών η οποία έχει πολλαπλό ρόλο στο σημερινό κυκλοφοριακό σύστημα. Συγκεκριμένα, εκτός από την εξυπηρέτηση καθαρά υπεραστικών μετακινήσεων από και προς το πολεοδομικό συγκρότημα, παίζει το ρόλο πρωτεύουσας αστικής αρτηρίας η οποία συνδέει ένα σημαντικό τμήμα της δυτικής οικιστικής περιοχής (συνοικισμοί Ακοβίτικα, Πλεύνα, Αγία Τριάδα, Ράχη) με το κέντρο της πόλης.

Χαρακτηριστικά υφιστάμενου καθεστώτος στάθμευσης

Δεν υπάρχουν καθορισμένοι χώροι στάθμευσης στην περιοχή μελέτης.

A5.6 Οδικές Εμπορευματικές Μεταφορές

Με τον Ν. 3887/2010 «Οδικές Εμπορευματικές Μεταφορές» (ΦΕΚ 174/Α/2010), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, χαράχτηκε η πολιτική στις οδικές εμπορευματικές μεταφορές της χώρας με σκοπό την προστασία του γενικού συμφέροντος, την παροχή βέλτιστων υπηρεσιών στον τομέα αυτόν, και την τήρηση των κανόνων του υγιούς ανταγωνισμού.

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή έχει διεξάγει έρευνα σχετικά με τις εθνικές και διεθνείς οδικές εμπορευματικές μεταφορές με τα αποτελέσματά της σχετικά με τις φορτώσεις και τις εκφορτώσεις των εμπορευμάτων από οχήματα ιδιωτικής και δημόσιας χρήσεως να παρουσιάζονται στις τέσσερις Μεγάλες Γεωγραφικές Περιοχές της Ελλάδας (NUTS I) και στις Περιφέρειες της Ελλάδας (NUTS II).

Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, όπου υπάγεται η περιοχή μελέτης, το έτος 2021, αντιστοιχούσε το 5.10% του βάρους των φορτωθέντων εμπορευμάτων των εθνικών οδικών μεταφορών, ενώ το έτος 2022 αντιστοιχούσε το 6.50%. Όσον αφορά στην ποσοστιαία κατανομή του βάρους των εκφορτωθέντων εμπορευμάτων των εθνικών οδικών μεταφορών κατά περιφέρεια εκφόρτωσης, σημειώνεται ότι στην Πελοπόννησο, το 2021, αντιστοιχούσε το 4.60%, ενώ το 2022 το ποσοστό ανήλθε σε 6.30%.

Επίσης, όσον αφορά στην ποσοστιαία κατανομή του βάρους των φορτωθέντων εμπορευμάτων των διεθνών οδικών μεταφορών κατά Περιφέρεια φόρτωσης, σημειώνεται ότι στην Πελοπόννησο το έτος 2021 αντιστοιχούσε το 3.75%, ενώ το έτος 2022 το 6.04%. Το έτος 2021, στην Περιφέρεια Πελοποννήσου αντιστοιχούσε το 2.20% του βάρους των εκφορτωθέντων εμπορευμάτων των διεθνών οδικών μεταφορών, ενώ το έτος 2022 αντιστοιχούσε το 1.26%.

Σημειώνεται ότι ως Εθνικές μεταφορές ορίζονται οι μεταφορές με φορτίο στις οποίες το σημείο αναχώρησης και το σημείο άφιξης βρίσκονται στην ίδια χώρα (Ελλάδα). Ως Διεθνείς μεταφορές ορίζονται α) οι μετακινήσεις ενός οχήματος με φορτίο, με σημείο αφετηρίας και άφιξης σε δύο διαφορετικά Κ-Μ, β) οι μετακινήσεις ενός οχήματος με φορτίο από Κ-Μ σε τρίτη χώρα και αντίστροφα, γ) οι μετακινήσεις ενός οχήματος με φορτίο μεταξύ τρίτων χωρών και δ) οι μετακινήσεις χωρίς φορτίο σε συνδυασμό με τις μεταφορές στις οποίες αναφέρονται τα στοιχεία α), β) και γ). Οι διεθνείς μεταφορές εκτελούνται με την προϋπόθεση ότι υπάρχει κοινοτική άδεια.

Επίσης, ως τόπος φόρτωσης ορίζεται ο πρώτος τόπος όπου τα εμπορεύματα φορτώνονται στο οδικό όχημα μεταφοράς εμπορευμάτων, το οποίο ήταν, προηγουμένως, εντελώς άδειο. Ως τόπος

εκφόρτωσης ορίζεται ο τελευταίος τόπος όπου τα εμπορεύματα εκφορτώνονται από το οδικό όχημα μεταφοράς εμπορευμάτων, από τον οποίο και μετά το όχημα είναι εντελώς άδειο.

Επιπλέον, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ και τα αποτελέσματα που αφορούν το έτος 2021, στην Περιφέρεια Πελοποννήσου λειτουργούν 3188 επιχειρήσεις μεταφοράς και αποθήκευσης.

Τα παραπάνω στοιχεία είναι διαθέσιμα μόνο σε επίπεδο Περιφέρειας.

Στην περιοχή μελέτης, σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ. Φ4α/417171/28-11-2023 έγγραφο της Δ/σης Ανάπτυξης της ΠΕ Μεσσηνίας, υπάρχει μόνο ένα κέντρο αποθήκευσης και διανομής στην ΤΚ Μικρομάνης. Ωστόσο, ενώ εντός της περιοχής μελέτης δεν υπάρχουν σταθμοί φόρτωσης-εκφόρτωσης, την περιοχή διασχίζει ο **Αυτοκινητόδρομος Καλαμάτα - Τρίπολη - Κόρινθος – Αθήνα**, ο οποίος ανήκει στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο (TEN) και αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες περιφερειακής ανάπτυξης, θα μπορούσε να λεχθεί ότι αποτελεί τμήμα των οδικών εμπορευματικών μεταφορών.

A5.7 Αστικά Δίκτυα ΜΜΜ και ΜΣΤ

Το **Υπεραστικό ΚΤΕΛ Μεσσηνίας ΑΕ** έχει την έδρα του στην πόλη της Καλαμάτας.

Ο στόλος του αυτή τη στιγμή ανέρχεται στα 108 λεωφορεία εκ των οποίων 9 είναι ιδιοκτησίας του ΚΤΕΛ, 3 είναι τουριστικά και 2 μίνι Bus.

Συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με όλες τις Κοινότητες της ΠΕ Μεσσηνίας με καθημερινά δρομολόγια. Ο αριθμός των ημερήσιων δρομολογίων προς τις μεγάλες Δημοτικές Ενότητες (Κυπαρισσία, Γαργαλιάνοι, Φιλιατρά, Πύλος, Χώρα, Κορώνη κλπ.) είναι μεγάλος (φτάνει ή ξεπερνά τα 6 ανά ημέρα).

Εκτός από την εξυπηρέτηση των πολιτών με δρομολόγια εντός της ΠΕ Μεσσηνίας, το ΚΤΕΛ Μεσσηνίας πραγματοποιεί και διανομαρχιακά δρομολόγια συνδέοντας με την Καλαμάτα πόλεις όπως η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, η Πάτρα, τα Ιωάννινα και η Σπάρτη.

Υπάρχει καθημερινό (1) δρομολόγιο (πλην Σαββάτου και Κυριακής) προς τη Σπάρτη, δύο (2) δρομολόγια την ημέρα προς Πάτρα (με στάσεις και στην Κυπαρισσία, τη Ζαχάρω και τον Πύργο), τέσσερα (4) δρομολόγια την εβδομάδα προς τα Ιωάννινα (με στάσεις και σε Αγρίνιο, Μεσολόγγι), τρία (3) δρομολόγια την εβδομάδα προς Θεσσαλονίκη (με στάσεις σε Λαμία, Λάρισα, Κατερίνη) και δώδεκα δρομολόγια (12) ανά ημέρα για Αθήνα.

Επιπλέον, ο Δήμος Καλαμάτας στοχεύοντας στην άρση της κοινωνικής, γεωγραφικής και οικονομικής απομόνωσης Τοπικών Κοινοτήτων και την προώθηση της προσπελασιμότητας και της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης, έχει προχωρήσει σε σύμβαση με το Υπεραστικό ΚΤΕΛ Μεσσηνίας υλοποιώντας το πρόγραμμα «**ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ**».

Ο Δήμος χρηματοδοτεί, από δικούς του πόρους, δρομολόγια λεωφορείων, που από μόνα τους δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν, λόγω μικρής ανταπόκρισης από το επιβατικό κοινό. Επίσης παραχωρεί στο ΚΤΕΛ δημοτικό λεωφορείο που πραγματοποιεί τα δρομολόγια.

Τα δρομολόγια που έχουν επιλεγεί εξυπηρετούν τα απομονωμένα χωριά του Δήμου, της περιοχής της **Αλαγονίας** και της **Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών**.

Ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει ανενεργό σιδηροδρομικό δίκτυο, το οποίο αναλύεται στο ακόλουθο υποκεφάλαιο.

Άλλα Μέσα Σταθερής Τροχιάς (ΜΣΤ) δεν υφίστανται στην περιοχή μελέτης.

A5.8 Σιδηροδρομικό Δίκτυο (λοιπό)

Οι δυο βασικοί κλάδοι που φτάνουν μέχρι την Καλαμάτα είναι οι:

- Κόρινθος - Πάτρα - Πύργος - Καλό Νερό - Ζευγολατιό - Ασπρόχωμα - Καλαμάτα
- Κόρινθος - Άργος - Τρίπολη - Ζευγολατιό - Ασπρόχωμα - Καλαμάτα

Οι δύο (2) κλάδοι συναντώνται στο Ζευγολατιό και από εκεί, μέσω μονής γραμμής, το δίκτυο καταλήγει στην Καλαμάτα. Στο σιδηροδρομικό δίκτυο υπάρχει μια βασική διακλάδωση από Καλό Νερό για Κυπαρισσία, ενώ μία ακόμη, από Ασπρόχωμα για Μεσσήνη.

Η γραμμή είναι χαραγμένη σε δυσπρόσιτα σημεία με μεγάλες και συχνές καμπύλες που δεν επιδέχονται βελτιώσεις. Επιπλέον, η γραμμή είναι μετρική.

Το σιδηροδρομικό δίκτυο είναι πλέον ανενεργό. Έκτοτε, η βλάστηση έχει απλωθεί, με πολλά σημεία να υπάρχουν καθιζήσεις, ενώ αρκετά από τα όμορφα πέτρινα κτίρια των αρχών του 20ού αιώνα, που χρησιμοποιούνταν ως σταθμοί, έχουν λεηλατηθεί. Σε κάποια σημεία έχουν αφαιρεθεί τμήματα των σιδηροτροχιών.

Το αίτημα της πόλης είναι οι γραμμές αυτές να ενεργοποιηθούν εκ νέου προκειμένου η πόλη της Καλαμάτας να συνδέεται και με το σιδηροδρομικό δίκτυο με την Αθήνα αλλά και με την υπόλοιπη Ελλάδα. Η σύνδεση αυτή είναι αναγκαία δεδομένου ότι σε συνδυασμό και με την αεροπορική σύνδεση και το λιμάνι της Καλαμάτας θα προωθήσει και θα συμβάλει στην ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών τόσο των εμπορευμάτων όσο και των επιβατών.

Η ανενεργή σιδηροδρομική γραμμή διασχίζει και τις τρεις Δημοτικές Ενότητες (Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) και με κατεύθυνση την πόλη της Καλαμάτας διέρχεται από Βορρά προς Νότο, δυτικά των οικισμών Πλατύ, Ανεμόμυλος, Αλώνια, Άμμος, Άρις, βόρεια του αεροδρομίου και κατόπιν μεταξύ των οικισμών Μικρομάνης και Θουρίας.

Σιδηροδρομικοί Σταθμοί υπάρχουν στις περιοχές Θουρίας, Άριος, Άμμου και Πλατέος.

Η ζώνη απαλλοτρίωσης έχει ληφθεί από τον δικτυακό τόπο της ΓΑΙΑ ΟΣΕ.

A5.9 Μεταφορές (αέρα-θάλασσας)

Ο Δήμος Καλαμάτας συνδέεται **αεροπορικώς** με την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, το Μόναχο, τη Στοκχόλμη, τη Μόσχα, το Άμστερνταμ, την Πράγα, το Λονδίνο, το Μιλάνο, την Αγία Πετρούπολη, το Κίεβο, τη Βιέννη, το Μάντσεστερ κλπ μέσω προγραμματισμένων πτήσεων και πτήσεων τσάρτερ.

Ο **Κρατικός Αερολιμένας Καλαμάτας «Καπετάν Βασίλης Κωνσταντακόπουλος»** (ΚΑΚΛ) βρίσκεται περίπου 9 km δυτικά από την πόλη της Καλαμάτας, επί της Ε.Ο. Καλαμάτας-Μεσσήνης, και δυτικά των σιδηροδρομικών γραμμών, δίπλα στον ποταμό Πάμισο, εντός της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας.

Είναι το μοναδικό πολιτικό αεροδρόμιο στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, ενώ παράλληλα χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικές πτήσεις στρατιωτικών αεροσκαφών, από τη γειτνιάζουσα σε αυτό πολεμική βάση της Αεροπορίας (120 ΠΕΑ).

Ο διάδρομος είναι περίπου 3 km και ο τερματικός σταθμός βρίσκεται στο νοτιοανατολικά του αεροδιαδρόμου. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του αεροσταθμού είναι 2450 m². Το γεωγραφικό του πλάτος είναι 37° 45'06.3" βόρειο. Το γεωγραφικό του μήκος είναι 22° 01'31.4" ανατολικό.

Διαθέτει 2 αίθουσες αφίξεων, δύο (2) αίθουσες αναχωρήσεων και 1 αίθουσα αναμονής. Ο χώρος στάθμευσης αεροσκαφών είναι χωρητικότητας 4 αεροσκαφών (1 B767, 3 A320).

Το επόμενο διάστημα αναμένεται η υπογραφή σύμβασης παραχώρησης στο σχήμα που θα προκύψει μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας και θα αναλάβει μέσω ενός SPV τη διαχείριση, λειτουργία, ανάπτυξη, επέκταση, διατήρηση και εκμετάλλευση του Διεθνούς Αεροδρομίου Καλαμάτας για 40 χρόνια.

Στην περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) δεν υφίσταται λιμένας/μαρίνα κτλ, ωστόσο στον Δήμο Καλαμάτας, που υπάγεται, λειτουργεί ο **λιμένας** στην πόλη της Καλαμάτας. Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 8315.2/02/07/02-02-2007 (ΦΕΚ 202/Β/2007) ΚΥΑ ο λιμένας έχει καθοριστεί ως Εθνικής Σημασίας.

Η γεωπολιτική θέση του λιμένα της Καλαμάτας είναι μείζονος σημασίας καθότι αποτελεί το νοτιότερο άκρο της ηπειρωτικής Ελλάδας και της Ε.Ε. και αποτελεί απόληξη των Διευρωπαϊκών χερσαίων οδικών αξόνων.

Σήμερα παρουσιάζει περιορισμένη επιβατική και εμπορική κίνηση αφού ο υφιστάμενος λιμένας δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στο ρόλο ενός σύγχρονου εμπορικού λιμένα. Ο εναγκαλισμός με την πόλη, η πολύ περιορισμένη διαθέσιμη χερσαία ζώνη, η αδυναμία συνδυασμένων μεταφορών καθιστούν αναγκαία στο μέλλον την ανάπτυξη ενός νέου λιμένα αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση της εμπορικής κίνησης, όταν βέβαια αυτή φθάσει στα κατάλληλα επίπεδα ή όταν διαμορφωθούν οι προβλεπόμενες νέες συνθήκες.

Σύμφωνα με το Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Πελοποννήσου ο ρόλος των θαλάσσιων αξόνων, που διασχίζουν τον Δήμο Καλαμάτας, έχει ως εξής:

➤ **Εθνικής-Διαπεριφερειακής Εμβέλειας**

- Άξονας λιμάνι Καλαμάτας-Κρήτη-Ιταλία-Μεσόγειος
- Άξονας λιμάνι Καλαμάτας-Λιμάνι Πάτρας-Αδριατική

Στον Δήμο Καλαμάτας δεν υφίσταται:

- Ελικοδρόμιο (με άδεια Υ.Π.Α.Α.)
- Υδατοδρόμιο

A5.10 Υπερτοπικές Χερσαίες Μεταφορές

Όπως προαναφέρθηκε την περιοχή μελέτης διασχίζει ο Αυτοκινητόδρομος Τρίπολης-Καλαμάτας, ο οποίος ανήκει στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο (TEN) και αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες περιφερειακής ανάπτυξης. Αναλυτική αναφορά γίνεται ανωτέρω.

Α6. Καταγραφή Χώρων Πρασίνου Υφιστάμενων και Θεσμοθετημένων, Φυσικών Σχηματισμών-Περιοχών και Υδάτινων Διαδρομών

Α6.1 Χώροι Πρασίνου-Δίκτυα Κοινόχρηστων Χώρων

Α6.1.1 Κοινόχρηστοι χώροι

Στην περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν θεσμοθετημένοι κοινόχρηστοι χώροι.

Επισημαίνεται ότι σε κάποιους οικισμούς της περιοχής μελέτης έχουν διαμορφωθεί παιδικές χάρες και μικρές πλατείες.

Με το υπ' αρ. πρωτ. 29146/15-03-2024 έγγραφο της Δ/νσης Γεωτεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας χορηγήθηκαν οι συντεταγμένες των δημοτικών παιδικών χαρών οι οποίες είναι σε λειτουργία, συντηρούνται και πιστοποιούνται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Α6.1.2 Περιαστικοί χώροι πρασίνου

Στην περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν θεσμοθετημένοι περιαστικοί χώροι πρασίνου.

Συνεπώς, δεν ακολουθεί εκτενής ανάλυση της συγκεκριμένης υποενοτήτας, παρά μόνον γίνεται συνοπτική αναφορά σε περιοχές που καταγράφονται στην υφιστάμενη κατάσταση ως χώροι πρασίνου, οι οποίες ωστόσο δεν έχουν θεσμοθετηθεί.

Πάρκο Πηδήματος

Ένας χώρος πρασίνου που καταγράφεται στον οικισμό Πήδημα είναι το «Πάρκο Πηδήματος».

Βρίσκεται στο χωριό Πήδημα και απέχει 16 χιλιόμετρα από την Καλαμάτα. Καταλαμβάνει έκταση περίπου 20 στρεμμάτων η οποία χωρίζεται στη μέση από τον δρόμο που οδηγεί στο χωριό. Στο Πάρκο υπάρχει υψηλή βλάστηση, με μεγάλα δένδρα λεύκης και ευκαλύπτου. Ο χώρος αυτός εφόσον διαμορφωθεί κατάλληλα θα γίνει πιο ελκυστικός για τους δημότες και θα μπορεί να δεχτεί τη διεξαγωγή πάσης φύσεως εκδηλώσεων. Η μελέτη ανάπλασης του συγκεκριμένου χώρου έχει εγκριθεί

και ενταχθεί σε πρόγραμμα χρηματοδότησης (ΕΣΠΑ). Τα έργα που προτείνονται μέσα από τη μελέτη έχουν σαν σκοπό να προσφέρουν στους επισκέπτες - περιπατητές της περιοχής τις στοιχειώδεις πεζοπορικές διευκολύνσεις ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις αισθητικές εντυπώσεις που είναι δυνατόν να αποκομίσουν από το τοπικό φυσικό περιβάλλον.

Η αξιοποίηση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής έχει σαν κύριο σκοπό, παράλληλα, να αυξήσει τις δυνατότητες προστασίας της περιοχής από διάφορους κινδύνους υποβάθμισης της (πυρκαγιές, παράνομες εκχερσώσεις κλπ.). Τα έργα είναι ήπιας μορφής απόλυτα προσαρμοσμένα στο περιβάλλον του τοπίου και ο κύριος στόχος είναι να μην δημιουργηθούν αρνητικές επιδράσεις από τις όποιες επεμβάσεις. Οι προτεινόμενες εργασίες αφορούν μικρές επεμβάσεις πλήρως προσαρμοσμένες στο περιβάλλον (πέτρινα & ξύλινα καθιστικά, ανάδειξη – διάνοξη (υπαρχόντων) μονοπατιών, πινακίδες πληροφόρησης κ.λπ.) με σκοπό την προστασία του οικοσυστήματος, την ανάδειξη – διάνοξη του υπάρχοντος περπατητικού μονοπατιού, την αξιοποίηση και ανάδειξη του περιβάλλοντος, την ανάπτυξη του οικοτουρισμού, την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σε θέματα περιβαλλοντικής συνείδησης και την ανάδειξη – χρησιμοποίηση του χώρου για περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Πάρκο Παμίσου

Στην περιοχή του «Φράγματος Παμίσου», νότια του οικισμού Άρι, υπάρχει το παραποτάμιο «Πάρκο Παμίσου». Η περιοχή του πάρκου χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερη φυσική ομορφιά, λόγω της παρόχθιας βλάστησης του Παμίσου, ενώ σε αυτήν διοργανώνονται διάφορες δραστηριότητες από τον Δήμο Καλαμάτας, οι οποίες περιλαμβάνουν τοξοβολία, ιστιοπλοΐα, ψάρεμα, μοντελισμό και εθελοντισμό. Επίσης, στην περιοχή αυτή υπάρχουν και οι εγκαταστάσεις του πρώην ΑΣΟ, οι οποίες λειτουργούν ως πολυχώρος για την φιλοξενία φεστιβάλ και κοινωνικών εκδηλώσεων.

Πηγές Παμίσου (Άγιος Φλώρος)

Στις «Πηγές Παμίσου», στην περιοχή του οικισμού του Αγίου Φλώρου, έχει πραγματοποιηθεί ανάπλαση στο πλαίσιο του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, ο οποίος περιλάμβανε την κατασκευή ξύλινου διαδρόμου – πεζόδρομου το οποίο εκτείνεται σε μία απόσταση περίπου 800 m. Ο οικισμός του Αγίου Φλώρου αποτελεί πόλο έλξης επισκεπτών για το φυσικό περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί λόγω της ύπαρξης των πλούσιων πηγών νερού ενώ τα έργα ανάπλασης συντελούν στην οικοτουριστική χρήση εντός του οικισμού.

A6.1.3 Αστικοί χώροι πρασίνου – Γραμμικό Πράσινο

Στην περιοχή μελέτης δεν εντοπίζονται θεσμοθετημένοι αστικοί χώροι πρασίνου.

A6.2 Φυσικές Περιοχές-Φυσικοί Σχηματισμοί

A6.2.1 Ορεινοί Σχηματισμοί (Βουνά, Λόφοι)

Το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας μπορεί να χαρακτηριστεί ως πλούσιο και ποικιλόμορφο, ως αποτέλεσμα της ιδιαίτερης γεωμορφολογίας και του εύκρατου κλίματος που επικρατούν σε αυτό. Αποτελεί μια σύνθεση από πεδινές, ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις που έχουν σαν ιδιαίτερο γνώρισμα το μεγάλο μέρος που καταλαμβάνει ο ορεινός όγκος του Ταΰγετου.

Η αναγνώριση του φυσικού περιβάλλοντος στη συνολική έκταση που καταλαμβάνει ο Δήμος δίνει μια παραθαλάσσια και πεδινή περιοχή με λίγα χαμηλά-ημιορεινά τμήματα όπου η πυκνότητα και το μέγεθος των καλλιεργειών είναι μεγάλο και ορεινά τμήματα που εκτός των καλλιεργειών κυριαρχούν τα δάση και οι δασικές εκτάσεις.

Η περιοχή μελέτης παρουσιάζει ποικίλο μορφολογικό ανάγλυφο διότι αναπτύσσεται από την πεδινή ζώνη προς την ημιορεινή-ορεινή με κλιμακούμενη υψομετρική μεταβολή που κυμαίνεται από 20 έως 1200 m περίπου.

Οι σημαντικότεροι ορεινοί σχηματισμοί στην ευρύτερη περιοχή σχετίζονται με τον ορεινό όγκο του Ταΰγετου στα δυτικά όπου και εντοπίζονται τα μεγαλύτερα υψόμετρα, σε ορισμένες περιοχές άνω των 800 m. Το κυριότερα ορεινό οικοσύστημα της περιοχής μελέτης αφορά κυρίως στους ορεινούς όγκους που διασχίζουν τη ΔΕ Θουρίας από την Πολιανή έως τη Θουρία και τη ΔΕ Αρφαρών από τη Συρρόκα έως την Άνω Βρωμόβρυση.

Ορεινός όγκος Ταΰγετου

Ο Ταΰγετος αποτελεί μια οροσειρά που απλώνεται στις Περιφερειακές Ενότητες Λακωνίας και Μεσσηνίας, με μακριά ράχη μήκους 115 km, μεγίστου πλάτους 30 km και έκτασης 2500 km². Η υψηλότερη κορυφή του Ταΰγετου εντοπίζεται στα +2407 m και ονομάζεται «Αγιολιάς» ή «Προφήτης

Ηλίας», ενώ μαζί με άλλες κορυφές, όπως η «Νεραϊδοβούνα», στα + 2025 m και η «Ξεροβούνα», στα + 1852 m βρίσκονται στα σύνορα μεταξύ Λακωνίας και Μεσσηνίας.

Η οροσειρά του Ταΰγετου έχει κυρίως ηπειρωτικό κλίμα, με χιονοπτώσεις κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Αποτελεί σπάνιο οικοσύστημα, φιλοξενώντας ποικίλα είδη χλωρίδας και πανίδας, ενώ ιδιαίτερα σημαντικό και πλούσιο είναι το υγρό στοιχείο του Ταΰγετου. Από τον Ταΰγετο πηγάζει ο ποταμός Νέδων αλλά και ο Ευρώτας που καταλήγουν στον Μεσσηνιακό και τον Λακωνικό Κόλπο αντίστοιχα. Επίσης, στον Ταΰγετο έχουν τις πηγές τους πολλά άλλα μικρότερα ποτάμια και ρέματα, μεταξύ των οποίων ο Πάμισος.

Ο ορεινός όγκος του Ταΰγετου καλύπτεται σ' όλη του την έκταση από πυκνό δάσος με κυρίαρχα δέντρα τα έλατα και τα πεύκα. Το δάσος του Ταΰγετου αποτελεί το μεγαλύτερο πνεύμονα πρασίνου τόσο για την πόλη της Καλαμάτας, όσο και της ευρύτερης περιοχής του Δήμου.

Δεν εντοπίζονται άλλοι αξιόλογοι ορεινοί σχηματισμοί στην περιοχή μελέτης καθώς οι εκτάσεις προς το κεντρικό και το δυτικό τμήμα γίνονται ολοένα πιο πεδινές όσο προσεγγίζουν στην εύφορη πεδιάδα της Μεσσηνίας στο κέντρο της ομώνυμης Περιφερειακής Ενότητας.

A6.2.2 Αιγιαλός, Παραλιακό Μέτωπο

Η περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών-Θουρίας-Άριος) αποτελεί μη παράκτια περιοχή και ως εκ τούτου δεν τίθεται ζήτημα καθορισμού γραμμών αιγιαλού και παραλίας και παράκτιας ζώνης.

A6.3 Υδάτινες Διαδρομές

A6.3.1 Ποταμοί – Παραποτάμια Ζώνη

Η παρουσία ποταμών σε μία περιοχή είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς επηρεάζει άμεσα την ανάπτυξη τόσο του φυσικού όσο και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Άρρηκτα συνδεδεμένη με τον ποταμό ως οικοσύστημα είναι η παραποτάμια ζώνη. Η ζώνη αυτή αποτελεί μία ημι-χερσαία μεταβατική ζώνη, η οποία παρεμβάλλεται μεταξύ των υδάτινων και χερσαίων οικοσυστημάτων και επηρεάζεται τακτικά από την ύπαρξη γλυκού νερού. Πρόκειται για μία περιοχή με δυναμικό και

πολύπλοκο χαρακτήρα, μεταξύ ξηράς και ύδατος και δεν αποτελεί ουσιαστικά ούτε χερσαίο αλλά ούτε υδάτινο περιβάλλον.

Η παραποτάμια ζώνη περιλαμβάνει τις όχθες του υδάτινου σχηματισμού, την ενεργή κοίτη του, τις πλημμυρικές ζώνες, δηλαδή τις ζώνες αυτές που πλημμυρίζουν εποχιακά και την παραρεμάτια βλάστηση (π.χ. παρόχθια δάση, υγρόφιλα φυτά). Η μορφή της παραποτάμιας ζώνης μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τον χαρακτήρα του εκάστοτε ποταμού και της τοπικής μορφολογίας. Λόγου χάρη, σε περιοχές με απότομες χαράδρες ή στενά φαράγγια και γενικά απότομο ανάγλυφο και ορεινό χαρακτήρα, η ζώνη είναι περιορισμένη, ενώ σε πεδινές εκτάσεις μπορεί να περιλαμβάνει αρκετά μεγάλη έκταση. Η βλάστηση της παραποτάμιας ζώνης είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς μπορεί να περιλαμβάνει παρόχθια δάση και υγρόφιλα φυτά τα οποία επηρεάζουν το μικροκλίμα αλλά και προσελκύουν ποικίλα είδη πανίδας. Τα ενδιαιτήματα που εμπεριέχουν οι παρόχθιες ζώνες είναι πολυάριθμα. Περιλαμβάνουν και υγροτόπους αλλά και χερσαίες μορφές όπως τα φαράγγια ή τα χερσαία υγρόφιλα δάση.

Την περιοχή μελέτης διαρρέουν ποταμοί που αποτελούν χαρακτηρισμένα Ποτάμια Υδατικά Συστήματα (ΠΥΣ). Ειδικότερα, εντός των διοικητικών ορίων της περιοχής μελέτης ή στο όριο αυτής (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος) εντοπίζονται τα Ποτάμια Υδατικά Συστήματα: Πάμισος (1, 2 & 3), Άρις (2, 3 & 4), Τζιρόρρεμα (1 & 2), Άγιος Φλώρος (1 & 2) και Μαυροζούμενα (1), σύμφωνα με την 1^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου, όπως αναλύεται στη συνοδή Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ).

Ποταμός Πάμισος

Ο ποταμός Πάμισος πηγάζει από τις πηγές Αγίου Φλώρου. Πρόκειται για μεγάλη καρστική ανάβλυση, το ολικό μήκος του μετώπου της οποίας ξεπερνά τα 400 μέτρα και βρίσκεται σε υψόμετρο 40 m. Οι πηγές παρέχουν σταθερά τεράστιες ποσότητες καθαρού νερού, που κυμαίνεται από 6000 έως 20000 κυβικά την ώρα. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αισθητικά αξιόλογης παρόχθιας περιοχής με μεγάλα πλατάνια και άλλα είδη παρόχθιας βλάστησης, σημαντικά στοιχεία για την οικότουριστική ανάπτυξη της περιοχής. Η περιοχή των πηγών χαρακτηρίζεται από υδρόβιες φυτοκοινωνίες όπου κυριαρχούν είδη όπως: *Nymphaea alba*, *Typha domingensis*, *Equisetum telmateia*, *Zantedeschia aethiopica* και διάφορα είδη *Juncus*, *Carex* κτλ.

Βορειοδυτικά της Καλαμάτας και σε απόσταση 20 km, επί της Εθνικής οδού Καλαμάτας – Τρίπολης, βρίσκεται το χωριό Άγιος Φλώρος και οι Πηγές του ποταμού Παμίσου. Ο χώρος έχει διαμορφωθεί με μελέτη που εκπονήθηκε από την ΠΕ Μεσσηνίας (πρώην ΝΑΜ). Πρόκειται για μία περιοχή με υψηλή βλάστηση (μεγάλα πλατάνια) αλλά και άλλες υδρόβιες φυτο-κοινωνίες και σημαντικούς οικοτόπους: υγρολίβαδα, καλαμώνες και εποχικά τέλματα, καθώς και τις πηγές, καταλήγοντας στα λεγόμενα «μάτια» του ποταμού Παμίσου, όπου βρίσκονται οι περισσότερες και πλουσιότερες πηγές του ποταμού. Ιδιαίτερης φυσικής αξίας είναι γέρικος πλάτανος μεγάλου μεγέθους που συνδέεται με σημαντικά ιστορικά γεγονότα της περιοχής κατά τον 17^ο και 18^ο αιώνα που βρίσκεται στο κέντρο του οικισμού του Αγίου Φλώρου και έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο μνημείο της φύσης (ΦΕΚ 589/Β/1985).

Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει να γίνει στο φράγμα του ποταμού Παμίσου, στην περιοχή του Άρι. Πρόκειται για σημαντικό τεχνικό έργο από σκυρόδεμα, με ύψος περίπου 6.7 m (στέψη έως βαθύτερο σημείο), μήκος στέψης 39.5 m, πλάτος 5.8 m και υψόμετρο 13.25 m. Το υψόμετρο του πυθμένα της κοίτης στην ανάντη και στην κατάντη πλευρά του φράγματος είναι 6.55 m. Άνωθεν υπάρχει μεταλλική γέφυρα και οδόστρωμα με πλάτος 3.25 m (στοιχεία από το Παράρτημα 8 - Τοπογραφικές αποτυπώσεις τεχνικών έργων - διατομών, 1^η Φάση, Παραδοτέο για τους Χάρτες Επικινδυνότητας Πλημμύρας για το Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου, Ιανουάριος 2017). Το φράγμα έχει δημιουργήσει μια περιοχή με ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά, τόσο λιμναία, όσο και παραποτάμια, ενώ φιλοξενεί σημαντικά είδη πανίδας.

Ρέμα Αγίου Φλώρου (Πάμισος)

Το ρέμα του Αγίου Φλώρου αποτελεί στην ουσία Ιδιαιτέρως Τροποποιημένο Υδατικό Σύστημα του ποταμού Παμίσου. Έχει πραγματοποιηθεί διευθέτησή του σε μήκος περίπου 6.6 km, από τις πηγές του στον οικισμό Αγίου Φλώρου, έως και τη συμβολή του στον Πάμισο ποταμό. Η διευθετημένη κοίτη διασχίζει τις ΔΕ Αρφαρών και Άριος του Δήμου Καλαμάτας στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας.

Όλος ο κλάδος του ρέματος Αγ.Φλώρου μέχρι τη συμβολή του στον Πάμισο αποτελεί διευθετημένη κοίτη και η διατομή που έχει διαμορφωθεί είναι χωμάτινη, πλάτους περίπου 10 m, με εξαίρεση το τμήμα που βρίσκεται εντός του οικισμού Αγίου Φλώρου. Η χάραξη της διευθετημένης κοίτης αποκλίνει σημαντικά από την προϋπάρχουσα φυσική κοίτη και έχει κατά τμήματα ευθυγραμμιστεί ή και εκτραπεί. Στο τμήμα εντός του οικισμού η κοίτη έχει σκυροδετηθεί. Οι επεμβάσεις αυτές στη γεωμετρία και τα υλικά της κοίτης του ρέματος έχουν επιφέρει υδρομορφολογικές αλλοιώσεις στο ρέμα.

Η βασική χρήση που έχει καθοριστεί για τη διευθέτηση του ρέματος Αγίου Φλώρου είναι η κάλυψη των αρδευτικών αναγκών της μεσσηνιακής πεδιάδας, αλλά και η αντιπλημμυρική προστασία των αγροτικών περιοχών κατά μήκος της κοίτης. Επίσης, ύδατα του ρέματος χρησιμοποιούνται και για οικιακή υδροδότηση πόσιμο νερού σε πολλούς οικισμούς. Επιπλέον, έχει διαμορφωθεί μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας πέστροφας στην οποία λειτουργεί και εστιατόριο ενώ στην περιοχή έχουν γίνει έργα ανάπλασης του περιβάλλοντος χώρου και της παρόχθιας περιοχής, δίνοντας οικοτουριστική χρήση στο τμήμα της διευθέτησης εντός του οικισμού του Αγίου Φλώρου.

Ποταμός Άρις

Ο ποταμός Άρις πηγάζει από την περιοχή του Πηδήματος με μέση παροχή 900 m³ ανά ώρα. Ο ποταμός διέρχεται ανατολικά του Παμίσου και πηγάζει από τις δυτικές πλαγιές του Ταΰγετου, εκβάλλοντας στον Μεσσηνιακό κόλπο μεταξύ των πόλεων Καλαμάτας και Μεσσήνης, στην περιοχή των Ακοβίτικων (Διασπορά). Τροφοδοτεί τα αρδευτικά έργα της περιοχής των Άρι, Αιθαίας, Άμφειας.

Στην περιοχή μελέτης ο ποταμός Άρις διέρχεται με διευθετημένη κοίτη. Η διευθέτησή του ποταμού έχει πραγματοποιηθεί από την περιοχή όπου η κοίτη του ποταμού διέρχεται από τον οικισμό Ασπροπουλιά μέχρι και την εκβολή του ποταμού στο Μεσσηνιακό κόλπο. Η διευθετημένη κοίτη διασχίζει με πορεία προς τον νότο τις Δημοτικές Ενότητες Αρίου, Θουρίας και Καλαμάτας του Δήμου Καλαμάτας στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας.

Τζιρόρρεμα (Ξερίλας)

Το Τζιρόρρεμα, το οποίο είναι μεγάλου μήκους ρέμα αλλά εποχιακής ροής, διατρέχει όλη τη ΔΕ Θουρίας με κατεύθυνση από βορειοανατολικά προς τα νοτιοδυτικά και συμβάλλει με τον ποταμό Άρι πλησίον της περιοχής του Αεροδρομίου Καλαμάτας και, στη συνέχεια, τα ύδατα εκβάλλονται στην περιοχή της παραλίας της Δυτικής Καλαμάτας (Ακοβίτικα). Αποτελεί φυσικό τοπίο με ιδιαίτερο χαρακτήρα για την ανάδειξη του και την αξιοποίηση του με ήπιες μορφής παρεμβάσεις.

Το Τζιρόρρεμα έχει διευθετηθεί από την περιοχή όπου η κοίτη του διέρχεται από τον οικισμό Θουρία μέχρι και τη συμβολή του ρέματος στον ποταμό Άρι κοντά στον οικισμό Αντικάλαμο. Διοικητικά το έργο υπάγεται στη Δημοτική Ενότητα Θουρίας του Δήμου Καλαμάτας στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας.

Οι καθορισμένες χρήσεις, που εξυπηρετούνται από τη διευθέτηση του ρέματος Τζιρόρρεμα είναι η αντιπλημμυρική προστασία του ενώ από τη διευθέτηση μέχρι τη συμβολή του ρέματος στον ποταμό Άρι είναι η κάλυψη των αρδευτικών και αποστραγγιστικών αναγκών της περιοχής.

Ρέμα Μαυροζούμενας

Το ρέμα της Μαυροζούμενας εντοπίζεται δυτικά του ρέματος Αγίου Φλώρου ενώ τα δύο ρέματα καταλήγουν δυτικά του οικισμού Αλώνια στον ποταμό Πάμισο. Στην περιοχή μελέτης το ρέμα της Μαυροζούμενας διέρχεται με φυσική κοίτη. Στην παραποτάμια περιοχή αναπτύσσεται ιδιαίτερης αξίας φυσικό οικοσύστημα, το οποίο περιλαμβάνει παρόχθιο δάσος.

A6.3.2 Ρέματα – Παραρεμάτια Ζώνη

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται αρκετά ρέματα, μικρότερου ή μεγαλύτερου μεγέθους και σημασίας, τα οποία υπάγονται στο ευρύτερο υδρογραφικό δίκτυο των ποταμών Παμίσου και Άρι και καταλήγουν είτε απευθείας σε αυτούς είτε στους κυριότερους παραπόταμούς τους.

Η παραρεμάτια ζώνη των περισσότερων ρεμάτων που διασχίζουν την περιοχή μελέτης παρουσιάζει κατά κύριο λόγο όμοια χαρακτηριστικά με την παραποτάμια ζώνη των ποταμών όπου αυτά καταλήγουν, όπως έχει περιγραφεί ανωτέρω. Στις ορεινές περιοχές, στο ανατολικό τμήμα της περιοχής μελέτης, όπου η ανθρώπινη δραστηριότητα είναι πιο περιορισμένη, η παραρεμάτια βλάστηση είναι πιο αναπτυγμένη και σποραδικά εντοπίζονται είδη ιδιαίτερης φυσικής αξίας. Στο κεντρικό και στο δυτικό τμήμα της περιοχής μελέτης όπου ο γεωμορφολογικός χαρακτήρας γίνεται ημιορεινός και πεδινός αντίστοιχα και όπου αναπτύσσονται καλλιέργειες αλλά και λοιπές ανθρωπογενείς δραστηριότητες, η παρουσία οικοτόπων είναι συχνά κατακερματισμένη, υποβαθμισμένη και εν γένει αλλοιωμένη.

Ορισμένα από τα ρέματα που διασχίζουν οικισμούς στην περιοχή μελέτης έχουν οριοθετηθεί τμηματικά προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία της κοίτης τους από ανθρώπινες επεμβάσεις και σύμφωνα με τα οριζόμενα κατά τον νόμο για τη δόμηση πλησίον ρεμάτων. Αναφέρονται οι ακόλουθες αποφάσεις οριοθέτησης τμήματος ρεμάτων εντός της περιοχής μελέτης:

- «Επικύρωση καθορισμού των οριογραμμών ρέματος εντός οικισμού Αιθαίας, του Δ.Δ. Αιθαίας Δήμου Θουρίας Νομού Μεσσηνίας στην ιδιοκτησία Κανελλοπούλου Μαρίας», με την υπ' αρ. 270/21-01-2008 απόφαση (ΦΕΚ 62/Δ/2008).
- «Επικύρωση καθορισμού οριογραμμών τμήματος υδατορέματος στην ΤΚ Αιθαίας της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας του Δήμου Καλαμάτας στην ιδιοκτησία των Νιάρχου Γιαννούλας, Νιάρχου Γεωργίας και Νιάρχου Ιωάννη», με την υπ' αρ. 415/29-02-2012

απόφαση (ΦΕΚ 234/Δ/2012).

A6.3.3 Λίμνες – Παραλίμνια Ζώνη

Στην περιοχή μελέτης δεν υφίστανται λιμναία συστήματα ή αξιόλογου μεγέθους λίμνες.

A7. Καταγραφή Στοιχείων Κλίματος - Μικροκλίματος και Προβλημάτων που Οφείλονται στην Κλιματική Αλλαγή

A7.1 Γεωγραφική Φυσιογνωμία και Κλίμα – Κλιματική Αλλαγή

Γεωγραφική φυσιογνωμία

Ο **Δήμος Καλαμάτας** εντοπίζεται στην Ανατολική Μεσσηνία στις Δυτικές – Βορειοδυτικές υπώρειες του Ταυγέτου, του ψηλότερου ορεινού όγκου της Πελοποννήσου. Η γεωμορφολογία του Δήμου χαρακτηρίζεται από πεδινές εκτάσεις κατά κύριο λόγο, στο μεγαλύτερο μέρος των οποίων βρίσκονται ελαιώνες, καθώς και ημιορεινά και ορεινά τμήματα. Επιπλέον περιλαμβάνει παραθαλάσσια περιοχή με ακτογραμμή περίπου 10.3 km, συνοδευόμενη στο μεγαλύτερο τμήμα της από εκτεταμένη παραλία.

Το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας μπορεί να χαρακτηριστεί ως πλούσιο και ποικιλόμορφο, ως αποτέλεσμα της ιδιαίτερης γεωμορφολογίας και του εύκρατου κλίματος που επικρατούν σε αυτό. Αποτελεί μια σύνθεση από πεδινές, ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις που έχουν σαν ιδιαίτερο γνώρισμα το μεγάλο μέρος που καταλαμβάνει ο ορεινός όγκος του Ταυγέτου.

Η αναγνώριση του φυσικού περιβάλλοντος στη συνολική έκταση που καταλαμβάνει ο Δήμος δίνει μια παραθαλάσσια και πεδινή περιοχή με λίγα χαμηλά-ημιορεινά τμήματα όπου η πυκνότητα και το μέγεθος των καλλιεργειών είναι μεγάλο και ορεινά τμήματα όπου κυριαρχούν τα δάση και οι δασικές εκτάσεις.

Η περιοχή μελέτης, αποτελούμενη από τις ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος, αναπτύσσεται από την πεδινή ζώνη προς την ημιορεινή-ορεινή, ενώ δεν αποτελεί τμήμα της παράκτιας περιοχής του Δήμου.

Η **Δημοτική Ενότητα Αρφαρών** εκτείνεται στο βορειότερο τμήμα του Δήμου Καλαμάτας. Η ΔΕ Αρφαρών έχει πεδινό και ορεινό – ημιορεινό χαρακτήρα με αρκετές γεωργικές εκτάσεις όπου καλλιεργούνται, μεταξύ άλλων, ελιές, σιτηρά, σύκα και κηπευτικά προϊόντα. Εκτεταμένοι είναι επίσης οι βοσκότοποι στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας και οι κάτοικοι ασχολούνται σε μεγάλο βαθμό με την κτηνοτροφία και ειδικά την εκτροφή αιγοπροβάτων. Επιπρόσθετα, λόγω της πληθώρας ειδών

χλωρίδας και ιδιαίτερως αρωματικών φυτών, καθώς επίσης υδάτινων στοιχείων, ευνοείται η ανάπτυξη της μελισσοκομίας.

Η ΔΕ Αρφαρών φημίζεται ιδιαίτερα για τις πηγές της από τις οποίες υδρεύεται η Καλαμάτα, η Μεσσήνη και άλλες περιοχές του Δήμου. Οι σημαντικότερες και πιο γνωστές είναι οι καρστικές πηγές Αγίου Φλώρου και Πηδήματος στις ομώνυμες Τοπικές Κοινότητες. Ο ποταμός Πάμισος πηγάζει από τα βουνά της Άνω Μεσσηνίας (το όρος Λύκαιο) και από τις πηγές αυτές που εκφορτίζουν τον βόρειο Ταΰγετο.

Η **Δημοτική Ενότητα Θουρίας** βρίσκεται στο νότιο τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας και εκτείνεται στο βορειοδυτικό τμήμα του Δήμου Καλαμάτας, βόρεια της πόλης της Καλαμάτας. Η έκταση της Δημοτικής Ενότητας διασχίζεται, με κατεύθυνση από βορειοανατολικά προς τα νοτιοδυτικά από το ρ. Τζιρόρρεμα, το οποίο καταλήγει στον ποταμό Άρι. Περιλαμβάνει τοπίο με ιδιαίτερη φυσική ομορφιά ενώ ξεχωρίζουν οι ορεινοί όγκοι που το περιβάλλουν από τη Θουρία έως και την Πολιανή. Κατά μήκος του ποταμού Άρι υπάρχουν εύφορες γεωργικές εκτάσεις και έχουν πραγματοποιηθεί εκεί οι γεωργικοί αναδασμοί της Άνθειας, της Αιθαιάς και της Μικρομάνης.

Η ΔΕ Θουρίας εμπεριέχει τόσο ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις, κυρίως προς το βορειοανατολικό τμήμα όπου εντοπίζεται ορεινή ζώνη με υψόμετρο μεγαλύτερο των 800 m, όσο και πεδινές εκτάσεις, ειδικά προς τα νότια – νοτιοδυτικά. Περιλαμβάνει δασικές εκτάσεις, περιοχές με αγροτικό χαρακτήρα, καθώς επίσης μικρούς και μεσαίους οικισμούς.

Η **Δημοτική Ενότητα Άριος** βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του Δήμου Καλαμάτας. Χαρακτηρίζεται από τον πεδινό χαρακτήρα της και από το γεγονός ότι οι εκτάσεις της οριοθετούνται από τον ποταμό Άρι στα ανατολικά και από τον ποταμό Πάμισο στα Δυτικά. Ο ποταμός Άρις πηγάζει από τις πηγές Πηδήματος πλησίον του ομώνυμου οικισμού και κινείται προς νότο εντός της πεδιάδας Μεσσηνίας.

Η ΔΕ Άριος περιλαμβάνει εκτάσεις οι οποίες στο παρελθόν, λόγω συχνών πλημμυρικών φαινομένων, κατακλύζονταν από πλημμυρικά ύδατα δίνοντας έναν βαλτώδη χαρακτήρα στην περιοχή. Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τον αγροτικό τομέα και ιδιαίτερα με την καλλιέργεια της ελιάς αλλά και ποικίλων οπωροκηπευτικών.

A7.1.1 Αστική Μορφολογία, Γεωμετρικά Χαρακτηριστικά, Προσανατολισμός

Οι όροι της αστικής μορφολογίας, των γεωμετρικών χαρακτηριστικών και του προσανατολισμού αφορούν σε αστικές περιοχές και σχετίζονται κυρίως με το αστικό μικροκλίμα, αφού καθορίζουν τις συνθήκες ακτινοβολίας και ανέμου μεταξύ των κτιρίων.

Η περιοχή μελέτης δεν περιλαμβάνει αστικά συγκροτήματα, συνεπώς η παρουσίαση των προαναφερθέντων εννοιών θα διεξαχθεί συνοπτικά.

Αστική Μορφολογία

Με τον όρο «αστική μορφολογία» εκφράζεται η τρισδιάστατη μορφή μιας ομάδας κτιρίων και των χώρων που αυτά δημιουργούν. Η αστική μορφολογία εκφράζει την τρισδιάστατη γεωμετρία της αστικής επιφάνειας και είναι από τους βασικούς παράγοντες διαμόρφωσης του μικροκλίματος αφού καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη σκίαση της επιφάνειας και τη ροή του ατμοσφαιρικού αέρα ανάμεσα στα κτίρια. Μεταβολή της αστικής μορφολογίας μπορεί να τροποποιήσει τοπικά τις ατμοσφαιρικές συνθήκες και τις τιμές βιοκλιματικών παραμέτρων όπως η θερμοκρασία και η υγρασία του περιβάλλοντος, η ταχύτητα και η διεύθυνση του ανέμου, καθώς και το ισοζύγιο ακτινοβολιών.

Η αστική μορφολογία λαμβάνεται υπόψη στις βιοκλιματικές μελέτες με χρήση του συντελεστή θέασης του ουρανού (Sky View Factor, SVF). Ο συντελεστής θέασης του ουρανού εκφράζει την τιμή της στερεάς γωνίας θέασης του ουρανού από ένα σημείο στην επιφάνεια του εδάφους («οπτική άνεση»). Μέσω του συντελεστή αυτού η αστική μορφολογία μπορεί να ληφθεί υπόψη σε μαθηματικά μοντέλα κατάλληλα για την ποσοτική εκτίμηση χαρακτηριστικών του αστικού μικροκλίματος. Καθοριστικός επίσης παράγοντας για την αστική επιφάνεια, εκτός από την τρισδιάστατη γεωμετρία της, αποτελεί και ο τύπος κάλυψής της.

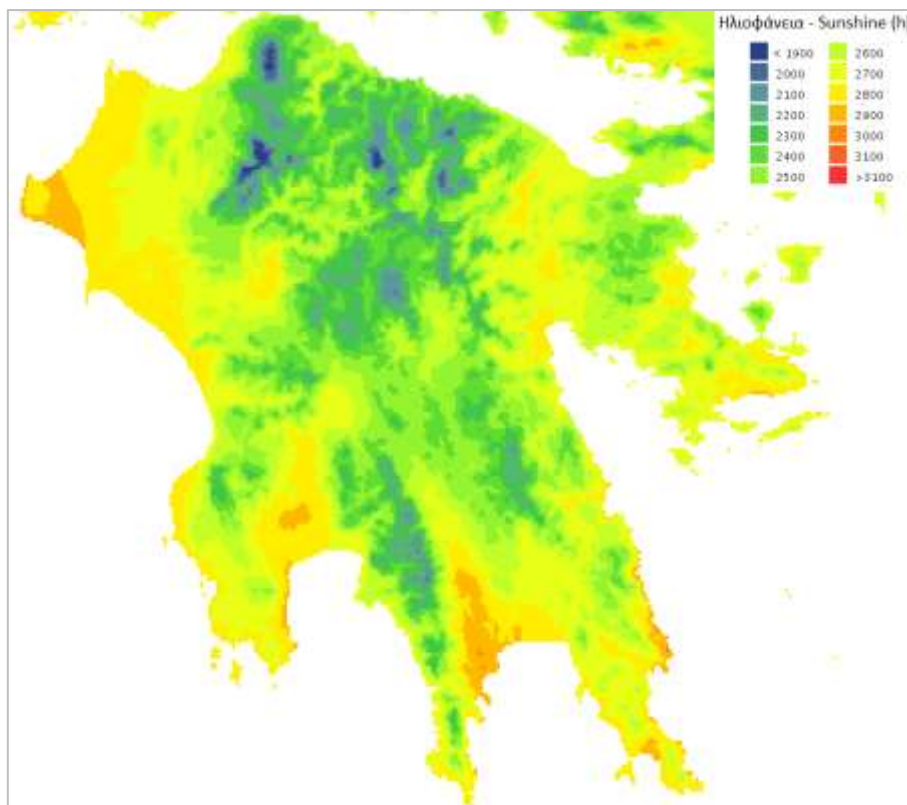
Στον αστικό χώρο εμφανίζονται διάφορα μικροκλιματικά φαινόμενα, όπως η αστική θερμική νησίδα (Urban Heat Island) και η αστική οδική χαράδρα (Urban Street Canyon). Ως αστική θερμική νησίδα ορίζεται η ύπαρξη υψηλότερων θερμοκρασιών στις πυκνοδομημένες αστικές περιοχές σε σχέση με τον υπόλοιπο αστικό χώρο και τα περίχωρά του. Η αστική οδική χαράδρα σχηματίζεται από δύο τυπικά παράλληλες σειρές κτιρίων που χωρίζονται από έναν δρόμο και πρόκειται για μία βασική παράμετρο των σύγχρονων πόλεων. Η ύπαρξη αστικής οδικής χαράδρας επιδρά άμεσα στο αστικό

μικροκλίμα καθώς επηρεάζει την εισροή ηλιακής ακτινοβολίας εντός αυτής, τις ροές ανέμου και την παγίδευση της ακτινοβολίας που διαχέουν τα υλικά.

Η περιοχή μελέτης δεν περιλαμβάνει μεγάλα αστικά κέντρα ή πυκνοκατοικημένες περιοχές, συνεπώς η πιθανότητα εμφάνισης φαινομένων αστικής θερμικής νησίδας κρίνεται αμελητέα. Ακόμα, το οδικό δίκτυο που διέρχεται από τους οικισμούς δεν δέχεται πολύ σημαντικό φόρτο κυκλοφορίας, με εξαίρεση ίσως τους θερινούς μήνες. Συνεπώς, η εμφάνιση αστικής οδικής χαράδρας, εφόσον πραγματοποιείται, αναμένεται μικρής έκτασης και χρονικής διάρκειας, χωρίς μόνιμη επιβάρυνση στο μικροκλίμα.

Ιδιαίτερης σημασίας κατά την ανάλυση της αστικής μορφολογίας είναι η ηλιοφάνεια στην περιοχή μελέτης. Στον ακόλουθο χάρτη αποτυπώνονται δεδομένα σχετικά με τις ώρες ηλιοφάνειας στον ελλαδικό χώρο (απόσπασμα στην Πελοπόννησο), σύμφωνα με τον Κλιματικό Άτλαντα της Ελλάδας της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας.

Η θέση του Δήμου Καλαμάτας είναι τέτοια ώστε δέχεται αυξημένη ηλιοφάνεια ενώ παρατηρείται ότι οι τιμές της είναι πιο αυξημένες προς τα πεδινά και παράλια τμήματα και μειώνονται προς τις ημιορεινές και ορεινές περιοχές του Δήμου.

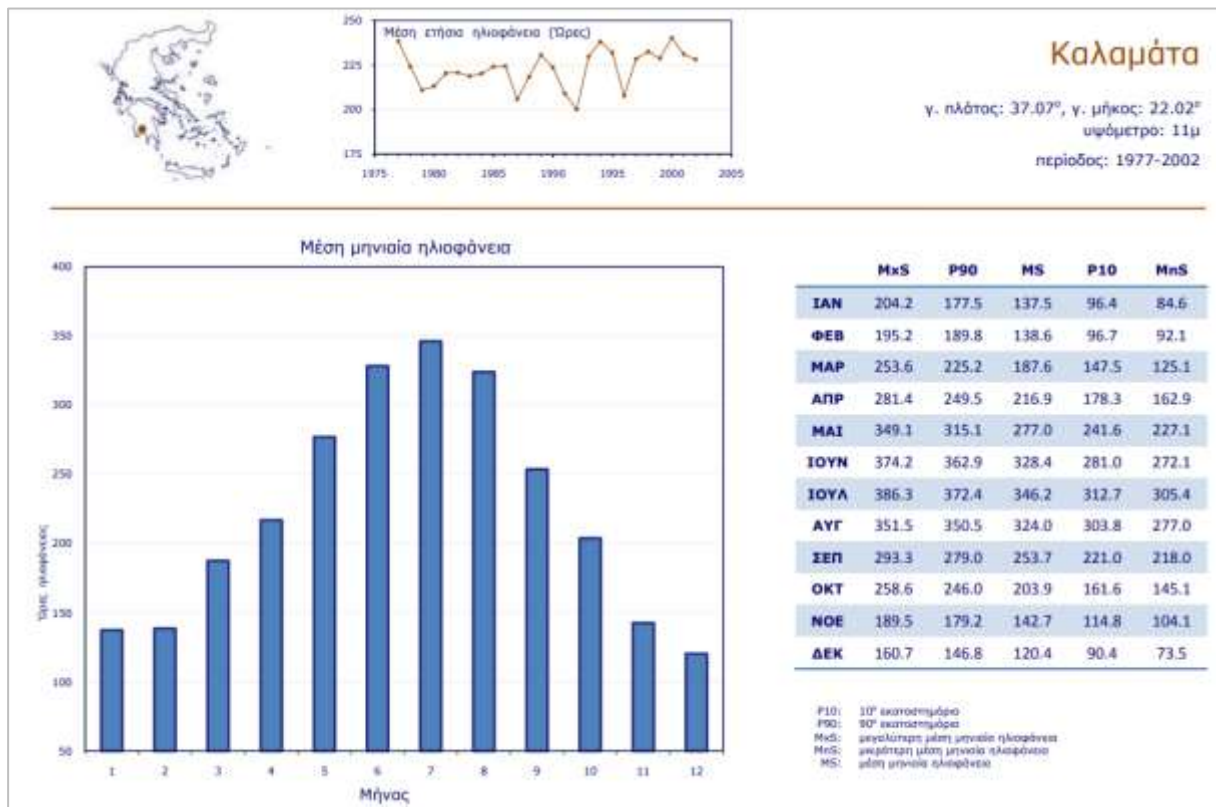

Χάρτης Α7.1: Ώρες ηλιοφάνειας στην Πελοπόννησο

Πηγή: Κλιματικός Άτλαντας της Ελλάδας, ΕΜΥ

Ακολούθως παρουσιάζονται δεδομένα σχετικά με τις ώρες ηλιοφάνειας στην περιοχή της Καλαμάτας (σταθμός Καλαμάτα της ΕΜΥ), για τη χρονική περίοδο 1977 – 2022, τα οποία μπορεί να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζουν και τη μέση κατάσταση στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.

Διαπιστώνεται ότι η περιοχή δέχεται τη μέγιστη ηλιοφάνεια κατά τους θερινούς μήνες, με τις περισσότερες ώρες ηλιοφάνειας κατά τον Ιούλιο και τις λιγότερες τον Δεκέμβριο.

Διάγραμμα Α7.1: Στοιχεία ηλιοφάνειας Μ.Σ. Καλαμάτας

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ)

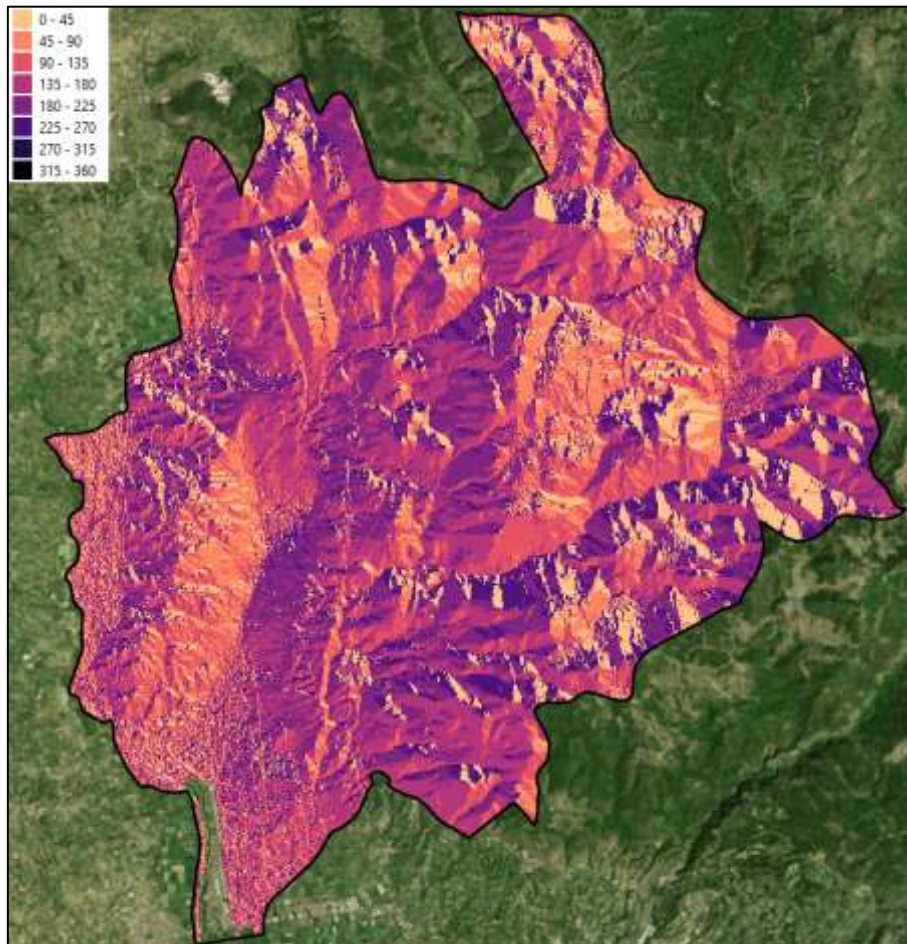
Γεωμετρικά χαρακτηριστικά & Προσανατολισμός

Τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά ενός αστικού κέντρου αφορούν στα χαρακτηριστικά εκείνα που συνθέτουν την αστική μορφή, μεταξύ των οποίων είναι το ύψος των κτιρίων, η πυκνότητά τους και το πλάτος των οδών. Τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά μπορούν να επηρεάσουν βιοκλιματικές παραμέτρους όπως είναι ο αερισμός και ο ηλιασμός του αστικού ιστού, συνεπώς επιδρούν καθοριστικά στη διαμόρφωση των μικροκλιματικών συνθηκών. Οι αστικές δομές ανάλογα με τον

τρόπο με τον οποίο έχουν αναπτυχθεί (συμπαγείς/χαλαρές) και τη διαφορετική εποχή μπορούν να επηρεάσουν με διαφορετικό τρόπο τα βιοκλιματικά χαρακτηριστικά.

Επιπρόσθετα, βασικός παράγοντας για τον ηλιασμό (επιλεκτική έκθεση χώρων στην ηλιακή ακτινοβολία) ή τη σκίαση ενός αστικού χώρου και κατ' επέκταση τη διαμόρφωση του μικροκλίματός του αποτελεί το γεωγραφικό μήκος και πλάτος του καθώς επίσης ο προσανατολισμός του.

Ενδιαφέρον έχει η απεικόνιση του προσανατολισμού εδάφους (aspect) της περιοχής μελέτης, η οποία πραγματοποιείται σε περιβάλλον Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS). Συγκεκριμένα, αποτυπώνεται η διεύθυνση της πυξίδας (αζιμούθιο) σε μία εδαφική επιφάνεια, μετρούμενη σε μοίρες από τον Βορρά. Στον χάρτη που ακολουθεί φαίνεται ο προσανατολισμός που έχουν τα στοιχεία της περιοχής σύμφωνα με τα προαναφερθέντα.

Χάρτης Α7.2: Προσανατολισμός (aspect) στην περιοχή μελέτης

Με την απεικόνιση αυτή φαίνεται ο τρόπος που αναπτύσσεται το ανάγλυφο της περιοχής. Διακρίνεται ο προσανατολισμός των κλιτύων και διαπιστώνεται η κατεύθυνση απορροής των επιφανειακών υδάτων.

Ιδιαίτερη αξία έχει επίσης η απεικόνιση της σκίασης αναγλύφου (hillshade) της περιοχής μελέτης, η οποία δίνει μία άποψη σχετικά με τον τρόπο που η ηλιακή ακτινοβολία και το φως κατανέμεται στην περιοχή μελέτης παρουσία των διαφόρων χαρακτηριστικών του αναγλύφου (λόφοι, ρέματα, πεδινές εκτάσεις). Αυτό επιτυγχάνεται σε περιβάλλον Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (GIS) όπου καθορίζεται η θέση μιας υποθετικής πηγής φωτισμού και υπολογίζονται οι τιμές φωτισμού σε επίπεδο κελιού raster. Στον επόμενο χάρτη φαίνεται το συνθετικό αποτέλεσμα υπολογισμού της σκίασης αναγλύφου για φωτισμό διαφορετικών διευθύνσεων (αζιμούθιο 0, 45, 90, 135, 180, 225, 270 και 315 μοιρών).

Χάρτης Α7.3: Σκίαση αναγλύφου (hillshade) στην περιοχή μελέτης

Με τη μέθοδο της σκίασης αναγλύφου διακρίνονται οι όγκοι (βουνοκορυφές), οι χαράδρες, τα υδατορέματα και οι κοιλάδες στην περιοχή μελέτης. Είναι προφανές ότι στο δυτικό τμήμα της περιοχής μελέτης που περιλαμβάνει και τις πιο πεδινές εκτάσεις της περιοχής (επί της ΔΕ Άριος) το ανάγλυφο είναι ομαλό και δεν εντοπίζονται σημαντικές σκιάσεις. Συνεπώς, αναμένονται βιοκλιματικές συνθήκες πιο ήπιες (μικρότερες διακυμάνσεις μεταξύ χειμώνα – θέρους) σε αυτήν την περιοχή. Στο κεντρικό τμήμα της περιοχής μελέτης και προς τα ανατολικά το ανάγλυφο γίνεται πιο τραχύ λόγω της παρουσίας λόφων και βουνοκορυφών. Οι βιοκλιματικές συνθήκες είναι πιο δυσμενείς με πιο υγρούς χειμώνες και εντονότερη διαφοροποίηση μεταξύ των συνθηκών κατά τους χειμερινούς και τους καλοκαιρινούς μήνες.

A7.1.2 Στοιχεία Κλίματος ή/και Μικροκλίματος

Κλίμα

Κλιματικά δεδομένα

Η γνώση των κλιματικών στοιχείων, οι επιδράσεις και οι αλληλεπιδράσεις τους είναι απαραίτητα στην έρευνα των συνθηκών μιας περιοχής, ενώ η διερεύνησή τους οδηγεί στην ορθολογικότερη διαχείριση του περιβάλλοντος.

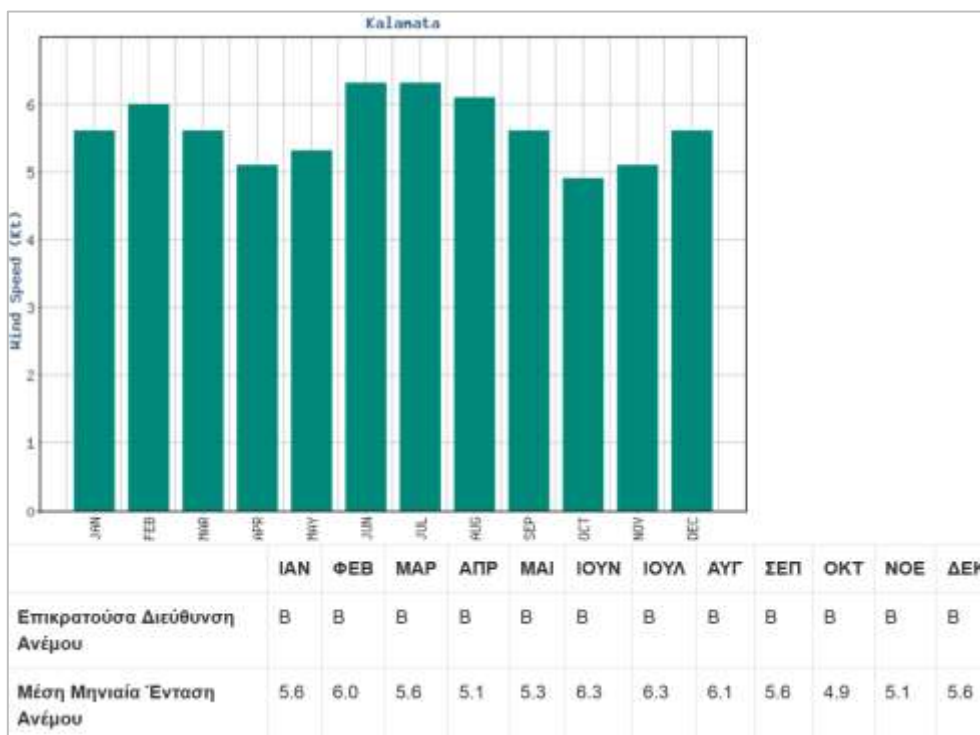
Το κλίμα που επικρατεί στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Καλαμάτας καθορίζεται τόσο από τον Μεσσηνιακό Κόλπο και την επίδραση της θάλασσας, όσο και από τον Ταΰγετο, που ρυθμίζουν τα επίπεδα υγρασίας στην περιοχή. Είναι γενικά ήπιο και εύκρατο με ετήσιο θερμοκρασιακό εύρος που κυμαίνεται μεταξύ 13 °C και 19 °C, με εξαίρεση τις ορεινές περιοχές όπου οι συνθήκες είναι πιο δυσμενείς, ειδικά κατά τους χειμερινούς μήνες.

Η περιοχή του Δήμου χαρακτηρίζεται από τυπικό μεσογειακό κλίμα, με θερμά και ξηρά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες με βροχοπτώσεις, οι οποίες είναι αρκετές, κυρίως κατά τους χειμερινούς μήνες. Κυριαρχεί λανθασμένη άποψη ότι η Καλαμάτα έχει πολλή υγρασία. Έχει υγρασία μεν, αλλά τις κρίσιμες βραδινές ώρες, κυριαρχεί η απόγειος αύρα, αέρας Βορειοανατολικής συνιστώσας που κατέρχεται μέσω της κοιλάδας του ποταμού Νέδοντα που πηγάζει από τον Ταΰγετο, γεγονός που μετριάξει την υγρασία και καθιστά πιο υγιεινό το κλίμα. Η ψυχρή περίοδος διαρκεί από το Νοέμβριο έως τον Απρίλιο και η θερμή από το Μάιο έως τον Οκτώβριο.

Τα μετεωρολογικά στοιχεία που αφορούν στην περιοχή μελέτης καθώς και στην ευρύτερη περιοχή, προέρχονται από τον πλησιέστερο μετεωρολογικό σταθμό της ΕΜΥ. Είναι ο σταθμός που λειτουργεί στην Καλαμάτα, με γεωγραφικό μήκος 22.023 και γεωγραφικό πλάτος 37.069, σε υψόμετρο 6 m από την επιφάνεια της θάλασσας, για περίοδο κλιματικών δεδομένων 1971-2010.

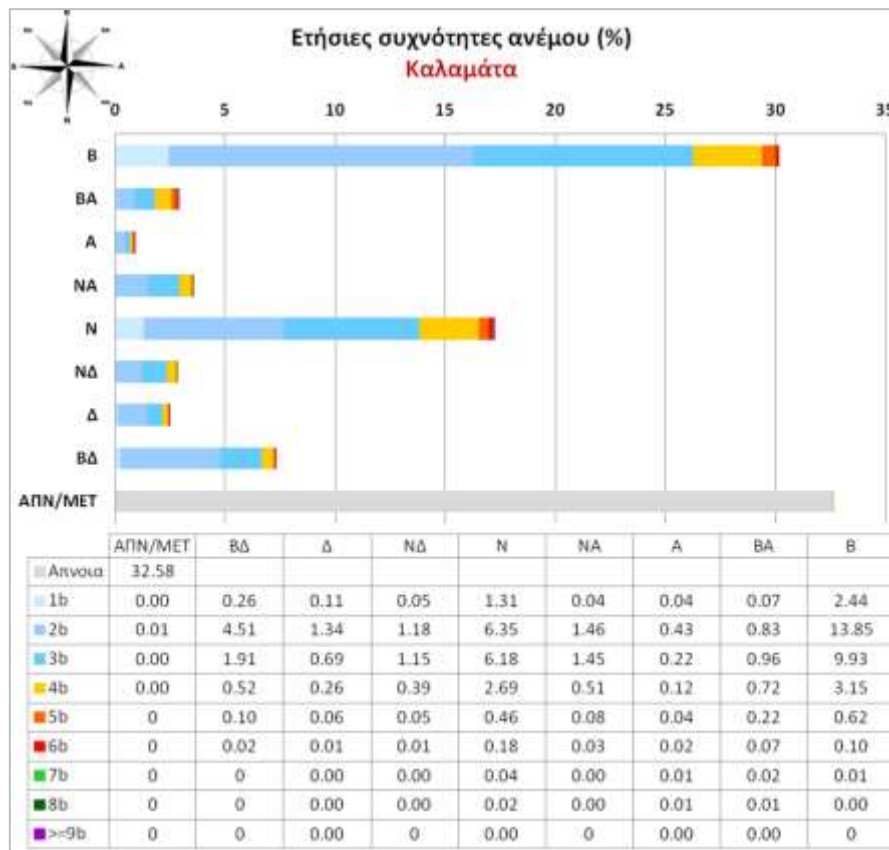
Ανεμολογικά στοιχεία

Στην περιοχή πνέουν ισχυροί άνεμοι καθ' όλη τη διάρκεια του έτους με ένταση άνω των 4.7 μποφόρ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΜΥ για το Μ.Σ. Καλαμάτας, οι επικρατέστεροι άνεμοι στην περιοχή είναι οι βόρειοι. Οι άνεμοι πνέουν συχνότερα με μέση ταχύτητα 5.6 μποφόρ. Τα ανεμολογικά στοιχεία από τον Σταθμό Καλαμάτας παρουσιάζονται στο παρακάτω Διάγραμμα.

Διάγραμμα Α7.2: Ανεμολογικά στοιχεία Μ.Σ. Καλαμάτας

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ)

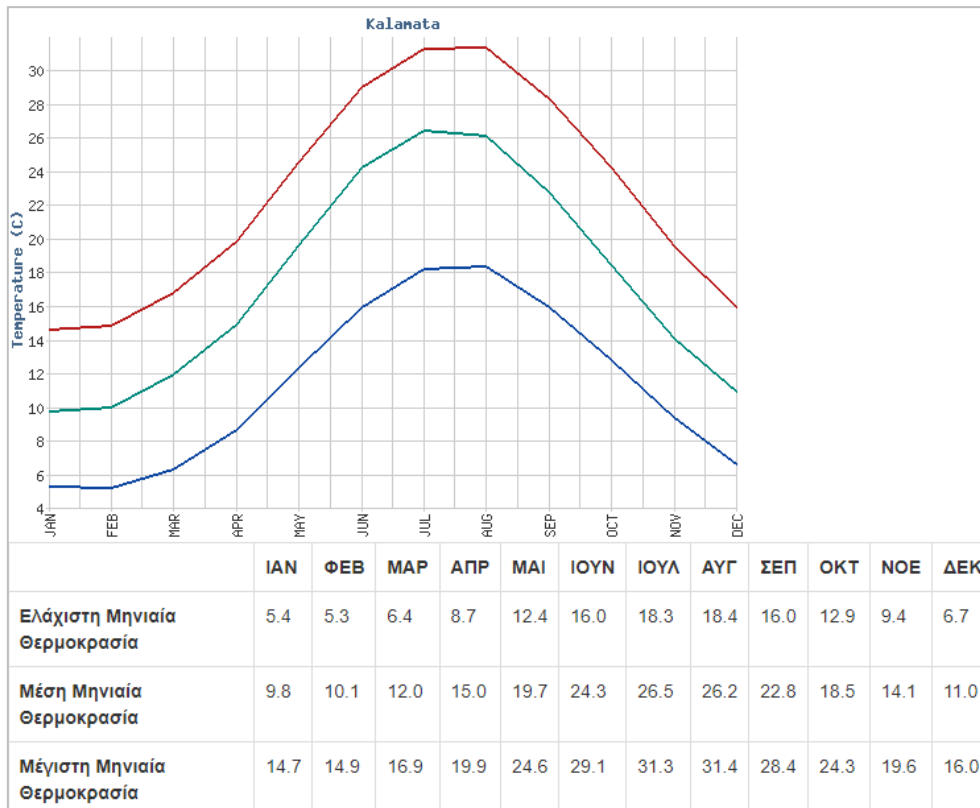
Διάγραμμα Α7.3: Ετήσιες συχνότητες ανέμου Μ.Σ. Καλαμάτας

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ)

Θερμοκρασία αέρος

Η μέση ετήσια θερμοκρασία είναι περίπου 18 °C με ψυχρότερο μήνα τον Ιανουάριο με μέση θερμοκρασία 9.8 °C και θερμότερο τον Ιούλιο με μέση θερμοκρασία 26.5 °C. Η ελάχιστη μηνιαία θερμοκρασία κυμαίνεται από 5.3 °C τον Φεβρουάριο σε 18.4 °C τον Αύγουστο, ενώ η μέγιστη μηνιαία κυμαίνεται μεταξύ 14.7 °C τον Ιανουάριο σε 31.4 °C τον Αύγουστο.

Στο ακόλουθο Διάγραμμα δίνονται οι μέσες μηνιαίες, ελάχιστες και μέγιστες θερμοκρασίες αέρος για το προαναφερθέν χρονικό διάστημα στον Μ.Σ. Καλαμάτας.

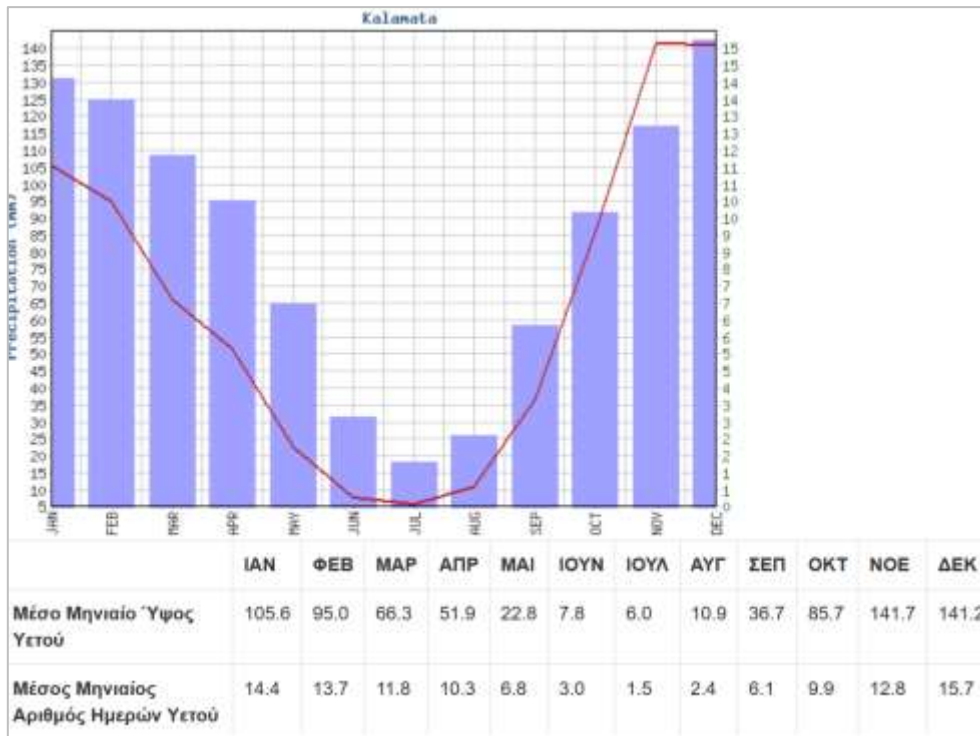

Διάγραμμα Α7.4: Θερμοκρασιακά στοιχεία Μ.Σ. Καλαμάτας

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ)

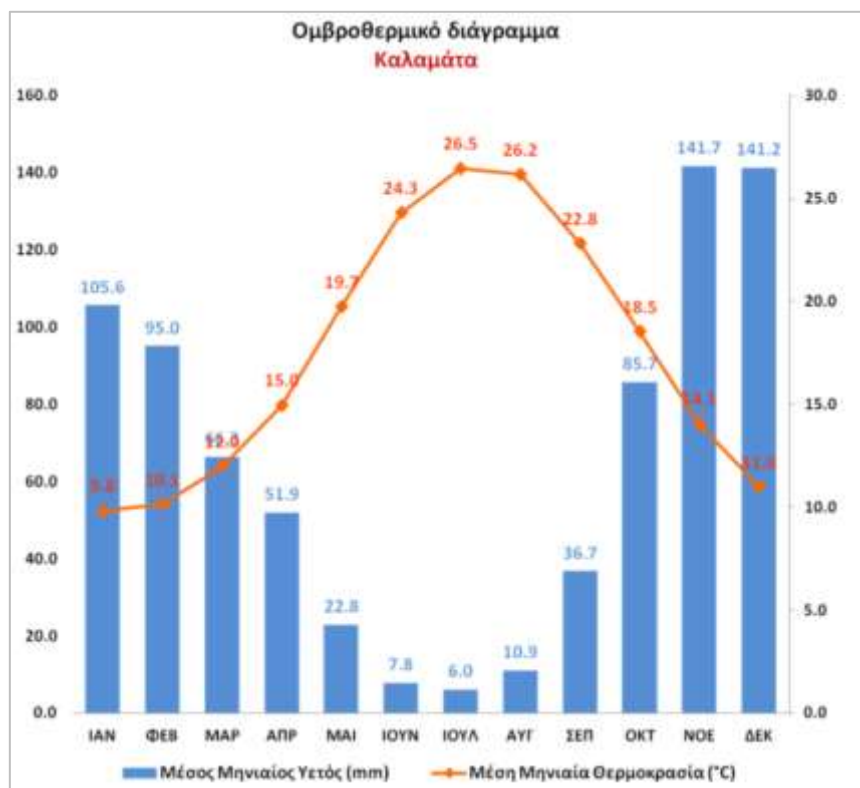
Υετός

Σύμφωνα με τα δεδομένα του Μ.Σ. Καλαμάτας, ο πλέον βροχερός μήνας είναι ο Δεκέμβριος με 141.20 mm βροχόπτωσης και ξηρότερος ο μήνας Ιούλιος με 6.00 mm βροχόπτωσης. Στο ακόλουθο Διάγραμμα φαίνεται το μηνιαίο ύψος κατακρημνισμάτων στον Μ.Σ. Καλαμάτας.

Διάγραμμα Α7.5: Βροχομετρικά στοιχεία Μ.Σ. Καλαμάτας

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ)

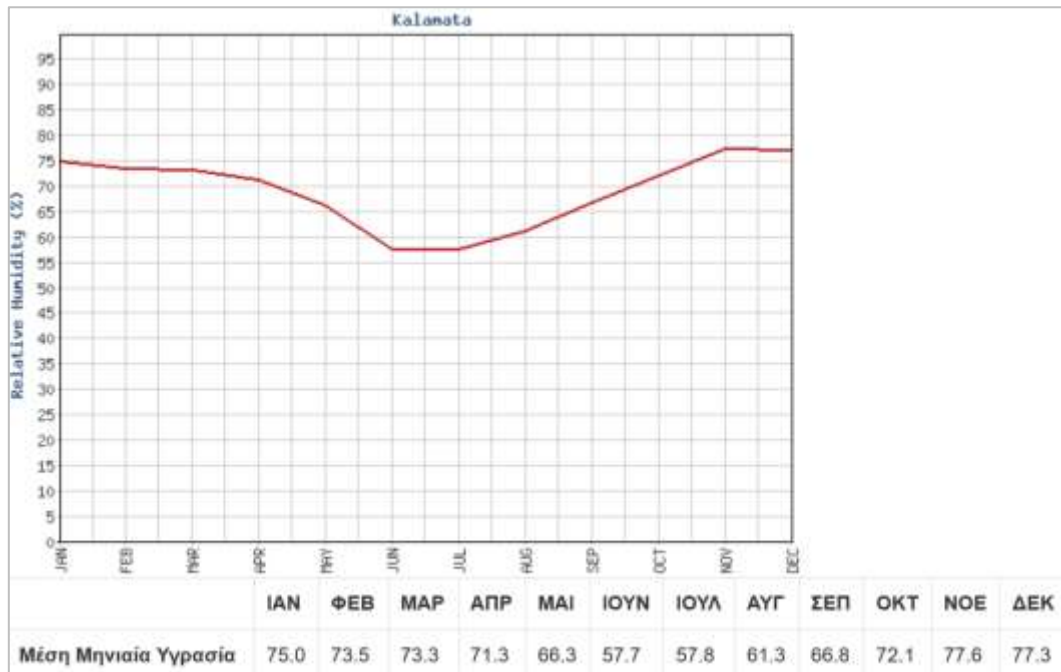
Διάγραμμα Α7.6: Ομβροθερμικά στοιχεία Μ.Σ. Καλαμάτας

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ)

Υγρασία

Σύμφωνα με τα δεδομένα από τον Μ.Σ. Καλαμάτας, η μέση υγρασία είναι πάνω από 57.7% καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Ο μήνας με το μεγαλύτερο ποσοστό υγρασίας είναι ο Δεκέμβριος με 77.30% ενώ κατά τον Ιούνιο παρατηρήθηκε το μικρότερο ποσοστό υγρασίας 57.70%.

Στο ακόλουθο Διάγραμμα φαίνεται η μέση μηνιαία υγρασία στον Μ.Σ. Καλαμάτας.

Διάγραμμα Α7.7: Μέση μηνιαία υγρασία Μ.Σ. Καλαμάτας

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ)

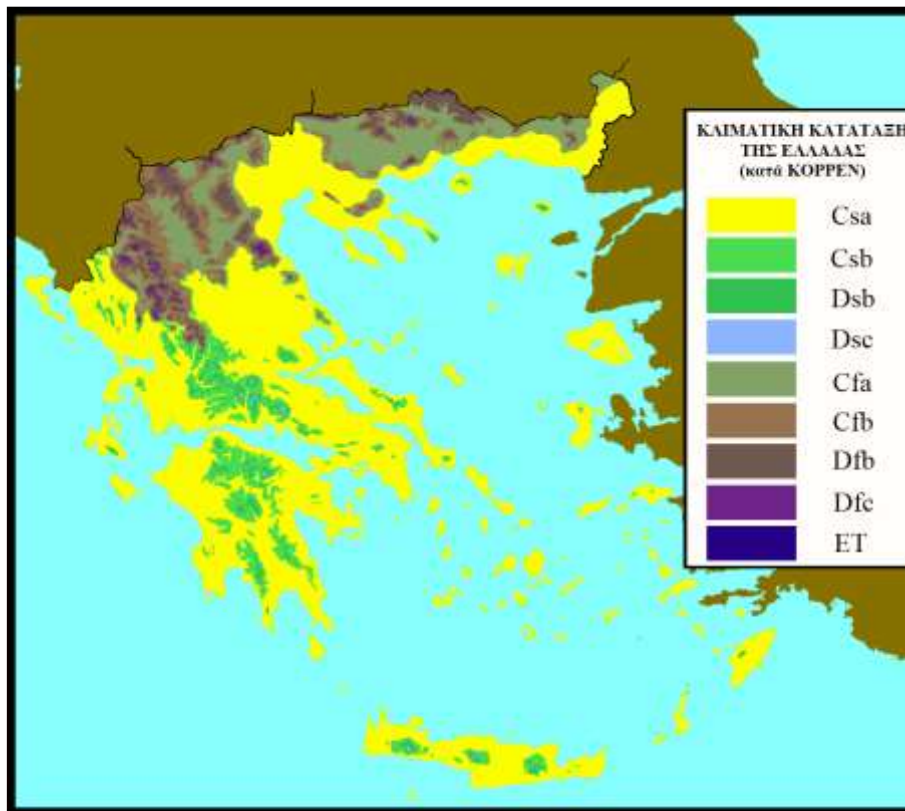
Κλιματικά χαρακτηριστικά

Οι βασικότεροι παράγοντες που συντελούν στη διαμόρφωση του κλίματος της περιοχής είναι: το ανάγλυφο, η απόσταση από τη θάλασσα, το υψόμετρο, τα ατμοσφαιρικά συστήματα και οι ιδιαίτερες τοπικές συνθήκες.

Η σύνθεση των κλιματικών παραγόντων που έχουν πρωταρχική σημασία για τα έμβια όντα (ιδιαίτερα για τη φυσική βλάστηση) και η συσχέτισή τους με αυτά, αποτελεί τη διερεύνηση του βιοκλίματος. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συσχέτιση των κλιματικών παραγόντων με τα φυτά και τη φυσική βλάστηση, καθώς τα φυτά είναι οι μόνοι ζωντανοί οργανισμοί που είναι αυτότροφοι και επομένως έρχονται σε άμεση επαφή με τους παράγοντες του περιβάλλοντος, τους οποίους και

αντικατοπτρίζουν. Η φυσική βλάστηση αποτελεί τη φυσική έκφραση του περιβάλλοντος και κατά πρώτο λόγο του κλίματος.

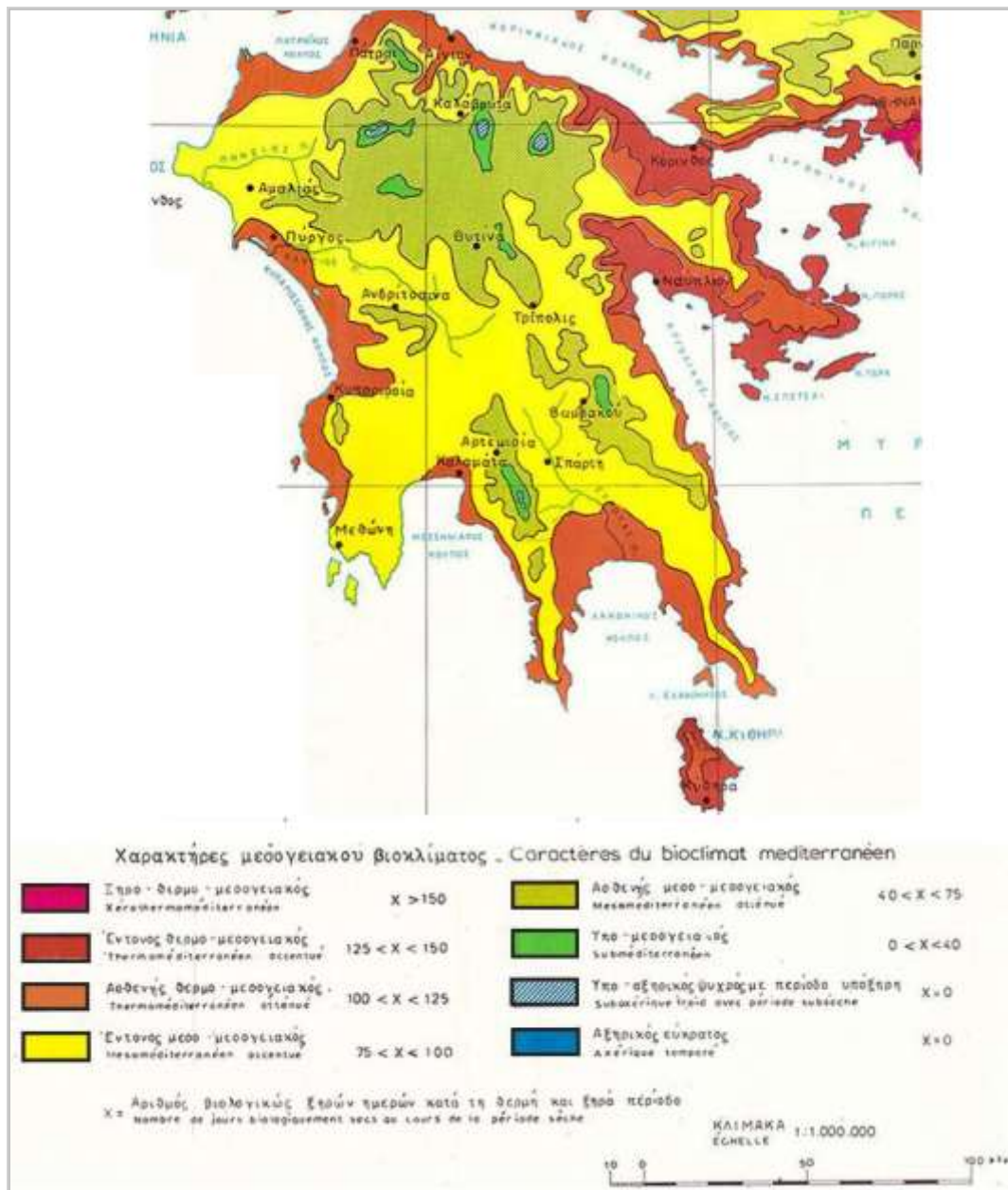
Σύμφωνα με το σύστημα ταξινόμησης κατά Koppen, η ευρύτερη περιοχή μελέτης μπορεί να καταταχθεί στον κλιματικό τύπο Csa που υποδηλώνει: Μεσογειακό με ξηρό θέρος και μέση θερμοκρασία του θερμότερου μήνα του έτους μεγαλύτερη από 22 °C. Υπάρχει μια ξηρή περίοδος, μετά το θερινό ηλιοστάσιο, κατά την οποία ο ξηρότερος μήνας δέχεται λιγότερο από 40 mm βροχοπτώσεις.

Χάρτης Α7.4: Κλιματική Κατάταξη κατά Koppen

Σύμφωνα με τον Χάρτη Βιοκλιματικών Συνθηκών (με βάση τον Ξηρογραφικό Δείκτη του Gaussen, Υπουργείο Γεωργίας, 1978), ο χαρακτήρας του μεσογειακού κλίματος στον Δήμο Καλαμάτας είναι κυρίως έντονος μεσο-μεσογειακός στο βόρειο, βορειοδυτικό και κεντρικό τμήμα ενώ στο ανατολικό τμήμα, στην περιοχή του Δυτικού Ταΰγετου γίνεται ασθενής μεσο-μεσογειακός και προς την παραθαλάσσια περιοχή έντονος θερμομεσογειακός.

Η περιοχή μελέτης στο πλαίσιο της παρούσας χαρακτηρίζεται από έντονο μεσο-μεσογειακό κλίμα, με ξηροθερμικό δείκτη $75 < x < 100$ που μεταφράζεται πρακτικά στο ότι οι βιολογικά ξηρές ημέρες κατά την ξηροθερμική περίοδο κυμαίνονται μεταξύ 75 και 100.

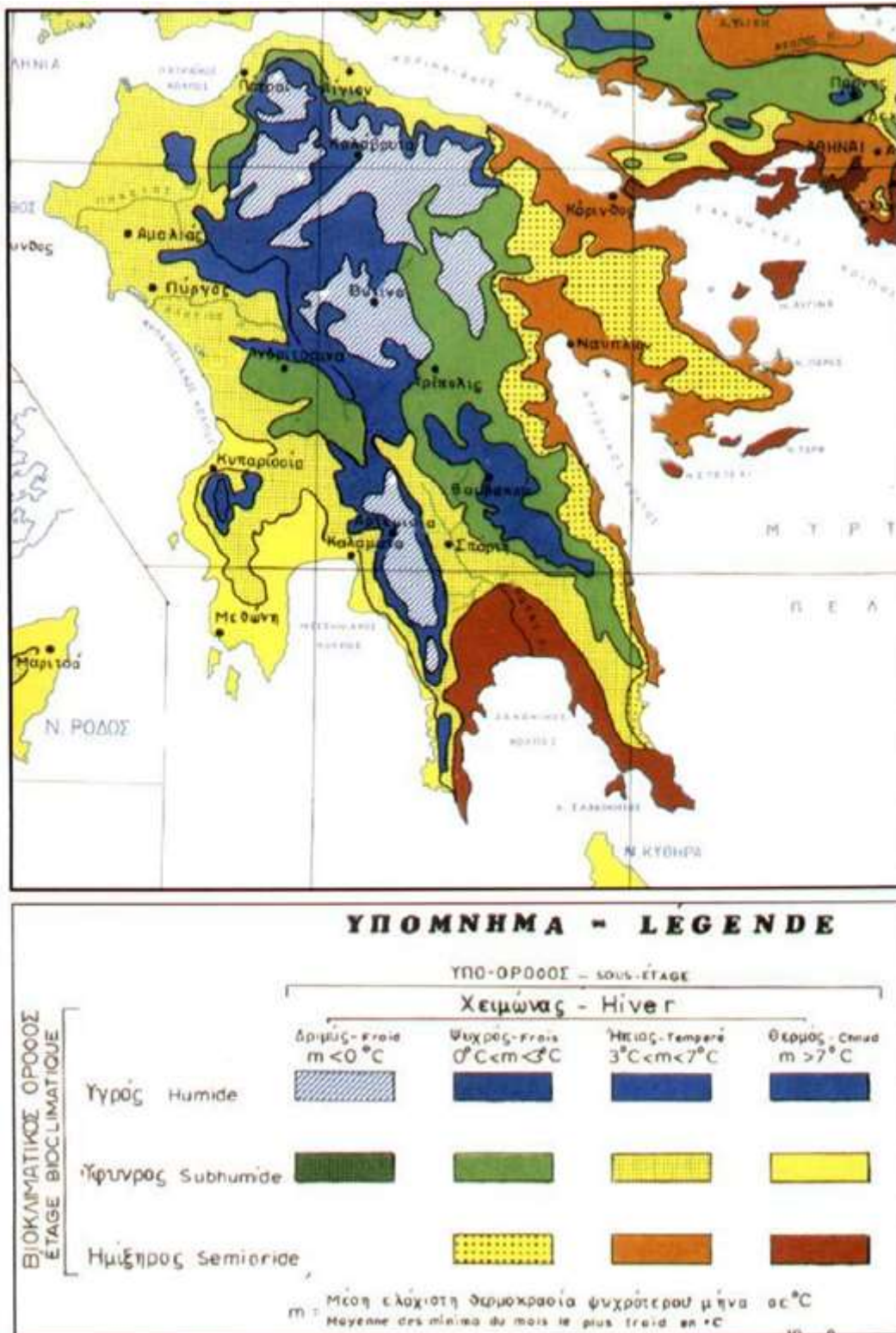
Χάρτης Α7.5: Χαρακτήρας μεσογειακού βιοκλίματος Πελοποννήσου

Πηγή: Χάρτης Υπουργείου Γεωργίας, 1978

Οι βιοκλιματικοί όροφλοι έχουν καθοριστεί από τον Emberger στον χώρο του μεσογειακού κλίματος και ισχύουν μόνο για αυτό το κλίμα. Για τον χαρακτηρισμό του κλίματος χρησιμοποιούνται συνήθως

οι παράγοντες θερμοκρασία και υδατικές συνθήκες είτε για τον υπολογισμό αριθμοδεικτών (κλιματικοί ή βιοκλιματικοί δείκτες), είτε για την απεικόνιση σχετικών κλιματικών διαγραμμάτων.

Σύμφωνα με τον Χάρτη Βιοκλιματικών Ορόφων της Ελλάδας (Μαυρομμάτης Γ., 1978), οι εκτάσεις του Δήμου Καλαμάτας περιλαμβάνονται στον ύφυγρο ήπιο και θερμό βιοκλιματικό όροφο (βορειοανατολικό, κεντρικό και νότιο τμήμα) αλλά και στον ψυχρό και δριμύ υγρό βιοκλιματικό όροφο (δυτικό τμήμα).

Χάρτης Α7.6: Βιοκλιματικοί όροφοι Πελοποννήσου

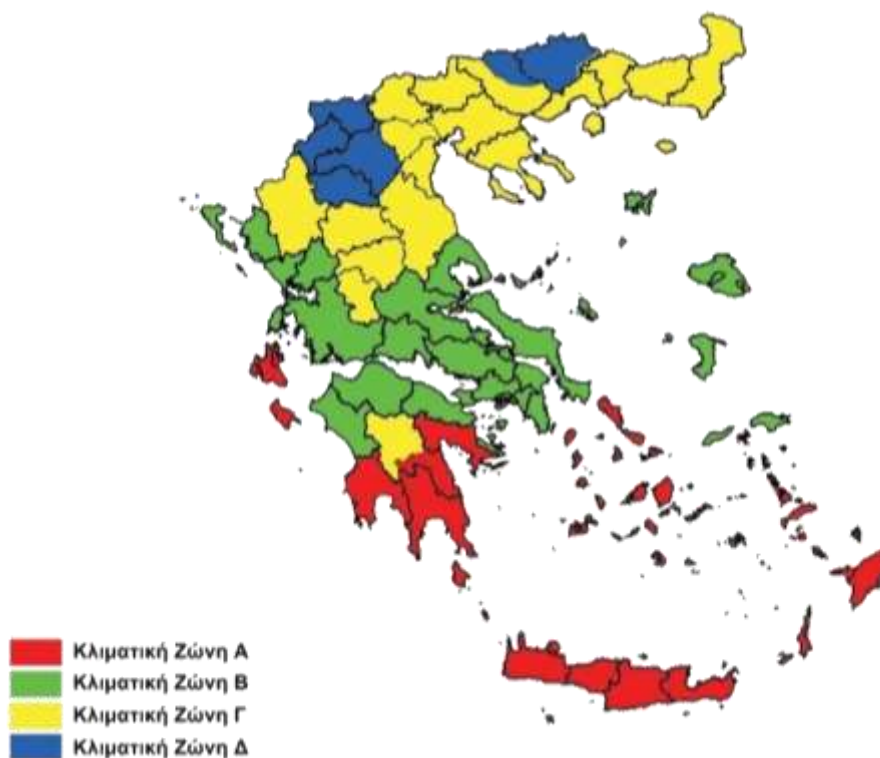
Πηγή: Μαυρομάτης Γ., 1978

Αναφορικά με την περιοχή μελέτης, το δυτικό τμήμα της ΔΕ Αρφαρών, ολόκληρη η ΔΕ Άριος και το νοτιοανατολικό τμήμα της ΔΕ Θουρίας υπάγονται στον ύψυχρο βιοκλιματικό όροφο με θερμό

χειμώνα, όπου $m > 7\text{ }^{\circ}\text{C}$ (όπου m = η μέση ελάχιστη θερμοκρασία του ψυχρότερου μήνα), γεγονός αναμενόμενο, λόγω του πεδινού χαρακτήρα της περιοχής. Το κεντρικό τμήμα των ΔΕ Αρφαρών και Θουρίας ανήκει στον ύφυγρο βιοκλιματικό όροφο με ήπιο χειμώνα, όπου είναι $3\text{ }^{\circ}\text{C} < m < 7\text{ }^{\circ}\text{C}$. Στο ανατολικό τμήμα των ΔΕ Αρφαρών και Θουρίας, προς τις ορεινότερες δηλαδή περιοχές, ο βιοκλιματικός όροφος είναι υγρός με ψυχρό χειμώνα και $0\text{ }^{\circ}\text{C} < m < 3\text{ }^{\circ}\text{C}$. Τέλος, το βορειοανατολικό τμήμα της ΔΕ Θουρίας, όπου εντοπίζονται τα μεγαλύτερα υψόμετρα, ο βιοκλιματικός όροφος χαρακτηρίζεται υγρός με δριμύ χειμώνα και $m < 0\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Στοιχεία Βιοκλιματικού Σχεδιασμού

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (Κ.Εν.Α.Κ) (απόφαση υπ' αρ. ΔΕΠΕΑ/οικ.178581/30-06-2017, ΦΕΚ 2367/Β/2017), η Ελλάδα διαχωρίζεται σε τέσσερις κλιματικές ζώνες ανάλογα με το κλίμα τους, με κριτήριο τις βαθμοημέρες θέρμανσης. Ο Δήμος Καλαμάτας, ανήκει στην πρώτη πιο θερμή ζώνη (Ζώνη Α).

Χάρτης Α7.7: Κλιματικές Ζώνες Ελλάδας

Πηγή: ΚΕΝΑΚ, 2017

Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας έχει εκδώσει τη νέα Τεχνική Οδηγία Τ.Ο.Τ.Ε.Ε. 20701-6/2022 «Βιοκλιματικός Σχεδιασμός στον Ελλαδικό Χώρο», (Φεβρουάριος, 2022, εν αναμονή κύρωσης).

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τους δείκτες κλιματικών συνθηκών $\Sigma\Delta T_h$, $\Sigma\Delta T_c$, I_h , και I_c στην Καλαμάτα, για διάφορους προσανατολισμούς, όπου:

- $\Sigma\Delta T_h$ το σύνολο βαθμοωρών θέρμανσης,
- $\Sigma\Delta T_c$ το σύνολο βαθμοωρών ψύξης,
- I_h , I_c η διαθέσιμη ηλιακή ακτινοβολία την περίοδο θέρμανσης και την περίοδο ψύξης αντίστοιχα σε επιφάνειες διαφορετικού προσανατολισμού

Πίνακας Α7.1: Δείκτες κλιματικών συνθηκών βαθμοωρών θέρμανσης και ψύξης για διάφορους προσανατολισμούς επιφανειών (Καλαμάτα)

ΣΔΤ (κΚh)		ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ											
		ΟΡΙΖΟΝΤΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		N		NA/BA		A/Δ		BA/ΒΔ		B	
$\Sigma\Delta T_h$	$\Sigma\Delta T_c$	I_h	I_c	I_h	I_c	I_h	I_c	I_h	I_c	I_h	I_c	I_h	I_c
54.4	-1.9	488	816	609	372	428	390	279	408	206	330	168	243

Πηγή: Τεχνική Οδηγία Τ.Ο.Τ.Ε.Ε. 20701-6/2022

Επίσης, παρουσιάζονται δείκτες κλιματικών συνθηκών στην Καλαμάτα, για διάφορους προσανατολισμούς επιφανειών, όπου:

- $A = I_h / \Sigma\Delta T_h$, η αναλογία της διαθέσιμης ηλιακής ακτινοβολίας κατά την περίοδο θέρμανσης προς το σύνολο βαθμοωρών θέρμανσης,
- $B = (\Sigma\Delta T_h - \Sigma\Delta T_c) / I_c$, ο λόγος της διαφοράς του συνόλου βαθμοωρών θέρμανσης και βαθμοωρών ψύξης προς τη διαθέσιμη ηλιακή ακτινοβολία κατά την περίοδο ψύξης και
- $R = I_h / I_c$, η αναλογία της διαθέσιμης ηλιακής ακτινοβολίας της περιόδου θέρμανσης προς τη διαθέσιμη ηλιακή ακτινοβολία της περιόδου ψύξης.

Πίνακας Α7.2: Δείκτες κλιματικών συνθηκών για διάφορους προσανατολισμούς επιφανειών (Καλαμάτα)

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ	A	R	B
N	17	1.45	0.07
NA	17	1.42	0.07
A/Δ	12	0.94	0.07
BA	6	0.48	0.07
B	5	0.52	0.10

Πηγή: Τεχνική Οδηγία Τ.Ο.Τ.Ε.Ε. 20701-6/2022

Μικροκλίμα

Το μικροκλίμα αποτελεί ένα τοπικό σύνολο ατμοσφαιρικών συνθηκών που διαφέρουν από εκείνες των γύρω περιοχών, συχνά ελάχιστα αλλά ορισμένες φορές σε μεγάλο βαθμό. Ο όρος μπορεί να αναφέρεται σε περιοχές πολύ μικρές (π.χ. το επίπεδο ενός κήπου) ή μεγάλες όσο αρκετά τετραγωνικά χιλιόμετρα. Επειδή το κλίμα είναι στατιστικό, πράγμα που συνεπάγεται χωρική και χρονική διακύμανση των μέσων τιμών των παραμέτρων που το περιγράφουν, μέσα σε μια περιοχή μπορεί να υπάρχουν και να διατηρούνται με την πάροδο του χρόνου αρκετά μικροκλίματα. Τα μικροκλίματα μπορούν να βρεθούν στα περισσότερα μέρη, αλλά είναι πιο έντονα σε τοπογραφικά δυναμικές ζώνες, όπως οι ορεινές περιοχές, τα νησιά και οι παράκτιες περιοχές.

Τα μικροκλίματα δημιουργούνται από την αλληλεπίδραση της επικρατούσας θερμοκρασίας, της βροχόπτωσης, του ηλιακού φωτός και του τύπου του εδάφους σε σχέση με τα κτίρια, τους φράχτες, τους όγκους του αναγλύφου και την κατεύθυνση της κλίσης.

Παραδείγματα μικροκλιμάτων που μπορούν να δημιουργηθούν σχετίζονται με:

- Την τοπογραφία. Οι πλαγιές και οι λόφοι μπορεί να έχουν διαφορετικά μικροκλίματα ανάλογα με τον προσανατολισμό τους. Για παράδειγμα, οι πλαγιές που βλέπουν στον βορρά αργούν να θερμανθούν κατά την άνοιξη λόγω της μειωμένης άμεσης ηλιακής ακτινοβολίας που δέχονται, συγκριτικά με πλαγιές με νότιο προσανατολισμό. Επιπλέον, ανάλογα με το αν μια πλαγιά είναι εκτεθειμένη ή μη στον άνεμο μπορεί αυτό να επηρεάσει τον παγετό που αναπτύσσεται σε αυτή, την υγρασία του εδάφους και την θερμοκρασία κατά τις βραδινές ώρες, επιδρώντας παράλληλα στην ανάπτυξη της επιτόπιας βλάστησης.
- Μεγάλης έκτασης υδάτινα σώματα (ποταμοί, λίμνες, θάλασσα). Στις περιοχές αυτές η θερμοκρασία του αέρα σε σχέση με τις παρακείμενες εσωτερικές περιοχές μπορεί να είναι σημαντικά διαφορετική. Ειδικότερα, τα υδάτινα σώματα είναι λιγότερο επιρρεπή στους παγετούς κατά τη διάρκεια της άνοιξης και του φθινοπώρου καθώς επίσης οι χαμηλές θερμοκρασίες που επικρατούν κατά τη διάρκεια του χειμώνα δεν είναι ακραίες.
- Τοίχους και περιφράξεις που δημιουργούν έναν προστατευτικό φραγμό από τον άνεμο ενώ εμποδίζουν τη διαφυγή ψυχρού αέρα.
- Τον τύπο εδάφους, ο οποίος επηρεάζει την ανάπτυξη παγετού, την παραμένουσα υγρασία αλλά και την παγίδευση θερμότητας.
- Τα φυτά (βλάστηση) και τα δασικά οικοσυστήματα. Η ύπαρξη αναπτυγμένης βλάστησης και

ριζικού συστήματος επηρεάζει τον κύκλο των υδάτων αλλά και τη διαδικασία της εξατμισοδιαπνοής. Αναμένεται διαφορετικό μικροκλίμα σε μία περιοχή με αναπτυγμένη βλάστηση έναντι μίας ξηρής, άγονης περιοχής.

- Τα κτίρια και το ύψος τους, οι δρόμοι, το αστικό πράσινο που επιδρούν στην ηλιοφάνεια και στον άνεμο που δέχεται μια περιοχή.

Η Ελλάδα γενικά αποτελεί μία χώρα όπου αναπτύσσονται πολλά και διαφορετικά μικροκλίματα, συνέπεια της γεωγραφικής της θέσης, της ορειογραφικής της διαμόρφωσης και της τοπογραφικής ετερογένειας. Στον Δήμο Καλαμάτας και στην περιοχή μελέτης παρουσιάζονται επίσης ποικίλα μικροκλίματα, όπως περιγράφεται στη συνέχεια.

Η περιοχή μελέτης εμφανίζει ποικιλομορφία στην τοπογραφία της. Στις ανατολικότερες περιοχές, εγγύς του Δυτικού Ταΰγετου, το ανάγλυφο είναι πιο τραχύ και υπάρχουν λόφοι και πλαγιές με διαφορετικό προσανατολισμό. Στο κεντρικό τμήμα το ανάγλυφο γίνεται πιο ήπιο ενώ προς τα δυτικά, προς την εύφορη πεδιάδα της Μεσσηνίας, εντοπίζονται κατά κύριο λόγο πεδινές εκτάσεις και καλλιέργειες. Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, είναι εμφανές ότι αναπτύσσονται διαφορετικά μικροκλίματα στις προαναφερθέντες περιοχές. Εξ άλλου, σε μεγαλύτερη κλίμακα, έχει ήδη αναφερθεί ότι διαφοροποιείται ακόμα και ο βιοκλιματικός όροφος (Χάρτης Α7.6).

Επιπρόσθετα, στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται μεγάλου μήκους ποτάμια υδατικά συστήματα (ρέματα Αγίου Φλώρου και Μαυροζούμενας που καταλήγουν στον ποταμό Πάμισο, ρ. Τζιρόρεμα, ποταμός Άριος). Επί των υδατικών αυτών συστημάτων αναπτύσσονται μικροκλίματα, τα οποία μπορεί να διαφέρουν τόσο σε σχέση με τις παρακείμενες περιοχές (π.χ. διαφορές σε υγρασία, θερμοκρασία, ανάπτυξη βλάστησης) όσο και κατά μήκος της ροής των υδάτων (π.χ. διαφορές ανάντη – κατόντη περιοχών λόγω διαφοροποιήσεων στις εδαφικές παραμέτρους, στην παροχή κ.ά.).

Σημαντικές διαφορές εντοπίζονται επίσης στους εδαφικούς τύπους στην έκταση της περιοχής μελέτης. Σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας για το Υδατικό Διαμέρισμα της Δυτικής Πελοποννήσου (ΕΛ01), καταγράφονται τα ακόλουθα: Η συνολική υδρολογική λεκάνη του ποταμού Άριος (στην οποία υπάγεται και το Τζιρόρεμα) περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο εδάφη μεσαίου ρυθμού διήθησης (ποσοστό άνω του 50%) ενώ ο ποταμός Πάμισος διασχίζει εδάφη με μέσο και μικρό, κατά πλειοψηφία, ρυθμό διήθησης (ποσοστό άνω του 35% και του 30% αντίστοιχα). Στην υδρολιθολογική διάρθρωση των λεκανών αυτών συμμετέχουν τόσο τα Προνεογενή πετρώματα, όσο και τα νεότερα Νεογενή και Τεταρτογενή ιζήματα. Λόγω των διαφοροποιήσεων στη σύσταση του

εδάφους και στις εδαφολογικές παραμέτρους αναπτύσσονται και διαφορετικά μικροκλίματα ανά περιοχή.

Άλλοι παράγοντες που σχετίζονται με την εμφάνιση διαφορετικών μικροκλιμάτων είναι η κάλυψη γης. Παρατηρείται ότι στις ορεινότερες περιοχές της περιοχής μελέτης εντοπίζονται δάση, σκληροφυλλική βλάστηση, θαμνώνες, και φυσικοί βοσκοτόποι. Προς το κεντρικό τμήμα ξεκινούν οι γεωργικές εκτάσεις και προς τα δυτικά υπάρχουν εκτεταμένοι ελαιώνες. Οι καλλιέργειες δημιουργούν συνήθως δικό τους μικροκλίμα επομένως αναμένονται διαφοροποιήσεις από περιοχή σε περιοχή. Ομοίως, στις εκτάσεις όπου υπάρχουν αναπτυγμένα δασικά οικοσυστήματα (ειδικά στο ΝΑ τμήμα της περιοχής μελέτης), το μικροκλίμα μπορεί να διαφέρει.

Στις περιοχές των οικισμών της περιοχής μελέτης, το μικροκλίμα επηρεάζεται από την πυκνότητα και το ύψος των κτιρίων, το πλάτος των οδών αλλά και την ύπαρξη πρασίνου. Δεν εντοπίζονται μεγάλα αστικά κέντρα στην περιοχή μελέτης ούτε ιδιαίτερα πυκνή δόμηση, επομένως υπάρχουν πιο περιορισμένες διαφοροποιήσεις στο μικροκλίμα εντός των οικισμών σε σχέση με μία μεγάλη πόλη. Διαφορές στο μικροκλίμα μπορεί να εντοπιστούν πλησίον μεγάλων οδικών αξόνων που διέρχονται εντός της περιοχής μελέτης, ήτοι ο Αυτοκινητόδρομος Καλαμάτας - Τριπόλεως, οι Εθνικές Οδοί και οι Επαρχιακές οδοί.

Συμπερασματικά, εμφανίζονται διαφορές στο μικροκλίμα της περιοχής μελέτης, οι οποίες οφείλονται σε διάφορους παράγοντες, ορισμένοι από τους οποίους έχουν υψηλή μεταβλητότητα. Λόγω της τοπογραφικής γεωγραφικής ετερογένειας, η περιοχή της Μεσσηνίας δύναται να καλύψει πολλά σενάρια στην κατεύθυνση προσαρμογής της στην κλιματική αλλαγή. Η περιοχή μελέτης εμφανίζει κατά κύριο λόγο αγροτικό χαρακτήρα, επομένως, εφόσον ληφθούν κατάλληλα μέτρα για τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών πρακτικών και την ενημέρωση και κατάρτιση των αγροτών, θεωρείται ότι θα επιτευχθεί ομαλή προσαρμογή στις μελλοντικές συνθήκες που επιφέρει η κλιματική αλλαγή.

Κλιματική αλλαγή

Στη Μεσογειακή Καλαμάτα, τα ακραία καιρικά φαινόμενα εμφανίζονται όλο και πιο συχνά και αναμφισβήτητα η κλιματική αλλαγή αποτελεί μία πραγματικότητα η οποία επηρεάζει δυσμενώς την καθημερινότητά και θα επιταχυνθεί στο μέλλον εάν δεν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα.

Ο Δήμος Καλαμάτας υλοποιεί πλήθος προγραμμάτων και δράσεων για την επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας, ενώ η πόλη της Καλαμάτας είναι μία από τις 100 πόλεις από επιλέχθηκαν από ολόκληρη την Ευρώπη και εντάχθηκαν στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα «100 κλιματικά ουδέτερες πόλεις έως το 2030».

Η άμεση περιοχή μελέτης χαρακτηρίζεται από αγροτικές περιοχές, ημιορεινούς-ορεινούς τόπους, μη πυκνοκατοικημένες και μη αστικοποιημένες περιοχές, χωρίς την ύπαρξη βιομηχανικής ζώνης. Ωστόσο, η μεταβολή των κλιματικών ατμοσφαιρικών παραμέτρων εξαρτάται από την ευρύτερη περιοχή, όπου συναντώνται βιομηχανικές και αστικοποιημένες ζώνες.

Διατάξεις για την Κλιματική Αλλαγή

Οι κυριότερες διατάξεις σχετικά με το κλίμα και την κλιματική αλλαγή που ισχύουν στην περιοχή μελέτης είναι:

- Νόμος 4936/2022 (ΦΕΚ 105/Α/2022) «Εθνικός Κλιματικός Νόμος Μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επείγουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και την προστασία του περιβάλλοντος.».
- Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), όπως κυρώθηκε με την υπ' αρ. 4/23-12-2019 απόφαση (ΦΕΚ 4893/Β/2019).
- Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ), όπως εγκρίθηκε με το άρθρο 45 του Νόμου 4414/2016 (ΦΕΚ 149/Α/2016) και ισχύει.
- Υπουργική Απόφαση 11258/2017 (ΦΕΚ 873/Β/2017) βάσει της οποίας έχει εκπονηθεί το Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) Πελοποννήσου (Αύγουστος 2020).
- Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα Δήμου Καλαμάτας (ΣΔΑΕΚ), όπως υποβλήθηκε στην τελική του έκδοση υπ' αρ. 107632/19-11-2021.
- Υποβολή πρότασης επικαιροποίησης της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) στην πρόσκληση με αριθμό πρωτ. 36419/06-02-2024 του Ε.Π. Πελοπόννησος 2021 – 2027, με τίτλο «Επικαιροποίηση Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) Δήμου Καλαμάτας», κατά την υπ' αρ. 18174/20-02-2024.

Επίδραση Κλιματικής Αλλαγής στην Περιοχή Μελέτης

Σύμφωνα με το ΠεΣΠΚΑ Πελοποννήσου (Αύγουστος 2020) όπου εκτιμήθηκαν οι άμεσες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής για την Περιφέρεια Πελοποννήσου, και κατ' επέκταση για την περιοχή μελέτης, συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

- η μέση ετήσια θερμοκρασία αέρος θα αυξηθεί,
- η μέση ετήσια βροχόπτωση θα ελαττωθεί,
- η μέση ετήσια τιμή της σχετικής υγρασίας θα παρουσιάσει μικρή μείωση,
- ο αριθμός των ημερών βροχόπτωσης θα μειωθεί, γεγονός που σημαίνει επιμήκυνση των ξηρών περιόδων και αύξηση του δείκτη ξηρότητας σε συνδυασμό με την άνοδο της θερμοκρασίας.

Η Κλιματική Αλλαγή αναμένεται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις σε διάφορους τομείς του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος στην περιοχή μελέτης, οι οποίες αναλύονται στη συνέχεια.

Αρχικά, η Κλιματική Αλλαγή θα επιδράσει δυσμενώς στους Υδατικούς πόρους ενώ τα σημαντικότερα θέματα διαχείρισης των υδατικών πόρων, τα οποία αναμένεται να ενταθούν στο μέλλον, είναι τα εξής:

- Ποσοτική υποβάθμιση των υπόγειων υδροφορέων
- Ποιοτική υποβάθμιση των υπόγειων υδροφορέων
- Μείωση των υδατικών αποθεμάτων των επιφανειακών υδατικών συστημάτων (ΥΣ)
- Υποβάθμιση της ποιοτικής κατάστασης των επιφανειακών ΥΣ
- Υδρομορφολογικές αλλοιώσεις των επιφανειακών ΥΣ
- Προστασία των υγροτοπικών οικοσυστημάτων
- Κάλυψη της ζήτησης νερού
- Γεωργική δραστηριότητα
- Επίταση του φαινομένου της ερημοποίησης

Επιπρόσθετα, η Κλιματική Αλλαγή θα επηρεάσει τον Τουρισμό, καθώς η αυξανόμενη συχνότητα ολοένα υψηλότερων θερμοκρασιών κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, τα ακραία καιρικά φαινόμενα, η έλλειψη νερού αλλά και η μείωση της χιονοκάλυψης κατά τους χειμερινούς μήνες είναι μόνο μερικές από τις επιπτώσεις που θα επιδράσουν στον κλάδο του τουρισμού.

Ειδικότερα, η κλιματική αλλαγή δημιουργεί:

- Θετικές επιπτώσεις στον τουρισμό με τη δυνατότητα αύξησης της διάρκειας της τουριστικής περιόδου κυρίως κατά την Άνοιξη και το Φθινόπωρο λόγω αύξησης της μέσης θερμοκρασίας.
- Αρνητικές επιπτώσεις στον τουρισμό που σχετίζονται με τη μείωση αφίξεων κατά τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω κυρίως της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας καθώς και την πιθανή αύξηση των ακραίων καιρικών φαινομένων. Επίσης, υποβάθμιση του τουριστικού προϊόντος κατά τον χειμώνα λόγω μείωσης των χιονοπτώσεων και της χιονοκάλυψης του εδάφους.

Η Κλιματική Αλλαγή αναμένεται να επιδράσει δυσμενώς και στη γεωργία και κτηνοτροφία.

Όσον αφορά στις επιπτώσεις της αύξησης των μέσων θερμοκρασιών στα πολυετή συστήματα καλλιέργειας, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η σοβαρότητα των επιπτώσεων θα εξαρτηθεί από τη φαινολογική κατάσταση ως εξής:

- Τον χειμώνα, οι η αύξηση θερμοκρασίας θα επιδράσει στα πρώιμα φαινολογικά γεγονότα.
- Την άνοιξη, οι αυξημένες θερμοκρασίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την παραμονή των ήδη αναπτυγμένων ανθέων.
- Κατά τη διάρκεια της φάσης ανάπτυξης καρπών, που περιλαμβάνει την ανάπτυξη και την ωρίμανση των καρπών, οι υψηλότερες θερμοκρασίες που συνδέονται με ακραία απομονωμένα γεγονότα ενδεχομένως να επηρεάσουν την τελική απόδοση και την ποιότητα.

Η καλλιέργεια της ελιάς, που αφθονεί στην περιοχή μελέτης, χρειάζεται για να αναπτυχθεί ήπιο και γλυκό κλίμα, χωρίς πολλές και απότομες αλλαγές των καιρικών συνθηκών. Οι πολύ υψηλές θερμοκρασίες καθυστερούν τη βλάστηση, επηρεάζουν το σχηματισμό των ανθέων την ανάπτυξη και την ωρίμανση του καρπού. Μετά από χιόνια και βαρυχειμωνιά, ακολουθεί καλή ανθοφορία και καρποφορία. Οι χαμηλές θερμοκρασίες προκαλούν ζημιές κατά την άνοιξη που βλασταίνει και ανθίζει η ελιά. Οι καταστροφές είναι μεγαλύτερες αν οι χαμηλές θερμοκρασίες συνοδεύονται από ψυχρά ρεύματα ανέμου. Αλλά, και οι ψηλότερες, από την κανονική, θερμοκρασίες και όταν μάλιστα συνοδεύονται από ζεστό άνεμο, προκαλούν ζημιές στα άνθη και στους καρπούς.

Στον τομέα της κτηνοτροφίας, οι σημαντικότερες επιπτώσεις από την Κλιματική Αλλαγή συνοψίζονται στα κάτωθι:

- Μείωση απόδοσης ζώων λόγω αυξημένων θερμοκρασιών.
- Μείωση διαθέσιμων υδάτινων πόρων.

- Καταστροφές σε στάβλους και υποδομές λόγω ακραίων κλιματικών φαινομένων.
- Αύξηση προσβολών από παθογόνα.
- Μείωση βοσκοϊκανότητας λειμώνων και βοσκοτόπων.

Το αποτέλεσμα των πολλαπλών μεταβολών στο βιοτικό και αβιοτικό περιβάλλον αναμένεται να προκαλέσει πολλαπλή καταπόνηση στα δασικά οικοσυστήματα. Τα οικοσυστήματα υπό πολλαπλό στρες συμπεριφέρονται εντελώς απρόβλεπτα, και το άθροισμά του μπορεί να οδηγήσει τους οργανισμούς στα όρια της εξαφάνισης πιο γρήγορα από έναν στρεσογόνο παράγοντα που δρα μόνος του.

Ειδικότερα, η Κλιματική Αλλαγή αναμένεται να επηρεάσει πολλούς αβιοτικούς παράγοντες, όπως η υγρασία. Με τοπική αύξηση της υγρασίας σε συγκεκριμένες θέσεις, δημιουργούνται μικροπεριβάλλοντα που ευνοούν την προσβολή από μύκητες. Αντιθέτως, μείωση της υγρασίας αυξάνει τον κίνδυνο πρόκλησης πυρκαγιάς. Παρακολουθώντας τις μεταβολές της υγρασίας σε περιοχές στο σύνολο ενός δάσους, εκτιμώνται οι περιοχές όπου μπορεί να αυξηθεί η πιθανότητα εστίας δασικής πυρκαγιάς ή προσβολής από ασθένειες ή έντομα, ενώ με την επίδραση της Κλιματικής Αλλαγής απαιτείται αναθεώρηση στα έως τώρα δεδομένα για την προστασία από πυρκαγιές και για την υγεία μιας συστάδας. Επιπλέον, οι υψηλές θερμοκρασίες αναμένεται να επηρεάσουν σημαντικά τις βιοκοινότητες παθογόνων οργανισμών και εντόμων.

Συνεπώς, η Κλιματική Αλλαγή δημιουργεί νέα δεδομένα για τη δασοκομία και τη δασική υγιεινή. Η καλλιέργεια του δάσους και η ούτως ή άλλως δύσκολη ως προς την εφαρμογή της φυτοπροστασία, αναμένεται να γίνει πιο δυσχερής. Επίσης, θα προκύπτουν ολοένα και νεότερες προκλήσεις ως προς την έξαρση ασθενειών και εντόμων, με πολλά ξενικά είδη να εξαπλώνονται σε νέες περιοχές εξάπλωσης, και τα ήδη υπάρχοντα να αλλάζουν τη βιολογία και τη φυσιολογία τους, προξενώντας απρόβλεπτα προβλήματα.

Η αλλαγή του κλίματος έχει μια σειρά σύνθετων διασυνδέσεων με την υγεία, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων επιπτώσεων, όπως τις ασθένειες και τον θάνατο που σχετίζονται με τη θερμοκρασία και τις επιπτώσεις στην υγεία από ακραία καιρικά φαινόμενα. Άλλες επιπτώσεις ακολουθούν πιο έμμεσες διαδρομές, όπως οι ασθένειες που δημιουργούνται μέσω της πόσης του νερού και των τροφίμων. Αναμένεται να επηρεαστεί η υγεία του ανθρώπινου πληθυσμού από την αύξηση ημερών με έντονη δυσφορία πληθυσμού ενώ πιο ευάλωτες περιοχές θεωρούνται οι πεδινές.

Η κλιματική αλλαγή μπορεί να επηρεάσει μνημεία της Φύσης αλλά και ιστορικά μνημεία σε αρχαιολογικούς χώρους λόγω πολλών παραγόντων, μεταξύ αυτών της αύξησης της ξηρασίας (που ενισχύει την καύσιμη ύλη και τον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών), της διάβρωσης των εδαφών και κυρίως της συχνότερης εμφάνισης ακραίων καιρικών φαινομένων.

Οι αλλαγές του κλίματος, θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο δομημένο περιβάλλον το οποίο περιβάλλει τον ανθρώπινο πληθυσμό. Κάποιες από τις επιπτώσεις αυτές είναι το πρόσθετο λειτουργικό κόστος σε παραγωγικούς τομείς, απώλειες ως προς την επιχειρηματική δραστηριότητα, διακοπές παροχής υπηρεσιών, κ.ά.. Σε αρκετές περιπτώσεις, η κλιματική αλλαγή μπορεί να επηρεάσει και την ανθρώπινη ευημερία (π.χ. θερμική άνεση νοικοκυριών, επιδείνωση παραγόντων υγείας και διαβίωσης κ.ά.).

Στον τομέα των μεταφορών επίσης η κλιματική αλλαγή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, από την αντοχή των οδοστρωμάτων μέχρι τις κατολισθήσεις. Ακόμη, οι μεταβολές του κλίματος εκτός από θέματα ζημιών επηρεάζουν και θέματα ασφάλειας, άνεσης, βιωσιμότητας στις μεταφορές, καθώς επίσης αυξάνουν την πιθανότητα ατυχημάτων.

Η βιομηχανία σε γενικές γραμμές αποτελεί δραστηριότητα που προκαλεί αρκετές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Άμεσες αρνητικές επιπτώσεις αποτελούν οι καταστροφές των υποδομών της βιομηχανίας (π.χ. εξορυκτικής), που προκαλούνται από τα ακραία καιρικά φαινόμενα που συχνά επιφέρουν πλημμύρες και κατολισθήσεις.

Σχέδια δράσεων για την Κλιματική Αλλαγή στην Περιοχή Μελέτης

Το ΠεΣΠΚΑ Πελοποννήσου (Αύγουστος 2020) προτείνει μέτρα προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή που αφορούν στο σύνολο της Περιφέρειας. Οι κατευθύνσεις, τα μέτρα και οι προτάσεις του ΠεΣΠΚΑ εξειδικεύονται στους Δήμους με επιμέρους σχέδια και στρατηγικές, οι οποίες στοχεύουν στην ομαλή προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες του εκάστοτε Δήμου.

Το 2021, ο Δήμος Καλαμάτας, στο πλαίσιο του Συμφώνου Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια, εκπόνησε το Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα Δήμου Καλαμάτας (ΣΔΑΕΚ), όπως υποβλήθηκε στην τελική του έκδοση υπ' αρ. 107632/19-11-2021.

Στο Σχέδιο έγινε καταγραφή της τρέχουσας κατάστασης στον Δήμο Καλαμάτας και των προβλημάτων που οφείλονται στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Στον ακόλουθο πίνακα φαίνονται συνοπτικά τα αποτελέσματα αξιολόγησης του τρέχοντος επιπέδου τρωτότητας από κλιματικούς κινδύνους σε διάφορους τομείς όπου και παρατηρείται ότι η Κλιματική Αλλαγή δύναται να επηρεάσει σε μεσαίο ή υψηλό βαθμό αρκετούς από αυτούς.

Πίνακας Α7.3: Αξιολόγηση τρέχοντος επιπέδου τρωτότητας από κλιματικούς κινδύνους στον Δήμο Καλαμάτας

Κλιματικοί κίνδυνοι	Δημόσια υγεία	Μεταφορές	Ενέργεια	Υδάτινοι πόροι	Κτιριακές υποδομές	Τουρισμός	Γεωργία – Κτηνοτροφία	Περιβάλλον βιοποικιλότητα
Καύσωνας	Υψηλό	Μεσαίο	Μεσαίο	Χαμηλό	Χαμηλό	Μεσαίο	Μεσαίο	Μεσαίο
Έντονες κατακρημνίσεις					Μεσαίο			
Πλημμύρες & άνοδος στάθμης θάλασσας	Χαμηλό	Υψηλό	Υψηλό	Υψηλό	Υψηλό	Χαμηλό	Μεσαίο	Μεσαίο
Ξηρασία & λειψυδρία	Υψηλό					Μεσαίο	Υψηλό	Χαμηλό
Καταιγίδες			Υψηλό		Μεσαίο	Χαμηλό		
Μετακίνηση μαζών		Μεσαίο			Χαμηλό		Χαμηλό	
Πυρκαγιές					Χαμηλό		Μεσαίο	Μεσαίο
Χημικές μεταβολές	Υψηλό							Μεσαίο
Βιολογικοί κίνδυνοι	Χαμηλό					Μεσαίο		

Πηγή: ΣΔΑΕΚ Δήμου Καλαμάτας, 2021

Ο Δήμος Καλαμάτας έχει θέσει στόχο για μείωση του CO₂ στην ατμόσφαιρα κατά 55% έως το 2030. Στο σχέδιο προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις για τη μείωση εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα με στόχο τη μείωση των ανθρακικών εκπομπών κατά τουλάχιστον 40% μέχρι το 2030. Οι δράσεις αυτές σχετίζονται με τους ακόλουθους τομείς:

- Τοπική Ηλεκτροπαραγωγή
- Διατομεακά Μέτρα
- Αγροτικός τομέας
- Δημοτικά Κτίρια, Εξοπλισμός & Εγκαταστάσεις
- Δημοτικός Δημόσιος Φωτισμός
- Οικιακός Τομέας

- Δημοτικός Στόλος
- Ιδιωτικές και Εμπορικές Μεταφορές
- Δημόσιες Μεταφορές
- Άλλες δράσης παραγωγής ενέργειας

Η πλειοψηφία των δράσεων αφορά κυρίως σε εκσυγχρονισμό δομών, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των δημοτών/χρηστών και στην προώθηση αειφόρων εναλλακτικών έναντι των συμβατικών που εφαρμόζονται στην υφιστάμενη κατάσταση.

Επιπρόσθετα, στο ΣΔΑΕΚ του Δήμου αναλύονται δράσεις προσαρμογής με γνώμονα τόσο την προσαρμογή στην υφιστάμενη κατάσταση όσο και την προστασία από τους επερχόμενους κινδύνους για πέντε βασικούς τομείς, τη δημόσια υγεία, τις υποδομές, τα κτίρια, την οικονομία και τη βιοποικιλότητα.

Στο ΣΔΑΕΚ προβλέπεται πρόγραμμα παρακολούθησης των προαναφερθέντων δράσεων καθώς επίσης εκπόνηση εκθέσεων ανά καθορισμένα χρονικά διαστήματα ώστε να προκύπτουν συμπεράσματα από την εφαρμογή τους και να πραγματοποιούνται απαραίτητες αναπροσαρμογές.

Η εφαρμογή των κατευθύνσεων του ΣΔΑΕΚ, η αύξηση του αστικού πρασίνου, η βιώσιμη διαχείριση των υδάτων και απορριμμάτων, η προώθηση της ανακύκλωσης, η ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας και η αξιοποίηση των ΑΠΕ για παραγωγή και εξοικονόμηση ενέργειας πρόκειται να συμβάλλουν στην υιοθέτηση περισσότερων προσεγγίσεων από το Δήμο Καλαμάτας προς την κατεύθυνση των αρχών της «πράσινης, έξυπνης και κλιματικά ουδέτερης» πόλης.

Πέραν του ΣΔΑΕΚ, κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, υλοποιήθηκε και η πρόταση εφαρμογής Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων – Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΟΧΕ – ΒΑΑ) στον Δήμο Καλαμάτας που εντάσσεται στο Περιφερειακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος 2021-2027», επικαιροποιώντας τις κατευθύνσεις της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου με υποβολή υπ’ αρ. 18174/20-02-2024 στο Δ.Σ..

Σύμφωνα με την επικαιροποιημένη ΣΒΑΑ, η διαφύλαξη και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων μέσω της δημιουργίας, αναβάθμισης και επέκτασης του δικτύου ύδρευσης, αποχέτευσης και όμβριων υδάτων σε περιοχές επέκτασης του σχεδίου πόλης και στους περιαστικούς οικισμούς χαρακτηρίζεται ως προτεραιότητα για τον Δήμο Καλαμάτας. Απαιτείται ακόμα αποτελεσματικότερη

διαχείριση των αποβλήτων με την προώθηση τοπικών μονάδων και ολοκληρωμένων συστημάτων συλλογής και επεξεργασίας, αλλά και εφαρμογή μεθόδων επαναχρησιμοποίησης.

Επιπροσθέτως, η ΣΒΑΑ τονίζει την ανάγκη ενίσχυσης μέτρων και δράσεων για την προώθηση και ανάπτυξη των περιβαλλοντικών πόρων και οικοσυστημάτων. Η προστασία των φυσικών πόρων έναντι της υποβάθμισης αυτών από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες (γεωργία, αστικοποίηση, τουρισμός) αποτελεί προτεραιότητα. Προς αυτή την κατεύθυνση, προωθείται και η αναβάθμιση των αστικών χώρων για τη βελτίωση του μικροκλίματος, της ποιότητας του αέρα και τη μείωση φαινομένων ηχορύπανσης και πλημμυρικών φαινομένων. Αναγκαία είναι επίσης η υλοποίηση περισσότερων έργων πολιτικής προστασίας στο Δήμο Καλαμάτας για τη θωράκιση έναντι ακραίων καιρικών φαινομένων και την ελαχιστοποίηση επιπτώσεων από αυτά.

Η επικαιροποιημένη ΣΒΑΑ έχει καθοριστεί Στρατηγικούς Στόχους που εξειδικεύονται σε Άξονες Στρατηγικής και κατόπιν σε Ειδικούς Στόχους ώστε να επιτευχθεί ομαλή προσαρμογή του Δήμου στην Κλιματική Αλλαγή και θα διεξάγεται τακτική παρακολούθηση της εφαρμογής τους ώστε να πραγματοποιείται αναπροσαρμογή τους εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο.

A8. Αναγνώριση Δικτύου Διαχείρισης Έκτακτων Αναγκών

A8.1 Κίνδυνοι και Πολιτική Προστασία

A8.1.1 Κίνδυνοι καταστροφών-εκτίμηση επικινδυνότητας και σχεδιασμός χρήσεων γης βάσει της κοινής υπουργικής απόφασης 172058/2016

Οι σημαντικότεροι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει η χώρα είναι οι σεισμοί, οι πλημμύρες, οι δασικές πυρκαγιές, τα ακραία καιρικά φαινόμενα, (υψηλές θερμοκρασίες, παγετοί, ανεμοστρόβιλοι), κατολισθήσεις, οι ηφαιστειακές εκρήξεις (πιθανός κίνδυνος), οι κίνδυνοι από ανθρωπογενείς δραστηριότητες είτε ακούσιες (βιομηχανικά τεχνολογικά ατυχήματα ραδιολογικά / πυρηνικά ατυχήματα) είτε εκούσιες που χαρακτηρίζονται ως αναδυόμενοι κίνδυνοι (κίνδυνοι στον κυβερνοχώρο, μεγάλης κλίμακας τρομοκρατικές επιθέσεις).

Η σημαντικότητα του κινδύνου υπολογίζεται ως προς τη συχνότητα ή την πιθανότητα εμφάνισης και των επιπτώσεων του.

Στα ανωτέρω προστίθενται και οι υγειονομικοί κίνδυνοι όπως της πρόσφατης πανδημίας του COVID-19 όπου η ΓΓΠΠ ανέλαβε ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο για την αντιμετώπισή της. Οι ανωτέρω κίνδυνοι, αναδεικνύουν την τρωτότητα και την ευπάθεια των σύγχρονων κοινωνιών και συνακόλουθα την αναγκαιότητα αναβάθμισης των μηχανισμών διαχείρισης κρίσεων τόσο διεθνώς αλλά και στη χώρα.

Οι νέες προκλήσεις σε συνδυασμό με τις χρόνιες αδυναμίες του μηχανισμού διαχείρισης και αντιμετώπισης κρίσεων, όπως η επικάλυψη αρμοδιοτήτων, η απουσία συντονισμού μεταξύ των επιπέδων της διοίκησης, η μερική ανεπάρκεια σχεδιασμού και μέτρων πρόληψης και η μειωμένη αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών οδήγησε τη χώρα στην πλήρη μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της πολιτικής προστασίας και στη δημιουργία του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων (Nat-CHAMM).

Ο Εθνικός Μηχανισμός αποτελεί το πλαίσιο στο οποίο συγκλίνουν οι επιχειρησιακές, επιτελικές και υποστηρικτικές δομές Πολιτικής Προστασίας με στόχο τη δημιουργία ενός ενιαίου εθνικού συστήματος κάθετης οργάνωσης που διέπεται από συγκεκριμένες καταστατικές αρχές και το οποίο

Η Οδηγία αυτή συμπληρώνει την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ για την ολοκληρωμένη προστασία και την αειφορική διαχείριση των υδατικών πόρων και θα πρέπει τα μέτρα που θα λαμβάνονται από τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των πλημμυρών να εναρμονίζονται με αυτή.

Επιπλέον, αναφέρεται σε οποιοδήποτε τύπο πλημμύρας ανεξάρτητα από την προέλευσή του, την περιοχή όπου εκδηλώνεται και την αιτία που την προκάλεσε.

Ο συντονισμός των δύο (2) Οδηγιών αποτελεί την ολοκληρωμένη διαχείριση της λεκάνης απορροής ποταμών. Έτσι, στους Χάρτες Κινδύνων Πλημμύρας περιγράφονται οι δυνητικές αρνητικές συνέπειες που συνδέονται με τις πλημμύρες, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προστατευόμενες περιοχές που αναφέρονται στην Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (προστατευόμενες περιοχές του Παραρτήματος V (παρ. Α παρ. 1, 3 και 5) του άρθρου 19 του ΠΔ 51/2007) και ενδέχεται να πληγούν λαμβάνοντας έτσι υπόψη τους περιβαλλοντικούς στόχους του άρθρου 4 του ΠΔ 51/2007. Επιπλέον, τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας συμπληρώνουν τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών, σύμφωνα με το άρθρο 10 (παρ. 6) του ΠΔ 51/2007.

Ακόμη, τα στάδια εφαρμογής που ορίζει η Οδηγία 2007/60/ΕΚ, θα πρέπει να επαναλαμβάνονται κάθε 6 έτη συγχρονισμένα με τα βήματα της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

Σύμφωνα με την Οδηγία 2007/60/ΕΚ, σε 1^ο στάδιο γίνεται προκαταρκτική εκτίμηση της πλημμυρικής επικινδυνότητας στις λεκάνες απορροής των ποταμών και τις αντίστοιχες παράκτιες ζώνες και προσδιορισμός των περιοχών όπου υπάρχουν δυνητικοί σοβαροί κίνδυνοι πλημμύρας ή είναι πιθανό να σημειωθεί πλημμύρα (Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας – ΖΔΥΚΠ).

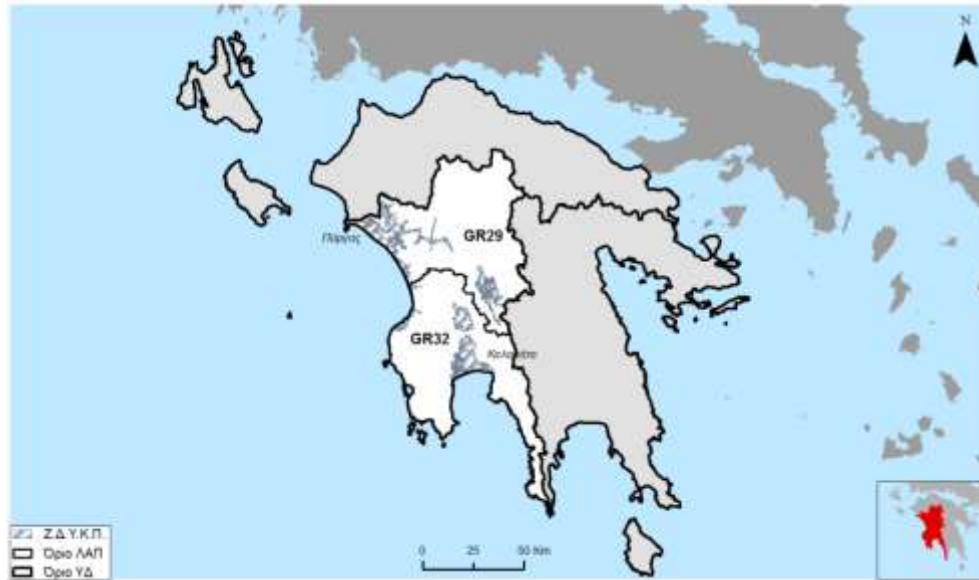
Σε 2^ο στάδιο καταρτίζονται οι Χάρτες Επικινδυνότητας Πλημμύρας και Χαρτών Κινδύνων Πλημμύρας για τις ΖΔΥΚΠ.

Το 3^ο στάδιο περιλαμβάνει την εκπόνηση των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, τα οποία καλύπτουν όλες τις πτυχές της διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας, εστιαζόμενα στην πρόληψη, την προστασία και την ετοιμότητα συμπεριλαμβανομένων των προβλέψεων πλημμυρών και των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης λεκάνης ή υπολεκάνης απορροής του ποταμού.

Τέλος, η ενεργός συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων σύμφωνα με το άρθρο 9 της ΚΥΑ ΗΠ. 31822/1542/Ε103/2010 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την ΚΥΑ 177772/924/2017, συντονίζεται, κατά περίπτωση, με την ενεργό συμμετοχή των ενδιαφερομένων στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 15 του ΠΔ 51/2007.

Η υπό μελέτη περιοχή εντάσσεται στο πεδίο εφαρμογής των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου - ΕΛ01 (ΦΕΚ 2640/Β/2018).

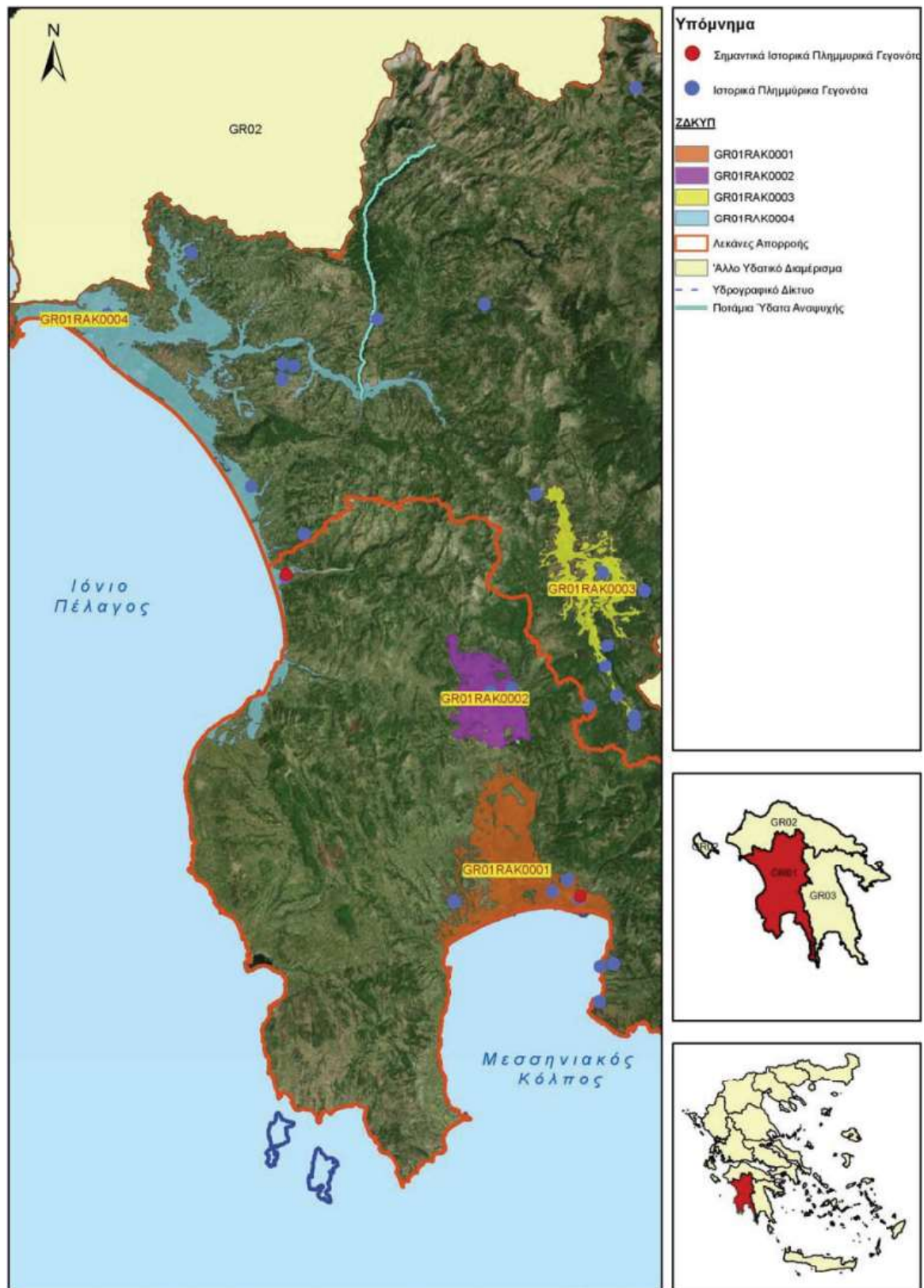
Στο πλαίσιο του Σχεδίου ορίστηκαν 4 Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ).

Χάρτης Α8.4: Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας στο ΥΔ 01 κατά την ΠΑΚΠ

Πίνακας Α8.1: ΖΔΥΚΠ στο ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου (ΕΛ01)

α/α	Ονομασία	Κωδικός	Έκταση (km ²)	ΛΑΠ	Ποσοστό ΛΑΠ
1	Πεδινή περιοχή ρεμάτων Καλαμάτας-Μεσσήνης (π. Πάμισος, Άρης, Βέλικας)	GR01RAK0001	170.39	ΕΛ0132	5.0%
2	Πεδινή περιοχή Μελιγαλά	GR01RAK0002	78.26	ΕΛ0132	2.3%
3	Οροπέδιο Μεγαλόπολης	GR01RAK0003	90.21	ΕΛ0129	2.4%
4	Χαμηλές περιοχές π. Αλφειού και παράκτια ζώνη χειμάρρων από το ύψος της πόλης Κρέστενα μέχρι τα Φιλιατρά (περιοχές π. Νέδα, ρ. Καλού Νερού, ρ. Φιλιατρινό και λουτών χειμάρρων)	GR01RAK0004	298.33	ΕΛ0129 ΕΛ0132	6.0% 1.0%

Χάρτης Α8.5: ΖΔΚΥΠ και σημαντικά, ιστορικά πλημμυρικά συμβάντα και ΖΔΚΥΠ στο ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου

Πηγή: ΣΔΚΠ των ΛΑΠ ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου

Σύμφωνα με την ΠΑΚΠ, η περιοχή μελέτης περιλαμβάνεται εντός ορίου δύο ΖΔΥΚΠ, της GR01RAK0001 – «Πεδινή περιοχή ρεμάτων Καλαμάτας-Μεσσήνης (π. Πάμισος, Άρης, Βέλκας)», στο δυτικό τμήμα και της GR01RAK0002 – «Πεδινή περιοχή Μελιγαλά» στο βορειοδυτικό τμήμα. Η έκταση των ΖΔΥΚΠ αυτών επί της περιοχής μελέτης ήταν 46.8 km² και 0.1 km² περίπου (σύνολο 46.9 km²).

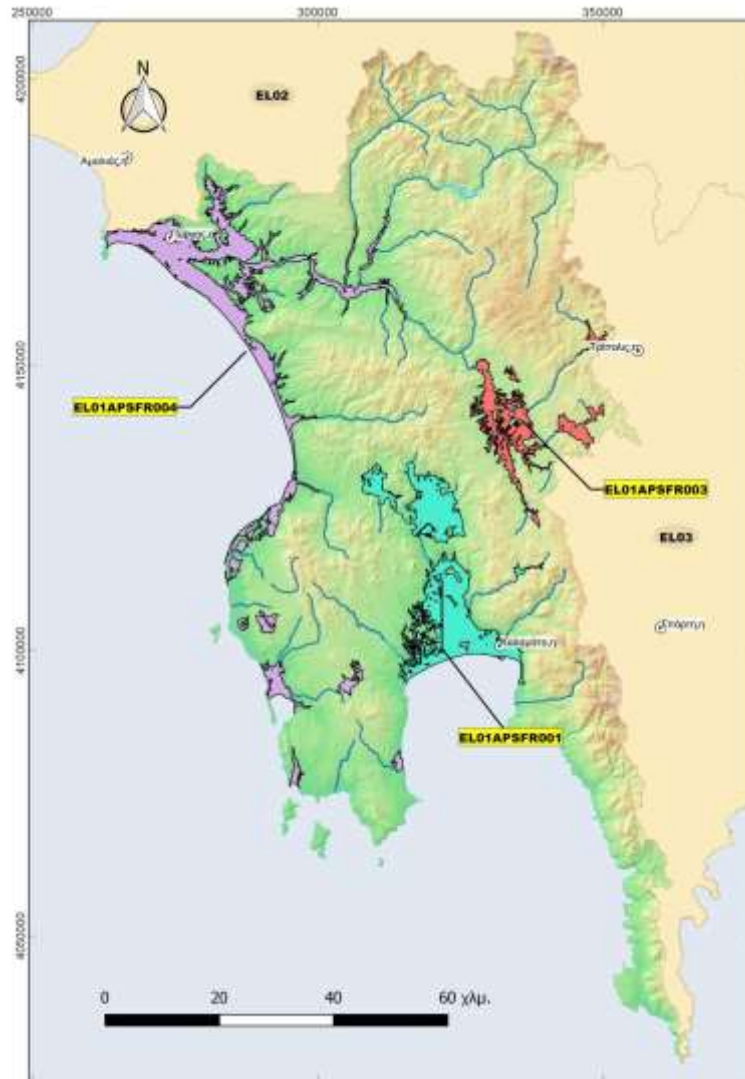
Σε επόμενο χρόνο, εκκινήθηκε η διαδικασία της 1^{ης} Αναθεώρησης της Προκαταρκτικής Αξιολόγησης Κινδύνων Πλημμύρας, η οποία δημοσιεύθηκε στις 29/10/2019 οπότε και τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση. Η οριστικοποίηση της 1^{ης} Αναθεώρησης της Προκαταρκτικής Αξιολόγησης Κινδύνων Πλημμύρας αναμένεται κατόπιν της αξιολόγησης και ενσωμάτωσης των παρατηρήσεων και σχολίων από τους εμπλεκόμενους φορείς και το κοινό. Στη συνέχεια, προγραμματίζεται η Αναθεώρηση των Χαρτών Επικινδυνότητας και Κινδύνων Πλημμύρας και των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας για το σύνολο της χώρας.

Στην 1^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (2019) επήλθαν ορισμένες αλλαγές όσον αφορά τις καθορισμένες ΖΔΥΚΠ στο ΥΔ ΕΛ01, όπως αυτές παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας Α8.2: Μεταβολή ΖΔΥΚΠ του ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου κατά την 1^η Αναθεώρηση ΠΑΚΠ

α/α	1 ^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ (2019)				ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ (2012)		
	Κωδικός	Ονομασία	Έκταση (km ²)	Αλλαγές στην 1 ^η Αναθεώρηση	Κωδικός	Ονομασία	Έκταση (km ²)
1	ΕΛ01ΑΡΦ001	Πεδινές περιοχές π. Πάμισου και λουτών ρεμάτων	271,47	Ενοποιείται με τη Ζώνη GR01RAK0002 και προστίθενται 2 χαμηλές περιοχές Αλλαγή ονομασίας	GR01RAK0001	Πεδινή περιοχή ρεμάτων Καλαμάτας-Μεσσήνης (π. Πάμισος, Άρης, Βέλκας)	170
				Ενοποιείται με τη Ζώνη ΕΛ01ΑΡΦ001 και προστίθενται 2 χαμηλές περιοχές	GR01RAK0002	Πεδινή περιοχή Μελιγαλά	78
2	ΕΛ01ΑΡΦ003	Χαμηλές περιοχές οροπεδίου Μεγαλόπολης	118,03	Προστίθενται 3 χαμηλές περιοχές με καταγεγραμμένα συμβάντα την περίοδο 2012 - 2018	GR01RAK0003	Οροπέδιο Μεγαλόπολης	90
3	ΕΛ01ΑΡΦ004	Χαμηλές Περιοχές π. Αλφειού, χειμάρρων της δυτικής ακτής ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου και της χερσονήσου Πυλίας	359,32	Προστίθενται χαμηλές περιοχές με καταγεγραμμένα συμβάντα την περίοδο 2012 - 2018	GR01RAK0004	Χαμηλές περιοχές π. Αλφειού και παράκτια ζώνη χειμάρρων από το ύψος της πόλης Κρέστενα μέχρι τα Φιλιατρά (περιοχές π. Νέδα, ρ. Καλού Νερού, ρ. Φιλιατρινό και λουτών χειμάρρων)	298
ΣΥΝΟΛΟ			748,82				637
Διαφορά σε σχέση με Προκαταρκτική (2012)			+17,55%				
Ποσοστό στο σύνολο του ΥΔ (%)			10,3%				8,8%

Πηγή: 1^η Αναθεώρηση ΣΔΚΠ των ΛΑΠ ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου

Χάρτης A8.6: Ζώνες Δυνητικού Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας στο ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου κατά την 1^η Αναθεώρηση της ΠΑΚΠ

Πηγή: 1^η Αναθεώρηση ΣΔΚΠ των ΛΑΠ ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, οι ΖΔΚΥΠ θα είναι πλέον 3, καθώς ενοποιούνται οι ζώνες GR01RAK0001 και GR01RAK0002, ενώ προστέθηκαν και επιπλέον χαμηλές περιοχές σε όλες τις πρώην 4 ΖΔΚΥΠ. Η αύξηση στην έκταση των ΖΔΚΥΠ του ΥΔ ΕΛ01 προσδιορίστηκε ποσοστιαία σε 17.55%.

Με την 1^η Αναθεώρηση ΠΑΚΠ, η περιοχή μελέτης περιλαμβάνεται εντός ορίου της ΖΔΥΚΠ ΕΛ01APSF001 – «Πεδινές Περιοχές π. Πάμισου και λοιπών ρεμάτων», εκτάσεις της οποίας εντοπίζονται κατά κύριο λόγο στο δυτικό τμήμα της περιοχής μελέτης αλλά και σε ένα μικρότερο τμήμα στο ανατολικό. Η εν λόγω ΖΔΥΚΠ καταλαμβάνει συνολικά 47.9 km² περίπου. Συνεπώς, διαπιστώνεται αύξηση της τάξης του 2% των εκτάσεων με δυνητικά υψηλό κίνδυνο πλημμύρας στην περιοχή μελέτης σε σχέση με την ΠΑΚΠ.

Επιπλέον, δημοσιεύτηκαν στις 08/08/2021, στη βάση δεδομένων του ΥΠΕΝ αρχεία γεωχωρικών δεδομένων των ιστορικών πλημμυρικών συμβάντων, των σημαντικών πλημμυρικών συμβάντων και των Αναθεωρημένων Ζωνών Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω αρχεία, στην περιοχή ενδιαφέροντος δεν διαπιστώνονται μεταβολές συγκριτικά με την τελευταία έκδοση.

Σύμφωνα με το αρχείο γεωχωρικών δεδομένων των ιστορικών πλημμυρικών συμβάντων και των σημαντικών πλημμυρικών συμβάντων του ΥΠΕΝ για το ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου (έκδοση 08/08/2021), στην περιοχή μελέτης έχουν σημειωθεί τα εξής:

- Σημαντικό πλημμυρικό επεισόδιο κωδικού 592-11/11/2013 (στην ΤΚ Μικρομάνης).
- Σημαντικό πλημμυρικό επεισόδιο κωδικού 594-11/11/2013 (στην ΤΚ Άριος).

Ζώνες Ερημοποίησης-Διάβρωσης

Το 1996 συγκροτήθηκε η Εθνική Επιτροπή για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης (Απόφαση 96990/9361-1996, Υπουργείο Γεωργίας) (ΕΚΕΘΕ). Η ΕΚΕΘΕ είχε την ευθύνη της σύνταξης και κατάρτισης του Ελληνικού Σχεδίου Δράσης για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης, το οποίο η ελληνική κυβέρνηση αποδέχθηκε με την ΚΥΑ 99605/3719 (ΦΕΚ 974/Β/2001).

Το εν λόγω Σχέδιο Δράσης παρουσιάζει αναλυτικά τους παράγοντες και τις διαδικασίες που προκαλούν την ερημοποίηση στην Ελλάδα, και προτείνει ένα συνεκτικό πλαίσιο μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου.

Με την υπ' αριθμ. 99605/3719 ΥΑ (ΦΕΚ 974/Β/2001) έγινε αποδεκτό το «Ελληνικό Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Ερημοποίησης».

Συνοπτικά, οι βασικοί άξονες του Σχεδίου Δράσης για την ερημοποίηση είναι:

- α) Η προστασία των δασών από πυρκαγιές και καταστροφικές εκχερσώσεις, καθώς και η έγκαιρη αποκατάσταση της καταστρεφόμενης από τις πυρκαγιές δασικής βλάστησης.
- β) Η προστασία των υδατικών πόρων από την υπερκατανάλωση και τη ρύπανση. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στον τομέα της γεωργίας με πρόνοια για την εφαρμογή αρδευόμενης γεωργίας μόνο σε περιπτώσεις εξασφαλισμένης αειφόρου επάρκειας υδατικών πόρων, με παράλληλο

εκσυγχρονισμό των αρδευτικών συστημάτων και λαμβανομένων υπόψη και των αναγκών της πρόληψης της αλάτωσης των εδαφών.

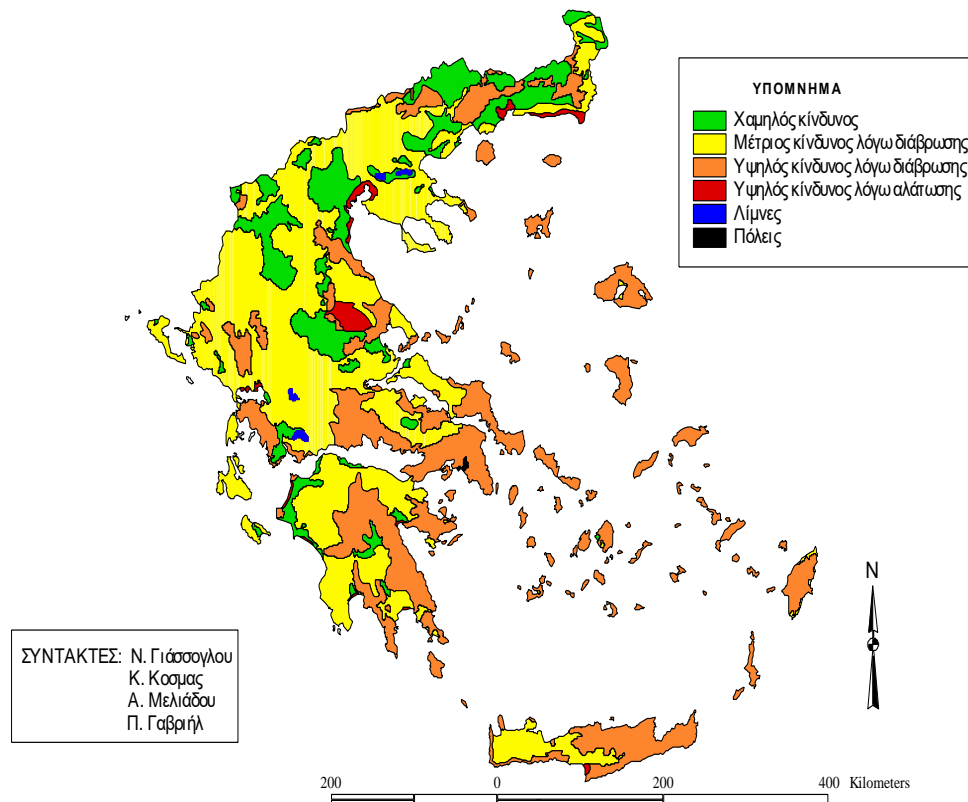
γ) Η προστασία των αγροτικών γαιών και βοσκοτόπων από την εντατική εκμετάλλευση λαμβάνοντας υπόψη τα όρια της βιοϊκανότητας τους και με πρόνοια για άσκηση της γεωργίας μόνο σε εδάφη με μικρές κλίσεις. Επίσης, προστασία αγροτόπων και δασικών εκτάσεων από πιέσεις για οικοδομική, βιομηχανική και τουριστική χρήση, καθώς και αναθεώρηση του συστήματος γεωργικών και κτηνοτροφικών επιδοτήσεων οι οποίες δεν εξασφαλίζουν την αειφόρο ανάπτυξη.

δ) Η ενίσχυση της έρευνας, ανταλλαγής πληροφοριών και εκπαίδευσης, και οργάνωση μηχανισμών παρακολούθησης με την επιλογή κατάλληλων δεικτών.

Ο κίνδυνος της ερημοποίησης αποτελεί ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα σε σχέση με τους εδαφικούς πόρους. Η διάβρωση, η αλάτωση και η τελική απώλεια της παραγωγικότητας των εδαφών (ποιοτικά και ποσοτικά) αποτελεί σημαντική επίπτωση στην εν γένει περιβαλλοντική ποιότητα.

Η κυριότερη διεργασία ερημοποίησης είναι η διάβρωση των εδαφών, η οποία αποτελεί τον μεγαλύτερο κίνδυνο υποβάθμισης των λοφωδών περιοχών και των περιοχών με αυξημένες κλίσεις πρανών. Η διάβρωση επιφέρει δραστική μείωση του βάθους του εδάφους και συνεπώς του διαθέσιμου ύδατος για την ανάπτυξη των φυτών, μείωση της γονιμότητας και της παραγωγικότητας των εδαφών καθώς και της βλάστησης.

Ο επόμενος χάρτης αναδεικνύει τον πιθανό κίνδυνο ερημοποίησης για τον εθνικό χώρο. Από τον χάρτη φαίνεται πως περιοχές υψηλού κινδύνου αποτελούν τα νησιά του Αιγαίου, ένα μέρος της Θεσσαλίας, η Ανατολική Στερεά Ελλάδα, η Ανατολική Πελοπόννησος, η Κρήτη (ιδιαίτερως το νότιο και ανατολικό τμήμα της) καθώς και άλλες περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας.

Χάρτης Α8.7: Κίνδυνος ερημοποίησης στον ελλαδικό χώρο

Πηγή: Ελληνικό Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Ερημοποίησης (ΦΕΚ 974/Β/2001)

Ο δείκτης επικινδυνότητας που υποδηλώνει το μέγεθος που έχει λάβει ή θα λάβει το συγκεκριμένο φαινόμενο κλιμακώνεται σε τρεις βαθμίδες, χαμηλή, μέτρια και υψηλή:

Ξηρο-θερμο-μεσογειακή ζώνη: Περιλαμβάνει λιγότερο του 5% της χώρας και περιορίζεται στις θερμές παραλιακές περιοχές της Ανατολικής Κρήτης και των νοτιανατολικών Κυκλάδων.

Η ζώνη αυτή χαρακτηρίζεται ζώνη υψηλού κινδύνου.

Εντονη θερμο-μεσογειακή ζώνη: Καταλαμβάνει κάτι περισσότερο από το 10% της χώρας. Απαντάται στα βόρεια παράλια ολόκληρης της Κρήτης, στα νότια επίσης παράλια της Κεντρικής και Ανατολικής Κρήτης, στα Δωδεκάνησα και στις Κυκλάδες. Στην ίδια ζώνη συμπεριλαμβάνονται τα Κύθηρα, τα ΒΑ και ανατολικά παράλια της Αργολίδας και της Κορινθίας, τα νότια και ανατολικά παράλια της Αττικής, τα νοτιοδυτικά παράλια της Εύβοιας, η Χίος και η Δυτική Λέσβος. Εδώ υπάρχει διαβάθμιση επικινδυνότητας.

Ασθενής θερμο-μεσογειακή ζώνη: Πρόκειται για τη ζώνη που εκτείνεται σε κάτι λιγότερο από το 10% της χώρας. Περιλαμβάνει το εσωτερικό των παραλιών των Δωδεκανήσου, της Κρήτης, της Μυτιλήνης

και της Λήμνου, των βορείων, δυτικών και νοτίων παραλίων της Πελοποννήσου, όπως επίσης και το εσωτερικό των ανατολικών παραλίων.

Τα νότια παράλια της Ζακύνθου, της Κεφαλληνίας και της Στερεάς Ελλάδας. Το εσωτερικό των παραλίων της Αττικής, τα ανατολικά και ΒΔ παράλια της Εύβοιας, του Μαλιακού κόλπου και η περιοχή της Αλεξανδρούπολης. Εδώ ο κίνδυνος ερημοποίησης περιλαμβάνει και τις τρεις διαβαθμίσεις.

Εντονη μεσο-μεσογειακή ζώνη: Αφορά περίπου το 30% της Ελλάδας. Απαντάται σε όλα τα διαμερίσματά της, κυρίως όμως στην Κρήτη, στην Πελοπόννησο, στη Στερεά Ελλάδα, τη Θεσσαλία και τις νότιες περιοχές της Μακεδονίας και της Θράκης.

Στην περιοχή μελέτης, περίπου το 58% της έκτασης αντιμετωπίζει μέτριο κίνδυνο ερημοποίησης.

Ζώνες Υφαλμύρωσης

Ένα σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν κυρίως οι παράκτιες περιοχές είναι αυτό της υφαλμύρωσης, δηλαδή της διείσδυσης του θαλασσινού νερού στον υδροφόρα. Η περιοχή μελέτης αποτελεί μη παράκτια περιοχή, ωστόσο εξετάζονται τα ΥΥΣ της περιοχής, ώστε να εντοπιστούν οι πιθανές ζώνες υφαλμύρωσης, σύμφωνα με τα ΣΔΛΑΠ.

Οι ανθρακικοί σχηματισμοί, στους οποίους αναπτύσσονται κυρίως καρστικοί υδροφορείς, εμφανίζονται συχνά σε εναλλαγές με αδιαπέρατους σχηματισμούς (αργιλικούς σχιστόλιθους, γνεύσιους, φλύσχη κλπ.). Οι καρστικοί υδροφορείς εκφορτίζονται είτε σε πηγές επαφής, όταν οι αντίστοιχοι ανθρακικοί σχηματισμοί είναι κλειστοί προς τη θάλασσα, είτε σε παραθαλάσσιες ή υποθαλάσσιες πηγές, όταν είναι ανοικτοί προς τη θάλασσα, οπότε υπάρχουν και προβλήματα υφαλμύρισης.

Σημαντική υδροφορία υπάρχει στους πορώδεις προσχωματικούς και νεογενείς σχηματισμούς στις μεγάλες πεδιάδες. Στις υδροφορίες που αναπτύσσονται σε πορώδεις σχηματισμούς, δημιουργούνται φαινόμενα υφαλμύρισης εξαιτίας της υπερεκμετάλλευσης αυτών, σε συνδυασμό με τις χαμηλές βροχοπτώσεις και με τη δυσκολία επαναπλήρωσης των υπόγειων αποθεμάτων.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης ΛΑΠ Δυτικής Πελοποννήσου, στο ΥΥΣ Παμίσου παρουσιάζονται αυξημένες τιμές Cl λόγω υφαλμύρισης στην παράκτια ζώνη εξαιτίας των σημαντικών απολήψεων για την κάλυψη υδατικών αναγκών.

Σημειώνεται ότι με βάση τη συναξιολόγηση όλων των στοιχείων (τροφοδοσία, είδος υπόγειας υδροφορίας, αντλήσεις, παρατηρήσεις στάθμης, παροχής πηγών, υφαλμύριση, ποιοτική κατάσταση) το Υπόγειο Υδατικό Σύστημα Παμίσου κρίνεται ότι βρίσκεται σε κακή χημική κατάσταση.

Περιοχές Προστασίας Ποταμών, Ρεμάτων, Λοιπών Υδάτινων Επιφανειών και Υδροληψίας

Στο πλαίσιο εκπόνησης της μελέτης «Κατάρτιση 1ης Αναθεώρησης Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, εκπονήθηκε η «Επικαιροποίηση του Μητρώου Προστατευόμενων Περιοχών» (20-12-2017).

Το Μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών καθορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 6 & 7 και το Παράρτημα IV της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, με σκοπό τη θέσπιση αυστηρότερων διαχειριστικών στόχων για τα ΥΣ που σχετίζονται με αυτές.

Στη Λεκάνη Απορροής Ποταμών Παμίσου – Νέδοντος – Νέδας (ΕΛ0132) υφίστανται 58 προστατευόμενες περιοχές, οι οποίες διαχωρίζονται σε Υδατικά Συστήματα για ανθρώπινη κατανάλωση, υδρόβια είδη οικονομικής σημασίας, ύδατα αναψυχής, ευαίσθητες περιοχές, ευπρόσβληπτες περιοχές και προστατευόμενες φυσικές περιοχές.

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται οι ακόλουθες προστατευόμενες περιοχές ανά κατηγορία.

Υδατικά συστήματα για ανθρώπινη κατανάλωση

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζεται ένα (1) Υδατικό Σύστημα για ανθρώπινη κατανάλωση, το οποίο σχετίζεται με το ΥΥΣ «Σύστημα Αγ. Φλώρου – Πηδήματος», ως φαίνεται ακολούθως.

Κωδικός ΥΣ	Ονομασία ΥΥΣ	Τύπος Συστήματος	Απολήψιμη ποσότητα για ύδρευση (εκ.μ ³ /έτος)	Χρήστες
ΕΛ0100080	Σύστημα Αγ. Φλώρου-Πηδήματος	Υπόγειο	11.4	ΔΕ Φαλαισίας, Καλαμάτας, Αβίας, Ανδανίας, Ανδρούσας, Άριος, Αρφαρών, Θουρίας, Ιθώμης, Μελιγαλά, Μεσσήνης, Οιχαλίας

Τύπος προστατευόμενης περιοχής	Σχετικό νομοθετικό καθεστώς	Υποτύπος προστατευόμενης περιοχής	Σύστημα με το οποίο σχετίζεται	Όνομα περιοχής προστασίας	Κωδικός προστασίας περιοχής
Υδατικά Συστήματα για ανθρώπινη κατανάλωση	ΠΔ 51/2007	Υπόγειο υδατικό σύστημα για ανθρώπινη κατανάλωση	ΕΛ0100080	Σύστημα Αγ. Φλώρου-Πηδήματος	ΕΛ0100080Α7

Υδρόβια είδη οικονομικής σημασίας

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζεται μία (1) περιοχή με Υδρόβια Είδη Οικονομικής Σημασίας, η οποία σχετίζεται με το Ποτάμιο Υδατικό Σύστημα «ΑΓΙΟΥ ΦΛΩΡΟΥ Ρ._2», κωδικού ΕΛ0132R000202027Η.

Τύπος προστατευόμενης περιοχής	Σχετικό νομοθετικό καθεστώς	Υποτύπος προστατευόμενης περιοχής	Σύστημα με το οποίο σχετίζεται	Όνομα περιοχής προστασίας	Κωδικός προστασίας περιοχής
Υδρόβια Είδη Οικονομικής Σημασίας	ΠΔ 51/2007	Ιχθυοκαλλιέργεια	ΕΛ0132R000202027Η	ΑΓΙΟΥ ΦΛΩΡΟΥ Ρ.	ΕΛ0132R000202027Η FI

Ύδατα αναψυχής

Στην περιοχή μελέτης δεν εντοπίζονται προστατευόμενα ύδατα αναψυχής.

Ευαίσθητες περιοχές

Στη ΛΑΠ Παμίσου – Νέδοντος – Νέδας δεν υπάρχουν ευαίσθητες περιοχές σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Ευπρόσβλητες περιοχές

Στην περιοχή της λεκάνης που εξετάζεται έχει καθοριστεί σύμφωνα με την ΚΥΑ 147070/21-1-2014 (ΦΕΚ 3224/Β/2014) μία (1) περιοχή ως ευπρόσβλητη από νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης ζώνες, η περιοχή Παμίσου Μεσσηνίας.

Κωδικός ΥΣ	Όνομασία ΥΥΣ	Χημική Κατάσταση	Ποσοτική Κατάσταση	Κύριες Πιέσεις
ΕΛ0100100	Σύστημα Παμίσου	Κακή	Κακή	Γεωργία Βιομηχανία Αστικοποίηση Υπεράντληση

Τύπος προστατευόμενης περιοχής	Σχετικό νομοθετικό καθεστώς	Υποτύπος προστατευόμενης περιοχής	Σύστημα με το οποίο σχετίζεται	Όνομα περιοχής προστασίας	Κωδικός προστασίας περιοχής
Ευπρόσβλητες Περιοχές	ΚΥΑ 147070/21-1-2014 (ΦΕΚ 3224/Β/2014)	Ευπρόσβλητη σε νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης ζώνη	ΕΛ0100100	Περιοχή Παμίσου Μεσσηνίας	ΕΛ0132ΝΙ02

Στην περιοχή της λεκάνης που εξετάζεται έχει καθοριστεί σύμφωνα με την ΚΥΑ 147070/21-1-2014 (ΦΕΚ 3224/Β/2014) ως ευπρόσβλητη από νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης ζώνες, η περιοχή Παμίσου Μεσσηνίας (κωδικός περιοχής προστασίας ΕΛ0132ΝΙ02).

Με βάση τα υφιστάμενα δεδομένα χημικών αναλύσεων στη ΛΑΠ Παμίσου Νέδοντος παρατηρούνται τοπικές υπερβάσεις της τιμής κατωφλίου των 50mg/l ή και του 75% της τιμής αυτής για τα νιτρικά (NO₃). Οι τοπικές αυτές υπερβάσεις συνδέονται με πιέσεις κυρίως καλλιεργειών.

Προστατευόμενες φυσικές περιοχές

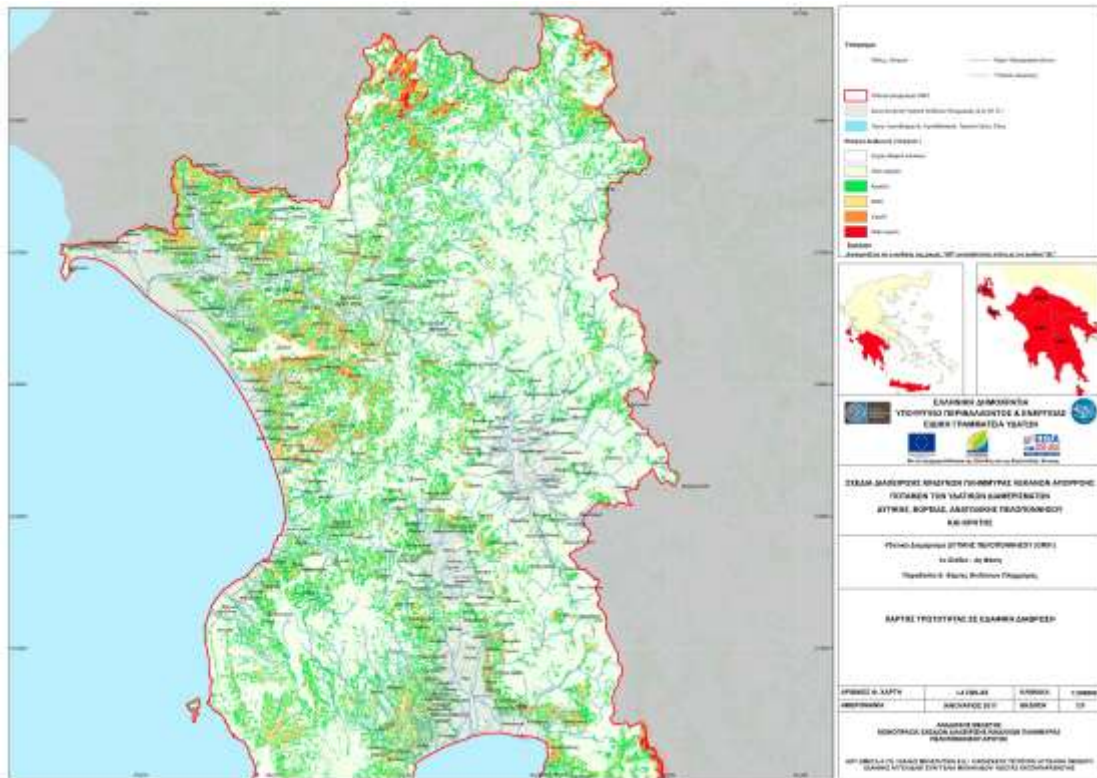
Στην περιοχή μελέτης δεν εντοπίζονται προστατευόμενες φυσικές περιοχές.

Τρωτότητα

Σύμφωνα με το ΣΔΥΚΠ (Παραδοτέο 8), η αποτίμηση των μέγιστων δυνητικών επιπτώσεων από πλημμύρα, έγινε μέσω ενός συστήματος δεικτών για κάθε κατηγορία επίπτωσης. Για την αποτίμηση της μέγιστης πιθανής επίπτωσης της πλημμύρας, που αφορά τη σημασία, την τρωτότητα και την έκθεση των χρήσεων, ορίστηκαν πέντε (5) κλάσεις τρωτότητας.

Ειδικότερα, για τις κατακλυζόμενες ζώνες, αξιολογήθηκαν τα ακόλουθα: η πληθυσμιακή, οικονομική, περιβαλλοντική και η πολιτιστική τρωτότητα.

Στον ακόλουθο Χάρτη παρουσιάζεται η τρωτότητα σε εδαφική διάβρωση εντός του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου.

Χάρτης Α8.8: Χαρτογραφική απεικόνιση της εδαφικής απώλειας ανά μονάδα επιφάνειας (SE) στο ΥΔ01

Πηγή: Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Λεκανών Απορροής Ποταμών

του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου (Π8), 2017

Σύμφωνα με το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή για την Περιφέρεια Πελοποννήσου (Απρίλιος 2021), στο Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Πελοποννήσου μόλις το 2% της κατακλυζόμενης περιοχής εμφανίζει μέτρια τρωτότητα σε πλημμύρα για T=50 έτη. Για T=100 έτη αυξάνεται στο 3% και το 1% βρίσκεται σε υψηλό κίνδυνο. Τέλος, για T=1000 έτη το 92% της κατακλυζόμενης έκτασης εμφανίζει χαμηλή και πολύ χαμηλή τρωτότητα, το 6% μέτρια και το 2% εμφανίζει υψηλή τρωτότητα.

Το ΥΥΣ Παμίσου (ΕΛ0100100), εκτάσεις του οποίου βρίσκονται στο δυτικό τμήμα της περιοχής μελέτης, παρουσιάζει ήδη αυξημένες τιμές χλωριόντων, που οφείλονται σε ανθρώπινη δραστηριότητα, δηλαδή σε υπεραντλήσεις λόγω αγροτικών δραστηριοτήτων καθώς και σε ρύπανση από λύματα των οικιστικών περιοχών. Το εν λόγω υπόγειο σύστημα εμφανίζει υψηλή τρωτότητα όσον αφορά στον κίνδυνο περαιτέρω υφαλμύρισης.

Σχετικά με τις Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας, η περιοχή ΕΛ01APSF001 – «Πεδινές Περιοχές π. Πάμισου και λοιπών ρεμάτων», η οποία εντοπίζεται στην περιοχή μελέτης, αυτή

παρουσιάζει από τις μεγαλύτερες τιμές τρωτότητας στο ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης δραστηριοτήτων αλλά και των δυσμενών υδραυλικών μεγεθών της πλημμύρας.

Το μεγαλύτερο αστικό κέντρο εντός της ΖΔΥΚΠ ΕΛ01APSF001 είναι η πόλη της Καλαμάτας, η οποία είναι και η μοναδική πόλη με πυκνότητα πληθυσμού >50 άτομα/ha, εντός της περιοχής. Από άποψη πληθυσμιακού μεγέθους, ακολουθεί η Μεσσήνη. Οι λοιποί οικισμοί, τμήματα της δομημένης έκτασης των οποίων βρίσκονται εντός Πλημμυρικής Ζώνης Χιλιετίας (ΠΖΧ) είναι ο Άριος, το Πήδημα, η Θουρία, η Μικρομάνη και το Πήδημα (εντός περιοχής μελέτης), καθώς επίσης η Βαλύρα, τα Ακοβίτικα, ο Ριζόμυλος, η Βελίκα και η Παραλία Βελίκας (εκτός περιοχής μελέτης).

Η εν λόγω ΖΔΥΚΠ παρουσιάζει πολύ χαμηλό ως πολύ υψηλό κίνδυνο δυνητικών επιπτώσεων. Ένα ποσοστό 7.4% της κατακλυζόμενης περιοχής χαρακτηρίζεται από πολύ χαμηλή τρωτότητα. Αντίστοιχα, το 60.1% χαρακτηρίζεται από χαμηλή, το 15.2% από μέτρια, το 11.9% από υψηλή και το 5.4% από πολύ υψηλή τρωτότητα. Το μεγαλύτερο κίνδυνο δυνητικών επιπτώσεων εμφανίζει η περιοχή της πόλης της Καλαμάτας, λόγω της αυξημένης συγκέντρωσης δραστηριοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, εντός της περιοχής ΕΛ01APSF001 απαντώνται αστική και εξωαστική συγκέντρωση, καθώς επίσης τουριστικές, πολιτιστικές και βιομηχανικές υποδομές, με αποτέλεσμα οι δυνητικές επιπτώσεις από πλημμύρα να είναι ιδιαίτερα δυσμενείς.

Στον ακόλουθο Χάρτη παρουσιάζεται η αποτίμηση τη μέγιστης πιθανής επίπτωσης από την πλημμύρα (T=1000) από ποτάμιες ροές/λίμνες στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Καλαμάτας σύμφωνα με παραδοτέα για τους Χάρτες Κινδύνων Πλημμύρας στο ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου (2017).

τροποποιήθηκαν τα όρια της υφιστάμενης στη θέση "Κοκκινόβραχος" της ΤΚ Άνω Αμφείας της ΔΕ Θουρίας του Δήμου Καλαμάτας, ΠΕ Μεσσηνίας, δημόσιας λατομικής περιοχής, που καθορίστηκε με υπ' αριθμ. 18132/1983 Απόφαση, με τη νέα λατομική έκταση να ανέρχεται σε 3048328.80 m².

Με την υπ' αριθμ. Φ25/333 Απόφαση Νομάρχη Μεσσηνίας «Καθορισμός Λατομικής Περιοχής στην ευρύτερη Περιοχή Πολιανής Δήμου Θουρίας» (ΦΕΚ 80/Δ/2007), καθορίστηκε Λατομική Περιοχή εντός δημόσιας δασικής έκτασης στις θέσεις «Κοτρωνιά» και «Προσήλια» του Δ.Δ. Πολιανής του Δήμου Θουρίας, επιφάνειας 578506.60 m² και 282942.50 m², αντίστοιχα, τα οποία δεν έχουν ενεργοποιηθεί μέχρι σήμερα.

Επιπλέον, στην Τοπική Κοινότητα Κάτω Άμφειας της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας εντοπίζεται ανενεργός, μη θεσμοθετημένος και υπό αποκατάσταση λατομικός χώρος επί της Επαρχιακής Οδού Θουρίας-Πολιανής.

Για την περιοχή μελέτης δεν έχουν καθοριστεί Ζώνες ασφάλειας μονάδων SEVESO, ασφάλειας υποδομών, παράκτιες ζώνες ευάλωτες στην άνοδο της στάθμης της θάλασσας, Περιοχές κατάντη φραγμάτων τεχνητών λιμνών, συγκεντρώσεις κατοικίας με υψηλό κίνδυνο πυρκαγιάς, υποδομές και πρόληψης και αντιμετώπισης καταστροφών, πυροσβεστικοί σταθμοί, δομές κράτησης.

KYA 172058/2016

Σύμφωνα με το άρθρο 12 της ΚΥΑ 172058/2016 «Καθορισμός κανόνων, μέτρων και όρων για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε εγκαταστάσεις ή μονάδες, λόγω της ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2012/18/ΕΕ «για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζομένων με επικίνδυνες ουσίες και για την τροποποίηση και στη συνέχεια την κατάργηση της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012. Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 12044/613/2007 (Β'376), όπως διορθώθηκε (Β'2259/2007)» (ΦΕΚ 354/Β/2016), καθορίζεται ο σχεδιασμός των χρήσεων γης.

Κατά τον σχεδιασμό των χρήσεων γης, θα πρέπει να μεριμνάται η πρόληψη μεγάλων ατυχημάτων και ο περιορισμός των συνεπειών τους, ελέγχοντας την ίδρυση νέων εγκαταστάσεων, τις μετατροπές εγκατάστασης, μονάδας ή αποθήκης και τις χωροθετήσεις νέων έργων κοντά σε εγκαταστάσεις όπως

δίκτυα μεταφορών, χώροι δημόσιας χρήσης και οικιστικές ζώνες, όταν η χωροθέτηση ή τα σχετικά έργα ενδέχεται να προκαλέσουν ή να αυξήσουν τον κίνδυνο ενός μεγάλου ατυχήματος είτε να επιδεινώσουν τις επιπτώσεις του.

Στην παρούσα πρόταση ΤΠΣ καθορίζονται οι χρήσεις γης λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθύνσεις του άρθρου 12 της ΚΥΑ 172058/2016.

A8.1.2 Καταγραφή όλων των εγκαταστάσεων που υπάγονται στην κοινοτική οδηγία πρόληψης βιομηχανικών ατυχημάτων SEVESO II»

Στην περιοχή μελέτης δεν έχουν καταγραφεί εγκαταστάσεις που υπάγονται στην κοινοτική οδηγία πρόληψης βιομηχανικών ατυχημάτων SEVESO II.

A8.1.3 Καταγραφή κρίσιμων υποδομών που μπορεί να επηρεάζονται σε περίπτωση βιομηχανικού ατυχήματος

Στην περιοχή μελέτης δεν καταγράφονται μονάδες οι οποίες μπορεί να προκαλέσουν βιομηχανικό ατύχημα και να επηρεάσουν κρίσιμες υποδομές. Ωστόσο, οι κρίσιμες υποδομές που υφίστανται στην περιοχή μελέτης αφορούν στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και του αθλητισμού, όπως αυτές καταγράφονται στο [Κεφάλαιο 4.4](#).

A8.1.4 Υποδομές και δράσεις αντιμετώπισης καταστροφών και προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

Στη χώρα μας έχει συγκροτηθεί το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, το οποίο έχει ως γενική αποστολή (Αρ. 1, ΠΔ 151/2004):

1. Τη μελέτη, το σχεδιασμό, την οργάνωση και το συντονισμό της δράσης για την πρόληψη και αντιμετώπιση των φυσικών, τεχνολογικών και λοιπών καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και την ενημέρωση του κοινού για τα ζητήματα αυτά.
2. Την προετοιμασία, κινητοποίηση και συντονισμό δράσης του δυναμικού και των μέσων πολιτικής προστασίας της χώρας για την αντιμετώπιση πιθανών κάθε μορφής καταστροφών στο πλαίσιο του υφιστάμενου σχετικού σχεδιασμού ανά κατηγορία κινδύνου.

3. Την αξιοποίηση των διαθέσιμων επιστημονικών στοιχείων και πληροφοριών για την κινητοποίηση του δυναμικού και των μέσων πολιτικής προστασίας της χώρας, εν όψει απειλούμενου κινδύνου καταστροφών.
4. Τον συντονισμό του έργου και των δράσεων αντιμετώπισης των καταστροφών κατά την εκδήλωση των φαινομένων, καθώς και το έργο αποκατάστασης των προκαλούμενων ζημιών.

Σύμφωνα με το Ν. 3013/2002, η Πολιτική Προστασία αποβλέπει στην προστασία της ζωής, υγείας και περιουσίας των πολιτών από φυσικές, τεχνολογικές και λοιπές καταστροφές, κατά τη διάρκεια ειρηνικής περιόδου. Επίσης, περιλαμβάνεται η μέριμνα για τα υλικά και πολιτιστικά αγαθά, τις πλουτοπαραγωγικές πηγές και τις υποδομές, με στόχο την ελαχιστοποίηση των συνεπειών των καταστροφών.

Ο σκοπός του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «Ξενοκράτης» είναι η διαμόρφωση ενός συστήματος αποτελεσματικής αντιμετώπισης καταστροφικών φαινομένων για την προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, καθώς και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Ο «Ξενοκράτης» συντάχθηκε από τη ΓΓΠΠ με την Υ.Α. 1299/2003 (ΦΕΚ 423 Β'/10-4-2003) και αναθεωρήθηκε με συμπληρωματική Υ.Α. 3384/2006 (ΦΕΚ 776/28-6-06) με την οποία εγκρίθηκε το Ειδικό Σχέδιο «Διαχείριση Ανθρώπινων Απωλειών».

Από τη ΓΓΠΠ έχουν εκδοθεί Γενικά Σχέδια Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την εκδήλωση Πλημμυρικών Φαινομένων, Πυρκαγιών, Σεισμών, Χιονοπτώσεων και Παγετού κτλ.

Σε επίπεδο Δήμου, αρμόδιο αποκεντρωμένο όργανο σχεδιασμού και εφαρμογής των μέτρων πολιτικής προστασίας είναι ο Δήμαρχος (αρθρ.10 του Ν.3013/2002 και αρθρ.282 του Ν. 3852/2010). Ο Δήμαρχος υποστηρίζεται διοικητικά από τους Αντιδημάρχους (αρθρ. 59 του 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) και το Γραφείο Πολιτικής Προστασίας.

Στον Δήμο Καλαμάτας λειτουργεί στελεχωμένο Γραφείο Πολιτικής Προστασίας. Επίσης, στην έδρα του Δήμου συγκροτείται Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (Σ.Τ.Ο.) σύμφωνα με την 57041/3-10-14 Απόφαση Δημάρχου, για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση καταστροφών. Με την επίσημη εφαρμογή σχεδίου έκτακτης κατάστασης, τίθενται στη διάθεση του Σ.Τ.Ο. το προσωπικό και τα μέσα του Δήμου που είναι απαραίτητα για την αντιμετώπιση της κατάστασης.

Γενική περιγραφή υφιστάμενων αρμοδιοτήτων Πολιτικής Προστασίας

Οι αρμοδιότητες του Δημάρχου και του Γραφείου Πολιτικής Προστασίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (αρθρ.13 παρ.1δ του 3013/2002) περί «Αναβάθμισης της Πολιτικής Προστασίας»), συναρτώνται με την εξασφάλιση της αναγκαίας οργάνωσης και υποδομής, προς λήψη μέτρων πολιτικής προστασίας, όπως:

- Η διάθεση και ο συντονισμός δράσης του απαραίτητου δυναμικού και των μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των φυσικών ή τεχνολογικών καταστροφών που συμβαίνουν στα διοικητικά όρια του Δήμου.
- Η διατύπωση εισήγησης για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιοχής, σε εναρμόνιση με τη σχεδίαση της Περιφέρειας και του Υπουργείου Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης, μέσω της Εκτελεστικής Επιτροπής (αρθρ. 62 & 63 Ν.3852/2010).
- Η εισήγηση στον Περιφερειάρχη για την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας, περιοχών που πλήττονται από την εκδήλωση καταστροφικών φαινομένων και υπάγονται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου.
- Το αίτημα στην Περιφέρεια για τις ενέργειες οριοθέτησης περιοχών του Δήμου που επλήγησαν από καταστροφικά φυσικά ή τεχνολογικά φαινόμενα.
- Η απόφαση για την οργανωμένη απομάκρυνση πολιτών για λόγους προστασίας από εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή, μετά από εισήγηση των αρμόδιων κατά περίπτωση υπηρεσιών.
- Η απόφαση για τη διακοπή των μαθημάτων σε περίπτωση επικίνδυνων καιρικών φαινομένων, στις μονάδες Αθμιας και Βθμιας Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με τους αντίστοιχους Διευθυντές.

Σημειώνεται ότι πρόσφατα ξεκίνησε το έργο «Υποστήριξη του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας για το Συντονισμό Δράσεων Προετοιμασίας και Κινητοποίησης για την Αντιμετώπιση Καταστάσεων Έκτακτης Ανάγκης και Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή».

Στόχος του έργου είναι η υποστήριξη του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας έτσι ώστε να οικοδομηθούν οι αναγκαίες δομές ενός σύγχρονου μηχανισμού συντονισμού και διαχείρισης κρίσεων από τις φυσικές καταστροφές.

Στο πλαίσιο αυτού του Εθνικού Μηχανισμού θα λειτουργήσει για πρώτη φορά στην Ελλάδα η Εθνική Βάση Δεδομένων που θα επιχειρεί με επιστημονικό τρόπο να βοηθήσει στη Μείωση της Επικινδυνότητας των Καταστροφών. Θα υποστηρίζεται, βέβαια, από επιστημονικές ομάδες και θα συμβάλλει καθοριστικά στη λήψη των επιχειρησιακών αποφάσεων.

Ωστόσο, αυτό το έργο αποτελεί νέο εγχείρημα και δεν έχουν υλοποιηθεί δράσεις αντιμετώπισης καταστροφών και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή σε επίπεδο Δήμου.

Επισημαίνεται ότι για τον Δήμο Καλαμάτας έχει εκπονηθεί Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα Δήμου Καλαμάτας (ΣΔΑΕΚ), όπως υποβλήθηκε στην τελική του έκδοση υπ' αρ. 107632/19-11-2021. Στο ΣΔΑΕΚ παρουσιάζονται προτεινόμενες δράσεις προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή σε τομείς όπως η δημόσια υγεία, η ενέργεια, οι μεταφορές, ο κτιριακός τομέας, οι υδάτινοι πόροι, η βιοποικιλότητα, τα συστήματα ΤΠΕ, ο αγροτικός και δασικός τομέας και ο τουρισμός, ενώ παράλληλα προτείνεται κατάλληλο πρόγραμμα παρακολούθησης των δράσεων.

Έχει επίσης υποβληθεί πρόταση επικαιροποίησης της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) στην πρόσκληση με αριθμό πρωτ. 36419/06-02-2024 του Ε.Π. Πελοπόννησος 2021 – 2027, με τίτλο «Επικαιροποίηση Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) Δήμου Καλαμάτας», κατά την υπ' αρ. 18174/20-02-2024. Στο πλαίσιο της ΣΒΑΑ, ως Χωρική/Αστική Αρχή ορίζεται ο οργανισμός του Δήμου Καλαμάτας. Η Χωρική/Αστική Αρχή περιγράφει και ιεραρχεί τα είδη των κινδύνων (επιχειρησιακών, οικονομικών, νομικών, τεχνικών προβλημάτων, στελέχωσης, θεσμικών) κατά την ανάπτυξη των Παρεμβάσεων - Δράσεων του Σχεδίου Δράσης και παρουσιάζει τον τρόπο αντιμετώπισής τους.

A8.2 Οργάνωση Δικτύου Πρόληψης και Διαχείρισης Έκτακτων Αναγκών

A8.2.1 Οδεύσεις διαφυγής και των χώρων καταφυγής με γνώμονα την προσβασιμότητα

Η περιοχή μελέτης βρίσκεται βόρεια-βορειοδυτικά της πόλης της Καλαμάτας και σε περίπτωση διαφυγής λόγω έκτακτης ανάγκης, ανάλογα του βαθμού και της έκτασης της επικινδυνότητας δύναται να επιτευχθεί οδικώς μέσω τοπικών οδών, κατόπιν μέσω των Επαρχιακών Οδών είτε μέσω της Εθνικής Οδού Τρίπολης-Καλαμάτας, όπου μπορούν να κατευθυνθούν προς Καλαμάτα, Μεσσήνη και μέσω του Α/Ο Τρίπολης-Καλαμάτας προς Μεγαλόπολη, Φιλιατρά και Τρίπολη.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου είναι αδύνατη η οδική διαφυγή, δύναται να γίνει ακτοπλοϊκώς προς τον Μεσσηνιακό Κόλπο.

Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, η οποία δεν απαιτεί την απομάκρυνση των κατοίκων και των επισκεπτών εκτός της περιοχής μελέτης και αναλόγως την έκταση της επικινδυνότητας, ο πληθυσμός δύναται να κατευθυνθεί σε δημόσιους εξωτερικούς ή εσωτερικούς χώρους.

Με στόχο την ασφαλή παραμονή των πολιτών σε υπαίθριους χώρους μετά από σεισμό, ο Δήμος έχει προσδιορίσει τους **χώρους συνάθροισης – καταφυγής**.

Στην περιοχή μελέτης οι χώροι είναι:

TK Άμμου: Χώρος πέριξ ιερού ναού Αγ. Γεωργίου

TK Αλωνίων: Χώρος Δημοτικού σχολείου

TK Ανεμόμυλου: Χώρος πολιτιστικών εκδηλώσεων (γήπεδο μπάσκετ κ.λ.π.)

TK Ασπροπουλιάς: Χώρος πλατείας στην εκκλησία και το ιατρείο

TK Άνθειας: Γήπεδο μπάσκετ

TK Άμφειας: Πρώην Άσυλο, γήπεδο ποδοσφαίρου (κάτω Άμφεια), πλατεία (άνω Άμφεια)

TK Άριος: Γήπεδο

TK Βελανιδιάς: Πλατεία

TK Μικρομάνης: Γήπεδα μπάσκετ και ποδοσφαίρου 5x5

TK Θουρίας: Πλατεία

TK Αγ. Φλώρου: Πλατεία

TK Αρφαρών: Πλατεία, παιδική χαρά, χώρος στάθμευσης, προαύλιο νηπιαγωγείου-δημοτικού

TK Πηδήματος: Δημοτικό πάρκο

TK Πλατέος: Προαύλιο νηπιαγωγείου-δημοτικού

Στους παραπάνω χώρους μπορούν να καταφεύγουν οι πολίτες με στόχο την προστασία τους από τυχόν μετασεισμικές δονήσεις.

Ως **χώροι καταυλισμού**, προτείνονται οι ακόλουθοι χώροι:

Πήδημα: Δημοτικό Πάρκο

Αρφαρά: Χώρος νότια Γηπέδου και Χώρος όπισθεν Γυμνασίου

Πλατύ: Γήπεδο

Πηγές: Γήπεδο

Άρις: Γήπεδο

Άμφεια: Γήπεδο Κάτω Άμφειας

Ο Δήμαρχος, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του για τον συντονισμό των δράσεων πολιτικής προστασίας, συλλέγει δια του Γραφείου Πολιτικής Προστασίας πληροφορίες από τα Αστυνομικά Τμήματα, στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των συγκεντρωμένων πολιτών που έχουν καταφύγει σε υπαίθριους χώρους.

Στη συνέχεια, λαμβάνοντας υπόψη την επικρατούσα κατάσταση (επιπτώσεις σε κτίρια, έντονη μετασεισμική δραστηριότητα κ.λ.π.) προχωρά σε πρώτη εκτίμηση του χρόνου παραμονής των πολιτών στους παραπάνω υπαίθριους χώρους.

Στην περίπτωση που γίνεται εκτίμηση για πολύωρη παραμονή των πολιτών σ' αυτούς τους χώρους, ο Δήμαρχος συνεκτιμώντας και τις λοιπές επιχειρησιακές ανάγκες, δύναται να δρομολογήσει δράσεις για την κάλυψη των στοιχειωδών αναγκών των συγκεντρωμένων πολιτών.

Προς τούτο κινητοποιεί τις αρμόδιες υπηρεσίες για:

- την ακριβέστερη εκτίμηση του αριθμού των συγκεντρωμένων πολιτών στους υπαίθριους χώρους και καταγραφή των αναγκών τους,
- την ενημέρωση των πολιτών που δεν βρίσκονται σε ασφαλείς υπαίθριους χώρους και κατεύθυνσή τους προς τους πλησιέστερους χώρους καταφυγής,
- έλεγχο και εξασφάλιση λειτουργίας των βασικών δικτύων υποδομής στους χώρους καταφυγής εφόσον τούτο απαιτείται,
- την κατά περίπτωση διάθεση πόσιμου ύδατος στους ευρισκόμενους στους χώρους καταφυγής κατά τις πρώτες ώρες παραμονής τους. Εν συνεχεία και εφόσον συντρέχει λόγος, εξετάζεται η δυνατότητα παροχής πρόχειρου γεύματος καθώς και εγκατάσταση χημικών τουαλετών.

Οι χώροι αυτοί, όπως έχουν ενημερωθεί οι πρόεδροι και οι εκπρόσωποι των Τοπικών Κοινοτήτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε περιπτώσεις πυρκαγιάς.

Υπάρχει δίκτυο υδατοδεξαμενών πυρόσβεσης, το οποίο με την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου είναι έτοιμο προς χρήση. Με την 360/2014 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας, έχουν παραχωρηθεί κατά χρήση στη ΔΕΥΑΚ για συντήρηση, πλήρωση και λειτουργία.

A8.2.2 Εν δυνάμει χώροι περίθαλψης, υπαίθριων υγειονομικών δομών για όλους, συγκέντρωσης τροφίμων, φαρμάκων και άλλων αγαθών

Οι υποδομές που αναφέρονται στο υποκεφάλαιο [A8.1.3](#) και [A8.2.1](#), αποτελούν εν δυνάμει χώρους περίθαλψης, υπαίθριες υγειονομικές δομές για όλους, συγκέντρωσης τροφίμων, φαρμάκων και άλλων αγαθών.

A9. Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης και Συμπεράσματα

A9.1 Σύνοψη Κατευθύνσεων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Άλλων Υπερκείμενων Μορφών Σχεδιασμού/Προγραμματισμού

Το χωροταξικό πλαίσιο που διέπει την περιοχή μελέτης αφορά στα εγκεκριμένα Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΧΣΑΑ), όπως αναλυτικά περιγράφηκαν ανωτέρω, ήτοι:

- Το Γενικό ΠΧΣΑΑ
- Τα Ειδικά ΠΧΣΑΑ Τουρισμού/ ΑΠΕ/ Βιομηχανίας/ Υδατοκαλλιεργειών
- Το Περιφερειακό ΠΧΣΑΑ Πελοποννήσου

Ειδικότερα:

Από το **Γενικό ΠΧΣΑΑ**, η πόλη της Καλαμάτας, η οποία αποτελεί την έδρα του Δήμου που εντάσσεται η περιοχή μελέτης, κατατάσσεται στους δευτερεύοντες εθνικούς πόλους (δίπολο Τρίπολη – Καλαμάτα). Αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό πόλο, για τον δυτικό άξονα ανάπτυξης της ηπειρωτικής χώρας και τον άξονα ανάπτυξης της Κεντρικής Πελοποννήσου και προτείνει μέτρα ανάπτυξης σε όλους τους τομείς για την περιοχή. Η περιοχή μελέτης τοποθετείται σε μια ευρύτερη χωρική ενότητα εταιρικής σχέσης πόλης υπαίθρου που έχει ως επίκεντρο την **Καλαμάτα** και ως εκ τούτου επηρεάζεται σημαντικά από αυτή.

Από το **Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό**, η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει περιοχές αναπτυσσόμενες τουριστικά με περιθώρια ανάπτυξης ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού (B1), ενώ η ευρύτερη περιοχή (Δήμος Καλαμάτας) περιλαμβάνει αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές (A2). Από το Πλαίσιο δίνονται στρατηγικές κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης για το σύνολο των περιοχών B1 και A2 που προωθούνται κατά προτεραιότητα. Όπως προαναφέρθηκε, το ΕΠΧΣΑΑ (2013) για τον Τουρισμό έχει ακυρωθεί και βρίσκεται σε διαδικασία εκπόνησης νέο ΕΠΧΣΑΑ για τον Τουρισμό.

Από το **Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ** τίθενται ειδικά κριτήρια χωροθέτησης των εγκαταστάσεων ανά ενέργεια και κατόπιν χωρικά. Η περιοχή μελέτης δεν εντάσσεται στις Περιοχές Αιολικής

Προτεραιότητας, αλλά στις Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας. Επιπλέον, διαπιστώνεται, ότι μέχρι σήμερα έχει υπάρξει μέτριο επενδυτικό ενδιαφέρον για τη δημιουργία σταθμών ΑΠΕ στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.

Από το **Ειδικό Πλαίσιο για τη Βιομηχανία** προκύπτει η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, η οποία εστιάζεται στην ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών αξόνων, στην ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών και την εφαρμογή καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία, στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, στην ανάπτυξη οικοτεχνίας βιολογικών-παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων, στην αντιμετώπιση της ρύπανσης από μονάδες βιομηχανίας και ενέργειας, και στην προστασία του περιβάλλοντος. Δίνονται σχετικές κατευθύνσεις για τη χωρική οργάνωση της βιομηχανίας σε επίπεδο τέως Νομού Μεσσηνίας, ενώ για την ευρύτερη περιοχή μελέτης (Καλαμάτας-Μεσσήνης) αναπτύσσεται η μεταποίηση.

Από το **Ειδικό Πλαίσιο για τις Υδατοκαλλιέργειες**, ο θαλάσσιος χώρος της περιοχής μελέτης δεν εντάσσεται σε κάποια από τις Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών και επομένως είναι δυνατή μόνον η μεμονωμένη χωροθέτηση υδατοκαλλιεργειών σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς που τίθενται από το Ειδικό Πλαίσιο.

Από το ισχύον **Περιφερειακό Πλαίσιο ΧΣΑΑ Πελοποννήσου**, προκύπτει ότι η Καλαμάτα βρίσκεται στο 2^ο επίπεδο ιεράρχησης και τα Αρφαρά, ο Άριος και η Θουρία που αποτελούν την έδρα των ομώνυμων Δημοτικών Ενοτήτων, έχουν καθοριστεί ως οικιστικά κέντρα 4^{ου} επιπέδου.

Ο αναπτυξιακός ρόλος της Καλαμάτας είναι ότι αποτελεί το περιφερειακό κέντρο με τριτογενείς δραστηριότητες, εμπορευματικό κέντρο, πόλο ευρύτερης εμβέλειας πολιτιστικών και δραστηριοτήτων και εν δυνάμει συγκοινωνιακό κόμβο συνδυασμένων μεταφορών. Στη ζώνη άμεσης εξάρτησης και επιρροής περιλαμβάνονται οι ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος. Για την άμεση περιοχή μελέτης προτείνεται η χωροθέτηση της ΠΟΑΠΔ Καλαμάτας, στην ευρύτερη περιοχή των ΔΕ Καλαμάτας, Θουρίας και Άριος με κύρια χρήση Τεχνολογικού Επιχειρηματικού Πάρκου και πλησίον του Αναπτυξιακού Άξονα Καλαμάτας-Μεγαλόπολης. Όπως προαναφέρθηκε υπό έγκριση βρίσκεται η Αναθεώρηση-Εξειδίκευση του ΠΠΧΣΑΑ Πελοποννήσου, η οποία τροποποιεί και ενσωματώνει τις νεότερες προβλέψεις. Σύμφωνα με τη μελέτη αναθεώρησης, για την ευρύτερη περιοχή μελέτης εξακολουθούν να ισχύουν οι ίδιες κατευθύνσεις καθώς η Καλαμάτα κατατάσσεται στους κύριους πόλους ανάπτυξης.

Σε ότι αφορά το **χωροταξικό πλαίσιο** που διέπει την περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος) αυτό δεν υφίσταται καθώς η περιοχή μελέτης βρίσκεται εκτός εγκεκριμένων ΓΠΣ / ΣΧΟΟΑΠ ή ΤΠΣ ή ΕΠΣ και ΖΟΕ.

Στο Β1 Στάδιο υφίσταται η μελέτη ΣΧΟΟΑΠ του πρώην Δήμου Θουρίας, ενώ για τις άλλες δύο (2) ΔΕ Αρφαρών και Άριος δεν είχαν ανατεθεί σχετικές μελέτες ΣΧΟΟΑΠ.

A9.2 Σύγκριση Μεταξύ Χρήσεων Γης Θεσμοθετημένων από Πρώτο και Δεύτερο Επίπεδο Πολεοδομικού Σχεδιασμού, Μεταξύ τους και με τις Πραγματικές Χρήσεις

Όπως προαναφέρθηκε στις Δημοτικές Ενότητες Αρφαρών, Θουρίας και Άριος δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες χρήσεις γης σε κανένα επίπεδο πολεοδομικού σχεδιασμού και ως εκ τούτου δεν τίθεται σύγκριση μεταξύ θεσμοθετημένων και πραγματικών χρήσεων γης.

Εξαιρεση αποτελεί ο οικισμός της Θουρίας ο οποίος έχει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο από το 1903 (ΦΕΚ 115/Α/1903), το οποίο έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί αρκετές φορές, χωρίς ωστόσο να θεσμοθετούνται χρήσεις γης και χωρίς να έχει εφαρμοστεί στο μεγαλύτερο τμήμα του.

Ωστόσο, με το από 17-10-1967 Β.Δ. (ΦΕΚ 149/Δ/1967), τροποποιείται το ρυμοτομικό σχέδιο και καθορίζεται χώρος γυμνασίου, ενώ με την υπ' αρ. οικ. 226/62 Απόφαση Νομάρχη Μεσσηνίας (ΦΕΚ 113/Δ/2006) αποχαρακτηρίστηκε τμήμα του χώρου του γυμνασίου, δημιουργήθηκαν ΚΧ και χώρος δημοτικού σχολείου. Η τελευταία τροποποίηση έχει εφαρμοστεί και στους ανωτέρω χώρους λειτουργούν σχολεία.

A9.3 Σύνθεση Κατευθύνσεων και Επιλογών από τα Στρατηγικά Σχέδια, τις Υφιστάμενες Κυκλοφοριακές Μελέτες και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου

Όπως προαναφέρθηκε στην περιοχή μελέτης (Δημοτική Ενότητα Αρφαρών, Θουρίας και Άριος) δεν υπάρχουν στρατηγικά σχέδια, υφιστάμενες κυκλοφοριακές μελέτες, παρά μόνο επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου και ως εκ τούτου δεν τίθεται ζήτημα ανάλυσής τους.

A9.4 Αλληλεπιδράσεις με τις Υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες του Δήμου / Ένταξη στη Χωρική Οργάνωση του Δήμου

Στη χωρική ενότητα του Δήμου Καλαμάτας εντάσσονται οι Δημοτικές Ενότητες Καλαμάτας, Αρφαρών, Θουρίας και Άριος. Οι τελευταίες τρεις απαρτίζουν την περιοχή μελέτης και εξαρτώνται από την πρώτη.

Η Καλαμάτα βρίσκεται στο 2^ο επίπεδο ιεράρχησης και τα Αρφαρά, ο Άρις και η Θουρία που αποτελούν την έδρα των ομώνυμων Δημοτικών Ενοτήτων, έχουν καθοριστεί ως οικιστικά κέντρα 4^{ου} επιπέδου.

Ο αναπτυξιακός ρόλος της Καλαμάτας είναι ότι αποτελεί το περιφερειακό κέντρο με τριτογενείς δραστηριότητες, εμπορευματικό κέντρο, πόλο ευρύτερης εμβέλειας πολιτιστικών και δραστηριοτήτων και εν δυνάμει συγκοινωνιακό κόμβο συνδυασμένων μεταφορών. Στη ζώνη άμεσης εξάρτησης και επιρροής περιλαμβάνονται οι ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας και Άριος.

Η πόλη της Καλαμάτας είναι αυτάρκης σε όλους τους τομείς, ήτοι της υγείας, της εκπαίδευσης, της πρόνοιας και του αθλητισμού, ενώ στην περιοχή μελέτης υφίστανται οι βασικές υποδομές και αυτές κυρίως στις έδρες των τριών Δημοτικών Ενοτήτων. Ως εκ τούτου, η περιοχή μελέτης εξαρτάται από την πόλη της Καλαμάτας και καλύπτεται πλήρως σε όλους τους τομείς από αυτή. Τέλος, στην όμορη ΔΕ Καλαμάτας, νότια της περιοχής μελέτης, υφίσταται η ΒΙΠΕ Σπερχογείας, στην οποία απασχολείται πλήθος ατόμων από την ευρύτερη περιοχή και συνεισφέρει σημαντικά στην οικονομία της περιοχής και στην ΠΕ Μεσσηνίας.

A9.5 Αλληλεπιδράσεις με Όμορες Δημοτικές Ενότητες άλλων Δήμων

Η περιοχή μελέτης συνορεύει με τις ΔΕ Μεσσήνης, Ανδρούσας και Ιθώμης του Δήμου Μεσσήνης, τις ΔΕ Μελιγαλά και Οιχαλίας του Δήμου Οιχαλίας και με τη ΔΕ Φαλαίσιας του Δήμου Μεγαλόπολης. Η περιοχή μελέτης, όπως προαναφέρθηκε, εξαρτάται κυρίως από τη ΔΕ Καλαμάτας και συγκεκριμένα από την πόλη της Καλαμάτας, η οποία αποτελεί σημαντικό αστικό, οικονομικό και εμπορικό κέντρο της περιοχής καθώς και διοικητικό κέντρο της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας. Οι όμορες Δημοτικές Ενότητες των άλλων Δήμων εξαρτώνται και αυτές με τη σειρά τους από την πόλη της Καλαμάτας, ενώ σε σχέση με τις Δημοτικές Ενότητες της περιοχής μελέτης η αλληλεπίδραση τους έγκειται συνολικά σε χωρικό επίπεδο.

Επισημαίνεται, ότι, η Μεσσήνη αποτελεί συμπληρωματικό δορυφορικό αστικό κέντρο υποστήριξης αγροτικών-βιομηχανικών και τουριστικών δραστηριοτήτων της Καλαμάτας. Τέλος, στην όμορη ΔΕ Μελιγαλά, βορειοδυτικά της περιοχής μελέτης, υφίσταται η ΒΙΠΕ Μελιγαλά, στην οποία απασχολείται πλήθος ατόμων από την ευρύτερη περιοχή και συνεισφέρει σημαντικά στην οικονομία της περιοχής και στην ΠΕ Μεσσηνίας.

A9.6 Εισροές από παράλληλα εκπονούμενες μελέτες και αξιολόγηση των στοιχείων

A9.6.1 Οριοθέτηση υδατορεμάτων

Ορισμένα από τα ρέματα που διασχίζουν οικισμούς στην περιοχή μελέτης έχουν οριοθετηθεί τμηματικά με τις κάτωθι Αποφάσεις:

- «Επικύρωση καθορισμού των οριογραμμών ρέματος εντός οικισμού Αιθαίας, του Δ.Δ. Αιθαίας Δήμου Θουρίας Νομού Μεσσηνίας στην ιδιοκτησία Κανελλοπούλου Μαρίας», με την υπ' αρ. 270/21-01-2008 απόφαση (ΦΕΚ 62/Δ/2008).
- «Επικύρωση καθορισμού οριογραμμών τμήματος υδατορέματος στην ΤΚ Αιθαίας της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας του Δήμου Καλαμάτας στην ιδιοκτησία των Νιάρχου Γιαννούλας, Νιάρχου Γεωργίας και Νιάρχου Ιωάννη», με την υπ' αρ. 415/29-02-2012 απόφαση (ΦΕΚ 234/Δ/2012).

Η Μελέτη προσωρινής οριοθέτησης των υφιστάμενων υδατορεμάτων, εντός των νέων προς πολεοδότηση περιοχών μέσω του ΤΠΣ (σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 του ν.4258/2014) θα υποβληθεί κατά το 2^ο Στάδιο της παρούσης.

Σε ότι αφορά στη διευθέτηση των ρεμάτων που εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης έχουν υλοποιηθεί τμηματικά στο ρέμα Μαυροζούμενα, στον Πάμισο, στον Άγιο Φλώρο, στον Άρι και στο Τζιρόρεμμα, τα οποία αποτελούν ΠΥΣ.

Επιπλέον, έχουν εγκριθεί οι Περιβαλλοντικοί Όροι του έργου «Αντιπλημμυρική προστασία του π. Παμίσου από το Φράγμα Άρι - Μεσσήνη - Εκβολές στη θάλασσα και περιβαλλοντική αξιοποίηση

εκβολών και παρόχθιας ζώνης μέχρι την είσοδο της Μεσσήνης καθώς και της εκβολής στο Κουλντούκι Μπούκας Μεσσήνης».

Σε ότι αφορά την περιοχή μελέτης, η παραπάνω μελέτη αφορά:

- τη διευθέτηση του ποταμού Παμίσου από το «Φράγμα» Άρι - Ρουφράχτη μέχρι τις εκβολές του στη θάλασσα, σε μήκος 9 km περίπου.
- τη διευθέτηση του Άρι από τη Γέφυρα προς τον οικισμό Αίπειας μέχρι τον Α.Κ. 18 (Μεσσήνη-Θουρία), μήκους 5 km περίπου.
- την οριοθέτηση των παραπάνω τμημάτων.
- τον έλεγχο της υφιστάμενης λειτουργίας του ρουφράχτη («φράγματος» Άρι) επί του π. Παμίσου και του ρόλου του στην αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής.

Κατά το 2^ο Στάδιο του ΤΠΣ θα οριοθετηθούν για πρώτη φορά κάποιοι οικισμοί της περιοχής μελέτης. Σε ορισμένους από αυτούς τους οικισμούς διέρχονται υδατορέματα, τα οποία δεν έχουν οριοθετηθεί μέχρι σήμερα και θα πρέπει να οριοθετηθούν προσωρινά σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 4258/2014. Οι οικισμοί που δεν έχουν οριοθετηθεί μέχρι σήμερα και διέρχεται από αυτούς υδατόρεμα είναι οι ακόλουθοι:

ΔΕ Αρφαρών

- Πήδημα
- Άγριλος
- Κρασοπούλα
- Βελανιδιά
- Άνω Βρωμόβρυση

ΔΕ Θουρίας

- Θουρία
- Πολιανή
- Άνω Άμφεια
- Κάτω Άμφεια

ΔΕ Άριος

- Ασπροπουλιά

A9.6.2 Μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας

Κατά την Προκαταρκτική Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας πραγματοποιήθηκε η αναγνώριση και ο εντοπισμός των σημαντικών από γεωλογική περιβαλλοντική άποψη θέσεων, οι οποίες χρειάζονται προστασία ή ανάδειξη.

Οι **γεωπεριβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές** σχετίζονται, κατά κύριο λόγο, με την παρουσία του υγρού στοιχείου. Συνοπτικά δίνονται ακολούθως οι γεωπεριβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές, ήτοι οι περιοχές σχετιζόμενες με τους υδατικούς πόρους και με τη γεωμορφολογία.

Οι ευαίσθητες περιοχές σχετιζόμενες με τους υδατικούς πόρους είναι οι ακόλουθες:

- **Ρέματα – μισγάγκειες**

Τα σημαντικότερα ποτάμια και ρέματα εντός της περιοχής ενδιαφέροντος είναι ο ποταμός Πάμισος, περιλαμβανομένων των ανάντη κλάδων του (ποταμός Μαυροζούμενας, ρέμα Αγ. Φλώρου), ο ποταμός Άρις και το Τζιρόρρεμα. Μικρότερες μισγάγκειες αποτελούν τους δευτερεύοντες κλάδους αυτών των υδρογραφικών αξόνων.

- **Μικρές λίμνες**

Στην περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν σημαντικές λίμνες. Αναφέρονται μία μικρής έκτασης λίμνη (~3.5στρ.) εντός της πόλγης της Πολιανής, η οποία έχει διαμορφωθεί πλησίον της εισόδου του οικισμού και η ποταμολίμνη του Πάμισου, η οποία διαμορφώνεται στη διευρυμένη κοίτη του ποταμού, ανάντη του αρδευτικού φράγματος του Άριος.

- **Πηγές**

Πηγές Πηδημάτος και Αγ. Φλώρου.

- **Υδρογεωλογικές λεκάνες πόσιμου ύδατος**

Οι προαναφερόμενες πηγές, τα νερά των οποίων χρησιμοποιούνται για την ύδρευση των οικισμών του Δήμου Καλαμάτας, αλλά και γειτονικών δήμων, εκφορτίζουν τον καρστικό υδροφόρα του Συστήματος Αγ. Φλώρου – Πηδημάτος (EL0100080) του οικείου ΣΔΛΑΠ.

Οι ευαίσθητες περιοχές σχετιζόμενες με τη γεωμορφολογία είναι οι ακόλουθες:

- Φαράγγι Τζιρορρέματος με απότομα ασβεστολιθικά πρηνή κατάντη της πόλγης Πολιανής.
- Καρστικό βύθισμα (πόλγη) Πολιανής.

- Απότομα πρανή σε νεογενείς σχηματισμούς εκατέρωθεν της κοίτης του Τζιφορρέματος, ανατολικά του αρχαιολογικού χώρου της Θουρίας.
- Οι ξηρολίθινες αναβαθμίδες στα ανάντη τμήματα των υδρολογικών λεκανών για την προστασία τους από τη διάβρωση.
- Επιφάνειες ρηγμάτων Πήδημα-Άνθειας ανάντη των οικισμών όπου διαμορφώνουν απότομα πρανή.

Επιπρόσθετα, το **υποβαθμισμένο γεωλογικό περιβάλλον** στην περιοχή μελέτης σχετίζεται κατά κύριο λόγο με θέσεις ανεξέλεγκτης απόρριψης απορριμμάτων, μπάζων κλπ. Ο ΧΑΔΑ Θουρίας λειτουργούσε παλαιότερα, ενώ σήμερα έχει διακοπεί η λειτουργία του και έχουν λάβει χώρα σχετικές εργασίες αποκατάστασης. Επίσης, σε διάσπαρτες θέσεις εντός του πεδινού τμήματος της περιοχής μελέτης έχουν εντοπιστεί μη οργανωμένοι χώροι απόθεσης αποβλήτων εκσκαφών, απορριμμάτων κλπ.

Τα ανενεργά λατομεία που έχουν εντοπιστεί στην περιοχή μελέτης αποτελούν επίσης θέσεις υποβαθμισμένου γεωπεριβάλλοντος που χρήζει αποκατάστασης.

Επίσης η λειτουργία των Κοιμητηρίων συνδέεται με υποβάθμιση της ποιότητας των υπογείων νερών κατάντη αυτών. Η ένταση της πίεσης εξαρτάται από τον όγκο του ρυπαντικού φορτίου δηλ. από το μέγεθος του κοιμητηρίου και από τη συχνότητα χρήσης του.

Οι προσχωματικές υπόγειες υδροφορίες της περιοχής αντιμετωπίζουν προβλήματα υποβάθμισης της ποιότητας του υδατικού πόρου, κυρίως λόγω των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα, οπότε η λειτουργία των προαναφερόμενων χώρων, δε δημιουργούν από μόνες τους θέσεις υποβαθμισμένου γεωλογικού περιβάλλοντος.

Τέλος, με την ΠΜΓΚ καθορίζονται οι **γεώτοποι**, ήτοι περιοχές ιδιαίτερου γεωεπιστημονικού ενδιαφέροντος. Το καθεστώς προστασίας τους είναι ασαφές, αφού ακόμα και σήμερα δεν υπάρχει κοινά αποδεκτός κατάλογος αναγνώρισης και αξιολόγησής τους. Οι γεώτοποι, στην πράξη, στερούνται προστασίας λόγω, κυρίως, της αναγκαιότητας διοικητικής αναγνώρισής τους ως προστατευόμενου περιβαλλοντικού αντικειμένου. Ως εκ τούτου, δεδομένων των παραπάνω, πρέπει να προστατεύονται άμεσα, χωρίς ανάγκη προηγούμενης διοικητικής ενέργειας αναγνώρισης.

Στην περιοχή μελέτης έχουν περιληφθεί στον επικαιροποιημένο κατάλογο γεωτόπων του ΕΑΓΜΕ οι εξής θέσεις εντός της περιοχής μελέτης:

- Πηγές Αγ. Φλώρου και Πηδήματος

Πέραν των παραπάνω, προτείνεται να συμπεριληφθούν επιπλέον στον κατάλογο **γεωτόπων**:

- Φαράγγι Τζιρορρέματος με απότομα ασβεστολιθικά πρηνή κατόντη της πόλγης Πολιανής, ως θέση στρωματογραφικού, υδρογεωλογικού και γεωμορφολογικού ενδιαφέροντος.
- Καρστικό βύθισμα (πόλγη) Πολιανής ως θέση υδρογεωλογικού και τεκτονικού ενδιαφέροντος.
- Νεραϊδόκηπος, ως θέση εξαιρετικά γεωμορφολογικού ενδιαφέροντος.
- Αρχαιολογικός χώρος Αίπειας, ως γεωπολιτιστική θέση.
- Αρχαία Ρωμαϊκά Λουτρά Αίπειας, έως γεωπολιτιστική θέση.
- Μπαστογέφυρα στον Πάμισο ποταμό, πλησίον του οικισμού Ανεμόμυλος, ως γεωπολιτιστική θέση.
- Πηγάδια και ξερολιθιές στην Πελεκητή, ως υδρογεωλογικού και γεωμορφολογικού ενδιαφέροντος.
- Έλος Πάμισου, ως γεωμορφολογικού ενδιαφέροντος.
- Ρήγμα Πηδήματος – Άνθειας, ως τεκτονικού ενδιαφέροντος.

Κατά την Προκαταρκτική Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας διαμορφώθηκαν κριτήρια βαθμονόμησης για (1) σχετική Κατ' Αρχήν Γεωλογική Καταλληλότητα για οικιστική και άλλες συναφείς χρήσεις, καθώς και (2) για Ειδικές Χρήσεις.

Καθορίστηκαν τέσσερις (4) κατηγορίες σχετικής γεωλογικής καταλληλότητας για οικιστική και άλλες συναφείς χρήσεις, καθώς και για ειδικές χρήσεις:

Κατηγορία 1: Περιοχές υψηλού βαθμού καταλληλότητας (ΥΚ)

Κατηγορία 2: Περιοχές μέτριου βαθμού καταλληλότητας (ΜΚ)

Κατηγορία 3: Περιοχές μέτριου έως χαμηλού βαθμού καταλληλότητας (ΜΧΚ)

Κατηγορία 4: Περιοχές χαμηλού βαθμού καταλληλότητας (ΧΚ)

Κατ' Αρχήν Γεωλογική Καταλληλότητα για οικιστική και άλλες συναφείς χρήσεις

Κατηγορία 1: Περιοχές υψηλού βαθμού καταλληλότητας (ΥΚ)

Στις περιοχές υψηλού βαθμού καταλληλότητας (ΥΚ) κατατάσσονται οι περιοχές με ευνοϊκές μορφολογικές κλίσεις 4 – 20%, στις οποίες επικρατούν γεωλογικοί σχηματισμοί με γενικά ευνοϊκά γεωμηχανικά χαρακτηριστικά για οικιστική χρήση και κυρίως οι βραχώδεις ασβεστολιθικοί σχηματισμοί (κυρίως οι κρητιδικοί και καινοζωικοί και λιγότερο οι ιουρασικοί) και δευτερευόντως οι θαλάσσιες αποθέσεις του νεογενούς με ευνοϊκή λιθολογική σύσταση (Pl.m,k). Μικρότερη είναι η

συμμετοχή σε αυτήν την κατηγορία των πλειστοκαινικών χερσαίων αναβαθμίδων (Pt.t), των πλευρικών κορημάτων (H.sc) και του φλύσχη (ft).

Κατηγορία 2: Περιοχές μέτριου βαθμού καταλληλότητας (MK)

Οι περιοχές αυτές εκτείνονται σε δύο ζώνες μορφολογικών κλίσεων.

Η πρώτη ζώνη αφορά τις πεδινές περιοχές που είναι επιδεκτικές σε πλημμυρικά φαινόμενα και παρουσιάζουν μορφολογικές κλίσεις 0 – 4%, όπου είναι δυσχερής η φυσική αποστράγγιση των επιφανειακών απορροών. Συναντώνται τόσο σε περιοχές χαμηλού όσο και μεγάλου υψομέτρου (πόλγη Πολιανής). Στις περιοχές αυτές απαντώνται ως επί το πλείστον αλλουβιακές αποθέσεις (H.al) και χερσαίες αναβαθμίδες (Pt.t) και σε πολύ μικρό ποσοστό θαλάσσιες αποθέσεις του νεογενούς (Pl.m,k).

Η δεύτερη ζώνη εκτείνεται στις λοφώδεις και ορεινές περιοχές, όπου οι μορφολογικές κλίσεις κυμαίνονται μεταξύ 20 – 50%. Στη ζώνη αυτή επικρατούν συντριπτικά οι ασβεστολιθικοί σχηματισμοί και σε πολύ μικρό ποσοστό εμφανίζονται σχηματισμοί του φλύσχη (ft), των πλευρικών κορημάτων (H.sc), των χερσαίων αναβαθμίδων (Pt.t) και των θαλάσσιων αποθέσεων του νεογενούς (Pl.m,k).

Κατηγορία 3: Περιοχές μέτριου έως χαμηλού βαθμού καταλληλότητας (MKK)

Στην Κατηγορία αυτή κατατάσσονται οι περιοχές που εμφανίζουν ισχυρές κλίσεις (>50%) του φυσικού αναγλύφου, με συχνή παρουσία κρημνώδους μορφολογίας.

Στη ζώνη αυτή επικρατούν σχεδόν αποκλειστικά ασβεστολιθικοί σχηματισμοί και σε πολύ μικρό ποσοστό θαλάσσιες αποθέσεις του νεογενούς και χερσαίες αναβαθμίδες. Οι βραχώδεις ασβεστολιθικοί σχηματισμοί, αν και επιδεικνύουν από καλή έως εξαιρετική συμπεριφορά σε στατικές φορτίσεις και ικανοποιητική έως καλή σε δυναμικές φορτίσεις, εντούτοις, και δεδομένων των πολύ ισχυρών μορφολογικών κλίσεων και του πυκνού δικτύου ασυνεχειών που καταγράφηκε στην ανθρακική βραχομάζα κατά την επιτόπια αυτοψία, είναι πολύ συχνή η εμφάνιση προβλημάτων αστάθειας φυσικών και τεχνητών πρανών όπως καταπτώσεις, σφήνες, επίπεδες ολισθήσεις, ανατροπές.

Πέραν των παραπάνω, η ανάπτυξη οικιστικών και συναφών χρήσεων σε τέτοιες ζώνες αυξάνει υπέρμετρα το κόστος των αναγκαίων έργων υποδομής, την κλίμακα επεμβάσεων στο τοπίο και των συνακόλουθων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και την πιθανότητα εμφάνισης προβλημάτων αστάθειας. Άλλωστε οι περισσότερες αστάθειες που παρατηρήθηκαν στην περιοχή μελέτης όπως καταπτώσεις, ανατροπές κλπ ή ακόμα και αυτές που δύναται να εκδηλωθούν σχετίζονται με απότομες κλίσεις φυσικών και τεχνητών πρανών.

Κατηγορία 4: Περιοχές χαμηλού βαθμού καταλληλότητας (XK)

Πρόκειται για τις περιοχές, όπου επικρατεί ο σχηματισμός των βαλτωδών – τεναγωδών αποθέσεων (H.sl) στην πεδινή περιοχή της περιοχής μελέτης.

Η φέρουσα ικανότητα υπεδάφους σε αυτούς τους σχηματισμούς αναμένεται πολύ υποβαθμισμένη και φαινόμενα καθιζήσεων και ρευστοποιήσεων θεωρούνται πιθανά. Παράλληλα, λόγω των πολύ μικρών μορφολογικών κλίσεων, περιοδικές κατακλύσεις ή και περισσότερο εκτεταμένα πλημμυρικά φαινόμενα θεωρούνται πιθανά. Γενικά για την θεμελίωση κτιρίων στους σχηματισμούς αυτούς θα απαιτηθούν ειδικά μέτρα βελτίωσης του υπεδάφους.

Ζώνες προστασίας ρεμάτων-ποταμών

Για τα ποτάμια, τα ρέματα και τις μισγάγκειες προτείνεται ζώνη προστασίας πλάτους 20m-40m (αναλόγως του μεγέθους τους) εκατέρωθεν των αξόνων τους. Για τη μείωση του εύρους αυτής της ζώνης απαιτείται μελέτη οριοθέτησής τους, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Στην περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν εγκεκριμένες γραμμές οριοθέτησης στους σημαντικούς υδρογραφικούς άξονες. Επιμέρους οριοθετήσεις έχουν γίνει σε δύο, μικρού μήκους, τμήματα ρεμάτων εντός του οικισμού της Αιθαίας, τα οποία δεν απεικονίζονται στην κλίμακα εργασίας της παρούσας μελέτης. Σε επόμενη μελετητική φάση θα απεικονιστεί με ακρίβεια η εγκεκριμένη γραμμή οριοθέτησης σε λεπτομερέστερη κλίμακα.

Για οποιαδήποτε επέμβαση – ανάπτυξη προταθεί πλησίον της περιοχής των ρεμάτων οφείλει να προηγηθεί οριοθέτησή τους, σύμφωνα με το ν. 4258/2014 (ΦΕΚ 94/Α/2014). Επιπροσθέτως, αν απαιτείται, θα πρέπει να γίνει παράλληλα και σχετική υδραυλική μελέτη για έργα διευθέτησής τους και προστασίας των πρηνών.

Ζώνες εκατέρωθεν πιθανά ενεργών σεισμικών ρηγμάτων

Σύμφωνα με τον ΕΑΚ, δεν επιτρέπεται εν γένει η δόμηση κτισμάτων σπουδαιότητας Σ2, Σ3 και Σ4 στην άμεση γειτονία σεισμοτεκτονικών ρηγμάτων που θεωρούνται σεισμικώς ενεργά, και στην περίπτωση που συντρέχουν λόγοι δόμησης στην άμεση γειτονία τους αυτή επιτρέπεται μόνο ύστερα από ειδική σεισμική - γεωλογική γεωτεχνική - στατική μελέτη στην οποία διερευνώνται οι επιπτώσεις της γειτνίασης του ρήγματος και λαμβάνονται μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση τους, με την σεισμική δράση σχεδιασμού στην άμεση γειτονία τέτοιων ρηγμάτων να λαμβάνεται αυξημένη τουλάχιστον κατά 25% σε σχέση με την οριζόμενη στο κεφάλαιο 2 του ΕΑΚ.

Οι περιοχές που βρίσκονται σε ζώνες πλάτους 100 m εκατέρωθεν των πιθανά ενεργών σεισμικών ρηγμάτων της περιοχής μελέτης θεωρούνται δυσμενείς για δόμηση, και εντός αυτών των ζωνών θα πρέπει να αποφεύγεται η δόμηση, ιδίως για κτίρια σπουδαιότητας Σ3 και Σ4 του ΕΑΚ.

Κατ' Αρχήν Γεωλογική Καταλληλότητα για Ειδικές Χρήσεις

Περιοχές υψηλού βαθμού καταλληλότητας (ΥΚ)

Με βάση το κριτήριο της μη διάδοσης ρυπογόνων ουσιών στο γεωπεριβάλλον, οι ευνοϊκότερες ζώνες για τη χωροθέτηση των προαναφερόμενων ειδικών χρήσεων είναι οι ζώνες όπου σχηματισμοί μικρής υδροπερατότητας έχουν σημαντική επιφανειακή εξάπλωση.

Οι υδρολιθολογικές ενότητες, οι οποίες επομένως είναι ευνοϊκές για τη χωροθέτηση των εν λόγω ειδικών χρήσεων, είναι οι υδρολιθολογικές ενότητες “Κοκκώδεις μη προσχωματικές αποθέσεις μικρής έως πολύ μικρής υδροπερατότητας (Π3)” και οι “Σχηματισμοί μικρής έως πολύ μικρής υδροπερατότητας (Α1)”.

Οι ζώνες που οι παραπάνω σχηματισμοί έχουν σημαντική επιφανειακή εξάπλωση είναι οι φλυσχικές και νεογενείς εμφανίσεις ανατολικά των οικισμών Άνθεια, Αίπεια και Αίθαια και δυτικά και νότια του οικισμού των Χριστοφιλαίκων.

Περιοχές μέτριου βαθμού καταλληλότητας (ΜΚ)

Αν για άλλους λόγους πλην των γεωλογικών κριτηρίων δεν επιλεγούν για τη χωροθέτηση ειδικών χρήσεων οι ανωτέρω προτεινόμενες ζώνες, μπορεί να διερευνηθεί περαιτέρω η καταλληλότητα θέσεων όπου επικρατούν οι ημιπερατοί σχηματισμοί και συγκεκριμένα σχηματισμοί που εντάσσονται στην υδρολιθολογική ενότητα “Κοκκώδεις, προσχωματικές κυρίως αποθέσεις, κυμαινόμενης υδροπερατότητας (Π1)”.

Συγκεκριμένα οι ζώνες που θεωρούνται μέτριας καταλληλότητας για ειδικές χρήσεις με βάση γεωλογικά κριτήρια είναι οι περιοχές που οι σχηματισμοί των αλλουβιακών αποθέσεων (H.aI) και των χερσαίων πλειστοκαινικών αναβαθμίδων (Pt.t) έχουν εκτεταμένη επιφανειακή εξάπλωση.

Επομένως, οι ζώνες αυτές ταυτίζονται με την περιοχή του κάμπου της Κάτω Μεσσηνίας. Αν επιλεγούν αυτές οι ζώνες για χωροθέτηση τέτοιων χρήσεων είναι απαραίτητη η πρότερη γεωτεχνική διερεύνηση της υδροπερατότητας των σχηματισμών, ώστε να επιλεγούν θέσεις όπου αυτή εμφανίζει μειωμένες τιμές, δηλ. θέσεις όπου επικρατούν αργιλικοί και εν γένει λεπτόκοκκοι σχηματισμοί έναντι των αδρομερέστερων κλασμάτων. Επιπροσθέτως, επειδή αυτές οι ζώνες εμφανίζουν πολύ μικρές μορφολογικές κλίσεις, είναι απαραίτητη η λήψη των κατάλληλων μέτρων για την αποφυγή πλημμυρικών φαινομένων εντός της μονάδας.

Περιοχές χαμηλού βαθμού καταλληλότητας (ΧΚ)

Όλες οι υπόλοιπες ζώνες, που δεν περιλαμβάνονται στις ανωτέρω κατηγορίες, θεωρούνται δυσμενείς για τη χωροθέτηση τέτοιων δραστηριοτήτων. Τονίζεται, ότι αυτή η κατάταξη σε καμία περίπτωση δε

σημαίνει ότι αυτές οι ζώνες θα πρέπει εκ των προτέρων να αποκλείονται για τέτοιες χρήσεις, αλλά ότι θα πρέπει να ληφθούν εκτεταμένα μέτρα διασφάλισης της ποιότητας των υπόγειων υδατικών πόρων αν τελικά επιλεγούν.

Το χαρακτηριστικό των ζωνών αυτών είναι ότι επικρατούν σχηματισμοί με μέση έως υψηλή υδροπερατότητα. Επίσης, έχουν περιληφθεί, κατά περίπτωση, και σχηματισμοί των ανωτέρω κατηγοριών καταλληλότητας με μικρή επιφανειακή εξάπλωση.

Συγκεκριμένα στις δυσμενείς ζώνες για ειδικές χρήσεις κατατάσσεται η υδρολιθολογική ενότητα των καρστικών σχηματισμών “Υψηλής έως μέτριας υδροπερατότητας (Κ1)” και επομένως το σύνολο σχεδόν της ορεινής ζώνης της περιοχής μελέτης όπου επικρατούν οι ανθρακικοί σχηματισμοί της Ζώνης Τριπόλεως. Τονίζεται, ότι αν, παρόλα αυτά, επιλεγούν θέσεις σε αυτήν τη ζώνη για τη χωροθέτηση τέτοιων χρήσεων, τότε τα μέτρα προστασίας έναντι των υπόγειων διαφυγών των στραγγισμάτων θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα αυξημένα, δεδομένης της αξίας της υποκείμενης καρστικής υδροφορίας.

Ζώνες περιβάλλουσες κοιμητήρια

Πρόκειται για τις περιοχές που εκτείνονται σε ζώνη ακτίνας 250 m από τα κοιμητήρια των οικισμών. Για τις περιοχές αυτές η δόμηση επιτρέπεται υπό τις προϋποθέσεις που τίθενται στο άρθρο 29 του Ν.2508/97 (ΦΕΚ 124/Α/1997) και στην ΥΑ 26882/5769/98 ΥΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 838/Δ1998), όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, για τη μείωση της ανωτέρω απόστασης, που ορίζεται από τη Νομοθεσία ως η απαιτούμενη ελάχιστη κατ’ αρχήν απόσταση εγκεκριμένου σχεδίου πόλης από υπάρχον νεκροταφείο. Για να είναι εφικτή η μείωση της απόστασης αυτής θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι δεν επέρχονται επιπτώσεις στο οικιστικό περιβάλλον και στην προστασία της δημόσιας υγείας.

Για τη μείωση της προαναφερθείσας απόστασης απαιτείται η εκπόνηση υδρογεωτεχνικής μελέτης, με την οποία θα αποδεικνύεται ότι δεν προκύπτει κίνδυνος ρύπανσης ή μόλυνσης του υπόγειου υδροφόρου στρώματος. Η μελέτη αυτή εγκρίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας. Επίσης απαιτείται παράλληλα και η εκπόνηση μελέτης γεωλογικής καταλληλότητας για την επίδραση του κοιμητηρίου στην πολεοδομούμενη περιοχή.

Ζώνη προστασίας σημείου υδροληψίας πόσιμου ύδατος

Στην περιοχή μελέτης, το σύνολο των υδροληψιών που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση, γίνεται από υπόγεια νερά καρστικών υδροφορέων. Οι προσωρινές ζώνες ελεγχόμενης προστασίας II των έργων υδροληψίας που προτείνονται από την παρούσα μελέτη είναι: Ζώνη ελεγχόμενης προστασίας II: 1000 m ανάντη και εκατέρωθεν (ζώνη τροφοδοσίας) και 300 m κατάντη των σημείων απόληψης ύδατος ύδρευσης.

Ζώνη προστασίας ορυκτών πόρων

Στην περιοχή μελέτης έχουν καθοριστεί 2 λατομικές περιοχές και είναι οι εξής:

1. Λατομική ζώνη στην Περιοχή ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΑΧΟΣ ΑΜΦΕΙΑΣ, η οποία εξακολουθεί να βρίσκεται εν ισχύ σύμφωνα με την απόφαση του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου με αρ. πρωτ. 200074/45285/29.07.2016 (ΦΕΚ 230/Δ/2016) περί τροποποίησης ορίων.
2. Λατομική περιοχή στις θέσεις ΚΟΤΡΩΝΙΑ και ΠΡΟΣΗΛΙΟ της ΤΚ Πολιανής της ΔΕ Θουρίας, έκτασης ~579 και ~283 στρ. αντίστοιχα, εντός δημόσιας δασικής έκτασης, η οποία καθορίστηκε σύμφωνα με το ΦΕΚ 80/Δ/2007.

Τέλος, από την ΠΜΓΚ προτείνονται μέτρα πρόληψης ή μετρίασης γεωλογικών κινδύνων, προστασίας γεωλογικών πόρων και γεωπεριβάλλοντος καθώς και ειδικοί όροι και περιορισμοί.

A9.6.3 ΣΜΠΕ

Η συνοδευτική μελέτη ΣΜΠΕ εξελίσσεται παράλληλα με την Κύρια Μελέτη Πολεοδομικού Σχεδιασμού για να την τροφοδοτεί με τα απαραίτητα στοιχεία τόσο στο αρχικό στάδιο της ανάλυσης, εισφέροντας στη διάγνωση-περιγραφή του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και κατά κύριο λόγο στην αξιολόγηση διατύπωση των εναλλακτικών σεναρίων χωρικής ανάπτυξης, όσο και στο στάδιο εκτίμησης των επιπτώσεων της πρότασης πολεοδομικού σχεδιασμού. Άλλωστε, η μελέτη ΣΜΠΕ τροφοδοτείται από τα αναλυτικά στοιχεία της τελικής πρότασης και των λοιπών υποστηρικτικών μελετών.

Η πόλη της Καλαμάτας αποτελεί σημαντικό αστικό, οικονομικό και εμπορικό κέντρο της περιοχής καθώς και διοικητικό κέντρο της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας. Η περιοχή μελέτης εξαρτάται από την Καλαμάτα και αποτελείται από μικρούς οικισμούς κάτω των 2000 κατοίκων. Το πλήθος των οικισμών δεν έχει θεσμοθετημένο όριο, ενώ εκτός της Θουρίας η οποία διαθέτει σε τμήμα της ρυμοτομικό σχέδιο, το οποίο δεν έχει εφαρμοστεί, οι υπόλοιποι οικισμοί στερούνται σχεδίου.

Κατά την τελευταία απογραφή του 2021, σημειώνεται μείωση του πληθυσμού στην περιοχή μελέτης και αυτό είναι αναμενόμενο καθώς σε όλους τους τομείς επικρατεί στασιμότητα.

Σημαντική έκταση της περιοχής μελέτης αποτελεί γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας και βρίσκεται σε επαφή με ορισμένους οικισμούς.

Η περιοχή μελέτης δεν παρουσιάζει τουριστική ανάπτυξη, γεγονός το οποίο δεν προβλέπεται να αλλάξει στο μέλλον. Η οικονομία της βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα. Ο πληθυσμός παρουσιάζει σημαντική γήρανση, με αποτέλεσμα να εκλείπουν κατάλληλα εργατικά χέρια για τις ανάγκες του πρωτογενούς τομέα.

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζεται πλήθος μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, κηρυγμένων και μη, τα οποία ωστόσο παρουσιάζουν χαμηλή επισκεψιμότητα. Γενικότερα στην περιοχή απουσιάζει ο οποιασδήποτε μορφής τουρισμός.

Την περιοχή μελέτης διασχίζει ο κυριότερος οδικός άξονας που διαπερνά την Περιφέρεια Πελοποννήσου ενώνοντας τα κυριότερα αστικά κέντρα μεταξύ τους είναι ο Αυτοκινητόδρομος Καλαμάτα - Τρίπολη - Κόρινθος - Αθήνα. Εντός της περιοχής μελέτης βρίσκεται το αεροδρόμιο της Καλαμάτας, ενώ στην πόλη της Καλαμάτας εντοπίζεται λιμένας μείζονος σημασίας.

Σύμφωνα με το σχέδιο ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας, δεν προβλέπονται αναπτυξιακά έργα, εκτός από την ενδυνάμωση του αεροδρομίου της Καλαμάτας, που όμως θα εξυπηρετεί τις τουριστικές περιοχές του Δήμου Καλαμάτας και των όμορων Δήμων Μεσσήνης και Πύλου - Νέστορος.

Το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας μπορεί να χαρακτηριστεί ως πλούσιο και ποικιλόμορφο, ως αποτέλεσμα της ιδιαίτερης γεωμορφολογίας και του εύκρατου κλίματος που επικρατούν σε αυτό. Στην περιοχή μελέτης δεν έχουν εντοπιστεί προστατευόμενες περιοχές της φύσης σε διεθνές επίπεδο και σε εθνικό επίπεδο, ενώ εντοπίζεται μνημείο της φύσης εντός της ΔΕ Αρφαρών.

Σύμφωνα, με τον κυρωμένο δασικό χάρτη, οι Δημοτικές Ενότητες Θουρίας και Αρφαρών καλύπτονται κυρίως από δασικές εκτάσεις με ποσοστό κάλυψης 68.26% και 59.49%, αντίστοιχα, ενώ τα δάση στη ΔΕ Άριος καλύπτουν μόνο το 0.78% της συνολικής έκτασης.

Η περιοχή μελέτης διαρρέεται από ορισμένα μεγάλα και σημαντικά ποτάμια, όπως είναι ο Πάμισος και ο Άρις ενώ εντοπίζονται και μικρότερης έκτασης ή σημασίας παραπόταμοι αυτών, όπως είναι τα ρέματα του Αγίου Φλώρου (διευθετημένο τμήμα του ρέματος Παμίσου), το Τζιρόρρεμα και το ρέμα Μαυροζούμενα.

Στην περιοχή μελέτης οι τεχνητές τροποποιήσεις του ανάγλυφου οφείλονται κυρίως σε ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που γίνονται στα πλαίσια κυρίως των μεγάλων και μικρότερων έργων υποδομής, αλλά και σε μικρότερη κλίμακα με την ανάπτυξη του οικιστικού δικτύου.

Στην περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν εγκεκριμένες γραμμές οριοθέτησης στους σημαντικούς υδρογραφικούς άξονες, παρά μόνο τμηματικές διευθετήσεις. Επιμέρους οριοθετήσεις έχουν γίνει σε μικρού μήκους, τμήματα ρεμάτων εντός του οικισμού της Αιθαίας, τα οποία δεν απεικονίζονται στην κλίμακα εργασίας της παρούσας μελέτης.

Η μη εφαρμογή του σχεδίου, θα έχει μόνο αρνητικές συνέπειες καθώς η περιοχή:

Α) Θα στερείται χωροταξίας. Χωρίς θεσμοθετημένες χρήσεις γης, δεν θα υπάρχει περιορισμός των εκάστοτε χρήσεων γης που θα μπορεί καθένας να αιτηθεί, αλλά ούτε και ασφάλεια δικαίου. Για παράδειγμα, ναι μεν δύναται κάποιος να ιδρύσει βιομηχανία σε εκτός σχεδίου περιοχή, αλλά δεν είναι ασφαλής έναντι μεταγενέστερου διοικητικού ή δικαστικού ελέγχου. Αλλά και αντίθετα, μια νομίμως υφιστάμενη κατοικία μπορεί να καταστεί μη βιώσιμη από ανάπτυξη οχλουσών δραστηριοτήτων γύρωθεν αυτής.

Β) Θα στερείται περιβαλλοντικής προστασίας. Με τη μη θεσμοθέτηση των περιβαλλοντικά ευαίσθητων ως προστατευόμενων περιοχών αλλά και των γεωλογικά επισφαλών ή ακατάλληλων περιοχών, το περιβάλλον δεν θα προστατεύεται καθώς δεν θα υπάρχει έλεγχος της δόμησης.

Γ) Θα καταναλώνονται υπερβολικά πολλοί πόροι. Σήμερα, με τη δυνατότητα που υπάρχει για την κατασκευή δραστηριοτήτων σε εκτός σχεδίου περιοχές χωρίς κανένα χωροταξικό σχέδιο, η πολιτεία αναγκάζεται να επεκτείνει τα δίκτυα υποδομής (οδοί, ύδρευση, αποχέτευσης, ηλεκτρικό, κ.λπ.) χωρίς σαφές σχέδιο επέκτασης. Και ναι μεν επιβαρύνεται αρχικά ο ιδιοκτήτης με τα κόστη επέκτασης, όμως η λειτουργία και η συντήρηση ανήκει στους ΟΤΑ/ΟΚΩ.

A9.7 Ανάλυση SWOT

Κατά τη διάρκεια της μέχρι τώρα ανάλυσης εξήχθησαν συμπεράσματα στα επιμέρους κεφάλαια της υφιστάμενης κατάστασης. Στην παρούσα ενότητα γίνεται μία σύνοψη αυτών των συμπερασμάτων σε ότι αφορά την αναγνώριση των στοιχείων εκείνων, που συνιστούν τα πλεονεκτήματα, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές (SWOT ANALYSIS) που χαρακτηρίζουν την περιοχή μελέτης.

Πίνακας Α9.1: Πίνακας SWOT

Ενότητες και θέματα		Ενδογενείς παράγοντες		Εξωγενείς παράγοντες	
		Πλεονεκτήματα	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
A	Σχέση με ευρύτερο χώρο		<ul style="list-style-type: none"> Δυσκολία στην πρόσβαση σε πολλούς οικισμούς, ενώ στον ευρύτερο χώρο, υπάρχει δίκτυο σύγχρονων αυτοκινητοδρόμων, που όμως δεν εξυπηρετούν τους ορεινούς οικισμούς της περιοχής 	<ul style="list-style-type: none"> Εγγύτητα με όλους τους τουριστικούς προορισμούς της Πελοποννήσου 	<ul style="list-style-type: none"> Ανταγωνισμός γειτονικών μικρών τουριστικών οικισμών
B	Οικονομική ανάπτυξη και αναπτυξιακή φυσιογνωμία	<ul style="list-style-type: none"> Περιοχές σημαντικής αρχαιολογικής και ιστορικής αξίας Δυνατότητες βελτίωσης του πρωτογενούς τομέα (γεωργία – κτηνοτροφία) Ευμενείς κλιματολογικές συνθήκες Άριστες εδαφικές συνθήκες που ευνοούν την παραγωγή μεγάλης ποικιλίας αγροτικών προϊόντων σε όλη τη διάρκεια του έτους Μεγάλο ποσοστό ανεργίας το οποίο μπορεί να απορροφηθεί με δημιουργία νέων θέσεων εργασίας Αξιόλογα στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος Διάφορες μορφές τουρισμού, όπως είναι ο πολιτιστικός, ο γαστρονομικός, ο οικολογικός, ο θρησκευτικός και ο τουρισμός 	<ul style="list-style-type: none"> Ελλειμματικές δράσεις για την προστασία και ανάδειξη του συνόλου της πολιτιστικής κληρονομιάς Απειλή της γης υψηλής παραγωγικότητας από οικιστικές εξαπλώσεις Μέτριο εκπαιδευτικό επίπεδο Ανυπαρξία τουρισμού Αυξημένος Δείκτης Εξάρτησης & Γήρανσης Σχετικά ομοιόμορφη κατανομή του πληθυσμού με το μεγαλύτερο ποσοστό να καταλαμβάνουν οι μη παραγωγικές ηλικίες Απροθυμία εργασίας στον πρωτογενή τομέα Έλλειψη ενιαίου στρατηγικού σχεδιασμού τουριστικής προβολής και ανάπτυξης Ανεπάρκεια υποδομών υποδοχής επισκεπτών Έλλειψη οργανωμένης προβολής των 	<ul style="list-style-type: none"> Δυνατότητες ανάπτυξης μεταποιητικών επιχειρήσεων πιστοποιημένων τοπικών προϊόντων (λάδι, ελιές, κλπ.) Τουριστική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής της Μεσσηνίας, η οποία αυξάνει το τουριστικό και παραθεριστικό κοινό στην ευρύτερη περιοχή. Παγκόσμιο BRAND NAME αποτελεί το ελαιόλαδο και οι ελιές Καλαμάτας Ανάδειξη γεωτόπων Εγγύτητα με ΒΙΠΕ Καλαμάτας για εύρεση εργασίας Εγγύτητα με ΒΙΠΕ Μελιγαλά για εύρεση εργασίας 	<ul style="list-style-type: none"> Εγκατάλειψη της υπαίθρου και συγκέντρωση σε κέντρα αστικής και τουριστικής ανάπτυξης Εγγύτητα με ΒΙΠΕ Καλαμάτας ως προς την υποβάθμιση του ευρύτερου περιβάλλοντος Εγγύτητα με ΒΙΠΕ Μελιγαλά ως προς την υποβάθμιση του ευρύτερου περιβάλλοντος

Ενότητες και θέματα		Ενδογενείς παράγοντες		Εξωγενείς παράγοντες	
		Πλεονεκτήματα	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
		περιπέτειας	<p>αγροτικών προϊόντων</p> <ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη παραθαλάσσιου μετώπου 		
Γ	Εξωοικιστικός χώρος	<ul style="list-style-type: none"> Ολοκλήρωση αποκατάστασης ΧΑΔΑ 	<ul style="list-style-type: none"> Αναπαραγωγή πολεοδομικών προβλημάτων ανάλογων προς τα μεγάλα αστικά κέντρα (κυκλοφοριακά προβλήματα, ελλείψεις σε κοινόχρηστους χώρους, αισθητική αλλοίωση του δημόσιου χώρου) De facto καθορισμός χρήσεων γης με έκδοση οικοδομικών αδειών με βάση τις εκτός σχεδίου διατάξεις, χωρίς κανένα χωροταξικό κριτήριο Έλλειψη γενικότερα χωροταξικού σχεδιασμού 1^{ου} επιπέδου Μετατροπή της αγροτικής γης σε οικιστική χωρίς μέριμνα για τη σχέση «πόλης-υπαίθρου» 	<ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη μεγάλων μη δασικών και μη γεωργικών εκτάσεων υψηλής παραγωγικότητας που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη προγραμμάτων μεγάλης κλίμακας στις ΔΕ Αρφαρών και Θουρίας, ενώ σε όμορους Δήμους υπάρχουν σε αφθονία. 	<ul style="list-style-type: none"> Συγκέντρωση παραγωγικών δραστηριοτήτων σε όμορες ΔΕ και όμορους Δήμους.
Δ	Οργανωμένοι υποδοχείς παραγωγικών δραστηριοτήτων	<ul style="list-style-type: none"> Θεσμοθετημένες λατομικές ζώνες οι οποίες μπορούν να προσφέρουν στην ανάπτυξη εάν ενεργοποιηθούν 	<ul style="list-style-type: none"> Ανυπαρξία θεσμοθετημένων υποδοχέων Θεσμοθετημένες λατομικές ζώνες οι οποίες δεν ενεργοποιήθηκαν ποτέ 		<ul style="list-style-type: none"> Ύπαρξη θεσμοθετημένων υποδοχέων σε όμορες ΔΕ και όμορους Δήμους

Ενότητες και θέματα		Ενδογενείς παράγοντες		Εξωγενείς παράγοντες	
		Πλεονεκτήματα	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
		<ul style="list-style-type: none"> Δυνατότητες βελτίωσης και περαιτέρω ανάπτυξης των τουριστικών δραστηριοτήτων 			
E	Οικιστικοί υποδοχείς	<ul style="list-style-type: none"> Απουσία οχλουσών χρήσεων εντός των οικιστικών υποδοχών και παρουσία πολλών κενών οικοπέδων, που καθιστά την ανοικοδόμηση ελκυστική για χρήση κατοικίας. 	<ul style="list-style-type: none"> Άναρχη δόμηση Μηδενικός πολεοδομικός σχεδιασμός Σημαντικός αριθμός μικρών οικισμών με τάσεις εγκατάλειψης 		<ul style="list-style-type: none"> Η έλλειψη αναβαθμισμένου οδικού δικτύου προς τους οικιστικούς υποδοχείς, δύναται να ωθήσει την ανάπτυξη άλλων ΔΕ και όμορων Δήμων.
ΣΤ	Περιβαλλοντικές υποδομές		<ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη δικτύων αποχέτευσης ακαθάρτων/ομβρίων στους οικισμούς Ανεπαρκής διαχείριση απορριμμάτων Μικρή πυκνότητα κατοίκων που απαιτεί μεγάλη δαπάνη πόρων για την εξυπηρέτησή τους 	<ul style="list-style-type: none"> Εφαρμογή του ΠΕΣΔΑ 	
Z	Μεταφορές και τεχνικές υποδομές	<ul style="list-style-type: none"> Πρωτεύον οδικό δίκτυο Αεροδρόμιο εντός ΔΕ Θουρίας 	<ul style="list-style-type: none"> Ανεπαρκή τοπικά οδικά δίκτυα στους οικισμούς Μη κάλυψη υδρευτικών αναγκών τη θερινή περίοδο Ανεπάρκεια ψηφιακών υποδομών Μη εκσυγχρονισμένο αρδευτικό δίκτυο Μη συντηρημένες & εκσυγχρονισμένες αθλητικές υποδομές Δεν υπάρχει απευθείας ακτοπλοϊκή σύνδεση λόγω της απουσίας ακτογραμμής 	<ul style="list-style-type: none"> Εγγύτητα με λιμάνι Καλαμάτας Εφαρμογή ΣΑΝ & MasterPlan ύδρευσης 	<ul style="list-style-type: none"> Ανενεργό σιδηροδρομικό δίκτυο

A9.8 Συμπεράσματα

Η ευρύτερη περιοχή μελέτης βρίσκεται σε θέση που συνδέεται με την υπόλοιπη χώρα με τα μεγαλύτερα οδικά δίκτυα της χώρας, ακτοποϊκά και δια αέρος. Το κλίμα της περιοχής είναι ευνοϊκό, με εκπληκτικό φυσικό περιβάλλον, γλωρίδα και πανίδα. Επιπλέον, η πολιτισμική και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής είναι εξαιρετικά σημαντική. Με λίγα λόγια, οι τυπικές προϋποθέσεις για να ακμάσει η περιοχή υφίστανται, όμως αυτό δεν έχει συμβεί μέχρι σήμερα, τουναντίον, υπάρχουν διάχυτα σημάδια εγκατάλειψης της περιοχής.

Ενώ η περιοχή μελέτης και ο Δήμος Καλαμάτας στον οποίο εντάσσεται έχουν σημαντικά πλεονεκτήματα με τον ευρύτερο χώρο, με σημαντική αναπτυξιακή φυσιογνωμία και δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης, η απουσία χωροταξικού πρωτίστως και πολεοδομικού δευτερευόντως σχεδιασμού, δημιουργεί διάφορα ζητήματα τόσο στον εξωοικιστικό χώρο όσο και στους οικισμούς, όπως είναι η άναρχη δόμηση, με διάσπαρτες οικίες και παραγωγικές μονάδες αλλά και έλλειψη θεσμοθετημένων υποδοχέων. Περαιτέρω, σημαντική είναι η ανεπάρκεια των δικτύων υποδομής, στην ευρύτερη περιοχή μελέτης και στον Δήμο.

Όπως προκύπτει από την ανάλυση SWOT, σε κάθε ενότητα υφίστανται πολλαπλοί ενδογενείς και εξωγενείς θετικοί και αρνητικοί παράγοντες, γεγονός που περιπλέκει τη διαδικασία αξιολόγησής τους. Σημαντικά προβλήματα είναι η απουσία του χωροταξικού σχεδιασμού, αλλά και η απουσία έστω κατευθύνσεων χωροταξίας. Η άναρχη θεσμοθέτηση χρήσεων γης, προκαλεί προβλήματα σε μελλοντικές χρήσεις αλλά και αβεβαιότητα σε θεσμικούς επενδυτές, αφού κανείς δεν διατίθεται να προβεί σε σοβαρές επενδύσεις, εάν δεν έχει πρωταρχικά εξασφαλισμένες χρήσεις γης.

Από την άλλη πλευρά, η απουσία κατευθύνσεων και χωροταξικού σχεδιασμού, αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία για την θέσπιση χωροταξίας χωρίς περιορισμούς. Είναι επίσης προφανές, ότι θα πρέπει να υπάρξει σεβασμός στις ήδη χωροθετημένες παραγωγικές χρήσεις, καθώς η κατάργηση ή μεταφορά τους είναι οικονομικά απαγορευτικές και δύνανται να προκαλέσουν αρνητικές επιπτώσεις σε μια ήδη δοκιμαζόμενη τοπική οικονομία.

Ειδικότερα για την περιοχή, εξάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα:

A. Σχέση με ευρύτερο χώρο: θα πρέπει να βελτιωθεί η εσωτερική προσβασιμότητα στις τρεις δημοτικές ενότητες και να συνδυαστεί με το ήδη διαμορφωμένο υπερεπαρκές οδικό δίκτυο από και προς την περιοχή μελέτης (προσβασιμότητα).

B. Οικονομική ανάπτυξη και αναπτυξιακή φυσιογνωμία: η περιοχή έχει ήδη πρωτογενή τομέα που μπορεί να είναι αυτόνομος και να προσελκύσει – με τα κατάλληλα αναπτυξιακά κριτήρια – περισσότερους χρήστες. Παρόλα αυτά, υπάρχουν τομείς όπως ο τριτογενής, που χαρακτηρίζονται από ανυπαρξία και επιδέχονται μεγάλων περιθωρίων βελτίωσης.

Γ. Ο εξωοικιστικός χώρος - οργανωμένοι υποδοχείς παραγωγικών δραστηριοτήτων χρίζουν – όπως έχει προαναφερθεί – επιβολής χωροταξικών κατευθύνσεων και θεσμοθέτησης κατάλληλων υποδοχέων, ώστε να μπορέσει να προσφέρει ευκαιρίες εγκατάστασης σε ενδιαφερόμενους χρήστες, οι οποίοι μη έχοντας άλλη επιλογή σήμερα, μετακινούνται εκτός των τριών Δημοτικών Ενοτήτων.

Δ. Η απουσία οχλουσών χρήσεων στους οικιστικούς υποδοχείς, παρουσιάζει μια μεγάλη ευκαιρία για προβολή αυτών, ως τόπους διαμονής ανθρώπων μακριά από το θόρυβο και την ατμοσφαιρική ρύπανση. Παράλληλα με τη βελτίωση της προσβασιμότητάς τους, μπορούν να καταστούν ελκυστικοί προορισμοί για μικροεπενδυτές που αναζητούν την αγορά και αξιοποίηση κατοικιών.

Ε. Οι περιβαλλοντικές υποδομές είναι ανύπαρκτες ή χρίζουν μεγάλων βελτιώσεων.

ΣΤ. Οι μεταφορές και οι τεχνικές υποδομές χρίζουν μεγάλων βελτιώσεων, ιδιαίτερα όσον αφορά το ψηφιακό τους τμήμα, ώστε να καταστεί η περιοχή ελκυστικός προορισμός σε επισκέπτες.

Συμπερασματικά, η περιοχή μελέτης, ενώ παρουσιάζει πλεονεκτήματα και ευκαιρίες, δεν υφίσταται καμία πολεοδομική και χωροταξική οργάνωση, ώστε να ωφεληθεί αναδειχθεί και αναπτυχθεί από αυτά.

A10. Ανάπτυξη Σεναρίων και Επιλογή Επικρατέστερου Σεναρίου

A10.1 Περιγραφή Σεναρίων

Με την παρούσα μελέτη διερευνώνται τέσσερα (4) σενάρια παρέμβασης στον χώρο σε συνάρτηση με τη δυναμική ανάπτυξης των επιμέρους τομέων παραγωγικών δραστηριοτήτων, την οικιστική ανάπτυξη, την ορθή διαχείριση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και τις προοπτικές ανάπτυξης της περιοχής μελέτης.

1. Μηδενικό σενάριο (ΜΣ): με το σενάριο αυτό (do nothing scenario), δεν προτείνεται καμία απολύτως παρέμβαση. Το κόστος υλοποίησης του σεναρίου αυτού είναι επίσης μηδενικό, όπως και το περιβαλλοντικό του αποτύπωμα. Στο μηδενικό σενάριο, δίνεται η δυνατότητα αξιοποίησης της εξωαστικής περιοχής, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που γίνεται και σήμερα, ορίζοντας μια γενική κατηγορία χρήσεων γης που να επιτρέπει όλες τις κατασκευές. Το μηδενικό σενάριο χαρακτηρίζεται από απουσία χωροταξικού σχεδιασμού.

Κατά το μηδενικό σενάριο τα προβλήματα που εμφανίζουν οι τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, του ανθρώπινου δυναμικού, των υποδομών, της κατοικίας, αλλά και του περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης δεν θα αντιμετωπιστούν με την εφαρμογή οποιουδήποτε μέτρου πολιτικής, και έτσι οι αρνητικές, αλλά και οι πιθανές θετικές τάσεις θα διατηρηθούν. Εξάλλου, στο σενάριο αυτό δεν προτείνονται μέτρα για την οργάνωση της περιαστικής γης και διατηρείται ως έχει το καθεστώς της εκτός σχεδίου δόμησης. Επίσης, δεν προβλέπονται οριοθετήσεις, πολεοδομήσεις και αναπλάσεις οικισμών, ενώ δεν γίνεται καμία παρέμβαση στον πολεοδομικό ιστό των οικισμών.

2. Σενάριο Προώθησης Πρωτογενούς τομέα (ΣΠΠ): με το σενάριο αυτό, δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την προώθηση και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που υπάγονται στον πρωτογενή, κυρίως, τομέα. Ειδικότερα, διαμορφώνονται με βάση επιλεγμένες εξωαστικές χρήσεις μεγάλες εκτάσεις για γεωργία, κτηνοτροφία και συναφείς βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, κυρίως για την επεξεργασία της ελιάς. Η οίκηση περιορίζεται αυστηρά εντός των οικιστικών υποδοχέων, ενώ προτείνεται η μη ανάπτυξη οχλουσών μονάδων, παρά μόνο μικρές μονάδες τυποποίησης ελαιολάδου, ελαιοτριβεία και πυρηνελαιουργεία. Με το σενάριο αυτό, το μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργού πληθυσμού θα απασχολείται κυρίως στον πρωτογενή τομέα, κατόπιν στον δευτερογενή και παράλληλα θα μειωθεί η απασχόληση στον

τριτογενή τομέα που σήμερα αποτελεί τον κυρίαρχο τομέα απασχόλησης και στις τρεις ΔΕ. Επιπλέον, στο δυτικό, κυρίως, τμήμα της περιοχής μελέτης έχει υλοποιηθεί αναδασμός (γη υψηλής παραγωγικότητας), ενώ με το σενάριο αυτό προτείνεται να διευρυνθεί η γεωργική γη ως απλή, να προστατευτεί, ώστε να μειωθεί η οικιστική εξάπλωση και η όποια ανάπτυξη μεγάλων βιομηχανικών μονάδων καθώς και η ενδεχόμενη μελλοντική άναρχη κατασκευή τουριστικών υποδομών. Στις ΔΕ Αρφαρών και Θουρίας, όπου σημαντικό ποσοστό (>50%) της έκτασής τους αποτελείται από δασικές εκτάσεις, οι οποίες βρίσκονται στο ανατολικό τμήμα της περιοχής μελέτης θα προωθηθούν για δασική εκμετάλλευση. Επιπλέον, ειδικά για τους οικισμούς προτείνονται έργα σχετικά με την κατασκευή δικτύων υποδομής, ενώ δεν προτείνονται αναπλάσεις, προγράμματα ανάδειξης – ενοποίησης κ.α., καθώς δεν κρίνονται απαραίτητα με την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα.

3. Σενάριο Προώθησης Τριτογενούς τομέα (ΣΠΤ): με το σενάριο αυτό, δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την προώθηση και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που υπάγονται στον τριτογενή, κατά βάση, τομέα. Ειδικότερα, προωθούνται τουριστικές εγκαταστάσεις (αγροτουρισμός, ιατρικός τουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, κ.λπ.). Για την υλοποίηση αυτού του σεναρίου απαιτείται η κατασκευή καταλυμάτων, τα οποία μέχρι σήμερα, δεν υπάρχουν στην περιοχή μελέτης, εκτός από ελάχιστα βραχυχρόνιας μίσθωσης. Η ανάπτυξη του τουρισμού που προτείνεται δεν αφορά τον περιστασιακό τουρισμό, ήτοι την επίσκεψη των αρχαιολογικών χώρων, μνημείων, εκκλησιών κτλ, αλλά τη διαμονή των επισκεπτών στην περιοχή, το οποίο προϋποθέτει σημαντικές επενδύσεις για τις υποδομές που απαιτείται να δημιουργηθούν. Με το σενάριο αυτό, η περιοχή θα αλλάξει φυσιογνωμία, θα προσελκύσει νέους οι οποίοι είναι εν γένει απρόθυμοι να εργαστούν στον πρωτογενή τομέα, θα μειωθεί η εγκατάλειψη της υπαίθρου και η συγκέντρωση σε κέντρα αστικής και τουριστικής ανάπτυξης, όπως η πόλη της Καλαμάτας. Επιπλέον, ειδικά για τους οικισμούς προτείνονται σημαντικά έργα και δράσεις, όπως δίκτυα υποδομής, πολεοδομικές παρεμβάσεις, αναπλάσεις, προγράμματα ανάδειξης – ενοποίησης κ.α., τα οποία, χωρίς την εφαρμογή αυτού του σεναρίου δεν θα απαιτούνταν στον βαθμό που απαιτείται με την προώθηση του τουρισμού.
4. Σενάριο Μεικτών Χρήσεων (ΣΜΧ): με το σενάριο αυτό, προωθούνται ταυτόχρονα δραστηριότητες πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα, σε επιλεγμένες θέσεις, ώστε η αξιοποίησή τους να μεγιστοποιείται. Η περιοχή διαθέτει σημαντικό φυσικό και πολιτιστικό πλούτο που προτείνεται να προστατευτεί αλλά και να αποτελέσει πόλο έλξης επισκεπτών. Προτείνεται η ήπια μορφή ανάπτυξης του τουρισμού, ώστε να επέλθει η ανάπτυξη της

περιοχής μέσω του τουρισμού, χωρίς να μεταβληθεί η φυσιογνωμία της και ο αγροτικός της χαρακτήρας και να είναι εφικτός ο συνδυασμός του πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα με αρμονικό τρόπο. Όπως έχει αναφερθεί, τμήμα της περιοχής έχει καθοριστεί ως γη υψηλής παραγωγικότητας, πέριξ της οποίας καταγράφονται οικισμοί, ελαιώνες και καλλιέργειες. Η περιοχή αυτή πρέπει να διαφυλαχτεί από οικιστικές επεκτάσεις και να δημιουργηθεί ζώνη απλής γεωργικής γης με δυνατότητες ανάπτυξης μικρών μεταποιητικών επιχειρήσεων τοπικών προϊόντων (λάδι, ελιές, κτλ). Σε ότι αφορά την ανάπτυξη της βιομηχανίας, δεν προτείνεται ζώνη χωροθέτησης αυτής, καθώς υφίστανται ήδη οι ΒΙΠΕ Μελιγαλά και Καλαμάτας στις όμορες ΔΕ. Επιπλέον, ειδικά για τους οικισμούς προτείνονται έργα και δράσεις (δίκτυα υποδομής, πολεοδομικές παρεμβάσεις, αναπλάσεις, προγράμματα ανάδειξης – ενοποίησης κ.α.).

Επισημαίνεται, ότι, σε όλα τα σενάρια παρέμβασης (εκτός του ΜΣ) καθορίζονται περιοχές για την οργάνωση των χρήσεων γης και την προστασία του περιβάλλοντος. Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 7 του Ν 4447/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 10 του Ν 4759/2020, θα καθοριστούν:

- α) Οικιστικές Περιοχές (ΟΙΚ)**
- β) Περιοχές Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΠΕΔ)**
- γ) Περιοχές Προστασίας (ΠΕΠ)**
- δ) Περιοχές με Ειδικό Νομικό Καθεστώς (ΠΕΚ)**
- ε) Περιοχές Ελέγχου Χρήσεων γης (ΠΕΧ)**

Ωστόσο, σε κάθε σενάριο παρέμβασης η κατανομή των περιοχών αυτών θα είναι διαφορετική, με διαφορετικές επιτρεπόμενες εντός αυτών κατηγορίες χρήσεων γης, συντελεστή δόμησης και λοιπούς όρους και περιορισμούς, ανάλογα με τον σκοπό που εξυπηρετούν. Σε ότι αφορά τις περιοχές οι οποίες διέπονται, όσον αφορά στις χρήσεις γης και τους όρους δόμησης, από ειδικά καθεστάτα προστασίας, οι περιοχές αυτές ενσωματώνονται στο Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο, ως ΠΕΚ, χωρίς να μεταβάλλεται το προστατευτικό τους καθεστώς.

Συνοπτικά για τα 3 Σενάρια παρέμβασης οι περιοχές που προτείνονται να καθοριστούν είναι οι ακόλουθες.

1. Σενάριο Προώθησης Πρωτογενούς Τομέα:

Οικιστικές Περιοχές (ΟΙΚ)

Η οίκηση περιορίζεται αυστηρά εντός των οικιστικών υποδοχέων. Προτείνονται, εντός αυτών, έργα σχετικά με την κατασκευή δικτύων υποδομής, ενώ δεν προτείνονται αναπλάσεις, προγράμματα ανάδειξης – ενοποίησης κ.α., καθώς δεν κρίνονται απαραίτητα με την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα.

Περιοχές Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΠΕΔ)

Με το σενάριο αυτό διαμορφώνονται με βάση επιλεγμένες εξωαστικές χρήσεις μεγάλες εκτάσεις για γεωργία, κτηνοτροφία και συναφείς μικρές βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, κυρίως για την επεξεργασία της ελιάς, ώστε να προωθηθεί με ορθή διαχείριση ο πρωτογενής τομέας. Αντίθετα, δεν προτείνεται καμία περιοχή να καθοριστεί για την υποδοχή βιοτεχνικών/βιομηχανικών μονάδων – πλην αυτών που εξυπηρετούν αυστηρά τις ανάγκες του πρωτογενούς τομέα - καθώς και τουριστικών υποδομών.

Περιοχές Προστασίας (ΠΕΠ)/Περιοχές με Ειδικό Νομικό Καθεστώς (ΠΕΚ)

Με την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου καθορίζονται οι περιοχές που υπάγονται σε ειδικά νομικά καθεστώτα, όπως η γη υψηλής παραγωγικότητας και τα δάση.

Περιοχές Ελέγχου Χρήσεων γης (ΠΕΧ)

Με το σενάριο αυτό καθορίζονται ως περιοχές ελέγχου και περιορισμού δόμησης, όλες οι περιοχές, εκτός των ΟΙΚ, ΠΕΔ & ΠΕΚ και οι επιτρεπόμενες δραστηριότητες εντός αυτών αφορούν γεωργικές δραστηριότητες σύμφωνα με το Ν 2945/2001.

2. Σενάριο Προώθησης Τριτογενούς Τομέα:

Οικιστικές Περιοχές (ΟΙΚ)

Η οικιστική ανάπτυξη πραγματοποιείται πρωτίστως στις περιοχές των οριοθετημένων και μη οικισμών κάτω των 2000 κατοίκων και οικισμών προ του 1923. Σε κάποιες περιοχές, λόγω της υφιστάμενης δόμησης, και για την ανάπτυξη του τουρισμού, θα πρέπει οι περιοχές αυτές να επεκταθούν, ώστε να μπορούν να υλοποιηθούν οι τουριστικές υποδομές. Επιπρόσθετα, θα θεσμοθετηθούν ειδικοί κατάλληλοι περιβαλλοντικά και πολεοδομικά χώροι, για την ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων μεσαίας και μεγάλης κλίμακας, σηματοδοτώντας έτσι την επιλογή προώθησης του τριτογενούς τομέα. Οι χώροι αυτοί, δύνανται να συνδυάζονται καταρχήν με γεωργικές εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας (γεινίαση σε αυτές) όσο και με περιοχές παραγωγής γεωργικών προϊόντων αναφοράς (π.χ. ελαιόλαδο), ώστε να προωθηθεί μια ευρύτερη συνέργεια με τον πρωτογενή κυρίαρχο τομέα.

Περιοχές Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΠΕΔ)

Με το σενάριο αυτό δημιουργούνται ζώνες τουρισμού. Δεν προτείνεται καμία περιοχή για την υποδοχή βιοτεχνικών/βιομηχανικών μονάδων, καθώς επίσης και για υποδοχή γεωργικών εκτάσεων.

Περιοχές Προστασίας (ΠΕΠ)/Περιοχές με Ειδικό Νομικό Καθεστώς (ΠΕΚ)

Με την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου καθορίζονται οι περιοχές που υπάγονται σε ειδικά νομικά καθεστώτα, όπως η γη υψηλής παραγωγικότητας και τα δάση.

Περιοχές Ελέγχου Χρήσεων γης (ΠΕΧ)

Με το σενάριο αυτό καθορίζονται ως περιοχές ελέγχου και περιορισμού δόμησης, κάποιες περιοχές, εκτός των ΟΙΚ, ΠΕΔ & ΠΕΚ και αφορούν τον καθορισμό ζώνης τουρισμού και αθλητισμού.

3. Σενάριο Μεικτών Χρήσεων:

Οικιστικές Περιοχές (ΟΙΚ)

Η οικιστική ανάπτυξη πραγματοποιείται καταρχάς στις περιοχές των οριοθετημένων και μη οικισμών κάτω των 2000 κατοίκων και οικισμών προ του 1923. Επιπλέον, με την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου, με βάση τα γενικά προγραμματικά μεγέθη και τις καταλληλότητες, προτείνεται κατ' αρχήν η πολεοδόμηση μετά περιορισμένης επέκτασης των οικισμών στις περιπτώσεις που αυτό κρίνεται απαραίτητο. Με τον όρο πολεοδόμηση, νοείται η πολεοδομική οργάνωση των περιοχών και των περιλαμβανόμενων σ' αυτές εκτάσεων εντός ήδη εγκεκριμένων ορίων των οικισμών των Δημοτικών Ενοτήτων. Παράλληλα προτείνονται μέτρα για την αναβάθμιση των τεχνικών υποδομών.

Περιοχές Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΠΕΔ)

Με το σενάριο αυτό, προωθούνται ταυτόχρονα δραστηριότητες πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα, σε επιλεγμένες θέσεις, ώστε η αξιοποίησή τους να μεγιστοποιείται, λαμβάνοντας υπόψιν το ανάγλυφο της περιοχής και τις δυνατότητές της. Βασικός στόχος της προώθησης είναι η ενίσχυση της δυνατότητας συν-αξιοποίησης των δυο αυτών τομέων.

Περιοχές Προστασίας (ΠΕΠ)/Περιοχές με Ειδικό Νομικό Καθεστώς (ΠΕΚ)

Με την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου καθορίζονται οι περιοχές προστασίας για τη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας, του αρχαιολογικού χώρου της Θουρίας, των δασικών εκτάσεων, των ρεμάτων καθώς και περιοχών που περιλαμβάνουν αξιόλογα φυσικά και πολιτιστικά στοιχεία.

Περιοχές Ελέγχου Χρήσεων γης (ΠΕΧ)

Με την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου καθορίζονται οι περιοχές εκατέρωθεν του Αυτοκινητόδρομου, καθώς επίσης και η περιοχή πέριξ της γης υψηλής παραγωγικότητας η οποία θα πρέπει να διαφυλαχτεί από οικιστικές επεκτάσεις και να δημιουργηθεί ζώνη απλής γεωργικής γης, εξαιρούμενων των εκτάσεων ΟΙΚ, ΠΕΔ, ΠΕΠ & ΠΕΚ που βρίσκονται εντός της ζώνης αυτής.

A10.2 Κριτήρια και Δείκτες Αξιολόγησης

Με στόχο την ικανοποίηση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης, τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας έναντι κινδύνων και καταστροφών, την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, τη διασφάλιση της καλής ποιότητας ζωής, υγείας, και ασφάλειας όλων των πολιτών, τα παραπάνω σενάρια εξετάζονται και αξιολογούνται ως προς τα ακόλουθα κριτήρια.

1. Οικονομία στη χρήση του φυσικού πόρου «έδαφος».
2. Περιορισμός της δόμησης εκτός σχεδίων πόλεων, ορίων οικισμών και οργανωμένων υποδοχέων.
3. Πολυτομεακός χωρικός σχεδιασμός, με στόχο τη συνδυασμένη και συμπληρωματική λειτουργία όλων των επιμέρους αστικών και υπεραστικών συστημάτων.
4. Πολυλειτουργικότητα και συνδυασμένη χρήση υφιστάμενων και νέων κοινόχρηστων και κοινωφελών υποδομών, με σκοπό τη δημιουργία ζωντανών και ασφαλών αστικών περιοχών.
5. Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και ενίσχυση της περιβαλλοντικής ανθεκτικότητας.
6. Διασφάλιση της εταιρικής σχέσης οικιστικών θυλάκων - υπαίθρου με στόχο τη συνεργασία και συμπληρωματικότητα οικιστικών και εξω-οικιστικών περιοχών, καθώς επίσης και της εδαφικής συνοχής στη διοικητική περιοχή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
7. Προστασία και ανάδειξη των φυσικών συστημάτων και της γεωργικής γης, σε επαρκή έκταση εντός της ΧΕ σχεδιασμού και κατά το δυνατόν σε γειτνίαση με τις οικιστικές περιοχές.
8. Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, και της πολεοδομικής φυσιογνωμίας και ιστορίας της περιοχής μελέτης.
9. Ασφάλεια και προστασία της ζωής, της υγείας και της παρουσίας των πολιτών, του φυσικού περιβάλλοντος, των πλουτοπαραγωγικών πηγών και των υποδομών έναντι των φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων, των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, της ρύπανσης και κάθε είδους όχλησης.
10. Κατανομή και χωροθέτηση κεντρικών και κοινωφελών λειτουργιών με γνώμονα την επαρκή

εξυπηρέτηση του πληθυσμού των οικιστικών περιοχών.

Με βάση την περιγραφή των σεναρίων και των κριτηρίων που πρέπει να καλύπτουν, είναι δυνατή η ποιοτική αξιολόγησή τους, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα. Για την ποσοτικοποίηση της αξιολόγησης πλήρωσης κριτηρίων, γίνεται χρήση της ακόλουθης μεθοδολογίας:

1. Για κάθε σενάριο και για κάθε ένα κριτήριο, λαμβάνει χώρα προκαταρκτική εκτίμηση των επιπτώσεων του σεναρίου χρησιμοποιώντας κλίμακα τριών πιθανών επιπτώσεων.
 - a. Με τον χαρακτηρισμό ΕΛΑΧΙΣΤΗ, νοείται εκείνη η περίπτωση κατά την οποία δεν αναμένονται επιπτώσεις στο εκάστοτε κριτήριο από την εφαρμογή του σεναρίου στην περιοχή αναφοράς, ή αν αναμένονται επιπτώσεις, αυτές είναι ελάχιστες.
 - b. Με τον χαρακτηρισμό ΜΕΤΡΙΑ, νοείται εκείνη η περίπτωση κατά την οποία οι επιπτώσεις που αναμένονται από το εκάστοτε κριτήριο είναι σημαντικές αλλά όχι στο σημείο που μπορεί να επιφέρουν μεγάλες διαφοροποιήσεις κλίμακας στο συγκεκριμένο κριτήριο.
 - c. Με τον χαρακτηρισμό ΜΕΓΑΛΗ, νοείται εκείνη η περίπτωση κατά την οποία οι επιπτώσεις που αναμένονται από το εκάστοτε κριτήριο είναι πολύ σημαντικές έως κρίσιμες και θα επιφέρουν μεγάλες διαφοροποιήσεις κλίμακας.

Για παράδειγμα, η άναρχη δόμηση και η δημιουργία καθολικών αγρών προς καλλιέργεια, δεν συνεισφέρουν στην οικονομία του φυσικού πόρου «έδαφος». Αντίθετα, οι περιορισμένες τουριστικές εγκαταστάσεις προκαλούν μεγάλης κλίμακας οικονομία στον φυσικό πόρο «έδαφος», ενώ ένας συνδυασμός τουρισμού και αγροτικής ανάπτυξης προξενούν μέτριας κλίμακας επιπτώσεις στον φυσικό αυτό πόρο.
2. Τίθεται βαθμολογία 1 στην περίπτωση της ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ επίπτωσης, 2 στην περίπτωση της ΜΕΤΡΙΑΣ επίπτωσης και 3 στην περίπτωση της ΜΕΓΑΛΗΣ επίπτωσης. Σημειώνεται ότι όλες οι επιπτώσεις έχουν θετικό περιβαλλοντικό πρόσημο.
3. Αθροίζονται οι βαθμολογίες κάθε κριτηρίου ανά σενάριο και προκύπτει έτσι ένα συνολικό σταθμισμένο άθροισμα επιπτώσεων των κριτηρίων για κάθε σενάριο.
4. Το σενάριο με το μεγαλύτερο άθροισμα θεωρείται επί της αρχής το επιθυμητό για υιοθέτηση στη συνέχεια της παρούσας μελέτης.

Πίνακας Α10.1: Αξιολόγηση πλήρωσης κριτηρίων

Κριτήριο	Μ.Σ.	Σ.Π.Π.	Σ.Π.Τ.	Σ.Μ.Χ.
Οικονομία στη χρήση του φυσικού πόρου «έδαφος»	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΓΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ
Περιορισμός της δόμησης εκτός σχεδίων πόλεων, οικισμών και οργανωμένων υποδοχέων	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΓΑΛΗ	ΜΕΓΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ
Πολυτομεακός χωρικός σχεδιασμός	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΓΑΛΗ
Πολυλειτουργικότητα και συνδυασμένη χρήση υφιστάμενων και νέων κοινόχρηστων και κοινωφελών υποδομών	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΓΑΛΗ
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΓΑΛΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΤΡΙΑ
Μέριμνα κατά τη διαδικασία του πολεοδομικού σχεδιασμού	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΓΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ
Προστασία και ανάδειξη των φυσικών συστημάτων και της γεωργικής γης	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΓΑΛΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΤΡΙΑ
Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΓΑΛΗ	ΜΕΓΑΛΗ
Ασφάλεια και προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ
Κατανομή και χωροθέτηση κεντρικών/κοινωφελών λειτουργιών	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΤΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ	10	18	21	23

A10.3 Αξιολόγηση Σεναρίων-Επιλογή Σεναρίου Βασικών Επιλογών

Με βάση τα ανωτέρω αξιολογούνται τα τέσσερα (4) σενάρια παρέμβασης και προτείνεται το σενάριο που πληροί τα κριτήρια ορθού χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού.

- 1. Μηδενικό σενάριο (ΜΣ):** να μην προχωρήσει σε καμία ρύθμιση. Με την υλοποίησή του παραμένουν στο οικιστικό δίκτυο τα υφιστάμενα προβλήματα, κυρίως όσον αφορά την ελλιπή οργάνωση των οικισμών, τις ελλείψεις σε κοινόχρηστες και κοινωφελείς υποδομές και τις περιβαλλοντικές πιέσεις που δέχεται από οχλούσες χρήσεις. Η περαιτέρω αλλοίωση και υποβάθμιση του οικιστικού αποθέματος θα επιτείνει την αρνητική εντύπωση που αποκομίζει ο επισκέπτης από τον οικιστικό χώρο. Ταυτόχρονα με την επιλογή αυτού του σεναρίου δε δίνεται καμία αναπτυξιακή προοπτική στους οικισμούς της ΔΕ. Σε κάθε περίπτωση, με το μηδενικό σενάριο ενθαρρύνεται η δόμηση με τις εκτός σχεδίου διατάξεις (από 06-10-1978 ΠΔ (ΦΕΚ 538/Δ/1978) και από 24-05-1985 ΠΔ (ΦΕΚ 270/Δ/1985)). Κάτι τέτοιο όμως, αποδεδειγμένα οδηγεί σε κατακερματισμό των χρήσεων γης και στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Με το σενάριο αυτό διατηρείται ως έχει το σημερινό καθεστώς για τις δραστηριότητες του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα, όπου υπάρχουν διάσπαρτες περιοχές που έχουν παραμείνει ως θύλακες ανάμεσα στην οικιστική χρήση, ενώ δραστηριοποιούνται διάσπαρτες εγκαταστάσεις. Με το σενάριο αυτό θα συνεχιστεί η άναρχη εξάπλωση αυτών των εγκαταστάσεων χωρίς να τίθενται συγκεκριμένες προϋποθέσεις και όροι για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων εντός αυτών. Σε ότι αφορά τις ευαίσθητες περιοχές, διατηρείται το υφιστάμενο καθεστώς προστασίας, που απορρέει από την εγχώρια και ευρωπαϊκή νομοθεσία, για τις περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος. Μειονέκτημα του σεναρίου αυτού είναι ότι δεν οριοθετούνται σαφώς όλες οι περιοχές που χρήζουν προστασίας και δεν τίθενται συγκεκριμένες προϋποθέσεις και όροι για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων εντός αυτών. Με το μηδενικό σενάριο δεν αξιοποιούνται τα πλεονεκτήματα και οι ευκαιρίες ενώ δεν εξομαλύνονται οι αδυναμίες και οι απειλές που χαρακτηρίζουν την περιοχή μελέτης, όπως προέκυψαν από τη SWOT ανάλυση.
- 2. Σενάριο Προώθησης Πρωτογενούς τομέα (ΣΠΠ):** με το σενάριο αυτό, δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την προώθηση και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που υπάγονται στον πρωτογενή τομέα. Η οίκηση περιορίζεται αυστηρά εντός των οικιστικών υποδοχέων, ενώ προτείνεται η μη ανάπτυξη οχλουσών μονάδων, παρά μόνο μικρές μονάδες

τυποποίησης ελαιόλαδου. Η προώθηση του πρωτογενούς τομέα είναι σημαντική για την περιοχή μελέτης, ιδιαίτερα για τη ΔΕ Άριος, η οποία καλύπτεται κυρίως από αγροτικές εκτάσεις, ενώ προωθούνται οι δυνατότητες ανάπτυξης μεταποιητικών επιχειρήσεων πιστοποιημένων τοπικών προϊόντων (λάδι, ελιές, κλπ.), το παγκόσμιο BRAND NAME, ήτοι το ελαιόλαδο και οι ελιές Καλαμάτας και γενικότερα η παραγωγή αγροτικών προϊόντων, η κτηνοτροφία, που θα αναπτυχθούν με ορθή διαχείριση. Ωστόσο, με το σενάριο αυτό, το μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργού πληθυσμού θα απασχολείται κυρίως στον πρωτογενή τομέα, ενώ θα μειωθεί η απασχόληση στον τριτογενή τομέα που σήμερα αποτελεί τον κυρίαρχο τομέα απασχόλησης και στις τρεις ΔΕ. Αυτό δημιουργεί σημαντικό μειονέκτημα του σεναρίου αυτού καθώς οι κάτοικοι που δεν επιθυμούν να ασχοληθούν με τον πρωτογενή τομέα θα στραφούν σε άλλες περιοχές και θα εγκαταλείψουν την περιοχή. Παράλληλα, θα συνεχίσει η ανυπαρξία του τουρισμού, δεν θα αξιοποιηθεί το οικιστικό, πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον της περιοχής, καθώς δεν θα υπάρχει κανένα ενδιαφέρον από κατοίκους και επισκέπτες, ενώ όσοι νέοι παραμένουν θα στραφούν στην ευρύτερη περιοχή για την κάλυψη των αναγκών τους. Όπως είναι προφανές, με την προώθηση του σεναρίου αυτού δεν τηρείται η ισορροπία μεταξύ των χρήσεων γης και κατ' επέκταση η ισορροπία των παραγωγικών τομέων, ενώ αξιοποιούνται ελάχιστα πλεονεκτήματα και ευκαιρίες και δεν εξομαλύνονται οι αδυναμίες και οι απειλές που χαρακτηρίζουν την περιοχή μελέτης, όπως προέκυψαν από τη SWOT ανάλυση.

- 3. Σενάριο Προώθησης Τριτογενούς τομέα (ΣΠΤ):** με το σενάριο αυτό, δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την προώθηση και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που υπάγονται στον τριτογενή, κατά βάση, τομέα. Για την υλοποίηση αυτού του σεναρίου απαιτείται κατασκευή καταλυμάτων, τα οποία μέχρι σήμερα, δεν υπάρχουν στην περιοχή μελέτης, τεχνικές και περιβαλλοντικές υποδομές, το οποίο προϋποθέτει σημαντικές επενδύσεις. Με το σενάριο αυτό, η περιοχή θα αλλάξει φυσιογνωμία, θα προσελκύσει νέους οι οποίοι είναι απρόθυμοι να εργαστούν στον πρωτογενή τομέα, θα μειωθεί η εγκατάλειψη της υπαίθρου και η συγκέντρωση σε κέντρα αστικής και τουριστικής ανάπτυξης. Από την άλλη πλευρά, με την προώθηση του τριτογενούς τομέα, θα εγκαταλειφθεί η γεωργία και η κτηνοτροφία, των οποίων η ανάπτυξη ευνοείται στην περιοχή, λόγω των εδαφοκλιματικών συνθηκών που επικρατούν. Επιπλέον, το ελαιόλαδο και οι ελιές της περιοχής αποτελούν παγκόσμιο BRAND NAME, το οποίο δεν λαμβάνεται υπόψιν στο σενάριο αυτό και θα αποτελέσει σημαντικό πλήγμα, όχι μόνο για την περιοχή μελέτης, αλλά και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Τέλος, με την προώθηση αυτού του σεναρίου, όπως προαναφέρθηκε, θα μεταβληθεί η φυσιογνωμία της περιοχής με την ανάπτυξη του τουρισμού και τη μείωση της

γεωργίας και της κτηνοτροφίας, και αυτό θα αποτελέσει μειονέκτημα για την περιοχή καθώς θα χάσει την ταυτότητα της. Όπως είναι προφανές, με την προώθηση του σεναρίου αυτού δεν τηρείται η ισορροπία μεταξύ των χρήσεων γης και κατ' επέκταση η ισορροπία των παραγωγικών τομέων, ενώ αξιοποιούνται ελάχιστα πλεονεκτήματα/ευκαιρίες και εξομαλύνονται κάποιες αδυναμίες/απειλές που χαρακτηρίζουν την περιοχή μελέτης, όπως προέκυψαν από τη SWOT ανάλυση και παράλληλα δημιουργούνται νέες απειλές.

4. Σενάριο Μεικτών Χρήσεων (ΣΜΧ): με το σενάριο αυτό, προωθούνται ταυτόχρονα δραστηριότητες πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα, σε επιλεγμένες θέσεις, ώστε η αξιοποίησή τους να μεγιστοποιείται, προκρίνοντας παράλληλα την ταυτόχρονη αξιοποίηση των δυο τομέων, στις περιπτώσεις που κάτι τέτοιο είναι εφικτό. Η περιοχή διαθέτει σημαντικό φυσικό και πολιτιστικό πλούτο που προτείνεται να προστατευτεί αλλά και να αξιοποιηθεί. Προτείνεται η ήπια μορφή ανάπτυξης του τουρισμού, ώστε να επέλθει η ανάπτυξη της περιοχής μέσω του τουρισμού, χωρίς να μεταβληθεί η φυσιογνωμία της και ο αγροτικός της χαρακτήρας και να είναι εφικτός ο συνδυασμός του πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα με αρμονικό τρόπο. Θα προωθηθεί η βελτίωση του πρωτογενούς τομέα, η ελιά και τα προϊόντα από την επεξεργασία της, η δασική δραστηριότητα τα οποία θα συνδυαστούν με τον αγροτουρισμό/οικοτουρισμό κτλ. Αντίστοιχα, με την κατασκευή καταλυμάτων προσαρμοσμένα στο περιβάλλον της περιοχής, με την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος, θα προωθηθεί η επισκεψιμότητα, ενώ παράλληλα θα διαφυλαχτούν οι περιοχές προστασίας. Αυτό αποτελεί το μοναδικό σενάριο, βάσει του οποίου προωθείται η ισορροπία μεταξύ των χρήσεων γης, όσο αυτή είναι εφικτή, λαμβάνοντας υπόψιν το ανάγλυφο της περιοχής και τις δυνατότητες της.
- Με το σενάριο αυτό αξιοποιείται το πλήθος των πλεονεκτημάτων και των ευκαιριών καθώς και περιορίζονται κάποιες αδυναμίες και απειλές που χαρακτηρίζουν την περιοχή μελέτης, όπως προέκυψαν από τη SWOT ανάλυση.

Από τα ανωτέρω γίνεται σαφές, ότι το 4^ο σενάριο, ήτοι το **Σενάριο Μεικτών Χρήσεων (ΣΜΧ)** ικανοποιεί σε σημαντικό βαθμό τα κριτήρια έναντι των άλλων σεναρίων καθώς και με την προώθησή του αξιοποιείται το πλήθος των πλεονεκτημάτων και των ευκαιριών ενώ περιορίζονται κάποιες αδυναμίες και απειλές που χαρακτηρίζουν την περιοχή μελέτης, όπως προέκυψαν από τη SWOT ανάλυση, η οποία αναλύθηκε στο υποκεφάλαιο [A9.7](#).

Στο επιλεγμένο σενάριο ο χαρακτήρας της χωρικής οργάνωσης είναι πιο στρατηγικός, υποστηρίζει ολοκληρωμένο πρόγραμμα πολυτομεακών παρεμβάσεων και προβλέπει σημειακές εξειδικεύσεις ανάλογα με παρατηρούμενες τάσεις ή δημιουργούμενες ευκαιρίες.

A10.4 Βασικές Υποθέσεις Προγραμματικών Μεγεθών σε Ορίζοντα 5ετίας και 15ετίας

Τα βασικά προγραμματικά μεγέθη προκύπτουν από συνεκτίμηση του προγραμματικού πλαισίου, των ενδογενών δυνατοτήτων που σχετίζονται με τους ανθρώπινους πόρους, των σχέσεων των οικισμών και των ρόλων τους στο οικιστικό δίκτυο, καθώς και τις βασικές αρχές οργάνωσης του αστικού, του περιαστικού και του εξωαστικού χώρου.

Η περιοχή μελέτης (ΔΕ Αρφαρών, Θουρίας, Άριος) σε χωροταξικό επίπεδο, χαρακτηρίζεται από τα κάτωθι.

- Όλοι οι οικισμοί της περιοχής είναι μικροί, με πληθυσμό κάτω των 2000 κατοίκων.
- Η γεωγραφική της θέση εντοπίζεται πλησίον της πόλης της Καλαμάτας, της Μεσσήνης και της Μεγαλόπολης.
- Διέρχονται σημαντικοί οδικοί άξονες, όπως ο Α/Ο Τρίπολης-Καλαμάτας, λειτουργεί το αεροδρόμιο ενώ πλησίον της περιοχής βρίσκεται το λιμάνι της Καλαμάτας.
- Εγγύτητα με ΒΙΠΕ Καλαμάτας και Μελιγαλά.
- Ο τομέας του τουρισμού εμφανίζεται περιορισμένος, αλλά υπάρχουν αναπτυξιακές δυνατότητες.
- Μεγάλες γεωργικές εκτάσεις, ιδιαίτερα στο δυτικό τμήμα της περιοχής, με υπερεκμετάλλευση της γης, χωρίς ορθή διαχείριση.
- Σημαντικές δασικές εκτάσεις, ιδιαίτερα στο ανατολικό τμήμα της περιοχής.
- Βασικές υποδομές εντός της περιοχής μελέτης και άμεση εξάρτηση από την πόλη της Καλαμάτας.

Το κύριο προγραμματικό μέγεθος είναι ο πληθυσμός. Η περιοχή μελέτης υπάγεται στον Δήμο Καλαμάτας, ο οποίος έχει 72906 κατοίκους.

Σε ότι αφορά στην εσωτερική κατανομή των μόνιμων κατοίκων του Δήμου Καλαμάτας, το έτος 2021, παρατηρείται ότι περίπου το 90% του πληθυσμού κατοικεί στη ΔΕ Καλαμάτας, ενώ στις ΔΕ Άριος, Αρφαρών και Θουρίας κατοικεί το υπόλοιπο 10% και συγκεκριμένα το 2.36%, 3.24% και 3.69%, αντίστοιχα. Είναι αναμενόμενο ότι οι κύριες λειτουργίες του Δήμου συγκεντρώνονται στην πόλη της Καλαμάτας και οι κάτοικοι της περιοχής μελέτης εξαρτώνται άμεσα από αυτή.

Μετά την τελευταία απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ το 2021, διαπιστώθηκε η μείωση του πληθυσμού και στις 3 ΔΕ της περιοχής μελέτης, με τον πληθυσμό να παρουσιάζει το χαμηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί στην περιοχή τα τελευταία τουλάχιστον 30 έτη.

Με το μηδενικό σενάριο, ήτοι τη διατήρηση της υφιστάμενης κατάστασης, είναι προφανές, ότι η συνέχεια της μείωσης του πληθυσμού είναι αναμενόμενη τα επόμενα έτη.

Με το επικρατέστερο σενάριο, ήτοι το **Σενάριο Μεικτών Χρήσεων (ΣΜΧ)**, και την εφαρμογή του, αναμένεται καταρχάς διακοπή της μετακίνησης πληθυσμού προς άλλες περιοχές ελλείψει εργασιακού αντικειμένου ενδιαφέροντος των μετακινούμενων. Εν συνεχεία, υπάρχει ενδεχόμενο αντιστροφής της κατάστασης με μικρή αύξηση του πληθυσμού, συνέπεια:

- της επιστροφής των κατοίκων,
- της προσέλκυσης νέων ανθρώπων, οι οποίοι θα έχουν τη δυνατότητα να απασχοληθούν στον τομέα που επιθυμούν και να επενδύσουν σε ένα τόπο με προοπτική, στην κλίμακα, βέβαια, που μπορεί να αναπτυχθεί με κριτήρια τη διατήρηση του χαρακτήρα των οικισμών,
- της βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος και
- της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Η κατασκευή τεχνικών και περιβαλλοντικών υποδομών και κάθε φύσης κατασκευών θα γίνει σε ορίζοντα ετών ανάλογων της φύσης του έργου και αναμένεται να πάρει μορφή συνολικά, τουλάχιστον 10 έτη από την ενεργοποίηση του σχεδίου (ΤΠΣ).

Πέραν του προγραμματικού πληθυσμιακού μεγέθους, η δομή της απασχόλησης αποτελεί σημαντικό μέγεθος, το οποίο είναι αλληλένδετο με την αύξηση του πληθυσμού, το μορφωτικό επίπεδο και την ηλικία του πληθυσμού.

Με την εφαρμογή του επικρατέστερου σεναρίου, αναμένεται η απασχόληση του πληθυσμού κυρίως στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα και ιδιαίτερα στον τομέα του τουρισμού σε ορίζοντα 10ετίας.

Σε ότι αφορά τις υποδομές, στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας και του αθλητισμού, υφίστανται οι βασικές υποδομές, ενώ οι κάτοικοι εξυπηρετούνται και από την πόλη της Καλαμάτας. Με την εφαρμογή του επικρατέστερου σεναρίου, αναμένεται η ενίσχυση των υποδομών αυτών και η δημιουργία υποδομών πρόνοιας σε ορίζοντα 10ετίας.

Παράρτημα

Α) Χάρτες

Τη μελέτη συνοδεύουν οι ακόλουθοι χάρτες. Τα υπόβαθρα που έχουν χρησιμοποιηθεί για την εκπόνηση της μελέτης είναι χάρτες της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού (Γ.Υ.Σ.) κλίμακας 1:5000 και 1:50000 και υπόβαθρα από το Ελληνικό Κτηματολόγιο.

Αριθμός Χάρτη	Τίτλος Χάρτη	Κλίμακα
A1α	Ένταξη στον ευρύτερο Χώρο	1:50000
A3.θ	Χωρική Οργάνωση – Θεσμική κατάσταση	1:25000
A3.π	Χωρική Οργάνωση – Πραγματική κατάσταση	1:25000
A3.υ	Τεχνικές & Περιβαλλοντικές Υποδομές	1:25000
A3.φ	Φυσικό Περιβάλλον	1:25000
A4-θ (1~9)	Πολεοδομική οργάνωση οικιστικού υποδοχέα – Θεσμική κατάσταση	1:5000
A4-π (1~9)	Πολεοδομική οργάνωση οικιστικού υποδοχέα – Πραγματική κατάσταση	1:5000
A4.ρ	Ρυμοτομικό σχέδιο, όριο οικισμού – Θεσμική κατάσταση Θουρία –Αγ.Φλώρος	1:5000
A5	Οδικό Δίκτυο	1:25000
A6,7	Γεωγραφική Φυσιογνωμία	1:25000
A8	Κίνδυνοι και Πολιτική Προστασία	1:25000

Β) Βιβλιογραφικές Αναφορές

Β1) Βιβλιογραφία

- Περιφερειακό πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου (Αριθμός Απόφασης 25294/2003, ΦΕΚ 1485/Β/2003).
- Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Αριθμός Απόφασης

6876/4871/2008, ΦΕΚ 128/Α/2008).

- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Αριθμός Απόφασης 49828/2008, ΦΕΚ 2464/Β/2008).
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία (Αριθμός Απόφασης 11508/2009, ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/2009).
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (Αριθμός Απόφασης 67659/2013, ΦΕΚ 3155/Β/2013).
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (Αριθμός Απόφασης 67659/2013, ΦΕΚ 3155/Β/2013).
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (Αριθμός Απόφασης 31722/2011, ΦΕΚ 2505/Β/2011).
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Καταστημάτων Κράτησης (Αριθμός Απόφασης 28704/4362/2001, ΦΕΚ 1575/Β/2001).
- Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) (Αριθμός Απόφασης 39/2020, ΦΕΚ 185/Α/2020 & Αριθμός Απόφασης 5/2023, ΦΕΚ 94/Α/2023).
- Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Περιφέρειας Πελοποννήσου (Αριθμός Απόφασης 27716/1612/2017, ΦΕΚ 2044/Β/2017).
- Τοπικό Σχέδιο Αποκεντρωμένης Διαχείρισης Απορριμμάτων Δήμου Καλαμάτας (Αριθμός Απόφασης 60/2016, ΑΔΑ: Ω359ΩΕΕ-ΚΥΧ).
- Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου (Αριθμός Απόφασης 391/2013, ΦΕΚ 1004/Β/2013).
- Στρατηγική Μελέτη Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου (Αριθμός Απόφασης 167393/2013, ΑΔΑ: ΒΕΑ20-ΓΥΜ).
- 1^η Αναθεώρηση Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Αριθμός Απόφασης 898/2017, ΦΕΚ 4678/Β/2017).
- Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου (Αριθμός Απόφασης ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/41346/322/2018, ΦΕΚ 2640/Β/2018).
- 1^η Αναθεώρηση Προκαταρκτικής Αξιολόγησης Κινδύνων Πλημμύρας, 2019.
- Αναθεώρηση του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων (Αριθμός Απόφασης 107168/1444/2021, ΦΕΚ 5384/Β/2021).
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας Α Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός, 2015.
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας Β Φάση – Επιχειρησιακός Προγραμματισμός,

2016.

- Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου Προγραμματιστικής Περιόδου 2021 – 2025 (Αριθμός Απόφασης 141244/2021, ΦΕΚ 6289/Β/2021).
- Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Πελοποννήσου, 2014-2020.
- Περιφερειακό Πρόγραμμα Πελοπόννησος 2021-2027.
- Κύρωση δασικού χάρτη του συνόλου της περιοχής νομού Μεσσηνίας (Αριθμός Απόφασης 381816/2022, ΦΕΚ 791/Δ/2022).
- Καθορισμός Επαρχιακού Οδικού Δικτύου (ΦΕΚ 47/Α/1956).
- Κατάταξη του Εθνικού Οδικού Δικτύου Πελοποννήσου σε βασικό Πρωτεύον, Δευτερεύον και Τριτεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο (Αριθμός Απόφασης ΔΜΕΟ/Ε/ΟΙΚ/779/1995, ΦΕΚ 800/Δ/1995).
- Εθνικό Πρόγραμμα Μείωσης Εκπομπών Αερίου Φαινομένου Θερμοκηπίου (Πράξη 5 της 27-02-2003 ΥΣ, ΦΕΚ 58/Α/2003).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM(2013) 216 final, Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, 2013.
- Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, 2016.
- Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή ΠεΣΠΚΑ Πελοποννήσου, 2020 και περιβαλλοντική έγκριση αυτού (66975/4625/2022 ΚΥΑ, ΑΔΑ: 95Λ34653Π8-ΝΩΘ).
- Ελληνικό Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Ερημοποίησης (Απόφαση 99605/3719/2001, ΦΕΚ 974/Β/2001).
- επικαιροποίηση Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) Δήμου Καλαμάτας (Απόφαση 18174/2024 ΔΣ Καλαμάτας).
- Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα Δήμου Καλαμάτας (ΣΔΑΕΚ), 2021.
- Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Πλημμυρικών Φαινομένων με την κωδική ονομασία «ΔΑΡΔΑΝΟΣ», 2019.
- Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξ αίτιας Δασικών Πυρκαγιών με την κωδική ονομασία «ΙΟΛΑΟΣ», 2019.
- Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών με την κωδική ονομασία «ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ», 2020.
- Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Χιονοπτώσεων και Παγετού με την κωδική ονομασία «ΒΟΡΕΑΣ», 2020.
- Σχέδιο Χωρικής & Οικιστικής Οργάνωσης (ΣΧΟΟΑΠ) Διοικητικών Ορίων Δ. Θουρίας Α΄ Φάση,

2005.

- Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ΣΧΟΟΑΠ Δ. Θουρίας, 2010.
- Ευρωπαϊκή Ένωση, COM(2001)31, Πρόταση Απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το 6ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Κοινότητας «Περιβάλλον 2010: Το μέλλον μας, η επιλογή μας».
- Ετήσια Έκθεση Ανταγωνιστικότητας και Διαρθρωτικής Προσαρμογής στον Τομέα του Τουρισμού: Περιφέρεια Πελοποννήσου, 2023.
- 1^η Ετήσια Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης στο πλαίσιο του έργου «Διερεύνηση των χωρικών διαστάσεων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Πελοπόννησο. Ενδυνάμωση του υφιστάμενου δικτύου κοινωνικών δομών & υπηρεσιών για την αναγνώριση των τοπικών αναγκών & τον σχεδιασμό δράσεων. Περιφερειακή έρευνα εισοδήματος & συνθηκών διαβίωσης», Περιφέρεια Πελοποννήσου, 2023.
- Παπαζάχος Β. και Κ. Παπαζάχου (1999), «Οι σεισμοί της Ελλάδας» Εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη, 1999.
- Παπανικολάου Δ. «Γεωλογία της Ελλάδας», Εκδόσεις Επτάλοφος, Αθήνα, 1986.

B2) Ηλεκτρονικές Πηγές

- **Δήμος Καλαμάτας**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.kalamata.gr/>
- **Copernicus**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.copernicus.eu/>
- **e-ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ** Γεωγραφική Αναζήτηση Πληροφοριών, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://gis.epoleodomia.gov.gr/v11/index.html#/23.7744/38.6597/6>
- **Δημόσια, Ανοιχτά Δεδομένα**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: www.geodata.gov.gr
- **Ελληνική Στατιστική Αρχή**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.statistics.gr/>
- **Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://ypen.gov.gr/>
- **Οικοσκόπιο**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: www.oikoskorpio.gr
- **Διαρκής Κατάλογος των κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της Ελλάδος**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: listedmonuments.culture.gr
- **Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>
- **Εφορεία Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας**, <https://www.efames.gr>
- **ΡΑΕ**, Γεωπληροφοριακός Χάρτης, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://geo.rae.gr/>
- **ΓΑΙΑ ΟΣΕ**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.gaiaose.com/>
- **Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος ΟΣΕ**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://ose.gr/>

- **Τράπεζα Πληροφοριών Φιλότης**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: www.itia.ntua.gr/filotis
- **Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης-Αποχέτευσης Καλαμάτας (Δ.Ε.Υ.Α.Κ.)**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://deyakalamatas.gr/>
- **ΚΤΕΛ Αστικών Γραμμών Καλαμάτας**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://astikoktelkalamatas.gr/>
- **Υπεραστικό ΚΤΕΛ Ν. Μεσσηνίας**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.ktelmessinias.gr/>
- **Πολεμική Αεροπορία**, 120 Πτέρυγα Εκπαίδευσης Αέρος, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.haf.gr/structure/dae/120pea/>
- **ΑΔΜΗΕ**, Χάρτης Γραμμών Μεταφοράς, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.admie.gr/systima/perigrafi/hartis-grammon>
- **Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Αρχείο Παραδοσιακών Οικισμών & Διατηρητέων Κτιρίων**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://estia.minenv.gr/>
- **Εθνικό Αστεροσκοπείο**, Διαχρονική καταγραφή δασικών πυρκαγιών, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://ocean.space.noa.gr/diachronic_bsm/
- **Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.civilprotection.gr/el>
- **Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://www.yra.gr/>
- **Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ)**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://sete.gr/el/>
- **Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Μεσσηνίας**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://dipe.mes.sch.gr/>
- **Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Μεσσηνίας**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://dide.mes.sch.gr/el/>
- **Γενική Γραμματεία Αθλητισμού**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://gga.gov.gr/>
- **6^η ΥΠΕ Πελοποννήσου-Ιονίων Νήσων-Ηπείρου & Δυτικής Ελλάδας**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.dypede.gr/>
- **Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (Ξ.Ε.Ε.)**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.grhotels.gr>
- **ΦοΔΣΑ Πελοποννήσου**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://fodsapel.gr>
- **Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤ.Α.Δ.)**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://hrrc.gr/axioporoiisi-akiniton/geoportal/>
- **ΑΑΔΕ**, Ετήσια στατιστικά δελτία για το εισόδημα Φυσικών Προσώπων, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.aade.gr/shediasmos-apologismos/statistika/etisia-statistika->

deltia

- **Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ.**, Στατιστικά Φορολογικών Δεδομένων πριν το 2011, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.gsis.gr/dimosia-dedomena/forologikon-dedomenon-statistika-prin-2011>
- **UNESCO, Αποθέματα Βιόσφαιρας**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://en.unesco.org/biosphere/eu-na/mount-olympus>
- **UNESCO, Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.unesco.org/en/countries/gr>
- **UNESCO, Κατάλογος παγκόσμιων γεωπάρκων και περιφερειακών δικτύων**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.unesco.org/en/igpp/geoparks>
- **Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Εθνικό Ευρετήριο στοιχείων της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://ayla.culture.gr/purpose/>
- **Υγρότοποι Ramsar** ενταγμένοι στον Κατάλογο του Μοντρέ (υποβαθμισμένοι), Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: https://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/library/montreux_list_efs.pdf
- **Συμβούλιο της Ευρώπης**, Περιοχές στις οποίες έχει απονεμηθεί το Ευρωδίπλωμα, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/european-diploma-for-protected-areas>
- **Μορέας Ανώνυμη Εταιρεία Παραχώρησης Αυτοκινητοδρόμου Κόρινθος - Τρίπολη – Καλαμάτα**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.moreas.com.gr/leitourgia/diodia>
- **Ενημερωτική Πύλη Κατασκευών Κεραιών**, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://keraies.eett.gr/>